

Xmolamil Aatinb'aal Q'eqchi'
K'ulb'il Yol Twitz Paxil

Xb'een xhuhul
Molob'aal aatin sa' Q'eqchi'

Xe'yiib'ank re: Andrés Cuz Mucú / Alfredo Alvarez Cabnal

Cobán, Alta Verapaz, octubre 2005.
Revisado y corregido 2006.

Li qatinob'aal q'eqchi' a'an xxe' xtoonah li qaloq'al li qawankil.

El Idioma Q'eqchi' es la base fundamental de la identidad

Raatinul xtikib'ankil

Li Xmolamil li Aatinob'aal Q'eqchi' li wank sa' li K'ulb'il Yol Twitz Paxil, sa' xk'ab'a' li rajom, kixk'uub' xyiib'ankil li Xb'een Molob'aal Aatin sa' Q'eqchi' b'ar wi' ttusmanq ut tch'olob'amanq li jo' k'ihal jo' ch'inal li t'orol aatin.

Re tb'aanuq li xk'uub'aak, tento xwank xk'ulb'al kiib'eb' laj k'anjelanel re li ak wankeb' xnewom chi rix li aatinob'aal q'eqchi' jo' chi yeeb'il jo' sa' tz'iib'amb'il ut yo'lajenagab' sa' li teepaalil a'in.

Sa' xb'aanunkil a k'anjel a'in kisik'mank li xb'ehul re naq tz'aqal ch'olch'ooq ru tb'aanumanq, jo'kan naq xb'een wa kitusmank ru li k'ila aatin chi t'orol, chi rix a'in xch'olob'amank xyaalal ut li roksinkil li aatin junjunq, xk'utb'esimank chan ru roksinkil ut kitawmank aj wi' chik naab'al aatin toj maak'a' chi sa' li ak tustu.

Li k'ila aatin kitusmank sa' xtiklajik aran kitawmank chaq sa' li ak tusb'il, sa' ka'paay ru aatin, xb'aaneb' Qawa' Guillermo Sedat, Esteban Haeserijn ut li Xmolamil K'anjelob'aal aatin Francisco Marroquín ut li K'ulb'il Yol Twitz Paxil.

Najultikamank naq a molob'aal aatin a'in, toj maajun yiib'amb'il sa' li aatinob'aal Q'eqchi', jo'kan naq maab'ar ki'ilmank chan ru xb'aanunkil malaj chan ru xyeeb'al. Jo'kan naq arin nak'utunk li xnimal xlog'al li k'anjel a'in, jo' wi' li xjalanil, xb'aan naq chi junil li xyeemank ut li xb'aanumank raatineb' tz'aqal laj k'anjeleb' re li hu a'in ut wank aj wi' xpatz'b'aleb' laj k'anjel li xe'ilok re, jo'kan naq moko naruhanq ta xyeeb'al naq yaalo'jenaq ut choyb'il chi junajwa, xtawb'al b'an ru naq toja' Xb'een Molob'aal aatin sa' Q'eqchi', naraj xyeeb'al jun li hu b'ar wi' xtz'iib'amank,

Introducción

La Comunidad Lingüística Q'eqchi' de la Academia de Lenguas Mayas de Guatemala, en cumplimiento de sus objetivos, planificó la elaboración del Primer Diccionario Q'eqchi' Monolingüe, con el propósito fundamental de que se registre y se describa el repertorio lexical.

Por lo anterior, se contrató los servicios profesionales de dos personas experimentadas en el uso y manejo oral y escrito del idioma q'eqchi' y oriundas de la región.

Para la concreción de este trabajo, se siguió una metodología que permitiera obtener un listado base de palabras y que a partir de la misma se fuese conceptualizando, definiendo, describiendo y ejemplificando su uso, así como descubriendo otras que no se encontraba en la lista base.

Fundamentalmente la lista base se obtuvo de vocabularios bilingües, de diferentes autores, entre las que se mencionan, Guillermo Sedat, Esteban Haeserijn, Proyecto Lingüístico Francisco Marroquín y la Academia de Lenguas Mayas de Guatemala.

Debe recordarse que este tipo de diccionario, en el idioma q'eqchi', no existe alguno elaborado, por lo que no se tuvo ninguna fuente de consulta de esta índole. Aquí radica la importancia y la novedad de este trabajo, porque todo lo redactado es creación y responsabilidad de los autores y de los técnicos de la Comunidad Lingüística que tuvieron bajo su cargo la revisión, en tal sentido, la presente obra, no debe darse por concluido ni definitivo, sino como una primera experiencia en la redacción del Primer Diccionario Q'eqchi', es decir un documento donde registra, se

xch'olob'amank ut xyeemank li k'ila aatin
nake'roksi hulaj hulaj laj q'eqchi', wankeb'
aj wi' mayer aatin ut aatin toj ke'xtikib'
xyeeb'al laj q'eqchi'.

Jun chik li xnimalk ru a xb'een molob'aal
aatin a'in, ha'an naq xk'eemank naab'al
xk'ab'a' che'pim ut xul, jo' wi' aatin
na'oksimank sa' li xnimqal nawom jo' li
ajlab'aal, li b'anok, xk'ab'a'atqeb'
poyanam, na'ajej, jo' wi' li xk'anjelob'aal li
Xtenamital aj Maya-Q'eqchi', b'ar wi'
nak'utunk xchamal xsasal xk'a'uxl laj
Mayab'.

Sa' xb'aanunkil li k'anjel a'in,
ki'oksimank li k'ila eetalil ak nawnook ru
junsut rub'el choxa, jo'keb': li salsookil
juch', li naxye xjalajik b'ayaq xyaalal li
aatin; li ch'ina kuch', li na'oksimank cho'q
xjachb'al ru xk'aj aatin; li nimla kuch', li
na'oksimank sa' xk'utb'esinkil li seraq'ik; li
k'onk'ookil kuch', re li ch'olob'ank; li
laq'tz'uq, li naxye naq kaxlanchi' li
xtz'iib'amank; li q'eqil tz'iib' naxk'utb'esi
naq li aatin juntaq'eet xyaalal, jalan
xyaalal ut k'a'aq chik ru; li kuch'tz'iib',
x'oksimank cho'q re li xk'utb'esinkil li
aatin.

Li xjalanil li aatin natawmank sa' li
aatinob'aal q'eqchi', naab'al re,
ki'oksimank chi juntaq'eet xyaalal ut jo'
xsahilal ru li aatinob'aal, xb'aan naq
nanawmank naq nake'xtaw ru laj q'eqchi'.

Jo' we' li ch'oltz'iib' naq xtusmank ru:
a, aa, b', ch, ch', e, ee, h, i, ii, j, k, k', l, m,
n, o, oo, p, q, q', r, s, t, t', tz, tz', u, uu, w,
x, y, '. Chi rix a tz'iib' ch'ina tz'uq,
xraqik a ch'oltz'iib', yal kich'olob'amank
chan ru li xk'anjel, moko xtz'iib'amank ta
sa' xtiklajik li aatin, xb'aan naq jo'kan
ch'olob'amb'il, ab'an b'araq chik re li aatin,
kitz'iib'amank ut chi tawmanq ru naq
junelik ch'otonel nextaw xtuslajik. Li xna'
tz'iib' najt roq xyaab', kitusmank toj chi rix
naq ak xtusla li xna' tz'iib' junaatal ru. Li
xk'ihal li sachk wank sa' xtusub'ankil li
aatin, b'ar wi' wank li ch'ina tz'uq ut li xna'
tz'iib' najt roq xyaab', wank yal sa' xk'ab'a'

conceptualiza, se define y se describe las
palabras de uso común y algunas que se
consideran arcaicas y otras que son
neologismos ya aceptados por los
hablantes.

Otro aspecto fundamental de este Primer
diccionario es la riqueza de vocablos de la
fauna y flora, así como términos en el
campo de la matemática, medicina,
etnográficos, topónimos y los aspectos
tecnológicos del Pueblo Maya Q'eqchi' y
que conlleva a la inmersión a la
cosmovisión Maya.

Para el desarrollo del trabajo se
recurrió a la utilización de algunos
tecnicismos de redacción conocidos
universalmente, tales como: diagonal, que
implica variación de significado; guión
menor, para los afijos; guión mayor, para
los diálogos; paréntesis para aclaraciones
adicionales; comillas, para registrar
palabras castellanas, negrillas para exaltar
los sinónimos, antónimos u otros
aspectos; cursivas en la ejemplificación;
mayúsculas en los nombres propios.

Las diferencias dialectales, en buena
parte se consideraron como sinónimos y
como una riqueza del idioma, tomando en
cuenta que en su mayoría son
comprensibles por todos los hablantes.

El orden alfabético seguido es la
siguiente: a, aa, b', ch, ch', e, ee, h, i, ii, j,
k, k', l, m, n, o, oo, p, q, q', r, s, t, t', tz, tz',
u, uu, w, x, y, '. En el caso de la última
letra que es la glotal, solo se hizo una
explicación de su función, no se
registraron palabras en su posición inicial
porque es la norma que se maneja, sin
embargo en las otras posiciones están
marcadas y debe considerarse como la
última en el orden alfabético. La vocal
prolongada se ubicó después del
desarrollo de la vocal simple. La mayor
parte de los errores en el orden que se
encuentra en este documento, relacionado

li ululch'iich'.

al uso de la glotal y las vocales prolongadas, es cuestión de la computadora.

Sa' xb'een a tusub'ank kib'aanunk, xtz'iib'amank, xch'olob'amank ut xk'utb'esimank roksinkil kaahib' xkaalajuk'aal xjunlaju o'q'ob' chi aatin, wankatgeb' xch'ool aatin, k'ab'a'ej, aj yehol chan ru na'ilok ut k'a'aq chik ru xtuslal li xche'el li aatinob'aal.

En esta primera fase de trabajo se logró identificar, conceptualizar, definir y ejemplificar 4,264 palabras, entre verbos, sustantivos, adjetivos y otras categorías gramaticales.

Sa' xraaqik li qaatin, naqaye re li ALMG, naq toja'aq re xk'e qahonal chi xkawresinkil sa' tz'iib'anb'il li aatinob'aal Maya Q'eqchi', li jwal nim naxram ut li toj junaj ru jo' li aatinob'aal jo' li xpoyanamil

Finalmente, manifestamos nuestro agradecimiento a la ALMG, por darnos la oportunidad de contribuir al fortalecimiento escrito del idioma Maya Q'eqchi', que es la más extensa territorialmente y una de las más consolidadas lingüística y étnicamente.

Xtusulal ut xyaalal li aatin molb'il chaq resil sa' xyamq laj Q'eqchi'
Andres Cuz Mucú – Alfredo Alvarez Cabnal

Texto analizado, revisado y corregido de acuerdo a las observaciones y recomendaciones del equipo técnico y autoridad de la comunidad lingüística Q'eqchi' a través de talleres durante el año 2006.

Aatin	Xyaalal
A a 	Xb'een xtz'iib' na'oksimank sa' li aatinob'aal Q'eqchi', wank xyaab' xjunes ut aajel tz'aqal ru, re xk'ub'enkil xyaab' li jalaneb' chik chi tz'iib'.
Ab'	Xk'ab'a' jun li tz'ulb'il k'aham na'oksimank cho'q re hilank, numenaq jun xaaqar xnimall li xkelam, naxyut rib' li xtz'ulb'al sa' li xkoob'il wank ka'pak'al. Sa' li xq'otlal li xkoob'il wank ka'taqpak'al, jun li k'aham nim xsa', li nat'uyub'amank chaq chi ru tz'amb'a, oqech malaj xtoon che', chi kama'an rinrook nakana ut naruhank hilank chi sa', chi Chunchuuk malaj chi jiljook, naru aj wi' t'uylenk ib' chi sa'. Najter junes ik'e nab'aqman' cho'q re xtz'ulb'al li ab', ab'an anaqwank yookeb' chi roksinkil li toq'k'aham malaj li kawil noq'. Wankeb' perpookil pimal t'ikr na'ok. / Sa' tiqwal ch'och' jwal nake'roksi li ab' cho'q xwarib'aaleb'. // <i>Xik qe chi yo'lek tqak'am qab' chankeb' laj q'ixnalch'och'.</i> // A'an aj wi' xk'ab'a' li naxkem laj am. Laj am naxkem rab', re xhilaal ut xra'al. // Na'eechanimank li aatin a'in chi jo'ka'in: wab', aawab', rab', qab', eerab', rab'eb'. // Ab'q'a, nayeemank re li numleb'aal wank sa' xb'een li nimha', tz'ulb'il chi raxk'aham ut jit'b'il ka'pak'al chi re li nimha'.
Ab'aj	Xk'ab'a' xnaq' rit li winq, li telom, laj k'ol. Wank chi laq'look sa' xyanq ra'. Nake'xye aj wi' re molb'; xnaq' it; xnaq' kun, ab'an yib' aj aatin chik b'ayaq. / <i>Ttiwq xsa' wab'aj. Jwal ra naq taaten laawab'aj.</i> // Wankeb' che' nake'wank rab'aj, jo' li o, li koyow, li saltul. <i>Wi taawisi rab'aj li saltul naq toj saaj jwal na'uchink chi us.</i> // Xche'el ab'aj, ha'an tz'aqal xk'ab'a' xchu'leb' li winq. // Sa' najter aatin malaj sa' aatinob'aal k'iche', pek naraj naxye li aatin ab'aj. Poop Ab'aj, xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' xteepal Chameelk.
Ab'ajil	Xkomon li aatin ab'aj, na'oksimank naq naab'al paay ru li ab'aj ut ink'a' tz'aqal natawmank ru b'ar wank re li napatz'mank malaj ani tz'aqal aj e. / <i>K'a' chi ab'ajil. Ak rab'ajil aj wi' li nimha'.</i>
Ab'aaq	xk'ab'a' li sib' natamk sa' xb'een li xaml, q'eqq'eq nahulak, wank ut naq naxt'uyuxi rib' wi' ink'a' nasumemank chi rajlal. / Naraj aj wi' xyeeb'al oso'jenaq sa' tz'ajin. <i>B'aanuq usilal cheeratisi li ch'ina'al tik ab'aaq aj chik sa' tz'ajin.</i> Ab'a'aaq aj wi' nayeemank re.
Ab'enak	Usilal napatz'mank re junaq li komon naq fixk'am chaq junaq aaloq'om maraj k'a' chik ru tk'anjelaq ut moko toj reetal ta tafxik chi xb'aanunkil a k'anjel a'in. <i>Junelik ab'enak ik naraj qana' Rux.</i>
Ab'ink	Xch'ool aatin na'oksimank re xyeeb'al naq na'uxmank li ab'ink, ma ewer, ma anaqwank malaj toj moqon twab'i. // Ab'ink ha'an xk'eeb'al xloq'al li na'leb' naxjultika li yook chi aatinak. Nake'ab'ink li poyanam, ut jo'ka'aneb' aj wi' li k'ila paay chi xul. // Naq li kok'al ink'a' nake'xppab' li cheekal poyanam nake'xchap xxulil: <i>Jwal xul li ch'ina'al ink'a' na'ab'ink. Yib' ru laj kalajenaq ink'a' na'ab'ink.</i> // <i>Tento tqab'i raatin li cheekal poyanam.</i>

Ab'aah	Aatin na'oksimank cho'q re xtoch'b'al li ch'ool malaj re sachb'ach'oolejil. Nayeemank naq na'ilmark malaj na'ab'imank naq wank junaq xk'uluk rahilal. <i>Ab'aah, xt'ane'k len li xna' laj Ku'.</i>
Ab'aal	Saajil che' na'uuchink chi us sa' kehil ch'och'. T'ort'ook li naruuchin, kaq rix ut sa xtzakankil li ru.
Ab'l	Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq moko komonej ta malaj moko ech'alalb'ej ta junaq li poyanam. <i>Wech'alal li xwochb'eeni sa' li nimq'e moko ab'l ta. Numtajenaq xna'leb' ab'l aj tenamit, yook chaq chi ok sa' qatenamit, yal sa' xk'ab'a' li kaaxmu.</i>
Ab'li'e	Ch'ina raqal aatin na'oksimank re xyeeb'al naq jalan aj e li eechej napatz'mank. Nayeemank aj wi' ab'li'e, ab'leechej. / Jun chik li xyaalail a'an naq moko ch'olch'ook ta ani aj e li k'a'aq re ru na'ilmark malaj wank sa' li na'ajej, <i>Ab'l li tz'i'.</i> // Kama' a'an nayeemank aj wi' re junaq li ink'a' nanawmank ru.
Ab'q'a	Xk'ab'a' jun li numleb' rinrook sa' xb'een nima'. Xnimqal raxk'aham nake'xin sa' xb'een li nimha' ut nake'xtz'ul chi kok' ut juljuuk xsa' naq naruhan.
Ab'aqil	Xkomon li aatin ab'aq, na'oksimank naq naab'al paay ru li ab'aq ut ink'a' tz'aqal natawmank ru b'ar wank re li napatz'mank malaj ani tz'aqal aj e. <i>K'a' aj ab'aqil a'in. Rab'aqil kaq'l.</i> / Nayeemank aj wi' ab'a'aqil.
Ach	Najter aatin na'oksimank chaq re xyeeb'al saajil poyanam malaj li toj al. Nayeemank aj wi' och. (PW)
Ach'ab'ank	Xkomon rib' rik'in li aatin nayehok re naq taakoq' junaq li k'a'aq re ru. Nayeemank aj wi' koq'ok. <i>Tinkoq' li wakax re tsik' chaq richaj sa' pim. Ach'ab' li ch'iich maayok' aawib'. Ach'ab' li wuq'm matril inyuwa'. Ewer xwachab' li tz'i'. Nawach'ab' li joom.</i>
Ahinte'	Jun nimla che' k'ix rix ut seeb' naq nachaqik, chanchan aj wi' li poyp.
Aj	Jun li aatin nayehok ani ut k'a' ru naxb'aanu malaj naxk'anjela aj Ku', aj B'ex. Aj Peech', aj t'ak. Wchx. // Naq taawoksi li ch'ina k'aj aatin a'in toj tentook taak'e junaq li aatin wank xyalal yal xjunes rib' chi xk'atq. // Naru ajwi' roksinkil sa' xyanqeb' li ixq, re xch'olob'ankil k'a' ru nake'xb'aanu, aj k'anjel, aj puch'unel. <i>Naq nayo'laak junaq li k'uula'al ch'ina ixqa'al nake'xye re ajke'nel. _k'a' xaq ru a xyo'laak _ aj ke'nel.</i> Ab'an wi' ch'ina teelom nake' xye aj wi' re, ajsi'nel ut jo'ka'in naq na'oksimank li k'aj aatin a'in, tentook xnawb'al b'ar ut jo'q'e roksinkil. // Na'okenk aj wi' chi xch'olob'ankil b'ar yo'lajenaq li poyanam, ma aj tenamit malaj aj k'aleb'aal. // Jo'ka'an aj wi' b'ar li xtenamit ma najt malaj nach' ut k'a' ru xk'ab'a' li xtanamit. Li k'aj aatin a'in aajel ru roksinkil, ab'an toj ch'olch'ook b'ar ut joq'e na'oksimank.
Aj	Jo'ka'an nayeemank re, ru li hal naq maji' tz'aqal xcheekal. <i>Toj aj ru li hal, ink'a' sa xch'epb'al. Sa link'ux, xb'aan naq toj aj ru.</i>
Aj chupul xaml	A'an li nake'tenq'ank re li poyanam naq naxk'ul junaq rahilal. <i>Sa' junpaat xe'chalk laj chupul xaml, xe'rab'i naq yook chi k'atk rochochil li k'ayil.</i>
Aj aalenel	A'an xk'ab'a' li nab'isok re li raalal li k'a'aq re ru malaj li poyanam ut li xul. <i>Naq nake'xloq' li k'iila nimqi wakax, re naq te'xraq chi tz'aqal li xtz'aaq, b'isb'ileb' li raalal, li nab'aanunk re a'an laj aalenel.</i>
Aj'aj ru	Ch'ina raqal aatin li na'oksimank re xyeeb'al chan ru na'ilok junaq li poyanam, xul malaq li loq'laj kutank. Naraj xyeeb'al seeb', moko warenaq ta li xch'ool, ch'ina'us. <i>Aj'aj ru qana' Pet. Xsalil li aatin a'in:</i>

	warenaq xch'ool.
Aj'o	Naq junaq ink'a' yook chi wark, nayeemank naq aj'ook. Aj'ook <i>link'uula'al ink'a' naraj wark.</i> // Nayeemank aj wi' naq seeb' malaj naq q'es ru, q'es xxik chi ab'ink li poyanam. Aj'ook <i>ru laj ch'ina Mek, chi xjunil naril, narab'i, naxye, junpaat xtaw li ilok ru hu ut tz'iib'ak.</i>
Ajal	Xkomon rib' li aatin ajk, naxch'olob' li rajik malaj li xwarik li poyanam. <i>Jun ajal aj wi' xinwark. Tik ink'a' sa' xinwark, k'iila ajal xink'e.</i>
Ajaw	Najter aatin nayeemank chaq naq napatz'mank xk'ab'a' li Qaawa' malaj laj yoob'tesinel, laj awinel. A'an laj eechal re chi junil li jo' nimal wank jun sut jun rub'el choxa ch'och'. <i>Li Nimajwal Ajaw nakooril chi q'eq chi kutank.</i> / Li aatin a'in najt kisachsook xwankil ut xyaalal, yal ka'aj chik nayeemank: <i>Li tz'i' naxra li rajaw.</i> Ab'an timil xtawmank ru naq li aatin a'in, a'an tz'aqal li naxye xloq'al xwankil li Qaawa', jo'ka'an naq oxloq' li aatin Ajaw, xb'aan naq a'an xk'ab'a' laj yoob'tesinel, Qaawa' Tz'aqol B'itol.
Ajawal	Naxk'ab'a'in li wankilal malaj li nimal uhil. Nayeemank aj wi' ajawal . Moko q'axal na'oksiik ta chik li aatin a'in. / Rajawal winq rajawal ixq chankeb' re jun li wankilal sa' xmolamil li paab'aal. Naru roksinkil li aatin a'in naq nake'k'ab'a'imank li xnimqaleb' ru sa' li chaq'rab'. <i>Rajawal Xmolamil li Raqleb' Aatin. Rajawal Xmolamil aj Kolol Xna' Chaq'rab'. Li ke'sumenk xxikik laj Kolon, ara "India" a'aneb' li Rajawal Espany Ma' Pernant ut Xa'an Isab'el.</i>
Ajawchan.	K'anti' nim xsa' nahulak naq natz'aqlok xyu'am, xkomon li nimqi xul. Ink'a' natiwok ut moko xiwxix ta rilb'al. Nake'xye naq nahoob'ak re xsachb'al xna'leb' li xtzak.
Ajk	A'an li nab'aanumank naq naraqe'k li wark. Na'oxsimank naq najala rilb'al li poyanam malaj li xul. <i>Yook chi ajk ru li yaj. Ink'a' naraj ajk li k'uula'al.</i>
Ajl	Xk'ab'a' li nayehok re xk'ihalil li k'a'aq re ru malaj li wank sa' li ch'uut. Wank rajlil li xk'ihalil ut wank rajlil li natusumab'ank. Ajl aj wi' nayeemank re li eetalil na'oxsimank cho'q xk'utb'esinkil li xk'ihalil li napatz'mank. / Li poyanam sa' xteepalil li ruuchich'och' xsik' xyaalal chan ru naq tnaw xtusb'al, xb'isb'al malaj xtaq'eetankil li naril, li nextaw, li naxmol, li naxch'utub'. Jo'ka'an naq aajel ru xtusub' ru li ajl. Li najter tenamit aj Mayab', numtajenaq naq ke'xyl xq'e chi xsik'b'al xyaalal ut chi xtusb'al ru chan ru naq ttuslaaq rajlankil li k'iila k'a'aq re ru ut chi junil li na'leb' ke'xtawihatq chi rix xb'e li Qawa' Saq'e, li Qana' Po ut li pohol chahimal. Natawmank ru naq yal sa' xjunxaqalil aj wi' li poyanam ke'ilok ut aran ke'xsiyasi chaq li ajlank ut li reetalil li ajl. Li poyanam jun xjolom jo'ka'an naq jun reetalil ke'xk'e, (.). Lajeeb' li ru'uj oq ut li ru'uj uq'm, junmay malaj junk'aal chi junil, jo'ka'an naq chi junqmay malaj chi k'aal kituslaak li ajlank, li reetalil ke'xxaqab' a'an jun li jiiil, hoob' xwankil malaj riig (___), chanchan jun li a' malaj li telb'. Re te'ruhanq chi xtusb'al xnimqal ru ajl, ke'xk'e reetal naq tentook xk'utb'esinkil li xsiyajik ut li xraqik, ke'xye naq a'an li ch'up ut ke'xk'e jun li eetalil ch'ina xot'xo. (0). <i>Sa' li ajlank k'ihal nayeemank: Jun, kiib', oxib', kahib', hoob',... sa' ajlank tuslal nayeemank: xb'een, xkab', rox, xka, ro',...</i>
Ajlab'aal	Chi junil li tustuuk cho'q re ajlank. Ajlab'aal kutank. Ajlab'aal po. / Ajlab'aal xk'ab'a' jun raqal li k'anjelob'aal re xk'utb'al li ajlank chi ruheb' li toj kok'eb'.
Ajlank	Naqoksi re xyeeb'al ut xnawb'al jo'k'ihal li k'a' re ru naqajla. // Li ajlank

	na'uxmank sa' chi xjunil li ruuchich'och' ut sa' chi xjunil li aatinob'aal. // <i>Re xnawb'al jo'k'ihal li poyanam wank sa' ruuchich'och', tentook na'uxmank li ajlank. Re tqanaw jo'k'ihal li kok' kaxlan xe'moq, aajel ru rajlankil. Naqajla jarub' po nawank li ixq sa' yu'am. Nin'ajlank, na'ajlank, nake'ajlank, xoo'ajlank, wchx.</i>
Ajsink	A'an li xch'ool aatin nak'anjelak re rajsinkil li ani yook chi wark. // Naruhank rajsinkil ru li ani warenaq xch'ool. Li poyanam nake'hulak chi ru, rajsinkil ru chi rib'ileb' rib'. <i>Nawajsi ru linkach'in naq nink'am chi b'eeek.</i>
Ajtziil ru	Xkomon rib' rik'in li yib'ru. <i>Ajtziil ru napuch'uk li ixq. Ajtziil ru na'aaq'ink li winq. // Li aatin ajtziil, a'an chaljenaq sa' li xk'ab'a'eb' jun ch'uut aj mayab' aj ltzaj. Li poyanam a'in ink'a' ke'raj xpab'ankil xchaq'rab' li kaxlanwinq kule' xmin rib'. Jo'ka'an, ke'k'ayk laj q'eqchi' chi rab'inkil naq eeteb' laj ltzaj, jo'ka'an naq ke'ok xyeeb'al naq ani li k'a' na'ab'ink malaj ink'a' napaab'ank ajtza, jo'k'ihal li yib' ru ajtziil ru.</i>
Ak	Xtz'aqob'l aatin na'oksimank re xyeeb'al naq a'an xb'een twanq xb'aanunkil li k'a' chik ru chalk re, tk'ulmanq malaj tb'aanumanq. Ak <i>inyehom aawe. Ak wanq sa' aach'ool jo'q'e tink'ulunq. Ak yooqin naq taawil. Ak ch'olch'ook chik xchalik. Ak xpaq'e' chik xmusiq' naq xk'ulunk li xb'eelom. K'a' ta b'an naq ak xatlub'k ut toj maji' wi' nakaawaq'i jun b'asaq. // Aatin naxjultika chan ru xyehom xb'aanuhom junaq li poyanam. Ak re naq nab'ayk chi k'ulunk laj Lu'. Nayeemank aj wi' ak re, ak qe, ak we, ak reheb, // Naxk'e aj wi' resil chan ru junaq li k'a' re ru. Ak re naq jo'ka'an xyaab'aal li ke'leb'aal b'uch. // Najter aatin ink'a' chik ab'inb'il. Xk'ab'a' jun paay li kok tzipix ut q'es rix. (rilb'al li akte')</i>
Ak'	A'an Naq toj maji' nasulmank li k'a'atq ru jo' li b'aatal, li meex, li ochoch ut k'a'aaq chik ru. <i>Toj ak' linpo'ot, toja' tinsul. Ak' li wochoch, toj xinyiib'.</i> // Aatin na'oksimank cho'q re xjultikankil naq natiklaak li chihab' junjung. <i>Chi ru li ak' chihab' tinjal link'anjel. Li yuwa'b'ej, xk'ul jun xmaatana sa' li ak' chihab'.</i>
Ak'il	Xkomon li aatin na'oksimank re xyeeb'al naq ak' junaq li k'a'aaq re ru, ab'an naxch'olob' chi us chan ru tz'aqal naq wank chaq li naxk'ab'a'in li aatin napatz'mank. / <i>Toj chi ak'il xinloq' linb'eeleb'aal ch'iich', jo'ka'an naq maji' napo'k junsutaq.</i>
Aka'	Yal xnut' rib' xyanq li aatin a'in, li nayehok chi tz'aqal a'an li Xtz'aqob'l aatin na'oksimank re xyeeb'al naq ak a'an chik nachal chi rix li ak xnume'k malaj li ak nume'k re. <i>Ka'aj wi' tk'atmanq li uutzu'uj, aka' chik li sek' tchalq. / Li aatin a'in naxjultika aj wi' li k'ojob'ank ch'ool chi rix li jo' nimal natawmank malaj naxokmank. Lajeeb' soq' aj wi' linhal xinq'ol, aka' tana b'ayaq.</i>
Ak'ach	Xul wank xxik', q'eq ut nalemtz'unk rixk, saq b'ayaq ru'uj li xye ut li xxik', nujenaq chi kaqi pix li xjolom, kaq aj wi' li xsam wank sa' xb'een li re; nimq ru'uj roq, wank rixi'ij, kaw ut q'eq na'ilok. Laj tzo' wank xmach chi re xch'ool, naq toj maak'a' xmach maji' tz'aqal chi tzakaak. Li tux ch'inaj chi ru laj tzo', kok' li xye, li xxik', li ruuch re ut li rixi'ij; namolb'ek. K'ila paayeb' ru li ak'ach. Wank saq, q'eq, kookox rix ut kaqtz'oyink. Li ak'ach naxajok, natutzuk, nalopok, naloqo'b'ak, nak'uyk'utk, yolyol rix li xxik', ut naye'ok. Wank rak'ach tz'uul. Wank jun li k'aleb'aal Chi Ak'ach xk'ab'a' sa' xteepal chi K'ajb'om.
Akaq	Xtz'aqob'l aatin na'oksimank re xyeeb'al naq ok re chi k'ule'k junaq k'a'aaq re ru. <i>Akaq wanq sa' ee'ch'ool ruk'a'eb' laj iigom, te'chaqiq chaq re</i>

	<i>anaqwank.</i>
Akb'al	Xsum k'ab'a'ej.
Akte'	K'ib' nawank sa' k'iche' ut sa' luuluhil ch'och'. Wank xk'ixel chi xjunil li xche'el, li xxaq ut li rochel. Sa xtiwb'al sa' juyb'il li rochel. / Wank naab'al k'aleb'aal, Se' Akt'e, Se' Ch'ina Akte', Chi re Akte', xk'ab'a'eb'. // Na'oksimank aj wi' cho'q xsum k'ab'a'ej sa' xteepalil laj Q'eqchi': Qawa' <i>Kiris Akte', a'an jun li cheekel winq, aj k'atol uutz'u'uj xwank Chi Pook, Chi K'ajb'om.</i>
Akte'la'	Xk'ab'a' jun nimla k'aleb'aal wank sa' xteepal Se' Nahuq'. Naq ke'k'ulunk laj Aleman ke'xram li na'ajej a'in ut aran ke'xnimob'resi li awk kape, ke'xk'ami chaq chinab'aal kape ut numtajenaq li poyanam ke'mine'k ru chi k'anjelak aran. Ab'an naq ke'el laj Aleman kicanaak chi ril li awab'ejilal, chi rix a'an ke'k'ehe'k chi k'anjelak sa' komonil li wankeb' sa' li ch'och' a'an, ab'an ink'a' nake'elab'k chi us, jo'ka'an naq xe'xjachi chi rixeb', ak re re chik naril li junjunq anaqwank.
Akuux	Aatin chaljenaq sa' li kaxlanchi', aguja, ch'inamisik' ch'iich' q'es ru'uj ut wank xhoplal, b'ar wi' nach'ikmank li noq', re xb'obj'al t'ikr. Wank nimq ut wank kok', li nimqi akuux, na'oksimank re xb'obj'al li pimal t'irk malaj pimal tz'uhum, jo' li xaab' malaj rochoch ch'iich'. <i>Ink'a' chik na'ok li noq' sa' ru li akuux chi wu, xb'aan naq ink'a' chik saqen' nawil.</i> / Wankeb' cheekal poyanam moko nake'xye ta akuux, k'ix chankeb' re.
Ak'yok'	Na'ajej b'ar wi' toj nimq li che' chi ru, xb'aan naq toj rax ru ut toj na'elk chi us li k'al aran. / Nayeemank aj wi' re alk'al . Xsalil li aatin : kok' pim ru .
Al	Chi junil li yo'lajenaq rik'in li xna'. <i>Ral qana' Rux. Ral wakax. Ral imul.</i> / A'an nayemank re li maji' cheek', li toj ka'ch'in, toj saaj, li toj maji' natz'aqlok xnimalk, li toj maji' natixk. <i>Sa nase'ek li al. Na'ok li al ixim cho'q mux'aj.</i> Chi jo'ka'in li na'b'ej nareechani li aatin a'in: <i>wal, aawal, ral, qal, eeral, raleb'.</i> Wal cha'ank li na'b'ej, walal cha'ank li yuwa'b'ej. // Al po , a'an naq li Qana' Po nak'utunk sa' rokeb'l saq'e chi ewuukil ut ch'ina k'onk'ook. // A'an aj wi' nayemank re ru li awinq maji' natz'aqlok xcheek'aal, <i>alk'um, alq'ooq'.</i>
Al al	Kok' xul, chanchan li toolok, q'eq ut yolyol li rix. Wank nayehok re naq xiwxix xch'e'b'al. // Aatin nayehok re naq li k'a're ru toj al chi us, jo' li ru'uj ch'ima, li q'ap, li kok' keng', li nun wchx. <i>Ch'ina'us li ru'uj ch'ima, toj al al chi us. Ch'ina'us li nun, toj al al ru.</i>
Al chi yox	Xk'ab'a' li wankilal nakanaak sa' xb'een junaq poyanam kikub'eeek xha', xk'ul xka' kub'i ha' malaj xsumlaak sa' xchaq'rab' li kirisyaanil, ab'an moko nayeemank ta xjunes toj raatin li na'chinb'ej yuwa'chinb'ej naq nayeemank chi jo'ka'in: <i>Wal chi yox. Aawal chi yox. Ral chi yox. Qa chil yox. Eeral chi yox.</i>
Al ixq	A'an nayeemank re li saaj ixq malaj junaq ak sumsuuk yal b'an ink'a' naxk'ut xcheekal.
Al winq	A'an nayeemank re li ch'ajom malaj junaq ak sumsuuk yal b'an ink'a' naxk'ut xcheekal.
Alab'	Ak re re li junjunq. <i>Alab' ke'tz'agje' ob'en chi junil li ula'.</i>
Alab'aal	Xk'ab'a' li na'ajej b'ar wi' nake'xk'e rib' li ixq chi royb'eninkil naq te'yo'laaq li xk'ula'al. Nayeemank aj wi' alalib'aal .
Alab'il	Chi junil li nab'aanumank sa' eetil malaj li na'oksimank naq toj maji' xq'ehil. <i>Alab'il aj na'leb'.</i> <i>Meeralab'i chaq leehal, tixq wan.</i>
Alab'aan	Jun toon li awinq tul, moko nak'iik ta, ink'a' nanimqank li xkuutal. Li xtulil,

	puchpuuk ut pim rix. Naq num q'an ki' xlowb'al. Nayeemank aj wi' re chakontul, ch'optul, rinok.
Alab'te'	Ral li che'pim na'elk chaq sa' xtoon naq nayok'mank malaj yal xtixk. Nayeemank aj wi' xtuxb'. <i>Ch'ina'us ralab'te' linkape. Li tokan naq naraqek' chi uuchink nachaqik, hab'an na'elk chaq ralab'te'. Li tul yal naralab'te'i rib', moko namog ta li ru.</i>
Alal	Xk'ab'a' li na'alaliik, ab'an yuwa'b'ej na'oksink re. Walal laj Sen chan qawa' Xiwan. <i>Xikenaq li wal cha'ank qana' Tench.</i>
Alalanb'ileb'	xk'ab'a' naq sa' naab'alil yo'lajenaqeb', kiib' oxib'aq li poyanam malaj li xul.
Alalb'ej	A'an raatinul naq nake'patz'mank chi junil li alal, ab'an moko toj ch'olch'ook ta ani aj eechal re ut moko na'eechaniik ta li aatin a'in. <i>Li alalb'ej tentook, te'xteng'a li xna'xyuwa'.</i>
Alalb'ejil	Li xyaalalil li wank, cho'q alalb'ej.
Alalib'aal	Xk'ab'a' li na'ajej b'ar wi' nake'xk'e rib' li ixq chi royb'eninkil naq te'yo'laaq li xk'ula'al. Nayeemank aj wi' alab'aal.
Alanb'il	Xyeeb'al naq yal yo'lajenaq moko yal yiib'anb'il ta.
Alche'	A'an xk'ab'a' jun li ketleb' q'es ru'uj, na'oksiik chaq sa' li yalok najter.
Alche'ib'k	Jo'ka'an nayeemank re li karab'k chi jutz'che'.
Alib'	A'an nake'xye li na'b'ej yuwa'b'ej re li rixaqil li ralal xk'ajol. <i>Xqatzaama chaq rixaqil inyum, anajwank wank chik qalib' cha'ank qana' Eleen. / Alib' ak'ach, alib' kaxlan, alib' patux. A'an nake'yeemank re li ketomq naq eb' laj eechal re nake'xk'e chi re kab'lal, yal re te'k'iresiiq ut te'wanq ral. Naq ak xe'nimqank b'ayaq li ral, nake'xjach chi rib'il, wi wankeb' waqib', oxib' re laj eechal xul ut oxib' re li xk'iiesink.</i>
Alib'aak	Nayeemank re alib'aak naq li ixq naq'axonk sa' rochoch xna'xyuwa'eb' li xb'eelom. Xko'o chi alib'aak lix Kari' rik'ineb' qawa' Tolom K'oy.
Alib'ej	A'an aj wi' li alib', yal b'an sa' junpatz'b'al chik nayeemank. <i>Chi junileb' li alib'ej, te'xk'ul xmaatan.</i>
Alib'ejil	Xyaalalil li wank cho'q alib'ej. Nayeemank aj wi' alib'ejul. <i>Wank rusil ut xrahil li wank chi alib'ejil, ab'an k'a' ta wi' xja'lenkil tentook sa' qab'een chi jo'ka'an, chankeb' li qana'chin ak xe'ril li alib'ejil.</i>
Alib'om	Li nawank malaj wanjenaq li nawank ralib' wanjenaq ralib'. <i>Alib'om we qana' Yan.</i>
Alil	Xq'ehil sa' li xyu'am li poyanam naq toj yook chi k'iik, toj maji' natz'aqlok xk'ihik ut xna'leb'. Nayeemank aj wi' alul. <i>Sa li alil toj aana' aayuwa' tna'oq a wanjik.</i>
Alk'al	Jo'ka'an nake'xye laj k'alom re li na'ajej nake'xkanab' xk'alenkil chi ru jun, kiib' malaj oxib' chihab'. <i>Oxib' k'aam li alk'al tink'ale anaqwank cha'ank laj Lu'. // Na'ajej b'ar wi' toj nimq li che' chi ru, xb'aan naq toj rax ru ut toj na'elk chi us li k'al aran. Nayeemank aj wi' re ak'yok'. Xsalil li aatin: kok' pim ru. Ch'ina'us li waj xyo'laak sa' li alk'al.</i>
Alob'aal	Xcha'al li ixq b'ar wi' nasiyaak ut nawank chaq li k'uula'al naq toj maji' nayo'laak.
Alom	Xk'ab'a' chi junil li na'alaak malaj li alanb'il.
Alq'	Chi junil li xul nake'wank sa' li pim, li moko naruhanak ta xk'iiesinkileb' chi re kab'lal. A'an xxul xketomq li loq'laj Tzuul Taq'a, jo'ka'an naq nayeemank ralq' malaj ralq'eb' loq'laj Tzuul Taq'a. <i>/At loq'laj Tzuul Taq'a, chaaxok chaak'ulaheb' ta laawalq', laaxul, laaketomq, me'xch'e' me'xtoch' li wawimq..., chankeb' laj eechal awimq naq nake'xk'at li ruutz'u'uj sa'</i>

	xchapb'al li xk'al.
Amamk'ix	Xk'ab'a' jun paay li k'ix nak'iik sa' kehil ch'och'. Naab'al li xxaq na'elk sa' xtoonol. Nak'iik xche'el li ratz'umal, nachire'k li ratz'um, ch'ina'us li xb'onol ab'an tzuktzuuk sa' k'ix chi junil li xjunxaqalil. Nayeemank aj wi' re mamk'ix, tunk'ix .
Amaq'	Jun ch'uut chi poyanam xkomoneb' rib' ut wankeb' sa' jun li teep. Ab'an naru aj wi' roksinkil sa' xpatz'b'al li tenamit. Se' Amaq' xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' xteepal Kob'an.
Amaq'il	Xyaalal li okenk malaj wank sa' xteepal junaq tenamit. Moko na'oksimank ta yal chi kama'an, tentook wanq xwinqul. <i>Ramaq'ileb' aj Se' Nawuq', xe'k'uluk li rahilal.</i>
Amche'	A'an jun li saajil che' nak'iik yalaq b'ar. Xox rix naq nak'utunk, wank xq'ol, naxk'at xtz'uumal li poyanam wi naxch'e' malaj naxmes rib' chi rix. Nake'xye li cheekal winq, re naq ink'a' tixk'at li poyanam, naru tixye chi jo'ka'in: <i>"Laa'in amche', laa'at aj Ku', (xk'ab'a' li yook chi aatinak), miinaach'e' qakomon qib'"</i> .
Amkux	Xk'ab'a' jun li yajel li naxk'e rib' sa' xkux li poyanam, nasuujank, ink'a' sa namusi'ak xb'aan. Naq na'elk chaq li xloqb'il narininnakje'k chanchan xleeleb' aj am.
Amoch	Kok' xul, xkomon rib' rik'in xmolam li wo' ut li q'anra', naab'al paay ru naq wankeb' li amoch. Rax li xxaal li rit, rub'el xsa' saq, nim xtz'uumal re, b'uq'b'uuk xsa' ru. Sa' ha' naxk'e li xmolb' ab'anan nayeemank re xk'ot amoch. Kaahib' li roq ut sa' pisk'onb'il nab'eeek. Chaab'ileb' chi numxik. Na'ilman ruheb' sa' k'anha', palaw, roq ha' ut nimha'.
Amochib'aal	Xk'ab'a' li na'ajej b'ar wi' naruhank xchapb'aleb' li amoch.
Anab'	Aatin naxk'ab'a'resi jun re li ech'alalb'ej sa' xyanq li alal k'ajolb'ej. Wi li ixqa'al xb'een kiyo'laak chi ru li teelom, ranab' chik nayeemank re. Ka'aj wi' li teelom naru naxye wanab' re li ixq asb'ej chi ru. Wi ixq li iitz'inb'ej inchaq'na' cha'aq re li ixq asb'ej chi ru. Wank yookeb' xsachb'al roksinkil chi tz'aqal reeru li aatin a'in. Us rilb'al li aatineb' a'in: chaq'na', as, iitz'in, was we, wiitz'in we .
Anab'ank	A'an naq li k'a' re ru moko tiik ta naq xaqxook. <i>Li winq naranab' li riiq chi re li uul, re naq ink'a' nat'ane'k. Ink'a' nat'ane'k li oqech naq na'anab'aak chi rix li ochoch. Nahulak chi wu ranab'ankil li si'chi ru li uul, re naq ma'ani naxtoch' rib' chi ru</i>
Anajwank	Raatinul hoonalil, b'ar wi' naxye naq toj yook chi k'ule'k li naxye. Nayeemank aj wi' anaqwank, anajwank, anaqwank .
Anam	Xkok' che'el li kemleb'.
Anaqwank	Aatin naxk'e resil li xhoonalil junaq li ka' re ru, li tentook tk'ule'q sa' li kutank a'in. <i>Anaqwank te'k'ulung li ula'</i>
Anchal	Xnimal xb'iisul xwankil junaq aatin. Nayeemank aj wi' inchal . <i>Chi anchal inch'ool nakatinra. Chi anchal xmetz'ew xinxnut'. Anchal ta wi' xq'emal, tik ink'a' naraj riiqankil ruk'a'.</i>
Anix	Li aatin chaljenaq sa' kaxlanchi' "anis". Li ru na'oksimank cho'q xyu li kakaw naq nab'ukmank. Na'oksimank aj wi' sa' xyiib'ankil jun paay li kaxlanwa.
An'ook	Jo'ka'an nayeemank naq li k'a'atq ru ink'a' xaqxook chi us. <i>Jun iiq li si' an'ook chi ru kuuk. Li oqech an'ook chi ru li uul.</i>
Antojeel	T'ikr nake'xlan wi' xjolom eb' li cheekel poyanam naq nawank li mayejak malaj li yo'lek.

Anum	Xwinqul li eetil ut li yib' ru aj na'leb'. Li ink'a' jultikeb' re naru nake'xk'ul sa' li b'e. Nayeemank aj wi' re maa'us . / <i>Ranum tana xk'ul sa' b'e jo'ka'an naq xlub' ut xyot'e'k</i> . // Anum aj winq . A'an nayeemank re li winq q'etq'et ut lab' xch'ool.
Anumej	Chi junil li yib' ru jo' kama' li anum.
Anx	Jo'ka'an nayeemank re li xsahob'l li tzakahemq kaw xb'ook. Nayeemank aj wi' re jolomq'een . // Xsum k'ab'a'ej sa' xteepal aj q'eqchi'. // Anx ru. Wank li poyanam nahulak chi ru xtzakankil li aanx chi naab'al jo'ka'an naq chi najt nahulak xb'ook chi ru li poyanam. <i>Anx ru li xqa'al xinxajok wi'</i>
Anxuxche'	Jun toon li nimla che' nawank sa' li k'iche' ut sa' tiqwal ch'och'. Li xb'ook juntaq'eet b'ayaq rik'in li anx na'oksimank cho'q re xtib'el wa.
Apusihom	Li na'apusiik malaj li ak apusinb'il.
Apusiil wajb'	Jun ak' aatin naxk'ab'a'in chi junil li wajb' nayaab'asimank chi apunb'il, wank natz'uyink ut wank nahomb'ak xyaab'.
Apusink	A'an jun li nab'aanumank rik'in li xtz'uumal e, re xk'eeb'al li iq' b'ar na'ajmnak thulaq. <i>Yook chi aapusink xaml laj Tewan</i>
Aq	Xkomon li tzukpim nak'iik chi ru li kawil ch'och'. Rub'el ch'och' naxb'eeni rib' li xk'aamal, naq natuxmek chaq chanchan k'ix naq na'elk sa' xb'een ch'och', naxk'ob' roq li poyanam, wi maak'a' xxaab'il. Us cho'q xk'imal ochoch, naab'al chihab' naxkuy. Nayeemank aj wi' aq! .
Aq'	A'an xk'ab'a' li xcha'alil li poyanam ut li xul, li nak'anjelak re reek'ankil xsahil li k'a'aaq re ru naxk'am sa' re. Moko na'oksimank ta xjunes toj xtz'aqob'l naraj. <i>Ru'uj aq', ru'uj waq', ru'uj aawaq', ru'uj raq', ru'uj qaq', ru'uj eeraq', ru'uj raq'eb'</i> . // <i>Raq' qawa' kaaq. Raq' xaml</i> . // Li ru'uj raq' li poyanam nim xk'anjel sa' li aatinak, xb'aan naq a'an tz'aqal naxpitz'iq'usi rib' sa' xchoxahil e naq na'elk chaq xyaab' li aatin. Chaaweek'a sa' xyeeb'al li aatineb' a'in: <i>tuntuuk, toltook, tz'utj, yamyook, yolyol, qana', qula', t'aqt'aaq</i> . // Aq' : Xk'ab'a' li na'oksimank re xb'atb'al li qajunxaqalil. Yal b'an li aatin a'in, moko na'oksiik ta xjunes, toj naraj xtz'aqob'resinkil rik'in raatinul laj eechal re. <i>Waq', aawaq', raq', qaq', eeraq', raq'eb'</i> . <i>Xintz'ajni li waq'. Xloq' raq'eb' xkok'al qawa' B'ex. Tertook xto'oninkil raq' li kej</i> . // Xk'ab'a' jun raqal li raxk'aham nawank sa' li k'iche'.
Aq'a'l	Saajil che', elajik nak'iik. Nim roq naxik wi' ut ink'a' nanimank xsa'. Kawil che', us, cho'q re li kab'lak. Naq nachaqik, q'axal sa nak'atk ut kaw ru li xxamlel. Sa nak'iik sa' tiqwal ch'och', sa' kehil ch'och' ut sa' xb'eenatq tzuul. Nayeemank aj wi' re aaq'a'al, q'aaq'a'al . Wank jun li k'aleb'aal sa' xteepal Karcha', Chi Aq'a'l, xk'ab'a'.
Aq'ej	Xk'ab'a' chi junil li na'oksimank re xb'atb'al li qajunxaqalil. Yal b'an li aatin a'in moko naru ta reechaninkil. Nayeemank: <i>Xikenaq xb'een li aq'ej nak'ayiik anaqwank. Aq'ej ta nakaawaj, tuub' sa' k'ayib'aal, yal xtuminal naraj</i> .
Aq'il	Xkomon li aatin aq', ab'an nayeemank naq moko ch'olch'ook ta b'ar wank li napatz'mank. <i>K'am chaq li waq'. _K'a' chi aq'il. _Linsaqi wex. /Nayeemank aj wi' aq'lel</i> .
Aq'im	Chi junilk li ak x'aq'iik malaj toj t-aq'iik. <i>Maak'a' chik waq'iim, junpaat xinchoy, xb'aan naq jay ru. Numtajenaq raq'iim qawa' Ko, tik junes aq xpimal li xk'al</i> .
Aq'inb'eet	Xk'ab'a' li poyanam li naxik chi aq'ink yalaq ani aj ik'in, ab'an chi tojb'il malaj chi sum. <i>Laa'in aj aq'inb'eet, nahulak chi wu ut k'ulk'uukin b'ar</i>

	<i>nakinhulak. Nayeemank aj wi' re aj aq'b'eet</i>
Aq'ink	A'an jun li k'anjel na'uxmank xb'aanunkil re xsaab'esinkil ru li awimj. <i>Naq tiq li saq'e, us li aq'ink, re naq nakamk li pim. Wi na'aaq'imank li k'al naq toj kok' chaab'il nak'iik. Us naq chaab'il tat'aaq'inq chi jo'ka'an wanq aak'anjel junelik.</i>
Aq'l	Jun toon li saajil che' moko cham ta nak'iik. Wank xraq, hopo xsa'. Naru roksinkil cho'q xkuukul kab'l. Nak'anjelak aj wi' cho'q xb'eresinkil li roqha'. Q'axal nake'wank kaqsank sa' ru'uj. Sa' kaw ruhil ch'och' ut sa' tiqwal ch'och' nak'iik li che' a'in. Li xxaq wank xche'el ut chikchook naq naxjek' rib', rax ru ut saq rub'el li xxaq. Nayeemank aj wi' re po'jor, ch'oop, ponjor.
Aq'un	Xk'ab'a' li naxhel sa' xb'een li poyanam naq nawark. <i>Q'ix xsa' li waq'un. Jo' nimal xtz'aaq li aq'un a'in.</i> Nayeemank aj wi' re isb'.
Arakaach	Xk'ab'a' jun paay li awinq jaq'jaq' xb'ook, moko cham ta nak'iik, a'an li xtoon nanimank ut a'an li nachiqmank cho'q re xtib'el wa. Chanchan li kaxlan'is naq nachaaq'ak wi toj al, naq ak xnume' xq'ehil, k'ujk'uj aj chik.
Aran	Naqoksi li aatin a'in re xyeeb'al toj b'ar wank li k'a' ru naqil malaj li k'a' ru naqajultika resil b'ar wank. <i>Aran wank li champa. Aran xinkanab' linpunit</i>
Arin	A'in li aatin naxjultika resil naq li yooko xyeeb'al nach' wank qik'in. <i>Arin toowanq chi qajunilo</i>
As	Aatin moko na'oksiik ta xjunes, toj wank xpoyanamil na'eechanink re. Was, aawas, ras, qas, eeras, raseb'. Nak'utunk naq naxpatz' li yo'lajenaq xb'een waak chi ru li yook wi' xtaq'eetankil. Li nayehok was, iitz'imb'ej li yook chi aatinak ut wing li ras. Chaawil li aatin chaq'na'.
Asaron	Aatin chaljenaq sa' li kaxlanchi', "asadón", ab'an eb' li najter poyanam nake'xye re yokoote'. A'an jun li k'anjelob'aal re li aq'ink, xjotzb'al ru li ch'och' malaj xjokb'al li sulul. Jo'ka'in na'ilok: perpookil ch'iich', q'es re ut wank xb'ot. Sa' li xb'ot nach'ikmank jun li che' k'onk'ook b'ayaq li xjolom ut chi ru a'an nachapmank ut naruhank li aq'ink chi ru.
Asam	Xk'ab'a' jun paay li okox na'elk chi rix q'umet malaj chi rix li che' sa' li k'atk'al. Sununk xtiwb'al, naruhank xchiqb'al yal xjunes malaj xk'eeb'al sa' xyanq jalan chik xtib'el wa. // Asam rix jun paay li b'on chanchan na'ilok rix li asam chacha. Jo'ka'an naq wankeb' li xul jo' li tzo' kaxlan ut li tux naq chaacha rixeb' nayeemank reheb' asam rix. <i>Xinloq' jun li tzo'kaxlan asam rix. Asam rix ral li xa'an kaxlan.</i>
Asb'ej	Chi junil li nim xchihab' chi ru li yook wi' chi taq'eetaak. <i>Asb'ej chi wu qawa' Manu', cha'ank laj Mek.</i>
Asb'ejil	Xyaalalil malaj xwankilal li asb'ej. Li asb'ejil chanchan aj wi' li yuwa'b'ejil, aj k'amol xb'eheb' li riitz'in.
As e	Aatin moko na'oksiik ta xjunes, toj wank xpoyanamil na'eechanink re. Ab'an li na'atinak ut li napatz'e'k ralal xk'ajoleb' ikanb'ej malaj inkaana'b'ej. Was we, aawas aawe, ras re, qas qe, eeras eere, raseb' re. Nak'utunk naq naxpatz' li toj saaj xchihab' chi ru li yook wi' xtaq'eetankil. Li nayehok was we, iitz'imb'ej e li yook chi aatinak.
Asij	Ch'ina xul, xkomon laj saak' wankeb' sa' tiqwal ch'och', ka'aj wi' sa' saq'ehil nake'yaab'ak, raxmoyink rixeb', nim xsa' li xjolom, b'uqb'u sa' ru, wank kiib' xmisik', kaahib' xxik', kelkook roq li xsa'; li xteelomil li xul a'in, rub'el xsa' na'elk chaq li xyaab'. Moko nim ta ru li xyu'ameb', ka' aj wi' jun saq'ehil nake'wank xyu'am. Jalaneb' wi' li chikirin ut joyoy. // Xsum k'ab'a'ej.

As iitz'in	Chi junil li echpoyanamil. Sa' laq'look yeemank li aatin a'an, re naq junramb'al naxb'aanu li xk'ab'a' chi junil li poyanam. Taara laawas aawitiz'in, re naq ab'inb'ilaqat aj wi' laa'at.
Asyent	Aatin chaljenaq sa' li kaxlanchi' "hacienda", a'an xk'ab'a' li ch'och' ke'xram li najter kaxlanwinq ut wank toj yookeb' xloq'b'alatq. Sa' xna'leb' laj ralch'och' moko wank ta li ramok ch'och' malaj li loq'ok ch'och', xb'aan naq k'aynaqeb' chi wank sa' komon ch'och'.
At'isb'ak	A'an jun li xch'a'ajkilal li qamusiq'ib'aal naxk'e resil naq traj qaketb'al li jolomb'ej malaj yal nawotz'ko'k xsa' li u'uj. Nayeemank aj wi' at'ismak. K'a'jo' nin'at'isb'ak naq yook lin'obj'.
Ataw	Majelal na'eek'amank sa' li sa'ej malaj sa' li ch'oolej. Junelik ataw wankin tik ink'a' nak'ojlaak inch'ool. Maawataweb' li wankeb' xtumin.
Atawal	Xsahilal malaj xch'ina'usal li k'a' ru na'ilmank na'ab'imank. Atawal ru li xketomq. Atawal ru li rochoch. Atawal rab'inkil xyaab', li tusb'il che' wajb'. Atawal ru li k'um sa' li taq'a.
Atib'aal	Na'ajej b'ar wi' na'uxk li atink. Nayeemank aj wi' achib'aal . Aq'ej na'oksimank sa' li atink malaj sa' li numxik. Xinloq' chaq jun li watib'aal. // Xna'aj li ha' na'oksimank cho'q atiiil. Xjore'k li watib'aal.
Atiil	A'an nayeemank re li ha' na'oksimank cho'q re li atink. Toj xik we xk'amb'al watiiil. Toj tinq'ixna raatiiil inna'. Rub'el li k'iche', nake'wank ratiiil li k'iche' aaq.
Atinab'aal	Jun li chob' b'ar wi' na'uxk li aatin. Nayeemank aj wi' achineb'aal , atineb'aal . Juntaq'eet rik'in li atib'aal.
Atink	A'an naqab'aanu re xsaab'esinkil li qajunxaqaalil. Naq nin'atink, nawoksi li xab'on re risinkil li tz'aj. Wankeb' li poyanam, ink'a' nake'hulak chi ru li atink. Nake'atink li xul. Nayeemank aj wi' achink.
Atisihom	Li ak atisinb'il malaj li toj t-atisiq. Watisihom chaq sa' xk'ula'alil aj Kanek.
Atisink	Xch'ool aatin naxjultika li sab'esink chi ha' li xjunxaqaalil li poyanam malaj li ketomq. Xwatisi li yaj toq'ob' ru, ink'a' chik naxkuy ratisinkil rib'. Wi kok' xsa' taawatisi li kok'al, ink'a' nake'uk'irk. Us ratisinkileb' li tz'l', li aaq ut tzimitz re naq ink'a' te'yajrq ut ink'a' chuhageb' ru.
Atz'	Jayal che' na'oksimank cho'q xkuut malaj xtiikob'resinkil li toqol b'aq. Us xk'eeb'al sa' atz' li toqol, re ink'a' tniinanq xtoqlal malaj tkure'q chi junajwaak.
Atz'al	Jun xch'ina teelal nak'utunk sa' li chaqi che' malaj sa' li tz'ak. Nayeemank aj wi' re itz'il .
Atz'am	Xkomon rib' rik'in li pek, ab'an a'in natz'ilonk sa' xha'al li palaw malaj ut ak sa' xtzuulul aj wi'. Q'axal nak'anjelak sa' xk'uub'ankil li tzakahemq. Aajel ru li atz'am sa' li tzakahemq, ab'an moko us ta wi' chik cho'q re li qajunxaqaalil wi nanumtaak li atz'am sa' li qatib'el. // Ka'paay ru li atz'am, jun saqi atz'am, jun q'eqi atz'am, k'iche' atz'am nayeemank re. // Li atz'am naha'irk ut naxpeka rib'. Wank atz'am kok' ru ut wank nimq ru. // Naq maak'a' ratz'amil malaj maji' tz'aqal ratz'amil li tzakahemq nayeemank re sup . Wi nanumta ratz'amil li tzakahemq nayeemank re k'a ratz'amil . Li xsahil li atz'am a'an pitz'pitz' . // Chi jo'ka'in na'eechanimank li aatin a'in: watz'am, aawatz'am, ratz'am, qatz'am, eeratz'am, ratz'ameb'.
Atz'amil	Xkomon aj wi' li aatin atz'am, ab'an ak ch'olch'ook chik li napatz'mank sa' li aatinak. B'aanu usilal, chaak'e ratz'amil li xtib'el qawa.
Atz'aminb'il	Li k'eeb'il sa' atz'am re tk'uulaaq malaj re tchinaaq.
Atz'amink	K'anjel nab'aanumank re xk'eeb'al sa' atz'am li k'a' re ru. Li naruhank

	junelik ratz'aminkil a'an li tzakahemj, naruhank aj wi' ratz'aminkil li tib' re naq najt naxk'uy. <i>Yook chi atz'amink tib' qana' Aree!</i>
Atz'ook	Jo'ka'an nayehe'k re li tz'alamche' naq najache'k xb'aan xtiqwal ru li saq'e malaj naq na'itz'e'k. <i>Atz'ook ru li okeb'aal xb'aan li saq'e.</i>
Atz'om	Li atz'b'il malaj li t-atz'mang.
Atz'um	Xk'ab'a' xcha'alil li che'k'aham, li che'pim, li mechpim ut chi junil li nak'iik chi ru li loq'laj ruuchich'och'. Na'elk sa' ru'uj malaj chi rix chi xjunil li xtoonai naq nextaw xq'ehil malaj naq natixk. Wank naq aran nasiyaak chaq li ru malaj li riyajil. <i>Moko us ta raq'inkil li kenq' naq yook atz'um, xb'aan naq nachiq'mank.</i> Wank atz'um naruhank xtzakankil. <i>Li ratz'um li k'uuk'il ut li k'um, saasa xtiwb'al sa' juyb'il. Jwal sununk ratz'um li kape.</i> Naab'al li pim q'axal sununk ratz'um, Jo'ka'an naq na'awmank cho'q re uutzu'uj. // Wank ratz'um li xaml, naxk'am iq' ut naru naxyoob' chik jun siiraq li xaml, wi jwal chaqi li pim, jo'ka'an naq li k'atok xiwxiw ut naru naxchoqle li k'iche'. // Wank ratz'um li ismal. <i>Naq na'atz'umak li ismal, us xsetb'al, re naq tk'iig chi us.</i>
Atz'umil	Li wank malaj nak'utunk cho'q atz'um. Nayeemank aj wi' atz'umal . Na'oksimank li aatin a'in rochb'een li na'eechanink re. <i>Ratz'umil, ratz'umal.</i>
Atz'um xox	Jun yajel xb'een waak natiklaak rik'in tiq chi rix a'an na'ok chaq chi elk li kok' xox chi rix li yaj, na'elk aj wi' sa' re. Wank naq ink'a' na'elk li xox chi rix li yaj, ab'an numtajenaq li xtiq, sa' xsa' chik naxk'e rib' li kok' xox ut a'in ak xnimank chik li yajel ut wank chik chi ru kamk. Nayeemank aj wi' re lamb' ut kok' xox . Li nake'k'uluk re li yajel a'in, a'aneb' li k'uula'al, jo'ka'an naq aajel ru xk'amb'al li toj k'ula'al chi us sa' li b'anleb'aal re naq tk'ul chaq xkutb'al chi rix li atz'um xox, re naq ink'a' fixk'ul li yajel a'in. <i>Naq toj maji' tawb'il chaq rusil li kutuk, numtajenaq li k'uula'al kamenaqeb' xb'aan atz'um xox.</i>
Aw	Xxe' li aatin awk. Jo'ka'an nayeemank naq na'uxk taqlank chi awk. <i>Aw jun toonaq aatul, xtikla li hab'alq'e. Xwaw laajeeb' roqk'aham inq'unix kenq', tink'ayi chi q'apil.</i>
Awa	Najter aatin nachal sa' li awok: aj awinel, awab'ej, qawal, ajaw. (PW).
Awab'ej	Xk'ab'a' li wankilal naxaqab'aak sa' xb'een junaq li poyanam, re xb'eeresinkil ut xjolominkil junaq molam malaj sa' xnimalk xteepal junaq tenamit. Sa' raatin laj q'eqchi' jun aj wi' li awab'ej sa' xteepal li tenamit ut a'an li yaal re ut li raatin paab'ajel. Nak'a'uxlamank naq jo'ka'an chaq li najter q'ekutank, naq toj maji' nake'k'ulunk chi awab'ejink laj kaxlan. Anaqwank laj q'eqchi' nasachk b'ayaq sa' xtawb'al ru xb'eeresinkil li chaq'rab' sa' qatenamital, xb'aan naq wank Awab'ej re li Awab'ejilal, wank Awab'ej re li K'ub'leb'aal Chaq'rab', wank li Awab'ej re li Raqleb'aal Aatin, wank li Awab'ej re laj Kolol Xwankil li Xna' Chaq'rab'. Chi rix a'an, nachal li k'iila awab'ej rehaqt li k'anjel junjunq, qayehaq Awab'ej re Rochochil Xokleb' Tumin, li B'anleb'aal reheb' aj K'anjel, wchx. Toj wank nake'yehok re awab'ej re li yuwa'b'ej. // Wank nake'tawok ru naq li Qaawa', wank sa' choxaal, Awab'ej aj wi'. // Xaqab'ank awab'ej: Rajlal kaaka chihab' nawank li xaqab'ank awab'ej sa' xteepal li tenamit Watemaal. // Naq li Awab'ej naxik sa' ab'lil tenamit nakanaak li Xkab' Awab'ej chi xjolominkil li tenamit.
Awab'ejil	Xyaalal malaj xna'leb'il li wank cho'q awab'ej. Kaw li awab'ejil, xb'aan naq numtajenaq xk'ihal li k'anjel. <i>Naq kiwank chi awab'ejil li Ma' Ub'iik, numtajenaq naq ke'tawasiik laj ralch'och' chi k'anjelak chi maatan.</i>

Awas	Xnimal ru aatin, li naxk'ab'a'i naab'al xnimqal xk'a'uxl aj maya-q'eqchi'. Naab'al re toj muqmuukil na'leb' naq wank malaj yeeb'il re li ak xk'ulub' naq tixnaw, xb'aan naq moko yal re ta junaq tzolok, re b'an xyu'aminkil. Nake'xye qana' qayuwa' naq awas rix li wank sa' ruuchich'och', xb'aan naq moko yal nimqi wank ta, tentook b'an xnawb'al xyaalal li junjunq li nak'ulmank, li na'eek'amank, li na'ilmank, na'ab'imank, re naq chi kama'an tqayal aj wi' li sa sa' ruuchich'och'. Wi ink'a' natawmank ru li awas malaj ink'a' nanawmank xb'eresinkil, chanchan yal sa' q'eqyink na'uxk li wank ut junelik rahilal na'ilmank nak'ulmank. // Natawmank ru li awas wi ch'olch'ook chi qu ani qanawal malaj qapohol chahimal. Arin nachal xyeb'al li q'un xmuhel, kaw xmuhel. Aal xch'ool, seeb' xch'ool. // Awas rix li k'iresink, xb'aan naq toj sa' q'eqyink wank li na'oyb'enimank ut toj yook chi tz'aqlok ru li xyu'am, jo'ka'an naq tentook troxloq'i rib' li na'b'ej yuwa'b'ej, wankeb' sa' yu'am. Toj eek' wanqeb', toj te'reek'a li te'xye te'xb'aanu. Li yib'ok, li tz'eqtaanank, li majewank, hob'ok, kaqse'enk numtajenaq xmay, naxk'am chaq rahilal ut naru naxk'ul rahilal li k'ula'al. // Sa' li rawb'al li loq'laj ixim tentook xnawb'al li awaskchi rix, xb'aan naq li awk ixim chanchan aj wi' li alank. Awas li xuxb'ak, ch'uukink, q'oyb'enk ib' malaj b'atz'unlenkil li wa sa' awk, q'axal te'xtawasi k'al li kok' xul. // Awas li chu'uk sa' li b'e xb'aan naq taakaqchahi aawib'. Awas chu'uk sa' li nimha' xb'aan naq yookat xmuxb'al xkik'el loq'laj tzuul taq'a. Awas xchuub'ankil laawas aawiitz'in xb'aan naq tatsaqchipo'q. Awask xuxb'ak chi q'eq xb'aan naq t-isb'o'q xsa' aawu'uj. Awas xtiwb'al li k'ool ichaj naq wanqat sa' yu'am xb'aan naq jwal lumutzaq laawilom. Awas ratawankil li chiron, xoxaq rix laawilom naq yooq chi k'iik. Awas li xmesunkil roq li ch'ina teelom malaj t'uj'ixq xb'aan naq cheek tixk'am cho'q rochb'een. Awask ilok sa' jul malaj sa' siwan naq wanqat sa' yu'am xb'aan naq toq'ob'aaq ru li k'ula'al, siwanaq xsa', moko ttz'aqloq ta re li tixtzaka. Awas xka'yankil li qana' po naq wanqat sa' yu'am, xb'aan naq choqlaq xsa' ru li k'ula'al hulaj kab'ej. Li awask naxjot' li qulul, li qach'ool, li qatib'el ut li qawimq. Wank li awas naru rawasinkil ut wank ink'a', naraq xyeeb'al naq wank naru risinkil ut wank ink'a'. Li awask a'an jun xb'iisul li wank sa' ruchich'och' re naq maak'a'aaq li eetil, li majewank, li tz'eqtanank, li lab'alil, jo' chi qib'il qib' ut jo' chi ru li loq'laj Tzuul Taq'a. Nayeenank aj wi' awask.
Awimq	Chi junil li awb'il ut ch'oolaninb'il xb'aan li poyanam re tk'anjelaq chi ru. Nayeemank aj wi' awimj, awimq, awinj. Naq xtiklaak chaq xyu'am li poyanam sa' ruuchich'och' moko wank ta rawimq, xb'aan naq yal naxb'eeni rib' chi xsik'b'al li xtzakahemq. Toj timil xk'e reetal naq li ru li che' pim a'an wi' chik li namoq, nak'iik ut napuktaak. Chi rix a'an ch'inqil xtikib' rawb'al li naxtzaka malaj li nak'anjelak chi ru. // Sa' xk'ab'a' a na'leb' a'in, ki'ok chi wank ut chi kab'lak sa' junaq na'ajej, chi kama'in kitiklaak chaq li amaq', chi rix a'an xtikla li teep, li komonil, toj reetal xwankliik li tenamit. // Nake'xye laj tz'ilol rix xyu'am li najter poyanam, naq a'an li ixaqilb'ej malaj na'b'ej na'awk chaq, xb'aan naq li winq naxik chi yohob'k, chi karab'k malaj xkolb'al rix xtenamit. K'iila paay ru li awimq nata'limank anaqwank, ab'an li najter awinq a'an li loq'laj ixim, kenq', ik, is, ox, tz'in, utz'ajl, piyak', ses, o, tz'uumuy, pak, saltul, pens, noq', ik'e, tul wchx. // Wank awinq seeb' xq'e ut wank najt xq'e. <i>Li kok' q'eqi hal seeb' xq'e chi ru li k'amob'l. Li kenq' oxib' po aj wi' na'uuchink wi' ut li ox jun chihab'</i>

	<i>naxe'enk wi'. Wank jun numik aj wi' naxe'enk ut wank rajlal chihab' naxk'e. Li kaxlan'is jun numik aj wi' li xxe' naxk'e ut li xe' ch'ima k'iila chihab'</i>
Awk	K'anjel nab'aanumank re rawb'al li k'a'atq re ru chi awimj, cho'q re xtzakahemj li poyaman malaj re xk'ay. // Naab'al li kenq' xraw li wechkab'al re tk'ayi. Xqaw li k'iila k'al re naq ink'a toooq'oq ixim chi terto.
Awleb'	A'an xk'ab'a' li xna'aj li iyaj naq na'uxk li awk. <i>K'amomaq chaq leerawleb' tink'e eeriyaj. /Xk'ab'a' aj wi' li che' na'oksimank cho'q xk'ob'b'al li ch'och' sa' li awk. Into'nihaq laach'iich', tinpech' ru'uj wawleb'.</i>
Awleb'aal	Naru xyeeb'al re li na'ajej na'oksimank cho'q re li awk.
Axl	Jun toon nimqi pim, nimq ru xxaq, q'eqmoyink li xche'el naq nanimqank. Rajlal chihab' na'atz'umak, q'an ratz'um. Natixk ut nachaqik, jalan chik xtuxb' malaj ralab'te' nak'iik chaq. Us cho'q xb'anul li tenelk ut li xq'ol li rix us cho'q re li yok'ol. Xsum k'ab'a'ej sa' xteepal aj q'eqchi'.
Ayaynak	Li aatin ayaynak, naxk'e resil naq li poyanam wank junaq xrahilal. <i>Na'ayaynak qawa' José, xb'aan xrahil sa' xsa'. Na'ayaynak li tz'i' naq xe'xsak'</i>
Ayi'	Juntaq'eet xwankil rik'in li aatin arin.
Ayin	Xkomon li nimqi xul, a'aneb' li nake'xjukuki rib' chi ru ch'och', nimq ut naab'al li ruch re. Wank B'olb'ook b'ayaq li xjolom ut wank patz'pook, nim li re ut najt roq li xye, xkaahichal li roq kok' liq'lokeb', hoob' ru'uj roq wank sa' li junjunq chi roq; q'es li rixi'ij; chanchan xpat rix kar li rix ab'an pim ut nimq ru. Sa' li ha' junpaat nanumxik. Li xtuxil li ayin namolb'ek ut li saq'e naq'ixnank re li xmolb' re nayo'laak li ral. Nayeemank aj wi' Ahin.
Aylok	Li aatin a'in juntaq'eet xwankil rik'in li ayaynak, ab'anan kok' xsa' nareek'a' xmay xjunxaqaalil li poyanam. <i>Na'aylok li ixq naq k'iraak re</i>

Aa Aa 	A'in xkab'il xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi', xkomon li xna' tz'iib', kiib' li xtz'iib'ul ab'an jun aj wi' li xyaab' ut najt roq, naq nayeemank junelik wank xyaab' li kuxb'ej.
Aachapom	Xk'ab'a' jun paay li pom nak'atmank sa' li mayejak. Xkomon rib' rik'in li chagi pom.
Aak'ab'	Naxch'olob' naq maajun tz'uqul saqenk malaj kutank nak'utunk sa' li na'ajej napatz'mank. <i>Aak'ab' xsa' li saqoonak xohulak wi' chaq. Toj aak'ab' tooxik xb'oqb'al laawikan chi muquk.</i> Chi junil li ink'a' ch'olch'ook, nayeemank re, aak'ab'. <i>Toj aak'ab' xna'leb' li ch'ina'al, us xk'eeb'al chi tzolok re tch'olaaq li yu'am chi ru.</i> // Naq toj maji' wanjenaq xk'ula'al junaq li ixq, nayeemank re <i>toj wank sa' aak'ab' maji' naxnaw xyaadal li k'iresink.</i> // Naq nachiq'e li xjolom ut nasachk li kutank chi ru li poyanam naxye: <i>xinkana sa' aak'ab'.</i> // Xsalil: saqenk.
Aak'ab'il	Xyaadal naq aak'ab'. <i>Sa' aak'ab'il nake'sachok chi'us laj elq'.</i> // Aak'ab'il na'leb'. Wank li k'a' ru nayeemank moko tz'aqal ta xyaadal malaj junaq li maa'usilal na'ajmank xb'aanunkil nayeemank re ak'ab'il na'leb'. <i>Li k'a' ru nakak'a'uxla sa' xb'een li qawa' Pere', a'an jun li ak'ab'il na'leb'.</i> <i>K'a'jo' li ak'ab'il na'leb' sa' laach'ool</i>
Aak'ab'kenam	Jun toon li che'pim, moko cham ta nak'iik, li ratz'um chi q'eq nachire'k jo'ka'an q'axal sununk xb'ook naq na'uxk nume'k chi xk'atq. Nayeemank aj wi' re aak'ab'kelen, sakyool, saqyool. Li ru naq ak xtixk, q'axal us cho'q re xkamsinkil xxulel li xul'e.
Aakan	Naq junaq li yaj ra wank, aakan xb'aan xmay li rahilal. <i>Li qawa' Xiwan ra wan jo'ka'an naq aakan. aakan li tiixil ixq xb'aan li tiq.</i>
Aakanna'	Najter aatin naxk'ab'a'in jun li xnawalil li alank, a'an aj wi' li Qana' Po. (Cha'ank qawa' PW)
Aal	A'an nayeemank re li k'a'aq re ru malaj li poyanam naq toj metz'ew naraj xwaklesinkileb'. Xmetz'ew li loq'laj ch'och' li nakelonk re chi junil li nanach'ok chi xk'atq li ch'och'. Wi nim ut tz'aktz'ook chi us, sa nakelook xb'aan li loq'laj ch'och', jo'ka'an naq aal chanko re. Ab'an wi potzpotz malaj jwal jay, moko kaw ta xwaklesinkil. // Naq xko'o xnajtil rik'in li ch'och', b'ar wi' narage'k xraxal li choxaal, maak'a' chik xmetz'ew li ruchich'och' aran, jo'ka'an naq moko nat'ane'k ta chik li k'a'aq re ru aran.
Aalal	Metz'ew wank sa' chi junil li k'a'aq re ru, jo' aj wi' li poyanam ut li xul. <i>Xikenaq xb'een aawaalal a ch'i'ip, a'an reek' naq nim aatib'el.</i>
Aaleb'	A'an xk'ab'a' li na'uxmank wi' xb'isb'al li raalal li k'a'aq re ru. <i>Jo' nimal xtz'aq li aaleb' a'in. Jalan wi' li aatin aaleb'.</i>
Aaleb'aal	A'an xk'ab'a' li na'ajej b'ar wi' na'uxk xb'isb'al li raalal li k'a'aq re ru. Nayeemank aj wi' re b'isleb'aal.
Aanilab'aal	Xk'ab'a' li na'ajej b'ar wi' nawank li yalok u re li aanilak. Li aatin a'in naxjal b'ayaq rib' xyeeb'al, xb'aan naq li tz'aqal xtiikal a'an li aanilab'aal.
Aamay	Jun toon li saajil che', naab'al naq na'elk sa' xtoonak. Wank xraql, hopook xsa' kama' li simb', nimq roq nak'iik, rub'el k'iche' nawank,

	nakelexink li xxaq. A'an li na'oksimank cho'q raamayil li kemok; li kok' xsa' nake'roksi cho'q xolb'. Chanchan naq ka'aj wi' sa' kehil ch'och' na'elk chi us. /Wank jun k'aleb'aal Se' Nahug', Se' Aamay xk'ab'a'.
Aamn	Li aatin a'in yal to'oninb'il sa' li kaxlanchi' "alma". Naq natawman ru li tz'aqal q'eqchi' a'an li ch'ool malaj li ch'oollej . Wank aj wi' naq li aatin aamn naraj xyeeb'al li musiq'ej malaj li muhel. <i>Ka'aj tana chik li waamn tk'ulung eerik'in, najt wankex, chank li cheekel winq naq xchaq'rab'i chaq li rech'alal wankeb' chaq toj Chama'.</i>
Aanilak	B'EEK sa' junpaat naq aajel ru hulak sa' junaq na'ajej // Na'aanilak li winq, na'aanilak li tz'i'. // Aanil naxik laj k'ehol esil. Aanilak a'an jun li xch'ool aatin naru roksinkil a' yaal jo'q'e tqaj xb'aanunkil li na'leb' jo': Nin'aalinak, Tin'aalinaq, kin'aalinak. Nayeemank aj wi' aalinak.
Aapunk	Sa' li aatin aapunk, na'oksimank xcha'alil li musiq'ib'aal, xb'aan naq tooruhanaq chi aapunk wi' tz'aqal li iq' tqisi sa' li qe. <i>Ink'a' us raapunkil xsa' li su, xb'aan naq tk'e rib' rub'el aawe chankeb' li xe'toon.</i>
Aapusleb'	Wan li k'anjeleb'aal ak re aapusink aj wi' li xk'anjel, rik'in a'an namesumank li xtz'ajnil xsa li k'a' re ru, jo' li xcha'al junaq li b'eleb'aal ch'iich'. Li raapusleb' laj aapusinel chaab'il, xmesu xsa' li reek'asib'aal..
Aaq	A'an jun li saajil xul nak'iik chi re kab'lal, natzakaak li xtib'el xb'aan li poyanam. // Wank nayehok re naq ink'a us xtiwb'al xb'aan naq nawank li mitz' aj xul chi sa' li xtib'el ut a'an nak'ehok li xiwajel yajel. // Li aatin aaq xkomon rib' rik'in li aatin kuy malaj kuyam
Aaqam	Saaj li xul a'in; xxe' pim ut li che'k'aham naxwa', nak'iik sa' li nimqi k'iche', natzakaak li xtib'el xb'aan li poyanam. Nak'iik chi tu'resinb'il xb'aan li na'b'ej naq toj ka'ch'in. // Aaqam xsum k'ab'a'ej ut wank aj wi' li k'aleb'aal Chi Aaqam sa' xteepal li tenamit Karcha. A. V.
Aaqil	Xk'ab'a' li nab'aanumank jo' naxb'aanu li aaq. Aaqil aj na'leb', naraj xyeeb'al yib' ru aj na'leb', jo' li numwa'ak malaj li tz'ajnik ib' yal chi maak'a' xyaalal. Nayeemank aj wi' aaqej .
Aarkute'	A'in jun li nimla che' kaw chi us, moko yalaq b'ar ta nawank, ka'aj wi' sa' li k'iche' ut sa' tiqwal ch'och'. Q'axal us cho'q re xyiib'ankil reetalil li Qaawa' malaj reetalil li Kaxukuut. Wank jun k'aleb'aal Karcha', Se' Aarkute' xk'ab'a'.
Aatin	Li aatin nawank chi t'orol ut aj wi' chi ch'utchuuk re naq li poyanam naxye li k'a'ru wank sa' xch'ool ut maraj li naxk'a'uxla. <i>Tinye jun t'orolaq waatin. // Wank uutz'u'ujinb'il aatin. Keela' raatin naq xul'okaq anaqwank tzak'tzak' aj chik na'aatinak. // Wank aatin kaw ut wank q'un. Xikenaq xb'een naq xinxkawil aatina. // Oxloq' li aatin junjunaq, moko yal ta yehok, wank xyaalal. Xye li raatin, moko b'atz'uul ta, jo'ka'an naq tentook xpaab'ankil. // Wank aatin seeb' ut wank aal. Seeb' raatin li ch'ina'al junpaat tixtaw tzolok. K'a' ta tinja'le aal xaq li waatin, tineekuy tana. // Napak'e'k ut nayoob'aak li aatin. Ye li yaal, maapak' li aatin. Maayoob' aatin chi rix laawas aawiitz'in. // Li aatin nahire'k ut naxoke'k. Numtajenaq naq xhire'k chaq raatin sa' inb'een. Cheexokaq li aatin tinye eere, xb'aan naq tk'anjelaq eere hulaj kab'ej. // Li aatin nat'anok ut nakolok. Raatin xt'anok re laj tik'ti'. Ye laawaatin re naq tat kole'q. // Li aatin nasachk ut nanumtaak. Xsach raatin, ink'a' chik jultik re. Xnumtaak wi' chik li aatin sa' xb'een jo'ka'an naq xch'olaak xchapb'al. // Li aatin nayuk ut nak'osk roq. Tinyu' b'ayaq roq li waatin, chineekuyaq rik'in</i>

	<i>leehonal tinsach. K'os roq laawaatin, xe'ok chi titz'k li komon. // Li aatin nanuq'e'k. Xnuq' raatin, tik ink'a' chik xraj aatinak. Nayeeman aj wi' aachin.</i>
Aatinaal	Raatin junjunq chi poyanam malaj chi molam. Nayeemank aj wi' aachinaal . <i>Ak raatinaal li junjunq, wank tiik ru li raatinaal, wank junes sa' ch'uch'ib'k na'aatinak ut wank naq junes sa' hob'b'il naxye.</i>
Aatinak	Xch'ool aatin naxye roksinkil li aatin re xk'eeb'al resil li qak'a'uxl. Li aatinak toj naraj jun aj ab'ihom re. Nin'aatinak, nakat'aatinak, na'aatinak, nakoo'aatinak, nakex'aatinak, nake'aatinak
Aatinil	Li tz'aqal aatin yeeb'il moko jalan ta chik, ak raatin aj wi' moko jalan ta chik, ak re aj wi'. Nayeemank aj wi' aachinil, aatinul, aachinul . <i>K'a' chi aatinil xeerab'i chaq. Raatinul k'iresink ketomj. Raatinul tz'aamank. Raatinil tuqtuukilal.</i>
Aatinob'aal	Xtuslal xk'ihal li aatin nake'xnumsi wi' li xna'leb'eb' jun ch'uut chi poyanam ut nake'xtaw ru chi rib'il rib'. Naru chi yeeb'il ut naru sa' tz'iib'anb'il. Nayeemank aj wi' aachinob'aal . Naab'al paay ru li aatinob'aal wank sa' xteepal li ruuchich'och', wank numtajenaq xk'ihal li poyanam na'oksink re junaq li aatinob'aal ut wank ko'xib'eb' aj chik. Li inklees, li espanyol, ha'aneb' li numtajenaq poyanam nake'aatinak chi sa'. // Sa' xteepal li tenamit Watemaal, hoob' xka'k'aal raqal li aatinob'aal wank, jun raatinob'aaleb' li Kaxlanwing, ha'an li kaxlanchi', jun raatinob'aaleb' laj B'enk, jun raatinob'aaleb' laj Xink ut kiib' xka'k'aal raqal raatinob'aaleb' ralal xk'ajol aj Mayab'. Li aatinob'aal mayab' k'ieheb' chi us nake'aatinak chi sa' ha'an li K'iche'chi', Q'eqchi', Mam, Kaqchikel. Li kiib' oxib' aj chik nake'yehok re ha'an li Aatinob'al Itza wank chi re li nimla kaq'nab' aran Peten. // Chi junileb' li aatinob'aal oxloq' jo'keb' li poyanam nake'aatinak chi sa'. Maajun aatinob'aal yib' ru, maajun aatinob'aal ch'ina'us, ka'aj b'an wi' naq k'a'jo' ximal rusil xb'aan naq sa' xk'ab'a' a'an naruhanak li poyanam chi xnumsinkil li xk'a'uxl ut naxnaw xk'a'uxl li komon. // Nake'xye naq li che' ut li xul wankeb' aj wi' raatinob'aaleb', ab'an li raatinob'aal li poyanam numtajenaq wi' chik naq k'ub'k'uuk ru ut naruhanak chi xnumsinkil chi tz'iib'anb'il. // Li aatinob'aal kahib' raqal ru naq k'ub'k'uuk: Li xk'iila yaab'il; li xk'ub'k'uukilal chi t'orol; li xk'ub'k'ukilal chi raqal ut li xchamal xsasal xyaalalil. // Chi junil li poyanam nextzol chaq li xb'een raatinob'aal rik'in li xna', a'an li wank xloq'al xb'aan naq xtu'uni chaq. Ab'an naru nextzol chik naab'alaq li aatinob'aal re xkawresinkil rib' ut xtamresinkil xna'leb'. // Li aatinob'aal q'eqchi' numtajenaq xchaab'ilal ut xtutuukilal, xb'aan naq raatinob'aaleb' chaq li qaxe' qatoon aj Mayab', numenaq hoob' o'q'ob' chihab' anaqwank.
Aawe	Xkab'il xpoyanmil li na'eechanink sa' xjunesal. Sa' li aatinak wank xwinqul li na'eechanink, napatz'mank malaj li nab'aanunk re li nayeemank, oxib' wankeb' xjunesal ut oxib' wankeb' sa' naab'alil. Nayeemank aj wi' aaweech . <i>Aawe li punit. Aawe xye li esil. Kim arin, tinye aawe.</i>
Aaweech	Xkab'il xpoyanamil li na'eechanink sa' xjunesal. Sa' li aatinak wank xwinqul li na'eechanink, napatz'mank malaj li nab'aanunk re li nayeemank, oxib' wankeb' xjunesal ut oxib' wankeb' sa' naab'alil. Nayeemank aj wi' aawe <i>Aaweech li punit. Aaweech xye li esil. Kim arin, tinye aaweech. // Najter aatin li aaweech, ka'aj chik sa' xteepal Chamelk nake'xye.</i>
Aax	Nimla che', kok' saaj ru xxaq ut moko nak'ajb'ak ta. Na'uuchink ut naruhanak xtzakankil li ru, a'an li ke'xtzaka chaq laj Mayab'.

B' b' 	A'in roxil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi', li xyaab' na'elk naq nanub'mank chi xkab'ichal li xtz'uumal e, xteeb'al sa' junpaat ut xjiq'b'al li iq' re t-eek'anq li xyaab' li kuxej. Naq sa' xraqik li aatin na'oksimank li tz'iib' a'in moko wank ta xyaab', yal sa' li u'uj na'elk chaq li iq' ut chi timil na'tehe'k li xtz'uumal e. junelik na'oksimank li xtz'uq chi xk'atq.
B'a	Ch'ina xul, rub'el ch'och' nawank ut nab'eeek, naxpik li xna'aj b'ar nawank, xxe' li pim naxtzaka jo'ka'an naq naab'al li awimj naxkamsi; ink'a' saqen na'ilok xb'een ch'och' jo'ka'an naq moko nab'ehek chi kutank sa' xb'een ch'och'. Li xtib'el nake'xsib'e, re naq sa xtzakankil. // Xsum k'ab'a'ej.
B'alk	A'an xk'ab'a' li ras malaj xteelom iitz'in li ixaqilb'ej chi ru li b'eelomej. <i>__Ma sa xch'ooleb' linb'alk, chan laj Ku' re li rixaqil. Li ixaqilb'ej kixsume.__Saheb' xch'ool, eb' a'an xe'xye chaq.__Chulooraatinahaq li qab'alk cha'ankeb'.</i>
B'ab'ayaq	Aatin naxjultika qe chan ru xnimal li k'a' re ru aajel ru qab'aan. <i>B'ab'ayaq ru li kape taak'e re naq ink'a' k'ahaq.</i>
B'ab'ay	Jo'ka'an nayeemank re li k'uula'al toja' tyo'laaq malaj li raleb' li ketomj, jo' li tz'i', li kaxlan, li ak'ach, li mes ut chi xjunileb' li xul. // Naq li tzakahemj ink'a' tz'aqal ratz'amil, rikil, xkab'el, xxayawil, nayeemank aj wi' b'ab'ay chik naraj. <i>Ink'a' tz'aqal ru ut xkab'el li kape, b'ab'ay chik naraj, B'ab'ay chik naraj ratz'amil li ik.</i>
B'ach	Jun toon li nimla che', sa nak'iik ut kiib' oxib' chihab' aj wi' ak xnimank chi us. Sa nab'iche'k li rixk, li xsa' naru roksinkil cho'q b'ak'leb'. Yolyol li xq'ol. Moko kawil che' ta, ab'an q'axal us cho'q re xkuukul li ochoch, cho'q re ch'aat ut tem. Na'oksimank aj wi' cho'q re li poyte'. Naq nachaqik, seeb' chi us. Ka'paay ru : saqi b'ach : sa nak'iik ut nimq ru xxaq. Kaqi b'ach : moko nimq ta nak'iik, kaq ratz'um, ab'an kaw b'ayaq rib' chi ru li saqib'ach.
B'acha	Xk'ab'a' jun siir li tzakahemq nalane'k sa' q'een, nak'ehe'k xyu, rikil, chi rix a'an nach'ikmank rub'el tiqwal cha re taachaq'aaq chaq aran, ab'an naru aj wi' xk'eeb'al sa' k'il, chi q'un xxamlel, re naq timiltimil tixchiq rib', jwal sununk ut sa xtzakankil. Nayeemank aj wi' re lancha, muqcha. Naruhank xk'eeb'al sa' b'acha li kar, kala', okox, xsa' li kuy, wchx.
B'ach'b'ook	Aatin na'oksimank re xk'eeb'al resil, chan ru b'ak'b'ook malaj xchapom rib' li k'a' re ru. B'ach'b'ook xk'aamal li ab' chi rix li oqech. Junxil chaq maak'a' li kalawx Jo'ka'an naq yal chi b'ach'b'ook rik'in k'aam natusmank xkuukil li ochoch. <i>Li xkoral linkaxlan b'ach'b'ook chi k'aam.</i>
B'ach'b'il	A'an jun li aatin naxye resil chan ru wank junaq li k'a' re ru mare b'ak'inb'il rik'in k'aham malaj rik'in k'a'atq chik re ru chi k'aham. // Wank li k'a' re ru naruhank xb'ach'b'al jo' li kuuk rik'in k'aam. <i>B'ach'b'il chi us li kuuk rik'in rixk li q'iib'.</i>
B'ach'ok	Xch'ool aatin naxjultika xb'ak'lenkil chi k'aham junaq li k'a' re ru. <i>Naxnaw b'ach'ok ik'e laj Mek. Yookin chi b'ach'ok kuuk.</i>
B'ak'b'ook	Jo'ka'an nayeemank re li chapchook chi rib'il rib' nalaj tolenb'il chi k'aham. // Naru b'ak'ok rikin k'aam, qulb', noq', t'ikr wchx. <i>B'ak'b'ook li si' chi iiq. B'ak'b'ook chi joob' li uutz'u'uj. B'ak'b'ook li kaxlan xb'aaneb' laj eechal re.</i>

B'alak'	Jo'ka'an nayeemank re li k'iila juch'ul ru naq nak'utunk. Nayeemank re li poyanam oso'jenaq sa' tz'aj ut jo' aj wi' li xul, li tz'i, li mes ut k'a'atq chik ru. <i>B'alak' xnaq' ru li k'uula'al sa' tz'aj. Li uk'al b'alak' sa' xeeb' xkana. // B'alak' xkomon rib' rik'in li aatin melek, tz'ulep.</i>
B'alb'ook	Wank li poyanam yalaq b'ar naxxaqab' rib' ut maak'a' rochb'een, nayeemank naq b'alb'ook. <i>Jun li winq b'alb'ook sa' xxaal li b'e. Li ch'ina'al b'alb'ook chi rix kab'l.</i>
B'aler	Nimla che' najilb'ak rix moko nanimqank ta xsa', nalemtz'unk ru xxaq kama' li peens. Us cho'q xb'an raxkehob'l. Li xche'el na'oksimank xsa' re oqech ut a'an nake'roksi laj Mopan li nake'xyul xeeb' chi rix ut nake'xk'e chi lochte'eek sa' xnimq'eheb'. Nayeemank aj wi' re chak'op .
B'ak'leb'	Chi junil li nak'anjelak cho'q re li b'ak'ok. <i>B'ak'leb' wex.</i>
B'ak'ok	K'anjel naxb'aanu li poyanam naq naraj xb'ak'b'al a' yaal k'a' re ru. <i>B'ak' chi us laasi', re naq ink'a thire'q chankeb' re laj Xiwan. Maamin us naq xaab'ak' laawichaj.</i>
B'alak' xul	Najtil tenamit wank li xul a'in, li xnimal kama' li tzimitz malaj kawaay.
B'alamq'e	Jun reheb' li kiib' chi xnimqal poyanam ke'tikib'ank chaq re li xtenamitil aj Mayab', li jun chik a'an Junaj Pu, jo'ka'an naxye li Poopol Hu. // Sa' li xnimqal xseraq'ihom li tenamit aj q'eqchi', naxye naq li Qawa' B'alam ha'an aj wi' li Qawa' Saq'e.
B'alaq'	B'alb'ookil ru aatin malaj na'leb'. B'alb'ookil ru'uj aq'. Li moko yaal ta, li moko a'an ta. <i>Li naxye, b'alaq', meepaab'. Wankeb' aj elq', yal sa' b'alaq' naq nake'ok sa' li ochoch, us xk'eeb'al reetal. Wankeb' aj k'ay aj b'alaq'eb', chaab'il a'in cha'ageb' aawe ut moko yaal ta.</i>
B'alaq'ink	Aan li aatin naxk'e resil li yib' aj na'leb' re xjot'b'al li rechpoyanamil. // A'an li nake'xb'aanu li poyanam naq ink'a' tz'aqal nake'k'ayink. // Nawank aj wi' li b'alaq'ink rik'in aatin. <i>Tentook tz'aqal tqaye, tqab'aanu moko us ta li b'alaq'ink.</i>
B'alb'alche'	Jun ch'ina tz'ik xkomoneb' li pich', naxb'alya rib' chi rix li che', jo'ka'an naq, a'an kicanaak cho'q xk'ab'a'.
B'alq'uuk	Xch'ool aatin na'oksimank re xyeeb'al ok sa' li b'alb'ook. Xb'alq'uunk li Qaawa' Saq'e, chi rix li tzuul. Ok qe chi b'alq'uuk jun pak'al li tzuul naq xqap qe. // B'alq'uuk na'yeemank aj wi' naq nanumtaak xnimal junaq li ketomj jo' li aaq. <i>Yook chi b'alq'uuk xnimal li waaq. // Nayeemank aj wi' li aatin sutq'iik.</i>
B'alxuk	A'an xk'ab'a' li moko wank ta sa' kaaxukuut, jech'jook naq wank.
B'an	Xk'ab'a' chi junil li nab'anok malaj naraqok yu'am. <i>Xinnuq' inb'an re tkotz xtib'l insa'. Ma wank xb'an li ch'o chi k'ay aawik'in. Naxb'an rib' lix Mar jo'ka'an naq ink'a' nakana sa' yu'am. Naab'al li poyanam anaqwank yal nake'xputzutzi b'an sa' xb'een li pim re raq'inkileb' li xk'al, a'in rahilal naxk'am chaq.</i>
B'anleb'	K'anjelob'aal re b'anok. <i>K'a' ru aj e li ka'lach' a'in. Re b'anleb'.</i>
B'anleb'aal	Na'ajej b'ar wi' na'uxk li b'anok malaj li b'ane'k.
B'anok	K'anjel nake'xb'aanu laj b'anonel malaj eb' laj ilol yaj. <i>Wi taab'an aawib' chi tz'aqal re ru tatk'iraaq, wi ink'a moko usaak ta aawe. Laj ilonel yaj, naxnaw b'anok.</i>
B'anol	A'an nayeemank re chi junil li b'an, ab'an ch'olch'ook ani aj eechal re. Nayeemank aj wi' xb'anil, xb'anul . <i>Xinloq' chaq xb'anol woq. Ma wank xb'anol li nume'sa', aawik'in.</i>

B'anuhem	Chi junil li k'anjel nab'aanumank, mare pak'ok, k'alek, kemok, ilok, tz'uluk, awab'ejink.
B'aq	Xk'ab'a' li nakuutunk re xjunxaqalil li poyanam ut eb' li saajil xul ut nimqi xul. Naab'al paay ru: wankeb' kawil b'aq, q'unb'aq, perpookil b'aq, kelkookil b'aq ut wojwookil b'aq. // Xsum xk'ab'a' li poyanam. <i>Xk'ulunk qawa' Jose B'aq, chi wula'aninkil.</i> Jo'ka'an nayeemank re li poyanam li moko nim ta xtib'el, jayjay naq nak'utnk. Juntaq'eet rik'in b'aq xtz'ejwal. <i>B'aq xtib'el lix Roos, k'a'jo' xsahil naxajok.</i> Xsalil li aatin: nim xtib'el.
B'aq'b'ook	Aatin na'oksimank naq junaq li k'a' re ru moko q'axal us ta xyiib'ankil. Wank aj wi' junqaq ru li awimj ak re naq jo'ka'an. <i>B'aq'b'ook x-el laaxep.</i> <i>B'aq'b'ook ru li keng'.</i>
B'aq'ka'	Xk'ab'a' jun rahilal nasiipook sa' xyanq ra' malaj sa' xtelb' li poyanam, yal xb'aan naq wank junaq nimla xox malaj tenel chi roq malaj chi ruq'b', a'an li xmay nataqe'k sa' xtoon xb'aqel telb' ut a'. Nayeemank aj wi' re julub'.
B'aqb'ook	Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq junaq li poyanam yook chi wark malaj hilank, yalb'an rik'in li aatin a'in kama' li hob'ok na'uxmank. <i>B'aqb'ook li al chi wark.</i> // Jo'ka'an aj wi' nayeemank re li tz'i' naq sotsook. <i>B'aqb'ook li tz'i' chi ru neb'aal.</i>
B'aqche'	Jun toon li kok' che' moko q'axal cham ta nak'iik ut moko nanimqank ta xsa'. Sa' kehil ch'och' nawank chi us. Li xxaq na'oksimank cho'q xb'an li rahil sa'. Wank nayehok re naq naxb'an aj wi' li yajel ki'ilkik'. Xk'ab'a' k'aleb'aal Karcha: Se' B'aqche', Chi B'aqche'.
B'aqel	A'an li b'aq naq ch'olch'ook ani aj e malaj b'ar xcha'alil li napatz'mank. <i>Inb'aqel, aab'aqel, xb'aqel, qab'aqel, eeb'aqel, xb'aqueleb'.</i> <i>Ra inb'aqel xinten chi b'atz'unk b'olotz.</i> <i>Xb'aqel jolom, xb'aqel huruch', xb'aqel poolok'il, xb'aqel xko'it, xb'aqel a'.</i>
B'aqlaq	Xk'ab'a' li tustuuk wi' li riximul li hal. Nayeemank aj wi' re b'ajlaq. Xb'aqel li hal. <i>/Xsib'el b'aqlaq nasib'te'imank wi' li xxulel kab', re naq ink'a' nake'tiwok.</i>
B'aqlaq k'ot	Xkomon li kok' xul, moko nim ta roq ut xteram, tib' naxtzaka, ka'ch'in li xjolom, kok' li roq, q'antzukink xb'een li rix ut saq rub'el xsa', naxkamsiheb' li ch'o, ral li kaxlan ut naxlow li molb'. Yalaq b'ar wankeb' ab'anan moko taawileb' ta ru xb'aan naq nake'xnaw xmuqb'al rib' chi us. Nayeemank aj wi' re K'amb'eet malaj b'aqlaqxul.
B'aqo'k	Jo'ka'an nak'ulmank naq nakooxket junaq yajel malaj yal na'ajmank. <i>Naq xinxket li tiq, ink'a chik ninwa'ak jo'ka'an naq xinb'aqo'k.</i> <i>Wankeb' kok'al wech'eb' re rik'in li xtzakahamqeb', jo'ka'an naq nake'b'aqo'k.</i>
B'alis	Awinq tul sa naril k'iik sa' tiqwal ch'och'. Naralab'te'i rib' chi us, junjunq re li ralab'te' na'uuchink, chi kuut ut li xtulil chi taas nawank. Rax rix naq toj al, naq naq'ano'k, q'anq'an rix ut sununk. Nayemank aj wi' re q'untul.
B'aqb'il k'aam	Chi junil li k'aham b'aqb'il, kok' xsa' ut ik'e, maw malaj noq'.
B'aqlaq ch'iich'	Jun ak' aatin naxk'ab'a'in jun li ch'ina b'eeleb'aal ch'iich' kiib' siril aj wi' li roq, maak'a' reek'asib'aal, yal minlenb'il chi oq re tb'eheq, ka'aj wi' li nach'e'ok re naruhank naxik chi rix.
B'aqsotz'	Kiib' chi kok' b'aq xkuut li telb' re ink'a' txik chi ru ut chi rix, chapchook sa' xjolom li xb'aqel maqab' ut sa' xjutz'lal xxiyab' telb'. // A'an aj wi' xk'ab'a' jun xche'el li kab'l jiljook sa' rit toj sa' ru'uj, ab'an sa' b'alxuk. Nak'eemank ka'pak'alil li xperlal xb'een.

B'aqxul	Ch'ina xul, kawil b'aaq li rix, sa' nareek'asi rib' naq nab'eeek, naruhank xsuyub'ankil rib' naq nahilank xb'aan naq li xb'aaqel li rix chanchan xk'ub'lal xb'aaqel rix li kar. Numtajenaq li olb' sa' li xjunxaqaalil jo'ka'an naq toj sib'enb'il li xtib'el naq natzakaak. Tu'resinb'il sa' xka'ch'inal.
B'arax	Jo'ka'an nayeemank re naq toj maji' nahire' xxaq li tul, li moxl, li tz'ukl, li k'ib' ut k'a'atq chik ru. // Wank li kok' kab' nak'ayik chi b'arax ut k'a'atq chik ru jo' li may. // B'arb'ook xxaq li tul, xb'aan naq toj al. Kub'enaq xtz'aaq li kok' kab' chi kok' b'arax
B'arich'	Jo'ka'an nayeemank re li poyanam jay xtib'el ut najt roq. // Jwal josq' li b'arich' aj al. Li b'arich' aj winq sa naril payok.
B'arxuk	A'an nayeemank re junaq li k'a'aaq ru jech' xyiib'ankil xb'aan naq ink'a' b'isb'il chi us. Jo' li ochoch, li meex, li tem, li okeb'aal ut k'a'atq chik ru. Ink'a' us xyiib'ankil li meex b'arxuk xkana, b'arxuk sa' ru'uj li wochoch x'el. // Nayeemank aj wi' b'alxuk.
B'atb'ook	K'iila paay li k'a'atq ru naru xb'atb'al wank naq sa' q'een, sa' t'ikr, sa' hu, sa' nayl, sa' isb', sa' humal ut wank chik xkomon. Link'uula'al b'atb'ook sa' li risb', b'atb'ook sa' t'ikr xkux li yaj. // Xkomon li aatin lanlook, b'otb'ook.
B'asilha'	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal sa' xteepal Kob'an.
B'asiwan	Nimla che' nak'iik sa' tiqwal ch'och', cham nak'iik ut nanimank xsa' chi us. Us cho'q re tz'alamche', saq rilb'al li xche'el naq ak jachb'il chik, kok' ru xxaq chanchan li k'ante', kama' ik li xb'ook.
B'asok	K'anjel naxb'aanu li poyanam naq yook xq'olb'al li hal. // Wank naq ink'a' na'uxk xb'asb'al roq li k'al, aran naxk'aama rib' li keng', re naq sa na'atz'umak ut sa xch'oqb'al moqon. B'as ru li t'ikr, re naq ink'a' tmochi rib'.
B'atam	Li junelik b'atb'ook malaj li tentook xb'atb'al. Xtawaak li woq chi b'atam, ok we chi risinkil a xtikrul.
B'atb'a oq	Xk'ab'a' li nak'eemank chi oqej, re xkolb'al chi ru li ch'a'ajkilal. Nayeemank aj wi' re xta oq .
B'atb'a uq'	Xk'ab'a' li nak'eemank chi uq'b'ej, re xkolb'al chi ru li ch'a'ajkilal. Nayeemank aj wi' re xta uq'b', xta uq'm .
B'atb'ook	Chi junil li wank xb'atb'al. Sa nawark li k'ula'al naq b'atb'ook sa' li raq'.
B'atb'il	Chi junil li ak wank xb'atb'al. Nayeemank aj wi' re lanb'il .
B'atok	Aatin na'oksimank naq nayiib'amank li tzakahemj, malaj naq naxlan li xk'uula'al li na'b'ej. Sa xwark li k'uula'al, naq xinb'at sa' li isb'. Xinb'at li chaq'al k'ib', sa' juylenb'il molb' ut xink'ili sa' olb'. // B'atok nayeemank aj wi' re li k'anjel na'uxmank sa' junaq li b'anok. Laj b'anonel, naxnaw xb'atb'al li tiq'il.
B'atz'	Xk'ab'a' jun li loq'laj kutank sa' rajlab'aal aj Mayab' ut a'an aj xk'ab'a' li xnawalil li yu'am. A'an li q'e kutank, li paab'aal, laj siyasinel yu'amej ut na'leb'. Xsiyajik li k'a'uxl ut xkutankil li sumlaak. Sa' li Waqxaqib' B'atz' nake'xk'ul xk'anjel laj mayej ut aran natiklaak rajlankil li oxlajuk'aal chi kutank, jo'ka'an naq nayeemank aj wi' re ak' chihab' . // Xul Kaqtzukink li rix, xkomoneb' rib' rik'in li max. Nim xkelam li xye, xb'aan naq nak'anjelak re xchapb'al rib' chi ru ruq'm li che' naq nab'eeek. Ru li che' nextzaka. Li na'b'ej nariqa li ral naq nab'eeek.
B'atz'unel	Li junelik nab'atz'unk. Aj b'atz'unel b'olotz oq li walal.
B'atz'unjenaq	Kama'an nake'yeemank re li xul, naq ak xyeq'e'k xb'aan li xk'olil, nayeemank aj wi' wank xsa'. B'atz'unjenaq inwakax, yal yo'onik aj chik

	yookin.
B'atz'unk	A'an li nab'anumank re li ajsink u, jo' aj wi' re naq junelik sa wanq li junxaqaalil; li kok'al ut nimqi poyanam nake'b'atz'unk. <i>Li kok'al nake'hulak chi ru b'atz'unk b'olotz oq sa' li tzoleb'aal. // Wan li b'atz'unk na'uxmank re xmaatankil malaj xsachb'al li tumin</i>
B'ayb'ook	Aatin naxjultika naq ink'a' yook chi b'EEK malaj chi jilok li k'a' ru yooko xb'aanunkil. <i>B'ayb'ook link'anjel, maji' nake'xloq' li hu re tintz'iib'aq. B'ayb'ook li qatojb'al, maak'a' len xtuminal.</i>
B'ayk	Jo'ka'an nayeemank naq na'uxk wa'leb'ok re xik xb'aanunkil junaq li qataqlankil. <i>Xinb'ayk xchoyb'al laak'anjel. Xatb'ayk chi hulak sa' li ch'utam.</i>
B'ayl	Jun toon li raxk'aham nak'iik rub'el k'iche', yal naxb'eeni rib' li xk'iijik sa' ruq'atq li mulmuukil che', jo'ka'an naq nak'utunk b'ayaq li xxaq ut li ru'uj sa' xb'een li k'ila che'. Numtajenaq xk'ixal li xxaq ut naab'al naq naxtume rib' sa' xtoonai. Nayeemank aj wi' re b'ayal . Naru xjisinkil ut xyiib'ankil kok' ut nimqi chakach chi ru li xche'el. <i>B'ar wank li b'ayl nintz'il wi' ru li q'em. // Na'oksimank cho'q xk'ab'a' k'aleb'aal. Chi B'ayl a'an jun k'aleb'aal wank sa' xteepal xpoopolil Lankin. K'ahamb'ayal: K'aleb'aal wank sa' xteepal Chi Sek.</i>
B'ayok	Kiib' paay ru naq na'oksimank li aatin, jun naq napatz'mank li k'a'aq re ru chi k'as ut jun chik naq nab'aymank xhoonal junaq li poyanam. <i>Yal b'ayok kutank xk'ulun li al, moko us ta li xk'anjel xb'aanu. Yib' ru li b'ayok, k'a'jo' natamk li qak'as.</i>
B'e	Xk'ab'a' li xnumleb' li poyanam ut li xul. <i>B'ar wank xb'e qawa' Kalich. Li xb'eheb' li teken nayamyotk xsa'. Naab'al paay ru li b'e, wank kok' b'e, jalb'e, ruq'b' b'e, xik'iil b'e, nimb'e, tz'akalb'e, pimil b'e, chaab'il b'e, tiikil b'e, wchx. Xk'ab'a' jun li loq'laj kutank sa' rajlab'aal aj Mayab' ut a'an aj wi' xk'ab'a' li xnawalil. A'an jun re laj iiqanel chihab'. // Xb'e jolom, xb'e ismal, xb'e u</i> nayeemank re li nakanaak chi yamyook naq naxjach ru sa' kiib' li rismaal li qana'chin sa' li t'e'ok. <i>Tiik xb'e xjolom li xqa'al a'an nak'utunk naq tiik xch'ool. // Xb'e li po: rajlil li kutank nanume'k chi ru li po junjung. // Aj k'amol b'e: a'an li najolomink re junaq li ch'utam. // Naraj xyeeb'al junaq laatz'al: Moko tinruhanq ta chi wank sa' li ch'utam, wank jun inb'e. // Sa' jaljookil ru aatin naraj xyeeb'al li wank sa' li xyu'am li poyanam: Chaak'e chaq li qachaab'il b'e li qahelokil b'e.</i>
B'e'	Xk'ab'a' jun xyajel li xnaq' u. Nakako'k chi us xsa', wotz'ok ut naxya'le rib'. Xikenaq naq na'elk xk'ot li xnaq' u xb'aan li yajel a'an. Nayeemank aj wi' re ra u malaj kaqi u
B'eb'ech	Xk'ab'a' jun li ahin naxsiipob'resi rub'el xkux ut naxsuri li xye. // A'an nake'xye re li xpuj li kaxlan, b'ar wi' naxxok li rixim naq ak xnuq'.
B'ech'b'ook	A'an nayeemank naq junaq li k'a' re ru ink'a' us nakanaak sa' xna'aj jo' li meex, li ch'aat, ut wank chik k'a'atq ru. <i>B'ech'b'ook xb'e rismaal injolom.</i>
B'ehen	Jun raatinul taqlank chi b'ehek, mare junaq li yaj, li sik malaj li ra xch'ool tz'aptz'ook xaq sa' li rochoch. <i>B'ehen, waklin, ayu chi ru li saq'e re ttiqwo'k chaq aakik'el. B'ehen chaq b'ayaq re t-elq xmay aach'ool.</i>
Beihom	Xk'ab'a' li wank chi us xjunkab'lal malaj numtajenaq xtumin. Ka'paayeb' li b'ehom, jun raqal li saqi b'ehom: nake'tenq'ank sa' li rahilal malaj xwaklesinkil xtenamit. Jun raqaleb' li kaqi b'ehom: aj pixeb', aj tawasinel neb'a'. Nayeemank aj wi' b'ihom .

B'ekleb'	Chi junil li nak'anjelak re b'ekok. B'ekleb' ch'och', b'ekleb' k'ix, b'ekleb' jul; wchx.
B'ekok	Xch'ool aatin naxjultika risinkil li laplook chi sa' malaj xjob'enkil li jul. <i>Xinb'ek xxe' li tz'in, awb'il chaq inb'aan. Yookeb' chi b'ekok jul, laj muqunel kamenaq. Li ch'ina'al, yook xb'ekb'al li xsam sa' ru'uj.</i>
B'ekol	Li nab'ekok, ab'an tentook xyeeb'al k'a' ru li nab'ekmank ut toj na'oksimanj li aj. Aj b'ekol xb'ihomal li tzuul. Aj b'ekol ha'. Aj b'ekol xjulel kamenaq.
B'ekom	Li ak b'ekb'il malaj li toj b'eke'k traj. Inb'ekom xjulel li kape, yal awe'k aj chik traj.
B'ekonel	A'an nayeemank re li nab'ekok, moko toj ch'olch'ook ta xyeb'al k'a' ru. Tentook roksinkil xb'een waak li aj. Aj b'ekonel jul.
B'elentun	Xk'ab'a' jun na'ajej chi K'ajb'om.
B'elomb'ej	Chi junil li wankeb' rixaqil. Nayeemank aj wi' b'elomej .
B'eq'b'o'k sa' ru	Jo'ka'an nayehe'k re li poyanam malaj li xul nimq sa' ru. // Nimqi b'eqb'o'k sa' ru li wakax. Li aatin a'in wank naq na'oksimamk jo' jun hob'ok. <i>B'eq'b'o'k sa' ru chi ka'yank li mama'.</i>
B'esb'a jolom	Chi junil li nak'anjelak re xb'esb'al rismal li jolom, nayeemank aj wi' re b'esleb'.
B'esb'il	Naxjultika li xwanjikeb' li k'a'aq re ru naq setb'il malaj joob'il. <i>B'esb'il rismal xjolom laj Chiik. B'esb'il laamach. B'esb'il rismal li ch'ina ixqa'al.</i>
B'esleb'	Chi junil li nak'anjelak re xb'esb'al rismal li jolom, nayeemank aj wi' re b'esb'a jolom.
B'esleb'aal	Na'ajej b'ar wi' naruhank xk'eeb'al chi b'ese'k li rismal jolom.
B'esok	A'an li k'anjel nake'xb'aanu laj setol ismal. Li k'ankel a'in nake'ruhank xb'aanunkil li winq malaj li ixq. <i>Yook chi b'esok li qana' Kari'. Ink'a' naxnaw b'esok laj kux.</i>
B'esol	Li nab'esok ab'an tentook xyeeb'al k'a' ru li naxb'es. Aj b'esol ismal, aj b'esol pach'aya', aj b'esol mach.
B'esom	Chi junil li b'esb'il malaj li toj tb'esmanq. Inb'esom rismal aj Panch, yal b'an ak cham wi' chik.
B'esonel	Li wank cho'q xk'anjel li b'esok ut moko toj ch'olch'ook ta k'a' ru tixb'es.
B'ekb'ach'och'	Na'aj b'ar wi' naruhank xb'ekb'al li ch'och' malaj li k'anjelob'aal na'uxmank wi' li b'ekok ch'och'. // <i>Sa' B'ekb'ach'och' xk'ab'a' jun teep wank sa' li tenamit Kob'an, ab'an ke'xk'e chik jun xk'ab'a' sa' kaxlanchi'.</i>
B'et'	Xk'ab'a' xcha'alil li ixq b'ar wi' na'elk chaq li xchu', ab'an moko jwal nayeemank ta li aatin a'in. Li q'axal na'oksimank a'an li aatin chu'leb'aal . Naq nayeemank li aatin b'et' , li tz'aqal naxpatz' a'an li nak'utunk chi sa' li xcha'alil li ixq, chanchan ru'uj raq'.
B'et'su	Jo'ka'an nayehe'k reheb' li poyanam nake'roksi li xb'aatal rub'el xch'up. <i>Rub'el xch'up naroksi xwex li t'uj ixq jo'ka'an naq b'et'su naye'he'k re. B'et'su naye'e'k re laj Lej, xb'aan naq nak'utunk li xch'up.</i>
B'et'b'ook	Wank xtz'aqob' li k'a' re ru nakanaak malaj wank chi kutankil nayeemank re b'etb'ook. <i>B'et'b'ook xpo li ch'ima, us rawb'al. // Junaq li poyanam ink'a' us naxb'ak malaj ink'a' us naxyiib' li xb'aatal chi rix nayeemank re b'et'b'ook xsu. Ink'a' us naxb'ak' xwex li winq b'et'b'ook li xch'up.</i>
B'ichleb'aal	Na'ajej b'ar wi' na'uxk li b'ichank.
B'irb'irich	A'an xk'ab'a' li xchu'leb'aal li telom, naq toj k'ula'al malaj toj saaj chi us. Nayeemank aj wi' re b'irich, pirich .

B'irk'	Xk'ab'a' xcha'alil li ixq pirpook chi sa' li xchu'leb'aal. Nayeemank aj wi' f'ontorob'otz, pirk', Tz'ik aj wi' xk'ab'a' yal b'an moko k'ulb'il ta rab'inkil. / B'irk aj wi' xk'ab'a' li b'irb'ook nak'utunk sa' xchamal li e. Nayeemank aj wi' re xtz'ik ja'aj .
B'isleb'aal	Jo'ka'an nayeemank re li na'ajej b'ar wi' na'uxk b'isok. <i>Toj b'ar wank li b'isleb'aal kape.</i> /Nayeemank aj wi' re aleb'aal .
B'itz'	Chi junil li ink'a' naruhank rilb'al yal rik'in li uhej, toj sa' kaxlanlem nak'utunk. Aran nake'tawlimank xxulel li kik'sa', li chaqi ja'aj, li riyaj li poyanam ut chi junil li ink'a' na'ilmank ab'an wankeb' xyu'am. Nayeemank aj wi' re mitz' .
B'ihomo'k	Li poyanam kaw nak'anjelak ut naxnaw xk'uulankil li xtumin moqon chik naril xsahil ru xb'aan naq nab'ihomo'k. // Wankeb' li poyanam rik'in b'alaq' nake'b'ihomok chi jo'ka'an moko us ta.
B'iqb'iq	Wi ink'a' taach'aj chi us laawuq', naq taach'e' li xeeb' b'iqb'iq nakana. // Juntaq'eet rik'in li aatin b'ik'b'ik'
B'iqb'o	Naxjultika chi qu naq nat'nook li k'a'aq re ru. <i>B'iqb'ook li woq xb'aan jun iiq chi si'.</i>
B'iqok	A'an li xch'ool aatin naxye li k'a' ru nab'aanumank rik'in li uq'mej. // Us xb'aanunkil li na'leb' a'in ab'anan tentook xnawb'al chan ru naraj. <i>Li qana'chin naxnaw b'iqok naxtenq'aheb' li ixq wank sa yu'am.</i> // Naq xaatoch' aawib' ut ra laatib'el ink'a' us naq taab'iq maare toqol laab'aqel, us tatxik sa' li b'anleb'aal re naq te'ril laj b'anonel.
B'irb'ook	Jo'ka'an nayeemank reheb' li k'a'aq re ru kok' xsa'. <i>B'irb'ook li motzo' chi ch'och'.</i> <i>Kok' b'irb'ook li q'ap.</i>
B'irich	A'an nayeemank re xchu'leb'aal li telom naq toj k'ula'al malaj toj saaj chi us. Nayeemank aj wi' re pirich, b'irb'irich .
B'irichmam	Kama'an naq nak'utunk xyaab' jun li ch'ina tz'ik ut jo'ka'an li xk'ab'a' li ch'ina xul a'an.
B'iril	A'an li esil naq jun aj wi' li k'a' re ru nayeemank. //Naq li poyanam jun aj wi' li xko' malaj li xyum nayeemank jun b'iril. <i>Jun b'iril aj wi' li xyum lix Pet. Jun b'iril aj wi' xko', li qana' Konsep.</i>
B'irok	Naab'aleb' li poyanam ixq ut winq nake'tzolak chi rix li na'leb' a'in ut moqon a'an nake'xk'anjela. <i>Ink'a' xtzolak chaq qana' Pet, ab'anan naxnaw chi us xb'irb'al rix xtz'aq li xk'ay.</i> // Us xnawb'al xb'irb'al rix li qasachomj, re naq ink'a' naqil li ra.
B'isleb'	Chi junil li na'oksimank cho'q re li b'isok. <i>Wankeb' li moqoj, k'utub', tunk, miin, xaqar, b'een aq, joob', cheet, b'aral, iiq, q'aal, tzupul, tzipil, seel, su, puum, jun sa', charb', yokb', oq, k'ojok, k'asal, tz'uqul, mutz'ul, umul, nuq'ul, taas, kuut, soq', wchx.</i>
B'isok	Li aatin a'in naab'al xk'anjel chi ru li poyanam, us xnawb'al roksinkil. // Naq na'uxmank li k'alek malaj li aq'iink na'uxmank li b'isok k'aam. // Eb' laj k'ay nake'xnaw li b'isok. // Naq taawisi chaq laaseewl toj tate'xb'is. // <i>Toj xe'xb'is chi wix linwex te'xyiib'.</i>
B'isom	Li b'isb'il malaj li tb'ismanq.
B'it'b'it'	Aatin na'oksimank re xyeeb'al ch'ina'us, chaab'il, na'ilok ch'ajch'aj ru. <i>Ch'ina'us lix Kantel, b'it'b'it'.</i> <i>Lix Pet, chalen re naq b'it'b'it' aj ixq</i>
B'itb'ook	Li aatin a'in nayeemank naq junaq li poyanam ixq naxk'am li k'a' ru re sa' xjolom, mare sa' chakach malaj b'ak'b'ook sa' t'ikr li xk'amom. <i>B'itb'ook li uutz'u'uj xb'aan qana' Lool, Jun chakach li raxtul b' itb'ook xb'aan li ixq xnume'.</i>

B'itonk	Nayeemank re b'itonk naq rik'in li jolom na'iïqamank li k'a' re ru. // Junxil q'e kutan li ixq nake'xb'ito li xchakach sa' xjolom. // Anaqwank ink'a' chik nake'xnaw b'itonk chakach li ixq, yal sa' t'ikr aj chik nake'xb'ak' li xk'ay.
B'itonk'ot	Ch'ina xul kaw li rix, sa' ch'och' nawank ut nahulak chi ru xch'ikb'al rib' rub'el li xk'ot li poyanam malaj xk'ot li xul, naxb'ek li ch'och' ut naxmule. Nayeemank aj wi' re aj mulk'ot.
B'itz'kiri'	Xkomon xmolam li kuluk. Kok' b'alak' ut isb' rixeb', kok'eb'. Naq toj kok' li k'al, nake'pukank. Li axl nake'xwa'. A'an aj wi' li nayeemank re Pitzkiri'
B'iyok	Jo'ka'an nake'xb'aanu li poyanam naq nake'k'ulunk rix rik'ineb' li rech poyanamil. <i>Naxb'iy li re li xna' lix Tiin, naq yook xjosq'il.</i> // Moko us ta li b'iyok chi e naxk'am chaq li ch'a'ajkilal. // Wank naq na'uxmank li b'iyok xb'aan naq wank xyajel li xcha'alil li xnaq' u. // Wank li xul nab'iyman chi xja'aj re xkamsinkil. <i>Xe'xb'iy chi xkux li kaxlan.</i>
B'o'	Xsum k'ab'a'ej.
B'oj	Xya'al utz'aal nakaltasink naq naab'al taawuk'.
B'ojib'k	A'an nake'xb'aanu li poyanam naq nake'ruk' xya'al li utz'ajl, ak xk'aho'k chik malaj naq toj nawisisnak. <i>Moko us ta li b'ojib'k, xb'aan naq nasachmank li tumin chi maak'a' xyaalal.</i> // Us xch'olob'ankil xna'leb' li kok'al re naq ink'a' te'b'ojib'q.
B'ojok	Li k'anjel a'in naruhank xb'aanunkil rik'in li kuux ut chi uq'mej, jo'ka'an aj wi' rik'in li b'ojleb'aal ch'iich', ch'ina'us nakanaak ut jun paat nayaalo'k li k'anjel. // Naq nacho'e'k junaq li poyanam, xb'aan laj b'anonel re resinkil li xyajel, naq naraqe'k xb'aanunk'il li xk'anjel naxb'oj wi' chik xtib'el li poyanam.
B'ol	Xsum k'ab'a'ej.
B'olich	Ch'ina tz'ik, cham b'ayaq xye. Sa naxye naq nayaab'ak. Sa' ruq'm li che' nahulak chi ru wank. Ru li ki'ilq'een naxtzaka. Sa naril xmolb'al xk'aj li tzakahemj. Naxtzaka aj wi' li kok' motzo' naxsik' sa' li mul.
B'olol	Xk'ab'a' jun li ch'ina b'aatz'uul pak'b'il, wank reetalil kok' mukuy malaj kok' tz'ik, na'eeek'ank naq na'apusimank xsa'.
B'olotz	Xk'ab'a' jun li t'ort'ookil tz'uhum wank xna'aj iq' chi sa', naq nab'ut'mank riq'ul nasiipook ut naq nasak'ok chi ru ch'och' napitzk'ok. Naab'al paay li b'olotz wank, wank re oq, wank re uq'b', wank re meex, wank yal kutb'il chi che', wchx.
B'on	Xk'ab'a' li nak'utb'esink re chan ru na'ilok xb'onol li k'a'aq re ru. Naab'al paay ru. <i>Wank kaq, rax, q'eq, q'an, raxmoyink, raxkech'ink, raxtz'o'ink, raxju'ink, saq, saqpetz'ink, saqpusink, saqpajink, saqlub'ink, kaqjorink, kaqturink, kaqpech'ink, kaqsitink, kaqmoyink, kaqlub'ink, wchx.</i>
B'onok	K'anjel nab'aanumank re xk'eeb'al xb'onol lo k'a'aq re ru, naq ch'ina'us tk'utunq malaj re xkolb'al chi ru li maxirk. // Najter q'e kutank na'oksimank li b'on, ab'an moko kama' ta li nak'ayik anaqwank. Chun nake'xb'on wi' li rochoheb' li qaxe'qatoon. // <i>Laj Mek, nab'onok xaab' sa' tenamit.</i>
B'oq'ok	Li aatin a'in na'oksimank re risinkil junaq li k'a' re ru sa' junaq li laatz' yolyol malaj sulul xsa'. <i>Yook chi b'oq'ok pek sa' li sulul laj Tomás.</i> // Nayeemank aj wi' naq naraqe'k chi uchink li uutz'u'uj. <i>Lix Cheep naxje'k xtoonali uutz'u'uj, jo'ka'an naq naxb'oq' li xxe', toj jun chik naq naraw.</i>
B'oqok	Aatin na'oksimank re nake'chalk li aajel ruheb' xb'aan junaq li komon. <i>Naq nahulak xhoonal li wa'ak li qana'chin naxb'oqeb' li ralal xk'ajol chi</i>

	<i>tzakank. // Nak xiwajenaq junaq li ch'ina'al, tentook xb'oqb'al li xmuhel ut xkanab'ankil chaq reeqaj b'ar kixk'ul li xib'eeek. Laj Lu' naxnaw b'oqok muhel.</i>
B'orok	<i>K'anjel nab'aanumank naq naq'eelo'k li xche'el malaj li xk'imul junaq li kab'l. Xhulak xkutankil naq tinb'or xb'een li wochoch, xb'aan naq xq'eelo'k. Yook chi b'orok koral laj B'ex.</i>
B'otb'ook	<i>Aatin naxk'e resil naq li k'a' re ru b'otb'il naq wank. // Li xaq may chi b'otb'il nake'xmayi li poyanam, wankeb' li ixq chi b'otb'ook nake'roksi li ruuq. Li xaq moxl, li xaq tul, li xaq tz'ukl chi b'otb'ook nake'xk'ayi.</i>
B'otz'ok	<i>Naq najalmank li tz'alamche' malaj naq junaq li kalawx moko sa' xtiikal ta na'ok, aran nayeemank li aatin a'in. Naq yookin xt'ojb'al li tz'alamche' xk'onob' rib' li kalawx, jo'ka'an naq xinb'otz' ut jalan chik xink'e. Xb'otz' li oqech sa' li jul.</i>
B'otzok	<i>Xsum k'ab'a'ej.</i>
B'oxkar	<i>Xk'ab'a' jun paay li kar, patz'pook xjolom, wank xmach, q'eqlub'ink ut yolyol li rix.</i>
B'oyx	<i>Nimla xul, teelom wakax ab'anan poq'b'il xnaq' li rit, nak'anjelak re xb'eelankil nimqi che' ut re xpikb'al li ch'och' xna'aj li awimj. Kaw xmetz'ew. // B'oyx a'an li aatin yal to'nimb'il resil, chalenaq sa' li kaxlanchi'. Bueyes.</i>
B'uch	<i>A'an xk'ab'a' li ixim nachiqmank cho'q wa, malaj ak chiqb'il.</i>
B'uchb'uuk	<i>Jo'ka'an jun li xwanjik li poyanam malaj li xul naq yal ch'ina mochmook naq na'hilmank. Nake'ruhank xk'eeb'al rib' chi b'uchb'uuk. Li mes b'uchb'uuk xb'een li k'ub'. B'uchb'uuk sa' xb'een pach'aya' chi hilank li ch'ina imul.</i>
B'uchib'k	<i>A'an jun li k'anjel nab'aanumank naq nachiqmank li ixim cho'q re xyiib'ankil li wa. Yookeb' chi b'uchib'k li qana'ch'in xb'aan naq hulaj nake'awk. Us xtzolb'aleb' chi b'uchib'k li kok' ixqa'al. // Nayeemank aj wi' b'uchik.</i>
B'uchiil	<i>Xk'ab'a' jun li uk'al li na'oksimank junelik cho'q re li b'uchik.</i>
B'ujb'uj	<i>A'in li aatin juntaq'eet xyaalal rik'in li aatin b'ajb'aj.</i>
B'ujl	<i>Aj b'ujl, a'an jun li ch'ina xul narupupik, aj k'ehol yajel. Naxk'e li xmolb' sa' li q'aajenaq kamenaq xul, ruhatq li che', malaj li k'ot. Kiib' li xxik', wank li roq b'ar wi' naxk'am li yajel naxk'e sa' li tzakahemj naq naxaqliik sa' xb'een. A'an aj wi' li raxyaat // Xmaril malaj xk'aj, chi xjunil li k'a' re ru pak'b'il ut jorenaq chik.</i>
B'ukleb'	<i>Nimlaj joom b'ar wi' nab'ukmank li kakaw, li b'aalam malaj li ses.</i>
B'ukuk	<i>A'an jun li k'anjel nab'aanumank re xt'oqob'ankil, xk'uub'ankil chi chaab'il ke'b'il kakaw. Junxil kutank li na'b'ej naxtzoled' li xko' xb'aanunkil li k'anjel a'in, anaqwank yook chi sachk. Naxnaw b'ukuk qana' Sab'eel, jo'ka'an aj wi' li xko'. Us naq li kok' ixqa'al te'xtzol xb'ukb'al li kakaw. // Nab'ukmank li ses.</i>
B'uluk	<i>Xch'ikb'al malaj roksinkil k'a'aaq re ru malaj li cha'a'lil. Sa' ha' ru malaj sa' li t'oqt'ook. A'an li nak'ulmank naq na'ok li oq, lu uq'm, li u, ru'ujeb' li xul sa' sulul, sa' ha', malaj sa' li k'a' re ru. Xb'ul ru'uj li aaq sa' li sulul. Maamin us xinb'aanu tz'aj li wuq ut xinb'ul sa' li ha' saq ru.</i>
B'ulum	<i>A'an jun li ch'ina kar maak'a xpat li rix, nayeemank aj wi' re b'oxkar, ch'ina b'olb'ook b'ayaq rilb'al li xtib'el. Li xtib'el natzakamank. Sa' li nimha' ut palaw nake'wank. Sa' li cham nake'xk'e chaq li xmolb', wank kiib' li xmach. // Xsum k'ab'a'ej</i>

B'ug'b'uuk	Xkomon rib' rik'in li aatin b'eq'b'ook. // B'ugb'uuk xsa' ru li warom. B'ugb'uuk xsa' ru li wakax.
B'ut'b'il	Wank li k'a' re ru naruhanak xb'ut'b'al, ak sa' xna'aj aj wi'. B'ut'b'il li ixim sa' li koxtal. B'utb'il ru li tz'i' sa' li saak. // Wank li tzakahemj nak'ayimank chi b'ut'b'il.
B'ut'uk	Xch'ool aatin naxye roksinkil li k'a' re ru sa' junaq xna'aj. // B'ut'uk xtoon li waj. K'anjel nab'aanumank naq nab'uyub'amank ch'och' sa' xtoon li waj.
B'utzutznak	A'in li aatin naxjultika chan ru na'elk chaq xsib'el li si', naq yook chi k'atk. Nab'utzutznak xsib'el li si', xb'aan naq toj maji' chaqi.
B'uyb'uuk	Wank li k'a' re ru natamk ut moko us ta naq tusub'anb'il sa' xna'aj. B'uyb'uuk li noq' chi ru meex xe'xkanab' laj k'anjel.
B'uyub'ank	Xch'ool aatin naqoksi naq naqak'e resil li k'a' re ru naruhanak xb'uyub'ankil jo' li ch'och', li noq', xk'aj li che', li mul; wchx. Ink'a' us xb'uyub'ankil li mul yalaq b'ar. B'uyb'uuk li ch'och' xe'xkanab' chi re b'e laj k'anjel.
B'ujl	Xk'ab'a' chi junil li xk'aj malaj xmaril li pak'b'il seb'. / Xk'ab'a' aj wi' jun paay ru li raxyaat, moko rax ta rix ut kok'eb', a'an li jwal numtajenaqeb' sa' li mul malaj sa' li k'ayil.
B'ujja'aj.	Xk'ab'a' jun li xsiipilal li ja'aj, aran nawank rub'el re li poyanam nach' toon xxik. Nayeemank aj wi' re b'ug'kux . Xiwxw li yajel a'in tento xk'eeb'al chi ile'k. Ink'a' naru naq li yaj tixk'e xmetz'ew, xb'aan naq naru nakub'eek sa' xtoon ra'.
B'ut'	Naq nat'ane'k li hab'al q'e nachamo' li nimha' ut nayeemank re b'ut'. Li b'ut' xb'eela chaq li k'iila mul. Naab'al li awimj xsach li b'ut'.
B'utzchahim	Xkomoneb' li nake'lemtz'unk chi ru choxa, ab'an li b'utzchahim yal naxjib'ib'i rib' chi ru choxaal ut numtajenaq li xk'ajil xpek'al naxkanab' chi rix naq yook chi nume'k, jo'ka'an naq nak'unk chanchan nab'utznak xsib'el. Toj uuchin jo'q'e nanume'k sa' xjayal li ruuchich'och' moko junelik ta na'ilmanak.
B'aalam	Nimla xul q'antzukin ut kotoxkotox, q'eq sa' xyamq li rix, saq b'ayaq rub'el re ut rub'el xsa', nimq li ruuch re, kaahib' li roq, cham xmach ut cham li xye. Xiwaqel xul. Oxloq' rilb'al xb'aaneb' laj Mayab'. // XSum k'ab'a'ej. // Wank k'aleb'aal Se' B'aalam xk'ab'a'. // Jun toon saajil che', cham nak'i ut sa' tiqwal ch'och' nawank. Li ru naruuchin q'axal sa ruk'b'al jo' li kakaw. // Se' B'aalam xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' xteepal Chi K'ajb'om.
B'aanunk	Xch'ool aatin na'oksimank re xyeeb'al resil junaq li k'anjel. Laj k'ay tib'el wa nahulak chi ru xb'aanunkil li k'ilinb'il kaxlan. // Chaab'il naq taab'aanu laak'anjel jo'ka'an ch'ina'us tkanaaq.
B'aanyox	Aatin nayeemank naq nak'ulmank junaq li usilal malaj junaq li maatan. Li aatin a'in toj ke'xmin laj k'ehol miix malaj aj tzolol tij sa' xtikib'ankil chaq roksinkil li kirisyaanil. Eb' laj espanyol naq kule'xtaw li ch'och' a'in, naq nake'aatinak toj nake'xpatz' li Yos sa' li raatineb' "por Dios", a'in li ke'xtikib' xnumsinkil sa' li q'eqchi' "xb'aan Dios", timiltimil ke'k'ahayk laj q'eqchi' chi xyeeb'al ab'an moko q'axal ha'an ta ki'el sa' aatinob'aal q'eqchi', xb'aan naq maak'a' sa' q'eqchi' li yaab' "d", ke'xjaltesi cho'q "t" ut li "s" ke'xjal cho'q "x", na'elk "tiox". Li xna'leb'il li aatinob'aal naxye naq ink'a' naruhanak tixlaq'ab' rib' kiib' li xna' tz'iib', jo'ka'an naq li nanach'ok xyaab'il chi us a'an li "yox", jo'ka'an naq b'aanyox natz'iib'amank. Wank

	jun ruuchil li aatin a'in, li toj nake'xye aj wi' li cheekel poyanam ut a'an li tentook xye'b'al: <i>Toja'aaq xaq re linmaatan. Toja'aaq xaq aawe nakinaateng'a. Toja'aaq xaq eere xexk'ulunk chi wilb'all.</i>
B'aatal	Xk'ab'a' chi xjunil li aq'ej nab'atok malaj na'roksi li poyanam re xkolb'al chi ru li xsutam.
B'aax	Xk'ab'a' jun raqal li lemtz'il pek q'axal nak'anjelak cho'q xwa li seb' sa' li pak'ok. Wankeb' k'aleb'aal Se' B'aax malaj Chi B'aax xk'ab'a'eb'.
B'aaxil	A'an nayeemank re chi junil li b'aax ab'an ak ch'olch'ook b'ar wankeb' ut k'a' ru aj e. <i>Xinhulak chaq xsik'b'al xb'aaxil inseb'.</i>
B'alaamil	Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq sa' junpaat xb'alab' rib' li yook chi patz'e'k sa' li seraq'. <i>/Yookin chi xtaaqaenkil li chakmut, ab'an b'alaamil chi wu chi rix li saaqonak, aran ink'a' chik kintaw.</i>
B'alaamilin	Naraj naxye naq sa' junpaat kixb'alab' rib' li yook chi aatinak.
B'eeb'	Xsum k'ab'a'ej sa' xteepal aj q'eqchi', Chamelk wankeb' laj B'eeb'. <i>Jun reheb' li kihulak chaq chi rix qawa' Aj Poop Ob' B'atz' aran Espany, aj B'eeb' xk'ab'a'.</i> Xk'ab'a' jun li raxk'aham.
B'eeche'	A'an xk'ab'a' li b'e nanume'k sa' xb'een junaq nimla che' q'eq'ook sa' xb'een xiik'il pek malaj chamal taq'a.
B'eeek	Xch'ool aatin naxjultika nume'k sa' li b'e mare chi oqej malaj sa' b'eleb'aalch'iich'. Naq kawin sa ninb'eeek. <i>Yalaq b'ar nake'ruhank chi b'eeek li kok'al xb'aan naq toj kaweb' xmetz'ew.</i> //Nayeemank aj wi' b'ehék. // Nab'ehék li k'anjel: nab'ehék li k'anjel wi nake'xch'oolani, wi ink'a' moko nab'eeek ta. // Nab'eeek li Qaawa' Saq'e, li Qana' Po, ut eb' li Chahim. // Neke'b'eeek li kamenaq. Sa' iq' nake'b'eeek li kamenaq.
B'eelank	Xch'ool aatin naxjultika chan ru xk'amb'al malaj riiqankil li k'a' re ru. // K'anjel nab'aanumank yalaq b'ar, yalaq jo'q'e ut yalaq k'a'ru li tb'elamanq. <i>Wankeb' li poyanam winq b'eelank iiq xk'anjeleb' junelik. Numtajenaq li ha' xinb'eela chaq sa' li kukb' jo'ka'an naq xintawaak. Naab'al li mul xb'eela li b'a sa' xjul.</i>
B'eeleb'aal	Chi junil li na'ajej malaj li k'a' re ru naruhank wi' nume'k malaj xb'eheninkil wi' rib' junaq. // Tumin: maak'a' inb'eeleb'aal.
B'eelom	Xk'ab'a' li xsum aatin li ixq naq ak wankeb' chik chi rib'il rib', ak laq'lookeb' malaj sumsukeb'. <i>Jwal aj k'anjel inb'eelom cha'ank qana' Siyon. Nayeemank aj wi' b'elom, b'ehelom.</i>
B'een	Li aatin a'in na'oksimank naq nak'emank li k'a'aq re ru sa' xb'een li sib', li meex, li tem, li kab'l, li che' ut wan chik naab'al xkomon. <i>Xint'uyub' lintib' sa' xb'een xaml. Xink'e jun seel li wa sa' xb'een meex.</i>
B'eenche'	A'an xk'ab'a' li na'ajej wank sa' xb'een li tz'amb'a naq natuslaak li kaq'l sa' xb'een. Na'oksimank re xna'aj li hal malaj li keng' chi yooj.
B'eenom	Li tentook xb'eeninkil malaj ak kib'eniik. Naraj naxye naab'al chi na'aj malaj chi ochoch tentook rula'inikil. Nayeemank aj wi' re b'eenihom . <i>Inb'eenom chi junil xk'aleb'aal li Chamelk re xch'olob'ankileb' chi ru, naq ink'a' raj te'xchoy xyok'b'al li k'iche'.</i>
B'eeresink	Aatin nasiyaak chaq sa' li xch'ool aatin b'eeek. //B'eeresink a'an li aatin naxjultika naq toj wank ani li naruhank re xb'aanunkil. Wankeb' li poyanam tojb'ileb' xb'aanunkil xb'aan naq nawnook ruheb'. <i>Aj ilol k'ulaa'al lix Tomaas jo'ka'an naq a'an nab'eeresink re. Laa'in ink'a' ninkuy xb'eeresinkileb' li kok'al moko k'aaynaqin ta.</i>
B'eelam	Chi junil li nab'eelaak malaj ak b'eelanb'il. Nayeemank aj wi' re b'eelahom . <i>Toj laatz' wu xiikil inb'eelam ha'.</i>

B'eeleb'aal ch'iich'	Xk'ab'a li k'ub'k'uukil ch'iich' wank reek'asib'aal, kahib' xkik'che'il oq, sirsookeb'. Wank xtz'amb'ahil. Wank chunleb'aal chi sa' ut wank aj ch'e'ol re. Naxkilili rib' sa' nimb'e. Chi sa' nake'chunlaak li poyanam wankeb' xb'e. Wank kok' ut wank nimqeb'.
B'een aq	B'isleb' nake'roksi laj mayaq'eqchi', li xnimal a'an xteram li oq toj sa' xb'een aq. <i>Jun b'een aq li b'ut' naq xinnume' chaq, anaqwank xhulak tana jun sa'.</i>
B'iis	Chi junil li nak'anjelak re xraqb'al aatin chi rix junaq li yook chi loq'e'k malaj chi b'ise'k. Naab'al paay ru li b'iis, a' yaal naxye k'a' ru nab'ismank. <i>Wank xb'iisul li k'aj, li tzoqtzook, li rinrook, li puk'puuk, li t'oqt'ook, li helook, li wojwo'k, li jay, li pim, li nim xsa', li cham xsa', li teram, li yaab', li tertook, li kub'enaq, li kutank, li honal, li tiq, li ke, li aal, li seeb'.</i>
B'iisul	Xk'ab'a' li nak'anjelak cho'q re li b'iis. <i>Maak'a' xb'iisul li quk'a'.</i>
B'oob'	Nimla xul, retexretex li rix q'antzukink ut q'eq li rismal. Nim li xye. Chanchan li hix. Tib' nextzaka, sa' k'iche' nawank.
B'ook	Wank li k'a' re ru na'utz'mank nanawmank ru, rik'in xb'ook. <i>Xk'ota rib' li k'uula'al chu xb'ook. Xnume' aj paar xul sa' b'e chu li xb'ook xkanab'</i>
B'ool	A'an xk'ab'a' li kok' tzuul nak'utunk sa' junaq li helookil na'ajej. <i>Se' B'ool xk'ab'a' jun li na'ajej wank sa' xteepal Se' Pur.</i>
B'uul	Jun li yalok u sa' li b'atz'unk. Najter nake'roksi re li eek'ak malaj re xq'axtesinkil junaq riiq malaj xmaatan li poyanam.
B'uuluk	A'an jun li ajsib'aal u nawank xb'aanunkil sa' xnimq'e junaq tenamit. //Li saaj al nake'b'uuluk naq na'uxmank xyo'lenkil li iyaj re li awk. //Xinyal okenk chi b'uuluk sa' li nimq'e, yal ta k'a' xwisi, tiik xintz'eq lintumin.
B'uur	Nimla Xul, xxik li b'uur jwal nimq, saq b'ayaq li ru'uj ut li rub'el xsa', tzuntzuuk li rismal li xye. Chaab'il re b'eek sa' li b'e xiik' ru, chaab'il cho'q re iiqank. Nahulak chi ru wank b'ar wank li ha' xb'aan naq k'ajo' na'uk'ak. Naq li b'uur nab'atz'unk rik'in li yeew, li ral nawank a'an li Muul.
B'uut	Xsum k'ab'a'ej. Reetal li sib' naq yook chi elk.
B'uuy	Naq naab'al li k'a' re ru tub'tuuk sa' xna'aj naqaye naq wank chi b'uuy. <i>Ak xb'uuy li noq' teek'e naq teeb'is. K'e junb'uuy inkenq' re tinmol ru.</i>

Ch Ch 	A'in xkahil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi', naq naxlatz rib' li xyi ru'uj aq' chi xk'atq li xchoxahil e aran nasiyaak li yaab' a'in, kiib' sa' xna'aj ab'an jun aj wi' li yaab' naxk'utb'esi, juntaq'eet xyaab' ut juntaq'eet reetalil jo' naq wank sa' kaxlan aatin.
Cha	Xk'ab'a' li nasutq'i wi' li nak'at. <i>Ra xk'ul qana' Tec, cha xkana li rochoch.</i> Xk'ot cha: a'an li nakana sa' li uk'al naq na'isimank li b'uch chi sa'. Ke'xhoy xk'ot cha sa' xb'e qawa' saq'e ijo'ka'an naq ki'ane'. // Rokik cha Jun na'leb' toj kule'roksi laj junpak'al palaw sa' xyanqeb' laj q'eqchi'. Li na'leb' a'in, a'an naq laj k'ehol miix, naxyul reetalil li cha sa' xpeekemeb' li nake'okenk sa' xpaab'aal li kirisyaanil. // Us rilb'al li chasank, chaatz'ul, kaqcha, lancha, muqcha, b'acha, b'atcha.
Cha rix tul	A'an aj wi' li chatul, chakontul.
Cha'al	Chi junil li k'ub'k'uuk wi' li k'a'aq re ru malaj li xjunxaqalil li poyanam malaj li xul. <i>B'ar aacha'al ra, k'a'ut naq ink'a' nakawaj b'ehek.</i>
Cha'alej	A'an aj wi' li cha'al yal b'an sa' junpatz'b'al chi junil. <i>Natawaak li cha'alej ma hoon ta na'ok jo' li ch'iich'.</i>
Cha'aq' re ru	Wankeb' li poyanam ink'a' nake'xb'aanu chi us li xk'anjel, ink'a' nake'xnaw malaj yal xyib'aleb' ru xna'leb' naq Jo'ka'aneb'. <i>Cha'aq' re ru naq xpuch' li t'ikr lix B'ir. Link'al cha'aq' re ru naq xraq'i laj Mek</i>
Cha'iq	Kok' xul nake'wank sa' komonil, xkomoneb' rib' rik'in li teken. Moko ra ta nake'xtiw ab'an sa nake'ril xketb'al malaj xsetb'al xxaq li awinq. Q'eqclub'inkeb' rix, sa' q'eenaq mul nake'hulak chi ru wank malaj rub'el pek. Nake'yeemank aj wi' re chahiq .
Chacha	Li saqpusink nak'utunk, wank q'eq ut wank saq chi sa' ut moy moy ru. Wankeb' ketomq chachaheb' rix.
Chahib'	Jun toon li saajil che' moko q'axal cham ta nak'iik. Naq toj saaj naru roksinkil li rix cho'q b'ak'leb'. Ka'paay ru xb'aanunkil: Yal chi jisb'il, ka'aj wi' xsa' li rix na'oksimank. Yal chi kochb'il, na'isimank li rix. Naq ak tiixil che', naru roksinkil chi tz'amb'ahil, chi kuukil ut chi poyte'il. Li rix naru risinkil chi tenlenb'il ut nak'anjelak chi rix li ochoch re xramb'al iq' ut cho'q ru ch'aat. / Wank k'aleb'aal Se Chahib', xk'ab'a' sa' xteepal Karcha.
Chahil	Xkomon li aatin cha, naxch'olob' xyaalal b'ar ki'elk chaq li cha napatz'mank. <i>Xchahil may. Xchahil rochoch k'ams.</i> /Xchahil b'uch: a'an li napuq'mank chi ru ha' re li b'uchik. <i>Sa' li tenamit ink'a' chik nake'roksi li cha cho'q xchahil li b'uch, chun chik nake'roksi. Tentook xk'eeb'al xchahil li b'uch re t-elq xsolel rix. Naq nanumtaak xchahil li b'uch malaj naab'al kutank natz'aatz'ook chi sa', remrem li wa naq naruhank, ink'a' chik sa xwa'b'al.</i>
Chahim	Chi junil li nalemtz'unk chi ru choxa chi ru li q'eqyink, najt tz'aqal wankeb'. Chi kutank ink'a' nake'k'utunk, ab'an wankeb', yal ha'an Qawa' Saq'e namoyok reheb'. Li tz'aqal chahim, wankeb' xsaqenk xjuneseb' rib', naraj xyeeb'al yook xxamleleb'. Li Qawa' Saq'e tz'aqal chahim, xb'aan naq wank xxamlel ut xsaqenkil. Ab'an li xk'ihal nake'ilman moko wankeb' ta xxamlel, yal xkutum saq'e malaj tz'aqal chahim nake'lemtz'unk wi'. Naab'al paayeb' ru: b'utzchahim, kaqchahim, moychahim, k'ajchahim. // Xk'ot Chahim. Kok' motzo'

	nake'xmululi rib' sa' pim malaj sa' b'e.
Chahimal	Xkomon li aatin chahim, ab'an arin naxjultika li xyaalal ut li xwankilal li chahim sa' xb'een li poyanam ut xul. Ak xchahimal li junjung chi poyanam, aran ch'olch'ook chan ru naq twanq li xyu'am arin sa' ruuchich'och'. Li xul wankeb' aj wi' xchahimal chankeb' laj nawonel winq aj q'eqchi'. Wank xchahimal li tz'i, li hix, laj kemonel, laj b'anonel, laj xook', li kej, wchx. // Xk'ab'a' jun k'aleb'aal nach' rik'in li tenamit Karcha.
Chahinb'il.	Chi junil li tuklenb'il sa' cha.
Chahiq	Kok' xul nake'wank sa' komonil, xkomoneb' rib' rik'in li teken. Moko ra ta nake'xtiw ab'an sa nake'ril xketb'al xxaq li awimq. Q'eqclub'inkeb' rix, sa' q'eenaq mul nake'hulak chi ru wank malaj rub'el pek. Nake'yeemank aj wi' re cha'iq .
Chaj	Jun toon li nimla che' cham nak'iik ut nanimqank xsa'. Jilix rilb'al li xxaq ut na'oksimank cho'q uutz'u'uj sa' li nimq'e. Sa' xk'a'uxl laj Q'eqchi', ka'paay ru li chaj: Saqichaj, tiik nak'i moko natuxmek ta chi us, q'un ru xxaq. Kaqichaj, wank naq nayokotzo'k ru, natuxmek chi us, q'es ru xxaq, wank xq'ol ut nakaqo'k li xche'el, jo'ka'an naq na'oksimank cho'q re xtz'ab'b'al li xaml. Junxil nake'roksi chaq cho'q re xb'eeleb'eb' malaj rilob'aaleb' chi q'eq. K'ayi oxib'aaq cheet inchaj, re xtz'ab'b'al inxaml ut re insaqenk. // Li chaj q'axal naruhanx xjachb'al cho'q re li kab'lak ut li chunleb'aal. Moko nak'iik ta chi us sa' li tiqwal ch'och'. // Naab'al xk'ab'a' k'aleb'aal nake'xye : Se' Chaj, Chi Chaj, Mari Chaj.
Chajal kuk	Jun chik xkomonob' li ku, nake'wank sa' li alk'al malaj nimq ru nayeemank re. A'an jun nimla kuk.
Chajal	A'an jun li motzo', nim xsa', rax rix, nachak'aknak li rismal, nak'atok naq taach'e', naab'al li roq nab'eeek wi', li pim ut li xxaq li che' nextzaka. Naq nextaw xq'ehil napeepemo'k.
Chajaneb'	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank, sa' xteepal Chameelk.
Chajchaakan	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal, wank sa' xteepal Karcha.
Chajche'	Jun toon nimla che' q'axal kaw xyok'b'al, us cho'q re li oqech sa' li kab'lak. Nayeemank aj wi' re chajmax .
Chajhulun	Xk'ab'a' jun toon li nimla che' ut xk'ab'a' k'aleb'aal
Chajkar	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' xteepal Karcha.
Chajkej	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' xteepal Karcha.
Chajk'ohal	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' xteepal Chameelk.
Chajk'oj	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' xteepal Se' Tint.
Chajlab'	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' xteepal Chi K'ajb'om.
Chajmaakan	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' xteepal Kob'an.
Chajmahik	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' nach' chi xk'atq Q,anpur.
Chajmax	Xk'ab'a' jun paay nimla che', paq'paq' xyok'b'al. Nayeemank aj wi' chajche' . / Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' teepal Karcha'
Chajmukuy	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' xteepal Karcha.
Chajpuub'	Xk'ab'a' na'ajej jun li na'ajej wnak Karcha.
Chajsakil	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' teepal Karcha.
Chajseel	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' teepal Kob'an
Chajtz'iknil	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' teepal Kob'an.
Chajwilix	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' teepal Karcha.
Chak	Sa' najter raatineb' aj mayab' a'an li aatin kaq sa' q'eqchi'.
Chak'aanil	Xk'ab'a' li k'ila kok' teb'ex naxk'e rib' chi ru xtib'el li poyanam, sa' xk'ab'a' naq wank moko naxk'ulub'an ta xkik'el junaq li tzakahemq malaj k'a' ru

	kinume'k sa' li xjunxaqalil, ab'an a'in moko chi junil ta li poyanam nak'uluk re. Li nayoob'ank chak'aanil a'an li ch'op, li xtib'el aaq malaj junaq aq'e'j q'es ru. Nayeemank aj wi' re chak'aanil .
Chak'ab'anb'il	Chi junil li k'eeb'il chi chak'chook.
Chak'ak'	A'an xk'ab'a' jun li raxk'aham nak'i sa' li k'iche' malaj sa' li nimq ruhil che'k'aam. Naq natixk, naru roksinkil cho'q b'ak'leb' sa' li kab'lak Moko wank ta xk'ixel.
Chak'chook	Xk'ab'a' li na'ilmank naq xaqxookeb' chi ruheb' li xk'ila oq. Junaq tem oxib' malaj kahib' roq nayeemank chak'chook li tem. Chak'chook li wakax, chak'chook li ch'aat.
Chak'lal	Xyaalalil malaj rilb'al li chak'chook. Yal nim xchak'lal a tem jo'ka'an naq nim naxram.
Chak'op	Nimla che' najilb'ak rix moko nanimqank ta xsa'. Nalemtz'unk xxaq kama' li peens. Us cho'q xb'an raxkehob'l. Li xche'el na'oksimank sa' re li oqech. Nayeemank aj wi' re b'aler .
Chakach.	Xk'ab'a' jun li xokleb' k'a'aaq re ru, jo' li ik, kenq', ixim, kape, utwx. Li k'aynaqo chi rilb'al a'an li sirsookeb' a'an naruhanak aj wi' xtz'ulb'al sa' kaaxakuut. Li xche'el li chakach a'an li sujk'im, b'ayl, qulb', k'ak'ak, simb', kaxlan aj, wchx. Yook chi lajk xtz'ulb'al li chakach, xb'aan naq yook chi lajk li xche'el ut ink'a' chik nake'hulak chi ru xloq'b'al, a'an chik li t'oqchakach li nachalk chi najt nake'xloq' chi us.
Chakachil	Xkomon li aatin chakach, ab'an arin naxch'olob' xyaalal b'ar wank re li chakach napatz'mank. Ak xchakachil wi' li wa, ak xchakachil wi' li mul. B'ar wank xchakachil li ik.
Chakachil aamn	A'an aj wi' xk'ab'a' li poolok'il.
Chak'antem	Jun li chunleb'aal kahib' malaj oxib' roq, yal sirsook malaj ch'ina kaaxukuut. Wank naq nake'xk'e xkuut rix.
Chakchi'	A'an aj wi' li chakti', ut li k'ixkar. Wank jun li k'aleb'aal Sa' Chakti' xk'ab'a', wank sa' li tenamit Se'pur.
Chak'chook	Jo'ka'an nayeemank re xkok'al ruq'b' li che' nayok'mank. // Chak'chook ruq'b' li che', sa' b'e.
Chakchow	Xkomon li q'an us, li seer xul, li k'ap ut li q'eqaal. Li xya'al kab' nake'xyiib', sa xtzakankil. Sa' k'iche' ut xtoon li che' nake' wank.
Chakla	Jo'ka'in naq natiklaak chaq li musmushab' nakute'k xb'aan qawa' saq'e ut naxlemtz'uni rib' xsa' li junq mitz'il ru li musmushab', Jo'ka'an naq naab'al xb'onol nak'utunk, wank kaq, kaqmoyink, q'an, q'anpusink, rax, raxmoyink ut saqpusink. Sa' xchamal xk'a'uxl aj mayab' naxye naq li chakla xb'ook re ajawchan. Moko us ta xk'utb'al chi ru'uj uq'm, nawank xyajel. // Ch'ina'us rilb'al li kaqla, nimla q'otq'ook naq nak'utunk ut k'ila paay li xb'onol. Aran nak'utunk xwankilal li qanimajwal Ajaw. Nayeemank aj wi' re kaqla, kaqlaaq', xok'aq'ab' .
Chaklich'	Jun paay riyajil li loq'laj ixim. Q'axal sa na'elk sa' luulukil ru ch'och' ut sa' kehil ch'och'.
Chakmut	Kama' xnimalk aj tzo'kaxlan, tzuktzuuk rismal sa' xjolom, helhook xye ut najt roq. Ch'ina'us rilb'al li xxik' laj tzo', naruhanak xtzakankil li xtib'el
Chakontul	Jun xpaayil li tul moko q'axal nak'iik ta chi us ut moko q'axal nanimqank ta li xkuut. Li xtulil, puchpuuk ut pim rix. Naq q'axal q'an, ki' xlowb'al. Nayeemank aj wi' re chaatul, ch'optul, rinok, alab'aant , cha rix tul
Chakow	Saajil xul. Jutz'juuk li xjolom ut li ru'uj, chaacha ut q'es rilb'al li rismal;

	nak'utunk chi us li xtz'i' e, naxwa' li k'al, li pim ut natu'uk sa' xk'uula'alil. Wank poyanam natzakank re li xtib'el. Sa' k'iche' nawank. // Xkomoneb' li k'iche'aaq
Chakti'	A'an aj wi' li chakchi' malaj li k'ixkar. Pim ut patz'pook li xtib'el, kelkook roq. Chaacha ut juch'uxjuch'ux rix. Q'eq ut retexretex sa' xb'een li xjolom, li xye ut li xxik' nanumxik wi'. Nawank sa' nimha' ut sa' li palaw, yalaq k'a' ru li kok' xul nextzaka li nextaw rub'el li ha', nextzaka aj wi' li xpimul li ha'.
Chalen	Xb'iisul li kutank ut li na'ajej, b'ar wi' naxye naq moko narage'k ta li k'a' ru yook chi b'aanuuk malaj chi wank. Naru xtz'aqob'resinkil xyaalal rik'in chik kok' t'orol aatin, ab'an a'an aj wi' li kutank malaj li na'ajej naxpatz' chi sa', qilaq: chalen aran; chalen arin; chalen chaq; chalen ut. Ka'aj wi' naq kint'ane', chalen rokik inyajel. Li ralal xk'ajol aj Mayab', wanqeb' chalen naq yook chi b'ehek li Qawa' Saq'e. // Chalen chaq Q'anpur toj Se' K'im, q'otox ru li b'e. Naq xoonsumlaak, chalen aran xqak'ojob' xkawresinkil qajunkab'lal. //Li aatin a'in naxjuntaq'eeta rib' rik'in li junelik.
Chalk	Xch'ool aatin naxye resil naq wank yook chaq chi b'e re tk'ulunq wank wi' li na'aatinak. Aatin nayeemank naq natz'uqluk ru li hab' malaj naq yooko royb'eninkil junaq li ula'. // Chalk re qana' Chaweel chi wula'ninkil, us wi yaal xye. Laa'in ink'a' nahulak chi wu, chalk sa' k'ayil chi loq'ok. Chalk re li hab' ak yook chi t'ane'k junqaq li ru.
Chalum	A'an xk'ab'a' li naruuchin li choochok, jiljo'k rix ut wank xnaq'. Li rix li xnaq' tzuktzuuk ut ki', jo'ka'an naq naruhanak xtzakankil. Yo'o chaq aj chalum la, chankeb' li kok'al. // Jalan wi' li ch'elel.
Cham	Nayeemank re li pim, li k'al, li ichaj naq ak xk'iik chi us, Jo'ka'an aj wi' nayeemank re rismal xjolom li poyanam naq ak xchamo'k. // Cham chi us rismal xjolom li ch'ina'al, b'ese'k traj. Cham li pim sa' li k'a, aq'iik traj. // Li aatin cham na'oksimank aj wi' re xk'eeb'al resil jalan chik chi na'leb'. Cham xsa' li jul xinb'ek. Cham li nimha'.
Chamajij	T'oq pim nak'i yalaq b'ar, kaaxukut xsa' roq. Naq toj al li xche'el naru xk'uxb'al yal b'an ra re. Nake'roksi cho'q xb'an li xox. Nayeemank aj wi' re tzelek'tzaak'.
Chamal	Xkomon li aatin cham, ab'an arin naxch'olob' chik xyaalal li napatz'mank. Jo' nimal xchamal li nimha' polochik. Li palaw numtajenaq xchamal.
Chamal pim	Naq li pim nimq xteram ut jwal naab'al, naqaye re naq chamal pim. Chamal pim li ok we xk'alenkil chan qawa' Lip K'ou
Chamam	Xsum k'ab'a'ej sa' xteepal aj q'eqchi'.
Chameelk	Xk'ab'a' jun li tenamit wank sa' xteepal aj q'eqchi'. Ink'a' nanawmank chi us xyaalal li aatin Chameelk, mare yal kijala b'ayaq xyeeb'al jo'ka'an naq ink'a' chik natawmank ru. Sa' li na'ajej a'in Qawa' Aj Poop Hoob' B'atz', wanq chi jolomink sa' xteepal laj Q'eqchi' naq ke'kulunk li xb'eeneb' aj k'ehol miix, xtaqleb' chaq laj Espanyol.
Chamha'	Xk'ab'a' jun siir na'ajej, wank sa' xteepal Kob'an. Li na'ajej a'an naxk'ul chaq li nimha' nanume'k sa' xnuv'ajl Kob'an rik'in Uspantan. Chi sa' li na'ajej a'in nanume'k jun li chamalha' aran, jo'ka'an naq chamha' chankeb' re li na'ajej. Nake'xye aj wi' re Chama'. Toj maji' nahulak xyiib'ankil li nimb'e aran, jo'ka'an naq jun toqol chik li yal chi oqej nab'eenimank. Sa' li xheelokil wank xk'ochleb'aal li kok' so'sol ch'iich', jo'ka'an naq li k'ay ut li loq'om, aran nake'xk'am. // Wank reetalil naq

	ke'wank li qaxe'toonileb' aran, jo'ka'an naq oxloq' li na'ajej a'an.
Chamil	Xk'ab'a' jun nimla k'aleb'aal wank sa' xteepal li tenamit Chameelk. // Nake'xye li cheekel winq naq laj jolominel Qawa' Aj Poop Hoob' B'atz', a'an tz'aqal li xk'aleb'aal, jo'ka'an naq aran koxroyb'eni li xkamik sa' jun xchamal li saqoonak wank aran.
Chamisun	Xk'ab'a' jun nimla k'aleb'aal wank sa' xteepal li tenamit Chameelk. Toj jun pak'al Chamil ut jun pak'al Chi Tixl, wank a k'aleb'aal a'in.
Champa	Xk'ab'a' jun li tz'ulb'il k'aham nak'anjelak cho'q re xk'amb'al ut riiqankil li xk'amom li poyanam. Wank kok', saaj ut nimq. Anaqwank yook chi sachk a iqob'aal a'in sa' xk'ab'a' li k'ila k'ay yookeb' chaq chi xminb'al. Li nimq ut teetook ru chi us, q'ol-leb' malaj soq' xk'ab'a'.
Champahil	Xkomon li aatin champa, ab'an arin naxch'olob' chi us, b'ar wank re li champa yook chi patz'e'k sa' li aatinak. <i>Xchampahil inkenq', xchampahil wo.</i> // Xchampahil ab'aj: a'an xk'ab'a' li xtz'uumal rab'aj laj k'ol.
Champewaan	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' xteepal Se' Pur.(Fray B'artolomé de Las Casas)
Champey	Xk'ab'a' jun li na'ajej wank sa' xteepal li tenamit Lankin. Sachb'ach'oolejil li xch'ina'usal, sa' xk'ab'a' naq naxpumuxi rib' li oqnel ha' sa' xb'een li julux sos. Saq ru ut lulu li ha', sa numxink chi sa'. Chi rub'el li julux sos, nanume'k roq li nimha' na'elk Karcha', na'ok chaq jun pak'al ut nakoxo'elq toj chi rub'elal. Na'nook resil chi us li na'ajej a'in xb'aan naq numtajenaq laj jaach'ool nake'hulak aran. / Chi ruheb' aj mayaq'eqchi' oxloq' li loq'laj na'ajej a'in, jo'ka'an naq nake'hulak chi mayejak aran. // Nak'a'uxlamank naq li aatin a'in Champey, Champek, raj, yal e4b' laj kaxlanchi' ke'jalok re.
Chamtaq'a	Xk'ab'a' jun nimla k'aleb'aal, wank sa' xteepal Karcha.
Chan ru	A'in li aatin nak'anjelak re patz'ok. <i>Chan ru naraj li xiitink.</i>
Chanyuk	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal nach' rik'in li tenamit Karcha'.
Chapaamil.	Aatin nayeemank naq junaq li poyanam malaj li xul naxk'ul chape'k sa' junpaat, moko naxyo'oni ta. Chapaamil xb'aan li kik'sa', ink'a' naqayo'oni rahilal sa' xb'een laj Kux.
Chapb'il	Li aatin a'in na'oksimank re xyeeb'al naq junaq li k'a'aaq re ru wank aj eechal re. <i>Chapb'il li na'ajej' a'an. Chapb'il chi kalawx li oqech.</i> // Wank li k'a' re ru latzb'il re xchapb'al nayeemank aj wi' re chapb'il. <i>Chapb'il linka'xik rik'in li junch'ol li latzleb'aal, najt naxkuy</i>
Chapb'il	Chi junil li ak chapchook chik, mare xb'aan yajel, xb'aan ch'a'ajkilal chi ru li chaq'rab' malaj ak b'obj'il chi noq'.
Chapchook	Li ak chapb'il chik.
Chapleb' aatin	Ak' aatin na'oksimank cho'q xk'ab'a' jun li k'anjelob'aal, naxxok malaj naxchap xyaab' li aatin malaj li xyaab' li wajb'.
Chapleb'	Li nak'anjelak re xchapb'al li k'a' ru li teetook, jachjook, q'ichil, pejel, t'upul, wchx.
Chapleb' hu.	Ch'ina chak'chookil k'ixch'iich', nak'anjelak re tchap rib' kiib' oxib'aaq li jayal hu.
Chapleb'aal hu.	Chi junil li nachapok re li hu malaj nak'axonk re li hu.
Chapok	Xch'ool aatin naxye xchapb'al chi uq'mej li yook chi elk, chi t'ane'k, chi tehe'k, wchx. Aatin na'oksimank naq tqaj xtzakankil junaq li ketomj malaj naq li k'a'aaq re ru ink'a' naqak'e'k chi t'ane'k. // <i>Hulaj tqatzaka laj tzo'xul us toj q'elaak taachap.</i> // Jo'ka'an aj wi' nayeemank naq laj k'ak'alanel tenamit nake'xb'aanu li xk'anjel: <i>nake'chapok aj elq'</i>

	<i>laj k'ak'aalenel tenamit.</i>
Charchook	Jo'ka'an nayeemank reheb' li k'a'aaq re ru naq ink'a' us xaqxook. <i>Charchook ra' li al chi re kab'l. Charchook roq li meex ink'a' us yiib'anb'il. //Na'oksimank aj wi' li aatin charchook.</i>
Chaq'	Li xtz'aqlok xq'anal, li xhulak xhonalil re ttzakaaq. <i>Chaq' li o, chaq' li tul, chaq' li raxtul, chaq' li tib', chaq' li kenq', chaq' li ichaj. /A'an li aatin naroksi li ch'ina ixqa'al naq naxjultika li ixq asb'ej chi ru. _Ani aawochb'een naq tatxik sa' k'ayil a Pet. _Inchaq' tintaaqe, cha'ank naq xchaq'ok. Sa' xteepal li Kob'an ink'a' nake'roksi chi jo'ka'in li aatin, a'an nake'xye was, us ta ixq, ab'an sa' xk'ihal laj q'eqchi', li aatin was, wing naxpatz' moko ixq ta. Nayeemank aj wi' chaq'na'.</i>
Chaq'b'ej	Jo'k'a'an nayeemank re li ixq naaba'eb' xch'hab' chi ruheb' li iitz'inb'ej ixqeb'. <i>Chaq'b'ej chi wu qana' Knatel cha'ank lix Mar. Laa'ex li chaq'b'ej tentook teek'ameb' xb'e sa' tiikilal leeriitz'in.</i>
Chaq'im	Jo'ka'an nayeemank re li ch'ina'al malaj k'ula'al ak wank wi' chik sa' yu'am li xna', jwal ch'i'ch'i' nareek'a, xb'aan naq mare ak xmaq'e li xtu', sa' xk'ab'a' naq tnach'oq chi k'ulunk junaq riitz'in.
Chaq'na'	A'an li aatin naroksi li ch'ina ixqa'al naq naxjultika li ixq asb'ej chi ru. <i>Ani aawechn'een naq tatxik sa' k'ayil a Pet. Inchaq'na tintaaqe, cha'ank naq xchaq'ok. /Sa' xteepal li Kob'an ink'a' nake'roksi chi jo'ka'in li aatin, eb' a'an nake'xye was, us ta ixq, ab'an sa' xk'ihal laj q'eqchi', li aatin was, wing naxpatz' moko ixq ta. Nayeemank aj wi' chaq'.</i>
Chaq'ok	Xch'ool aatin naxjultika li xsumenkil naq ani na'aatinaak. <i>// Inwan b'i' chunkin re qana' Tomaas naq xink'ul sa' b'e. K'ajo' xsahil sa' xch'ool naq xchaq'ok. Wi maa'ani nachaq'ok naq tathulaq sa' junaq li ochoch naraj xyeeb'al naq maaniheb' laj eechal re. Mem li al ink'a' nachaq'ok</i>
Chaq'rab'	Chi junil li aatin tz'aqlojenaq ru, chaq'jenaq, k'ulub'ej xpaab'ankil, chanchan aj wi' naq nachaq'ak li tzakahemq, naru xk'eeb'al chi tzakaak ut naruhank tixzaka li nak'uluk re. <i>// Chi junil li tustuukil ru aatin narisi resilal li awab'ej re naq li xpoyanamil li tenamit te'xpaab' ut chi maak'a' chik xwech'b'al rix. Wi ani naq'etok re xsa' li chaq'rab', aj q'etol chaq'rab' chik xk'ab'a', li maak te'xteneb' sa' xb'een. // Li xrahilal cho'q re laj ralch'och' a'an naq moko na'okenk ta chi xyiib'ankil li chaq'rab', yal teneb'anb'il sa' xb'een chi kama'an. // Naab'al paay ru li chaq'rab', xb'een wank li Xna' Chaq'rab', chi rix nake'tusla li xnimqal chaq'rab' li nake'xb'eresi chi ch'utaal, jo' laj poopol, laj k'anjel, laj raqol aatin, laj b'eresinel xyu'am xpoyanamil li tenamit, wchx. Sa' li junjung xnimqal chaq'rab', wank wi' chik roq ruq'b' toj reetal nahulak sa' li xsumchi'il li chaq'rab'.</i>
Chaq'rab'ink	Nab'aal paay na'elk xyaalal li aatin a'in. <i>Laj b'iyaaq naxchaq'rab'i li rech'a'alal. Li poyanam naq nareek'a' xkamik nachaq'rab'ink aj wi'; naq na'uxmank li ula'nink nake'xchaq'rab'i rib' li poyanam.</i>
Chaq'al ru	Chi junil li k'a'atq re ru ch'ina'us nayeemank re chi Jo'ka'an. <i>// Chaq'al ru li ochoch xyiib' li wechkab'al. Li hal xe'xq'ol li wing chaq'al ru. Chaq'al ru lintib' xk'e laj k'ay.</i>
Chaqi	Jo'k'a'an nayeemank re li maak'a' chik xya'al, moko aal ta chik. <i>Chi junil li k'a'atq re ru nachaqik jo' li pim, ru li awimq, li che', li t'ikr, utwx. Anaqwank chaqi li k'al us xq'olb'al, us taaxok li t'ikr wank chi ru saq'e xb'aan naq chaqi chik.</i>

Chaqi ch'och'.	A'an naq chaqi nak'utunk li loq'alaj ch'och', moko nak'iik ta li awimq chi ru. /Xk'ab'a' li xnimqal siraal chi ch'och', b'ar wi' chaqi chi junajwaak, moko naxk'e ta li hab' aran. Junelik nujenaq chi poqtz' ut nab'atz'unk li iq' aran, naxwakelsi li pojtz' toj reetal naq'oqyinko'k ru li ch'och' xb'aan. Na'nook chi us jun li chaqi ch'och' "Sahara" xk'ab'a' wank sa' li rapal ch'och' "África".
Chaqi ja'aj	Xk'ab'a' jun li xyajel li ja'ajej, li poyaman nakatzok sa' li xja'aj ut reetal na'ok chi ojob'ak, ab'an maak'a' naxchuub'a. Nayeemank aj wi' re chaqi kux . Li yajel a'in sa' xkatzkatzil li ja'aj nak'utunk, ab'an moko aran ta wank li yajel, sa' li xxolol musiq' malaj sa' li pospo'oy wank chaq li xnimak li yajel. Jo'ka'an naq aajel ru xk'eeb'al chi isiik reetalil li pospo'oy re te'xye laj ilonel k'a' ru xyaalal naq jo'ka'an. Jun chik reetalil li yajel a'in, a'an naq nachaqik li poyanam, ink'a' chik sa natzakank. Li yajel a'in naxb'on rib', jo'ka'an naq aajel ru xk'eeb'al chi ile'k.
Chaqi kape	Chi junil ru li kape' ak ke'b'il rix, ka'aj aj chik li xsaqi ixk wank, chaqihob'resinb'il chi ru saq'e malaj chi naab'al.
Chaqi kux	Xk'ab'a' jun li xyajel li kuxej, li poyaman nakatzok sa' li xja'aj ut reetal na'ok chi ojob'ak, ab'an maak'a' naxchuub'a. Nayeemank aj wi' re chaqi ja'aj . Li yajel a'in sa' xkatzkatzil li kux nak'utunk, ab'an moko aran ta wank li yajel, sa' li xxolol musiq' malaj sa' li pospo'oy wank chaq li xnimak li yajel. Jo'ka'an naq aajel ru xk'eeb'al chi isiik reetalil li pospo'oy re te'xye laj ilonel k'a' ru xyaalal naq jo'ka'an. Jun chik reetalil li yajel a'in, a'an naq nachaqik li poyanam, ink'a' chik sa natzakank. Li yajel a'in naxb'on rib', jo'ka'an naq aajel ru xk'eeb'al chi ile'k.
Chaqi oq	Xyajeleb' li kok' kaxlan b'ar wi' nachaqik li roqeb', saqeb' li xk'ot ut nake'ch'iych'otk.
Chaqi Roqha'	Xk'ab'a' jun li k'aleb'aal wank Chi Ha'al.
Chaqi ru	A'an li aatin nayeemank naq li k'a'aaq re ru ak xchaqik ru, jo' li ixim, li kenq', li kape, li ik utwx. // <i>Chaqi ru li ixim xinloq'. Sa xk'ilinkil li kape chaqi ru.</i>
Chaqi son	Jo'ka'an nayeemank re naq nawank junaq li wajb'ak re sahil ch'ool malaj junaq li ch'ina nimq'e, ab'an maak'a' juntz'uqulaq li kaltesilha'.
Chaqi tib'	Xtib'el li wakax malaj li aaq nak'eemank sa' xb'een li xaml re naq tchaqiq toj reetal maak'a'aaq chik li xya'al malaj li xq'unat. Natiwmank sa' juyb'il. Nayeemank aj wi' re chinanb'il tib', wank ut na'oksink re li aatin taxanx, ab'an a'in jun aatin chaljenaq sa' li kaxlanchi', "tasajo".
Chaqi xul	Xul ak wank chik chi tib'ul ut chinanb'il sa' xb'een xaml. <i>_Loq' jun wechelaq aachaqi xul qana Sant. _K'a' xulil. _Seel xul.</i>
Chaqi'ixk	Yajel nake'xk'ul li k'ula'al malaj li kok'al. Li yajel a'in nak'utunk naq junelik yookeb' xchaqi'eel li kok'al, tz'uumeb' ru xsa', job'jook xsa' ruheb' ut q'axal ch'ilch'i'eb' rix. Li yajel nanaq sa' xk'ab'a' xb'ookeb' li toja' te'yo'laaq xk'ula'al ut eb' li xa'an tz'i'. // Nayeemank aj wi' re nuumay .
Chaqi'eel	Xmajelal li ha' sa' li xtib'el li poyanam ut li xul ut reeqaj naraj. Li chaqi'eel naru nakamsink. <i>Us junelik wanq li quk'a', wi yooqo chi b'ehek sa' tiqwal ch'och'.</i>
Chaqihal	Xk'ab'a' li hal naq ak chaqi chi us, ak re chik q'ole'k malaj tuse'k.
Chaqi'ik.	Xk'ab'a' li ik naq ak xtz'aqlok xchaqihal. /A'an aj wi' xk'ab'a' naq na'oksimank cho'q re xtib'el wa. <i>Chinaakuy a mel, yal chaqi'ik xink'e chi ru laawa, toj xlaik qakenq'.</i>

Chaq'im	Junaq li k' uula'al junes yaab'ak naxb'aanu chan ta ru yook chi tzakank, chaq'im nayehe'k re, xb'aan naq li na'b'ej wank wi' chik sa' yu'am. <i>Chaq'im xkuula'al lix Kat, chi'ch'i' re, li chaq'im tiik na'ok xyajel naq naxkanab' li wa'ak.</i>
Charb'	B'isleb' nake'roksi laj mayaq'eqchi', li ximal a'an li naxram chi xkab'ichal li a'ej chi teetook xyang.
Charon	Aatin eljenaq chaq sa' li kaxlanchi', ab'an xe'k'ahay li poyanam chi xyeeb'al. A'an xk'ab'a' li rix li aaq malaj li kuy naq ak xchiqman ut xuujank. Naab'al li poyanam nake'hulak chi ru li charon ut nake'xloq' re sa' k'ayil. Wank nayehek re chiron . <i>Ma toj wank li charon qana'. Wank ab'an moko xujxuj ta chik, xkeho'k.</i>
Chay	Xk'aj lem nat'anaxink yalaq b'ar ut naruhan naxtiq' li oqej naq maak'a' li xaab'. Nayeemank aj wi' re xk'aj lem .
Che'el	Xkomon aj wi' li aatin che' ab'an arin naxpatz' li xyaalal xwanjik li che'. Xche'el wochoch. Xche'el tiqwal ch'och'.
Che'ik	Jun paay li ik, cham nak'i ut naab'al chihab' na'uuchink, xb'aan naq natuxmek rajlal naq naraqe'k chi uuchink li junsut. Nimqi kelko'k roq li naruuchin, q'axal sununk, ab'an jwal ra. Nayeemank aj wi' re tz'ul'ik .
Che'k'aam	Xk'ab'a' chi junil li loq'qlaj che' loq'laj k'aham nawank chi ru li ch'och'. Xkomon rib' rik'in li aatin che'pim .
Che'k'ib'	Jun paay li k'ib', q'axal kaw chi us li xche'el.
Che'kenq'	Xk'ab'a' jun raqal li kok' che' na'uuchink chanchan aj wi' li kenq' ut sa' xtiwb'al. Q'axal sa na'elk sa' tiqwal ch'och'. Na'oksimank cho'q xmu kape malaj k'a'aq chik ru awimqil.
Che'laq	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' xteepal Karcha.
Che'noq'	Saajil che' q'un ru xxaq ut saq xsa' li xche'el. Tiik rix naq nak'iik ut b'aaq xsa', Jo'ka'an naq us cho'q re li xuxuul malaq li saqche' sa' li kab'lak. Nayemank aj wi' noq'che'.
Che'pix	Jun toon li che'pim natzakamank li ru, xkomon aj wi' li pix, ab'an ch'ina che' naq nak'iik. / <i>Saasa li che'pix cho'q xyu li ik</i> . Na'oksimank cho'q xyu li ob'en.
Che'sib'ik	Xkomon li raxk'aham, li ru na'oksiman cho'q xsahob'l tzakahemq. Tertook xtz'aaq naq nak'ayimank.
Chejchook	Li aatin a'in Junnaqik xyaalal rik'in li aatin chenchook, chochook.
Chek'chek'ink	Xch'ool aatin naxye chiq'lenkil li chek'chek'. Wank li poyanam kaw li xjunxaqaalil naq naxajok, yal naxchek'chek'i rib'. <i>Xikenaq xb'een naq xinchek'chek'i li raxkehob'.</i>
Chek'chek'	Jo'ka'an nayeemank re li k'a'aaq re ru nakawuuk, nachek'q'uuk. Wank aj wi' li k' a'atq ru nachek'chek'o'k jo' li taab', jo' junaq li wex jwal tz'aj ru ut k'a'atq chik ru. <i>Ink'a' sa' xsetb'al li tz'uum jwal chek'chek' chi us. Chek'chek' li xtaab' qawa' Mek.</i>
Che'k'ix	Ak' aatin xk'eemank cho'q xk'ab'a' jun paay li xche'el malaj li xpimal li chaqi ch'och' li tuntuuq sa' k'ix, wank yal b'arb'ookeb', wank ut yal kok' toxtok'eb', ab'an tzuktzuukeb' sa' k'ix. Ka'aj wi' sa' chaqi ch'och' ut sa' tiqwal ch'och' nake'k'i chi us.
Chelek'	Nayeemank re li poyanam b'aaq xtib'el, ab'anaw kaw, jo'ka'an aj wi' nayeemank re li xul b'aaqeb' xtib'el. <i>Laj k'ay tib' chelek' aj winq. Li xna' linkaxlan chelek' aj chik.</i>

Chemchem	Jun paay li k'ib' moko nimq ta narochen, ab'an natiwe'k yal b'an ch'amch'am b'ayaq xya'al.
Chenchook	Jo'ka'in nayeemank re li moko mochmook ta. Nayeemank naq li poyanam nahulak chi ru rab'inkil k'a' ru yook xseeraqinkil li jalan poyanam, chenchook xxik chi ab'ink chankeb' re. Wankeb' li xul Jo'ka'an, jo li tz'i, li imul, naq nake'wark chenchookeb' li xxik, k'a' ru na'eeek'ank tiktook nake'wakliik. <i>Laj Manu' chenchook xxik chi rab'inkil li nake'xye li yookeb' chi payok.</i>
Chi	A'in jun xtzaqob' li aatin nak'anjelak re xtiqb'al ru li k'a' ru tqaj xyeeb'al. <i>Chi re b'e nakinhilank. Yook chi tijok linyuwa'</i>
Chi b'iis	Naab'al li k'a'atq re ru nak'ayik chi b'iis jo' li ke'b'il sakil, kape, k'aj, li rax ik ut naab'al chik k'a'atq re ru. <i>Xinloq' link'aj sakil chi b'iis. Li qana' tumin chi b'iis xk'ayi we li K'aj.</i>
Chi joob'	Naab'al li k'a'aq re ru jo'ka'an naloq'mank ut nak'ayik, qayehaq jo' li k'iilapaay chi ichaj, li k'iila paay chi uutz'u'uj ut wank chik xkomon. <i>Kub'enaq na'elk li uutz'u'uj chi joob'. Us naq chi joob' nake'xk'ayi li ichaj.</i>
Chi junil	Li ka'yaab' chi aatin a'in naxjultika li xk'ihal li napatz'mank, moko jun ta, naab'aleb'. <i>Chi junil li tinyaab'asi xk'ab'a' tentook te'xik Kob'an hulaj. Nayeemank aj wi' chi xjunileb', chi xjunil.</i>
Chi kutank	Esil nayeemank re xch'olob'ankil jo'q'e li aajel ru xnawb'al malaj xb'aanunkil. <i>Chi kutank taab'aanu laak'anjel, chi q'eq chik nakat ok xb'aanunkil.</i>
Chi k'utub'	Najter kutank Jo'ka'an nak'ayik li tib' anaqwank ink'a' chik, ab'anan li t'ikr toj nak'ayik chi k'utub', ab'anan ak ch'olch'ook chan ru nake'xb'is. <i>Jun K'utub' aj wi' li t'ikr tinloq', li uuq ink'a' naru xlog'b'al chi k'utub'.</i>
Chi maatan	Jo'k'ihal li naq'axtesimank malaj nak'ulmank maak'a' xtojb'al. <i>Anaqwank maajun chik naraj k'anjelak yal chi maatan. Ma chi maatan ta xintaw li ch'och' toj xinriila rik'in intiqob'l. Na'oksimank aj wi' rochb'een li aatin: si. Si maatan. Ak xsi xmaatan li k'iq'ajk kisutq'i, xb'aan naq moko xtaawasi ta rib' chi ru ch'aat, sa' xxaqam kikamk.</i>
Chi moko ta	Naxtz'aqob'resi ru li aatin re xyeeb'al naq ink'a' xtz'aqlok ru li k'a' ru x'ajmank. <i>Chi moko eb' ta li xe'kawresink re li nimq'e xe'xajok</i>
Chi Mooxan	Xk'ab'a' jun li k'aleb'aal wank sa' xteepal Chi K'ajb'om, a'an aj wi' xk'ab'a' li loq'laj tzuul wank aran.
Chi moxl	Xk'ab'a' jun li k'aleb'aal wank sa' xteepal Chameelk.
Chi nim	Chi junil li wank chi xk'atq li poyanam malaj k'a'aq re ru, ab'an li xcha'alil seeb' ut kaw rib'. Nayeemank aj wi' re chi seeb'al.
Chi q'eq	A'an jun aatin xkomon rib' rik'in li q'o'yink, q'eqyink. <i>Chi q'eq xsutq'iik chaq li walal sa' xk'anjel</i>
Chi re	Chi junil li wank sa' xmaril, sa' xpiqam li k'a' re ru malaj li jo'nimal wank sa' li sutamil. <i>Chi re nima'. Chi re taq'a. Chi re ch'aat. Chi re kab'l. Chi re jul.</i>
Chi re K'im.	Xk'ab'a' jun li k'aleb'aal wank sa' xteepal Karcha.
Chi rit	Li ka'yaab' chi aatin a'in naxjultika li wank junpak'al li ru'uj jo' li che', li b'eleeb'aal ch'iich', li poyanam, li xul, wchx. Chi qilaq li roksinkil: Chi rit li che' natikla chaq xtoqinkil. <i>K'e chun chi rit li uk'al xb'aan naq itz'il. Li wank chi rub'el li xb'een. Toj chi rit ru naq xruk' li ruk'a'. Moko nahulak ta chik li saqenk toj chi rit li palaw. Naq sas ru li b'oj, nakub'e ru ut natamk li xk'ot chi rit.</i>

Chi rix	Li ka'yaab' chi aatin a'in naxjultika li xjunpak'alil li wank ru, jo' li che' ut li poyanam, wchx. Chi qilaq li roksinkil: <i>Xinkilok chi rix li b'olb'ookil che'.</i> Xik we chi rix inna' sa' tenamit. Naxjultika li xjunpak'alil chi junil li wank xsa': Sa' li k'aleb'aal chi rix kab'l nake'wark li tz'i'. Laj Ramon nab'ehek chi rix tzimitz. Li kawil che' yal chi rix nanume'k li ha'. Moko us ta naq xaayib' laatamlab' ha', chi rix yook chi elk moko chi sa' ta yook chi ok. K'eemaq eech'ool chi rab'inkil li waatin ink'a' nawaj chi rix eexik tnume'q, tk'anjelaq eere hulaj kab'ej, chan laj ch'olob'anel. Chi junil li yib' ru aj aatin tinsachb'esi chi rix inch'ool. // Naxjultika naq moko k'eeb'il ta sa' ajl. Xine'risi chi rix moko xine'xk'e ta sa' ajl.
Chi ru	Li ka'yaab' chi aatin a'in naxjultika chi junil li wank rilob'aal, jo' li b'eleb'aal ch'iich', li poyanam, li tzuul, li ch'utleb'aal, wchx. Chi qilaq li roksinkil: <i>Ram inna'aj chi ru li b'eleb'aal ch'iich', ink'a' nawaj xik toj chi rix.</i> Chi ru qana' Yan xintichk'o woq. Ch'ina'us li saq'e naq nakutuk chi ru li tzuul. / Naxjultika chi junil li wank ruhil. Chi ru meex. Chi ru taq'a. Chi ru choxa. Chi ru ha'. Chi ru iq'. Chi ru ch'och'. Chi ru a'. Chi ru b'aqel. Chi ru telb'. Chi ru che'. // Naxjultika li wankilal. Chi ru li chaq'rab' moko naruhan ta xb'aanunkil yalaq k'a' ru eetil aj na'leb'. Chi ru li Qaawa' maak'a' ch'a'aj.
Chi ru'uj	Naxye naq wank toj sa' xraqik moko sa' xtikibankil ta wank. Chi ru'uj li xxukub' naxeq'ok li wakax
Chi rub'el	Li ka'yaab' chi aatin a'in naxjultika chi junil li wank rub'el, jo' li b'eleb'aal ch'iich', uk'al, ochoch, k'il, hab', utwx. Chi rub'el li b'eleb'aal ch'iich' natamk li sulul. Tz'ab' li xaml chi rub'el li uk'al. Xkoheb' li kok'al chi rub'el li hab', hoon nake'nake'tz'uqaak. Chi rub'el li aatin. Ok we chi xtikib'ankil li waatin toj chi rub'el mare chan naq teetaw ru chi kama'an. // Chi rub'el roq ruq'b' li Qawa'. Wanko chi rub'el aawoq chi rub'el aawuq' at Qaawa', chohawilaq chohawab'ihag ta xaq.
Chi seeb'	Li t'orol chi aatin a'in naxjultika chi junil li tnach'oq chaq xk'ulunik, xchalik malaj xhulajik xq'ehil. Chi seeb' chaq inyuwa', tk'ulunq sa' xraqik li po a'in. Chi seeb' naqayal li k'ux, chan qawa' Lix naq naril li xk'al naq yook chi ochenk. Chi seeb' naxk'ul xk'anjel li walal chan qawa' Tin Poop.
Chi teepal	Li t'orol chi aatin a'in naxjultika chi junil li wankeb' chi teep, jo' li xraqalil li tenamit malaj li k'aleb'aal.
Chi tiik	Li t'orol chi aatin a'in naxye chan ru xb'eresinkil li b'e malaj li na'leb'. K'am chi tiik li b'e a'in re tathulaq chi junpaat. Kelo chi tiik li k'aham re tz'aqal t-elq laak'alem. Chi tiik taat'e' xb'e laawu, wank xyaadal. Wank nake'yehok re chi chiik .
Chi Tokan	Xk'ab'a' jun li k'aleb'aal wank sa' xteepal Kob'an.
Chi tz'e	Xk'ab'a' li na'ajej nakanaak sa' xjayal li xtz'e uq'b' li poyanam. Chi tz'e tqak'am, Jo'ka'an ke'xye laj k'amolb'e. /Naxjultika k'a' ru uq'mil na'oksimank sa' junaq k'anjel. Chi tz'e ninchap li lokoch sa' li k'alek. Moko rahilal ta wi junaq ch'ina'al chi tz'e naxchap li xtz'iib'leb' sa' li tz'iib'ak.
Chi us	Li ka'yaab' chi aatin a'in naxkawub'resi xyaadal li aatin us. K'e chi us. Ye chi us. B'aanu chi us. Ch'oolani chi us. Numsi chi us. Wanqat chi us.
Chi uub'ej	Chi junil li wank chi ru junaq li poyanam malaj k'a'aq ru. Chi uub'ej tooxik moko chi ixb'ej ta.
Chi xjunil	Li t'orol chi aatin a'in naxjultika li xk'ihal li napatz'mank, moko jun ta, naab'aleb'. Chi xjunil li tinyaab'asi xk'ab'a' tento te'xik Kob'an hulaj. Nayeemank aj wi' chi xjunileb', chi junil .

Chi xjunileb'	Li ka'yaab' chi aatin a'in naxjultika li xk'ihal li napatz'mank, moko jun ta, naab'aleb'. <i>Chi xjunileb' laj tzolone! tentook te'k'utuq sa' raatinob'aaleb' li kok'al. Chi xjunileb' li tz'aqlojenaqeb' xchihab' tentook te'juch'uq sa' li xaqab'ank awab'ej.</i> Nayeemank aj wi' chi xjunil, chi junil.
Chi xk'atq	A'an li aatin naxk'e resil naq nach' wank li k'a' ru tqaj malaj li yooko xyeeb'al. <i>Chi xk'atq li k'ayil wank li poopol.</i> // Xjalanil li aatin chi xk'atq a'an chi najt.
Chi'	Saajil che' nak'iik sa' tiqwal ch'och'. Kok' t'ort'o'k naruuchin, naq natixk li ru, naq'ano' rix, natzakamank chi tz'ub'b'il, wank q'axal ki' ut wank ra re. Wank resil naq eb' li najter poyanam aj mayab' ke'roksi chaq li rix chi chiqb'il cho'q xb'onol li uuq.
Chib'	Xcha'alil li xul naruhanx xtiwb'al. Nayeemank aj wi' tib', tzip'. <i>Xinloq' chaq inchib' yal b'an junes b'aq xe'xtuub' chaq we, ka'ch'in aj wi' xtz'ejwal ra' xintz'aq chaq.</i>
Chihab'	Xb'iisul li q'e kutank li naxk'ul rib' chi ru hoob' xb'eleelajuk'aal kutank. Wank nake'yehok re hab'. <i>Lajeeb' chihab' wank re laj Kanek.</i>
Chiil	Xk'ab'a' li k'a'aq re ru naab'al xkok' uq'b' malaj ru ut nawank chi chilchook. <i>Jun chiil chik ru li kape, xeekanab' chaq.</i>
Chiilan	Li chiilan a'an aj wi' li kaxlan malaj tiilan. Wank tzo' ut wank tux. Li tux namolb'ek ut nahuplaak sa' xb'een li xmolb' re nake'yo'laak li ral. Ixim, pim ut milmi'ch' naxtzaka. Natzakamank li xtib'el ut li xmolb'.
Chiin	Jun toon li saajil che' moko cham ta nak'iik, wank xk'ixel. Na'uuchink, naq natixk li ru q'an rix ut naru xtzakankil. Wank ki' ut wank ra re. Wank chiin yal latzb'il xtuxb' sa' xtoon! jun chik ink'a' na'uuchink chi us, li ru naxk'e maak'a' xnaq' ut q'axal ki' xya'al. / Wankeb' k'aleb'aal Se' Chiin xk'ab'a'eb'.
Chiit	Xk'ab'a' li k'a'aq re ru b'akb'il chi chiit, kama' li kok' kab'. <i>Jun chiit aj wi' li kok' kab' xtz'aq chaq lynch'ina rab'in sa' li nimq'e.</i>
Chij	Chi junil li tustuukil ru aatin na'oksimank cho'q raatinankil malaj roxloq'inkil li Qaawa'. Nayeemank aj wi' tij. Naab'al raqal li chij naxchijuni linyuwa'ilq.
Chikab'l	Jo'ka'an nake'xye re li tenamit junxil ab'an moko na'oksimank ta chik. Naraj naxye, na'ajej b'ar wi' wank naab'al li kab'l.
Chik'chook	Li k'a'atq ruhil chi che' nachaqik sa' xb'een xtoon malaj li pim. <i>Jun toon li chiin xchaqik, tik chik'chook xkana. Li rismal li ch'ina'ixqa'al chanchan ink'a' xyalom xiyab' junelik chik'chook.</i>
Chikchookil ichaj.	Ak' aatin xsik'mank cho'q xk'ab'a' jun raqal li awinq natzekamank li xxaq chi rax, xkomon rib' rik'in li t'orol ichaj.
Chikleb'	Xk'ab'a' chi junil li nak'anjelak cho'q re xchikb'al li k'a'aq re ru. // A'an aj wi' nayeemank re li ch'ina chikchookil ch'iich' na'oksimsnk sa' li wa'ak. B'aanu usilal numsi chaq junaq inchikleb'. Nayeemank aj wi' re fichleb'.
Chikopiil	Xkomon li motzo'. Nawank sa' xyamaq li che', rax rix, wank xmisik', ra xmay li xk'atom naxkanab'.
Chilb'il	Chi junil li ak isinb'il xmulel malaj xsolel. <i>Ak chilb'il chik ru li ik.</i> Jo'ka'an nayeemank re naq na'isimank ru li ses sa' li ru'uj. <i>Ak chilb'il chik ru li ses, us ta nachalk chik li hab' moko tixjot' ta chik.</i>
Chilchilinb'il	Li eek'asinb'il chi kaw re t-elq xmulel.
Chilchook	Jo'ka'an nayeemank reheb' li k'a'aq re ru naq t'uyt'uukeb' ut xiikil ru. <i>Chilchook li kenq' chi ru li che'.</i> <i>Chilchook laaq'eel suq' chi ru li kuuk.</i> <i>Chilchook ru li chiin.</i>

Chili'	Kok' xul nake'wank rub'el li mul, sa' xyanq pek. Li chili' yalaq b'ar nake'wank sa' li pim, naab'al paay li chili' wankeb'. Li roqeb' wank chi rix nake'k'anjelak reheb' re pisk'ok: Li chili' xkomoneb' rib' rik'in li saak'. Wank xxik' li cheekeb' ut li toj saqeb' maak'a'. Wankeb' xkomon li chili' najala xb'onoleb' li rix, a'an li nayeeman reheb' xxaq q'een, wank aj wi' kageb', ut wank q'eqlub'ink. Rixqilal li chili' na'eeek'ank. Ab'an wan jun ch'ol nake'eeek'ank naq nake'reek'asi li roq malaj li xxik'eb'. Li kok' xul a'in nake'ab'ink. Xcha'al li ab'ihob'aal wankeb' chi xk'atq xsa'. Wank aj wi' jun ch'ol wankeb' li rab'ihob'aal chi ruheb' li roq wank chi ruheb'. Yalaq b'ar sa' ruq'b' che' malaj sa' pim nake'xk'e li xmolb'. Wankeb' li chili' aj ketoleb' awimj. Linyuwa'ilq a'an xyaab' li chili' narab'i re naq naxq'ehi chi ru li xhonalil li q'eqyink.
Chilik'	A'an nayeemank re li poyanam nayajnak junelik ut b'aaq aj chik xtib'el xb'aan li yajel. // wankeb' aj wi' li xul Jo'ka'aneb', chilik' aj wi' nayeemank reheb'. // <i>Chilik' aj chik li ch'ina'ixq xb'aan li yajel</i> // Wank li kok' che' jo'ka'an nayeemank re. Chilik' che'.
Chilik' sa' xxik	Jo'ka'an nayeemank re junaq li poyanam ink'a' naxt'e' li risma. <i>Yib' ru xko' lix Pet chilik' sa' xxik. Toq'ob' ru li yaj chilik' aj chik sa' xxik.</i>
Chilil	Xk'ab'a' jun li yajel natiklaak sa' xk'ab'a' junaq xib'eeek. B'ar wi' q'axal nak'ulmank a'an naq junaq winq xta'lik rik'in junaq ixq naq yookeb' chi xb'atz'unlenkil rib'. Li yajel a'in, wank naq kiib' oxib' kutank aj wi' xk'ulb'al li xib'eeek na'ok chi k'utunk li rahilal, wank ut naq toj nab'ayk. Junaq nayajonk re a'in, na'ok chi sipook li rilob'aal ut nata'lik kok'atq xsa' xb'aan chaqi'eel ut moko najt ta chik nawank, nahulak xq'ehil li xkamik. Naab'al nake'yehok re naq li xb'anul a'an li xtib'el li saqb'in malaj laj ow. Nayeemank aj wi' re chililk .
Chilinchilin	Xyaab' li k'ila kok' ch'iich' nak'utunk naq naxtawi rib' malaj naxtoch'i rib'. Nayeemank aj wi' tzilintzilin .
Chilok	Naq yook chi atz'umak ru li awimq ut taawek'asi li xche'el nayeemank naq xaachil ru li awimq. <i>Ink'a' us chilok poyanam xb'aan naq nake'yajerk ut nake'kam.</i>
Chin	Sa' xteepal Karcha, jo'ka'an nake'xye re li k'ab'a'ej Martin. <i>Tchalq qawa' Chiin, chi awk qik'in.</i>
Chinaal tib'	Na'ajej b'ar wi' natuslaak li tib' ak tunlenb'il chik sa' atz'am re tchaqiq sa' xb'een li xaml.
Chinam	Najter aatin na'oksimank cho'q xk'ab'a' li najolomink xb'eresinkil li paab'aal chi rix junaq li Qaawa', li Qana'. Nak'a'uxlamank naq kiwank chaq xchinamil Qana' litzam, Qawa' Kojaj, Qawa' Xukaneb', utwx. Anaqwank ka'aj chik na'ab'imank li chinam wankeb' chi rix xqaawa'eb' laj espanyol.
Chinamiit	Na'ajej kab'lanb'il re xnumsinkil junaq nimq'e. Chi sa' li chinamiit nawank li k'ayink tzakahemq malaj li kaltesilha'.
Chinamil	A'an xk'ab'a' li xyaalal malaj li xwankilal li chinam. <i>Kaw li chinamil, tumin naraj. Xinwank chi chinamil moko ink'a' ta ninnaw xyaalal.</i>
Chinank	Xch'ool aatin naxye k'ehok chi ru saq'e malaj sa' xb'een xaml re tchaqiq. K'anjel nab'aanumank naq naraqe' xpuch'b'al li t'ikr xkolb'al ru li awimj re naq ink'a' namo'onk ut naq'aak. // <i>Chi junil li t'ikr xinpuch' xinchina chi ru saq'e. Naq tiq ru li saq'e ninchina ru li pens ut li kape.</i>
Chinchook	Naq junaq li poyanam naraqe'k chi atink ut ink'a' naxt'e' li risma. chinchook nakanaak. Wank aj wi' jun raqal li Kaxlan chinchook rix ut a'an

	moor nake'xye re. <i>Xinloq' chaq jun inkaxlan chinchook rix. Ink'a' xt'e' rismal li ch'ina'ixqa'al naq xrage' chi atink, chinchook li rismal. Li aatin chinchook juntaq'eet xyaalal rik'in li tzintzook.</i>
Chinq'een	Xk'ab'a' jun paay li raxpim naxhel rib' chi ru ch'och', naxk'e li ru chachan kok' kenq' ab'an kok'eb'. Naq ak tiix li ru, naxlatz rib' chi ru li aq'ej malaj chi rix li xul tzuktzuuk rix. Nayeemank aj wi' tin .
Chiqb'il	Chi junil li ak wanjenaq chi chaq'ak sa' xaml. Li ichaj jo' li maak'uy, li ru'uj ch'ima', li xxik kenq'; wchx. Chiqb'il naq natzakaak. <i>Sa chi chiqb'il li xxik kenq', naq chiqb'il chi us li ox k'ajo' xsahil xtzakankil. // Jun paay li uq'un toj b'uchinb'il li riximul, ab'an moko k'eeb'il ta xchunul malaj chahil. Nayeemank aj wi' re saqchiiq.</i>
Chiqok	A'an li k'anjel nake'xb'aanu li poyanam nake'kawresink re li tzakahemj. <i>Wi' q'un xtib'el li wakax, moko k'iila xaml ta naraj naq taachiq. Qawa' Liich naxnaw chiqok chiron.</i>
Chiqom	Chi junil li ak chiqb'il malaj li toj tchiqmanq. <i>InchIQom chi junil li xtib'el wa sa' li rawinik Qana' Kat.</i>
Chiq'ok	Xch'ool aatin naxye reek'asinkil chi kaw li k'a' re ru, re t-elq mul chi ru malaj re t-ajq. K'anjel nab'aanumank naq mul ru li ixim, li kenq' ut naq na'eek'asimank li k'a' chik re ru. <i>Moko us ta taachiq' xmolb' li kaxlan naq re hupub'ank, wi' ink'a' moko nake'moq ta li ral li kaxlan. Toj naxchIQ' ru li xwa na'elk sa' k'il.</i>
Chiq'om	Chi junil li chiq'b'il malaj toj twanq xchiq'b'al. <i>InchIQ'om xk'ub' insa' Jo'ka'an naq yal nakin'ayaynak aj chik, chan qana' Rux.</i>
Chirchook	Jo'ka'an nayeemank re chi junil li moko nut'nuuk ta chi moko mochmook ta. Nayeemank aj wi' re helhook . <i>Ch'ina'us li kaqi uutzu'uj, chirchook li ratz'um.</i>
Chiron	Aatin eljenaq chaq sa' li kaxlanchi', ab'an xe'k'aay li poyanam chi xyeeb'al. A'an xk'ab'a' li rix li aaq malaj li kuy naq ak xchiqmank ut xxujank. Naab'al li poyanam nake'hulak chi ru li chiron ut nake'xloq' re sa' k'ayil. Wank nayehok re charon . <i>Ma toj wank li chiron qana' _ Wank, ab'an moko xujxuj ta chik, xkeho'k.</i>
Cho'b'il	Li ak teeto ut isinb'il chaq xsa'. <i>Ma cho'b'il roq li ha' re ink'a' t-ok chaq li ha' sa' li kab'l. Cho'b'il qana' Tek, jo'ka'an naq ink'a' chik naruhan chi paqonk.</i>
Cho'chook	Li teetook ut nak'utunk li xsa'. <i>Cho'chook li xra, nak'utunk li xb'aqel us xk'amb'al chi junpaat sa' b'anleb'aal. _ Toq'ob' ru qawa' Rob', cho'chook ru xsa' li xwex chan qana' Nat_ Cho'chooq b'i' k'a' ta waj re, chan li xb'eelom.</i>
Cho'leb'aal.	Na'ajej sa' li b'anleb'aal b'ar wi' na'uxk xcho'b'aleb' li yaj.
Cho'ok	A'an jun k'anjel naxb'aanu laj b'anonel re risinkil xyajel xxcha'alil li poyanam. Jo'ka'an aj wi' nayeemank naq na'isimank xsoyom li kaxlan malaj k'a'atqeb' chik ru chi xulil. <i>Yaj li qawa' Chiik, laj b'anonel xye naq tixcho' re naq truhanq chi k'iraak. Qana' Liin naxnaw cho'ok kaxlan ut ak'ach.</i>
Cho'olal.	Xkomon li aatin cho'olk, ab'an arin naxch'olob' xyaalal chan ru malaj b'ar wank li napatz'mank. <i>Nim li xcho'olal, elajik tana tk'iraac. B'ar wank laacho'ol_ Xk'atq insa' wank.</i>
Cho'om	Chi junil li ak cho'b'il ut li toj tcho'e'q. <i>Toj oxib' chik incho'om chan laj cho'onel.</i>

Cho'onel	Li naxb'aanu li cho'ok. <i>Aj cho'onel qawa' Liik sa' li nimla b'anleb'aal wank Watemaal.</i>
Chob'	Na'ajej b'ar wi' laatz' chi us. Jun li na'ajej tik q'axal laatz' chi us. Nawank sa' li tz'alam. Aran nake'k'ehe'k li numtajenaq xmaakeb' chi ru li chaq'rab'. Jo'ka'an nayeemank re jun li ch'ina tz'akal kab'l malaj yal jit'b'il chi us, b'ar wi' nake'tz'ape'k li jwal lab'eb' sa' li k'aleb'aal. A'in moko yalaq b'ar ta nawank. // Wa' Pablo Wirsing, naxye naq li chob' a'an aj wi' li b'etz' ut li jatz' .
Chob'chook	Jo'ka'an nayeemank naq moko tz'aqal tz'aptz'ook ta xpixb'al junaq li k'a' re ru. <i>Chob'chook re xmaqab' li al maak'a' li xb'aatal</i>
Chob'cho	Jo'ka'an nayeemank re li ka'ch'in re malaj rokeb'aal. <i>Chob'chook re chi yaab'ak xinkanab' lin'eetaj b'eelom, chan lix Tench.</i>
Cho'b'il	Jo'ka'an nayeemank re li poyanam ak x'isiik xyajel sa' li xjunxaqaalil xb'aan laj cho'onel. <i>Cho'b'il li xtu' qana' Tol. Naq xinhulak ak cho'b'il linkaxlan xb'aan linrab'in.</i>
Chob'rokte'	Jun toon li che', moko q'axal nanimank ta li xsa' li xtoonol. Isb' ru xaq ut q'es b'ayaq ru. Q'axal us cho'q re li xb'anol li wax aj yajel. Malaj cho'q re xtuqub'ankil li xch'i'ch'i'al li jolom. // Nayeemank aj wi' re ob'rote', hob'rokte', hob'rukte' Chob'rote', Ch'olob', job'rote' .
Chocho'	Saajil tz'ik nawank rub'el malaj sa' k'iche'. Li chocho' rax li xxik' ut kaq re xch'ool, naab'al paay ruheb' ut ak re re xb'onol li xxik'eb', k'onkook li ruuch re, kok' li roq, kiib' ru'uj li roq wank chi ru ut kiib' wank chi rix. Rik'in li ruuch re naxchap rib' chi ruhatq li che' jo' aj wi' cho'q re tzakank. Ch'ina'us li xxik' rax ut kaq. Nake'xtzol aatinak li wankeb' chi re kab'lal.
Chochowen	Raxpim naxk'aama rib' chanchan li ch'ima ab'an li naruuchin t'ort'o'k ut q'esnal k'ix li rix. Naq nachaqik li ru, nahame'k ut riyajil chik nakanaak wi', jo'ka'an naq numtajenaq naq naxpuktasi rib'. Chanchan naq ka'aj wi' sa' kehil ch'och' nawank.
Chojchoj	Jo'ka'an nayeemank re li xyaab' li chaqi tz'uhum naq natentenimank malaj naq natoch'mank. <i>Chojchoj xyaab' li xaab' naq chaqi ut yooq b'ehek chi ru.</i>
Chok	Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq josq' malaj q'etq'et junaq li poyanam. <i>Li awab'ej ma' Ub'iik, jwal chok chankeb' li ke'nawok ru.</i>
Chok'chookil b'isleb'.	Ak' aatin xk'eemanK cho'q xk'ab'a' jun li nimla b'isleb' naxb'is li naab'al raalal.
Chok'laak	A'an naqab'aanu naq ink'a' nakohilank chi tz'aqal re ru. <i>Yal ka'aj wi' nakub'sinmank li ixkej ut nab'asmank xb'een aq. Xinchok'laak chi re b'e royb'eninkil li wochb'een. Maji' naxkuy chok'laak li yaj, toq'ob' ru.</i>
Chok'chook	Naraj xyeeb'al naq li poyanam moko nachunla ta chi junwaakaj. // Eb' li xul kaahib' roq nake'chok'la, a'aneb' li tz'i', li mes, li yak ut wankeb' chik xkomon. // Li tz'i' chok'chook chi re neb'aal. <i>Chok'chook li k'uula'al chi k'otak.</i>
Choko'	Xsum li k'ab'a'ej
Cholak'	Jo'ka'an nayeemank re li xyaab' li chaqi tz'uhum malaj rix li chaqi che' naq nat'ane'k.
Cholom	Xsum k'ab'a'ej sa' xteepal aj q'eqchi'.
Chonchoy	Xk'ab'a' li ralob'aal li xa'an aaq.
Choob'aal (PW)	Xk'ab'a' jun li k'aleb'aal wank sa' xteepal Kob'an. Wank nayehok re Ch'ob'aal.
Choochok	Jun toon li saajil che', sa nak'iik ut natuxmek chi us, jo'ka'an naq moko

	tiik ta nak'iik, yal naxhel rib'. Q'axal us cho'q xmu li kape. Naab'al paay ru, wank: saqi choochok; kaqi choochok ut isb'ichoochok. Nayemank aj wi' re choochokl . // Li ru li choochokl, chalum xk'ab'a'.
Choochok k'iche'	Jun paay li saajil che' ab'an tz'utz'uy. Nak'iik sa' li k'iche'.
Choolok'	Chak'chookil b'aaq wank sa' xyi li xjunxaqalil eb' li xul nake'xik'ank. Chi sa' wank li ch'ool, pospo'oy, saaseb', puj ut li k'amk'ot. Nayeemank aj wi' re poolok', ab'an reheb' chik li xul ut li poyanam.
Choop	Jun paay li uutz'u'uj saq naratz'uma ut naab'al naq na'elk sa' xtoonol. Na'elk chi us sa' kehil ch'och'.
Choq	Chi junil li naxheleb' rib' chi ru li choxa malaj chi ru li taq'a naq toj eq'la malaj naq toja' traqe'q li hab'. Wank nayehok re choql . Wank saqi choq, kaqi choq, q'ani choq, q'eqi choq. Naq nanumtaak li choq chi ru li choxa, naxmuq li saq'e ut moymoy ru li kutank nak'utunk. Li choq xb'ook li loq'laj ha' wank chi ru li ch'och', wank sa' xxaq li che'k'aham ut sa' li palaw. Sa' li choq nab'ehok xmetz'ew Qawa' Kaaq naq naxsume rib' rik'in li xmetz'ew li loq'laj ch'och', narepok xxamlel ut naxerok. Li q'ani choq nake'xye re sujew . // Jo'ka'an nayeemank naq ink'a' na'ilok li saq'e chi chaab'il, qayehaq jo' naq hab'al q'e. <i>Maamin tooxik chi puch'uk hab' naraj</i>
Choq sa'u	A'an xk'ab'a' li yajel naxk'ul li naq' u, saqlepink naq nak'utunk sa' xkenq' u, sa' xk'ab'a' a'an ink'a' chik saqenk naril li poyanam. Sa' xtiklajik yal moymoy na'ilok li poyanam, chi rix a'an nanumtaak ut namutz'irk li poyanam. Sa' li b'anleb'aal xsa' u, nake'xch'olob' b'ar naruhank xb'anb'al.
Choqchoq	Kiib' xyaalal li aatin a'in. Jun naq choq ru li kutank chi us ut nayeemank choqchoq ru li kutank. Jun chik naxye chan ru xsahil li ik naq moko k'ilinb'il ta chi us ut maaji' tz'aqal ratz'amil. Choqchoq li ik, tik ink'a' naxk'e rib' xtiwb'al. Nayeemank aj wi' tzak'tzak'.
Choqinel	Jo'ka'an nayeemank re li poyanam nachoqink, moko naxk'am ta rib' sa' usilal rik'ineb' li xkomon.
Choqink	Xch'ool aatin naxjultika xb'aanunkil li choqink malaj ch'i'ch'i'ink rik'in xyaab' li aatin. Li poyanam k'a'jo' na'aatinak nayeemank re naq nachoqink. // Wankeb' li poyanam junelik Jo'ka'aneb', titz'k rab'inkileb'. <i>Sa naril choqink laj k'ay chi rix li na'ajej. Matchoq'ink chik kanab' yaab'ak</i>
Choql	Wank nayehok re choq li choql. A'an xk'ab'a' li k'atal pim, k'iche', k'aleb'aal b'ar wi' nanume'k li xaml. Rahilal naxk'am chaq li choql, xb'aan naq numtjenaq li kok' xul nake'kam. Nake'k'at xsukeb' li kok tz'ik ut jo' aj wi' li riyajil li chaab'il che'. Naab'al xyaalal naq natiklaak junaq li choql, wank naq yal nanume' li xaml sa' xk'atb'al li k'alem xb'aan naq moko nake'xmaq' ta re li xk'alem, wank ut naq ani lab' aj poyanam nextziq xxamlel yal re jot'ok malaj xkaqal.
Choqlal	Xkomon li aatin choql, ab'an ch'olch'ook chik xyaalal. Xchoqlal nima' li xwakli chaq.
Choqlenb'il	Chi junil li na'ajej pim ut k'iche' ru numenaq xaml chi ru, k'atal aj chik naq nak'utunk.
Chotcho	Jo'ka'an nayeemank re li uutz'u'uj naq naab'al tasal li ru. // Junxil q'e kutank eb' li ixq naq nake'xchoy xtz'ulb'al li rismal ch'ina'us naq nakexyib' xmaril li tz'uleb' a'an nayeemank aj wi' re chotchook. // <i>Chotch'ook naq xyiib' li xb'ak'b'al li rismal qana' Tol, Chotchook li</i>

	<i>kaqi uutz'u'uj.</i>
Choxa	Xk'ab'a' chi junil li raxju'ink nak'utunk naq chaab'il li kutank. Nayeemank aj wi' choxaal . Chanchan naq chi ru choxa naxheleb' rib' li choq, ab'an moko Jo'ka'an ta. Li choxa moko perpook ta chi moko pak'b'il ta. Li raxju'ink nak'utunk toj xkomon li riq'ul li ruuchich'och' ut ha'an li naramok chaq xtiqwal li Qawa' Saq'e. Nake'xe laj na'onel choxa, naq li raxju'ink a'in yook chi jayo'k ut x'ok chi hopoxo'k ru Jo'ka'an naq jwal tiq aj chik li Qawa' Saq'e. Li xyaalalil naq x'ok chi hopoxo'k ru malaj x'ok chi jayo'k li xraju'inkil li choxa' a'an sa' xk'ab'a' li xsib'el ut xchuhil xb'ook chi junil li nake'xyiib', nake'xten, nake'xpak' li xnimqal rochochil li yiib'ab'aal k'a'aaq re ru. Sa' li kirisyaanil paab'aal, nake'xch'olob' naq wank li choxa b'ar wi' te'xik xmusiq'eb' li xe'paab'ank arin sa' ruuchich'och', re te'xtaw li junelik yu'am. Sa' li xpaab'aal aj mayab' moko naxyechi'i ta li choxa, xb'aan naq moko toj najt ta wank li qawa' ut li junelik yu'am, arin aj wi' wank, xb'aan naq li Qaawa' yu'am ut arin wank li yu'am Jo'ka'an naq arin wank li Qaawa'; wank sa' li loq'laj ha', sa' li loq'laj iq', sa' li loq'laj che'k'aham, sa' li loq'laj xaml, xb'aan naq sa' xk'ab'a'eb' a'in naq yo'yooko.
Choxa ch'och'	Kiib' chi aatin nak'ab'a'ink re chi junil li qasutam, jo' li naqil jo' li xaqxooko wi'. Chi junil li k'a' chi maji' wank jo' chi ru li choxa jo' chi ru li ruchich'och', junpatz'b'al li ha', li iq', li xul, li xaml, li pek, li chahim, li moychahim, li xk'aj chahim, li b'utz chahim.
Choxahil	Xkomon li aatin choxa, ab'an naxch'olob' li xyaalal ut li xsahilal li choxa. // Choxahil na'ajej: chi junil li na'ajej numtajenaq xchaq'alil ru, jo' li Champey,
Choyb'il	Chi junil li oso'jenaq xb'aanunkil malaj xtzakankil.
Choyok	Aatin naqaye naq naqatzaka rela' li tzakahemj malaj xchoyb'al junaq k'anjel. <i>Tinchoy rela' linwa xinkanab' ewer. Ink'a' xinchoy link'anjel xb'aan li hab'.</i>
Chu	Jun li b'ook moko naxk'ulub'an ta chi us li qutz'leb'aal. Chi junil li naq'aak chu li xb'ook, jo' li mul, li tib', li sulul, li k'ot, li b'oj, li tiqob'l, wchx. Li xsalil li aatin a'in ha'an li sununk .
Chu'	Tz'ajnil ha' natz'ilonk sa' li xjunxaqalil li poyanam ut li xul, sa' xk'ab'a' li naxtzaka ut li naruk'. Naq ak xtam chi us, aqjel ru xchu'unkil re ink'a' tb'otze'q malaj tixtikib' chik junaq rahilal. Us li uk'ak ut us li chu'uk chi kama'an li qajunxaqalil yook chaq chi risinkil xtz'ajnil ut xtiqwal ru li qatib'el. Wank naq ch'a'aj malaj ra naq na'elk chaq li qachu', a'in raachu' xk'ab'a', wi rajlal na'eek'amank chi kama'an naraj xyeeb'al naq wank jun li yajel sa' li tib'elej. //Xchu'ke: Xk'ab'a' li kok' tz'uqul ha' t'akt'ook chi ru xxaq li che'k'aham naq nasaqewk. Q'axal nak'utunk chi us naq naxk'e junq'oqyinkaq li ke. Nayeemank aj wi' re k'ajob'l . <i>Jwal nak'uxuk nanaq wi' li xchu' ke.</i>
Chu ru xul	Aa'an ajwi' laj paar xul. <i>Li chu ru xul najt nahulak xchuhil xb'ook</i>
Chu'uk	Xch'ool aatin naujultika risinkil li chu' batamk sa' li xna'ej wan sa' xsa' li poyanam ut li xal <i>Oyb'enihiin wank junpaataq a Kux, toj xik we chi chu'uk. Tiktook taajal xt'ikr li k'uula'al naq xchu'uk.</i>
Chu'um	Chijunil li ak chu'b'il malaj li toj tchu'e'q.
Chu'unb'il	Li ak eljenaq chi chu'il malaj k'a' re ru naqjenaq chu' chi ru.
Chu'unel	Li nachu'uk.
Chuha'	Jo'ka'an xk'ab'a' li ha' wank xb'ook. //Sank jun li k'ak'nab' kab'an li

	chuha' xk'aba', ab'an laj kaxlanche' nake'xye "Lach ha".
Chuhajte'	Saajil che' wank xb'ook li xxaq, na'usa cho'q xb'ookonkil li peekem re t-elq xmay. Kaq naratz'uma ut rub'el k'iche' nawank. Nayeemank aj wi' re chuuche'.
Chuhai	Xkomon li aatin chu, ab'an naxch'olob' xyaalal li naxpatz'. <i>Xiikil xchuhai li q'agjenaq tz'i'</i> . Nayeemank aj wi' xchuhil .
Chujchuj	Kok' xul chanchan li toolok ab'anan saqlub'in xb'onol li rix maak'a' rismal, Nahulak chi ru wank sa' ru'uj kape, kok' mitz aj xul nake'xtzaka jo' aj wi' xxaq li pim.
Chu'leb'aal	Xk'ab'a' xcha'alil li poyanam jo' li ixq ut li winq b'ar wi' na'elk chaq li xchu'. Nayeemank aj wi' re kun , ab'an moko k'ulub'ej ta rab'inkil li aatin a'in. /xk'ab'a' li na'ajej b'ar wi' na'uxk li chu'uk.
Chultan	Jun paay li kok' pim nak'i rub'el li k'al.
Chumay	B'iis kiib' k'utub' roq. Natikla sa' li ch'uukum toj sa' ru'uj xyi li ru'uj uq'b'.
Chun	A'an xk'ab'a' jun li xb'aanuhem li poyanam jwal wank xk'anjel chi ru. Na'elk chaq sa' li saqi pek chi k'atb'il, ab'an naru aj wi' na'elk naq nak'atmank rix li pur. Li chun numtajenaq xk'anjel sa' li tz'akab'k ut sa' li b'uchik. /Naab'al li k'anjel naxk'am chaq li chun: <i>k'atok chun</i> , <i>wosok chun</i> , <i>k'ayink chun</i> . /Xsum k'ab'a' sa' xteepal aj q'eqchi'. // Li aatin a'in nayeemank naq li b'uch naab'al xchunil nak'eemank. <i>Numtajenaq li chun xink'e rik'in linb'uch jo'ka'an naq chun xsa' ling'em</i> .
Chunak	Xk'ab'a' xnaq' malaj riyajil li saltul ut li raxtul. Ch'ina b'aq'b'o ut yuryur rix. Sa ruk'b'al chi kok' setinb'il malaj chi k'ajinb'il, ab'an naab'al honal nachaq'ak wi'. Sa' li tenamit Chikamam, nake'xk'ayi chi chaqihil.
Chunak q'eheh	Jun paay ru li che'pim nawank sa' tiqwal ch'och'.
Chunakte'	Nimla che' ut kawil che'. Wank jun k'aleb'aal sa' xteepal Lankin ut Livingston, Se' Chunakte' xk'ab'a'.
Chunam	A'an naq wanq chi Chunchuuk junaq li poyanam. <i>Xintitz' chi chunam, ut cha'ank li sik</i> .
Chunaamil	Li xchunlaak sa' junpaat moko yook ta chi xyo'oninkil li chunlaak.
Chunchuuk	Aatin naxk'e resil chan ru naq wank xjunxaqaalil li k'a re ru. <i>Chunchuuk laj k'ay chi re li k'ayil. Chunchuuk li uk'al chi re kab'l. Chunchuuk laj k'aak'alenel yaj xk'atq li yaj. //Jo'ka'an nayeemank re junaq poyanam, xul malaj k'a'aq re ru wank sa' xna'aj ab'an li rit nahilank wi'. Nayeemank aj wi' k'ojk'o, hilo. Chunchuuk li k'ula'al sa' xch'aat. Chunchuuk li tz'i' chi royb'eninkil xwa.</i>
Chuninb'il	Chi junil li b'onb'il chi chun. Ch'ina'us naq chuninb'il xtoon li awb'il chin.
Chunink	Jo'ka'an nayeemank naq naq nak'eeman sa' chun li ochoch ut k'a'atq chik ru. <i>Hulaj tinchuni ru li wochoch.Maji' xinchuni xb'eeneb' linkamenaq.</i>
Chunlaak	Jo'ka'an nayeemank naq nahil tajmank li junxaqaalil chi chun chuuk. A'an naqab'aanu naq xlub'k li qajunxaqaalil chi xaqam. <i>Xinlub'k chi xaqam ok we chi chunlaak jun paataq. Lix Pet xchunub' li xk'uula'al chi ru li poop.</i>
Chunleb'aal	Na'ajej b'ar wi' naruhank chunlaak, mare sa' tz'i'tem, sa' kelkookil tem, pech'b'il b'ach, chak'antem.
Chunub'anb'il	Chi junil li k'eeb'il chi hilank chi Chunchuuk.
Chunul	Chi junil li na'oksimank cho'q chun. <i>Jwal b'ab'ay xchunul li b'uch xaak'e, moko t-elq ta rix chi kama'an.</i>
Chupaamil.	Li xaml malaj li saqenk nachup sa' junpaat moko na'ajmank ta raj naq

	tchupq. <i>Toja' raj yook chi tiklaak li nimla xajok, chupaamil li kaxlan sakenk.</i>
Chupak	Nimaj pim nak'i sa' kehil ch'och'. Rax ru xxaq ut li ratz'um raxke'ch'ink. Li xxe' chi tenb'il, chi wank xya'al, ut chi puq'b'il nake'roksi li najter poyanam cho'q risinkil li tz'aj jo' sa' li puch'uk, jo' sa' li atink. Nayeemank aj wi' re raxjuk, juk, ch'upak, ch'upaq.
Chupb'il	Chi junil li moko tz'ab'tz'ook ta chik.
Chupchu.	Kamenaq xxamlel. Moko lochlook ta chik xxamlel. /Chupchuuk xch'ool chi rix, moko a'an ta naxk'a'uxla. //Xsalil li aatin: k'atk'ook xch'ool chi rix.
Chupil.	Ch'ina kuluk q'un ru li rismal ut naq nahame'k chi ru li tib'elej nak'atok ut ra' li xmay malaj nayo't'ok, nawank sa' xxaq li nun malaj li lol kenq'.
Chuq'ub'	Ch'i'ch'i'al naxk'ul li poyanam naq naxjal rib' li rokik ut relik li iq' sa' xsa'. Nak'ulmank a'in mare yal moko x'uk'ak ta sa' xb'een li xtzakahemq malaj yal ke naxjiq'.
Chaab' il	Aatin naxk'e resil naq us xyiib'ankil li k'a' re ru; maak'a' xyajel; malaj maak'a' xch'a'ajkilal. Naq maak'a' xyajel li awimj nayeemank re chaab'il. //Naq li poyanam jwal nahulak chi ru xtenq'ankil li komon, nayeemank re chaab'il. //Jwal chaab'il qawa' Lix k'ajo' naxtenq'aheb' li xkomon. Chaab'il elk li k'al anaqwank // xsalil: yib' ru // Chi junil li ch'ina'us rilb'al, tertook xtz'aq ut re xsahob'l ru xtiqb'al li poyanam. // Wan li poyanam chaab'il ut sa na'aatinak nayeemank re naq chaab'il xch'ool. Chaab'il xch'ool qawa B'ex Jukub' Jo'ka'an naq raarook xb'aan li komon // Jo'ka'an nayeemank re li ha' li saq ru ut mak'a' xxulel, mare ak b'anb'il malaj ak woqxenb'il chi us.
Chaab'ilal	A'an li rusilal malaj li xokxo malaj li k'ulk'u junelik, li moko tz'aj chi moko q'e'el ta. Ka'aj wi' xchaab'ilal li pix naloq'e sa' najtil tenamit. Jalan teek'e wi' li xchaab'ilal ut jalan teek'e wi' li xq'e'elal. Naq taab'aanu li chaab'ilal, raroogat chi us.
Chaacha rix	Jo'ka'an nayeemank re li Kaxlan, li imul li mes ut naab'al chi xul naq kama' xb'onol li cha na'ilok li rix. //Xwil jun li imul sa' k'ayib'aal chaacha rix. Xinloq' jun inkaxlan chaacha rix.
Ch'a'aj	Chi junil li moko saasa ta xb'aanunkil. Aatin naxjultika li k'a' ru moko junpaat ta xtawb'al resil malaj xb'aanunkil. //Chi junil li k'anjel ch'a'aj xtzolb'al ut xb'aanunkil us ta sa' qakok'alil ut qatiixil naqatzol. Ch'a'aj aj wi' li wank sa' ruchich'och', jalan jalanq li qak'a'uxl. //Li aatinak, li ilok ru hu ut tz'iib'ak sa' kaxlan aatin ch'a'aj xtzolb'al. Li wank sa' ra xiik' ch'a'aj.
Chaaleel	Xkomon li aatin chalk, naraj xyeeb'al li nachalk malaj li chalk re. Toq'ob' ru linko', cha'ank qana' B'in, ink'a' nak'ahay chaq chi alib'aak, chaalel hulajkulaj.
Cha'lenk	K'anjel nake'xb'aanu li poyanam naq nake'xchina ru li awimj malaj naq nake'raw li k'a'atq re ru chi iyajil. Xinha'le riyajil li kulantr chi ru'uj neb'aal. Ink'a' naru rawb'al li ixim naq yal taacha'le. Maacha'le li kenq' ch'a'aj xmolb'al. //Cha'cha'lenk aj wi' nayeeman.
Cha'alil	Xkomon li aatin cha'al, ab'an naxch'olob' chi us b'ar wank re li napatz'mank. B'ar wank xcha'alil li wakax taawaj.
Chaasank	Najt nake'xb'eeni rib', aj mesunel nake'xye aj wi' reheb', xb'aan naq nake'xb'eela chi xjunil li kok' xul wankatqeb' yalaq b'ar re li ochoch. Q'eq li rix chak'chookeb' li xteram, jwal ra nake'xtiw. Wankeb' nake'xye re chaaxul.

Chaatul	Jun toon li awinq tul moko q'axal nak'ilk ta chi us ut moko q'axal nanimqank ta li xkuut. Li xtulil, puchpuak ut pim rix. Naq q'axal q'an, ki' xlowb'al. Nayeemank aj wi' re chakontul, ch'optul, rinok, alab'aan.
Cheek	Jo'ka'an nayeemank re li poyanam, li xul malaj li che'k'aham ak xnume'k chi us li xkutank, malaj li xchihab'. Nayeemank aj wi' cheek', tiix. Xcheeko'k inyuwa', xcheeko'k inna', ink'a' chik <i>nake'xkuy k'anjelak.</i> Xcheeko'k li o, us <i>xtichb'al re timil chik tchaq'ag sa' kab'l.</i>
Cheek'	Jo'ka'an nayeemank re li poyanam, li xul malaj li che'k'aham ak xnume'k chi us li xkutank, malaj li xchihab'. Nayeemank aj wi' cheek, tiix. // Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq ak xko xchihab' junaq ixq napatz'mank malaj na'ilmank. <i>Chijunil li cheekal ixq timil aj chik nake'b'ehek.</i> // Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq ak xko xchihab' junaq li winq napatz'mank malaj na'ilmank. <i>Chi junil li cheekal winq timil aj chik nake'aatinak.</i>
Cheek'elal.	Xkomon aj wi' li aatin cheek', ab'an arin naxch'olob' xyaalal malaj xwankilal li nayeemank. <i>Toj sa' incheekelal xinxket li raxkehob'.</i>
Cheet.	A'an jun li xb'iisul li k'a'aq re ru jilix rix, jo' li q'ap, li ichaj, li si', utwx. A'an li naxchap li jun chi uq'b' ut naruhanak xb'ak'b'al xsa'. <i>Kiib' cheet aj wi' li ichaj xintaw sa' k'ayil.</i> Jo' nimal <i>xtz'ag li jun cheet laawuutz'u'uj.</i>
Cheetinb'il.	Chi junil li b'ak'b'il chi cheet.
Chuub'	Ha' natz'ilonk sa' re li poyanam ut li xul. Nak'anjelak cho'q re xt'aqresinkil li xtzakahemq naq yook chi xhab'lenkil.
Chuub'ak	Naq na'isimank xya'al li qe nayeemank re chuub'ak. <i>Wi' xatchuub'ak sa' ch'och', numsi laawoq sa' xb'een.</i>
Chuub'anb'il.	Li kutb'il chi chuub' mare yal xb'aan sachk malaj re xmajewankil junaq li poyanam.
Chuub'ank	Aatin nayeemank naq li poyanam naxchuub'a li xkomon. <i>Yib' ru xna'leb' li kach'in xinxchuub'a.</i>
Chuub'om	Li ak chuub'anb'il malaj li <i>toj tchuub'aaq.</i>
Chuuche'	Kok'che' nak'i chi re k'iche' malaq sa' hetb'. Moko nanimqank ta xsa' li xche'el. Kaq rix li naruuchin. B'an li xxaq. Naq nati'ok xjolom li poyanam, naru xtz'oyb'al ru chi ru li xxaq li chuche' ut xb'ak'b'al chi ru li xpeekem. Nayeemank aj wi' chuhejte'.
Chuuchu.	Xkomon li aatin chu, ab'an arin naka'sutimank xyeeb'al ut li xyaalal a'an jun li chu aj b'ook nak'utunk yal tz'aqalaj. <i>Chuuchu sib' chi ru laapo'ot a Kat.</i> <i>Chuuchu xtiqob'l chi ru li raq'.</i>
Chuuq'eel	B'ook chu wi' chik chi us. Ab'an a'in naru roksinkil moko yal ka'aj ta wi' re li b'ook, naru xyeeb'al: <i>Chuuq'eel li raatin laj elq'.</i> <i>Chuuq'eel xna'leb' li toj kig'axonk chaq sa' qateepalil.</i>
Chuuqixb'	Ch'a'ajkilal naxk'ul li poyanam naq nanumtaak naxtzaka malaj yal ink'a' naxk'ul xsa' li tzakahemq ut na'ok chaq chi risinkil chu aj b'ook sa' xkux, wi ink'a' naxsik' xb'anol chi junpaat naru na'ok chi nimla xa'wak ut tchalq xha' chi sa'.

Ch'
ch'

A'in ro'il xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi', kiib' sa' xna'aj ab'an jun aj wi' li yaab' naxk'utb'esi, juntaq'eet nasiyaak li xyaab' a'in rik'in li xkahil tz'iib', li xjalajik a'an naq naxyab' rib' li ru'uj aq' naq nanume'k chaq li iq', jo'ka'an naq tentook wanq xtz'uq.

Ch'a'ajkilal	Xk'ab'a' chi junil li nak'ulmank malaj na'ab'imank ut nanimank ru malaj naxk'am chaq rahilal wi ink'a' nasik'mank xyaalal. /Wanko sa' jun xnimalk ch'a'ajkilal, maak'a' li qaha', k'a' ru tqab'aanu. Maakut chi aatin laawas aawiitz'in, naxk'am chaq ch'a'ajkilal. Wankeb' xch'a'ajkilal li tenamit Watemaal rik'in B'eliis chi rix xxaqab'ankil li xhub'ajleb' chi rib'il rib'.
Ch'a'ajkink	Xch'ool aatin naxye xch'l' ch'l'inkil xlaatz'ankil xjotb'al junaq li poyanam. Nayeemank naq li komon ink'a' nawank sa' xyaalal xb'aan jalan chik. Us naq ink'a' tqach'a'ajki li echkab'al rik'in junaq na'leb' maak'a' xyaalal. //Wi' nahulak chaawu li ch'a'ajkink, us taakanab' xb'aanunkil ma wank ta naxsik' xrahilal.
Ch'ajb'a e	Ha' na'oksimank cho'q re xch'ajb'al xsa' e, naq na'uxk ajk malaj naq narage'k chi wa'ak li poyanam.
Ch'ajb'a oq	A'an xk'ab'a' li na'ajej nach' xk'atq li tenamit, b'ar wi' wank oqnel ha' malaj roqatq ha' ut eb' laj b'e nake'xch'aj roq aran, re naq saqaq naq te'hulaq sa' li tenamit. Junxil junes chi oqej li b'ehek ut numtajenaq li sulul, jo'ka'an naq aajel ru xch'ajb'al li oq.
Ch'ajb'a u	Na'ajej b'ar wi' naxch'aj ru li poyanam, re saqaq ut re risinkil li xwara.
Ch'ajb'il	Chi junil li numsinb'il ha' chi ru, re risinkil li xtz'ajnil. Ch'ajb'il li sek' tatwa'aq wi', re ink'a' taataw aayajel.
Ch'ajleb'	Li ha' na'oksimank re xch'ajb'al li k'a'aq re ru. Wa'ich, k'e xch'ajleb' laayuwa'.
Ch'ajleb'aal	Na'ajej b'ar wi' na'uxk li ch'ajok. Inch'ajleb'aal b'uch li chakach a'in.
Ch'ajok	A'an nab'aanumank naq nakoowakliik, naq ok qe chi wa'ak malaj naq naqach'e' li tz'aj. Us xch'ajb'al ruq'm li k'uulaa'al naq ok re chi tzakank. Naxnaw sa, laj k'ay tib'el wa, xb'aan naq naxch'aj ru li xsek' sa' xab'on.
Ch'ajomo'k	Jo'ka'an nayeemank reheb' li al naq nake'tz'aqlok xchihab' malaj li waqxaqlaju chihab'. Us naq xch'ajomo'k li walal, cha'ank qawa' Las, chi jo'ka'an naru tsik' junaq xk'anjel ak us aj wi' b'ayaq. Tentook xch'olob'ankileb' xna'leb' li ch'ajomq re naq ink'a' te'xch'ik rib' sa' junaq ch'a'ajkilal.
Ch'alak	Xkomon rib' rik'in li aatin ch'ulak. Ch'alak sa' tz'aj li kach'in
Ch'alib'	Jun toon saajil che'. Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' xteepal Kob'an.
Ch'amach'	Jun toon li kok' che' moko q'axal nak'iik ta chi us, xkomon rib' rik'in li pata. Nak'uxe'k li ru, yal b'an q'axal ra re. Na'oksimank cho'q xb'an sa'ej li xxaq. /Sa' ch'amach' xk'ab'a' jun li na'ajej wank chi re li tenamit Kob'an.
Ch'amb'ul.	Xk'ab'a' jun paay li uq'un, ch'amch'am b'ayaq li xsahil malaj raara re, ab'an saasa. Chi jo' we' nayiib'amank: napoch'mank li ixim chi rax, chi rix a'an natz'aatz'ook sa' ha' junq'eqyinkaq, wi ke ru li kutank naru xk'eeb'al chi re xaml, chi eeweraq nake'mank wi' chik, natz'ilman ru ut nachiqmank toj reetal tixtaw xchaq'al. Sa chi wank xkab'el li ch'amb'ul.

Ch'anch'ook	Aatin re xch'olob'ankil naq maak'a' choqink ut eek'ank. Aatin nayeemank naq nayamaak ka'ch'inaq li hab'. <i>Ch'anch'ook b'ayaq li hab' xik we sa' tenamit. /Naq nakotz xyaab' junaq li k'a' re ru xxik' naxchoqi. Ch'anch'ook xkana naq xe'xkanab' xjapb'al re laj kalajenaq.</i>
Ch'antun	Tz'ulb'il k'aham, mare wank jun moqoj ru ut mare hoob' moqoj roq. Nak'anjelak re xchapb'al li nimqi kar. Sa' li roq nima' nahelmank ru ut nak'eemank raalob'l chi rub'el re naq tkub'eeq, chi ru nake't'il li kar.
Ch'atat.	Xkomon li kok' che' nak'i chi us sa' tiqwal ch'och', raxrax ru li xxaq ut li rix li ruq'b'. Xalax na'ilok li xxaq ut wank xq'ol. Nak'anjelak re t-elq xya'al xtu' li ixq yook chi tu'resinki. Nayeemank aj wi' re ch'etet .
Ch'ab'ay	Jun toon li saajil che' nak'i sa' tiqwal ch'och'. Tz'uytz'uy xyok'b'al li che' a'in.
Ch'a'ch'ookok	Aatin naxjultika naq junaq re okeb'aal nimla teetook moko tz'aptz'ook ta. <i>Ch'a'ch'o re li okeb'aal xintaw ut maa'ani wankeb' laj eechal ochoch</i>
Ch'ajom	Xk'ab'a' li toj saajil poyanam, toj maji' nextaw chi us xwinqilal ut toj maak'a' rixaqil. /Eb' li saajil ketomq nake'yeemank re: ch'ajom tzo', ch'ajom patux, ch'ajom wakax. // Xk'ab'a' jun li teep wank sa' li tenamit Karcha. Wank aj wi' k'aleb'aal jo'ka'an xk'ab'a'.
Ch'ajomal	Wankilal malaj xyaalal li poyanam toj ch'ajom. Nayeemank aj wi' ch'ajomil, ch'ajomilal . Xsalil: cheekal, tiixil, mama'il . Saasa li ch'ajomal, xb'aan naq seeb'seeb'aqat.
Ch'ajomilal	Wankilal malaj xyaalal li poyanam toj ch'ajom. Nayeemank aj wi' ch'ajomil . Xsalil: cheekal, tiixil, mama'il . Saasa li ch'ajomilal, xb'aan naq seeb'seeb'aqat.
Ch'ajonel	Li poyanam malaj li k'a'aq re ru naxb'aanu ch'ajok. Aj <i>ch'ajonel ru tz'ak laj Lu'</i> .
Ch'alam	Nimqi pim nak'i sa' kehil ch'och'. Rax ru xxaq ut li ratz'um raxke'ch'in. Li xxe' chi tenb'il ut chi wank xya'al, nawoqxenk ut a'an nake'roksi li najter poyanam cho'q risinkil li tz'aj jo' sa' li puch'uk, jo' sa' li atink. Nayeemank aj wi' re raxjuk, juk, ch'alam .
Ch'am	Naq nanumtaak xkutankil li k'a'aq re ru chiqb'il. Chi junil li k'a'aq re ru nach'amo'k jo' li tzakahemj naq ink'a' nawoqximank ru malaj ink'a' tz'aqal xchaq'al. Jo'ka'an aj wi' nayeemank re junaq li poyanam ink'a' naxnaw sa, ch'am sa' xxik chankeb' re. //Ch'am linkenq' ink'a' kinwoqxi ewer. <i>Ch'am li uq'un xinloq'</i> .
Ch'amch'am	A'an li aatin naxk'e resil xch'amal li k'a' re ru, ab'an yal tz'aqalaj. <i>Ch'amch'am li kape us xtz'eqb'al. Ch'amch'am xb'ook rix li ch'op</i>
Ch'ar	A'an nayeemank re li poyanam nahulak chi ru yoob'ank aatin ut xyeeb'al tik'ti'. <i>Yib'ru li al, aj ch'ar tz'aqal. Xsak'e' li ixq, xb'aan naq aj ch'ar.</i>
Ch'epel	Naraj xyeeb'al naq rik'in ixi'ij xch'epe'k xtib'el li poyanam. //Ch'epel ru xtelb' li ka'ch'in. //Li k'a'aq re ru naxk'ul aj wi' li ch'epek jo' li ch'e, li chiin, re li ch'och' uk'al. <i>Ch'epel re li uk'al. Ch'epel re li tz'alamche'</i>
Ch'e	K'iila paay ru li ch'ina xul a'in kama' li akuux naxtz'ub' wi' li xtzakahemj. Li rixqilal li kik' naxtz'ub' ut li teelom xya'al li uutz'u'uj naxtzub' cho'q xtzakahemj, xiwxiw naq li ch'e naxtz'ub' xkik'el li poyanam, xb'aan naq naru naxk'e li yajel jo' li raxkehob'. Li ch'e wank li roq chak'chook, kiib' li xjayil xik'. Kaw xyaab' li xxik' na'eek'ank naq nareek'asi. Xmol li kok' xul

	a'in sa' ha' nake'wank ut aran nake'yo'laak chaq. A'an aj wi' li ch'en malaj li ch'een .
Ch'e'er	Kok'che' nak'iik sa' yamyook ru, moko nak'iik ta rub'el k'iche'. Rax ru li xxaq ut saqpajin li rix. Naq naq'ano'k li ru naq'eqo'k, sa nake'ril xtzakankil li kok' tz'ik. Ka' paay ru : kaq ut saq. Nayeemank aj wi' re lowch'ejej ut lob'ch'ejej .
Ch'e'ok	Xch'ool aatin naxjultika xch'eb'al li k'a'aaq re ru. <i>Naq tatraqe'q chi xorok ink'a' us tatch'e'oq li kehil ha', naru nakawos laawuq'.</i> //Ch'e'ok ib': <i>narajxyeeb'al ch'a'ajkilank ib'.</i> //K'uub'ank tzaka benq: <i>Ink'a' naxnaw ch'e'ok us raj tixtzal.</i>
Ch'e'om	Chi junil li naruhanak xch'e'b'al malaj ak ch'e'b'il. Naxye aj wi' li xk'anjelahom malaj xb'aanuhom junaq li poyanam.
Ch'ejch'em.	A'an jun li tz'ik naxmuq li xmolb' sa' jul wank chi ruheb' li uul. Nim xjolom, wank xperen malaj pere', nim xtib'el, kok' xteram li roq, kach'in xxik' ut li xye. Li ruuch re li xul a'in jalaanjalanq. Ka'paay ru naq wankeb': Jun paay li nake'wank sa' ha' kar nake'xtzeka ut jun paay li nake'wank sa' k'iche' motzo' malaj kok' xul nake'xtzeka.
Ch'elel	Jun toon saajil che', cham nak'iik, xkomon rib' rik'in li choochok. Saq ratz'um ut tzuktzuuk na'elok. Li ru kelkook roq, wank xnaq' chi sa' ut ki' xtz'ub'b'al. Nake'xk'ayi sa' k'ayiil li ru. Na'elk chi us sa' tiqwal ch'och'.
Ch'em	A'an jun li xul numtajenaq ximal wank sa' li ruuchich'och', wank xkab' moqoj ximal xteram ut kaahib' moqoj xkelam ximal. Chaacha rix li xtzuumal li xtib'el, ka'ch'in xjolom, kok' sa' li ru, nimq li xxik, nim li xsam nak'anjelak cho'q ruq'b' re xxokb'al li xtzakahem, kiib' li xnimqi tz'i' e. Sa' najtil tenamit nake'wank chaq; sa' qayamq ink'a' nake'wank li xul a'in. Wank nayehok re aj sam xul.
Ch'emch'ook	Li aatin a'in xkomon rib' rik'in li aatin ch'emelk. <i>Ch'emch'ook re li sek' xin'uk'ak wi' /Jo'ka'an nayeemank re li k'a'aaq re ru ak tikib'anb'il b'ayaq. Ch'emch'ook li wa xintaw sa' chakach.</i>
Ch'emlal	Xk'aj malaj xmaril li k'a'aaq re ru ch'emb'il. Nayeemank aj wi' ch'eml . <i>Li b'ujl a'in xch'emlal najter uk'al.</i>
Ch'en	K'am inaq li naxyew ch'e.
Ch'epok	K'anjel nab'aanumank re riximankil li hal toj aj ru. <i>/Naraho'k li wixi'ij xch'epb'al ru li hal naq toj aj. Naq toj aj ru li hal, taach'ep cho'q re xyiib'ankil laamux aj.</i>
Ch'ejej	Saajil tz'ik q'eq ut raxtz'o'in li xxik' ut li xjolom q'eq, aj lowonel ki'il q'een, naxk'ob' rochel li waj. Sa' ru'uj li che' naxk'e li suk. Naxlow aj wi' li motzo'
Ch'emch'o	Rilb'al li xna'aj li eljenaq wi' li xch'emlal. K'a'ut naq ch'emch'ook laak'il. Chaab'il laawaatin naq taaye, ma ch'emch'ook ta b'i' xtz'uumal aawe. /Xmajelal nak'utunk sa' junaq li k'anjel. <i>Toj ch'emch'o link'alem, toj tiikob'resiik traj. Moko tz'aqal ta li raatin xye, ch'emch'ook ki'el.</i>
Ch'emelk	Aatin nayeemank naq li ch'och' uk'al, kukb', sek', emel ut k'a'atq chik ru, natase'k b'ayaq re. /Jo'ka'an aj wi' nayeemank re li wa, li kaxlan wa naq yoob'anb'il. <i>Ch'emelk re linkukb' naq xe'xq'ajsi, Li wa xintaw sa' chakach ch'emelk re.</i> // Chi junil li ak xk'ulum li ch'eme'k. Ch'emel linjokleb', ani ta wi' kich'emok re.
Ch'etet	Xkomon li kok' che' nak'iik sa' tiqwal ch'och', naxalaxink li xxaq, xkomon rib' rik'in li kohexan. Wank xq'ol, us cho'q xtib'el wa li xxaq. Chaab'il aj wi' re tixtzaka li ixq wank xk'ula'al ut ink'a' na'elk xya'al xtu'. Nayeemank aj wi'

	re ch'atat .
Ch'i'p	Xk'ab'a' chi junil li yo'lajenaq toj sa' xraqik li k'iresink. A'an aj wi' nayeemank re xka'ch'inal ru'uj uq'b' ut ru'uj oq. Nayeemank aj wi' ch'i'ip, ch'iip .
Ch'ikok	Xnumsinkil junaq li k'a'aq ru sa' junaq na'ajej teetook. Jo'ka'an nayeemank naq na'ok li noq' sa' ru li kuux. <i>Ink'a' chik saqenk nawil jo'ka'an naq ink'a' chik ninruhank xch'ikb'al li noq' sa' ru li kuux. Yook chi k'utunk li kok' waj jo'ka'an naq li xa'an kaxlan ut eb' li ral tinch'ik sa' koral re naq ink'a' te'xmule li kok' waj.</i>
Ch'ilch'ook	Yal kanonb'il, yal chilch'o u chi xmaril. A'an jun aatin naxjultika naq li k'a' re ru moko paqonb'il ta chi us naq wank, naraj xyeeb'al naq yal chapchook sa' xmaril li xjunxaqalil. <i>Ch'ilch'o ruq li ch'ina'al xb'aan xna' . Ch'ilch'ook li jelool xb'aan li ixq. Ch'ilch'ook li taab' xb'aan laj k'ay si'.</i>
Ch'ilib'ank	A'an naq nat'uyuximank li k'a'aq re ru. K'anjel naxb'aanu li poyanam naq naxchina ru li awimj. <i>Xinb'ak'axihatq roq li kenq'chi jo'ka'an sa' xch'ilib'ankil chi ru saq'e.</i>
Ch'ilom	Raatinul li ak ch'ilonb'il malaj li toj ch'ilook traj. <i>Intenq'ahaqat rik'in a naach'ilom a na'chin.</i>
Ch'ilonk	Xch'ool aatin naxye xk'amb'al chi ch'ilch'ook li k'a'aq re ru malaj li poyanam. Na'leb' naxb'aanu li poyanam re xtenq'ankileb' li tiixil winq, ixq malaj eb' li yajeb' chi b'eek. <i>Naq ink'a' chik nake'xkuy li b'eek li tiix toj ch'ilook nake'raj.</i>
Ch'ima	Xkomon li k'ahampim, raxrax ru xxaq ut nawank ru ut nanimqank xsa' li xxe'. Q'axal na'oksimank li xxaq, li ru ut li xxe' cho'q xtib'el wa. Naab'al paay ru: wank saqi ch'ima, rax ch'ima, wank wankeb' xk'ixel li ru. Rajlal chihab' nakam ut na'alab'te'ink chaq. Li ch'ima toj naraj xche' re sa tk'iiq. Wank xmatq'ab' naxchap wi' rib' ut naq toj yook chi k'iik, xmisik' xk'ab'a'.
Ch'imbul	Xkomon li aatin ch'im'b', ab'an aajel xch'olob'ankil b'ar wank li naxpatz'. <i>Laa'in nawaj xtzolb'al xyiib'ankil xch'im'b'ul li hix.</i>
Ch'ina mama'	Jo'ka'an nayeemank re li tiixil winq, jo' jun rahok. <i>Sa na'aatinak li ch'ina mama' . Li qawa' seliin a'an jun ch'ina mama' aj k'anjel.</i>
Ch'ina xa'an	Jo'ka'an nayeemank re li tiixil ixq, jo' jun rahok. <i>Jwal tuulan li ch'ina xa'an. Sak'a li ch'ina xa'an toj sa naxorok.</i>
Ch'ina'us	Xchaab'ilal li k'a' ru naqil, naqach'e' naqab'i, naqaye. <i>Ch'ina'us li ixqa'al, ch'ina'us li tenamit a'in. Xsalil: // yib' ru</i>
Ch'ina'al	Xk'ab'a' li toj saaj poyanam, toj maji' nextaw xwinqilal. <i>Xikaq junaq li ch'ina'al chi xb'oqb'al laj tzolonel.</i>
Ch'inaha'	Xk'ab'a' jun li na'ajej sa' xteepal Chi Sek, a'an jun najter na'ajej reheb' li xe'toon aj Mayab', anaqwank wankeb' k'ila poyanam aj q'eqchi' chi wank aran.
Ch'inajil	Xkomon li aatin ch'inaj, ab'an arin naxjultika li xyaalalil malaj li xwankilal. Sa' inch'inajil xinb'atz'unk chaq b'olotz.
Ch'inal	Xkomon li aatin ch'in ab'an naxpatz' li xyaalalil ut li rilb'al li nak'ab'a'imank. <i>Yal xch'inal xch'ool x'ok re laj Lu' jo'ka'an naq xkanab' li xk'anjel. /Na'oksimank li aatin a'in rochb'een li xnimal, jo' we': Xnimal xch'inal li usilal ninpatz' sa' xb'een li walal. Ink'a' reetal jo' nimal jo' ch'inal xkuyum li na'b'ej chi qak'iresinkil.</i>
Ch'inat'apleb'	Xk'ab'a' li nak'anjelak cho'q xtz'apb'al re li meet.

Ch'inb'ol	Xk'ab'a' jun li ch'ina tz'ik napisk'ok naq nayaab'ak. Nayeemank aj wi' re kolich .
Ch'inhix	Ch'ina tz'ik kookox rix, q'eq ut saq, napisk'ok naq nayaab'ak. Nayeemank aj wi' t'inhix .
Ch'inix	A'an jun li ch'ina tz'ik q'eq rix sa xyaab' li xja'aj, napisk'ok naq nab'eek ab'anan naru aj wi' chi purik. Ru li che', ut li kok' motzo' nextzaka. Wank tzo' ut wank tux.
Ch'inqi us	Li aatin a'in xkomon rib' rik'in li aatin ch'ina'us, ab'an na'aatinak chi rix naab'al. <i>Ch'inqi us ru li chiin. Ch'inqi us li hal.</i>
Ch'ipch'ip	A'an jun li tz'ik yalaq b'ar taawileb' ru. Raxmoyink li xxik' ut q'an ru li xmaqab', kaqmoyink b'ayaq li xye. Li xtuxil saaj b'ayaq chi ru li tzo'. Nake'xyiib' li xsuk sa' ruq'b' li che' b'ar wi' namolb'ek ut nahupla xb'een xmol li tux.
Ch'i'pul	Xkomon li aatin ch'i'p, ab'an naxpatz' li xyaalalil malaj li xwankilal. Nayeemank aj wi' ch'i'ipul, ch'i'ipul . <i>Laa'in xch'i'pul sa' li xjunkab'al inna' inyuwa'. Xch'i'pul woq li xinten.</i>
Ch'iqch'iq	Xkomon li aatin latlzlazt. Na'oksimank naq li b'uch toj tiq naq nak'emank jo'ka'an naq ch'iqch'iq na'elk ut ink'a' sa xyoq'lenkil ut xxorb'al. <i>Ch'iqch'iq li q'em, xb'aan naq toj tiq li b'uch. Ink'a' naru xxorb'al li q'em ch'iqch'iq.</i>
Ch'iqo'k	Ratawankil chi numtajenaq li k'a'aaq re ru. K'a'jo' xrahil naq nak'ulmank li ch'a'ajkilal a'in mare maak'a' xtz'aaq li tqaj xtzakankil. <i>Tinch'iqo'q xtzakankil li juyb'il roq aaq, ab'anan maak'a' intumin. Naq nach'iqo'k sa' xsa' linna'chin naraj ta ak wank sa' re li k'a'aaq re ru.</i>
Ch'itkoj.	Xk'ab'a' jun li saajil tz'ik chanchan b'ayaq li mo'. Nayeemank aj wi' re pich'koj .
Ch'iwan.	Xpaayil li tz'ik xkomon rib' rik'in li tz'oq, q'eqmoyink li rix, chaacha rub'el xsa', cham li xye ut nim li ruuch re, sa naril xmich'b'al xwajil li k'al naq toj yook chi yo'laak chaq. Nextzaka li motzo' naxpik sa' ch'och'. Nayeemank aj wi' re ch'ikwan
Ch'iwch'iw	Xk'ab'a' jun li ch'ina tz'ik.
Ch'ixb'	Tz'ulb'il raxk'aham malaj nimla chakach nak'eemank sa' xb'een xaml malaj chi ru saq'e re xchinankil li ik, kenq', sakil, wchx. Nayeemank aj wi' re ch'ix, pechk' . /Ch'ixb' : Pokpookil b'aaq chapchookeb' chaq rik'in li huruch' ut naxsumelan rib' rik'in li xb'aaqel re ch'ool. Kaahib' xka'k'aal jilil chi b'aaq, kab'taqlaju wank sa' li junjung chi xuukuy. <i>Ra xsa' inch'ixb', chanchan toqol junaq inch'ixb'il b'aaq. //Ch'ixb'</i> : Jun toon li saajil che' moko nak'i ta chi us, ab'an q'axal kawil che'. Nak'i sa' kawil ruhil ch'och', q'anre'ink na'ilok li rix ut li xxaq. Na'oksimank re li patb' malaj li awleb'.
Ch'ixb'ul	Xkomon li aatin ch'ixb' ab'an naxch'olob' xyaalal ani aj e li naxpatz'. <i>K'a'ut naq xeetz'eq xch'ixb'ul li wik.</i>
Ch'i'ch'i'	Naq maak'a' na'ajmank rab'inkil, xb'aanunkil. <i>//A'an naq li poyanam, maak'a' naraj nayehe'k re ut maak'a' a jwi' naraj xtzakankil, xb'aan naq tawajenaq malaj yaj. Toq'ob' ru li ch'ina'al ch'i'ch'i' re xb'aan li tiq. Naq ch'i'ch'i' we maak'a' nawaj us ta kawin.</i>
Ch'i'ip	Xk'ab'a' chi junil li yo'lajenaq toj sa' xraqik li k'iresink. A'an aj wi' nayeemank re xka'ch'inal li ru'uj uq'b' ut li ru'uj oq. Nayeemank aj wi' ch'i'ip, ch'i'ip .

Ch'ikaamil	Xkomon li aatink ch'ikok, ab'an naxye chan ru naq xch'ik rib' li xpoyanamil li ch'oolej aatin. Xch'ik rib' sa' junpaat, moko toj xhilan ta chi moko toj x-oyb'enink ta. <i>Ch'ikaamil sa' inch'ool li raatin, moko sachk ta chik re.</i>
Ch'ikam	Li ch'ikch'ook junelik. <i>Xintitz' chi ch'ikam sa' xyanqeb' laj b'atz'unel moko nakine'xk'e ta sa' ajl.</i>
Ch'ikch'ook	Li k'a'aq ru k'uulamb'il. /Li k'a' ru nak'uulamank re naq ink'a' natiq'ok. <i>Li kuux ch'ikch'ook chi ru t'ikr, ch'ikch'ook sa' xtoon li oq'ech li maal. //Wank naq k'a' ru nak'eemank sa' junaq na'ajej ak re aj wi', nayeemank chi jo'ka'an. Ch'ikchook li laaw chi ru li okeb'aal, ch'ikch'o li woq sa' li xaab'</i>
Ch'ilch'ook	Chi junil li chapchook rik'in junaq chik nim wi' chik chi ru li ch'ilch'o. <i>Li ch'ina'al ch'ilch'o xb'aan li xna'. Ch'ilch'ook sa' ru'uj che' li xsok li tz'oqk'ub'ul. Ch'ilch'ook saqipuhak chi ru xxik li xqa'al.</i>
Ch'imaamo'	Jun raqal li raxpim naxk'aama rib', na'uuchink ab'an moko natzaka ta li ru, mare naxtzaka li mo' ink'a' nanawmank chi us.
Ch'imb'	Xk'ab'a' jun li chapleb' nimqi xul. Xkomon li ra'al, ab'an a'in re kok' xul.
Ch'ina b'ab'ay	Jwal ka'ch'in wi' chik chi ru li b'ab'ay.
Ch'ina ch'iich'	A'an xk'ab'a' jun li k'anjelob'aal re li setok tib' malaj k'a'aq re ru li q'un b'ayaq jo' li kaxlanwa, li sa'us xe'pim. Nayeemank aj wi' saqib'aaq.
Ch'ina ixqa'al	Xk'ab'a' li toj saaj poyanam, toj maji' naxtaw rixqilal. Nayeemank aj wi' ch'ina xqa'al. <i>Li ch'ina ixqa'al Xkonsep sa' junpaat xtaaw li kemok.</i>
Ch'inaj	Xka'ch'inal li k'a'aq re ru. //Nayeemank re li k'a'atq ru ka'ch'in roq, ka'ch'in ru, ka'ch'in xsa', ka'ch'in xteeram. Li aatin a'in na'oksimank aj wi' re xyeeb'al chan ru na'ilok li poyanam. <i>Ch'inaj roq li qana' B'in, Xinloq' jun tz'alamche' ch'inaj ru. Ch'inaj xsa' li k'aam.-</i>
Ch'ina'us	Xchaab'ilal li k'a'aq ru. //Naq nimq ru li awimj naxk'e, naq kaw nak'iik junaq li ketomj ut junaq li poyanam aj tenq'anel sa' li k'anjel jo'ka'an nayeemank re. <i>Ch'ina'us li naleb' naxch'olob' xyaalal qawa' Wiich, Ch'ina'us ru li iyaj keng. Cch'ina'us ru li chiin xk'e.</i>
Ch'ina'usal	Xkomon li aatin ch'ina'us, ab'an naxjultika li xyaalalil ut li xwankilal. <i>Numtjenaq xch'ina'usal li na'leb' naxk'e linyuwa'chin.</i>
Ch'inpo'	A'an jun li poyanam maamin sa raatinankil ut sa' josq'il na'aatinak malaj nasumenk. <i>Li qana' Roos maak'a' sa taaye re yal ch'inpo'. Maak'a' naru narab'i laj Mek yal ch'inpo'. //Ch'inpo', juntaq'eet xyaalal rik'in li ch'inpo'ol</i>
Ch'inpo'ol	Juntaq'eet xyaalal rik'in li aatin ch'inpo'
Ch'iq	Naxye chan ru reek'ahom li poyanam malaj li xul naq jwal narataw xtzakankil malaj reechaninkil junaq li k'a' re ru. Nayeemank aj wi' tzem. <i>Ch'iq li wiitz'in rik'in li kab', cha'ank lix Tol. Junxil ninyal tib', ch'iqin aj chik.</i>
Ch'iqil	Xkomon li aatin ch'iq ab'an naxpatz' li xyaalalil li nareek'a li napatz'mank sa' li aatin. Nayeemank aj wi' ch'iqul.
Ch'iri'	A'an xyaab' xja'aj junaq li poyanam malaj li xul. <i>Ch'iri' sa' xja'aj li al yook xtaawb'al xwinqilal. Ch'iri' xja'aj li tzo' kaxlan toj saaj. //Jo'ka'an nayemank re junaq li ch'ina'al junes yaab'ak naab'aan yal ink'a' sa nareeka'.</i>
Ch'ixb'il b'aaq	Pokpookil b'aaq chapchookeb' chaq rik'in li huruch' ut naxsumelan rib' rik'in li xb'aqel re ch'ool. Kaahib' xka'k'aal jilil chi b'aaq, kab'taqlaju wank sa' li junjunq chi xuukuy.

Ch'o	Kok' xul nake'wank sa' pim ut sa' li kab'l. Nake'xyiib' xsok sa' laatz' malaj sa' junaq li ch'ina jul. Naab'al narala li xa'an ch'o ut yal kiib' oxib' po ak xe'puktaak chi us. Nake'tu'uk li raleb'. Jwal aj sachoneleb' re li tzakahemq, jo' li ixim ut li kenq', jwal nake'tz'ajnik xb'aan naq yalaq b'ar nake'xchu'u rib'eb'. Wi wanq junaq malaj kiib'aq li mis sa' li ochoch moko nake'ril ta sa li ch'o yal xkamik nake'xyo'oni. /Xsum k'ab'a'ej sa' xteepalil laj q'eqchi'. Qawa' Luis Ch'o naab'aleb' li ralal xk'eheb' chi tzolok.
Ch'ob'aal.	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' xteepal Kob'an.
Ch'ohix.	Kama' li mis na'ilok, ab'an nim chi ru li mich'op s, jut'ju li xxik, wan xmach, nimq xteram li roq, najt napisk'ok. Tzipix chi q'eq li rix. Aj yohonel xul, ka'ch'in xkelam li xye. Q'un ru li rismal li rix. Jwal sik'b'il xb'aaneb' laj yohonel sa' li k'iche'.
Ch'oko'oj	Xsum k'ab'a'ej sa' xteepal aj q'eqchi'.
Ch'olb'il	Li aatin a'in naraj xyeeb'aal naq ak aq'inb'il ru li b'e. //Naq teeb'il junaq li b'e. Naq junaq li k'anjel nayoob'amank re naq jalan chik tchoyo'q re. Ink'a' nat'aqaak linb'aatal naq ch'olb'il li b'e. Ch'ina'us naq ch'olb'il li b'e. //Naq nayiib'amank li nub'aj toj nach'olmank li b'e'. Ch'olb'il xb'e li ch'och' b'ar wi' wank li xnu'b'aj laj Maak'im
Ch'olch'ookilal	Aatin nayehok re xyaalalil malaj li k'a' re ru wank chi sa' li napatz'mank. Xch'olch'ookilal xna'leb' xb'aanu wi' li xk'anjel.
Ch'olil	Naxk'ab'a'i b'ar wank re li k'ila ch'ol naxpatz'. Xb'een xch'olil li chaq'rab'. Jo'ka'in naxye sa' li ro' xch'olil li xjunlajuhil raqal li chaq'rab' re li waklesib'aal sa' k'aleb'aal ut sa' tenamit: xb'oqb'aleb' ruuchileb' li jalanjalang xmolamil li poyanam wankeb' sa' xteepal li poopol.
Ch'olob'aal hu.	Xk'ab'a' chi junil li hu nach'olob'ank xb'eresinkil li k'anjel.
Ch'olob'aal.	A'an xk'ab'a' li aatin nake'k'anjelak re xch'olob'ankil chi tz'aqal xyaalal junaq k'a'uxl. Sa nawark li mis chi kutank .
Ch'olob'anb'il	Jo'ka'an nayeemank re li moko wank ta chik ch'a'ajkilal chi rix, ak tuqtuuk' chik ru moko toj yehe'k ta chik naraj aatin chi rix. Ch'olob'anb'il eena'leb', yal paab'aak aj chik naraj.
Ch'olob'ank	K'ehok na'leb', tijok. //Chaab'il xk'a'uxleb' li na'b'ej yuwa'b'ej naq nake'xch'olob' xna'leb' li ralal xk'ajol. Us naq sa' li tzoleb'aal nake'ch'olob'aak xna'leb' li kok'al, chi rix rusilal li tzolok ilok ru hu ut tz'iib'ak.
Ch'olob'om	Li nach'olob'ank ru, xyaalal, na'leb' malaj junaq k'anjel. Aj ch'olob'om na'leb' chix li to'onib'k.
Ch'olok	Saab'esink, yamtesink. //K'anjel nake'xb'aanu li winq naq nanujak chi pim li xb'eheb'. Sa' rox kutan te'ch'utlaaq li winq li te'ch'oloq b'e. Nake'ch'olok b'e laj k'anjel re li poopol.
Ch'olol	Li wank xk'anjel re xyamlesinki li nalaatz'ank. Aj ch'olol b'e.
Ch'olom	Li ak ch'olb'il malaj li toj ch'ole'k traj.
Ch'oltz'iib'	Ak' aatin xk'eemank cho'q xk'ab'a' li k'ila tz'iib', chi tustu ru, li na'oksimank sa' xtz'iib'ankil junaq li aatinob'aal. Sa' li xch'oltz'iib'il li kaxlanchi' moko na'oksimank ta li b', ch', k', q', t', tz', ', ka'aj wi' sa' li aatinob'aal q'eqchi' wankeb'.
Ch'ona'	Aatin nake'roksi li nimqi poyanam re xk'eeb'al xsahilaleb' li xch'ool chi rib'il rib'. Li winq ut li ixq naxye ch'ona' re li qana'chin ut a'an naxchaq'b'e: Ch'ona', wi ixq x'aatinak chaq. Ch'owa', wi winq x'aatinak chaq.

Ch'onte'	Jun toon li t'oqpim nak'i sa' q'unil ruhil ch'och' ut sa' tiqwal ch'och'. Xkomon rib' rik'in li maak'uy. Natiwe'k li xxaq ab'an moko q'axal nake'hulak ta chi ru xb'aan naq k'a xtiwb'al.
Ch'op	Jun toon li awinq nawank chi us sa' tiqwal ch'och'. Jilix ru li xaaq ut q'es re. Moko cham ta nak'i. Li ru puchpu'k, q'es rix. Naq najotzmank rix, nayatz'nak xya'al, wank ki' ut wank ra re. Naru xchiqb'al li rix cho'q uk'a'ej. Naru aj wi' xch'amob'resinkil ut xk'eeb'al kab' malaj xya'al utz'ajl sa' xb'een, chi ru kiib' oxib' kutank, naru ruk'b'al chanchan li b'oj naq naruhanak.
Ch'opil	Aatin naxch'olob' b'ar wank re li ch'op naxpatz'. Ki' xch'opil li tiqwal ch'och'.
Ch'oqok	Xmolb'al, xsik'b'al li k'a'aaq ru. /Li k'anjel a'in naru xb'aanunkil xb'aaneb' li kok'al, li ixq ut li winq. <i>Naq natiklaak li ch'oqok kenq', jun okiko xb'aanunkil, re naq junpaat naqachoy. Li ch'oqok kape tawaak b'ayaq. Yo'o chi ch'oqok ru tz'i' chan laj Towal Ik'al.</i>
Ch'ot uq'm	Naraj xyeeb'al naq junaq li b'aatal k'a'ch'in ruq'm. //Ch'ot uq'm nayehe'k re li poyanam toqenaq malaj yok'ol li ruq'. Ch'ot uq' nake'xye re qawa' kux xb'aan naq maak'a' jun li ruq'.
Ch'otam	Aatin li naxye naq junelik wanq chi ch'otch'ook.
Ch'otamil	Aatin nayehok re naq sa' junpaat kich'ote'k li napatz'mank, maajun nayo'onink re naq ch'ote'k ta re.
Ch'otb'il	Chi junil li isinb'il chaq rik'in li ximal malaj li xtoonai. Sa' li aatin ch'otb'il uuchin naq wank kib'aanunk re. <i>Ak ch'otb'il li ru'uj ch'ima naq xinhulak rik'in qana' Rux.</i>
Ch'otch'ook	Li naxye naq jo'ka'an nak'utunk malaj rilb'al.
Ch'otol	Chi junil li isinb'il chaq rik'in li ximal malaj li xtoonai. Sa' li aatin ch'otol moko uuchin ta ani xb'aanunk re. <i>Ch'otol roq xwex li ch'ina'al.</i>
Ch'otom	Li ch'otb'il malaj li toj tentook xch'otb'al.
Ch'otox	Naraj naxye naq naab'al li ch'otb'il ut nacha'chotk.
Ch'otyach'	Xk'ab'a' jun paay li aq'ej nake'roksi li kaxlan ixq sa' li numxik, jwal junjisil wi' chik naq nanume' sa' xyangeb' ra', ab'an toj sa' xb'een xtelb' nanume'k chaq li xk'aamal. Nayemank aj wi' re jisyach' .
Ch'oxleb'	Xk'ab'a' jun li k'anjelob'aal li na'oksimank re xtenb'al li kenq', li hal malaj k'a' ru naruuk xchilb'al ru, yal re t-elq li rix moko re ta tjore'q li xnaq'. <i>Sik' junaq aach'oxleb' ka'ch'in xsa,' re naq ink'a' tixtawasi xkux aawuq'b'.</i>
Ch'oxleb'aal	Xna'aj b'ar wi' naruhanak xch'oxlenkil li kenq' malaj k'a' chik ru.
Ch'oxlenb'il	Li ak isinb'il sa' rix, yal ka'aj chik xmolb'al ru li xnaq'.
Ch'oxom	Li ak isinb'il rix malaj toj t-isiiq rix chi ch'oxlenb'il.
Ch'ob'ok	Jun paay li raxpim nak'i chi rix nimqi che'.
Ch'och'	Xk'ab'a' li tz'aktz'ook chi rib'il rib', ab'an naq nat'aqaak nasululo'k, naq nachaqik nakawuuk. Naru naxk'aji rib' ut napojtz'o'k. <i>K'ila paay ru, wank q'eqi ch'och', q'ani ch'och', kaqi ch'och', saqi ch'och'; wank chaqi ch'och', rax ch'och'; wank kaw ru, wank q'un ru; wank seb'il ch'och'; wank kehil ch'och', tiqwal ch'och', luulukil ch'och'. Wank k'anha' ru, saab' ru, k'ajpek ru.</i> Sa' li ch'och' namoq chi junil li awinq, li che'pim ut li che'k'aham. // Ch'och' : Xk'ab'a' xcha'alil li poyanam ut li xul nawank sa' li xjob'nil. Li xk'anjel a'an xb'isb'al xsahil, xki'il malaj xk'ahil li naxik sa' li kik'el. Naq nanumtaak li ha' nakaltesink malaj k'a'aaq chik ru natzakamank, li ink'a' us cho'q re li junxaqalil, li ch'och' naramok re, ab'an wank naq natawaak xb'aanunkil li xk'anjel natikla xyajel. Wotz nak'anjelak rik'in li

	k'a, li sooyom ut li maal. Nayeemank aj wi' re saaseb' . // Ch'och' sek'. Xk'ab'a' jun li xna'aj xyad'al li tzakahemq seb' okenaq. Wank kok' wank nimq. Sa' li kok' ch'och' sek' nak'eemank xtzakahemq li kok'al. // Ch'och' sutsu uk chi ha'. Xk'ab'a' li siraal chi ch'och' sutsu sa' ha', wank kok' ut wank jwal nimq, jo' kama' xteepal li tenamit Kuuw jwal nim ut sutsuuk sa' ha'. Nayeemank aj wi' suutch'och'. // Ch'och' uk'al. A'an xk'ab'a' li uk'al, seb' okenaq sa' li xpak'b'al.
Ch'och'el	Aatin ch'och' ab'an naxye chan ru li xyaalalil li napatz'mank sa' li aatinak. Nayeemank aj wi' ch'och'il, ch'och'ul . <i>Chi ch'och'el wanqat ut laa'in tintage'q sa' ru'uj li che'</i> . // Xch'och'el kamenaq. Xk'ab'a' li ch'och' namulemank wi' li kamenaq naq na'ok sa' li xjulel. <i>Nake'xye li cheekel winq, wi ink'a' naxchoy li xch'och'el naraj naxye naq toj wank raj xyu'am li xkamk.</i> // Xch'och'el qaawa'. Xk'ab'a' li pak'b'il saklum nake'xk'ayi sa' li tenamit Eskipuul, us cho'q xb'an sa'ej, chankeb'.
Ch'och'el sululel	Chi junil li xjunxaqalil li kamenaq li naxik chi muqe'k. Jo'q'e tixtaw xna'aj li xch'och'el xsululel li kiq'ajk kisutq'iik. / Chi junil li xyehom xb'aanuhem li poyanam chalen sa' xyo'lajik toj sa' li xkamik.
Ch'och'o	Raatineb' li nake'yehok resil li kirisyaanil naq li poyanam ch'och' okenaq li xtib'el, a'in yal jaljookil ru aatin. Laj Mayab' nake'xye naq ixim okenaq li xtib'el moko ch'och' ta, a'in yal jaljookil ru aatin aj wi'.
Ch'o'ch'o	Xk'ab'a' li yok'ol ak yook chi q'aak xsa'.
Ch'ok	Xsum k'ab'a'ej sa' xteepalil aj q'eqchi'. /Chi Pook, Chi K'ajb'on, kiwank jun seeb'al winq naab'al li xnowom, aj ilonel, aj pech'ol k'oj, aj xajleb', aj wajb' ut ka'paay ru li raatin, qawa' Jose Ch'ok xk'ab'a'.
Ch'ol	Xk'ab'a' li wank chi ch'uut malaj chi nimqi raqal. <i>Kintzol li oxlaju ch'ol chi tij sa' li kirisyaanil, anaqwank jun miin aj chik najultiko' we. Li Xna' Chaq'rab' wank chi tasal, chi raqal ut chi ch'ol.</i>
Ch'olch'ook	Aatin naxye naq moko ch'olob'aak ta chik traj. <i>Ch'olch'ook chi wu ink'anjel moko toj yehe'k ta chik traj.</i> /Naxye naq moko pim ta ru li b'e. Nayeemank aj wi' re ch'olb'il . <i>Ch'olch'ook li b'e, saasa xb'eheninkil, moko xiwxiw ta.</i>
Ch'olch'ookil	Li ak ch'olch'ook moko tuqub'aak ta chik traj malaj moko jalaak ta chik re. <i>Xch'olch'ookil naq tk'ulung li awab'ej moko nume'k ta chik re.</i>
Ch'olhal	Jun paay riyajil li ixim li moko cham ta nak'i ut seeb' xq'e, q'eq riximul.
Ch'olk'utub'	A'an xk'ab'a' li xyanq li xmama'il ru'uj uq'b' rik'in li xna' ru'uj uq'b', chi rinrook. Ka'ch'in chi ru li jun k'utub'. Jun ch'olk'utub' roq li ch'olhal.
Ch'olwinq	Jun xmolamileb' aj Mayab' jwal kaweb' rib' ut ink'a' ke'raj xsumenkil xchaq'rab'eb' li kule'xmin rib' sa' li qateepalil. Sa' xk'ab'a' a na'leb' a'in, ke'laj aanilaak sa' xchamal li k'iche'. Naq kiwank chi awab'ejil li ma' Ub'iik toj wankeb' sa' xteepal li Peten, ab'an sa' xk'ab'a' li tawasink kixb'aanu li awab'ej a'in, tik ke'q'axonk sa' xch'och' Meejk, aran wankeb' anaqwank.
Ch'ona'xiin	Aatin nake'roksi chi rib'il rib'eb' li nake'okenk sa' li paab'ank re xk'eb'aleb' xsahil xch'ool li nimqi ixq. Li nasumenk re li aatin a'in naxye: sach'ool . Chanchan naq ka'aj wi' sa' xteepal li tenamit Chamelk nake'xye li aatin a'in.
Ch'optul	Jun toon li awinq tul moko q'axal nak'i ta chi us ut moko q'axal nanimqank ta li xkuut. Li xtulil, puchpuuk ut pim rix. Naq q'axal q'an ki' xlowb'al. Nayeemank aj wi' re chakontul, chaatul, rinok, alab'aan .
Ch'ot	Aatin kiib' naraj naxye. //Taqlank chi ch'otok naxb'aanu li nayehok li aatin a'in. <i>Ch'ot chaq Junaq intul.</i> Rilb'al chan ru nak'utunk li

	nak'ab'a'imank. <i>Ch'ot wex. Ch'ot uuq.</i>
Ch'ot uq'm	Xk'ab'a' li uq'mej naq toqol malaj maji' tz'aqal li xkelam.
Ch'ot wex	Xk'ab'a' jun paay li wex na'roksi li poyanam moko nimq ta roq, sa' xb'een ruuch ra' li poyanam nanume'k ximal roq.
Ch'otol	Naq junaq li k'a' re ru moko tzaqalta ta chik naq wank. <i>Ch'otol ru'uj ruq' laj tijonel. Ch'otol roq linwex. Ch'otol ru li uutz'u'uj</i>
Ch'owa'	Aatin nake'roksi li nimqi poyanam re xk'eb'al xsahilaleb' li xch'ool chi rib'il rib'. Li winq ut li ixq naxye ch'owa' re li qawa'chin ut a'an naxchaq'b'e: Ch'ona' , wi ixq x'aatinak chaq. Ch'owa' , wi winq x'aatinak chaq.
Ch'owa'xiin	Aatin nake'roksi chi rib'il rib'eb' li nake'oken sa' li paab'ank re xk'eb'aaleb' xsahil xch'ool li nimqi winq. Li nasumenk re li aatin a'in naxye: sach'ool. Chanchan naq ka'aj wi' sa' xteepal li tenamit Chamelk nake'xye li aatin a'in.
Ch'oox	Xk'ab'a' jun raqal li k'alek na'uxk sa' xteepalil aj q'eqchi'. A'an li nawank xb'aanunkil sa' li saq'ehil, xb'aan naq nachaqik li xpimal li k'alehem ut chi rix a'an nak'atmank. Nayeemank aj wi' re k'atk'al . Li jun raqal chik li k'alek a'an li saq'iwaj .
Ch'uch'ib'k	A'an li ajsink u chi aatin. //Us xk'eeb'al reetal li aatin junjunq tqaye, re naq ink'a' tqak'e qib' sa' ch'a'ajkilal. <i>Nahulak chi ru li ch'u'ch'ib'k qawa' Manu' ab'anan li komon ink'a' naxk'ul ru. Naq nake'ok chi ch'u'ch'ib'k li kok'al sa' xyamqeb' li nimqi poyanam, tento xq'usb'aaleb'.</i>
Ch'uch'	Jo'ka'an xk'ab'a' li k'ila aatin malaj li b'aanuhem na'oksimank cho'q re k'ehok se'eel. <i>Wankeb' poyanam jwal seeb'eb' re chi xyeeb'al li ch'uch' aj aatin.</i>
Ch'uch'il aatin.	Aatin nak'ehok se'eel. Wankeb' poyanam ink'a' nake'raj chi rab'i li ch'uch'il aatin.
Ch'uch'inb'il	Li chapb'il sa' ch'uch' aj aatin malaj ch'uch' aj b'aanuhem.
Ch'uch'inkil	A'an naq yook chi ch'uch'iik junaq li poyanam. <i>Kanab' xch'uch'inkil laawas, naru nakaapoq' xjosq'il.</i>
Ch'ulak.	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal sa' xteepal Se' Nawuq'.
Ch'uluk.	Li cha'lenb'il sa' tz'ajn malaq sa' b'on. Ch'uluk sa' tz'ajm li k'uula'al.
Ch'ulukihom	Li ch'ulukinb'il malaj li tch'ulukiiq.
Ch'ulukinb'il	Li tz'ajninb'il malaj b'onb'il yal cha'aq re ru.
Ch'um	Ataw malaj tz'okajik.
Ch'um ch'ool	Li na'EEK'amank sa' ch'oolej naq moko k'ojk'ook ta, chanchan wank sa' majelal.
Ch'um ch'oolej	Naq naxpatz' chi junil li narataw li ch'ool.
Ch'un	Saajil che' nak'iik sa' kehil ch'och' ut li ru naruhank cho'q uk'a'ej. Nayeemank aj wi' wakitun .
Ch'up	A'an xk'ab'a' li naxch'oolani wi' rib' li k'ula'al naq toj maji' nayo'la. Aran chapchook wi' li k'uula'al rik'in li xna' naq toj wank chaq sa' yu'am. Naq nayo'la li k'ula'al nake'xset li xch'up, ka'aj chik li xna'aj nakanaak chi ru xsa'. Tentook xtz'oyb'al re naq nachaqik chi junpaat. /Wank xch'up li k'um, li q'ooq, li su, li wik'oy. Aran nawank li ratz'um, naq na'ok chi nimank, nachaqik ut nat'ane'. //Xch'up it: a'an li naraqe'k wi' li huruch' b'aaq. //Nake'xye li poyanam naq li tenamit Watemaal wank sa' xch'up li ch'och'.
Ch'upaq	Nimqi pim nak'i sa' kehil ch'och'. Rax ru xxaq ut li ratz'um raxke'ch'ink. Li xxe' chi tenb'il ut chi wank xya'al, nawoqxenk ut a'an nake'roksi li najter poyanam cho'q risinkil li tz'aj jo' sa' li puch'uk, jo' sa' li atink. Nayemank aj

	wi' re raxjuk, juk, ch'alam, ch'upak.
Ch'ut	Jun toon li che'pim nak'i rub'el kiche' malaj chi re li k'iche'. Sa nak'iik sa' kehil ch'och', li xche'el jalan rilb'al, yal tzilik xsa' ab'an naq natixk q'axal us cho'q oqech sa' li q'utulkab'l. Moko kaw ta xlet'inkil, xjob'enkil malaj xk'ajinkil, jo'ka'an naq nake'xyiib'atq chi ru reetalil max, b'atz' ut xna'ajatq uut'z'u'uj. Moko jwal cham ta nak'iik, ab'an nanimqank xsa' li xtoon. Ink'a' natuxmek chi moko na'uuchink. Chilchook ut ch'ina'us li xxaq.
Ch'utamil	Chi junil li k'a'aaq re ru nach'utla sa' junpaat, moko k'a'uxlanb'il ta naq twanq ch'utam.
Ch'utlaak	A'an li nab'aanumank xb'aaneb' li poyanam naq nake'xk'e rib' sa' komonil. <i>Kab'ej twanq ch'utlaak sa' li tzoleb'aal re rab'inkil li ch'a'ajkilal wank chi rix li tzolok.</i>
Ch'ux	Xk'ab'a' jun riyajil li kenq' naxk'ahama rib'. Na'awmank sa' rawb'al li ixim, re naq nake'xtenq'a rib' ut tixchap li waj naq yooq chi k'iik. Naq na'uxk xq'olb'al li k'al, yook chik chi atz'umak li ch'ux, sa' xb'een chik li roqwaj naxhel rib' ut naq'ano' li ru.
Ch'uy	Xraqalil li ajlank. Jun ch'uy (PW), jo'ka'an nayeemank re li ajl naq ak xtz'aqlok ru li junmay o'q'ob'.
Ch'uyb'il	Jo'ka'an nayeemank re naq isinb'il malaj jeb'b'il b'ayaq li wank chi junaatal. Li jun perel chi wa, naq na'isimank jun ch'uyulaq, nayeemank ch'uyb'il li wa a'in. //Li nake'sumlaak ch'uyb'ileb' li xwa, nayeemank aj wi' jachb'ileb' li xwa. Chanchan naq li jay ka'aj wi' a'an naru xch'uyb'al. Li na'b'ej najch'uy xxik li ch'ina'al naq ink'a' napaab'ank.
Ch'uylal	A'an li xk'aj malaj li xmaril na'elk chaq sa' li junaatal naq nach'uymank. <i>Xchoy xch'uylal inwa.</i>
Ch'uyuk	Kiib' ru na'el, rahob'tesink ut tikib'ank. //Aatin naru na'oksimank re xyeeb'al li nab'aanumank, qayehaq: <i>Jwal xul li ch'ina'al, xch'uy li k'uula'al. Yib' ru naxb'aanu linkach'in ka'aj wi' naxch'uy li wa ut naxkanab'.</i> Xe'ch'uye' xwa li kaxaar.
Ch'uyul	Naraj xyeeb'al naq li k'a' re ru ak tikib'anb'il. <i>Ch'uyul li wa.</i>
Ch'uyum	Li ak ch'uyb'il malaj li toj tch'uye'q. <i>K'a' ru xk'ul xxik laaka'ch'in. Inch'uyum. Moko us ta nakaab'aaunu, toq'ob' ru aab'aan.</i>
Ch'ukch'uuk	Rilob'aal junaq li poyanam malaj junaq xul jwal ka'ch'in, jut'z'u b'ayaq. <i>Ch'ukch'u ru li yak.</i>
Ch'ulak	Aatin ch'ulak juntaq'eet xyaalal rik'in li ch'uluk. nayeemank naq li poyanam oso'jenaq, sa' tz'aj malaj li k'a'atq re ru jo' li sek', uk'al, joom ut li t'ikr. //Ink'a' naxk'e rib' xt'ikrul linwa ch'ulak sa' xayaw, laj b'ononel ch'ulak sa' b'on, Ch'ulak xnaq' ru li k'uula'al sa' tz'aj.
Ch'uluk	Nayeemank naq oso'jenaq sa' tz'aj junaq li k'a' re ru. <i>Ch'uluk sa' b'on xkana linwex naq xinb'onok.</i>
Ch'upak	Nimqi pim nak'iik sa' kehil ch'och'. Rax ru xxaq ut li ratz'um raxke'ch'in. Li xxe' chi rilb'al xch'olob'ankil tenb'il ut chi wank xya'al, nawoqxen ut a'an nake'roksi li najter poyanam cho'q risinkil li tz'aj jo' sa' li puch'uk, jo' sa' li atink. Nayeemank aj wi' re raxjuk, juk, ch'upaq, ch'alam.
Ch'upb'il	A'an nayeemank re naq na'oksimank li ru'uj uq'b' chi xch'oqb'al junaq xxaq li k'a'aaq re ru. Chanchan naq li ch'oqok chi ch'upb'il, naraj xyeeb'al naq moko chi kelonb'il ta, moko nachiq'mank ta li xtoonali awinj.
Ch'ureq	Jun paay li okox na'elk sa' li k'atk'al, sa xtiwb'al li q'an malaj li saqpusink. Li

	kaq moko natiwe'k ta. Nayeemank aj wi' ch'uraq .
Ch'utam	Li junelik ch'utch'uuk <i>Xik we sa' jun ch'utam. Xintitz' sa' ch'utam.</i>
Ch'utch'uuk	Chi junil li wankeb' sa' komonil, sa' junajil, kok'eb' xyanq chi rib'il rib'. <i>Sa' li tenamit jwal ch'utch'uukeb' li ochoch. Ch'utch'uukeb' li poyanam sa' li k'ayil. Moko us ta li awk ixim naq jwal ch'utch'uuk xyanq, naxk'at rib'.</i>
Ch'utleb'aal	Na'ajej b'ar wi' na'uxk li ch'utlaak.
Ch'utub'anel	Li nab'oqok malaj li nak'anjelak re twanq li ch'utam. <i>Maajun aj ch'utub'anel, Jo'ka'an naq moko xe'tam ta li komon sa' li ch'utam.</i>
Ch'aat	Na'ajej b'ar wi' na'uxk wark malaj hilank. Naab'al paay ru, wank yal pech'b'il b'ach, tz'alamche', tz'ulb'il che', b'obj'b'il ut naru reek'asinkil, wank yal lapb'il roqechal sa' ch'och', wank ch'iich' ch'aat, wank k'aham ch'aat. /Xch'aat hal: tusb'il che' nawank sa' ch'och' ut aran natuslaak li hal naq ak xchaqik. //Xch'aat aj yo: tusb'il che' b'ak'lenb'il sa' xyanq ruq'b' jun toonaq nimla che' re tixk'aak'ale xxul laj yo. //Xch'aat yaj aj ixq: a'an xk'ab'a' li ch'aat b'ar wi' nahilank li ixq naq nawank li xk'uula'al, oxib' kutank aj wi' nawank naq na'isimank jalank chik ch'aat nahilank wi'.
Ch'aatapat	Xk'ab'a' li xna'ejeb' roq laj yok'ol k'iche', li nake'xb'ak' b'ar wi' naruhank xyok'b'al, xb'aan naq nimq li ra' li k'iche', moko naruhank ta xyok'b'al sa' xtoonl.
Ch'aatela'	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank Chi K'ajb'om.
Ch'iich' k'il	Xk'ab'a' li k'il, ch'iich' okenaq. Toj ak' xchalik li k'anjelob'aal a'in, najter junes ch'och' k'il na'oksimank. Yal ch'in li xaml naraj, xb'aan naq wi numtajenaq, sa' junpaat naxparaxk'ati' li xorom.
Ch'iich' punit	A'an xk'ab'a' jun paay li punit lemtz'il ch'iich' k'ub'k'uuk wi', a'an nake'roksi laj puub' ut laj b'ekol xb'ihomal tzuul taq'a.
Ch'iich'	Xk'ab'a' chi junil li tenb'il ut kaw chi ru li che' ut li pek. /Chi junil li k'anjelob'aal malaj b'eeleb'aal, ch'iich' okenaq xk'ihal, nayeemank re ch'iich', malaj natz'aqob'resimank ru rik'in chik junaq li aatin, chi jo' we': <i>k'aleb'aal ch'iich', uk'al ch'iich', k'il ch'iich', ch'ina ch'iich', ch'iich' punit, b'eeleb'aal ch'iich', k'aham ch'iich', b'aqlaq ch'iich', k'anti' ch'iich', so'sol ch'iich'.</i>
Ch'iich' ch'aat.	Xk'ab'a' li ch'aat junes ch'iich' k'ub'k'u uk wi' ut li ru k'aham ch'iich' aj wi'. Wankeb' naruhank xb'asb'al sa' xk'uulankil malaj sa' riigankil.
Ch'iich'ul	Xkomon li aatin ch'iich', na'oksimank naq naab'al paay ru li ch'iich' ut ink'a' tz'aqal natawmank ru b'ar wank re li napatz'mank malaj ani tz'aqal aj e. <i>K'a' chi ch'iich'ul xaayok' wi' laawoq.</i>
Ch'iipej	A'an aj wi' li ch'iip yal b'an sa' junpatz'b'al chik nab'aanumank. Nayeemank aj wi' ch'iipej, ch'i'pej . Chi junileb' li ch'iipej te'xk'ul xmaatan.
Ch'iil	Aatin nakiib'ank xyaalal. Jun chi rix li ch'ilonk, nayeemank re li wank chi ch'ilch'ook, chanchan jun li b'iis naq nayeemank: <i>jun ch'iil, ka' ch'iil, ox ch'iil. Jun ch'iil xkar xk'am chaq inch'i'ip.</i> /Jun chik li xyaalal a'an chi rix li ch'iilank. <i>Ch'iil we wu hulajhulaj, xintitz' chi alib'aak, nawaj ta ak xruhank li wochoch.</i>
Ch'iilank	A'an nake'xb'aanu li na'b'ej yuwa'b'ej naq li ralal xk'ajol ink'a' nake'ab'ink. <i>K'a'jo' naq xinxch'iila linna' xb'aan naq ink'a' tz'aqal ru li xtaqlankil xinb'aanu. Wi' sa' rochocheb' ut sa' li tzoleb'aal ink'a' nake'ch'iilaak li kok'al moko us ta.</i>
Ch'oolanink	Aatin naxk'e resil li nab'aanumank chi chaab'il ut tz'aqal re ru. Naq ak xyaalo'k li xtzakahemj li qana'chin naxk'e xch'ool xch'oolaninkil li

	<i>xb'eelom. Wi nakach'oolaniheb' laakok'al chi tzaqal re ru li xtzakahemj kawaqeb' junelik. Anchaleb' xch'ool li komon naq nake'k'anjelak wi taach'oolaniheb'.</i>
Ch'oolej	<i>Xk'ab'a' naq napatz'mank chi junil li ch'ool ut chi moko wank ta aj eechal re. Ch'oolej yaal naxye moko mine'k ta nake'raj ru.</i>
Ch'oolejil	<i>Toj sa`xchamal chaq li ch'ool. Eek'aal malaj eek'aadil. Chi anchal inch'ool nakatinra a na'.</i>
Ch'oop	<i>Saajil che' moko jwal cham ta nak'iik. Wank xraq, hopo xsa'. Naru roksinkil cho'q xkuukul kab'l. Nak'anjelak aj wi' cho'q xb'eresinkil li roq ha'. Q'axal nake'wank kaqsank se' ru'uj. Sa' kaw ruhil ch'och' ut sa' tiqwal ch'och' nak'iik li che' a'in. Li xxaq wank xche'el ut chikcho naq naxjek' rib', rax ru ut saq rub'el li xxaq. Nayeman aj wi' re aq'l, po'jor.</i>
Ch'oo'uxb'	<i>Xk'ab'a' jun paay li raxk'aham.</i>
Ch'ool	<i>Tib'elej wank sa' li poolok'il. Nab'oolank junelik sa' xk'ab'a' naq a'an na'eek'ansink re li kik'el sa' xjunxaqalil li poyanam ut li xul. Kiib' li k'anjel naxb'aanu, jun naq naxkut li chaab'il kik', ak xnume'k chaq sa' li pospo'oy, sa' chi junil li junxaqalil ut jun naq naxkelo malaj naxtz'ub' li tz'ajn ruhil kik' li ak xnume'k chaq sa' li junxaqalil ut a'in naxtikisi wi' chik sa' li pospo'oy re tchaab'ilo'q wi' chik ru. Kaahib' jachal xsa' li ch'ool. Nab'oolank junelik xb'aanunkil li xk'anjel. Naq nat'il xb'e li kik' chi sa' li ch'oolej, aran nak'ulmank li yot'e'k, li mayok malaj li kamk. Nakub'e xmetz'ew li ch'oolej, a' yal tixye jo' kawil xk'anjel laj eechal ch'ool. Wi aalinak malaj iiqank, xiikil xmetz'ew li ch'oolej moko yal nab'olank ta chik, natentotk b'an. Wank ut naq yal xb'aan yajel malaj xmajelal rusilal li tzakahemj nak'uxmank, nataqe'k nakub'eek li xmetz'ew, li nake'k'uluk re, tik nake'poosank malaj nake'saqb'iyino'k. / Aran na'eek'amank ma sa ma ra yook chi reek'ankil li poyanam, Jo'ka'an naq nayeemank: K'a'jo' xrahil inch'ool, toj ak' xkamik inna'. //Saasa inch'ool xintaw jun insum'aatin.</i>
Ch'uukink	<i>K'ehok eetal sa' muqmu. Li na'leb' a'in moko us ta xb'aanunkil wank naq naxk'am chaq li ch'a'ajkilal. //Najter q'e kutank q'usb'ilo xb'aaneb' li qana' qayuwa' naq ink'a' us li ch'uukink wi li nimqi poyanam yookeb' chi seeraq'ik. //Maach'uukiheb' li yookeb' chi choqink, maatzol chaq a awe rik'ineb'. //Naq na'uxmank rilb'al junaq li k'a' re ru sa' muqmu nayeemank re ch'uukink. Yook chaq chi ch'uukink li ch'ina'al sa' xb'een li ochoch</i>
Ch'uut	<i>Li naab'al sa' xna'aj, moko junaatal ta. Chi ch'uut tooxik moko xqajunqal ta.</i>
Ch'uutaal	<i>Li nak'utunk naq wankeb' chi ch'uut. Wankeb' sa' ch'uutaal. Xkomon aj wi' li aatin ch'utam.</i>
Ch'uuk	<i>Xna'leb' li poyanam malaj li xul naq na'ilok sa' laatz' malaj sa' muqmuuk, re tixk'e reetal anihag chik. Moko xine'xb'oq ta sa' li paab'ank, ab'an xik chaq we aj ch'uuk.</i>
Ch'uukinel	<i>A'an nayeemank re li nach'uukink. Moko b'oqb'il ta sa' li ch'utam, yal aj ch'uukinel naq xtaqla chaq anaqwank.</i>
Ch'uukum	<i>A'an xk'ab'a' li b'aaq yenyook nakana naq namochmank li xtoqlal telb'. Nayeemank aj wi' re rit telb'.</i>

E e 	Xwaqil tz'iib' li na'oksimank sa' aatinob'aal Q'eqchi', junelik wank xyaab' ut naru roksinkil yal xjunes. Xkomon xch'uutaelil li xna' tz'iib'.
E	Aatin naxk'ab'a'i li xcha'alil li poyanam, xul, ochoch, malaj k'a' chik ru wank re. Yal b'an moko junelik aj ta wi' naxik xjunes, wank naq toj naxlaq'ab' rib' rik'in li xwinqul na'eechanink re. Chi qilaq: we (w-e); aawe (aaw-e); re (r-e); qe (q-e); eere (eer-e); reheb' (r-e-h-eb'). Ra ruuch we. Xya'al aawe. Kaq xb'onol re rochoch. Tentook tqach'aj ruuch qe hulajhulaj. Ch'ajomaq xsa' eere. Xe'xb'on chi xayaw xtz'uumal reheb' li kok' t'uj'ixq. /Na'oksimank sa' eb' li aatin a'in: Xul e; tz'i' e; Xtz'uumal e. //Na'oksimank aj wi' cho'q ruuchil xwinqul li napatz'mank sa' li aatinak. Chi qilaq: We li punit. Aawe li tzakahemq. Re inb'alk li t'ojleb' a'in. Xik qe sa' qochoch. Ma chalk eere sa' nimq'e. Ak reheb' li kok'al jwal nake'hulak chi ru li b'atz'unk. //Na'oksimank aj wi' li eech, a'in chanchan naq jwal nake'roksi li cheekel poyanam sa' xteepal Chameelk. //Xk'ab'a' jun li kutank sa' rajlab'aal aj mayab'. Nayeemank aj wi' b'e.
Eb'	Raatinul li xk'ihalil li nake'okenk sa' junaq na'leb' malaj k'anjel. Eb' li poyanam nake'b'ichank. Eb' li tz'i' nake'wohok. Eb' li che' nake'chaqik. Naq na'oksimank re xk'utb'al xk'ihal li xwinqul sa' li puktasink aatin, toj sa' xraqik nayeemank li eb', ab'an chi laq'look rik'in li xnimal li aatin. Winqeb', ixqeb', xuleb', che'eb', muleb', anumeb', aj b'atz'uneleb', xb'icheb' aj mayab'.
Ech aatin	Jo'ka'an nayeemank re junaq li poyanam wank sa' aatin malaj junajeb' ru xk'a'uxl rik'in chik junaq. Li aatin a'in toj naraj aj wi' naxk'am chi xk'atq raatinul li xwinqul yook chi patz'e'k sa' li aatin. Chi qilaq: Wech aatin li xb'eenil sa' li tenamit Kob'an, chan qana' B'ir.
Ech ajik	Aatin naxjultika naq wotz nawank malaj wanjenaq li ajk. Qech ajik li k'ula'al.
Ech alil	Jo'ka'an nake'xye chi rib'ileb' rib' li saaj. Li aatin a'in toj naraj aj wi' naxk'am chi xk'atq raatinul li xwinqul yook chi patz'e'k sa' li aatin. Chi qilaq: Rech alileb' rib' naq xkoheb' chi numxink.
Ech chalik	Naraj naxye wotz xtaaw xq'ehil li chalk. Rech chalik xmay xsa' rik'in xmay xjolom, Jo'ka'an naq ra wank link'ula'al, chan qana' Mat.
Ech chin	Toj ak' aatin xk'uub'amank cho'q ruuchil li kaxlanchi' "compadre-comadre". Li aatin a'in toj naraj aj wi' naxk'am chi xk'atq raatinul li xwinqul yook chi patz'e'k sa' li aatin. Chi qilaq: Wech chin qawa' Toonilq chan qawa' Lix. __Chan xaawil wech chin ma sa laach'ool. __Sa lynch'ool wech chin, chan naq xchaq'ok li yook chi aatinaak.
Ech k'ulub'	Naraj naxye juntaq'eet xhonalil xe'xk'ul rib' rik'in li yookeb' chi xyo'oninkil. Qech k'ulub' li b'eleb'aal ch'iich'. Qech k'ulub' li Xb'eenil, tz'aqal xqaatila.
Ech kab'al	Jo'ka'an nayeemank re junaq li poyanam wank rochoch nach' chi xk'atq junaq chik li poyanam. Sa xe'jot'ok laj elq' xb'aan naq maajun ech kab'al wank aran. Li aatin a'in toj naraj aj wi' naxk'am chi xk'atq raatinul li xwinqul yook chi patz'e'k sa' li aatin. Chi qilaq: Wech kab'al qawa' Rik

	<i>chan qawa' Chiik.</i>
Ech kik'elil	Li junajeb' xxe'el xtoonol ut nake'juntaq'eeto'k b'ayaq li rilob'aaleb' ut li xk'a'uxleb'. <i>Qech kik'elil qib' rik'ineb' laj Mayab' wankeb' sa' xteepal xch'och' aj Meejk.</i>
Ech okik	Naraj naxye wotz xta'w xq'ehil li rokik. <i>Rech okik qanun, qak'um rik'in li qixim re naq nake'xteng'a rib' sa' li xk'ihijik.</i>
Ech tenamitil	Jo'ka'an nake'xye chi rib'ileb' rib' li junajeb' xtenamit. Li aatin a'in toj naraj aj wi' naxk'am chi xk'at raatinul li xwinqul yook chi patz'e'k sa' li aatin. Chi qilaq: <i>Wech tenamitil qawa' Lu' chan qawa' Ku'.</i>
Ech'ajaat	Yiib'anb'il eetalil, wank naq yal chi tz'iib'leb', chi b'onb'il, chi pak'b'il malaj chi jotzb'il. Nake'xyiib' rech'ajaat li xul, poyanam, qaawa' malaj k'a' chik ru. <i>Tz'aqal rech'ajaat a ralal qawa' B'ex. Naq ke'k'ulunk riyajil li kaxlan winq numtajenaq rech'ajaat li xqawa'eb' kule'xxaqaxi sa' xteepalileb' aj ralch'och'.</i>
Ech'ajaat'il	Chi junil li k'a' re ru na'oksimank sa' li ech'ajaatink.
Ech'ajaatink	Yiib'ank ech'ajaat.
Ech'alal	Chaljenaq sa' li aatin ech , yal b'an naq naxlaq'ab' rib' toj naxkelo chaq xtz'uq. Naraj naxye li junajeb' chaq xtoonol. Li xkomoneb' rib' sa' li xkik'el. Toj na'eechanimank naq nach'ola chi us xya'alal. <i>Wech'alal, aawe'ch'alal, rech'alal, qech'alal, eerech'alal, rech'alaleb'.</i>
Ech'alalb'e'jil	Xya'alalil li wank cho'q ech'alal. <i>Tentook teeraatina eerib' sa' li ech'alalb'e'jil, ink'a' nawaj xik' teeril eerib', chan naq kichaq'rab'ik linyuwa'ilq. Nayeemank aj wi' komonejil.</i>
Ech'alalb'e'jilal	Naxtawi rib' rik'in li ech'alalb'e'jil
Echb'eenink	A'an li xch'ool aatin naxk'e resil naq li poyanam wank rechb'een, mare junaq poyanam malaj junaq li xul. <i>Nahulak chi ru echb'eenink lintz'i' naq tnaw aawu. Laj k'utunel wank ani na'echb'eenink re</i>
Echb'een	Aatin na'oksimank re xye'eb'al naq wanq chi xk'atq ut xkomonaq malaj xsuma'q junaq chik. Nayeemank aj wi' ichb'een, ochb'een, uchb'een . Li aatin a'in toj naraj aj wi' naxk'am chi xk'atq raatinul li xwinqul yook chi patz'e'k sa' li aatin. Chi qilaq: <i>Wechb'een qana' Mar naq xk'ohin sa' k'ayil, chan qana' Tumin. /Wank naq na'oksimank re xye'eb'al naq ixaqilb'ej li napatz'mank.</i>
Echwa'inik	Naq na'uxmank li wa'ak chi sumal malaj sa' komonil, nayeemank aj wi' echwa'inik. <i>Wech'wa'inik linkok'al q'ela</i>
Echxikik	Naq wotz na'uxmank malaj nak'ulmank li k'a' re ru, na'oksimank li aatin a'in, ab'anan toj naraj ee'chaniik malaj tz'aqob'resiik re naq tz'aqal re ru truhanq xye'eb'al. Qayehaq: Wechxikik laj k'ay tul sa' li b'eleb'aal ch'iich'. Wechxikik link'amom naq xint'ane' sa' sulul
Ehej	Xk'ab'a' naq napatz'mank chi junil li e ut chi moko wank ta aj ee'chal re. <i>Li ehej..., sa' li ehej...</i>
El'oq	A'an naq na'elK roq li k'a'aq ru toj rax malaq t'aqJenaq. //Jo'ka'an nayeemank re li k'iila paay chi ichaj naq rax ru malaj naq nat'aqaak ut na'ok chi yo'laak. <i>El'oq linkenq' xb'aan naq ink'a' xinchina. El'oq ixim sa' pim xb'aan li hab'.</i>
Ela'	A'an naq Ink'a' nachoymank xb'aanunkil, li k'a' ru naxk'anjelamank uulaj natzakamank //Li aatin ela' toj naraj xtz'aqob' re nach'olaak ru li na'ajmank xye'eb'al; qayehaq: <i>Rela' kape li xinwuk', Toj wan rela' link'ay re ewer</i>

Elaj	Tz'aamank, patz'ok malaj elajiik naraj. Li ch'a'aj xtawb'al malaj rokik. Li toj yalok q'e naraj xtawb'al. <i>Moko elaj ta xtawb'al li ilok ru hu wi laa'at aj q'eqchi' ut sa' q'eqchi' tk'ute'q chaawu. Xkomon li elajink.</i>
Elajihom	Chi junil li tawb'il malaj k'ulb'il sa' xk'ab'a' li elajik. <i>Chaak'ul chaaxok laawelajihom.</i>
Elajik	Naq moko junpaat ta naruhank malaj natawmank li k'a' re ru. <i>Elajik xintaw ru li tz'iib' anb'il sa' li hu..</i>
Eleb'	Na'ajej b'ar wi' na'elk chaq li k'a'aq re ru. Ab'an toj tento xyeeb'al k'a' ru li na'elk chaq. <i>Releb' saq'e. Releb' iq'. Releb' ha'. Releb' tz'aj. Releb' b'ook. Releb' yaab'. Nayeemank aj wi': releb'l, releb'aal.</i>
Eeleliqeb'	Taqlank naxb'aanu li aatin a'in. Naxye naq xikaqeb' ab'an sa' muqmuuk ut chi junpaat.
Elenaq	Chi junil li ak maak'a' chik sa' xna'aj malaj ak xjalom xna'aj. Ak elenag nak kinhulak chi xsik'b'al. <i>Elenag chaawe, ma toj laa'in ta tinyehoq aawe naq laa'at xyuwa' a k'uula'al.</i>
Elikaj	Aatin na'oksimank re xyeeb'al chan ru naq na'elk li k'a'aq re ru li na'ilmand. Moko yu ta ru, moko chi ch'inq ta. Chi junaj ru malaj chi junajwa na'elk. <i>Jun elikaj xb'onol li po'ot.</i>
Eljenag	Juntaq'eet xyaalal rik'in li elenag .
Elk	Xkanab'ankil junaq li na'ajej. //Aatin nayeemank naq na'elk chaq li saq'e, li po ut junaq poyanam ha' yaal b'ar. //X'elk chi ru iq' linyuwa' ut xnimank li xyajel. <i>Ch'ina'us naq na'elk chaq li loq'laj saq'e. // Xsalil: ok.</i>
Elooy	Jo'ka'an jun raatinul xsumenkil li yook chi xik malaj chi nume'k ut naxye chaq raatin re chaq'rab'ink. Nayeemank aj wi': elo'y, hee'uus, usb'iii . <i>__Chinwanb'i' qana'. __Elooy. __Chinwaxaq. __Elooy</i>
Elq'ak	Naq naxokmank li k'a'atq re ru jalan aj eechal re, moko us ta li na'leb' a'in. <i>Jun li winq x-elq'ak rik'in li wechkab'al ut xko'o sa' tz'alam. //Maak'ameb' xb'e laawal aak'ajol chi elq'ak.</i>
Elq'ahom	Li yal elq'anb'il.
Emel	Pak'b'il uk'al, jwal q'untasinb'il rix ut k'eeb'il xxik. Wank kok' ut wank nimq.
Eq'la	Xk'ab'a' li honal naq toja' yook chi elk chaq li Qawa' Saq'e. Nayeemank aj wi' eq'ela, q'ela . <i>Toj eq'la tink'ulunq cheerula'ninkil hulaj.</i>
Esil	Aatin malaj eetalil na'oksimank re xyeeb'al junaq na'leb' malaj k'a'uxl re te'xnaw malaj te'xpaab' li te'ab'inq malaj te'iloq re. <i>Tinye junaq esil aawe. Jun esil xink'am chaq cho'q eere. Wab'ihom resil li b'ut'irk ke'xk'ul aran tahlant.</i>
Esilal.	Xkomon li aatin esil, ab'an naxch'olob' k'a' ru aj esil li naxpatz'. <i>Resilal kamenag, chankeb' sa' li puktasib'aal aatin.</i>
Ewer	Jo'ka'an nayeemank re li kutank ak junq'eqyink xnumik. Nayeemank aj wi': eweer .
Eweraq	Xnajtil li kutank ak xnume' naq kik'ulmank li napatz'mank. <i>Eweraq qasumlajik naq ko'ook chi xteeb'al li qasimaatan.</i>
Ewu	Hoonal naq ak xnume' li wa'leb' malaj ak xsale' li saq'e. //Wankeb' li ixq ewu nake'k'ayink. <i>Wi tatxik chi loq'ok ewu sa' k'ayil wank naq kub'enaq xtz'aq taataw laalog'om</i>

Ee – ee	Xna' tz'iib' li naaksimank sa' aatinob'aal q'eqchi', xkomon li xna' tz'iib', xkomon li kelomb'il xyaab', naq nayeemank junelik wank xyaab' li kuxb'ej.
Eeb'	Xk'ab'a' jun li taqleb'aal. Ka'paay ru: jun yal b'olb'ookil che' let'ex xsa' re, b'ar wi' nak'eemank li oqej naq na'uxk li taqek'. Jun chik tusb'il che' sa' xb'een kiib'aq nimq roq.
Eeb'il	Xkomon li aatin eeb' ab'an naxch'olob' chik xyaalal b'ar wank li napatz'mank. <i>__K'a' chi eeb'il nakapatz'. __Li ch'ina eeb'.</i>
Eechanb'il	Ak wank chik aj eechal re. Nayeemank aj wi' eechaninb'il .
Eechanink	Aatin naxch'olob' xyaalal ani aj e nakana li k'a' re ru naq najala aj eechal re. <i>Laj Kuk'ul, x'eechanink re li ch'och' xk'ayi qawa' Panch.</i>
Eechej	Chi junil li k'a' re ru naruhank reechaninkil. <i>Wank chaab'il eechej, wank usil eechej, a'aneb' li k'ila puhaq wank chi q'olil, chi matq'ab'il, chi ka'xikil.</i>
Eek'	Wankilal nawank sa' xtib'el, sa' xch'ool malaj sa' rulul li poyanam malaj li xul. <i>Aj eek' xk'ab'a' li tz'aqal naxtaw xjayal li k'a' ru nak'ehe'k chi eek'aak. Li tz'i' nawu'te'ek, wank nareek'a.</i>
Eek' q'een	Jun toon chi saajil che' oxukuut li xxaq, nake'roksi cho'q xb'aan li eet aj yajel.
Eek'aak	Naq jalan na'eek'ank re li nab'aanumank. <i>X'eek'aak laj elq' naq yook chi ok sa' xb'een li ochoch. //Jo'ka'an aj wi' nayeemank naq na'uxmank chaq junaq li patz'ok rik'in laj eek'. Xinhulak chi eek'aak rik'in laj eek', re tye we ani xxokok re lintumin kinkanab' rub'el xpoopil inch'aat.</i>
Eek'aal	Cha'alil malaj k'a'aq re ru li na'oksimank re li eek'ak.
Eek'ab'aal	Chi junil xcha'alil li poyanam ut li xul naroksi re ch'olch'ooq ru li xwanjik sa' li xyu'am. Arin wankeb': rilob'aal, rab'ib'aal, rutz'leb'aal, xyaleb'aal ut li ixkej.
Eek'anb'il	Ak nawb'il chik li k'a' ru k'ulunk re malaj li chalk re. /K'a'uxlanb'il: naraj xyeeb'al naq moko yal b'aanunk ta, moko yal yehok ta li k'a' ru na'ajmank, toj eek'anb'il ma us ma ink'a'.
Eek'ank	Xb'aanunkil li eek'ak. //Naq moko hilo ta sa' xna'aj li k'a'aq re ru. //Naq naxk'e li hiik' chi junil na'eek'ank xb'aan. //Naq li poyanam naxtoch' li k'a'atq re ru, wank naq chi xjunil na'eek'ank xb'aan. //Ewer xk'e li hiik' kaw tz'aqal x-eek'ank li ch'och' xb'aan. <i>Kanab' eek'ank, twaj wark junpaataq.</i>
Eek'asiik	Naq wank li k'a' re ru na'eek'asimank sa' xna'aj, sa' xjunxaqalil, malaj xtoonl.
Eek'asink	Naq wank junaq nab'aanunk re li na'leb' a'in sa' xb'een li k'a' re ru.
Eek'anel	Li naxb'aanu li eek'ak.
Eeel	Naq li poyanam malaj li xul na'elk malaj naxkanab' li xna'aj b'ar wi' tentook twanq.
Eeel.	Li na'eelelik sa' junaq xna'aj ak ch'olch'o naq wanq aran. <i>Aj eeel wakax, chankeb' re li wakax na'el sa' xna'aj. Aj eeel chankeb' re li na'elk chaq chi muqmuuk sa' li tz'alam.</i>
Eeelik	Naq li poyanam malaj li ketomj naxik yalaq b'ar.
Eelq'	Chi junil li k'a' re ru tawb'il yal chi elq'anb'il. <i>Reelq' nakole' wi' laj eelq'. Chan ru naq tinxutaana roksinkil inpunit, ma weelq' ta b'i'. /Aj eelq': Jo'ka'an nayeemank re li poyanam li naxxok sa' muqmuuk li moko re ta. //Aj eelq': jo'ka'an xk'ab'a' jun li nimla sank, q'eq rix ut naq natiwok xb'een wa naxlop</i>

	chi re li naraj xtiwb'al, chi rix a'an naxch'ik li xtun.
Eeqaal	A'an aj wi' li q'eeqaal. Jun siir li kok' kab', jwal sununkeb' ru ut li xya'al. q'eegeb' rix, moko nake'tiwok ta yal nake'woyok.
Eeqaj	Xk'ab'a' li nak'eemank cho'q ruuchil li ak xk'ulmank, mare jun li usilal malaj jun li rahilal. <i>Xinjal ta jun o'q'ob'aaq aahal, tink'e reeqaj sa' q'olok chan qawa' Sen re qawa' Kor. Ma reeqaj ta naraj, Qaawa' chi ilaq re, xb'aanu chik li rahilal re linrab'in. //Jo'ka'an nayeemank naq junaq yuwa'b'ej malaj na'b'q' naxk'e cho'q xk'ab'a' li xka'ch'in li xk'ab'a' a'an.</i>
Eeqajink	Naq jalan nab'aanunk uuchil. //Nayeemank aj wi' naq nak'eemank reeqaj li k'a' re ru.
Eere	Naq li k'a' re ru naab'aleb' laj eechal re.
Eet	Xk'ab'a' li yib' ru xna'leb' malaj li ink'a' us xb'aanunkil. <i>Eet xna'leb' li ink'a' naxpaab' xna' xyuwa'. Eet nakab'lak laj Neet. Eet xjolom li ch'ajom a'an junes payok naraj.</i>
Eet aj yajel	Xk'ab'a' xnimqal yajel nachapok sa' xxaqam li poyanam ut naxk'ut rib' rik'in naq nat'anok, nalub'tasink malaj nab'ach'ok cha'alil.
Eetaal	Jun nimla keel chi k'aham na'oksimank re xb'isb'al jo'nimal tixb'aanu laj k'anjel. Wank naq kab'laju moqoj sa' kaaxukuut naxb'is. Nayeemank aj wi' re eetab'aal .
Eetal	Xk'ab'a' li nak'utb'esink re junaq li na'leb' malaj junaq li esil. Ab'an toj tento xyeeb'al ani aj e. weetal, aaweetal, reetal, qeetal, eereetal, reetaleb'. <i>Xinkanab' chaq weetal, re te'xnaw naq xinhulak chaq sa' li tzoleb'aal. K'e reetal li naxye, ma tz'aqal a'an malaj yal qajot'b'al yook.</i>
Eetalil.	Xkomon aj wi' li eetal, ab'an ch'olch'ook chik li naxpatz'. <i>Toj wank aj wi' reetalil laak'ulunik. Qajalam'uuchihaq junaq reetalil qak'ay.</i>
Eetalink	Xk'utb'al xjayal b'ar wank wi' li k'a'aaq re ru. //Aatin naxk'ut resil malaj nareetali b'ar wank li k'a' re ru. <i>Li winq a'an ak re naq junes eetalink naxb'aanu rik'in li xpuub'.</i>
Eetank	B'isok na'ajej. //A'an li aatin nayeemank chi rix li b'isok k'aam naq na'uxmank li k'alek. Xweeta chaq xk'aameb' laj k'alom sa' linch'och'.
Eetil	Xkomon li aatin eet, ab'an naxch'olob' k'a' ru naxpatz'. <i>Yib' ru li eetil, xb'aan naq naxk'am chaq rahilal sa' li qayu'am.</i>
Eetz'unb'il	Chi junil li yalb'il wi' chik xb'aanunkil li ak uxb'il, ab'an yal re chik jot'ok, ajsink u malaj re majewank. <i>Li xsik'b'al ratz'um tenamitchanchan naq yal eetz'unk nake'xb'aanu.</i>
Eetz'uuk	A'an li aatin naxch'olob' ani nak'uluk re li eetz'uuk. <i>Lix Mar k'ajo' na'eetz'uuk xb'aan laj Kalich.</i>
Eetz'unel	Li naxb'aanu li eetz'unk. Aj eetz'unel li wiitz'in.

H h 	A'in xwaqxaqil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi'. Li xyaab' nasiyaak chaq sa' li xolol naq naxmesesi chaq rib' li iq' chi sa' ut na'elk sa' an, ab'an moko ank ta xyaab' li kuxej.
Ha	Jo'ka'an nasumenk wi' junaq li poyanam naq na'aatilaak malaj napatze'k xk'ab'a'.__Xiwan chu'uxk re. <i>Ha chan naq nachaq'ok. Maxaataw chaq li xinye aawe Na oksimank aj wi' li aatin K'a'ru.</i>
Ha'	Xk'ab'a' li na'uk'mank chi rajlal kutank. Ruk'a'eb' li poyanam , li xul ut aj wi' li loq'laj che'k'aham. Napumlaak yalaq b'ar wi seb' ru li ch'och' naq naxk'e li hab'. Naab'al paay xk'ab'a' nak'eemank a' yaal naxye li ximal. Kok' ha', nimla ha', yo'yookil ha', nimha', k'aknaab', palaw. //Li ha' naruhan xtiqwankil, xwoqxenkil, xluhasinkil. Li ha' nachaqik, natamk, naxb'ooko rib', nasutq'i chi hab'il, nachoqlo'k, napekark. //Li loq'laj ha' na'uk'e'k, nak'anjelak re ch'ajok, re atink, re puch'uk, xchiqb'al li tzakahemq. //Oxpaay rilb'al li loq'laj ha': Naxpeka rib' malaj nasaqb'acho'k xb'aan li ke. Naha'o'k wi' chik xb'aan li tiq, ab'an nasutq'iik chi b'ookil naq nanumta'k li tiq. //Naq nextaw rib' junaq li xyaab' li aatin rik'in li aatin ha', wank naq yal ka'aj chik li a' nak'utunk. Nima', sosela', kakawila', tuhila', uk'a'. <i>Toja' wi' li ha' yo'yooko wi'. Sa' li xxe' li k'iche' naxk'uula rib' li loq'laj ha'.</i>
Ha' chi sa'ej	Xk'ab'a' jun li yajel naxk'ul li poyanam ut li xul. Li yajel a'in, nayeemank re ha'k'ot ut kok'atq xsa' naraj xik chi k'otak li poyanam.
Ha'ha'	Naq nanume'k xya'al li k'a'aaq re ru. //Jo'ka'an nayeemank re li q'em ut li ke'b'il kenq' naq ink'a' chaqi ru. <i>Ha'ha' linq'em xke' laj ke'ol b'uch ink'a' sa xxorb'al. Ra chi sa naq yook chi chaqik linke'b'il kenq' xb'aan naq ha ha' ru.</i>
Ha'molb'	Xk'ab'a' li molb' ink'a' chik us, kamenaq li xxulel ut ink'a' chik namoqk. Maraj ink'a' chik naru xtzekankil.
Ha'ru	Jo'ka'an nayeemank re li xep, li xut', li ob'en li pochb'il wa naq ink'a' naxchoy chi us li xya'al naq nachiqmank. <i>Ha'ru li xep x'el. Ink'a' sa xchapb'al li ob'en jwal ha' ru.</i>
Ha'al	Xkomon li aatin ha', ab'an arin toj tentook wank ani naxpatz' chi sa', li aatin a'in yook chi jalaak rik'in li aatin ya'al. Nayeemank aj wi' ha'el, ha'il. Wank jun li tenamit. Chi ha'al xk'ab'a'.
Ha'an	Aatin na'oksimank re xk'ab'inkil li rox xpoyanamil li aatinak. Nayeemank aj wi' a'an. Xyeeb'al malaj xk'utb'al ani...<i>Ha'an li winq xk'amok chaq li wiiq. //A'an linka'ch'in kinye aawe. Nayeemank aj wi' a'an.</i>
Ha'aneb'	Aatin na'oksimank re xk'ab'a'inkil li rox'ileb' xpoyanamil li aatinak. <i>Ha'aneb' laj k'utunel okeb' re sa' qayamaq</i>
Ha'in	Aatin na'oksimank re xk'ab'a'inkil li xb'een xpoyanamil li aatinak. //A'in li kukb' kik'anjelak re xb'eelankil li ha'
Ha'lesinb'il	A'an naq nahulak wi' chik chi ha'il li ak t'oqt'ook. /Li olb' wank sa' meet, <i>ha'lesinb'il chi ru li xaml re naruhank roksinkil sa' li k'ilink tzakahemq ha' resinb'il.</i>
Ha'ob'resinb'il	Naq nanumta xya'al li k'a'aaq re ru nachiqmank malaj na'oksimank. /Moko sa ta xxorb'al li q'em naq ha'ob'resinb'il chi us.

Ha'q'ib'	Ak' aatin xk'eemank cho'q xk'ab'a' li nak'anjelak cho'q re li xk'ilinkil li molb', li tib', li tul. Nayeemank aj wi' manteek, aseet,
Ha'resink	Xch'ool aatin naraj xyeeb'al naq chi xjunil li kaw, t'oqt'ook, naha'resimank. K'anjel naxb'aanu laj yiib'om kanteel malaj aj yiib'om tzakahemj. <i>Toj xinha'resi li olb', toja' naq xink'ili li mop sa' xartin.</i>
Hab'	Xk'ab'a' li ha' naq t'ane'k chaq sa' li choql ut nat'ane' chaq chi ru ch'och'. <i>Natz'uqluk ru li hab'.</i> X'ok chaq chi kawunk li hab'. <i>Xkawu li hab'.</i> <i>Xyama li hab'.</i> //Xb'iisul li kutan sequen jun hab' hoob' hab', utwx nayeemank aj wi' chihab'.
Hab'al	Xkomon li aatin hab', ab'an a'in ak ch'olch'ook chik li naxpatz'. <i>Xtiklan li hab'alq'e, xe'b'ore'k chaq li tolowen.</i> //Naxjultika aj wi' li q'e kutank: Ak xhab'al nextaw naq ch'ina'us na'elk li awinq.
Hab'alq'e	Jo'ka'an nayumank re li po junes hab' ru. <i>Jalan wi' li saq'ehil.</i>
Hab'il	Naxjultika li q'e kutank. Nayeemank aj wi' hab'al. <i>K'a' chi hab'il kixk'e li nimla hiik.</i>
Hab'lenb'il	Chi junil li ak numjenaq chi ruuch e. <i>Toj hab'lenb'il chi us naq taanuq' laatzakahemq.</i>
Hab'lenk	A'an nake'xb'aanu chi xjunileb' li xul ut poyanam wankeb' ruuch re naq nake'tzakank. <i>Toj ninhab'le chi us linwa toja' naq ninnuq' . Li tz'i' sa naxhab'le li b'aq.</i>
Hab'om	Li ak hab'b'il malaj li toj thab'b'e'q.
Hach'al	Li hach'b'il. //Jun xb'iisul li xnimil li tzakahemq. <i>Jun hach'al aj wi' li kaxlanwa xintz'ag.</i> Nayemank aj wi' hab'ok.
Hach'b'il	Chi junil li ak isinb'il b'ayaq xch'a'alil li naruhank xhach'b'al. <i>Pe' hach'b'il b'i'ru aatelb'.</i>
Hach'ok	Xch'ool aatin naxjultika naq nachapmank li k'a'aq re ru chi ehej. Hach' jaawa, toj lulu. //Kiila paay ru li tzakahemj naxhach'i li poyanam qayehaq li ox, li tz'in li xEEP, li xe'chima ut k'a'aq chik ru. <i>Sa ninhach' li ox naq ak xkeho'k.</i> <i>Jun ha'ch'ok aj wi' xink'e re xtib'el inwa.</i>
Hal	Xk'ab'a' li rochel li k'al naq ak xtz'aqluk xtiixil. Xtub'laak chi hal link'al. <i>Sa xaq aawe, ma jo' li we, toj och.</i> //Naab'al paay ru: <i>kok' hal, nimqi hal, ch'ol hal, tuulux hal, rax hal, chaqi hal, q'eqi hal, q'anhal saqihal.</i> // Wank rismal li hal. <i>Wank naq nawank ral li hal.</i>
Halaw	Saajil xul, sa' pek nahulak chi ru wank, li xtib'el jwal sa xtzakankil, ru li che'pim nextzaka. Kama' ral li aaq nahulak xteram naq nanimank. Jwal sik'sook xb'aaneb' laj yohonel.
Halawte'	Wank sa' xpaayil li moxl, q'axal nimq ru xxaq, xkomon rib' rik'in li moxl. Na'oksimank cho'q ruuchil li k'im sa' xb'een li kab'l. Chi re k'iche' nak'i.
Halel	Xkomon li aatin hal, ab'an naxch'olob' ani naxpatz'. Nayeemank aj wi' halil. <i>Nimq xhalel li taq'a.</i>
Hamal	Jo'ka'an nayeemank re li tustuuk ut kijuk'e'k. Hamal xpek'al li q'a. <i>Hamal ruuch we naq xinmatk'e.</i>
Hamb'il	<i>Ak hamb'il chik li qochoch naq xoohulak chankeb' laj ramol ch'och'.</i>
Hamche'	K'ila che' tub'tuuk chi cha'aq re ru sa' junaq na'ajej ut ink'a' sa nume'k chi sa'.
Hame'k	Naq yal nat'ane' li k'a'aq re ru xb'aan naq nanume'k xkutankil malaq xb'aan li sujew. <i>Yook chi hame'k ru li uutzu'uj.</i> //Wank aj wi' li k'a' re ru nahame'k jo' ru li tz'ak. <i>Yook chi hame'k li tz'ak, moko tz'aqal ta xyu ke'xk'e li ke'tz'akank re.</i> <i>Xhame'k xxaq li oqob', yook chi k'ajb'ak.</i>
Han	Yaab' naxb'aanu li tz'i' naq natiwok. <i>Xinixhan li tz'i', jwal xinuwak</i>

	<i>xb'aan.</i>
Hasb'	Aatin maak'a' xyaab'il xkuxil. Nayeemank aj wi' has . <i>Se' hasb' tat-aatinaq re naq ink'a' taawajsi laayuw'a'.</i>
Hasb'ak	Aatinak chi timil sa' xxik junaq li poyanam. <i>Lix Kantel nahasb'ak sa' xxik li riitz'in. Laa'in ink'a'ninhasb'ak naq nawaatina linko'.</i>
Hasb'anb'il	Li yeeb'il malaj numsinb'il k'a'uxl chi ink'a' na'isimank xyaab' li xkuxej.
Hawaay	Xyajel li tz'uumalej, aran nak'utunk naq na'ok chi rete'xo'k saq chi ru li tz'uumalej, wan naq chi ru li uq'mej nak'utunk malaj ut chi ru li ilob'aal. Nayeemank aj wi' re saqlep .
Hawhaw	Jo'ka'an naxye xyaab' li tz'i' naq nawohok. <i>Hawhaw chan laatz'i' chi re laawochoch.</i>
Hay	Ch'ina motzo', yalaq b'ar nawank. Wi nanume'k chi ru li tib'elej nak'atok malaj nasalenk b'ar tket. Sa' q'eqyink nak'utunk xxamlel li rix.
Hayajtin	Ch'ina xul wan xxik', xkomon rib' rik'in li mams ut li kukay, chi q'eq nak'utunk li xxamlel chi ru xsa', sa' li pim nawank
Hech'onb'il	K'amb'il chi hech'ook. Chi junil li nak'ammank sa' uq'mej, chi teetook re, nayeemank re hech'onb'il.
Helasihom	Li ak helasinb'il malaj li toj tentook xhelasinkil. Xhelb'al li k'a'uxl
Helasinb'il	Li heleb'anb'il ru. <i>Heleb'anb'il xna'aj li b'olotzib'aal.</i>
Helb'al	Xb'aanunkil li helok. <i>Yook xhelb'al li puch'um.</i>
Helb'il	Chi junil li ak helhook. <i>Ak helb'il li puch'um chi ru li saq'e.</i>
Heleb'aal t'ikr	Xna'aj li aq'ej malaj k'a' chi t'ikrul b'ar wi' naheleb'amank re tchagiq.
Helhook	Jo'ka'an nayeemank naq na'il mank li k'a' re ru helb'il ru. A'an naq junaq li k'a'aq re ru junxikik xteeb'al chi ru junaq na'ajej. <i>Helhook li kape chi ru neb'aal. Helho li t'ikr chi ru saq'e. Nayeemank aj wi' helook.</i>
Helo	Chi junil li moko nab'uq'uxink ta. Tiik ru, najilb'ak riib'al. Helo ru link'aleb'aal xintaw. <i>Moko helo ta xsa' li wochoch, nab'uq'uxink pek chi sa'.</i>
Helok	Xteeb'al ru li b'otb'ook malaj b'asb'ook. //Ru li awimj, li t'ikr ut li poop naruhan xhelb'al. <i>Yook chi helok ik qawa' Joy. Yookeb' xhelb'al xk'ay laj yakonel.</i>
Hesb'il	Q'em ak rox sutil nanumsiik chi ru li ka'. Il li aatin poch'ok, litz'ok . <i>Ak hesb'il li q'em yal xore'k aj chik traj.</i>
Hesok	Xch'ool aatin naxye numsinkil roxsutil li q'em chi ru li ka'. //K'anjel nab'aanumank chi ru li k'a' re xq'unob'resinkil, jo' li q'em ut li k'a'atq ru chi tzakahemj nake'mank chi ru li ka'. <i>Sa ninhes ling'em.</i>
Hetb'	Xk'ab'a' xk'atq li tzuul li maajun waak nakute'k xb'aan Qaawa' Saq'e. Junelik sa' mu wank, ab'an naq yook li Qaawa' Saq'e, nake'tikob'ak li pek, q'axal nak'utunk wi' chik, wi aran nanume' li b'e.
Hethook	Naq jun toon li che' naab'al li ruq'b'. <i>Nim xmu li che' xb'aan naq hethook li ruq'b'. Jwal hethook ruq'b' li che' us xjek'b'al.</i>
Hi'	Aatin na'oksimank naq naq'axtesimank re li poyanam li yook chi xpatz'b'al naq chi numsiq re. Nayeemank aj wi': he' . <i>__Numsi chaq inpunit a mel. __Hi'. Li nayehok re li aatin a'in q'etq'et b'ayaq li xch'ool malaj li raatin. //Hi': Xk'ab'a' li xwankilal li xb'eelom li ixqa'alb'ej chi ruheb' li xna' xyuwa' li ixqa'al. Tik ink'a' na'elajik inhi' chi wu, ma kama'an ta li raatin naq kultz'aamanq, chan qana' Pet.</i>
Hi'b'ej	Naxk'ab'a'in chi junil li wankeb' chi hi'aniik ab'an moko uuchin ta ani naxpatz'.
Hi'b'ejil	Xyaalalil li wank cho'q hi'b'ej.

Hi'om eech	Xk'ab'a' li wankeb' xhi'. Nayeemank aj wi' hi'om e . Hi'om weech qana' Neelilq, chan qawa' Lix.
Hich'	Xk'ab'a' li yaab' nak'utunk sa' riiqankil li k'ila che'. <i>Nahich'b'ak raalal linsi'.</i> /Xk'ab'a' li naxb'aanu li poyanam naq naxb'ach' li re sa' xk'ab'a' naq ink'a' nahulak chi ru li narab'i malaj li nareek'a. <i>Xhich' re naq xrab'i xtaqlankil chi iiqank atz'am sa' tenamit.</i>
Hil	Xb'iisul li jo' najtil naxkuy li poyanam rub'el li riiq oxhil xnajtil xink'am chaq insi'.
Hilaal	Na'ajej b'ar wi' na'uxk li hilank malaj ajsib'aal u. Nayeemank aj wi' hilab'aal, hilob'aal. /Naab'al li poyanam xe'k'ulunk sa' li qach'utam, ink'a' xtz'aqlok qahib'aal.
Hilaal kutank	Xk'ab'a' li kutank b'ar wi' ink'a' na'uxk k'anjelak, wank naq re roxloq'inkil junaq k'a'uxl. Sa' xna'leb' laj Mayab', hilaal kutank li Wayeb' ut li Waqxaqib' B'atz'. Sa' li xchaq'rab' li tenamit Watemaal, naab'al li hilaal kutank wank.
Hilab'aal	Na'ajej b'ar wi' na'uxk li hilank malaj ajsib'aal u. Nayeemank aj wi' hilaal. /Naab'al li poyanam xe'k'ulunk sa' li qach'utam, ink'a' xtz'aqlok qahilab'aal.
Hilank	A'an xhoonalil naq maak'a' nab'aanumank. //A'an naxb'aanu li poyanam naq xlub'k li xjunxaqaalil chi k'anjelak. //Ok we chi hilank junpaataq cha'ank li winq. //Xinlub' chi ke'ek tinhilanq b'ayaq cha'ank li ixqa'al. Yook chi hilank chi re b'e laj k'ay si'.
Hilhook	Li aatin a'in naraj xyeeb'al naq moko yook ta chi eek'ank, mare xaqxok, chunchuuk, k'ojk'ook, ch'anch'ook, jiljook. /Nayeemank aj wi' hilook. //Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq ink'a' laatz' ru junaq. <i>Toj hilhook li was naru tatxteng'a rik'in laak'anjel.</i>
Hilook	Li moko yook ta chi eek'ank. Nayeemank aj wi' hilhook.
Hiltasinb'il	Li yeeb'il re naq thilanq malaj li xaqab'anb'il xmetz'ew re ink'a' chik t-eek'anq.
Hi'om e	Xk'ab'a' li wankeb' xhi'. Nayeemank aj wi' hi'om eech. /Hi'om we qana' Neelilq, chan qawa' Lix.
Hirb'il	Jo'ka'an nayeemank re li maak'a' chik sa' xna'aj, ak nacha'chotk chik sa' ch'och' malaj b'araq chik.
Hirok	Xch'ool aatin, naraj xyeeb'al naq napajimank li k'a'aaq re ru, yal nahirmank malaj ink'a'. Naraj aj wi' xyeeb'al xk'ixb'al li wank chi b'ak'b'ook xsa' jo' li moxl.
Hirom	Li ak hirb'il malaj li toj thire'q.
Hit	Aatin nayeemank re jalan chik, re naq trachab' li b'ak'b'ook. Nayeemank aj wi' k'ix, ach'ab', koq', kol. Sa' xteepal Kob'an na'oksiik chi us li aatin hit, Karcha na'oksiik chi us li aatin k'ix. <i>Hit chaq li wakax. Hit li tz'i', toq'ob' ru xtitz' chi b'ak'am. Tinhit aawe tinhit aawu jun chi ajwal kik' jun chi ajwal q'anha'...chankeb' laj ilonel naq nake'raatina li kik'.</i>
Hitb'il	Ak isinb'il chik li xk'aamal maak'a' chik nachapok re.
Hithook	Naq moko b'ak'b'ook ta li k'a'aaq re ru malaj junaq li ketomj.
Hitok	A'an xk'ixb'al li k'a'aaq re ru. //Naq na'isimank xk'aamal li moxl, li si', li uuq, li ketomj ut k'a'atq chik re ru. <i>Xinhit xk'aamal li wuuq ok we chi iximank iyaj. Hit chaq jun iiq'aaq linsi', twaj ru.</i>
Hitom	Li hitb'il malaj li toj thite'q.
Hix.	Nimla xul, q'antzukin li rismal ut kotox chi q'eq li rix, saqpusink rub'el re ut rub'el xsa'; sa' nimqi k'iche' nakiik' ut nawank. Li xul a'in aj yo, tib'

	naxtzaka. Xiwxiw li xul a'in. //Wank aj wi' sa' reetalil li ajleb'aal kutank Mayab'.
Hob'ok	Majewank chi aatin. //Wankeb' li poyanam nake'hulak chi ru hob'ok, ab'anan moko us ta li na'leb' a'in. //Xe'xtaw rib' laj kalajenaq sa' b'e ut xe'ok chi hob'ok. Ink'a' us taahob' laawas aawiitz'in.
Hob'b'il	Li tz'eqtaanab'il malaj majewanb'il chi aatin.
Hob'om	Li ak hob'b'il. Qahob'om qib' rik'in a wechkab'al.
Hob'onel	Poyanam sa naril hob'ok. Q'axal aj hob'onel lix.
Hob'rote'	Jun toon li saajil che', moko q'axal nanimank ta xsa' li xtoon. Isb' ru xaq ut q'es b'ayaq ru. Q'axal us cho'q re li xb'anol li wax aj yajel, malaj cho'q re xtuqub'ankil li xch'i'ch'i'al li jolom. /Nayeemank aj wi' re ob'rote', chob'rokte', hob'rukte', horowte' .
Hob'rukte'	Jun toon li che', moko q'axal naniman ta li xsa' li xtoon. Isb' ru xaq ut q'es b'ayaq ru. Q'axal us cho'q re li xb'anol li wax aj yajel, malaj cho'q re xtuqub'ankil li xch'i'ch'i'al li jolom. /Nayeemank aj wi' re ob'rote', chob'rokte', hob'rukte' .
Hochok	Naq na'isimank rix li che', xtz'ajnil ru li tz'alamche' li ochoch ut k'a'atq chik re ru nayeemank re hochok. //Xinhoch rix li pata tk'anjelaq cho'q inb'an. Tinhoch ru li tz'alamche' toja' naq tinb'on wi' chik.
Holo' xsa' ru	Poyanam malaj xul ink'a' chik sa wank xjolom, yalaq b'ar na'ilyanje'k chi jwal teetook xsa' li ru.
Holob'oob'	Nimla che', nimq ru xxaq ut raxrax ru, cham nak'iik ut naab'al ruq'b' natuslaak chi ru li xtoon. Li naruuchin kama'an b'ayaq li saltul, ab'an nim li xnaq' yal b'ab'ay naq naru xtz'ub'al li xsahil. Q'es rix li xnaq' naq ak x'el li xsahil. Sa' tiqwal ch'och' nak'iik chi us. Li rix, li xtoon ut li xnaq' q'axal us cho'q xb'an li kik'sa'.
Holola'	Q'un pim nak'iik sa' li awinq malaj sa' ha'ru.
Hom	Xk'ab'a' li k'anti' tziib' rixeb' chi kaxukuut. Kaw nab'ehek ut ra xmay re.
Homb'il	Teeb'il malaj k'ob'b'il junaq li jul jwal nim re.
Homhook	Nimla teetook, nimla paapook b'ar wi' na'ok chaq iq' malaj kutank. Nayeemank aj wi' homook . Homhook xsa' ru'uj li wochoch toj maji' ninchoy xtz'apb'al.
Homook	Nimla teetook, nimla paapook b'ar wi' na'ok chaq iq' malaj kutank. Nayeemank aj wi' homhook . Nimla homook xsa' li saqoonak wank Chi K'oy, aran Purulha'.
Homok	Tehok chi jwal nim re nakanaak. /Nayeemank aj wi' naq na'uxk li k'atok. Xinhom chi xaml linwex. Xe'xhom chi xaml li rochoch. Moko us ta xhomb'al chi xaml li loq'laj k'iche'. //Xk'ab'a' jun paay ru li kok' xul xkomoneb' li k'ap, ab'an sa' ch'och' nake'xb'ek li xsok, cham naxik nake'xb'ek ut nim li xxobj'eb' nake'xk'e. Nake'wank xya'al kama' aj wi' li kab', ab'an moko us ta xtzakankil chankeb' li nake'nawok re.
Homol	Naq wank xk'ob'lal li k'a'aq re ru. //Naraj xyeeb'aal k'ob'ol ru. Homol ru li kukb'. Homol rit li emel.
Honon ch'iich'	Jun ak' aatin naxk'ab'a'in jun li nimla b'eeleb'aal ch'iich' jwal kaw xyaab', kaw naxik ut ak xchunleb'aal li poyanam junjung wank chi sa'.
Honon	Q'eq ut q'an li rix, wank xxik', naxq'ax xanimal li seer xul, sa' komonil nawank, ink'a' k'iheb' sa' xna'aj, rub'el pek, rub'el q'ux nake'xk'e li xsuk. Kaw nake'purik ut ra nake'xtiw.
Hopb'il	Teeb'il jun li jul moko jwal nim ta li re.
Hopleb'	K'anjelob'aal nak'anjelak re li hopok. Jun li che' nak'anjelak re hopok.

Hoplenb'il	K'eeb'il naab'al xk'ob'lal malaj xjulel. Hopenb'il chi ch'iich' li xpuj li wakax.
Hopook	Xk'ob'lal li k'a'aq re ru, xteeb'al, xpaab'al. //Aatin xkomon rib' rik'in li k'ob'ol. //Naq yookin xch'e'b'al xsa' linb'uch xinhop rit li wuk'al. Xhop ru chi ch'iich' li kukb' lix Neel. //Nayeemank aj wi' hopol .
Hopol	Naq li k'a'aq re ru k'ob'jenaq. //Xkomon rib' rik'in li aatin homol, k'ob'ol, k'ob'k'ook. Hopol ru li xaar. Hopol ru li t'ikr.
Hopolal	Xkomon li aatin hopol, ab'an arin naxch'olob' chik ani napatz'mank. Tz'ap xhopolal li koxtal.
Hopom	Li ak hopb'il malaj toj thope'q.
Hopoxhopox	Naab'al xhoplal. Hopohopox ru li tz'akal ochoch.
Hor	Xk'ab'a' li kok' saqxul nake'woyok tzakahemq malaj b'ar wi' wank li sugsuq xb'ook. /Sum k'ab'a'ej sa' xteepalil aj q'eqchi' ut aj poqomchi'
Horop	Xk'ab'a' jun saajil che' kaqmayink ru xxaq ut saq li xq'ol jwal nak'atok ut nasiipo li tib'elej b'ar wi' nanaq li xq'ol.
Hos	Yaab' nak'utunk naq nake'yaab'ak li patz.
Hot'.	Aatin nataqlank chi xb'aanunkil li hot'ok. Jalan wi' li aatin jot' .
Hot'b'il	Li ak numsinb'il uuch e chi ru, chi rix malaj sa' xb'een.
Hot'ok	Xyalb'al xsahil li k'a'aq re ru rik'in xtenq' li ruuchi e Wankeb' li xul nake'hot'ok che' ut b'aq. Li poyanam nahot'ok b'aq. Li tz'i' toja' re naxhot' ru li b'aq. Li imul naxhot' ru li che'.
Hot'ox	Jo'ka'an nakana li k'a'aq re ru nahot'mank. //Wankeb' li xul nake'hulak chi ru xhot'b'al li che' jo' li imul, li kuk, li ch'o. Hot'ox li che' xkanab' li ch'ina imul. Li ch'ina kuk hot'ox ru li chaj xkanab'. Nayeemank re li k'a'aq re ru nahotmank.
Hoy	Jo'ka'an nayeemank naq nataqlamank risinkil li ha' sa' junaq xna'aj re tatz'eqe'q. Hoy xk'ot laab'oj, tik xch'amo'. Maahoy laasek' a litz' chan li na'b'ej re li xch'ina k'ula'al.
Hoyb'	Xk'ab'a' li iq' na'apusimank sa' li uq'mej naq okaq re xtikib'ankil junaq li toj ak' malaj toj xb'een sutil tch'e'eeq. Sa' xchapb'al xb'een sutil li wa, tentook xhoyb'ankil xsa' li uq'mej, re ink'a' txik li xmuhel li tzakahemq.
Hoyb'anb'il	Li ak k'eeb'il li hoyb' sa' xb'een.
Hoyb'il	Jo'ka'an nayeemank re li ha' malaj chanchan li ha' ak tz'eqb'il chik.
Hoyok	Naq li k'a' re ru jo' li ha' nakutmank chi ru li ch'och' malaq sa' jalan chik xna'aj. Maahoy linha' xinkanab' sa' li kukb'. Maahoy linb'an.
Hoyom	Li ak hoyb'il malaj li toj tentook thoye'q.
Hoyoy	Jun li ch'ina xul, xkomoneb' li chikiriin, nayaab'ak sa' saq'ehil ab'an sa' tiqwal ch'och'. Ch'ina'us nake'yaab'ak ewuukil. Nayeemank aj wi' reheb': q'an'asij, aj k'ayhab' .
Hu	Xk'ab'a' chi junil li jay, seeb', kok' malaj nimq ru. K'ila paay xb'onol, ab'an li jwal na'oksiik sa' li tz'iib'ak a' li yal saq. Wank yal chi perel wankeb' ut wank k'uub'anb'il chaq chi tasal. /Wank tz'iib'leb'aalhu, tasalhu, jalam'uuchib'aalhu, mesleb'aalhu. //Jo'ka'an natawmank ru li hu na'isimank sa' li poopol kab'l naq natz'aqlok li xchihab' li poyanam. Yookeb' chi patz'ok hu laj k'aak'alenel tenamit, ma xaak'am chaq laawe. //Eb' laj mayab' ke'tz'iib'ak chaq chi ru hu, ab'an yal tenb'il che' ut chununb'i ru. Anaqwank che' aj wi' na'ok chaq xk'ihal li hu, ab'an ak xch'iich'ul aj wi' nake'xk'anjela wi' chaq.
Hub'	Xsum k'ab'a'ej sa' xteepal aj q'eqchi'.
Hub'ub'	Saajil che' nak'iik sa'atq xb'een tzuul sa' kehil ch'och'. Q'an li xq'ol,

	t'ikt'ook li xxaq ut yolyol ru. Na'oksiman cho'q b'an. /Wank k'aleb'aal Se' Hub'ub' xk'ab'a'. Nake'xye naq li che' a'in a'an jun re li nab'oqok malaj nakelonk chaq li loq'laj hab', rochb'eeneb' li inup, li yaaw, li sutz'ujl, utwx
Huhul	Xkomon aj wi' li aatin hu, ab'an tentook xyeeb'al ani naxpatz'. Xhuhul ch'och', xhuhul chihab', xhuhul sumlajik, xhuhul kamik, xhuhul b'eeleb'aal ch'iich', xhuhul yo'lajeb'. Nayeemank aj wi' xhuhil . <i>Xik we sa' poopol chi risinkil xhuhul inchihab'.</i> /Nimla che' nak'i sa' tiqwal ch'och', q'unil che', nimq ru xxaq. Q'axal us cho'q kuuk ut poyte'. Li ratz'um naq nachaqik tzuktzuuk ut q'un ru.
Huk'uch	Nimla che' nak'iik yalaq b'ar, saq na'ilok li xq'ol, t'ikt'ook ru li xxaq, rax ut yolyol ru. Naq toj al li xxaq kaq na'ilok ut ch'ina b'olb'ook. Naq nak'iik chi us, nak'utunk li xtixil xe' xb'een ch'och' ut nayeemank re, ra' che'. Sa naxb'ak'le rib' li tolo'x sa' xtoon ut chi rix. Junelik wank xxaq moko nak'ajb'ak ta, Jo'ka'an naq wankeb' aj poopol nake'raw sa' li jaaleb'aal u.
Hulaj	Toj jun q'oqyink chik ma natawmank . //A'an li kutank tqab'aanu junaq li k'a' ru tqaj. <i>Hulaj tinxik sa' ch'utam.</i>
Hulub'an	Isb' rix li motzo' a'in, sa' xtib'el li wakax ut eb' li nimqi xul nayo'laak, wank naq naxk'e rib' sa' xtib'el li poyanam. Jun ch'ol li nimqi raxyaat namolb'enk re. Li hulub'an toj sa' li tib'elej naxkuj rib' re xtz'ub' b'al li kik' cho'q xtzakahemj, nake'wan aj wi' chi ru xxaq li pim. //Naru risinkil chi ru li xya'al li ke'b'il may naq wank sa' xtib'el li poyanam.
Humal	Xk'ab'a' rix li hal.
Humalil	Xkomon li aatin humal, ab'an tentook xyeeb'al ani naxpatz'. <i>B'ar xaatz'eq chaq xhumalil laab'uch.</i>
Humuk	Xrahil li ik, li k'atal li setel. //A'an nareek'a li poyanam naq naxset' ru junaq li ik malaj naq naxyal li tzakahemj wank rikil. <i>Xhumuk sa' we xb'aan li ik xinyal. Nahumnak sa' insa' xb'aan li tzakahemj wank rikil.</i>
Hupam	Jo'ka'an nayeemank re li wank chi hupuuk. <i>Xintitz' chi hupam, ab'an ink'a' naru nakinyokla, t'ob'ol wix.</i>
Huphuuk	Naq li poyanam malaq li k'a'aq re ru, chi ru ch'och' naxik li rilob'aal. //Wank li poyanam chi huphuuk nawark ut li k'uula'al naq naxyoob' reek'asinkil rib'. //Nahuplaak li xa'an kaxlan sa' xb'een li xsok re xq'ixnankil li xmolb' ut chi Jo'ka'an te'yo'laaq li ral. <i>Kiib' linkaxlan huphuuk anaqwank, chi huphuuk nawark li ch'ina'al</i>
Hupuuk	Kama'an nayeemank re li mesmook ru xsa' chi ru ch'och' malaj chi ru ch'aat. <i>Chi hupuuk xnaq li ch'ina'al naq xt'ane'k.</i> / Jo'ka'an nayeemank re li kaxlan malaj li kok' tz'ik naq wankeb' sa' li xsuk re molb'ek malaj yal sikeb'. <i>Hupuuk linxa'an kaxlan, xsikirk.</i>
Hupub'ank	Xch'ool aatin naxye naq xk'eeb'al cho hupuuk li k'a'aq re ru li xul malaj li poyanam. Hupub' li sek' huoub' li kaxlan hapub' aawib'.
Huuy	Jo'ka'an na'ek li yaab' sa' re li poyanam naq jwal tiq malaj jwal tlub'q. <i>K'a' ta wi' ru xwab'i chi rix a kab'l, mare kamenaq, huuy, cha'ank.</i>
Hux	Kawil pek q'es ru, nak'anjelak re xq'esnankil li ch'iich' re naq sa tyok'oq malaj tsetoq. Li ji'ok chi ru li hux, toj naraj yooq xt'aqresinkil. <i>Ak xpekal aj wi' li hux moko yalaq k'a' ta chi pekil, sa' nima' polochik natawmank xpekal li hux.</i> /Anaqwank nake'xk'ayi li sirsookil hux, wank xsurinkil ut sa' junpaat naxjayob'resi li ch'iich' ut moko xya'al ta naraj. Se' Nawuq' wank jun k'aleb'aal Ya'alihux, xk'ab'a'.

Haan	Xyaab' xxik' li raxya malaj li ch'een. <i>Nake'haanannak li ch'een rub'el li k'iche' Q'anwen.</i>
Heehe'	Na'oksimank re xk'eeb'al resil naq yooko rab'inkil li k'a' ru yook xyeeb'al qe malaj naxk'ul qach'ool li naqab'i. <i>Heehe', jo'ka'an naraj li k'anjel a'an. Heehe', ma toja' ta chikan, moko ch'olaak ta re li naxye. Nayeemank aj wi' henhe'.</i>
Hee'uus	Jo'ka'an nasumemank raatin li poyanam yook chi nume'k ut naxye: Jo'wank chiiik... -Hee'uus -Hulaj chiiik...Hee'uus. Naruhank aj wi' xsumenkil: Usb'iii'. Us a lo'y.
Hiik'	Xk'ab'a' li na'eek'asink li ruuchich'och', wan naq timil na'eek'ank ut wank naq kaw naxk'e. Xiwajel naq na'eek'ank chi kaw xb'aan naq naxt'an li k'a'aq re ru, malaj nahame'k li kab'l, li tzuul, li pek, li q'a xb'aan li xmetz'ew. /Naq yookeb' chi wark li kok'al ut naxk'e li hiik', tentook xb'oqb'aleb' li kok'al re ink'a' te'k'ame'q xmuhel xb'aan li hiik. Nayeemank aj wi': niik, hiik.
Hiin	Xyaab' li b'eeleb'aal ch'iich' naq yook chi b'ehek. Joka'an aj wi' nake'xye li qaxe' qatoon naq nake'hulak chi ula'aniik. Ab'an ink'a' chik yook roksinkil li aatin a'in chi ruheb' li honal a'in sa' xk'ab'a' naq yook chi sachk.
Hoob'ak	Aatin naxk'e resil li k'a' ru nake'xb'aanu li winq naq okeb' re xchapb'al li xk'anjeleb'aal, qayehaq naq okeb' re xchapb'al li awleb' nake'xhoob'a sa' ruq'b'. //Naq nachapmank li wa sa' li seel toj nab'aanumank xhoob'ankil. //Nake'xye li cheekel poyanam naq li k'a' ru taach'e' toj tentook taahoob'a re naq ink'a' naxik xmuhel.
Hoon	A'an li toj tnumee'k malaq uxk re. //Aatin naxk'e resil jo'q'e tqaj li aqjel ru tqab'aanu, Hoon ninxik chi rula'ninkil linyuwa'.

I i 	Xna' li xtz'iib' na'oksimank sa' aatinob'aal Q'eqchi', junelik wank xyaab' ut naru roksinkil yal xjunes.
I	Aatin naxk'ab'a'in li xkok'aleb' li na'b'ejeb'. Moko na'osimank ta xjunes li aatin a'in toj wank na'eechanink re: wi, aawi, ri, qi, eeri, riheb'. <i>Laa'in ri qana' Mar, chan laj Xep. Wi laj Xep, chan qana' Mar. Ex qamama' ex qixa'an, laa'in leeri laa'in leemam, cha'a'nk naq natijok qawa' B'ex.</i>
I'	Jo'ka'an nasumemank sa' q'etq'etil junaq li taqlaak. <i>_Yo'o chaq aj si' a Kanek. _I', ink'a' nawaj. _Xajo'qo chaq a Mar, cha'ank aj Kux. _I', ra woq, cha'ank naq xchaq'ok.</i>
It'il	Naq najache'k li k'a'aq re ru, xtz'akanb'il malaq pak'b'il Ka'aj wi' li ka'aq re ru pak'b'il malaj yib'anb'il rik'in ch'och' na'it'e'k jo' li ch'och' uk'al, kukb', emel, xaar ut wank chik xkomon. <i>Na'elk ha' chi ru li uk'al xb'aan naq it'il i't'il rit linkukb' ink'a' chik nak'anjelak. Itz'il aj wi' nayeemank.</i>
Ib'ej	Naxk'ab'a'i chi junileb' wankeb' xwankil cho'q i. Nayeemank aj wi' ihej. <i>Jalan wi' li hi'b'ej, i'b'ej.</i>
Ib'ejiil	Li xyaalalil li wank cho'q i'b'ej. <i>Naq wanko chi i'b'ejiil tentook to'ab'inq chi ruheb' li hi'om qe. Nayeema'k ajwi' hib'ejiil.</i>
Ib'oy kab'l	Xk'ab'a' jun li kab'l moko tusb'il ta li k'im sa' xkahichal li xb'oolil. Li xka'pak'alil li xxuk li kab'l naxch'ik rib' chi sa' li xka'pak'alil li ru li kab'l.
Ib'oykan	Ch'ina xul wank xxukub', naxjob'e li xna'aj sa' ch'och' re nake't'anek li kok xul chi sa' ut aran chik naxchapeb' cho'q xtzakahemq. Nayeemank aj wi' re aj oxxukuut.
Ib'oykar	Xk'ab'a' jun li kar jilix xb'onol li rix ut ch'ina mokmo li ru'uj.
Ib'oy	Xkomoneb' li seel xul malaj li b'aq xul, ab'an li ib'oy maak'a' xb'aqel li xye, nake'xye naq nextzeka xtib'el li kamenaq poyanam malaj k'a' chi kamenaq xulil. <i>//Xsum k'ab'a'ej.</i>
Ich	Se' aatinob'aal mayab' naraj naxye juntaq'eet rilob'aal. Aatin naxlaq'ab' chik rib' chi xk'atq jun chik: wa', na', re xyeeb'al li xk'ula'alil li napatz'mank: Wa'ich, na'ich. / Xsum k'ab'a'ej sa' xteepal aj q'eqchi'.
Ich'malaw	Nimla che' jwal kaw ut kaqpech'in xb'onol.
Ichab'	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' xteepal Karcha.
Ichaj	Xk'ab'a' chi junil li q'un pim nextzaka li poyanam ut li xul. <i>_Xinloq' chaq wichaj sa' k'ayiil, cha'ank qana' Liin. _K'a' chi ichajil cha'ank li xb'eelom.</i>
Ich'b'	Xcha'alil li poyanam ut li xul A'an li narinok malaj nachapok re chi rib'il rib' li b'aqelej ut li tib'elej. Nayeemank aj wi' ich'm, ich'. <i>Sa' li roq li wakax, naq nachaq'ak aran nak'utunk chi us li ich'b'.</i>
Ichb'een	Xk'ab'a' li wank chi xk'atq junaq chik li napatz'mank sa' li aatinak. Nayeemank aj wi' echb'een, uchb'een, ochb'een. Li aatin a'in na'eechanimank chi jo' we': wichb'een, aawichb'een, richb'een, qichb'een, eerichb'een, richb'eeneb'. / Wank naq na'oksimank re xyeeb'al naq ixaqilej li napatz'mank.
Ichich	Xsum k'ab'a'ej sa' xteepalil aj q'eqchi'.
Ich'm	Xcha'alil li poyanam ut li xul. A'an li narinok malaj nachapok re chi rib'il rib' li b'aqelej ut li tib'elej. Nayeemank aj wi' ich', ich'b'. <i>Sa' li roq li wakax,</i>

	<i>naq nachaq'ak aran nak'utunk chi us li ich'm.</i>
Ich'mul	A'an chi junil li nanume'k wi' xkik'el li poyanam ut li xul.
Ichnam	Jo'ka'an nake'xye li iitz'inb'ej malaj li asb'ej re li rixaqil li raseb' malaj li riitz'ineb'. Nayeemank aj wi' ixnam . <i>Yaj li wichnam cha'ank laj Lu' re laj B'ex. _Ani a'an, cha'ank laj B'ex. _ Rixaqil li was, laj Lu'. Moko na'oksimank ta xjunesal toj wank na'eechanink re: wichnam, aawichnam, richnam, qichnam, eerichnam, richnameb'.</i>
Ichte'	Saajil che' nak'i sa' tiqwal ch'och'. Li xq'ol ut li xb'ook naxyoob' xwotz'okil li tib'elej. Xkomon rib' rik'in li amche'.
Ik'b'olay	K'anti' naxjukuki rib' naq nab'EEK. Li ik'b'olay xiwajel ru xb'aan naq li xmay nakamsink naq naxkanab' sa' li tib'elej. Sa' tiqwal ch'och' nake'wank.
Ik'b'olayq'ehen	Sa' ch'och' nab'ehek li xche'el, ka'aj wi' li xxaq na'elk chaq sa' xb'een ch'och', nimq roq li xxaq ut joyok' xsa' chanchan aj wi' rix li ik'b'olay na'ilok, Jo'ka'an naq a'an xk'ab'a' li q'een a'in. Nake'roksi cho'q b'an li ik'b'olayq'ehen.
Ik'e	Xkomoneb' li pim nak'i sa' kehil ch'och'. Naab'al paay ru, wan saqi ik'e, kaqi ik'e. Li saqi ik'e cham nak'i ab'an moko q'axal us ta cho'q re li k'aham, li us a'an li kaq. Wank xk'ixel li xxaq. Sa' xtzuulul li tenamit Chameelk, q'axal nak'i li ik'e ut nake'xk'anjela li poyanam. Kaw tz'aqal xk'anjelankil li ik'e. Sa' xteepal li tenamit Meejk, wank jun paay li ik'e, nake'xjob'e xsa' li xtoonol, li xya'al natz'ilonk nake'xch'amob'resi ut nake'roksi cho'q uk'a' nakaltesink. Jun raqal chik li ik'e nake'xyib' cho'q kaltesil ha', wank chi k'ay sa' li xnimqal k'ayib'aal kaltesil ha'.
Ik'eetaab'.	Xk'ab'a' jun li iiqob'aal, tz'ulb'il ik'e ut na'oksiik cho'q taab'.
Ik'l	Jun toon mechpim nak'i sa' ru'uj che', chanchan rilb'al li ch'op ab'an moko na'uuchink ta. Na'atz'umak, nimla chirchok li ratz'um naq nachire'k, wankeb' kaqkaq xb'onol. Na'oksimank cho'q xji'b'al ru li ka'. //Se' Ik'l xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank Karcha.
Ik'maachan	Jun paay li kab' jwal sa xkab'il chankeb' li ak xyalomeb'. //Xk'ab'a' jan k'aleb'aal sa' xteepal Kob'an.
Ik'xux	Saajil k'anti' xiwaje. Kaw naxjukuki rib' ut ra li xmay re. Nakamsink.
Ikaana'	Cho'q re li alal k'ajolb'ej a'an li xchaq'na' malaj riitz'in ixq li na'b'ej, jo' wi' ranab' malaj riitz'in ixq li yuwa'b'ej. Nak'eemank aj wi' cho'q ikaana' li rixaqil li ikanb'ej. Nayeemank aj wi' ikanna' .
Ikan	Cho'q re li alal k'ajolb'ej a'an li ras malaj riitz'in winq li xna' ut li xyuwa'. Nak'eemank aj wi' cho'q ikan li xb'eelom li ikaana'b'ej.
Ikanb'ej	Xk'ab'a' chi junileb' li wankeb' xwankil cho'q ikan, ab'an moko naruhank ta reechaninkil. <i>Naq tatsumlaaq a wa'ich, tentook te'b'oqmanq chaq li ikanb'ej.</i>
Ikanna'	Cho'q re li alal k'ajolb'ej a'an li xchaq'na' malaj riitz'in ixq li na'b'ej, jo' wi' ranab' malaj riitz'in ixq li yuwa'b'ej. Nak'eemank aj wi' cho'q ikanna' li rixaqil li ikanb'ej. Nayemank aj wi' ikaana' .
Ikanna'b'ej.	Xk'ab'a' chi junileb' li wankeb' xwankil cho'q ikanna', ab'an moko naruhank ta reechaninkil. <i>Naq tatsumlaaq a na'ich tentook te'b'oqmanq chaq li ikanna'b'ej.</i>
Ikaq'	Cho'q reheb' li ikanb'ej ut li ikanna'b'ej ha'aneb' li ralal xk'ajol li asb'ejeb', anab'b'ejeb' ut li iitz'inb'ejeb'. Tenta na'eechanimank a aatin a'in: wikaq', aawikaq', rikaq', qikaq', eerikaq', rikaq'eb'.
Ikaq'b'ej.	Xk'ab'a' chi junileb' li wankeb' xwankil cho'q ikaq', ab'an moko

	naruhank ta reechaninkil. <i>Chi junileb' li ikaq'b'ej tentook te'xye wa'chin reheb' li rikan ut na'chin reheb' li riikaana'.</i>
lk	Awinq xkomon li kok' pim. Jwal sa na'elk sa' tiqwal ch'och'. Naab'al paay ru, wankeb': nimq rix, kok' rix; tz'ul'ik, jut'z' ik, pum'ik, rikitzuul. Laj ralch'och' junelik wank rikil naq natzakank, xb'aan naq nareek'a naq sa ut sununk na'ek li xtib'el wa naq wank rikil. Li najteb' xtenamit ink'a' nake'tiwok ik, ra chaankeb'. Wank aj wi' ik jwal ra, yal b'ab'ay nak'anjelak, wi naab'al taatiw tatxyot'. //Xsuun k'ab'a'ej sa' xteepal aj q'eqchi'.
lko'	Xsum k'ab'a'ej sa' xteepal aj q'eqchi'.
lL	A'an naraj xyeeb'al naq ak oksinb'il junaq li k'a're ru malaj li b'aatal. <i>Xinloq' jun li uuq' ak il. Ak il li uk'al ch'iich' xe'xyeech'i'i we. Anaqwank yalaq b'ar nak'ayik li t'ikr ak il.</i>
llaam	Jun paay li punit nake'xyiib' junxil.
llb'a esil.	Ak' aatin re xyeeb'al naq wank esil nak'utunk sa' li kaxmu malaj sa' li perpookil hu. <i>Moko yal aatin ta chik li esil, naru taawil.</i>
llob'	Na'ajej b'ar wi' na'uxk ilok. Nayeemank aj wi' ilob'aal, ilob'l.
llob'aal	Xnaq' ru li poyanam ut li xul. Tentook na'eechanimank li aatin a'in: wilob'aal, aawilob'aal, rilob'aal, qilob'aal, eerilob'aal, rilob'aaleb'. /Nayeemank aj wi' re li k'a'aaq ru wank rilob'aal. <i>Rilob'aal li ochoch, rilob'aal li b'eleb'aal ch'iich', rilob'aal qawa' saq'e, rilob'aal li tzuul, rilob'aal li qana' po.</i>
llob'aal chahim	Ak' aatin xk'eemank cho'q xk'ab'a' li nimqi kaxlanlem nake'ilok wi' chahim laj nawchahim.
llob'aal hoonal.	Ak' aatin xk'eemank cho'q xk'ab'a' li nab'isok re li honal. Nayeemank aj wi' re ileb'honal.
llob'aal mitz'xul.	Ak' aatin xk'eemank cho'q xk'ab'a' jun li kaxlanlem nake'ilok wi' mitz'xul laj nawyu'am.
llob'	Na'ajej b'ar wi' na'uxk ilok. Nayeemank aj wi' ilob'aal, ilob'. / Se' ilob'l xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank Karcha.
llok	A'an li k'aak'alenk. //Wankeb' li poyanam ak a'aneb' xk'anjel qayehaq ilok ochoch, yaj, k'ulaa'al; ut wan li xul na'ilok aj wi' ochoch jo' li tz'i'. <i>llok yaj xk'anjel linko' sa' b'anleb'aal. Chaab'il lintz'i', naxnaw ilok ochoch.</i>
llol kab'l	Jo'ka'an nayeemank re li nake'ch'oolanink re li xxulel li kab' re ink'a' te'motzo'irq ut re naq te'ya'leng chi chaab'il. <i>Aj ilol kab' qawa' Wiich.</i>
llol k'uula'al	K'anjel nake'xb'aanu li poyanam naq nake'k'ehe'k chi ril jun malaj naab'alaq li k'ula'al ut tojb'ilageb', xb'aan naq li na'b'ej nake'xik chi xb'aanunkil xk'anjel sa' jalan chik na'ajej. <i>Aj ilol k'uula'al linko' cha'ank qana' Tiin.</i>
llol yaj aj ixq	K'anjel nake'xb'aanu li qana'chin naq nake'xch'oolani li ixq wankeb' sa' yu'am malaj ut ak xe'k'iraak.
llom	Li ak ilb'il malaj li tentook rilb'al. / Natawmanak aj wi' ru jo' jun k'uula'al, yal b'an tz'eqtaanank b'ayaq na'elk. <i>Xwank rilom. Xsik' rilom. Ma taakanab' a laawilom.</i>
lloman	Qawa' lloman xk'ab'a' jun li tzuul wank sa' xteepal Chameelk.
llonel	Li na'ilok, li nab'anok. <i>B'oqomaq chaq laj ilonel jwal ra wankin, cha'ank li wikan.</i>
lmamb'ej	Chi junileb' li xkok'al li ralal xk'ajoleb' li na'b'ej yuwa'b'ej.
lmul	Li xul a'in ka'paay ru naq wankeb'; wank nak'iik sa' pim ut wank ak re aj wi' ochoch. Li nake'k'iik chi re ochoch nake'xtzaka li k'iila ki'ilq'een, li

	wa, li kaxlan wa ut chi xjunil li pim nake'hulak chi ru xtzakankil. Wank li imul saq, q'eq, chaacha rix ut tzipixtzipix. Nimqeb' li xxik, kok' tzuktzuuk li xye, wank xmach kaahib' ruuch re; ut k'a'jo' naq nake'pukank. Wank natzakank re li xtib'el ut wank yal re xsahob' ru li ochoch. Kaahib' li roq; kiib' kok' ut kiib' nimq. Sa' pisk'onb'il nab'eeek.
Ik'al	Xsum k'ab'a'ej sa' xteepal aj q'eqchi'.
Ink'a'	Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq moko na'ajmank malaj nak'ulub'amank ta li k'a' re ru. Ink'a' nawaj wa'ak. Ink'a' naxsume waatin lix Tomaas
Ink'a' us	Naq ink'a' nawulak chiqu junaq k'a'a' re ru li naqil, naqab'i, naqaye. <i>Ink'a' us laana'leb' junes kalaak nakab'aanu. Ink'a' us laak'anjel moko rek' ta xaawisi li mul</i>
Inup	Nimla che' sa nak'i sa' tiqwal ch'och'. Q'axal nanimqank xsa' li xtoon ut nanimqank li ra' b'een ch'och'. Li che' a'in oxloq' chi us chi ruheb' aj Mayab', Jo'ka'an aj wi' chi ru li chaq'rab' Wateemaal anaqwank. / Wank k'aleb'aal Se' Inup xk'ab'a'. //Nake'xye naq li che' a'in a'an jun sa' xyanq li nake'b'oqok malaj nake'kelonk chaq li loq'laj hab', rochb'eeneb' li yaaw, li sutz'ujl, li hub'ub'ub', utwx
Iq'	Xnimal xloq'al xsahil ru li loq'laj ruuchich'och'. A'an jun re sa' xyanq li nak'ehok xyu'am li poyanam, li xul ut li che'. Moko naru ta na'ilman ru chi moko naru ta xch'e'b'al, ab'an na'eeek'amank. Naq na'ok chi lajk sa' junaq li na'ajej nachalk xlub'ik li poyanam, li xul malaj li che'pim. Sa' li iq' naab'al paay ru li b'ook wank, ab'an jun aj wi' li nak'anjelak re li poyanam ut li xul, a'an li usilb'ook . Naab'al tasal ru li iq', jun li helook sa' xb'een li ruuchich'och', b'ar wi' wanko junelik. Jun chik li ak tertook chik wank, a'in maak'a' chik chi us usilb'ook chi sa' ut jun tasal chik li wank toj chi tertook chi us, a'an li raxq'inink nak'utunk, li wank toj sa' xb'een li choql, a'an li naramok chaq xtiqwal li qawa' saq'e. Naab'al paay ru li iq': q'un'iq', kawil iq', kaqsut-iq', sursur iq'. / Na'oksimank li aatin iq' cho'q b'isleb' honal. Sa' iq' xkohin jo'ka'an naq junpaat xink'ulunk. Sa' iq' xb'aanu li xk'anjel xb'aan naq traj ru xik. //Na'oksimank li aatin iq' cho'q re majewank. Iq' chi rit. / //Xk'ab'a' jun li xnawalil li kutank sa' li rajlab'aal aj Mayab' ut a'an aj wi' jun re laj iiqanel chihab'. //Xk'ab'a' xcha'alileb' li xul nake'xik'ank b'ar wi' nahulak li xtzakemqeb' naq nake'xnuq'. Moko na'oksimank ta xjunes, tento wank na'eechanink re. <i>Riq' kaxlan, riq' ak'ach. Naq teeputz'i li kaxlan, xb'een wa teerisi li riq'.</i> //Jo'ka'an aj wi' nayeemank re li ixim nake'xtzaka li kaxlan ut li ak'ach. <i>Toj maji' nake'b'ink'e riq' li kaxlan a na', cha'an lix Tol.</i>
Is	Awinq nak'i chi us sa' tiqwal ch'och'. Naxk'aama rib' chi ru ch'och'. A'an li xxe' natzakamank. Wi q'un ru li ch'och' jwal nimq nahulak. Naru xchiqb'al sa' kab', xk'ilinkil, malaj xpomb'al sa' xaml. Oxpaa ru li is : saqi is, kaqi is, q'antu'lay. //Jun raqal li is moko naxe'enk ta, ris so'sol chankeb' re. / Chi Is xk'ab'a' jun k'aleb'aal Chi K'ajb'om
Isb'	Xk'ab'a' li nayo'laak sa' xk'ob'oxilal xjunxaqalil li poyanam ut li xul. Li jwal kok', q'ol'isb' xk'ab'a'. Naru aj wi' xyeeb'al ism . <i>Nujenaq sa' isb' re xmaqab' li winq xk'ulun chi b'atz'unk b'olotz . Jwal isb' sa' xxik li al, tik ink'a' na'ab'ink.</i> / Wankeb' pim malaj che'k'aam isb' ru xxaqeb'. <i>Isb' ru xxaq li hob'rote', li lo'kab', li q'eqwaj.</i> //Isb' aj wi' xk'ab'a' li naxk'e sa' xb'een li poyanam naq nawark re ink'a' treek'a li ke. Xtikla xk'ab'a' li warib'aal a'in sa' xk'ab'a' naq isb' okenaq sa' xyiib'ankil. Jo'ka'in naq na'eechanimank: <i>wisb', aawisb', risb', qisb', eerisb', risb'eb'</i> . Nayeemank

	aj wi' re aq'un .
Isb'ichoochok	Saajil che' na'oksimank cho'q xmu awinq. Xkomon rib' rik'in li choochok. Isb' ru li xxaaq ut patz'po'k naruuchin. Jwal tz'uytz'uy xtz'irb'al cho'q si'.
Isink	Xjalb'al xna'aj li k'a'aq re ru. Aatin na'oksimank naq najalmank xna'aj li k'a'atq re ru. //Xwisi li mul chi re li neb'aal jwal yib' ru nak'utunk. Lix Mar xrisi li xkenq' sa' xaml. Yookeb' chi isink aj k'ay chi re li k'ayil.
Isk'aham	Pim naxk'ahama rib' ut sa' junpaat nak'i, kok' chotcho' naratz'uma, li xb'onol wank saq ut raxke'ch'in. Nayeemank aj wi' re sayub' .
Isk'i'ij	Pim q'axal sununk xb'ook jo'ka'an naq nake'roksi sa' xtib'el li wa, jo' naq nake'xchiq li ak'ach, li kaxlan ut li wakax. Nayeemank aj wi' re kaxlan isk'i'ij . //Li xyaalal li aatin isk'i'ij chanchan naq ha'an li xb'ook naxpatz', xb'aan naq wank risk'i'ij pur, t'orol isk'i'ij (seb'ooyx). Risk'i'ij so'sol. Li pim a'in naxb'an li q'anyal.
Ismal	Xkomon xcha'alil li poyanam ut li xul. Nayeemank aj wi' ism, isb' . Wank rismal sa' chi junil li rix li poyanam ut li xul. Wank naq jwal kok' ut wank naq cham chi us. Sa' xjolom li poyanam jwal nachamo'k li rismal. Li kaqkoj ut li tzimitz chi rix xja'aj nake'chamo'k li rismal. Wankeb' kaxlan winq jwal nake'chamo'k rismal chi re xmaqab'. Wank ismal jilix rix, wank k'olox, murux, numq'eq, q'an, kaqtza'k'in. Naq natiixk li poyanam ut li xul nake'saqo'k li rismal. Wank ut naq toj saajeb' ut nake'saqo'k li rismal, nayeemank re sujew li rismal. Jun ismal xintaw sa' lintzakahemq. Naq wank aj eechal re li ismal tentook xyeeb'al chi jo' we': wismal, aawismal, rismal, qismal, eerismal, rismaleb'. / Rismal hal . A'an li na'elk sa' xjolom li och jwal ch'ina'us nak'utunk, wank q'anjorink, wank saqpusink.
Ismara'	Nimla che' nak'i sa' tiqwal ch'och', jwal kaw li xche'el ut us cho'q re li kab'lak.
Iswa	Xk'ab'a' jun li wa nayiib'amank chi ru li rax ixim. Ka'paay ru: jun paay li nalane'k sa' humal ut nachiqmank sa' uk'al chi wank xya'al. Jun paay chik li yal nak'eemank chi suyul, naq ak xkawu sa' li k'il, nak'eemank chi jorank chi ru li xaml. Nayeemank aj wi' re k'uluj . / Xk'ab'a' jun li ch'ina xul naxik'ank, se' saq'ehil nake'elk chi us. Q'aneb' ut jilix chi q'eq li rixeb' ut nimqeb' xsa' li ru.
Iswahib'k	Xb'aanunkil li iswa. //Rik'in li rax hal naruhank xb'aanunkil li iswahib'k. Moko chi xjunil ta li ixq nak'exnaw iswahib'k. qana' Erlint chaab'il na'iswahib'k.
It	Cha'al li wank xalirix li poyanam, li xul ut malaj k'a'aq chik re ru. Tentook reechaninkil li aatin a'in: wit, aawit, rit, qit, eerit, riteb'. / Xinten wit chi ru li meex. Pejel xsa' rit xwex laj Kux. B'aanu usilal pech' rit inche', re wawleb'. Xk'at li poch chi rit li uk'al. /chaawil li ka'yaab' chi aatin: chi rit .
It'	Li aatin a'in taqlank naxb'aanu re naq junaq k'a' re ru siip xsa' t-elq li iq' chi sa' ab'an chi minb'il malaj chi itb'il.
It'b'il	Isinb'il iq' chi sa' chi minb'il.
Itam	Jun saajil tz'ik cham xye, xkomoneb' li q'uuq'. Nayeemank aj wi' re mamq'uuq' .
Itej	Xk'ab'a' chi junil li it, moko toj naxpatz' ta ani aj.
Itz	Sum k'ab'a'ej sa' xteepal aj q'eqchi'.
Itz'	Xsum k'ab'a'ej. Xwank xk'ula'al qana' (Tol) Itz'. / Itz' : Li aatin a'in taqlank naxb'aanu re naq junaq k'a' re ru kaw rib' t-ok chi tehe'k b'ayaq, t-ok chi itz'e'k.
Itz'b'il	Li ak teeb'il b'ayaq.

Itz'il	Teetook b'ayaq malaj xtikib' jache'k, tz'ire'k. <i>Itz'il ru li wuk'al, na'elk ha' chi ru, cha'ank qana' Kon.</i> Jun xch'ina teelal nak'utunk sa' li chaqi che' malaj sa' li tz'ak. Nayeemank aj wi' re atz'al .
Itza'	Jun Xmolamil aj Mayab' wankeb' xk'ihal sa' li tenamit San Jose, Peten. Xkomon laj najter mayab', aran ke'chalk chaq Yukatan. Laj Itza' ke'xyal xq'e chi xkolb'aleb' rib' chi ru xchaq'rab'eb' li kaxlan winq, ab'an reetal ke'kamsiik chi us, toj sa' li chihab' 1697 ke'ch'ola chi xminb'aleb' rib' laj (espanyol) k'imal ch'och' sa' li xtenamiteb'.
Itz'ilal	Li xnimal xteelal malaj b'ar wi' nak'utunk naq itz'il. <i>Nim ritz'ilal li roqechal li q'a, naru nat'ane'k.</i>
Ix	Aatin na'oksimank re xyeeb'al li rix li k'a'aq re ru. Tentook reechaninkil li aatin a'in re naq ch'olch'ook na'elk xyaalal, chi jo' we': wix, aawix, rix, qix, eerix, rixeb'. Chi rix taak'e, maak'e chi sa'. / Na'oksimank re xyeeb'al li moko wank ta chi ru. <i>Toj chi rix chaq li tzuul wank li wochoch.</i> //Xcha'alil li poyanam, li xul ut li che'pim. <i>Ra wix. Ra xyi wix. Tz'eq rix laatul sa' xna'aj li mul.</i> / //Na'oksimank aj wi' re xyeeb'al naq ochb'een. <i>Xik we chaawix. Yo'o chi wix sa' k'ayil. Xko li ch'ina'al chi rix li xna'.</i> Nayeemank aj wi' re ixk . / Ix : Sa' najter aatin malaj sa' jalan chik aatin mayab' na'oksimank re xyeeb'al ixq: Ix Kantel. Ix Tumin. Anaqwank nayemank lix Kantel, lix Tumin.
Ixa'an	Chi ruheb' li alal k'ajolb'ej a'an li xna'eb' li na'b'ej yuwa'b'ej. Nayeemank aj wi' na'chin . Tentook na'eechanimank li aatin a'in re nach'olaak xyaalal. Wixa'an, aawixa'an, rixa'an, qixa'an, eerixa'an, rixa'aneb'. <i>Laa'iiin maajun wixa'an xinnaw ru, toj k'uula'alaqin len naq ke'kam.</i>
Ixa'anb'ej	A'an aj wi' li aatin ixa'an yal b'an arin junpatz'b'al naxb'aanu ut moko na'eechanimank ta. <i>Tentook te'qoxloq'i ut te'qateng'a li ixa'anb'ej.</i>
Ix'ajaw	Xk'ab'a' jun li loq'laj tzuul wank nach' xk'atq li tenamit Chameelk. Nayeemank aj wi' ixaq'ajaw, xuq'ajaw . / Sa' najter aatin a'an xk'ab'a' li qana' po.
Ixaqil	Jo'ka'an xk'ab'a' li ixq wank rik'in li winq cho'q rechb'een sa' li xjunkab'al. Tentook reechaninkil li aatin a'in chi jo' we': wixaqil, aawixaqil, rixaqil, qixaqil, eerixaqil, rixaqileb'. <i>Li wixaqil naxnaw xch'oolaninkil li qajunkab'al.</i>
Ixaqilb'ej	Naxk'ab'a'in chi juneleb' li ixaqil, moko uuchin ta ani naxpatz'.
Ixb'alb'a	K'a'uxlanb'il na'ajej. Nayeemank aj wi' xb'alb'a . Jun muqmuukil na'ajej malaj b'alb'ookil na'ajej b'ar wi' nake'wank li eet aj musiq'ej. Li Poopol Hu naxye naq aran wankeb' laj Keme'. Aran ke'yale'k chaq rix laj Wuqub' Junapu, ab'an aran aj wi' kisiyaak chaq qawa' Junaj Pu ut qawa' Ixb'alamq'e.
Ixb'ej	Xk'ab'a' chi junil li wank chi rix li poyanam ut li k'a' aq re ru. Nayeemank aj wi' ixkej, ixej . <i>Toj chi ixb'ej tooxik.</i>
Ixb'ut,	T'oqpim nak'iik rub'el pim, naxk'ahama b'ayaq rib' chanchan li tz'ima'aj. Saqsaq li xq'ol ut jwal us nake'ruk' li ixq ink'a' nake'elk xya'al xtu' sa' li k'iresink.
Ixej	Xk'ab'a' chi junil li wank chi rix li poyanam ut li k'a' aq re ru. Nayeemank aj wi' ixb'ej, ixkej . <i>Toj chi ixb'ej tooxik.</i>
Ixi'ij	Xk'ab'a' xcha'alil li poyanam ut li xul nak'iik sa' ru'uj roq ut ru'uj ruq'b'. Li nimqi xul, jo'keb' li wakax, li tzimitz, xxaab' wankeb' moko rixi'ij ta. / <i>Q'axal q'es rixi'ij li mis ut li k'uch. Li kaxlan nake'joplek chi ruheb' li rixi'ij re xsik'b'aleb' xmotzo'.</i>

Ixim	Xk'ab'a' ru li loq'laj hal. Eb' li qaxe' qatoon aj Mayab' ke'tawok riyajil li loq'laj ixim. A'an li qawa hulajhulaj. Sa' xk'ab'a' li loq'laj ixim kiwakliik ut kik'iik li xtenamit aj mayab', Jo'ka'an naq ke'xye sa' li Poopol Hu naq laj Mayab', ixim okenaq. K'ila paay ru riyajil li loq'laj ixim, wank re tiqwal ch'och' ut wank re kehil ch'och'; wank re k'atk'al ut wank re saq'iwaj. K'ila paay ru li xb'onol: wank kaq, q'an, saq, q'eq, raxju'ink, xu'uy. Sa' xchamal xna'leb' laj q'eqchi', oxloq' rawb'al li loq'laj ixim, toj k'ajb'amb'il rix ink'a' naru yal sa' raxchapok li awk. Li ixim na'iximaak, nab'uchiik, nasipook, nasiyaak, namaxerk, nachiqe'k, na'awe'k, nab'ute'k, nachinaak, na'el'oqo'k.
Ixim ak'ach	Kok' pim nak'i toon pek ut sa' li xxe' naxturuxi rib' rix ut naru risinkil kama' kok' ixim.
Ixim ik'e	Jun paay ik'e moko nak'iik ta chi us, xkomon li kaqi ik'e.
Ixim tz'i'	Jun paay riyajil tz'i' moko nak'iik ta, ab'an josq'eb' ut sa' nake'ril yohob'.
Ixim yak	Jun paay li kok' pim chu xb'ook.
Iximaal	K'anjelab'aal re iximak. Junaq chakach, junaq b'aqlaq.
Iximab'aal	Na'ajej b'ar wi' naru iximak.
Iximak	Risinkil chi t'orol li ixim chi ru li xb'aqlajil. //Li k'a' re ru t'ort'ook ru ut wank chi ru xche'el naru riximankil. <i>Naru riximankil li hal chi chaqi ut chi rax. Yook chi iximak li walal. Li k'uula'al ink'a' naruhanu chi iximak</i>
Iximanb'il	Hal ak wank chik chi iximul.
Iximche'	Jun paay li che' b'aaq xsa' naq nak'iik. / A'an xk'ab'a' xtenamiteb' aj Kaqchikel naq kule'ta'liiq xb'aaneb' laj (espanyol) k'imal ch'och'
Iximoq'ob'	Jun paay li pim, nab'anok.
Iximul	Naxye xpaayil li ixim. Riximul kehil ch'och'. Riximul inb'uch. Riximul wuq'un.
Ixkej	Xk'ab'a' chi junil li wank chi rix li k'a'aaq re ru. Nayeemank aj wi' ixb'ej, ixej . <i>Toj chi ixkej tooxik.</i> / Xk'ab'a' li reek'ob'al li poyanam ut li xul, li wank sa' chi junil li rix. Aran tziqtzookeb' li rich'mul li ulul naxk'am resil li ke, li tiq, li q'es, li q'un ru, li turuq ru, sa' li ulul.
Ixmalka'an	Qana'chin kamenaq xb'eelom, yal wank aj chik xjunes. Nayeemank aj wi' xma'alka'an .
Ixnam	Jo'ka'an nake'xye li iitz'inb'ej malaj li asb'ej re li rixaqil li raseb' malaj li riitz'ineb'. Nayeemank aj wi' ichnam . <i>Yaj li wixnam cha'ank qawa' Lu' re laj B'ex. _Ani a'an, cha'ank laj B'ex. __ Rixaqil li wiitz'in, chan qawa' Lu'.</i> Moko na'oksimank ta xjunesal toj wank na'eechanink re: <i>wixnam, aawixnam, rixnam, qixnam, eerixnam, rixnameb'.</i>
Ixoq'ajaw	Xk'ab'a' jun li loq'laj tzuul wank nach' xk'atq li tenamit Chameelk. Nayeemank aj wi' ix'ajaw, xuq'ajaw . / Sa' najter aatin a'an xk'ab'a' li qana' po.
Ixq	Rixqilal li poyanam, li xul ut li che'pim. A'an nayehok li xtz'ejwal, li xye hom xb'aanuhom ut li rilb'al. Li rixqilal li poyanam saaj b'ayaq xteram chi ru li winq, q'unq'un ru xtib'el, li xyaab' xkux ut li xch'ool. Moko jwal kaw ta xmetz'ew, ab'an wank chi us xk'a'uxl ut xna'leb' chi rix li xb'aanuhem jo' ixq. //Li ixq nawan li ral, natu'resink ut jalan xk'ub'k'uukilal li xcha'al chi ru re li winq. UWX. / Sa' xyanq li xul, ixq aj wi' nayeemank re li rixqilaleb': <i>Ixqi yuk, ixqi tz'i', ixqi wakax, ixqi tzimitz, ixqi yak, ixqi hix, ixqi k'anti', ixqi amoch, ixqi kar.</i> Ab'an wankeb' li xul nake'xik'an, li rixqilal nake'yeemank re tux . <i>Tux ak'ach, tux kaxlan, tux patz.</i> / Sa' xyanq li che'pim moko jwal ab'inb'il ta chan ru tz'aqal nake'yeemank re li rixqilal, ka'aj wi' ab'inb'il chi us li ixqi

	q'ehen, ixqi k'ib'.
Ixqa'al	Jo'ka'an nayeemank re li toj saajil ixq, toj maak'a' xb'eelom. Li jwal toj ka'ch'in nayeemank re ch'ina ixqa'al .
Ixqat	Wi' jalan nayehok re naq ixq li poyanam, nayeemank ixqat. <i>Ixqat chik mare chi seeb' nakatk'ame'.</i>
Ixqeb'	Naq junes ixq wankeb' sa' junaq molam nayeemank ixqeb'. <i>Junes ixqeb' li nake'jolomink re li k'anjel</i>
Ixqex	Nayeemank ixqex reheb' jun ch'uutaq li ixq naq tento xjultikankil li xwankilaleb' jo' poyanam ut aajel ru xk'eeb'al li na'leb'. <i>Chaab'il ixqex Jo'ka'an naq ink'a' naru teek'e eerib' chi muxek</i>
Ixqilal	Xwankilal, xloq'al ut xk'ulub' li ixq. / Xtaw rixqilal: Junaq ixq xnimank, xtz'aqlok xchihab' ut naru nak'ame'k. <i>Naxk'ut rixqilal. Rixqilal yaal tixye.</i>
Ixqilo'k	K'iik, nimank naxk'ul li ixq. <i>X'ok chi ixqilo'k inko', chi seeb' naxik chi tzolok sa' li nimla tzoleb'aal.</i> Naq nextaw xpuch'unik li ixq. Li ixqa'al naq nak'utunk sa' li xjunxaqalil naq ak yook xtawb'al li rixqilal nayeemank naq yook chi ixqilo'k. <i>Yook chi ixqilo'k lix Lola b'it' b'it' na'ilok.</i>
Ixqin	Naq li poyanam naraj xyeeb'al naq ixq, naru tye ixqin. <i>Ma xb'aan ta naq ixq'in tinab'aalaaq'i, maajo'q'e b'i'an</i>
Ixqiq'ehen	Xk'ab'a' jun paay li pim nak'i rub'el k'iche', isb' ru xxaq ut ch'ina yoq'yook li naratz'uma, kaq xb'onol. Li pim a'in a'an nake'ruk' li winq re ink'a' chik tk'iresinq. Li teelom q'ehen ha'an naruk' li ixq. Chi suumalil te'ruk' li xb'an re ink'a' chik te'k'iiresinq.
Ixqiwinq	Jun paay li poyanam nakiib'ank ru li xyu'am ut li xwanjinik, winq b'ayaq naq nak'utunk li xjunxaqalil, ab'an li xb'aanuhem chanchan chik ixq, li xyaab' xkux, li xb'ehenik, li xse' ut wank aj wi' naq naxjali li xt'e'b'al li rismal. Ink'a' nahulak chi ru li ixq, winq nahulak chi ru taawanaq rik'in.
Ixqo	Naq jun ch'uut li ixq nake'xk'e resil naq ixqeb', nake'xye: Ixqo. Ixqo, <i>ab'anan wank qawankil chi ru li chaq'rab'.</i>
Ixqul	Xkomon li aatin ixq, ab'an arin naxye ani naxpatz'. <i>_Ani ixqul xk'ulun arin. _Ranab' qawa' B'ex.</i>
Ixtaak	Raatinul titz'ok, elajink, xch'oolaninkil xpatz'b'al. <i>T-ixtaaq xch'ool chinb'oqb'al chi rix, ab'an ink'a' xinsume chi ru.</i>
Iyaj	Aran xokxook li yu'am. Sa' xk'ab'a' a'an nasiyaak chaq li yu'am ut chi kam'an naxpuktasi rib'. Chi junil li namoq, nak'iik, napuktaak ut nakamk wank riyajil. Waayi' kiib' oxib' xk'a'b'a' li iyaj: <i>Iyaj ixim, kenq', k'um, kape, utz'ajil, ch'ima, ses, tul, utwx.</i> Li poyanam ut li xul wankeb' aj wi' riyajil. <i>Moko us ta riyaj a qawa'chin a'an, Jo'ka'an naq ink'a' nake'wank xkok'al. Sa' li rab'aj xokxok riyaj laj k'ol. Iyaj uk', iyaj k'aq, iyaj k'uliin, iyaj sip, iyaj b'u'x.</i>
Iyajil	Xkomon li aatin iyaj, ab'an arin naxch'olob' ani naxpatz'. Uuchin b'ar xokxook riyajil li junjunq, chi qilaq: Li riyajil li ixim aran wank sa' li ru. Li riyajil li chiin, kape, kenq', map, ch'elel, sa' xnaq' wank. Li riyajil li saltul, raxtul, aran wank sa' xchunakil. Li riyajil li o ut li koyow aran wank sa' xtumb'il. Li riyajil li tul, li utz'ajil, sa' ralab'te' nawank. Li riyajil li k'um, q'ooq', su, aran wank sa' xsakilul. Li riyajil li xul ut li poyanam, jun jachal wank sa' rab'aj li Telmo ut jun jachal wank sa' xk'uy li ixq, <i>riyajil xmaxel yu'am.</i>

li li 	Xna' li xtz'iib' na'oksimank sa' aatinob'aal Q'eqchi', nim raq xyaab' ut naru roksinkil yal xjunes.
lib'eek	Nayeemank li aatin a'in, naq wank ani yo'k chi iib'enink re junaq. Yook <i>chi iib'eek laj k'ay kaxlan wa' sa' xxaal li b'.</i> Nayeemank aj wi' iyb'eeh.
lib'enink	Xkomon rib' rik'in li aatin oyb'enink. Yookin <i>chi iib'enink cha'ank li qana' chin wank sa' yu'am.</i> Nayeemank aj wi' iyb'enink.
licham	Jo'ka'an nake'xye li ixaqilb'ej reheb' li ras malaj li riitz'in li xb'eelom. Yaj <i>li wiicham cha'ank qana' Yan re lix Kat.</i> _Ani a'an, chan lix Kat. _Ras <i>linb'eelom, cha'ank qana' Yan.</i> Wiicham aj B'ex, cha'ank lix Kantel, xb'aan naq a xb'eelom wank jun riitz'in ch'ina teelom.
lilunk	llok yal se' nume'k. //Naq li k'a' re ru na'ilmank yal sa' junpaat, nayeemank aj wi' iilunk. <i>Xk'ulunk chi iilunk sa' qayamq laj k'ak'alene tenamit.</i>
liq	Xk'ab'a' chi junil li nak'ammank chi iiqanb'il. <i>Nim li wiiq ab'an moko aal ta. Ma nim wi' laawiiq, kama'an riiq sank.</i> / Xb'iisul li jo'nimal naruhank riiqankil. <i>Hoob' iiq aj wi' xruuchin linkape. Lajeek'aal iiq naxk'am li wiiqob'aal ch'iich'.</i> //Riiq teken: Jo'ka'an nayeemank re li nake'xk'am cho'q xwa li teken sa' li xsokeb'. <i>Xe't'ane'k riiq li teken, hab' traj li kutank.</i> / //Riiq k'uula'al: Jo'ka'an nayeemank re li nab'atb'ook wi' chaq li k'ula'al sa' li raalob'aal li xna', naq nayo'laan tentook na'elk chaq, wi ink'a' na'elk chaq chi junpaat naru nakam li na'b'ej. // //K'anjel nateneb'aak sa' xb'een li poyanam. <i>Wank jun iiq sa' inb'een chi ru li chaq'rab'.</i> Ink'a' xkuy li riiq, x'eelelik chi ru.
liqaal	Xk'ab'a' li na'oksimank sa' xkelonkil li kemom. A'an li nab'ak'mank chi xka'pak'alil li t'uxb'eel ut nanume'k chaq chi rix laj kemonel.
liqanb'il	Chi junil li isinb'il sa' xna'aj ut k'amb'il chik sa' jalan na'ajej. Yal iiqanb'il li yaj naq xko'o sa' li b'anleb'aal. / Chi iiqanb'il: naxye naq wanq xtaab'il naq tk'ammanq, moko chi paqonb'il ta chi moko q'alunb'il ta.
liqanel	Li wank cho'q xk'anjel malaj sa' xb'een li iiqank. <i>Aj iiqanel sa' k'ayiil.</i> / Aj iiqanel chihab': Jo'ka'an nake'yeemank re li xnawal li kutank natiklaak wi' li chihab' junjunq. <i>Kahib'eb' aj wi' laj iiqanel chihab' sa' rajlab'aal q'e kutank laj Mayab': Qawa' Iq', Qawa' Kej, Qawa' B'e, Qawa' No'oj.</i>
liqanink	Xk'amb'al junaq k'anjel. //Nayeemank li aatin a'in naq wank junaq li na'leb' xxaqab'anb'il sa' xb'een li poyanam. <i>Xwiiqani li xxokok tumin xb'aaneb' linkomon.</i>
liqank	Xk'amb'al iiq. //K'anjel nake'xb'aanu li poyanam ixq, winq ut kok'al naq nake'xk'am li k'a' ru re xalaarit. <i>Timil nab'eek li cheekel winq, aal tana li si' nariiqa. Xwiiqa link'uula'al jwal ch'a'aj xq'alunkil.</i>
liq'o	Li wank chi iiqanb'il. liq'o xsi' naq xt'am.
liqob'aal	Xk'ab'a' chi junil li na'uxk wi' li iiqank. / liqob'aal t'ikr: jun nimla t'ikr b'ar wi' nak'eemank k'a'aq re ru ut naru xpixb'al sa' b'alxuk ut chi kama'an naru riiqankil. Nayeemank aj wi' jelool.
liqom	Li k'amb'il chaq chi iiqanb'il malaj li toj t-iqaaq. Tentok reechaninkil li aatin a'in: wiiqom, aawiiqom, riiqom, qiiqom, eeriqom, riiqomeb'. / <i>Toj wank riiqomeb' li al, ewu te'raqe'q ihoon.</i> //Jo'ka'an aj wi nayeemank

	re li na'iiqamk. Maab'as nintaw aj iigom re link'ay.
litz'in	Aatin moko na'oksi ta xjunes, toj wank xwinqul na'eechanink re. Wiitz'in, aawiitz'in, riitz'in, qiitz'in, eeriitz'in, riitz'ineb'. Nak'utunk naq naxpatz' li toj saaj xchihab' chi ru li yook wi xtaq'eetankil. Li nayehok wiitz'in, asb'ej malaj anab'b'ej li yook chi aatinak.
litz'in e	Aatin moko na'oksiik ta xjunes, toj wank xwinqul na'eechanink re. Ab'an li na'atinak ut li napatz'e'k ralal xk'ajoleb' ikanb'ej malaj inkaana'b'ej. Wiitz'in we, aawiitz'in aawe, riitz'in re, qiitz'in qe, eeriitz'in eere, riitz'ineb' re. Nak'utunk naq naxpatz' li toj saaj xchihab' chi ru li yook wi' xtaq'eetankil. Li nayehok wiitz'in we, asb'ej re malaj anab'b'ej e li yook chi aatinak. Chanchan naq jwal ink'a' chik naked'oksi li aatineb' a'in, ka'aj chik naked'xye: Wiitz'in a xKantel. _Ma tz'aqal aawiitz'in. _Ink'a', yal wiitz'in we, cha'ankeb'.
litz'inb'ej	Chi junil li saaj xchihab' chi ru li yook wi' chi taq'eetaak. <i>litz'inb'ej chi wu laj Manu' cha'ank qawa' Mek.</i>
litz'inb'ejil	Xyaalalil malaj xwankilal li wank chi iitz'inb'ejil. <i>Li wank chi iitz'inb'ejil qak'ulub' li taqlaak.</i>
litzam.	Xk'ab'a' jun xnimal li loq'laj tzuul wank sa' xteepal laj q'eqchi'. Qana' litzam tz'aqal li xk'ab'a', aran wank sa' xyanq xch'och' li tenamit Lankin ut Chi K'ajb'om. Nab'aleb' li poyanam naked'hulak chi xk'atb'al li ruutz'u'ujeb' chi ru Qana' litzam.

J j

A'in xjunlajuhil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi', nasiyaak chaq li xyaab' naq naxk'ul rib' xtoonol li ru'uj aq' rik'in li xtoon xchoxahil e, naq nanume'k chaq li iq' aran yal naxqiriri rib'.

Ja'aj	Xcha'alil li poyanam ut li xul li nawank sa' xyanq rib' li xjolom rik'in li xb'een xtelb'. Nayeemank aj wi' re kux . Tentook reechaninkil li aatin d'in chi jo' we': <i>inja'aj, aaja'aj, xja'aj, qaja'aj, eeja'aj, xja'ajeb'</i> . Li ja'aj wank xtz'uumal, rich'mul, xb'aqel, rix, rub'el. <i>Siq'sook aj chik xja'aj aj Xiwan rub'el li riiq.</i> / Wankeb' li k'a'aq re ru wank xja'aj: li meet, li kukb', li xaar, li po'ot, li su, li k'um, utwx. //Li ja'aj nawank xyaab': <i>ch'ina'us xyaab' xja'aj aj b'ichanel xk'ulunk sa' li nimq'e. Xtehe' sa' xja'aj, xtaw xwinqilal.</i> / //Nawank xyajel: <i>b'uq'ja'aj, wotz'okja'aj, chaqi ja'aj.</i>
Ja'ajej	Xk'ab'a' chi junil li ja'aj. Nayeemank aj wi' re kuxej . Naab'al li aatin nayeemank chi rix li ja'ajej: nasiq'mank, nayu'mank, nab'ach'mank, naja'mank, naxiqib'amank, nasalab'amank, utwx.
Ja'ajul	Xkomon li xyaab' li ja'aj ab'an naxch'olob' chan ru ut k'a' ru li naxpatz'. <i>Ch'ina'us xja'ajul naq teeb'icha li roxloq'il b'ich qatenamit Watemaal.</i>
Jaak	Xk'ab'a' jun li rahilal naxk'ul li ru'uj oq, a'an naq najache'k rub'el li ru'uj oq, raara chi us. Nak'ulmank sa' xk'ab'a' li sulul malaj li t'aqt'aqil. Nak'ira'k naq taach'aj sa' xab'on ut taachaqihob'resi, chi rix a'an, taab'ak sa' junaq ch'ina saq ruhil t'irk, wank naq chi humal nake'xb'ak ut nak'ira.
Ja'am	Wank chi ja'jo'.
Jachal	Jun xjachalil li k'a'aq re ru. Aatin naxk'e resil xk'ihal li k'a' re ru na'elk naq najachmank. Jun jachal inkaxlanwa xk'e we inyuwa'. <i>Hoob' jachal x-elk li k'uluj xyiib' inna'.</i> //Li ak isinb'il xkomon
Jachalal	Li xk'ihal malaj li xnimal jachb'il.
Jacham	Wank chi jachjook.
Jachb'il	Li ak isinb'il malaj ak jek'b'il xyanq.
Jachb'il ajl	Jo'ka'an nayeemank re sa' li ajlank jun raqal li ajl chi jachinb'il nawank.
Jachjook	Jo'ka'an nayeemank re li wank chi laq'look, ab'an teetook xyanq jun pak'al. <i>Jachjook ra' naq xt'ane'k laj b'atz'unel.</i>
Jachleb' che'	Xk'ab'a' li ch'iich' na'oksimank re xjachb'al li che' chi perpo'k malaj chi jilil.
Jachleb'aal che'	Na'ajej b'ar wi' na'uxk li jachok che'. Arin napatz'mank li xch'aat malaj li rochochil.
Jachok	Xputz'inkil li k'a'aq re ru wank chi jun. Aatin na'oksimank naq taawaj li kok' tumin, malaj naq eb' li poyanam nake'xjach li tz'alamche' ut li k'a'atq chik re ru. //Yookeb' <i>chi jachok che' laj Chamil. Yook chi jachok tumin laj k'ay chiin.</i> //Naxjach li wa laj si' re xk'eeb'al re li xtz'i'. //Naq najek'mank xyamq li seer xul nayeemank aj wi' jachok. <i>Qawa' Lix yook chi jachok seer xul ut ak xkaxonil aj wi' yookatq xk'eeb'al.</i>
Jachom	Chi junil li ak jachb'il malaj li toj tjachmanq. / <i>Injachom wib' rik'in inb'eelom, chan qana' Kar.</i>
Jachonel	Li naxk'anjela li jachok. <i>Aj jachonel che' inb'eelom chan qana' Rux.</i>
Ja'jo	Naq junaq li poyanam malaq xul chi tzuul nake'ilok. //Jo'ka'an nayeemank re li k'uula'al malaj li nimqi poyanam naq taqe'q na'ilok li xjolom. <i>Moko us ta naq ja'jook xjolom li k'uula'al chi rix, T'ant'ook li kalajenaq sa' pim ut ja'jook li xjolom chi rix.</i>

Jal u	Poyanam moko jwal tiik ta xna'leb' malaj li xch'ool, us naq naril junaq li poyanam, ab'an sa' jalan chik na'ajej jalan chik tixye chi rix. Nayeemank aj wi' re aj ka'pak'al O.
Jalam	Najter aatin na'oksimank re xyeeb'al naq jalajenaq.
Jalam 'uuch	Reetalil li poyanam malaj li k'a'aq re ru na'isimank reetalil li ru sa' yib'anb'il malaj sa' jalam'uuchib'aal.
Jalam'uuchib'aal hu	Nimqi perel hu na'oksimank re xyiib'ankil li jalam'uuch, mare xjalam'uuch li poyanam, xul, tzultaq'a malaj reetalil junaq li ochoch.
Jalan	Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq moko ha'an ta. <i>Jalan xye. Jalan aj e. Jalan chalk re. Jalan xna'leb'.</i>
Jalaak	Xraqik, xt'anik, xhamik junaq k'anjel malaq rix k'a'aq re ru. //Najalaak rixeb' li xul jo' li tz'i', li imul, li kaxlan. //Nake'jalaak aj wi' li nake'jolomink re li tzoleb'aal, li tenamit ut li awab'ej. // <i>Xjalaak rix lynch'ina imul. Rajlal kaahib' chihab' najalaak li awab'ej.</i>
Jalaamil	Chi junil li najalaak sa' junpaat moko nayo'onimank ta naq tjalaqa.
Jalb'eet	Poyanam nahulak chi ru xpatz'b'al chi jalb'il k'a' ru re.
Jalb'e	A'an xk'ab'a' jun li b'e wank chi xk'atq malaj jalan chik chi ru li tz'aqal na'nook. Na'oksimank re xmuqb'al ib' chi ru junaq ch'a'ajkilal.
Jalb'il aatin	Kiib' ru naraj naxye: jun naq sa' jalan chik aatinob'aal numsinb'il li aatin a'an. Jun chik xyaalal a'an naq moko sa' xtiikilal ta nake'xye li aatin jalan naq nake'xye, ab'an li nake'raj xyeeb'al moko tzaqal a'an ta.
Jaljech'	Naq moko tiik ta naq wank. //Jo'ka'an nayeemank naq li k'a'aq re ru ink'a' Junnaqik xnimqal li roq jo' li meex. <i>Yib' ru li meex jaljech' li roq. //Jo'ka'an aj wi' naye'e' re li t'ikr naq ink'a' tiik xsetb'al. Jaljech' naq setb'il li t'ikr.</i>
Jaljook	Jalan chik moko a'an ta chi tz'aqal.
Jaljookil ru aatin	Li aatin nayeemank malaj li na'ab'imank yal sa' jaljook ru wank, jalan tz'aqal li xchamal xyaalalil. / Kamenaq li xch'ool: naraj naxye naq moko <i>jultik ta re, moko nanaq ta sa' xch'ool, moko wank ta sa' xch'ool li k'a' ru yook chi xb'aanunkil. // Xk'ab'a' jun siir aatin nayeemank naq toj xk'a'uxlankil rix k'a' ru naraj xyeeb'al xb'aan naq moko tz'aqal ha'an ta xyaalalil li na'ab'imank. Qana' Xmukane' kixke' li q'ani ixim, saqi ixim, kaqi ixim ut q'eqi ixim, chi ru li xq'emal kixyiib' xpoyanamil laj Mayab'. Li Qaawa' kixchap li seb', kixpak' reetalil li winq, kirapu si xsa' re ut kiyo'laak li xb'een winq ut li xb'een ixq.</i>
Jal-leb'	Chi junil li na'oksimank re xjalb'al li ak yook chi oksiiik. <i>Jun suumal aj wi' injal-leb' xink'am.</i>
Jal-leb'aal	Na'ajej b'ar wi' na'uxk jalok.
Jalok	Risinkil li k'a' re ru ut xk'eeb'al reeqaj. //Jo'ka'an aj wi' nayeemank naq nato'nimank li tk'anjelaq chi qu. //xe'xjal raq' li qaawa'. <i>Yookeb' chi jalok laj b'atz'unel. Injalaq b'ayaq aawatz'am hulaj tink'e reeqaj. K'e chi jalok li ch'ina'al xtz'ajni rib'.</i>
Jalpaq	Moko tuqtuuk ta ru, moko tiit ta ru. Moko a'an ta na'elk. //Jalpaq xtz'alamche'il li rochoch re ink'a' nak'utunk saqenq chi ru. <i>Jalpaq ru li naxye, naxye us naxye ink'a'.</i>
Jalpaqink	Xk'ootinkil li k'a'aq re ru. //K'anjel nab'aanumank naq na'ajmank tchaqiq sa' junpaat li k'a'aq re ru. <i>Tiq ru li saq'e, xinjalpaqi li si' re tchaqiq chi us. T'aqt'aq li tz'alamche' ut ink'a' xe'xajalpaqi ru. //Xjuntaq'eetilal li aatin jalpaqink a'an li xaltapink.</i>
Jamjam	Xyaab' naq nahab'lemank li sa'usxe'pim chi rax malaj moko chaq' ta.

	Nayeemank aj wi' jumjum . Jamjam xk'uxb'al li q'anxe' ut li kaqxe'.
Japok e	Japok e nayeemank naq ani traj wark ut naxjap li re xb'aan naq xlub'taak. //Japink e nayeemank aj wi' naq ani naxjap re ut na'elk chi kaw xyaab' li xkux.
Jaq'jaq'	Xk'ab'a' jun li b'ook na'utz'mank jwal napaq'ok malaj naxk'e chi at'ismak li poyanam. Li b'ook a'in nak'utunk sa' li ik, xb'aaneb' li kok'xul, pojtz' chi ru aq'ej ut xb'ook li kamenaq. Nayeemank aj wi' qab'qab'.
Jaq'jaq'il	Xb'ook li jaq'jaq' chanchan li ik naq yook chi k'ilik malaj chi putz'e'k.
Jaquam	Li teetook yal tz'aqalaj ab'an junelik.
Jaqb'il	Li teeb'il rik'in jaqleb'.
Jaqjook	Li ak teetook rik'in jaqleb'.
Jar	Raatinul patz'om b'ar wi' na'ajmank xnawb'al xk'ihal li k'a' re ru yook chi patz'e'k. Junes sa' xtiklajik li aatin na'oksimank. /Jar b'aanunk. Jar yehok.
Jar k'ihal sut	Raatinul patz'om. Li xyaalalil a'an naq naxpatz' jar sut xk'ihal. Jarub' sutink, jarub' k'ulunik. Wank naq li patz'om a'in moko reetal ta xsumenkil, wan naq yal re ch'iilank. Li patz'om a'in chanchan naq naxsiipob'resi ru li aatin, re naq jwal xiwajel rab'inkil.
Jar k'ihal	Raatinul patz'om. Li xyaalal a'an naq naxpatz' jarub' xk'ihal. Ma xiikil xk'ihal.
Jar mayer	Raatinul patz'om. Li xyaalalil a'an naq naxpatz' numtajenaq xk'ihal li q'e kutank ak xnume'. Li patz'om a'in chanchan naq naxsiipob'resi ru li aatin, re naq jwal xiwajel rab'inkil. / Jar mayer xtiklajik chaq li ruuchich'och'.
Jar sut	Raatinul patz'om. Li xyaalalil a'an naq naxpatz' jar sut ak xwank, ak xyehe', ak xb'aanuuk, ak x'ile'k, ak xk'ule'k. Wank naq li patz'om a'in moko reetal ta xsumenkil, wank naq yal re ch'iilank malaj wech'ok. / Jar sut ak xathulak chaq sa' tenamit Watemaal. Jar sut ak xtojok. _Jar sut chik taawaj toj tatinkuy. Maayo'oni chik. Anaqwank aj wi' xik we chi jitok.
Jar ta wa	Raatinul patz'om. Li xyaalalil a'an naq naxpatz' jar wank li ak xwank, ab'an sa' xyaalal naxpatz'. Nayeemank aj wi' jar taq wa, jar wa . Wank naq li patz'om a'in moko reetal ta xsumenkil, wank naq yal re ch'iilank malaj wech'ok. /Jar ta wa xinye li waatin, ink'a' xinixpaab' toj reetal aj wi' xtaaw xkamik chi sa' li kalaak.
Jar taq wa	Raatinul patz'om. Li xyaalalil a'an naq naxpatz' jar wank li ak xwank, ab'an chi wank xyanq. Nayeemank aj wi' jar taq wa, jar wa . Wank naq li patz'om a'in moko reetal ta xsumenkil, wank naq yal re ch'iilank malaj wech'ok. Li patz'om a'in chanchan naq naxsiipob'resi ru li aatin, re naq jwal xiwajel rab'inkil. / Jar taq wa yooqin xyeeb'al aawe, moko naxk'ulub'an ta aach'ool.
Jar wa	Raatinul patz'om. Li xyaalalil a'an naq naxpatz' jar wank li ak xwank. Nayeemank aj wi' jar taq wa, jar ta wa . Wank naq li patz'om a'in moko reetal ta xsumenkil, wank naq yal re ch'iilank malaj wech'ok. / Ak kinch'olob' chaawu, jar wa chik taawaj tinye aawe.
Jark'aal	Raatinul patz'om. Li xyaalalil a'an naq naxpatz' jarub' xk'ihal chi junqmay. Moko jwal na'oksiik ta chik, raatineb' najter poyanam.
Jarub'	Raatinul patz'om. Li xyaalalil a'an naq naxpatz' li k'a' ru wank chi xjunqalil. / Jarub' roqechal laawochoch. Jarub' ta wi' li tzoleb'aal wank sa' xteepal Lankin. Jarub'eb' laakok'al.
Jaruj	Raatinul patz'om. Li xyaalalil a'an naq naxpatz' chi rix li q'e kutank, ab'an moko reetal ta wank xsumenkil, yal re jun k'a'uxlak malaj yal re ch'iilank malaj wech'ok. Wi ink'a' nakaak'e aach'ool chi tzolok, jaruj aawu naq nakak'a'uxla.

Jarujatq	Raatinul patz'om. Li xyaalalil a'an naq naxpatz' jalanjalan xhonalil, xyanq malaq xpoyanamil li naxpatz'. Jarujatq chihab' xyanq naq kik'ulje'k li xnimqal hiik Wetemaal.
Jat'ok	K'anjel nab'aanumank chi ru li ka' re xke'b'al li tzakahemj jo' li pix, li ik, li rax ixim ut k'a'atq chi re ru. <i>Xinjat' rikil lintz'u'uj re naq sa t-elq. Chi ru k'a xjat' li rax ixim linna'.</i>
Jatz'	Jo'ka'an nayeemank naq jun xnaq' ru li poyanam ink'a' us na'ilok. Ak jatz' aj wi' ru lix Tomaas naq xyo'laak. <i>Ink'a' us xhob'al li qas qiitz'in jatz' ru, nimla maak a'an.</i>
Jatz' u	A'an xk'ab'a' li xnaq' u naq moko jwal tiik ta nak'utunk ut moko tiik ta naq na'ilok li poyanam. Nayeemank aj wi' tz'eb' u, b'etz' u . Wank jun ink'ula'al ch'ina jatz' ru, mare naru raj xk'amb'al sa' junaq b'anleb'aal re te'xye chan raj ru xb'aanunkil.
Jax.	Xcha'alileb' li xul nake'xik'an b'ar wi' nake'xke'li ru li xtzakahemqeb' re naq sa tixtz'ub' li xsahilal li xjunxaqalil. Chi sa' li xjax, wank naab'al li kok' pek ut a'an nak'anjelak re xke'b'al li xtzakahemq. / Xyaab' li k'ajpek naq naxji'le rib' chi rib'il rib' malaj xyaab' li k'ajpek nahab'lemank sa' xyanq li chaq'al keng' ink'a' molb'il ru chi us.
Jay	A'an awe'keb' junqaq nayeemank jay re, jo' li wa, li tz'alamche' li tikr, li hu ut wan naab'al chik k'a'aq re ru. <i>Jay naxorok linna'chin, Jay ru li pim rub'el li k'al. Jay li t'ikr. Jay li po'ot. // Jay rix. Wan li che', li ru ut li xxaq li awimj jay rix. Jay rix li pix, jay rix li chiin, jay rix li che' xinyok'. // Jay xtib'el. Juntaq'eet aj wi' rik'in li aatin jay xtz'ejwal. Jay xtib'el li aaq Jo'ka'an naq maak'a' ru li b'aq xe'xk'ayi we. // Jay xtz'ejwal. Li aatin a'in na'oksimank naq naloq'mank junaq li wakax, li aaq malaj junaq chik li ketomj. Jay xtz'ejwal li wakax toj maji' nanimak chi us. //Li aatin a'in juntaq'eet rik'in jay xtib'el</i>
Jeb'ok	Xk'osb'al xnimil, xk'ihal li k'a'aq re ru. //K'anjel nab'aanumank naq jwal nujenaq li kukb', li meet li xaar, li koxtal malaj k'a'atq chik ru. //Xinjab' li tiqwal ha' wank sa' xaar. <i>Nujenaq li ixim sa' li koxtal xjeb' linyuwa'.</i>
Jech'	Moko juntaq'eet ta xb'isb'al. //K'iila paay li k'a'aq re ru nayeemank re jech' xb'aan naq moko xsum ta rib' naq yib'aanb'il. <i>Jech' roq li meex xkana. Jech' roq linwex xe'xyiib'</i>
Jejem.	Ch'ina mitz aj xul, sa' komonil nake'b'eeek, ink'a' nake'k'utunk, ak xate'xtiw naq taaweek'a. Jwal ra xmay nake'xkanab' ut nasipoo li xna'aj.
Jek'ok	Xch'ool aatin naxye xb'aanunkil li xjek'inkil malaj xpukankil li re'a' re ru. Sa' li awk, sa' li sumlaak, sa' li pab'aank ut naq nawank li yo'lenk kamenaq na'uxmank li jek'ok. <i>Linna'chin xjek'ok chaq kakaw sa' li nimq'e.</i>
Jeketzo'	Li jeketzo' a'an li tz'ik chi naab'al nake'b'eeek, nawnook ru li xyaab' xb'aan naq sa' komonil nake'yaab'ak. Raxmoyink b'ayaq li xxik' ut chi ru xmaqab' chaacha li rismal. Li tzo' wan li xperen. Sa nake'purik li jeketzo'. //Jeketzo' nayeeman re li kalajenaq k'ajo' nachoqink.
Jeljook	Li k'a'aq re ru wank xb'een telb'. //Jo'ka'an nayeemank naq li k'a'ru qe xb'een qatelb' naqak'am. <i>Jeljook xkoton li ch'ina mama'. Najter kutan li ixq chi jeljook naxk'am li xk'uula'al sa' t'ikr.</i>
Jelonk	Xk'amb'al li k'a'aq re ru xb'een telb'. //Wank li k'amom yal jelonb'il na'uxmank. <i>Li xkoton is linyuwa' ink'a' aal jo'ka'an naq yal xjelo xb'een xtelb'. Yook chi jelonk k'aj kab' li chi'na'al.</i>
Jelool t'ikr	Jun nimla t'ikr b'ar wi' nak'eemank k'a'aq re ru ut naru xpixb'al sa' b'alxuk ut chi kama'an naru riqankil. Nayeemank aj wi' jelool – Jelob'.
Jeteb'ank	Xch'ool aatin naxye xk'eeb'al chi chunlaak //Jeteb' aawib' chi ru li tem.

Jetok	B'EEK rik'in li itb'ej. //Wotz'ok tana rit li tz'i' k'ajo naq xjetok chi ru li ch'och'. Yook chi jetok li k'uula'al xb'aan naq maji' naruhan chi b'EEK .
Ji	Nimla che' nak'i sa' kehil ut sa' luulukil ch'och'. Kawil che', q'axal sa nak'at ut kaw ru xamlel, Jo'ka'an naq nake'xk'ayi chi sib'jul cho'q re ru xaml. Wank saqi ji, kaqi ji, q'ani ji.
Ji'leb'	Chi junil li k'anjelob'aal naru wi' li ji'ok malaj xq'untasinkil ru k'a'aaq re ru. Wankeb' li ji'leb' che', ji'leb' t'ikr, ji'leb' ch'iich', ji'leb' ru tz'ak, ji'leb' pek, utwchx.
Ji'leb' e	Ak' aatin xk'eemank cho'q xk'ab'a' jun li na'oksimank cho'q re xji'b'al, xmesb'al malaj xch'ajb'al ruuch e. Nayeemank aj wi' ji'leb' uuch e . Xtoqe' linji'leb' e.
Ji'leb' uuch e	Ak' aatin xk'eemank cho'q xk'ab'a' jun li na'oksimank cho'q re xji'b'al, xmesb'al malaj xch'ajb'al ruuch e. Nayeemank aj wi' ji'leb' e. / Xtoqe' linji'leb' uuch e.
Ji'leb'che'	Chi junil li k'anjelob'aal nak'anjelak re xji'b'al malaj xq'untasinkil ru li tz'alamche'.
Ji'ok	Xq'esnankil re li k'a'aaq re ru malaq xtikob'resankil ru li t'ikr. Li kok' ch'iich', li machet, li asaron, li maal, nak'eemank xq'esnal; a'an li nayeemank re ji'ok. Yook chi ji'ok ch'iich linmama'. //Wan jun ch'ol li ji'ok jo' naq na'oksimank li ji'leb' re li t'ikr; li wixa'an naxji' ru li xt'ikr. Ji' linwex a na'.
Ji'om	Chi junil li ak ji'b'il malaj li tentook toj tji'e'q. / _Yo'o chaq chi rajsinkil qu sa' tenamit a Pet, chunk lix Tiin. _Us raj nawab'i, yal b'an toj wank inji'om, chan lix Pet.
Jich'ix	Naraj xyeeb'al naq mare rik'in kalaawx kix, kuux, rixi'ij xe'xjuch'i ru li meex, li ochoch ut k'a'atq chi ru. Jich'ix ru li tem xb'aan li ch'ina ixqa'al. Jich'ix ru li ochoch xb'aaneb' li eet.
Jichok	Li aatin jichok naxk'e li esil chi rix li nak'ulmank naq k'a' ru najichok re li qajunxaqaalil. Xjich xsa' wu xk'ixil li utz'u'uj. Jo'ka'an aj wi' nayeemank rik'in li k'a' re ru naxk'ul li jiche'k: Li ch'ina'al xjich ru xb'eeleb'aal ch'iich' qawa' kolax. Li k'uula'al naxjich xnaq' wu rik'in rixi'ij.
Jiil	Xk'ab'a' li nab'esisink xamlel li moqx sa' li joyakaan malaj k'a' chik ru nak'ate' kut namoqk.
Jiiq' ch'ool	Jo'ka'an nayeemank re li poyanam li kok'atq xsa' naxkeelo li iq' ut timiil narisi chaq. Li b'aanuhem a'in wank xyaalal, naxkutb'esi naq ra xch'ool, malaj wank junaq muqmuukil na'leb' xk'ulum malaj naxnaw ut ink'a' xyehom. Laa'in ink'a' nawaj rochb'eeninkil aj jiiq' ch'ool, ye xyaalal k'a' ru taak'ul, cha'ank li yuwa'b'ej re li xrab'in.
Ji'leb' t'ikr	K'anjelob'aal na'oksimank re risinkil xmochoxil li aq'ej malaj k'a' chik ru chi t'ikrul. B'ar wi' toj maak'a' li kaxlan xaml, ru xaml natiqworesimank wi' li ji'leb'.
Jiljook	Wi li yaj ink'a' chik naxkuy wakliik nayeemank naq yal jiljook aj chik. Jo'ka'an aj wi' nak'eemank li kamenaq re xyo'lenkil ut xmuqb'al. Yaj laj kalich jiljook chi ru ch'aat. Jiljo li kamenaq yo xyo'lenkil. //Juntaq'eet b'ayaq xyaalal rik'in li aatin tutz'tuuk.
Jilok	Risinkil chi junxikik ru li k'a'aaq re ru. //Najilmank li q'ap, li kape, li tz'i'. //Jo'ka'an aj wi' nab'aanumank re junqaq li yaj. Laj ilonel naxjil li yaj.
Jilonel	Jo'ka'an nayeemank re li poyanam li naxjileb' li yaj re t-elq xmay xjunxaqalil malaj re tixtuqub' xtib'el li wank sa' yu'am.
Jip	Jo'ka'an nayeemank re li poyanam ink'a' naraj ab'ink jo'k'ehalaq ta li aatin taaye sa' xxik. Wankeb' aj wi' li xul. Jo'ka'aneb' jo' li tz'i', li mes utwx.

	<i>Ink'a' na'ab'ink li jip aj al. Li jip aj tz'i' ninpeq' chi ha' ut ink'a' nawakliik.</i>
Jipil	Xkomon li aatin jip, ab'an arin naxch'olob' xyaalal ut ani naxpatz'. Nayeemank aj wi' jipul . Yib' ru li jipil, xb'aan naq maajun chik tpatz'oq aawe.
Jiq'	Xk'ab'a' jun li yajel jwal nak'ulmank sa' li k'uula'alil, ab'an wank aj wi' naq ak nimq chik nake'k'uluk re. Ra xk'ulb'al li yajel a'in xb'aan naq na'uxk li ojob'ak tik naxik xmusiq' li yaj, elajik aj chik nak'ulunk. Najt nawank li yajel a'in sa' xb'een junaq li ch'ina'al wi kaw rib', ab'an numtajenaq xkamsihom li jiq'. Anaqwank aajel ru xk'amb'aleb' sa' li b'anleb'aal li toj k'uula'aleb' chi us re te'kute'q chaq, chi kama'an ink'a' chik te'xk'ul li jiq'. Naq ak yook chik li yajel, chanchan naq elajik xtawb'al xb'anol.
Jiq'leb'aal ch'ool	Jo'ka'an nayeemank re naq na'ilman'k junaq chaq'alil ru na'ajej malaj junaq poyanam wank sa' xnim'al rahilal.
Jiq'ok	Roksinkil malaj xkelankil k'a'aaq re ru sa' xxololil li musiq'. A'in xiwxixw xb'aan naq nakansink. Naq li ha' naxik chi naab'al sa' u'ujej. Li na'leb' a'in na'uxmank rik'in li u'uj. <i>Ink'a' us li jiq'ok ha' naru nakam li poyanam xb'aan</i>
Jiqonk	Xk'eeb'al xyanq li k'a'aaq re ru. Aatin na'oksimank naq wank na'jej xk'atq junaq li poyanam ut nayeemank re jiqon b'ayaq. <i>Jwal josq' li ixq ink'a' xjiqonk b'ayaq.</i>
Jisyach'	Xk'ab'a' jun paay li aq'ej nake'roksi li ixq sa' li numxik, jwal junjisil wi' chik naq nanume'k sa' xyanqeb' ra' ab'an toj sa' xb'een xtelb' nanume'k chaq li xk'aamal. Nayeemank aj wi' re ch'otyach' .
Jitok	Xyeeb'al li k'a'aaq ru nak'ulmank. //Naq nak'e'xch'e' rib' li kok'al nak'e'jitok, Jo'ka'an aj wi' li poyanam nake'jitok sa' Poopol naq wankeb' xch'a'ajkilal malaj naq nake'xkul li rahilal. <i>Tyaab'aaq li ka'ch'in xko'o chi jitok chi ru xyuwa'.</i> Xjitok li wixaqil chi ru inna' re tinxch'iila.
Jit'ok	Xb'ak'b'al chi kaw li k'a'aaq re ru. Na'uxmank xjit'b'al li wex, li uuq, li si', li uutz'u'uj li xxaq moxl naq nak'eemank chi joob'; ut naab'al li k'a'atq re ru. //Us naq xaajit' naab'al xxaq li moxl cho'q re aak'ay
Jit'jit'	Moko us ta nachaqaq. Li aatin a'in juntaq'eet xyaalal rik'in Jut'jut'.
Jit'om	Chi junil li ak jit'b'il malaj li toj tentook xjit'b'al.
Jitonel	Jo'ka'an nayeemank re li junelik nahulak chi ru jitok malaj ak xk'anjel aj wi' li na'leb' a'an. Ak xe'xk'uub' chaq rib' aj jitonel, a' te'raj naq reetal te'xlap se' tz'alam a xma'alka'an.
Jitz'	Jun li yaab' na'ab'imank naq naxji' rib' li ch'iich' chi rib'il rib', wank aj wi' naq jo'ka'an nak'utun naq naxji' rib' li chaqi che' chi rib'il rib'.
Jitz'jitz'	Ak' aatin xk'eeman cho'q xk'ab'a' jun li wajb', b'iyolin nake'xye re sa' kaxlanchi'.
Jo' maajo'	Li moko us ta xb'aanunkil. //A'an li poyanam naq ink'a' naxb'aanu chi chaab'il li xk'anjel. <i>Jo' maajo' naq xraq'i ru li b'e li winq. Li ixq jo' maajo' naq xch'aj li b'uch.</i>
Jo'	Li aatin jo' a'an li xtz'aqob' jun raqal li aatin. <i>Laj mek moko jwal saq ta xtib'el jo' laj Chus. Ch'ina'us laasut moko jo' ta li we xinloq'.</i>
Jo'ka'an,	Xk'omon aatin na'oksimank re xsumenkil malaj xtuqub'ankil xyaalal junaq li na'leb'. <i>Jo'ka'an naraj li k'utuk re naq te'xtaw ru li k'a' ru taak'ut.</i>
Jo'wan	Aatin na'oksimank re xb'isb'al li honal. //Li aatin jo'wan, naxk'e resil joq'e tqaj junaq li na'leb' malaj li k'anjel. <i>Jo'wan toolatwil. Jo'wan tink'am chi b'eeek linkach'in.</i>
Job'	Xk'ab'a' chi junil li paapo xsa'. Jalaneb' wi' li joob', hob', hoob' . Sa' li job' che' nake'wank li seer.

Job'che'	Nimla che' yo'yook malaj chaqi job' xsa'. Wank job'che' nake'xyiib' cho'q wajb' a'an li tuntun, wank nimq ut wank kok'. Naru aj wi' roksinkil cho'q xtenb'al rix li chaqi kape'.
Job'ol	Xkomon li aatin job', ab'an arin naxye chan ru rilb'al junaq ru li k'a' re ru. <i>Job'ol ru li meex. Job'ol ru lynch'aat.</i>
Job'nil	Xk'ab'a' xteetookilal xsa' li xpoolok'il li poyanam ut li xul. Aran wank chi junil li xxe' xtoonol li yo'lajeb', aran xokxook li ch'ool, li pospo'oy, numsis'aal tzakahemq, li tz'ileb'aal tzakahemq.
Joch	Jun li yaab' na'ab'imank naq naxsumela rib' li ixi'ij malaj k'a' chik ru q'es b'ayaq, chi rix malaj chi ru junaq li pokpook, chaqi ut q'es rix. Maajoch rit li uk'al, timil taanumsi li lekb' chi sa'. / Li aatin joch naraj aj wi' xyeeb'al ixi'ijib'k, elq'ak. / <i>Na'ab'imank naq wankeb' junqaq xb'eenil sa' poopol nake'xjoch b'ayaq xtumineb', xb'aan naq sa' junpaat nake'xyiib' xchaab'il ochoch.</i>
Jochjoch	Jun b'olb'ookil ch'iich', let'ex rix nake'xjochjochi chi kok' che' malaj chi rixi'ijeb' laj wajb' re xtz'aqob'resinkil ru xsahil rab'inkil li yaab' sa' li wajb'ak. Wankeb' aj xajleb' nake'roksi aj wi' li jochjoch.
Jochok	Roksinkil li k'a'aaq re ru q'es re rahob'tesink. //Naab'aleb' li xul nake'jochok jo' li tz'i', li mes, li kaxlan li ak'ach, li patz ut utwx. <i>K'ajo' yook chi jochok li ch'o sa' xyamq li hal. Li mes naxjoch xna'aj li xk'ot.</i>
Johok	Sab'esink. //Li winq nake'xjo rib'eb', wank aj wi' li ixq jo'ka'an nake'xb'aanu. //Risinkil xtz'ajnil ru li ik'e, johok aj wi' nayeemank re. //Junxil kutank naab'al li winq nake'johok ik'e. // <i>Xjo xmach li mama', yook chi johok ik'e' laj Mak. //Li ak'ach najohok: ju'ka'an nayeemank relaj ch'ajum tzo'ak'am naqxakapo'k rix xja'aj xb'aan naq x'ok chi nimla ak'achok. //Johok rix aaq. Risinkil li rismal lix li sol rix li aaq naq ak kamaaq chik ut ak xknt'ek tiqwal ha' chi rix.</i>
Johol	Chijunil li ak joob'il. //Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' xteepal Karcha': Se' Johol malaj Se' Jool.
Joholeb'	K'anjelob'aal nak'anjelak re li johok. Joholeb' mach. Joholeb' ik'e. / Xk'ab'a' jun li ch'ina ch'iich' naxb'as rib' ut nake'xb'eeresi sa' xb'oox junjung li poyanam, re setok malaj re xkolb'aleb' rib' chi ru tawasiik.
Joj	Xk'ab'a' jun nimla xox nasiyaak chaq sa' li tib'elej, timiltilimil na'eek'amank, nakaqo'k ru, chi rix a'an na'ok chi suya'ik jun li ch'ina saq, chanchan chik xnaq' ru ut a'an xpoj'el chik, numtajenaq xrahil ut moko nakotz ta chi junpaat, toj napuk'e'k, na'elk chaq li xya'al ut li xsuk. Eb' li chaab'il aj ilonel sa' li k'aleb'aal nake'xnaw xq'eenul, re napuk'e malaj nachaqik. Nayeemank aj wi' re saqijoj, sakijoj,
Jojowem	Xk'ab'a' li roqha' naxyoob' rib' naq naxk'e li nimla hab', numtajenaq naq nak'utunk sa' li kok' b'e ut sa' li yamyook chi ru li tzuul. Nayeemank aj wi' re jojowiil.
Jojowiil	Xk'ab'a' li roqha' naxyoob' rib' naq naxk'e li nimla hab', numtajenaq naq nak'utunk sa' li kok' b'e ut sa' li yamyook chi ru li tzuul. Nayeemank aj wi' re jojowem.
Jok	Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq junaq poyanam ink'a' nahulak chi ru k'anjelak. Nayeemank aj wi' re q'emkun, aj xokmo'.
Jok'	Xk'ab'a' jun li kutleb' pek nayiib'amank rik'in b'aqb'il k'aham. Nayeemank aj wi' re rant'in. Li jok' wank xch'ina taab'il sa' xyi, aran nak'eemank li pek. Li ru'uj li k'aham, jun re b'ak'b'ook sa' xyi li ru'uj ruq'b' li nakutuk ut jun yal chapchook, chi rix a'an nasursurimank ut nakog'mank li xmaril li k'aham yal

	chapcho, chi kama'an naxik li pek toj chi najt. Na'oksimank re xxib'enkileb' li ch'eje malaj li ch'ikwan yookeb' chi xk'ob'inkil li och.
Jokil	A'an li raalal malaj xyaalal li poyanam naq jok. Nayeemank aj wi' re q'emkunil . / <i>Seeb'a laak'anjel maak'ut aajokil</i> .
Jokleb'	Xk'ab'a' chi junil li k'anjelob'aal na'oksimank cho'q re li jokok.
Jokok	Naq nasab'esimank xb'een li ch'och', qayehaq ma re chi rix li kab'l malaj xk'atq li b'e naqaye aj wi' naq na'uxmank li jokok. <i>Yook chi jokok chi rix li ermiit laj José</i>
Joljol	Naq sa naxik li oqej, mare sa' k'aj pek malaq xtaq'ahil ru li b'e. <i>Joljol ru li pek t'ant'ook sa' nima'.</i> <i>Joljol ru li eeb' xb'aan naq t'aqt'aq</i>
Jolk'ok	T'ane'k sa' li na'aje'j joljol ru. //Rahilal nak'ulmank naq xiik' ru li b'e malaj naq nat'ane'k junaq li uk'al, li sek' ut li k'a'aaq re ru. <i>Xjolk'ok li sek' ut xjore'k.</i> <i>Xinjolk'ok sa' li xiik', xintz'ajni ru li waq'.</i> <i>Xjolk'ok li b'aqlaq ch'iich' sa' li taq'a.</i>
Jolom	Xk'ab'a' xcha'alil li poyanam ut li xul b'ar wi' xokxook li rulul li nab'eresink li xjunxaqalil. <i>Ra injolom. Xaaten aajolom. T'uru' xjolom.</i> //Xk'ab'a' li wank toj sa' xb'een li kumkuuk: <i>xjolom tzuul, xjolom pek, utwx.</i> //Jo'ka'an nayeemank re laj k'amolb'e, laj jolominel k'a'aaq re ru chi k'anjelil. <i>Laa'at xjolom li ch'uut. Laa'at xjolom li junkab'al.</i> / //Xsum xk'ab'a' li rismaal li jolom: <i>saq xjolom qana' Kon. Cham xjolom qana' Kat.</i> <i>Yook chi t'ane'k injolom.</i> // // Chi Jolom xk'ab'a' jun li k'aleb'aal Se' Nawuq', aran toj nak'utun xtz'ageb' qaxe'qatoon.
Jolomb'ej	Xk'ab'a' chi junil li wankeb' chi jolomink, ab'an jun patz'b'aleb' chi junil. //Jun yajel naxk'ul li jolom, b'ar wi' natiw ut nachal xya'al xsa' uhej ut na'ok chi elk li samej. <i>Xiikil injolomb'ej moko sa ta nawee'k'a. Li jolomb'ej naxb'on rib'.</i> <i>Jolomb'ej yook chi ketok re qawa' Sen.</i>
Jolomil	Xkomon li aatin jolom aj k'amolb'e. <i>Nimaq aakuyum naq wanqat cho'q xjolomil li ch'utam.</i>
Jolominb'il	K'anjel ak wanjenaq xjolomil.
Jolomkab'	Jun paay li kok' xul wankeb' xkab'el, chanchan naq moko us ta ruk'b'al li xya'aleb'.
Jolomna'	Xsum k'ab'a'ej sa' xteepal aj q'eqchi'. Aj Na'onel chaq'rab' qana' lxxik' Jolomna'.
Jolompich'	Kok' pim nak'i sa' xtoon li waj ut jwal ra xmay, xb'aan naq naq'ano'k ru li waj xb'aan ut moko na'usaak ta chik. Kaq ratzum naxk'e ut moko natuxmek ta. / Jun ch'ina tz'ik xkomon aj wi' li pich'.
Jolomq'een	Jo'ka'an nayeemank re li xsahob'l li tzakahem jwal kaw xb'ook. Nayeemank aj wi' re anx.
Joob'	B'isleb' nake'roksi laj maya'eqchi', li xnimal a'an li naxchet chi xkab'ichal li uq'b'. <i>Jun joob' wichaj xintaw chaq rub'el li k'al.</i>
Joob'aaq	Li joob'aaq, chi q'eq nab'ee'k re xsik'b'al xtzak, saq re xch'ool, saqmoyink ut q'eq xb'een li rix ut li xjolom, t'ort'ook li xjolom, kach'in ut k'onk'ook ruuch li re, nalemtz'unk sa' li ru. Kok' motzo' ut kok' xul naxtzaka, naq yook chi purik na'ee'k'ank. Li nake'ab'ink re nake'xye naq mare ani seeb' nakam. Wank chik ani nahob'ok re naq nake'rab'i chi yaab'ak.
Jook	Jo'ka'an xk'ab'a' li xna'aj li awinq ik Chi K'ajb'om. <i>Xik we sa' injook. Ma ak xaachoy raq'inkil laajook.</i>
Jook'ob'	Xk'ab'a' jun paay li raxk'aham jwal k'ix rix ut q'axal tz'uytz'uy.
Joom	Saajil che' nak'iik sa' tiqwal ch'och', moko tiik ta nak'iik, naab'al xtuxb' na'elk yal naxhel rib'. Li ru naxk'e nimqi t'ort'o'k. Naq natixk li ru naru

	xjachb'al sa' xyi, xjotzb'al li xsa', xchaqihob'resinkil ut naru cho'q xna'aj li ha', xlekb'al li ha' ut xna'aj li uk'ab'ej malaj li uq'un. Naq toj ak' saqsaq na'ilok naq nachaqik. Wi nimq chi us, na'oksimank cho'q xb'ukb'al li kakaw, Jo'ka'an naq nayemank re : b'ukleb'. / <i>K'ayi jun joomaq wuq'un. Joom sa' xxik chankeb' re li poyanam maak'a' chik risma.</i> //Li Poopol hu naxye naq eb' laj Wuqub' Keme', ke'xset xjolom qawa' Jun Junajpu, Wuqub' Junajpu ut koxe'xlap chaq sa' ru'uj jun toon li che' ut a'an chik kisutq'iik cho'q joom, ab'an ak xq'axtesi chaq li yu'am re li saaj ixq, Ixxik', xk'ab'a', Jo'ka'an naq ke'yola li lut, Junajpu ut Xb'alanq'e.
Joom che'	Saajil che' nak'i yalaq b'ar, us cho'q si', ab'an moko naxkuy ta cho'q xche'el li ochoch, xkomon rib' rik'in li lob'ch'eje.
Joranb'il	Chi junil li k'eeb'il chi ru li xaml re tchaqiq malaj tk'orecho'q. <i>Jwal nahulak chi ru inyuwa'il li joranb'il wa. Q'axal sununk li ox chi joranb'il.</i>
Jorank	K'orechink k'a'aq re ru chi ru li xaml. Li wa, li tul, li chaq'al ox ut k'a'atq chik re ru. Naq naxujaak nayeemank re xjorankil. <i>Xink'e linwa chi ru xaml ut chaab'il naq xjorank. Ch'ina'us najorank li sayi'tul sa' li ru xaml.</i>
Jorb'il	Ak isinb'il chi kok' ru. <i>Jorb'il xpek'al li chun re sa xtsu'b'al sa' li k'atleb'aal.</i>
Jorenaq	Ak xk'ulum li jore'k. <i>Jorenaq pe' linkukb', toj aran xwil naq xink'e ha' chi sa'.</i>
Jorinb'il	Ak isinb'il, putz'ib'il chi kok' ru. <i>Jorinb'il insi' xb'aan linyum naq xinhulak, chan qana' Siyon.</i>
Joroch'	Xk'ab'a' junaq li poyanam li jwal najorok k'a'aq re ru. _Aj joroch' a al wa'ran. _K'a'ut. _Numtajenaq li sek', li kukb' xjorom. _Toq'ob' ru, kaqcha li al.
Jorok	Xpuk'inkil li k'a'aq re ru. //Naab'al na'oksimank wi' li aatin a'in, qayehaq jorok b'aq, jorok pek ut k'a'aq chik re ru. // <i>Laj k'ay tib' ink'a' chik naxjor li b'aq jo' junxil. Xk'anjel li xb'eelom lix Neel a'an jorok pek.</i>
Jorol	A'an naq teetook, itz'il malaj k'atzk'ook xcha'al junaq li k'a' re ru pak'b'il malaj kaw chapchook malaj tz'aktz'ook chi rib'il rib'. <i>Jorol li kukb', li sek', li uk'al, li lem, utwchx.</i>
Jorolal	Xnimal li xteetookil, li ritz'ilal malaj li xk'atzk'ookil junaq li k'a' re ru. <i>Nim xjorolal li wuk'al, maajo'q'e chik fixkuy jun chiqokaq.</i>
Josq'	A'an nayemank re li poyanam naq yal nak'ulun rix. Wankeb' aj wi' li xul josq'eb' jo' li kaxlan, li ak'ach, li tz'i', li wakax utwx. <i>Naxb'aanu lix Kari' jwal josq' chi us. Maak'a' na'ok wi' lintz'i' ink'a' josq'.</i>
Josq'il	Jun ch'i'ch'i'al naxk'ul malaj naxk'ut li poyanam ut li xul. Yalaq chan ru naq naxk'ut li xjosq'il li poyanam: wank naq k'utzk'uuk ru, napoosank, naxsaple rib', maajun naraj raatinankil, naxchaj re, naketok, nahob'ok, utwx. Li xul naxk'ut xjosq'il chi jo' we': natzonk'ook li rix, naxsil ruuch re, naxb'ach'le li xjolom, naxtachle rib', naxchu' rib', naxqirle sa' ru'uj, naxrumb'e rib', utwx.
Josq'o'k	Wank naq li k'a' ru naqil, naqab'i, naqab'aanu ink'a' nahulak chi qu junpaat nakoojosq'o'k. <i>Yook chi josq'o'k laj Sen xb'aan naq ink'a' nach'olaak chi k'anjelak.</i>
Jot'b'il	Uxb'il ch'a'ajkilal re, rahob'tesinb'il, tawasinb'il. Wank naq jwal nim malaj yal ka'ch'in, wank ut naq yal rajsinkil ru. / Po'lenb'il, juk'lenb'il, jalb'il xb'ehul. // Tuulanb'il: Yal jot'b'il Jo'ka'an naq ink'a' nak'ira. / // T'e'b'il: wank nake'yehok re jot'b'il xjolom li k'uula'al. // // Li isinb'il chi us: Jot'b'il xsa' ruk'alil li xtib'el wa xe'xkanab', maajuntz'uqul chik rela' kikana.
Jot'ok	Naq junes ch'i'ch'i'ink nake'xb'aanu li komon naqaye aj wi' re, jot'ok. // <i>Kanab' jot'ok, hoon ninye re inyuwa'.</i>
Jot'om	Chi junil li ak jot'b'il malaj li tentook tjot'manq.

Jot'b'al	Xch'i'ch'i'inkil, xtzuklenkil ru malaj xpo'b'al. Yookeb' <i>xjot'b'al li nim b'e li nimqi b'eeleb'aal ch'iich'</i> .
Jot'ok jolom	Xnumsinkil xiyab' sa' li ismal. Nayeemank aj wi' re t'e'ok jolom. / Xch'ikb'al yib' ru aj na'leb' sa' xjolom junaq li poyanam. Maawab'iheb' laj takchi'inel, te'xjot' aqjolom.
Jot'onel	Poyanam malaj k'a'aaq chik ru li na'okenk chi xpo'b'al, xch'i'ch'i'inkil malaj rajsinkil ru jalanaq chik.
Jotz aj winq /ixq	Li poyanam b'aaq xjunxaqaalil ut najt xteram nayeemank reheb' jotz. <i>Laj Juul, jotz naked'ye re xb'aan naq najt xteram ut b'aaqil winq. Lix Amaal jotz aj ixq naked'ye re</i>
Jotz	A'aneb' aj wi' li xtz'ik ha' ut li saqtz'ikniil. Nawank chi re nimha', chi re li palaw, sa' li saab' ha' malaj b'ar nawank li b'ut'. Ka'ch'in li xjolom, wank q'eq, saq, ut nab'aal paay xb'onol li rix ut li xxik'; lemtz' li rix, saqmoyink xtoon li xxik' ut rub'el xsa', jutz'ju b'ayaq li ruch re, q'eq li rixi'ij. Li kok' xul wankatq sa' li ha' li xtzakahemj. //Jo'ka'an nayeemank naq na'aak taqlank chi jotzok.
Jotzb'il	Isinb'il rix malaj jeb'b'il xnimalki ch'inq, ab'an chi ch'iich' chi wank xq'esnal.
Jotzkor	Jun toon li mechpim, q'es ru xxaj ut jilix na'elok, nak'i chi re b'e malaj chi re ha'.
Jotzleb'	Chi junil li nak'anjelak cho'q re xjotzb'al li k'a'aaq re ru.
Jotzok	Xch'ool aatin naxye xb'aanunkil li risinkil rix li k'a'aaq re ru ab'an chi jotzb'ol. Naq tawisi rix li che', li xxe' li awimj naq okaq aawe xchiqb'al; naq ok aawe xyiib'ankil ru'uj li awleb' che', li oqech, li tz'iib'leb' che' utwx. <i>Ninjotz rix li is tojo' naq ninchiq. Li ch'ina'al xjotz ru'uj li xtz'iib'leb' che' rik'in ch'iich'</i> .
Jotzom	Li ak jotzb'il malaj li tentook toj tjotzmanq.
Jow	Saqjil che' tiik roq naq nak'i ut moko nanimqank ta xsa' chi us, naq toj saaj chi us, nimq ru xxaq, q'axal us cho'q xlanb'al li tib' ut li xeel. Us cho'q saqche', xuxuul malaj xnat'b'al xsa' ru'uj kab'l sa' li kab'lak.
Joxchaj	Xcha'alil li chaj b'ar wi' naked'xpech' chi ch'is re risinkil li xq'ol malaj li xchajil.
Joxk'	Xk'ab'a' li k'atal ch'och' li nawank rub'el li cha naq ak chupjenaq li xaml. <i>B'ar wi' nak'at li chaqi q'umet jwal nimq xsa' joxk' aj chik li ch'och' nakana xb'aan.</i>
Joyakaan	Aatin tiklajenaq chaq sa' li kaxlanchi' "juego de caña". Jo'ka'an xk'ab'a' li xaml naked'xb'atz'unle sa' junaq nimq'e. Li naked'xtusub' chi rix k'aham, a'an xch'och'el puub' naked'xb'ut' chi sa' ut naked'xk'e xjiilul, a'an li nak'amok li xaml, Jo'ka'an naq najutluk najil-lok naq nanume'k chi rix li xk'aamal.
Joyok'	Xb'onol li t'ikr, li kaxlan malaj li tz'i' naq k'ila paay xb'onol najilixink chi sa'.
Juch'	Eetalil k'eeb'il chi tz'iib'ánb'il re xjultikankil naq ak x'ilmank. / A'an xk'ab'a' naq nak'onoximank ruuchil qak'ab'a' sa' junaq hu, re xyeeb'al naq xnawmank ut x'uxk okenq sa' li na'leb' naxye sa' li hu. //Juch' aj wi' nayeemank re naq nawank li xaqab'ank awab'ej malaj anihag chik aj k'anjel. / //Juch' aj wi' nayeemank re li junjilil chi ru'uj tz'iib' nak'emank sa' li hu. Naab'al paay ru li juch' a'in: wankeb' xaqxook, q'e'q'ook, salsook, q'otq'ook, k'onk'ook, ka'laq', jech'jook.
Juch'b'il	Ak k'eeb'il chik reetalil, ak k'eeb'il chik sa' ajl.
Juch'uk	Kiib' pay ru: wan jun ch'ol li tiikil juch'uk k'a' re ruhatq, ut wan li juch'uk nak'anjelak cho'q reeqaj k'ab'a'ej. <i>Xinjuch' li hu reetalil li tumin. Xjuch'le ru li hu li k'ulaa'al.</i>

Jujuy	Ch'ina tz'ik chi ru q'oqyink nawakliik chaq sa' li xsuk, naxik sa' yamyook malaj sa' li b'e chi xsik'b'al xkok' xul ut chi yaab'ak. Se' saq'ehil nake'yaab'ak ut nake'wakliik chaq a xul a'in. Kaq xxamlel xsa' ruheb' sa' li q'oqyink. / Li Poopol Hu naxye naq li ch'ina xul a'in a'aneb' xtaql laj Xib'alb'a. Nayeemank aj wi' re pujuyuk, pujuyeer .
Juk	Nimqi pim nak'i sa' kehil ch'och'. Rax ru xxaq ut li ratz'um raxke'ch'ink. Li xxe' chi tenb'il ut chi wank xya'al, na'elk xwoqx ut a'an nake'roksi li najter poyanam cho'q risinkil li tz'aj jo' sa' li puch'uk, jo' sa' li atink. Nayeemank aj wi' re raxjuk, ch'upaq, ch'upak, ch'alam .
Juk'b'il	Naq li k'a' re ru moko tzaqal ta chik re ru nayeemank naq juk'b'il. <i>Juk'b'il li ochoch b'ar wi' ke'wank laj k'ay k'ib'.</i> //Wank aj wi' naq li na'leb' ut li k'a'uxl naru xjuk'b'al. <i>Juk'b'il ru li qak'a'uxl Jo'ka'an naq a'an xqak'ul</i>
Juk'b'il	Chi junil li isinb'il xcha'alil ut moko k'ub'k'uuk ta chik ru. Nayeemank aj wi' yojb'il. <i>Juk'b'il li b'eleb'aal ch'iich', moko ak ruhank ta chik re.</i> / Li k'ub'k'uukil na'leb' malaj aatin moko ch'olch'ook ta chik ru. <i>Naq ke'risi li Ma' Lukax sa' li awab'ejlal, juk'b'il kikana li Xna' Chaq'rab', toj kixk'uub' chik jun li Ma' Elprahin.</i>
Juk'enaq	Moko ch'olch'ook ta chik ru naq wank, sachjenaq, isinb'il chi junil li xcha'alil, raajjenaq.
Juk'uk	Jo'ka'an nayeemank naq napo'k junaq li k'anjel malaj li wochoch. <i>Xq'eelo'k xb'een li wochoch Jo'ka'an naq xinjuk'.</i> Yib' ru laana'leb' xajjuk' linsi'. <i>Li qawa' Erneest juk'uk k'anjel naxb'aanu sa' li ch'utam.</i>
Jukub'	B'eeleb' chi ru ha', wank kok', saaj, nimq ut numtanejaq xnimqal. Najter xnimqal che' nake'xjob'e xsa', nake'xjukub' ut nake'roksi re iiqank, b'ehék ut karab'k. Anaqwank numtajenaq chik xk'ihal xb'aanunkil li jukub', wank yal b'ojb'il che' malaj lemtz'il ch'iich' ut wank chik reek'asib'aal, najter yal chi patz'pookil che' nake'reek'asi wi' li jukub'. Ka'aj wi' chi ru li palaw nake'ilman ru li jukub' numtajenaq xnimqaleb' ut numtajenaq li iiq nake'riiqa. Wankeb' chik helookil jukub' b'ar wi' naru nake'k'ochlaak li so'sol ch'iich' malaj li tuulux ch'iich'. Q'axal nake'roksi li helookil jukub' li xnimqal tenamit sa' li yalok kama' naq ke'xtawasi laj Irak
Jukuch	A'an nayeemank re li b'aatal nim xb'as nakana chi rix li poyaman. <i>Jukuch ruuq li ixq. Jukuch li xb'aatal li tiixil winq.</i>
Jukukink	Aatin nayeemank naq aal li iiq ut ink'a' nakuymank xpaqonkil. <i>Tiik xinjukuki li che' xb'aan naq aal chi us. Wi nakajukuki aawib' sa' li ch'och' hoon nakatz'ajni ru laawex.</i>
Jukunk	Naq yal kelomb'il junaq li k'a'aq re ru. Wank li k'a' re ru naruhank xjukunkil naq maamin sa xpaqonkil malaj naq jwal xiik' ru li b'e. //Tiik xinjuku chaq li oqech xb'aan naq xiik' ru li b'e. <i>Xe'xjuku li b'eeleb'aal ch'iich' ink'a' chik xlochk.</i>
Jul	Jun li teetook sa' ch'och' malaj b'araq chik yamyook ru. Wank kok' jul, saajil jul ut xnimqal jul. <i>_K'a' ru k'anjel yookat la. _B'ekok xjulel kape.</i> Naab'al paay ru li jul: xjul ha', xjul b'a, xjul teken, xjul ib'oy, utwx. //Jun jaljookil ru aatin: <i>Li jwal nawa'ak chi us, xjul naxb'ut', cha'ankeb'.</i> //Chi re Jul, xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' xteepal Karcha.
Julb'il	Jo'ka'an nayeemank re li wank xb'otlal malaj xkotlal ut nach'ikmank k'aham chi sa'. <i>_Ma ak julb'il xsa' li wuuq, cha'ank linna' re li wanab'.</i> <i>_Julb'iil, a'an xinb'aanu ewer naq okaq we chi wark, cha'ank.</i>
Julel	Xkomon li aatin jul, ab'an ch'olch'ook chik ani naxpatz', ab'an toj na'eechanimank chi jo' we': injulel, aajulel, xjulel, qajulel, eejulel, xjuleleb'.

	<i>_Jun o'k'aal xjulel inchaj xinb'ek chaq.</i>
Julha'	Pumpuukil ha' malaj yo'yookil ha' nata'limank chaq toj sa' xchamal jul.
Julm'al	Xchamal li ch'oolej, chan kamenaq Pab'lo Wirsing.
Jultik	Aatin nayehok naq wank sa' li ch'oolej. <i>_Ma jultik aawe naq ke'qil chaq li sis aran Tikal. _Jultik, ke'qil aj wi' chaq li max.</i>
Jultikank	Kehok esil. //Naq naqaj xk'eeb'al resil junaq li na'leb', nayeemank aj wi' jultikank. <i>Li qawa' Toon nahulak chi ru jultikank chi rix li pab'aal mayab'.</i>
Julub'	Xk'ab'a' jun rahilal nasiipook sa' xyanq ra' malaj sa' xtelb' li poyanam, yal xb'aan naq wank junaq nimla xox malaj tenel chi roq malaj chi ruq'b', a'an li xmay nataqe'k sa' xtoon xb'aqel ra' ut xtelb'. Nayeemank aj wi' re b'aq'ka'. / <i>Tik xsiipo xjulub' wa' xb'aan li xox wank chi woq.</i>
Juluk	Xtitzb'al ru li uuq re xq'ochb'al. Wan li k'a' re ru naruhan xjulb'al jo' li uuq. <i>Qana' Paanch yo chi juluk uuq ; a'an naq natusmank ut naq'ochmank ru li uuq naq ak xchaqik</i>
Juluub'	A'an li che' nab'ak'mank sa' re li oqech re xna'aj li tz'amb'a. Nayeemank aj wi' re xsa' re oqech.
Julux	Xnaab'alil li jul. //Jo'ka'an nayeemank naq ink'a' tiik ru li b'e. <i>Julux ru li b'e Jo'ka'an naq xt'ane' li b'eleb'aal chiich' k'ajo' li poyanam xe'kam; ra chi sa nake'nume' li b'eeleb'aal ch'iich' sa li b'e xb'aan naq julux ru.</i>
Jumjum	Xyaab' naq nahab'lemank li sa'us xe'pim chi rax malaj moko chaq' ta. Nayeemank aj wi' jamjam. <i>Jumjum xk'uxb'al li q'anxe' ut li kaqxe'.</i>
Jun chaaq'	Sumenk. A'an li poyanam maak'a' naru xyeeb'al re us ta xch'olob'ankil xnaleb' yooqat maak'a' naraj re, ak sa' yaal nasumenk. <i>Li alib'ej jun chaaq' sa' re chi ru xna' li xb'eelom; laj k'anjel ink'a' nahulak chi ru taqlaak jun chaaq' sa' re.</i>
Jun sa'	B'isleb' nake'roksi laj mayaq'eqchi', li xnimal a'an xteram li roq toj sa' xjayal xch'up li nimla poyanam. <i>Jun sa' xchamal link'al, tz'aqal xtikib'ankil xkab' aq'in.</i>
Jun tz'uqul	B'iis. Esil chi rix jo'k'ihal li k'a' re ru naqil, naqaj malaj naqeeq'a'. <i>k'e jun tz'uqul li ik sa' xb'een lintzakahemj. Jun tz'uqul li b'an taak'e sa' li ha'.</i>
Junaatal	Wank sa' junesal. //Naq li alal k'ajolb'ej nake'xkanab' li xna' xyuwa' xb'aan naq nake'xik aj k'anjel malaj chi tzolok, naqaye naq <i>junaatal xkana li na'b'ej.</i> Naq li winq malaj li ixq nakana xjunes xb'aan naq maare xkam li rochb'een malaj yal xkanab'aak nayeemank aj wi' naq <i>junaatal xkana.</i>
Junaatal	xk'ab'a' li nawank xjunes, maak'a' rochb'een, maak'a' xsum'aatin.
Junaatalil	Xyaalal malaj xwankilal li wank sa' junaatalil. Wank poyanam nake'hulak chi ru wank sa' junaatalil, malaq sa' junesal.
Junab'er	Jun hab' xnumik. //A'an li aatin naxk'e resil naq ak numenaq jun chihab'. <i>Junab'er kiwank li ch'a'ajkilal arin sa' li k'aleb'aal</i>
Junajaat	Chi najt nak'utun. //Naq najt wan chaq li k'a' re ru ab'anan nak'utunk chi us naqaye naq junaajat. <i>Sa' xb'een li b'ool junaajat li tenamit Kob'an.</i> //Wan li t'ikr jwal jay ut nanume' kutank chi ru, Jo'ka'an aj wi' nayeemank re <i>junaajat kutan chi ru li t'ikr a'in</i>
Junajink	Xjunajinkil ru li k'a' aq re ru. //Wan li k'a' re ru naruhank xjunajinkil ru //Wan li k'a' re ru naq wankeb' chi ka'ch'inqil aajel ru xjunajinkil. <i>Xinjunaji ru li ixim maak'a' xyaalal naq yalaq b'ar natzupuxink. Junaji ru li ha' xinkanab' sa' kukb'. Xajunaji ru li b'oj rik'in taraw Jo'ka'an naq junpaat xatkalaak.</i> //Xkomon rib' rik'in li yuulenk. <i>Xinjunaji li najter kakaw rik'in li toj xinloq' chaq.</i>

Juneet	Xkomon rib' rik'in li aatin Junnaqik ut Juntaq'eet, juneet aj wi' naraj xyeeb'al.
Junelik	Naraj xyeeb'al naq moko nakanaak ta xb'aanunkil xyeeb'al ut rab'inkil. <i>Junelik naxik sa' k'ayiil laj k'ay xep. Junelik xaqxook sa' b'e li winq. //Aatin naxk'e resil naq rajlal nab'aanumank malaj nak'ulmank junaq li na'leb'. Junelik nakstinra.</i>
Junes	A'an naq li poyanam maajun rochb'een yal xjunes nawank sa' rochoch, sa' xk'anjel ut yalaq b'ar nab'eeek malaj b'ar naxik. <i>Xjunes li ch'ina tiix nataqlaak chi loq'ok. //Jun chik li xyaalal li aatin ha'an naq na'oksimank cho'q ruuchil li ka'aj wi'. Laj Lu' junes aq'ink b'e naxb'aanu.</i>
Junjunq	Naq ko'oxib' aj wi' ru li k'a'aaq re ru. //Li aatin a'in naxye naq li awimj ink'a' x'uuchink chi us. // Naraj aj wi' xyeeb'al naq li poyanam ink'a' k'i xe'hulak sa' junaq li ch'utam. <i>Junjunq aj wi' laj k'ay xe'k'ulunk. Anaqwank ink'a' x'uuchink li ik junjunq aj wi' li ru xk'e.</i>
Junkab'lal	Xk'ab'a' chi junil li k'a' ru re wank li jun suumal chi poyanam li wankeb' sa' xjunkab'al. Teeyal eeq'e chi k'anjelak sa' leejunkab'al re wanq eejunkab'lal hulaj kab'ej. Nayeemank aj wi' xb'ihomal . Jalan wi' li junkab'al .
Junkab'al	Xch'utaaleb' jun ixq rik'in jun winq cho'q ixaqilb'ej b'eelomej chik, rochb'eeneb' ralal xk'ajol. / Jo'ka'an xk'ab'a' li junsumal chi poyanam naq ak wank chik sa' rochoch xjuneseb'. <i>Elkeb' re sa' xjunkab'al jun suumal li walal. Xe'ok sa' xjunkab'al li wikaq'. Jalan wi' li junkab'lal.</i>
Junnaqik	Juntaq'eet rilb'al. //Wan k'iila paay li k'a'atq ru Junmaaqik rilb'al: xsa', roq, xteram, xnimal ut naab'al chik xkomon, Wank aj wi' li poyanam Junnaqik rilb'aleb' li ralal xkajol. <i>Lajeeb' li oqech tk'anjelaq chi wu yalb'an junnaqik xnimal xsa' twaj. Kiib' li xko' qana' Chahim, junnaqik xb'onol li xt'ikr nake'roksi.</i>
Junpaat	B'iis na'oksimank sa' xyanqeb' li poyanam aj q'eqchi'. Mare oob' malaq lajeeb' k'asal aj wi' li xhoonalil. Malaq moko b'ayk ta sa' li k'a' ru nab'aanuman k. Naraj xyeeb'al naq moko timil ta na'uxmank li k'anjel, li b'eeek, li tzakank utwx. <i>Junpaat nachaqik li t'ikr chi ru saq'e. Junpaat nak'uub'an lix Kari'. //Naq k'a' ru na'ajmank ru re ink'a' nab'ay xb'aanunkil, na'oksimank li aatin junpaat. Ayu chi junpaat. B'aanu chi junpaat. Junpaat wajom</i>
Junqal	Li aatin a'in naxch'olob' xyaalal chan ru tqab'aanu li k'a'atq ru jo' li b'eeek, aatinak, molk'ank ru awimj, xokok k'a'atq ru ut xtusb'al. <i>Junqal taatus li ob'en sa' uk'al. xjunqal taaye li aatin ink'a' nintaw k'a' ru nakaaye.</i>
Juntaq'eet	Li aatin a'in xkomon rib' rik'in li Junnaqik ut juneet. Li moko najalaakta rilb'al.
Junxil	Naq ak x'uxmank chaq malaj ak numenaq xb'aanunkil. //Li k'a' ru k'ulb'il malaj b'aanumb'il nayeemank naq junxil uxb'il. <i>Junxil junes tz'uum li xaab' nake'xk'ayi. Junxil chik nasumlaak lix Kat.</i>
Juspix	Moko kaw b'ak ta, sa' jusb'il nak'ixman. Wank jun ch'ol li b'ak'ok nab'aanumank moko jwal kaw ta, re naq sahaq xk'ixb'al. //Li aatin a'in juntaq'eet xyaalal rik'in li aatin Jutzpiz. Yal xyamqil neyehok re li aatin Jutzpiz. <i>Juspix ninb'ak' linxaab'</i>
Jutb'	Xk'ab'a' li na'oksiik junxil cho'q re xyooob'ankil li xaml. Linyuwa'il toj kiril chaq chan ru nayoob'aak li xaml chi ru li jutb'. Li jutb', a'an jun ch'ina pek, xkomon li tok', jwal kaw, q'eqmoyink b'ayaq li rilb'al. Nak'otzmank chi xmar ch'iich' ut aran natzirok li ratz'um li xaml. Naq natzirok li ratz'um li xaml, ak

	wanaq junaq li tzuktzuukil noq' malaj chaqi mul, re naq a'an na'ok chaq xxamlel, chi rix a'an rapunkil, chi kama'an naloch li xaml. Nayeemank aj wi' jut, tok'.
Jut'jut'	Jo'ka'an reek'ankil xsahil li ch'ima, kaxlan is, tz'in, ox malaj k'a' chik ru naq toj maji' nachaq'ak malaj yal ink'a' chik nachaq'ak xb'aan naq po'ol.
Jutt'ikr	Jun paay li aq'ej nake'roksi chaq li kok'al junxil, naq toj maak'a' chi us li wex. Teetook rokeb'aal li jolom ut li uq'mej, yal nach'ikmank chi rixeb' li kok'al toj rub'el xb'een raq nanume'k.
Jutub'ank	Naq jwal nim li t'ikr naxk'e chi rix li poyanam. Najter q'e kutan li xt'ikr li kok'al jalan b'ayaq rilb'al yal nake'jutub'aak chi rix. Xinloq' jun xt'ikr inka'ch'in re tinjutub' chi rix. Xjutub' chaq rib' sa' linkamiis li k'ulaa'al.
Jutz'	K'a'aq re ru q'es ru'uj, jo' li k'ix, li awleb', utwx.
Jutz'che'	Najter ketleb' ke'roksi chaq li xe'toonil poyanam.
Jutz'juuk	Ru'uj li k'a'aq re ru ak jutz'ub'anb'il. //Naab'al li k'a'aq re ru ak jutz'juuk ru'uj naq nak'ayik jo' li k'iila paay chi kalawx ut wank li k'a'atq ru toj nayiib'aak ru'uj xb'aan li poyanam. <i>Wi ink'a' jutz'ju ru'uj li che' moko sa ta na'ok sa' ch'och'. Li kalawx ak jutz'juuk ru'uj naq xinloq'.</i>
Jutzpix	Wank jun ch'ol li b'ak'ok nab'aanumank moko jwal kaw ta ut chi moko tz'aqal ta re ru na'uxmank re naq sahaq xk'ixb'al; a'an li nayeemank re jutzpix. //Li aatin a'in juntaq'eet xyaalal rik'in li aatin Juspix. <i>Jutzpix xinb'ak' li okeb'aal re li wochoch</i>
Jutzuk	Xch'ikb'al li k'a'aq re ru re xnumsinkil junpak'al. //Jo'ka'an nayeemank naq na'oksimank li noq' sa' ru li kuux, laj kemonel nake'xye aj wi' li aatin a'in naq yookeb' chi kemok. <i>Li ixq aj kemonel sa' xseeb'al ut sa' xtz'e naxjutz li xnoq'.</i>
Juyb'il	Yuuk'inb'il chik ru li poq malaq li q'em rik'in li ha'. Naq li k'a' re ru najunajimank rik'in k'a' ruhatq chik nayeemank aj wi' naq juyb'il. <i>Li chun, li xyu ut li samayi' juyb'il naraj k'anjelaak. //Wank li tzakahemj juyb'il. Li juyb'il puj k'ia'jo' xsahil naq chaab'il xyiib'ankil</i>
Juyleb'	K'anjelob'aal na'oksimank re xjuyb'al li kanteel.
Juyuk	Xyuuk'inkil ru li poq malaq li q'em rik'in li ha'. A'an li yuib'ank tzakahemj chi sas ru xya'al, ut re xsasob'resinkil na'oksimank li qem. //wan li k'anjel b'ar wi' na'uxmank li juyuk jo' eb' laj tz'ak nake'xjuy li k'aj pek ut li samayi' rochb'een li chun. //Chi juyb'il aj wi' nayiib'amank li k'iila paay chi uq'un jo' li mux aj, li ch'amb'ul,utwx. <i>Xinjuy lintaxanx rochb'een li xe'ch'ima. //Linna' naxjuy naab'al paay li uq'un. //Li b'on naruhank aj wi' xjuyb'al. //Jayak Kanteel: Jo'ka'an nayeemank naq nayiib'.</i>
Jwal	Aatin chaljenaq sa' li rajawal naraj xyeeb'al li wank xwankil, li nim ru. Naq nanumta junaq li k'a'aq re ru. A'an li aatin juntaq'eet rik'in li k'a'jo', li xiikil ut li numtajenaq. <i>Jwal kaw xyaab' li wajb' nak'utunk toj arin. Jwal yib' ru li b'e naxik Ulpán. // Juntaq'eet xyaalal rik'in li aatin k'ajo'xsahil. //Jwal sa li iswa xaayib'. // Xkomon rib' rik'in li q'axal xul, xb'aan naq juntaq'eet xyaalal. //Jwal xul li jok aj al.</i>

K k 	A'in xkab'lajuhil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi', nasiyaak chaq li xyaab' naq naxk'ul rib' xtoonol li ru'uj aq' rik'in li xyi xchoxahil e, naq nanume'k chaq li iq' aran naxaqliik jun mitzilaq chi rix a'an naxkoq' chaq rib' ut na'elk sa' li ehej. Juntaq'eet li xyaab' ut xtz'iib'ankil jo' wank sa' kaxlan aatin.
Ka'	Xk'ab'a' jun li pech'b'il q'eqi pek, k'otzlenb'il ru ut wank ruq'b'. Nak'anjelak re xq'unob'resinkil li tzakahemq. Chi ru li ka' naruhan kxe'b'al li keng', li kakaw, li sakil; naruhan kxpoch'b'al li b'uch; xlitz'b'al ut xhesb'al li q'em; xjat'b'al li ik, li ses, li kaxlanq'ehen. / A'an aj wi' xk'ab'a' li ruuch re li poyanam ut li xul toj nake'xhab'le xtzakahemq, lochlookeb' sa' xtoonol xkaalam re. <i>Xikenaq xb'een naq ttiwq ink'a', xchape'k xb'aan xul'e.</i>
Ka' ta	Chi junil li k'a'aq re ru wank xta malaj kiib' li aq'ej na'oksimank. Sa' li kehil ch'och', wank naq ka' ta wxexeb' li cheekel winq nake'roksi.
Ka'ch'in	A'an jun xnimall li k'a'aq re ru. Naxk'e resil chan ru junaq li k'a' re ru naqil malaj naqach'e'. <i>Kach'in ral li wakax, naraj xyeeb'al chan ru xnimall li xul a'in. //Xsalil nim.</i>
Ka'ch'inat	Ak ch'olch'ook ani li ka'ch'in. Naq laa'in tinyeho'q re li aatin, naru tinye ka'ch'inat. <i>Ka'ch'inat Jo'ka'an naq toj maji' tatxik chi wix</i>
Ka'ch'inex	Naq re naab'al tinye li aatin ka'ch'in; naru xyeeb'al ka'ch'inex. <i>Ka'ch'inex Jo'ka'an naq ink'a' xexruhank chi b'atz'unk sa' xyamq li nimqi al.</i>
Ka'ch'inin	Wi' laa'in tinye wib', twoksi li aatin chi jo' we': ka'ch'inin. <i>Yal a' reek' ka'ch'inin Jo'ka'an naq ink'a' ninkay liqank.</i>
Ka'ch'ino'k	Nak'os xnimall. //Naq li k'a' re ru nalajk xnimall naqaye aj wi' xka'ch'ino'k. <i>Xka'ch'ino' ru li t'ikr naq xinpuch'.</i>
Ka'cham	Xk'ab'a' li kuuk malaj li tz'ak naraqmank wi' xsa' li kab'l. Nayeemank aj wi' re maq'b'.
Ka'xik	Xk'ab'a' xsahob'l ru xxik naroksi li poyanam. Sa' xyanqeb' laj q'eqchi' ka'aj wi' ixq na'oksink re, ab'an eb' li najter winq laj mayab' kewanje' chaq re jo' na'ilmank sa' li jalam'uuch ke'xkanab'.
Ka'pak'al u	Poyanam moko ch'olch'ok ta na'aatinak. //Aan jun li poyanam sa tatraatina, tatxtenq'a, tatxk'ul sa' rochoch ut yalaq b'ar, ab'anan chi rix aajolom jalan chik naxye, naxb'aanu. // Yib' ru naq li poyanam aj ka'pak'al u. <i>Ink'a' sa nalile lix Kari' xb'aan li komon a'an reek' naq aj ka'pak'al u.</i>
Kaxlanpom	A'an xk'ab'a' jun raqal li k'ajpom nak'ayiik re xk'atb'al cho'q mayej. Jwal sununk li xb'ook. Li kaxlanpom sa' najtil tenamit nake'xk'am chaq, moko aj arin ta, Jo'ka'an naq kaxlanpom xk'ab'a'. Wank jun k'aleb'aal Se' Pur, Se' Kaxlanpom xk'ab'a'.
Kaalkab'il	Xk'ab'a' li oxloq'il k'anjel nawank xb'aanunkil sa' xhonalil li nimq'e, li awk, malaj k'a' chik ru kutankil. <i>/Wankeb' sa' xkaalkab'il li chinam, Jo'ka'an naq jwal laatz'eb' ru.</i>
Ka'awk	Jo'ka'an nayeemank re naq na'uxmank rawb'al xka'sutil li loq'laj ixim, sa' xk'ab'a' naq ink'a' kimoq malaj ke'xb'ek li xul li xb'een awk.
Kaaxukuut	Xk'ab'a' chi junil li kahib' xxuk ut wankeb' li xb'iisul li xk'atq. /Jo'ka'an nayeemank re li xtuslal li uutzu'uj sa' li mayejak, xb'aan naq nak'utb'esimank li xkaaxukuutil li loq'laj ruuchich'och'.

Kab'	Xk'ab'a' chi junil li ki' ut k'ila paay ru: wankeb' kok' kab', t'oq'kab', mel kab', k'ajkab', wankatqeb' chi k'olol, chi t'orol, chi b'aral. Xya'al utz'ajl li nayiib'aak cho'q kab'. /Jo'ka'an xk'ab'a' li kok' xul nake'xyiib' xkab'el, k'ila paayeb' ru, wankeb' seer, q'eeqaal, saqk'aw, chakchow, q'an'us utwx. //Na'oksimank li aatin a'in cho'q ruuchil li kiib' ut naq naka'sutimank li aatin. / Kab' rix xch'ool naq naxb'aanu li xk'anjel. Se' ka'kab' tooxik. Chi ka'kab' ru laawiyaj naq taak'e. //Xsum k'ab'a' ej sa' xteepal aj q'eqchi'. // Jo'ka'an nayeemank re cho'q xk'ab'a' li alalb'ej li wank sa' junaq junkab'al, ab'an moko xyuwa' ta li wank cho'q xb'eelom li na'b'ej. Wank naq yal kamenaq xyuwa' malaj yal kikanab'aak li na'b'ej ut jalan chik winq wank rik'in. Cho'q re li alalb'ej xkab' xyuwa' li wank ut cho'q re li yuwa'b'ej xkab' ralal li wank. // Naq li poyanam moko anchal ta xch'ool naq naxb'aanu li k'anjel, li tenq'ank malaj junaq usilal.
Kab'ej	Toj sa' kiib' kutank nab'aanumank. Naq sa' kiib' kutank tqab'aanu junaq li k'a' re ru chi na'leb'il, naqaye kab'ej. Kab'ej twanq li kamsink wakax rik'in qawa' Lu' K'ib'
Kab'lak	A'an jun li k'anjel nab'aanumank naq nayiib'aak li ochoch. //Linyuwa' xkab'lak sa' li ch'och' toj xloq'. Junxil xinkab'lak chaq, us b'i'an toj kub'enaq xtz'aq li k'a'aq re ru.
Kab'l	Xk'ab'a' li na'ajej kab'lanb'il cho'q re hilob'aal muheb'aal malaj k'a'aq chik aj'e. Li aatin a'in moko na'eechaliik ta, xjunes naxik. Chaawilaq li aatin ochoch . Wank kab'l sa' li helook. Kik'at li kab'l wank sa' xxuk li b'e.
Kab'lal	Sik' sa' li junkab'lal .
Ka'ch'in	B'iis. //Aan jun li poyanam toj maji' naab'al chihab' xyo'lajik. Toj kach'in xyum lix Pa'ul. // Jo'ka'an aj wi' nayeemank reheb' li xul ut k'a'atq chik ru. Li ral li wakax toj kach'in. //Wank li k'a' re ru naru xjayalinkil naq li ximal malaj li xk'ihal ka'ch'in. Kach'in chik ma nanujak linkukb'. // A'an li aatin naxk'e resil chan ru ximal li k'a' re ru. Ka'ch'in li meex xinloq', naxjultika naq moko nim ta. // Xjalanil li ka'ch'in a'an li nim. Naq ka'ch'in xrapam. Li k'a'atq re ru yiib'anb'il xb'aan li poyanam ut jo' wi' li k'iila k'a' re ru. Kach'in roq li tz'amb'a. Ka'ch'in roq li k'aam. Naab'al li k'a' re ru nayeemank re kach'in ru, jo' li tz'alamche' li hu, li meex, li ch'aat, li tem, utwx. Chi rix li b'aatal na'oksiman li aatin a'in, jo' li uuq, li po'ot, li wex, li kamiis, li koton ut wan chik xkomon. Kach'in xb'as li uuq xe'xk'e. Naraj xyeeb'al naq junaq li poyanam maak'a' naru nayehe'k re, tiktook nachal xyaab' malaj xrahil xch'ool. Jwal ka'ch'in xch'ool li qana' Kat, k'a' ru ink'a' nahulak chi ru rab'inkil junpaat na'ok chi yaab'ak. K'iila paay li k'a'aq re ru nanawman ru kach'in xsa' jo' li oqech, li tz'amb'a, li tz'iib'leb' utwx. Xinloq' jun li tz'amb'a ka'ch'in xsa'. Li xk'aamal li kaxlan ka'ch'in xsa'. Li aatin a'in na'oksimank re xyeeb'al chan ru xteram li k'a'atq re ru. Kach'in xteram li ch'aat. Kach'in xteram li ochoch. //Nak'anjelak aj wi' re xk'eeb'al resil chan ru xteram li poyanam. Ka'ch'in xteram li al. Qayehaq jo' li wajb' ink'a' kaw na'elk xyaab'. //Wankeb' aj wi' poyanam ink'a' kaw xyaab'eb' li xkux. //Kach'in xyaab' xja'aj laj Tin. Kach'in xyaab' li aarp moko jo' ta li tusb'il che' wajb'.

Ka'ch'ineb'	Naq naab'al li k'a' re ru kok' rilb'al nayeemank ka'ch'ineb'.
Kachimp	Xk'ab'a' jun li mayib'aal, ab'an li aatin a'in sa' li kaxlanchi' eljenaq chaq.
Ka'e	Jo'ka'an aj wi' nayeemank re cho'q xk'ab'a' li xb'aqel e, ka'.
Kahej	Naq sa' kaahib' kutank twanq junaq li k'anjel malaj li k'a' re ru; nayeemank re kahej. <i>Kahej tk'ulunq li awab'ej sa' qayamq</i>
Kajni	Aatin na'oksimank cho'q ruuchil xk'ab'a' li k'a'aq re ru naq ink'a' na'ajmank xyeeb'al malaj yal ink'a' nachalk sa' xch'ool, li na'aatinak, k'a' raj ru li xk'ab'a'. <i>B'ar wank linkajni. Into'nihaq laakajni. B'ar xko'o laj kajni.</i>
Kakaw	Saqjil che' ut awinq. Sa nae'lk sa' tiqwal ch'och', li xxaq moko t'ikt'ook ta ut jutz'juuk b'ayaq. Chi rix li xtoon ut li ruq'b' na'elk li ratz'um ut nanimank li ru. Li ru b'oq'b'ook na'ilok, pim li rix, chi sa' wank li xnaq'. Li xnaq' nachinamank, chi rix a'an naru xk'ayinkil cho'q ru li uk'ab'ej. Sa' xna'leb' laj Mayab' li kakaw numtajenaq li xwankil ut li roxloq'il, xb'aan naq a'an na'uk'mank sa' li mayejak. / Wank na'ajej Chi Kakaw, xk'ab'a'. Wank aj wi' Se' Kakaw nake'xye re. //Na'oksimank li aatin a'in cho'q xsum k'ab'a'ej: <i>Xk'ulunk qana' Rux Kakaw chi wula'ninkil.</i>
Kakawila'	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal.
Ka'k'ay	Chi junil li ak xloq'mank ut nak'ayimank wi' chik.
Kalawatz	Jun ch'ina xul chak'chook roq, wank xmisik', q'eq rix, kaq sa' xxik', xkomoneb' li saak', sa' tiqwal ch'och' nake'wank.
Kala'	Q'ehen na'elk sa' tiqwal ch'och', naab'al roq naq na'elk chaq sa' xtoon. Sa' li junjunq roq naxheleb' rib' li xxaq, tziltzook re ut raxrax ru. Naq toja' yook chaq chi elk sa' xtoon, naru xb'oq'b'al re t-oksimanq cho'q tzakahemq. Naq ak xhel rib' li xaq, ab'an toj al aj wi', naru xyok'b'al ut xchinankil, chi rix a'an naru xtz'ulb'al cho'q punit malaj kok' chakach.
Kalaak	Xsachb'al li k'a'uxej rik'in li b'an, li kaltesiilha' ut li may. //Wankeb' li poyanam ixq ut winq nake'hulak chi ru li kalaak. <i>Naab'al li b'oj xruk' li qana'chin Jo'ka'an naq xkalaak. Moko na'leb' ta li kalaak.</i>
Ka'lab'	Xraqalil jun tasal li ajlank.
Ka'lach'	Xk'ab'a' li settleb' kiib' ru, naq nanat'mank jun pak'al naxtz'ap rib' chi ru'uj, sa' xyi wank jun li xchapb'al naxsuri wi' rib'. Wank settleb' t'ikr, ruq'b' che' ut ch'iich'.
Ka'laq'	Li kiib' ru naq b'aqb'il malaj tusb'il.
Ka'loq'	Chi junil li ak xloq'mank ka'sutaq.
Ka'loq' oxloq'	Aatin nayeemank re li xloq'al li wank sa' xb'een li ruchich'och' a'in. Li loq'al li tzuul taq'a ut li k'a'aq chik re ru, wank xwankil sa' xb'een li loq'laj ruuchich'och'. <i>Ka' loq' oxloq' li Qaawa' Tzuultaq'a Pekmo', xb'aan naq naxk'e xsahil qach'ool ut qakawilal.</i>
Kalajenaq	Jo'ka'an nayeemank re li ak xnumta xkalajik. <i>Jun aj kalajenaq xt'ane' sa' sulul.</i>
Kalawx	Kok' b'itz' aj xul, t'ort'ook xjolom, sa' ha' nake'wank, nake'juynak naq nake'reek'asi rib'. Sa' pumpuukil ha' jwal nake'wank. A'an li nake'sutq'i cho'q ch'e malaj ch'en.
Kaltesiilha'	Xk'ab'a' chi junil li ha' nakaltesink jo' li b'oj. Ka naxk'at, remrem. Wankeb' saq ru, li kaq ru, utwx.
Kaltesink	Sachok k'a'uxl rik'in li b'an, li kaltesiilha' ut li may. //Naab'al paay ru li

	ha' nakaltesink wi taawuk' chi yo'on. <i>Li ma' Ton wan li xk'ayib'aal ha' nakaltesink. Xinxkaltesi li taraaw. Maawuk' li serb'ees li ha' a'an nakaltesink.</i>
kama'an,	Xsumenkil naq yaal. //Li aatin a'in naqoksi re xjuntaq'eetinkil li k'a' re ru jo' aj wi' li na'leb' naqab'i malaj naqak'a'uxla. <i>Kama'an nab'eeek xna' li ch'ina'ixqa'al; kama'an aj wi' linkamiis xinlog'</i>
Kamenaq	Jo'ka'an nayeemank re li poyanam, xul malaj che'k'aam li moko yo'yook ta chik, ink'a' chik nab'oolank, yal nasuq'nak aj chik.
Kames	Xk'ab'a' li kamsinb'il xb'aan jalan chik. <i>Xkames li tz'i. Xkames li hix. Li poyanam naq naxkamsi junaq li poyanam, xkames chankeb' re. Xko'o sa' tz'alam xtojb'al rix li xkames.</i>
Kamiis	Jo'ka'an nayeemank re li aq'ej na'oksimank re xlamb'al li qix ut li re qach'ool. Li aatin a'in chaljenaq sa' li kaxlanchi' "Camisa".
Kamk	A'an naq li poyanam na'elk xmusiq', naxaqliik li xch'ool ut li xjunxaqalil naxkanab' eek'ank. Jo'ka'an aj wi' li xul nake'kamk. <i>Xkamk li qawa' Xiwan. B'ab'ay chik maaxinkamk xb'aan li tiq.</i>
Kamsib'aal	Na'ajej b'ar wi' na'uxk li kamsink wakax re nak'ayiik cho'q xtib'el wa.
Kamsiil	Na'ajej malaj xkutankil li kamsink.
Kamsinb'il	Li ak isinb'il xyu'am.
Kamsinel	Li nakamsink. Aj kamsinel wakax qawa' Pancho Tz'i, aran Q'anpur.
Kamsink	Xraqb'al ru li yu'am. //K'anjel nake'xb'aanu li ixq, li winq naq nake'xkamsi li ketomj cho'q xtzakahemj malaj re xk'ay. <i>Qawa' Kalin nakamsink aaq. Wank jun ch'ol li kamsink yal nak'ulmank jo' naq li b'eleb'aal ch'iich' nanume'k sa' xb'een junaq aj kalajenaq. Xkamsi rib' li al naq xrabi'l naq ink'a' na'ajek' xb'aan li ixq xtz'aama.</i>
Kanaak	Kanaak naraj xyeeb'al maab'ar tatxik, tathulaq. <i>Xkanaak linrab'in chi k'ayink sa' k'ayiil. Yook chi kanaak chi ixb'ej li ch'ina'al sa' li xtzolom ink'a'j hulak chi tzolok. Kanaaq wan li awk, yo'qeb'a chi wa'ak.</i>
Kanab'anb'il	Chi junil li maak'a' chik aj eechal re malaj aj ilol re. Kanab'anb'il li ixq a'an. Kanab'anb'il li ochoch wank chi re li k'iche'.
Kanleb'	Li na'oksimank re li kanok, mare junaq k'aham malaj lokoch.
Kanom	Li ak kanb'il malaj li toj tkane'q.
Kanteel uutz'u'uj	Xk'ab'a' li juyb'il waakab' malaj waa'uut na'oksimank cho'q re saqenk malaj mayej. Li aatin a'in chaljenaq sa' li kaxlanchi'il aatin "candela"
Kape	Xk'ab'a' jun paay li awimq toj ak' xchalik sa' xyanq laj q'eqchi', toj a'aneb' laj aleman ke'k'amok chaq re. Li aatin a'in chaljenaq sa' li kaxlanchi'il aatin "café". Naab'al li k'anjel naxk'am chaq li awinq a'in: li kape namu'e'k, na'awe'k, nasete'k, namoke'k, najohe'k, na'aa'iik, nach'oqe'k, nake'eeek rix, nachinaak, natene'k rix, nak'ate'k, nake'eeek, nak'ayiik, nab'ise'k, nach'aje'k rix, nak'ayiik, naloq'e'k, na'iiqaak, na'uk'e'k.
Kapun	Xk'ab'a' li aaq isinb'il rab'aj re nak'i chi us. Li aatin a'in chaljenaq sa' li kaxlanchi'il aatin "capado". <i>Moko kapun ta lintz'i' Jo'ka'an naq naxk'e ru ut na'eelelik.</i>
Kapunink	K'anjel nab'aanumank naq na'isiik xnaq' rit li wakax, li tz'i', li aaq. <i>Li ma' Lu' xkapuni li waaq. Xinkapuni lintz'i' naq toj ka'ch'in. Xkapuniik li winq xb'aaneb' laj elq'.</i>
Kaq	Xpaayil li b'on. //Naab'al li k'a'aaq re ru kaq xb'onol jo' li uutz'u'uj, li t'ikr, li b'on, li hu, kaxlan ha', li noq' ut wank chik naab'al paay xkomon. <i>Kaq xb'onol li noq' xkem li qana' Rux. Kaq xb'onol li uutz'u'uj</i>

	<i>xinloq'.</i>
Kaqchahil	Xkomon li aatin kaqcha, ab'an arin ak ch'olch'ook chik k'a' ru li naxpatz'. Xikenaaq xb'een xkaqchahil li winq a'an, xb'aan naq yal ta k'a' na'usaak wi'. / A'an naq moko tuqtuuk ta li ch'oolej.
Kaqchahink ib'	// Aatin nak'ub'laak rik'in li kaqcha: Moko usil na'leb' ta. Yib' ru aj b'aanuhem. Kaq xmuhel. Eet aj na'leb'. //Jun ch'oolej aatin b'ar wi' li nab'aanumank re ha'an aj wi' nak'uluk re li kaqchahil. / //Muxuk wankil, sachok wankil. Li naxkaqchahi rib' moko na'usaak ta chik sa' li xyu'am. Mare yajnaq, jwal neb'a'aaq xb'aan naq ink'a' chik natam xtumin, moko na'elk ta ru li rawinq. // //Arin nak'ulmank li kaqchahink ib': <i>Laj elq' naxkaqchahi rib' naq naxxok k'a' ru re li rechpoyanamil. Li winq naxch'ik rib' rik'in jalan chik ixq, naxkaqchahi li xyu'am ut li xjunkab'lal. Li al nachu'uk sa' xyi b'e malaj sa' li nima' naxkachahi rib'.</i>
Kaqkaq	Jo'ka'an nayeemank re li numtajenaq xkaqal. Kaqkaq ru li kape. Xkomon b'ayaq rib' rik'in li aatin kaqpech'in kaqpuk'ink.
Kaqrahil	Naraj xyeeb'al naq li poyanam maak'a' nayo'la re, ra tz'aqal wank. <i>Kaqrahil wanko, maak'a nayo'laak qe. Xqachoy chi junil li qasachomj xookanak sa' kaq rahil.</i>
Kaqturink	Joka'an nayeemank re naq kaq xh'onoal li tartam. <i>Kaqturin xsam li ak'ach, kaqturin ru'uj li k'uula'al xb'aan li tiq.</i>
Kaq xch'ool	A'an nayeemank re li poyanam ixq malaj winq naq nake'xkaqali rib'eb'. <i>Jwal kaq xch'ool li qana' Panch chi rix li xb'eelom. Li ma' Tewan kaq xch'ool chi rixeb' li xrab'in.</i>
Kaq'l	Xk'ab'a' li k'ila che' natusmank sa' xb'een li xtz'amb'ahil li ochoch. Naq ak xruhank xtusb'al nayeemank re xb'een che' ut nak'anjelak cho'q re xna'aj li hal, li kenq' ut k'a'aaq chik re ru. Na'oksimank cho'q kaq'l li xukti', mank, tany, k'o, tza'aj, sub', mesche', utwx.
Kaq'lak	Xch'ool aatin na'oksimank re xyeeb'al li xk'anjelankil li kaq'l malaj li xb'een che'. / Xsik'b'al li k'ila che' na'ok cho'q kaq'l.
Kaq'naab'	Jun nimla pumpuukil ha' wank ut yo'lajenaq sa' junaq li na'ajej. Wankeb' kar chi sa' ut chi junil li kok'laj xul nawank sa' li ha'. Nayeemank aj wi' k'aaq'naab' .
Kaq'ut	Nimla che' nak'i sa' kehil ch'och' ut sa' luulukil ch'och'. Tiik rix naq nak'i moko jwal wank ta xtuxb'. Us cho'q tz'amb'a wi ink'a' jwal nimq xsa'. Wank jun k'aleb'aal Chameelk, Se' Kaq'ut xk'ab'a'.
Kaqaj	Nimla che' nak'i chi us sa' tiqwal ch'och', moko kawil che' ta, ab'an us cho'q roqechal xsutam ketomq, xb'aan naq natuxmek. Kaq rix li xche'el, rajlal chihab' nak'ajb'ak ut nasolenk rix. Nake'hulak chi ru li k'oojote' xyiib'ankil li rochoch chi rix li xk'onlal li xche'el. Nake'xt'uyuxi xsok laj k'ub'ul sa' ru'uj. Li che' a'in ke'roksi chaq laj Mayab' cho'q re xk'atb'al li chun (raatin jun aj ilol re li Tikal). Sa' xna'leb' laj Q'eqchi', li kaqaj kaq xmuhel, sa' xtoon nake'tzolok laj tuul tuqtuuk q'oqyink.
Kaqal	Naxye chan ru xb'onol li k'a' ru na'ilmanak malaj napatz'mank. Xkaqal laawaq' nakutuk sa' laawilob'aal. Numtajenaq xkaqal ru li kape. //Xk'ab'a' li yib' ru aj na'leb' wank sa' xch'ool li poyanam, naq ch'a'aj nareek'a' naq naril naq us wank junaq chik rechpoyanamil. //Xk'ab'a' xna'leb' li poyanam naq xik' nareek'a' naq li xsum aatin na'aatinak malaj nach'uch'ib'k rik'in chik jalan. Nayeemank aj wi' re sowen .
Kaqalib'k	Yib'aj K'a'uxl nanume'k sa' xch'ool li poyanam, naq xik' narial li ras riitz'in wank naab'al li k'a' ru re nak'anjelak chi ru. <i>Jwal naxkaqali li</i>

	<i>ranab' laj Lu', xb'aan naq us b'ayaq wank. Ink'a' nahulak chi wu li kaqalib'k moko us ta.</i>
Kaqcha	Xk'ab'a' jun li yib' ru aj na'leb' malaj b'aanuhem naxb'aanu malaj naxk'ul li poyanam. Li xyaalalil a'an naq naxsach xwankil malaj naxmux li rax xmuhel. <i>Kaqcha nume'k sa' xb'een xna'aj li xaml. Kaqcha xk'eeb'al xtumin jalanil ixq. Utwx.</i>
Kaqchahil	Chi junil li xwankil malaj li xyaalalil malaj li xrahil naxk'am chaq li kaqcha.
Kaqchahim	Jo'ka'an nayeemank re li nimla moychahim nak'utun k sa' releb'aal saq'e naq saqewk re, a'an najultikank re naq tnach'oq chaq li xsaqewjik. Sa' li k'aleb'aal, ka'aj wi' nake'ril naq ak yook chaq chi taqe'k li kaqchahim, nake'ajk chi xk'uub'ankil li tzakahemq re naq toj eq'la te'xik sa' li xk'anjel. Nake'xye aj wi' re xulab'.
Kaqi yajel	Xk'ab'a' jun li kaqi yajel naxk'ul li poyanam. Numtajenaq li tiq, xa'wak ut ha' chi sa' naq naxk'ut rib' li yajel a'in, aajel ru xk'amb'al chi b'ane'k li yaj. Li yajel a'in naxb'on rib' naq moko sab'esinb'il ta chi us li na'ajej ut li natzakamank.
Kaqi aaq	Jo'ka'an nake'yeemank re jun paay li aaq, kaqeb' rix.
Kaqi b'ihom	Li poyanam wank chi us xjunkab'lal malaj numtajenaq xtumin, ab'an ink'a' nasihink, jwal aj pix, moko naxtenq'aheb' ta li wankeb' sa' ra sa. Jwal tertook xtz'aq li naxk'ayi ut a'an li xq'eelal malaj li mul ru naxk'ayi.
Kaqi chaj	Xk'ab'a' jun paay li chaj, q'es ru xxaq ut kaq xsa' li xche'el.
Kaqi ch'och'	Xk'ab'a' jun paay li ch'och', kaqkilin naq nak'utunk, moko jwal sa ta nak'iik awinq chi ru.
Kaqi choochok	Saqil che', kok' ru xxaq, kok' naruuchin, ch'a'aj xtz'irb'al, xb'aan naq b'ach'b'ach' ut tz'uytz'uy xsa'.
Kaqi choq	Xk'ab'a' jun paay li choq naxk'e rib' toon choxa naq yook chaq chi elk li qawa' saq'e malaj ewuukil naq yook chi ok.
Kaqi ch'ub'	Xk'ab'a' jun paay li ch'ub' kaqeb' re li xxik', ab'an q'egeb' li xnimal
Kaqi hux	Xk'ab'a' jun paay li hux kaqjorink, xkomon rib' rik'in li pek.
Kaqi is	Xk'ab'a' jun paay li is kaqyurin xb'onol li rix, moko jwal nimq ta naxxe'en.
Kaqi kenq'	Xk'ab'a' jun paay li kenq' na'awmank ut kaq li xb'onol li xnaq' ut kaqpetz'ink xb'onol li rix naq natixk.
Kaqi max	Xk'ab'a' jun paay li xul nake'wank sa' ru'uj li k'iche', xkomoneb' li max, ab'an eb' a'in kaqtzukinkeb' li rix ut nimqeb' roq li xye. //Jun paay li kok' xul nake'xwa' li ixim ut junpaat nake'xpuktasi rib' jo'ka'an naq jwal sa' junpaat nake'xmajewa li hal naq ak xokxoook chik sa' li rochochil.
Kaqi ox	Xk'ab'a' jun paay li ox kaqtolink xsa' li xxe' ut li rix li xxaq q'eqmoyink.
Kaqi pajl	Xk'ab'a' jun paay li kok' che' nak'i yalaq b'ar ut wank xk'ixel.
Kaqi pata	Xk'ab'a' jun paay li pata kaqpech'ink xsa' ut jwal sununk xtzakankil.
Kaqi q'unix	Xk'ab'a' jun paay li kenq' na'awmank ut kaq li xb'onol li xnaq'. Kaqpetz'ink xb'onol li rix, ab'an naruhank xtiwb'al rochb'een li rix naq toj al.
Kaqi sal	Xk'ab'a' jun paay li xyajel rixeb' li tz'i', tik kaqpech'ink nak'utunk. //Jo'ka'an nayeemank re junaq li poyanam jwal josq', q'etq'et, sa' xsaqal ru narileb' li rechpoyanamil.
Kaqi sank	Xk'ab'a' jun paay li sank, kaqeb' rix, sa' rix che' nake'wank moko jwal ra ta nake'xtiw, yal nake'woyok.
Kaqi seb'	Xk'ab'a' jun paay li seb' kaq b'ayaq na'ilok ut na'oksimank cho'q

	xpak'b'al li b'atz'uul malaj li ch'e'leb'aal, jalan wi' b'ayaq chi ru li kaqi ch'och'.
Kaqa so'sol	Xk'ab'a' jun paay li so'sol kaqtzükink b'ayaq li rixeb' ut kaqsilink li xk'atqeb' re.
Kaqa tul	Xk'ab'a' jun paay li tul kaq rix li xtoonol ut Jo'ka'an aj wi' li ru chalen naq toj al ut naq natixk. Kaw xb'ook li tul a'in naq naq'ano'k ut sununk, wank nayehok re naq narisi li lukum naq nalowmank chi us.
Kaqa u	Xk'ab'a' jun xyajel li xnaq' u. Nakaqo'k chi us xsa', wotz'ok ut naxya'le rib'. Xiikil naq na'elk xk'ot li xnaq' u xb'aan li yajel a'an. Nayeemank aj wi' re b'e' malaj ra u .
Kaqa xox	Xk'ab'a' jun paay li xox naxk'e rib' chi rix li poyanam.
Kaqa yakl	Xk'ab'a' jun paay li yakl jwal kok'eb' ut kaqtzükink b'ayaq li rixeb'.
Kaqautz'ajl	Xpaayil li utz'ajl nak'iik yalaq b'ar, kaq b'ayaq rix ut moko jwal cham ta nak'iik, ki' chi us li xya'al, kaw b'ayaq xk'uxb'al.
Kaqaik'	Mitz aj xul, kaq rix, sa' pim ut sa' ch'och' nawank, naxch'ik rib' sa' xtib'el li poyanam ut li xul. Naq ink'a' na'isimank b'ar naxkuj rib' nasipook ut naxoxenk li xna'aj. //A'an aj wi' li kaq ek'.
Kaqa la	Xk'ab'a' jun paay li la, kaqtz'urin xb'onol li ratz'um.
Kaqa max	Chanchan rilb'al xteram li mes, sa' ru'uj che' nawank chaq, ch'ina t'ort'ook li xjolom kach'in li ru, ka'ch'in aj wi' xteram li xja'aj, nim xkelam li xye nak'anjelak re, rexchapb'al rib', li roq wank chi rix nimeb' chi ru li wankeb' chi ru, hoob' li ru'uj roq wank sa' li junjung, q'un ru li rismal li rix ut q'antzükink xb'onol.
Kaqa pek	Xk'ab'a' jun paay li pek kaqjorink nak'utunk ab'an a'in chi ru li saqoonak nak'utunk, chanchan naq moko a'an ta tz'aqal li pek kaq, yal nak'i kaqi mo' chi ru. //Xk'ab'a' jun li k'aleb'aal wank sa' xteepal Chameelk. Sa' li na'ajej a'an kiwank xb'ekb'al li tzuul b'ar wi' ke'risi jun paay li xpekali ch'iich', ab'an kanajenaq li k'anjel a'an, wank nayehok re naq nake'raj wi' chik xtikib'ankil.
Kaqa tza'aj	Xk'ab'a' jun paay li tza'aj.
Kaqa waal	Xk'ab'a' jun paay li che'pim. //Xk'ab'a' jun li k'aleb'aal wank sa' xteepal xch'och' li Karcha.
Kaqa warak'ix	Kok' che' wank xk'ixel, kok' tzuktzu ratz'um, li xb'onol kaqpusink.
Kaqa koj	Li kaqkoj sa' tiqwal ch'och' nawan, kaqtzükink li rix, nim li xjolom, nim li xye, li ruuch re ut li rixi'ij. Sa' xyaalal nab'EEK, sa' pisk'omb'il naxchapeb' li xtzak.
Kaqa la	Musmushab' nakute'k xb'aan qawa' saq'e ut naxlemtz'uni rib' xsa' li junq mitz'il ru li musmushab' Jo'ka'an naq naab'al xb'onol nak'utunk, wank kaq, kamoyink, q'an, q'anpusink, rax, raxmoyink ut saqpusink. / Sa' xchamal xk'a'uxl aj mayab' naxye naq li kaqa la xb'ook re ajawchan. Moko us ta xk'utb'al chi ru'uj uq'm, nawank xyajel. //Relik chi yaal ch'ina'us rilb'al li kaqa la, nimla pokpo naq nak'utunk ut k'ila paay li xb'onol. Aran nak'utunk xwankilal li qanimajwal Ajaw. Nayeemank aj wi' re chakla, kaqlaaq', xok'aq'ab' .
Kaqa muqink kaqa moqin.	Junaq li poyanam nataqe' xkik'el xb'aan xxutaan. // Jo'ka'an nakanaak xnaq' ru li al malaj li t'uj ixq naq natawe' chi xb'aanunkil junaq li ink'a' usil na'leb'. <i>Kaqa muqink xnaq' ru li al xkanaak, xb'aan xuutaan naq xtawek' chi xchapb'al ruq'm li ixqa'al. Kaqa muqink xnaq ru lix B'ir xkanaak naq xtawe'k chi tatztook sa' b'e.</i> Nayeemank aj wi' kaq moqih.

Kaqrnuuq'	Jo'ka'an nayeemank re li josq'ilal wank re li poyanam. Yook xkaqrnuuq', ink'a' naraj aatilaak. / Jo'ka'an aj wi' xk'ab'a' li jiq'yank naxb'aanu junaq li yaj naq yook chi hulak xq'ehil li xkamik.
Kaqob'resink	Xk'eeb'al xkaqal li k'a'aaq re ru. Laj k'ay b'on naxnaw xkaqob'resinkil li b'on.
Kaqpe'ch'ink	Xb'onol li k'a'aaq re ru. //Naq kama' li kik' xsa' li qu, jo'ka'an nayeemank. // Wank ru li awimj kama'an aj wi' nayeemank re. Kaqpech'in xsa' laawu. Kaqpe'ch'in xsa' li saltul.
Kaqpuk'ink	Xb'onol li k'a'aaq re ru. //Jo'ka'an nayeeman re li ru xaml naq lochlook. //Li uutzu'uj naq ak xchire' //Xb'onol li t'ikr. Ink'a' naxk'ul wu li t'ikr kaqpuk'ink xb'onol.
Kaqsut-iq'	Xk'ab'a' li loq'laj iq' naq numtajenaq xkawil naq nanume'k, naruq' li xnimqal che' ut yook li kawil hab' chi sa'. Li wankeb' chi re li palaw jwal nake'ril xrahilal li kaqsut-iq'.
Kaqtu'uy	Xk'ab'a' jun paay li sank, kaqeb' rix, nimqeb' chi ru li q'eqi sank, sa' junpaat nateb'q'uuk li nake'xtiw. Jalaneb' wi' li kaqi sank, muluka' ut li chahiq.
Kaqququb'	Raxk'aham nak'iik rub'el k'iche' malaj rub'el nimq ruhil che'. Wank xk'ixel. Us cho'q re b'ak'ok.
Kaqwal	Xk'ab'a' jun paay li k'anti' kaq rix ut najilixink chi q'eq li rix.
Kaqxe'	Ak' aatin kitikib'amank cho'q xk'ab'a' xxe' jun paay li aawinq natzakamank chi rax. Kaqkaq li rix ut saq li xsa'. Q'es ru xxaq ut kok' perpo'k nak'utunk.
Kaqxotink	Rilb'al junaq li poyanam. //Wankeb' li ixq ak re naq Jo'ka'aneb' moko toj b'one'k ta naraj li xkoheb' wank aj wi' toj nake'xb'on rib' re naq kaqxotink te'iloq. Eb' li ixq wankeb' sa' kehil ch'och' kaqxotink nake'elok. Li qana' Tumin kaqxotink na'elok naq naxb'on rib'.
Kar	Li kar sa' ha' nawank, rik'in mob' na'yo'laak. Jukjuuk ut patz'pook b'ayaq li xjunxaqalil, jalanjalanaq li xnimqal ut xb'onol li rix. Kama' b'ayaq li b'aaq xpat li rix. Kama' li xxik' Sank, ab'anan nak'anjelak re numxik sa' li ha'. Wank wankeb' xpat ut wank maak'a'. K'ila paayeb' ru, wank kok'eb', wank saqeb' ut wank jwal nimqeb', wank numtajenaq xk'ixeleb' ut wank ink'a', wank jwal sununk xtiwb'aleb' ut wank jwal xooxoheb'. Chi junil li kar pik'pik' xb'ookeb'.
Kareet	Aatin chaljenaq sa' li kaxlanchi' "carreta", jun paay li na'oksimank cho'q re li xyatz'b'al xya'al li utz'ajl jun paay chik /ke'roksi chaq cho'q roq li b'eeleb' ut re xkelonkil li iiq.
Kas	Xk'ab'a' jun li ch'ina xul naxik'ank, nim b'ayaq chi ru li raxyaat, nahulak chi ru xtz'ub'b'al xkik'el li xul ut li poyanam. Sa' tiqwal ch'och' nake'wank chi us.
Kat	Xk'ab'a' ixq chaljenaq sa' li kaxlanchi'. "Catalina/Catarina".
Katzkatz	Naq nab'irok xsa' junaq li xox. //Xkomon rib' rik'in li aatin tzaktzak ut wotz'ok, juntaq'eeteb' xyaalal. Katzkatz li xox chi wix.
Katzkatz rix ruq'm	Sa naril sak'ok. //Jo'ka'an nayeemank re li poyanam li k'a'aaq re ru naxch'e jalan aj e. //Yib' ru xna'leb' linb'alk katzkatz rix ruq'.
Katzkatzja'aj	Xk'ab'a' jun li xyajel li ja'ajej, li poyaman jwal nakatzok sa' li xja'aj ut xiikil naq na'ok chi ojo'b'ak. Nayeemank aj wi' re wotz'okja'aj . Naru xk'irtasinkil rik'in li xya'al kab' rochb'een li tenb'il aanx ut naru aj wi' xtunlenkil sa' xeeb'.
Kaw	Jo'ka'an nayeemank re li moko q'un ta, Sank b'an xmetz'ew, chek'

	chek'; maak'a xxiw, ink'a' nalub'k. Wankatq li k'a' re ru kaw xyok'b'al, kaw xsetb'al. //kaw nayeeman re li poyanam maak'a' xch'a'ajkilal li xjunxaqalil. //Naxk'e resil chan ru wank malaj na'ajmank xb'aanunkil li k'a' re ru. Kaw xyok'b'al li aql. Kaw na'aanilak li ch'ina' ixqa'al. Kaw rib' li cheekel winq. // A'an li poyanam wank xmetz'ew chi li aanilak. // A'an li poyanam najt nahulak xyaab' li raatin. // A'an li poyanam ut li xul junes uk'ak naxb'aanu. // A'an li poyanam ut li xul junpaat nab'EEK. // A'an li poyanam jwal seeb' ut junpaat naxb'aanu li k'a' ru nataqlaak wi'
Kaw nake'ek	//A'an li poyanam junes ke'ek naxb'aanu ut jwal chaab'il naxb'aanu li k'anjel a'in. // A'an li poyanam naxnaw kemok ut junpaat naxb'aanu. // A'an li poyanam naxnaw numxik ut junpaat naxb'aanu. // A'an li poyanam junes puch'uk li xk'anjel ut kaw xmetz'ew xb'aanunkil. //A'an li poyanam junpaat naxb'aanu li tz'iib'ak. //A'an li poyanam yal nake'xnuq'b'e li xwa ut junpaat nake'rage'k. // A'an li poyanam naxk'e xch'ool chi xb'aanunkil li k'a' ru nataqlaak wi'. // A'an li poyanam malaj li xul jo' li tzo' kaxlan najt nahulak xyaab', Kaw nayaab'ak li k'uula'al. // Jo'ka'an nayehe'k re li poyanam naxnaw taqlank. Ma' Lip kaw re chi taqlank sa' xyamqeb' laj k'anjel. Qana' Mar kaw re chi xtijb'aleb' li ralat xk'ajol. // Naraj xyeeb'al naq li xjunxaqalil li poyanam kaw xmetz'ew re xb'aanunkil yalaq k'a' ru chi k'anjelil. Laj B'ex kaw rib' chi k'anjelak. Li ch'ina'al kaw rib' chi aanilak. // K'iila pay li xul kaw rix. Kaw rix li kok. Kaw rix li tap. // Wank aj wi' naab'al li k'a'aq re ru kaw rix. Kaw rix li paqy. Kaw rix xnaq' li ji. Kaw rix li map. // Naq naxk'e li hab' ut natam li ha', naxsik' xb'e ut kaw roq nahulak. Wan li yu'am ha' kaw roq nahulak sa' hab'al q'e. //Nayeemank re li hal naq ink'a' sa riximankil. Ra chi sa raq'inkil li pim kaw ru li ch'och'. // Jo'ka'an nayeemank re li poyanam moko nach'ina ta xch'ool ut maak'a' naraj re k'a' ru trab'i, k'a' ru tril. Kaw xch'ool laj kalich. Kaw xch'ool li qana' Tec B'a. //kaw li qametz'ew naraj xyeeb'al naq kawo sa' li qajunxaqalil. Kaw xmetz'ew qawa' Ku' naab'al li hal nariqa. Kaw xmetz'ew li wakax ink'a' ninkuy xchapb'al. // K'iila paay li k'a' re ru kaw xyaab', wankeb' li poyanam kaw xyaab'eb' xkux. Kaw xyaab' li k'uula'al tu'uk traj. Kaw xyaab' li b'eeleb'aal ch'iich'.
Kaw xaqink	Jo'ka'an nayeemank re li xayxook chi tic, moko an'o ta ru. A'an naye'ke'k re li poyanam ink'a' naxjal xch'ool chi rix li k'a' ru naxye ut naraj xb'aanunkil. Kaw xaqin xk'a'uxl laj Rup ink'a' xpaab' li xye're.
Kawil iq'	Xk'ab'a' li loq'laj iq' naq kaw nanume'k, narek'asi li xxaq li che'k'aam.
Kawilal	Chaljenaq sa' li aatin kaw. Naraj xyeeb'al li xwankil malaj li xloq'al li kaw, li moko yaj ta. Li sa wank xtib'el malaj li junxaqalil. K'a' jo' xsahilal li kawilal, jwal ra li yajel.
Kawilal ch'ool	Jo'ka'an nayeemank naq junaq li poyanam moko nach'ina ta xch'ool chi rix junaq li k'a'uxl malaj junaq li xiwajelil wank. Kawilal ch'ool naraj li kab'lak ut li tzolok.
Kawkaw	Naq li k'a' re ru numtajenaq xkawil, nayeemank aj wi' naq kawkaw. Kawkaw xk'aamal li q'a; kawkaw roq li nima'.
Kawresink	K'uub'ank chi rub'eetal. //Naq ok qe chi k'anjelak toj naqakawresi qib' jo' li wa'ak, wark, atink, puch'uk, ke'ek, nimq'ehik' utwx. Yookin chi kawresink chi rix li awk tinb'aanu.
Kaxlan	Chaljenaq sa' li aatin "castellan" timil xtaw rib' xyeeb'al sa' li q'eqchi'.

	Naxk'ab'a'i ralal xk'ajoleb' aj junpak'al palaw, jalaneb' rilb'aleb' chi ru laj ralch'och'. Naruhank xyeeb'al kaxlan winq, kaxlan ixq, wank nake'yehok re aj k'imal winq aj k'imal ixq. / Xk'ab'a' li ketomq li jwal nak'iresimank anaqwank ut jwal nak'anjelak cho'q tib'el wa. Nayeemank aj wi' re chiilan, tiilan, tziilan.
Kaxlan aatin	Jo'ka'an nayeemank re raatineb' laj kaxlan li chaljenaq jun pak'al palaw. Raatinob'aaleb' li toj kule'xmin rib' sa' li xteepalileb' aj mayab'. Nayeemank aj wi' kaxlanchi'.
Kaxlan aj	Kok' che' nak'iik sa' li saab' malaj chi re ha', wank xraql ut jilix ru xxaq. Chi ru li xche'el naru xtz'ulb'al li poop yal b'an q'es ru ut chek'chek', poopa aj xk'ab'a'.
Kaxlan b'oj	Ak' aatin nak'eemank cho'q xk'ab'a' li k'ila ha' nakaltesink us ta moko utz'ajl ta na'ok cho'q xya'al.
Kaxlan is	Awinq nak'iik chi us sa' kehil ch'och'. Chi toon nawank, oxib' po aj wi' naxe'enk wi'. Q'axal us cho'q xtib'el wa malaj ruuchil li wa. Naru xyiib'ankil sa' juyb'il, chi k'ilinb'il, chi ke'b'il ut yal chi wank xya'al. Li awinq a'in chanchan naq chi najt chaljenaq riyajil, jo'ka'an naq kaxlan'is xk'ab'a'.
Kaxlan isk'l'ij	Pim q'axal sununk xb'ook jo'ka'an naq nake'roksi sa' xtib'el li wa, jo' naq nake'xchiq li ak'ach, li kaxlan ut li wakax. Nayemank aj wi' re isk'i'ij.
Kaxlan ixq	Rixqilal li kaxlan winq. Jalan b'ayaq rilb'aleb'. Nimqeb' b'ayaq roq, saqeb' xtib'el ut jwal jay li raq' nake'roksi, wank ut naq nake'roksi li wex, q'axal nake'hulak chi ru xb'onb'aleb' rib' re ch'ina'us te'kutunq naq nake'xk'a'uxla.
Kaxlan k'im	Ak' aatin xk'eemank cho'q xk'ab'a' li napereb'amank sa' xb'een li ochoch ruuchil li k'im li jwal na'oksiik chaq junxil.
Kaxlan lem	Jo'ka'an nayeemank re li lem na'oksimank sa' xnaq' u re xtz'aqob'resinkil xsagenkil li ilob'aal.
Kaxlan winq	Poyanam jalaneb' xtenamit malaj jalaneb' b'ayaq rilb'al, moko jwal jun naqikeb' ta rik'ineb' laj ralch'och' malaj eb' laj q'eq. Chalen xk'uluninkeb' riyajil li kaxlan winq, eb' laj maya q'echi' ke'xtikib' li k'ab'a'ej chi jo' we'. Junxil jwal xiwajeleb' li kaxlan winq, xb'aan naq eeteb', lab'eb' ut xik' nake'ilok, ab'an anaqwank yookeb' xtawb'al ru naq oxloq'o chi qajunilo sa' li ruchich'och'. <i>Toj a'aneb' li kaxlan winq nake'jolomink re li awab'ejilal, xb'aan naq laj ralch'och' elajik yook chi aj ru.</i>
Kaxlan xaml	Ak' aatin xk'eemank cho'q xk'ab'a' li metz'ew nab'ehek chi rix k'aham ch'iich,' ab'an wank chaq xxe' natikib'ank chaq re. Kiib' ru naq nab'ehek, jun li kaqi metz'ew ut jun li raxi metz'ew. Chi xjunqalil moko nak'anjelak ta, toj naxk'ul rib', aran b'i'an nak'atok, narepok, natzirok, natzayok. Eb' laj k'a'uxlanel reke'xtaw xk'osb'al ut xb'isb'al li xmetz'ew, toj reetal naru roksinkil sa' li jun ch'ina misik' k'aham ch'ich' aran naxk'ul rib' li metz'ew ut nasagenko'k li q'oqyink xb'aan.
Kaxlan yuk	Xkomon rib' rik'in li yuk wankeb' sa' k'iche', ab'anan a'in toj ke'chalk riyajil sa' jalan tenamit ut k'iirisinb'ileb' chi re kab'lal.
Kaxlan	Li tux namolb'ek ut naq nasikirk nahuplaak sa' xb'een li xmolb' re nake'yo'la li ral. Ixim, pim ut kok' motzo' naxtzaka. Natzakaman li xtib'el ut li xmolb'. Laj tzo' wank xperen ut sa rab'inkil xyaab' li xja'aj.
Kaxlanha'	Ak' aatin na'oksimank cho'q xk'ab'a' chi junil li uk'a'ej nachalk chi

	k'ayiik sa' najtil tenamit.
Kaxlanpak	Saajil che' nak'iik sa' tiqwal ch'och' ut nimqi jukjuuk naruuchin, naq natixk, nachaq'ak li ru k'a' jo' xsununkal ut jwal sa xlowb'al malaj xpuq'b'al chi ru ha' re uk'a'ej.
Kaxlanq'ehen	A'an xk'ab'a' ru jun li saajil che'. Na'oksiman cho'q xyu tzakahemq, jo' sa' xb'ukb'al li kakaw, jo' sa' xk'uub'ankil li xtib'el wa. Sununk xb'ook, ab'an li xsahil ra ra.
Kaxlanwa	Xk'ab'a' jun paay li tzakahemq nawa'ek, ab'an moko ixim ta na'ok. Li xk'ajil li kaxlan wa na'isimank chaq sa' li awinq chanchan b'ayaq li qulk'im malaj li kuluk k'im, moko jwal cham ta nak'iik, ab'an naraj jwal chaab'il b'ekb'ilaq li xna'aj. Waqib' po na'elk wi' ut sa' kehil ch'och' jwal nahulak chi ru li k'iik. Li kaxlan wa k'ila paay ru, wankeb' jwal ki', potzpotz xsa', kaw xsa', k'orechinb'il, utwx. Jalan wi' xchiqb'al li kaxlan wa, jun wojwookil tz'ak paapo xsa', xb'een wa natiqwasiik chi numtajenaq xxamlel, chi rix a'an na'isimank li ru xaml, ak t'oroxinb'il xq'emal li kaxlan wa, nak'eemank sa' kelkookil kaaxukuutil ch'iich', nakujmank chi sa' li chiqleb'aal, natz'apmank re, mare jun hondal nawank chi sa', nachaq'ak. Anaqwank sa' li xnimqal tenamit moko si' ta chik nake'roksi re xtiqwankil li chiqleb', a'an chik xmetz'ew li kaxlanxaml nake'roksi.
Kaxmu	Ak' aatin xk'eemank cho'q xk'ab'a' jun li k'uub'amb'il eechej b'ar wi' nak'utunk li k'ila eetalil malaj jalam'uch chi taqlanb'il chaq xb'aan jun li xtoonak puktasib'aal mu.
Ka'y	Xb'aanuhem li poyanam naq naxchap rilb'aal chi anchal xch'ool junaq li k'a' ru yook chi k'ule'k, mare nimq'e malaj xchaq'alil ru li na'ajej. <i>Xiikileb' aj ka'y sa' li nimq'e.</i>
Ka'yab'aal	Na'aj b'ar wi' naruhank rilb'al chi anchal ch'oolej li yook chi k'ule'k. Sa' <i>ka'yab'aal b'atz'unk ke'xtikisi rib'eb' li eetaj al.</i>
Ke	Reek'ahom li xjunxaqilil li poyanam, li xul ut li che'pim naq naxmoch rib' malaj naxchek' rib' li xcha'alil sa' xk'ab'a' naq xkub'e li xtiqwal. <i>Ke ru li saq'e. Ke ru li kutank. Ke xsa' linpo'ot. Ke li wuk'a'. Laa'in toj tinpom li wa, ink'a' nawaj xwa'b'al chi ke. /</i> Na'oksimank aj wi' li aatin a'in cho'q xkomon jalan chik k'a'uxl. Xchu' ke. Xk'atom ke. Xmay ke. Ratz'am ke.
Ke'b'il	Chi junil li ak numsinb'il chi ru ka'.
Ke'ek	Xk'ajinkil li k'a' re ru na'ajmank. Wank li k'a' re ru nake'mank re xq'emob'resinkil. <i>Li ixq naxke' li b'uch chi ru li ka'.</i> Xtzol ke'ok pek sa' li <i>xk'anjel laj Xep. Naxke' li kape naxk'ayi qana' Sin.</i>
Ke'leb'	Xna'aj b'ar wi' nak'eemank li ka' naq nawank li ke'ek.
Ke'b'eetak	A'an xk'ab'a' jun li k'anjel naxb'aanu junaq li ixq, li naxik malaj nab'oqe'k chi ke'ek yalaq b'ar.
Kehal	Li xwankil malaj xmetz'ew li ke. Nayeemank aj wi' kehil . <i>Xiikil xkehal Xe'laju. Ma tink'e xkehal laawuk'a'.</i>
Kehil	Li xwankil malaj xmetz'ew li ke. Nayeemank aj wi' kehal . <i>Xiikil xkehil Xelaju. Ma tink'e xkehil laawuk'a'.</i>
Kehilha'	Xk'ab'a' chi junil li nahulak jo' chan ru xkehil li ha'. Nayeemank aj wi' kiila', keela' . <i>Kehilha' ruq'b' li k'ula'al. Tik kehilha' li woq xnume' q'oqyink.</i>
Kehob'resink	Naq tiq li k'a' re ru ut tqaj ru xk'amb'al, xtzekankil, ruk'b'al malaj xch'e'b'al, toj naqakehob'resi. <i>//Tinkehob'resi li wuq'un k'a'jo'</i>

	<i>x'tiqwal. //Xjalanil li kehob' resink a'an li tiqwasink. //Xkomon rib' li aatin rik'in keeresink</i>
Kej	Nimla xul nawank rub'el pim. Li kej nim b'ayaq chi ru li yuk, jwal sik'sook xb'aaneb' laj yohonel xb'aan naq k'a'jo xsahil li xtib'el. //Naru aj wi' xk'iirisinkil sa' li ochoch. Kaahib' li roq, maak'a' li xye kaqtzukink li rix. //Xkomon k'ab'a'ej. //Xk'ab'a' li kutank sa' li ajleb'aal mayab'. A'an jun laj iiganel chihab'.
Kejul	Xkomon aj wi' li aatin kej, ab'an arin naxch'olob' chik ani li naxpatz'. <i>_K'a' chi kejul. _Li nimq xxukub'.</i>
Kelam	Li wank junelik chi kelkook malaj li wank chaq toj sa' xmaril junaq li k'a' re ru jwal nim roq. <i>Toj sa' xkelam xch'och' aj Chinama' wankin chaq.</i>
Kelkookil tem	Jun li chunleb'aal kahib' roq, ab'an nimla kelkook ut naab'al nake'inkunlaak chi ru.
Kelonk	Xjukukinkil li k'a'q re ru. //Naab'al li k'a'atq re ru naruhank xkelonkil, jo' xk'aamal li si', xk'aamal li uuq, xb'ak'b'al li wex, ruq'eb' li che'. <i>Kelo we li ruq' kape ink'a' nintaw. Ink'a' ch'olch'ook ani xkelonk re xk'aamal li si' jo'ka'an naq xhire'.</i>
Kemb'	Xk'ab'a' jun li perpookil che' mare jun telb' roq ut jay li re ut pim sa' xyi, na'oksimank sa' li kemok.
Kemb'il	Chi junil li tusb'il ru chi chaab'il wank xche'el ut wank xwa, jo' li t'ikr malaj li xkemon li x-am. /Naru aj wi' xyeeb'al re junaq k'a'uxl ak tustuuk ru malaj junaq k'anjel ak ch'olch'ook chi us xb'aanunkil.
Kemb'eetak	A'an xk'ab'a' jun li k'anjel naxb'aanu junaq li poyanam, naq naxik malaj nab'oqe'k chi kemok yalaq b'ar.
Kemleb'	Xk'ab'a' chi junil li nak'anjelak sa' li kemok.
Kemleb'aal	Na'ajej b'ar wi' na'uxk li kemok.
Kemok	Xyib'ankil li t'ikr sa' xyanqeb' li poyanam aj Q'eqchi'. //A'an jun li k'anjel nab'aanumank. //Wan nake'kemok chi uq'mej ut wan rik'in li kaxlan kemleb'. <i>Li wixaqil naxnaw kemok pikb'il po'ot.</i>
Kemom	Chi junil li ak kemb'il malaj li toj tentook tkemmanq.
Kemom x'am	Xk'ab'a' li naxkem li ch'ina xul aj'am malaj x'am re tixra'leheb' wi' li xtzak. Nayeemank aj wi' re rab' x'am .
Kemonel	Li naxk'anjela li kemok. <i>Aj kemonel li wixaqil chan qawa' B'ex.</i>
Kenq'	Tzakahemq na'elk yalaq b'ar. Li kenq' a'an jun li tzakahemq q'axal us cho'q re li xk'ihik li poyanam. Naab'al paay ru. Jo'ka'in naq natusmank: Jo' li xk'ihik: .) ch'och'el kenq' : q'eqi kenq', saqi kenq', kaqi kenq', q'unix kenq', q'eq sib' rix kenq', mis kenq', che'kenq'. ..) Li kenq' Naxk'ahama rib' : ch'ux, q'unix, lol, nun, tapakal. / Li kenq' naru xk'uub'ankil : yal chi chiqb'il, chi k'ilinb'il, chi juyb'il, chi tz'u'ujil, chi xut'il, chi sukukil. //Xkenq' yuk xk'ab'a' jun li raxk'aham, na'uuchink ab'an moko natiwe'k ta. / //Xkenq' u xk'ab'a' xq'eqal xsa' li uhej.
Keram	Li wank chi keer malaj li toj t-ok chi keer.
Ketel	Chi junil li ak ketb'il. Xk'ulum kete'k. <i>Ketel xb'aan atz'um xox lynch chan qana' Waana. Ketel xb'aan saq'e li ch'ima jo'ka'an naq jut'jut'.</i>
Ketleb'	Chi junil li na'oksimank cho'q re li ketok, mare tz'uhum malaj ch'iich'.
Ki'	Jo'ka'an nayeemank re li uk'a' naq nanume'k b'ayaq xkab'el. <i>Ki' b'ayaq x'elk laakape. //</i>
Ki'ilq'een	Xk'ab'a' chi junil li ru li awinq naruhank xtzekankil chi rax moko toj tentook ta xchiqb'al.
Ki'ki'	Xkomon rib' rik'in li aatin num ki'. //Naraj, xyeeb'al naq numtajenaq

	<i>xki'al. Ki'ki' chi us li chiin k'ajo' xsahil.</i>
Kich'am	Li junelik kich'kook, toltook malaj yokyook. Chanchan naq najter aatin a'in, moko jwal na'oksiik ta. <i>Xintitz' chi kich'am yal ta wi' nasaqewk, wakliiqin xkun, chan laj Xep.</i>
Kich'kook	Arin naxye chan ru naq wank li yook chi patz'e'k. Yokyook, toltook, ab'an sachsook li xch'ool moko nareek'a ta rib', chanchan li kamenaq.
Kik'	Xk'ab'a' li nab'eresink re li metz'ew sa' xjunxaqalil li poyanam ut li xul. Naxjek' xsahil ut rusilal li tzakahemq sa' xjunxaqalil li poyanam ut li xul ut naxb'eela li tz'ajn naxmolk'a rib' sa' chi junil li junxaqalil re tsaqob'resiiq chaq ru sa' li pospo'oy. Naruhank xb'aanunkil xk'anjel sa' xk'ab'a' li ch'oolej.
Kik' ru	Sachenaq sa' kik' li k'a'aq re ru. //Naraj xyeeb'al naq li k'a're ru oso'jenaq sa' kik'. <i>Kik' ru li meex. Kik' ru li t'ikr ut ink'a' na'elk. Kik' ru li ochoch xkanaak naq xe'xwa'tesi.</i>
Kik'che'	Nimla che' nak'i sa' tiqwal ch'och'. Wank xq'ol chanchan li kik'. Nimq ru xxaq chanchan xxaq li pok'xik.
Kik'el	Aatin nayeemank naq napatz'mank chi junil li k'ila kik' ut chi wanq aj eechal re. / <i>Xkik'el injolom. Xkik'el aawoq. Xkik'el k'anti'. Jwal sa xtiwb'al xkik'el li ak'ach chan qana' Pet.</i>
Kilkil	Xkomon rib' rik'in li aatin yolyol, joljol. <i>Kilkil ru li b'e xkanaak xb'aan li hab'.</i>
Kilk'ok	Yolk'ok sa' xb'een li k'a'aq re ru. //Xkomon rib' rik'in li t'ane'k. //Laj Mek xye'q rix li mank jo'ka'an naq xkilk'ok. <i>Xkilk'ok li b'eeleb'aal ch'ich' sa' li xiik' naab'al li poyanam xe'xtoch' rib'.</i>
Kinchil	Jun xtasalil li ajlank jwal nab'aal na'elk.
Kis	Xk'ab'a' li chu aj b'ook narisi chi rit li poyanam malaj li xul. Li jwal nakisik ut chu chi us, yaj sa' xsa', moko us ta wank li xjunxaqalil. / Kis aj wi' xk'ab'a' li narisi laj para xul, ab'an a'an naxb'aanu yal re ink'a' te'nach'oq rik'in li te'ajoj xjot'b'al. //Eb' li xul nake'xik'ank wankeb' aj wi' xkis, a'an li ch'ina turtuuk sa' xb'eeneb' li xtuch, wi nake'chiqmank cho'q xtib'el ma, tentook risinkil li turtu a'an re ink'a' tixpo' xsahil li xtib'el. //Li na'elk sa' rix li chiin, lamuux, liim xkis xk'ab'a'. <i>Naq na'ok xkis li chiin sa' li uhej jwal nahumuk.</i>
Kiskok	A'an li kok' xul, moko nake'nimqank ta; sa' roq ha' ut nima' re tiqwal ch'och' nake'wank.
Kisiil	Jun paayeb' li kok xul nake'wank sa' ru'uj li pim naq nake'ch'e'mank jwal chuheb' ru. Li q'axal nake'ilmank ru a'aneb' li raxeb' rix ut li tzipixeb' rix.
Kisik	Risinkil sa' li it li b'ook wank sa' li sa'el. //Li it na'isink re li iq' nachal sa' xcha'alil li sa'ej, a'an li nayeemank re kisik. <i>Rax li kenq' xintzaka jok'an naq k'a'jo' yookin chi kisik. Chu li naxkisi li tz'i'. Ink'a' us li kisik naq wank ula'.</i>
Kiskis ru	Xb'ook li kis naxkanab'. //A'an li aatin na'oksimank naq junaq li poyanam chu xkis junelik./ <i>Junelik kiskis ru laj Lej Poop. Kiskis ru laawisb'.</i>
Kispek	Jun paay li kok' xul nake'wank rub'el li mul, q'egeb' rix ut q'aneb' b'ayaq li rit, kama'an b'ayaq xnimqaleb' li teken. Wi junaq li poyanam maak'a' xxab' ut txaqliiq sa' xb'een, naxk'e li xkis ut na'ok sa' li tib'elej, ak xnume'k nab'alaaq kutank naq naxtoxob' chaq rib' sa' li tib'elej ut

	na'ok chi tiwk chanchan li k'ix.
Kitz'b'il	Li tenb'il malaj nat'b'il xb'aan junaq che', pek, ch'iich'.
Ko'	Raatin na'b'ej naq naxpatz' malaj naq naraatina li rixqa'al. <i>Kim a ko', tenq'ahin xmolb'al ru inkenq', cha'ank qana' Nat. _Jarub'eb' laako' qana Rux, cha'ank qawa' Lix. _Oxib'eb' inko' ut kiib'eb' inyum, cha'ank qana' Rux naq kichaq'ok. / Li yuwa'b'ej ink'a' raj naru naxye ko' re li rixqa'al, tentook raj tixye rab'in, ab'an naab'al yookeb' chi oksink re. Xb'aan naq li aatin ko' najala b'ayaq li xyaalal naq naroksi li winq, yib' ru na'elk, naraj chik naxye naq nawank rik'in li ixq a'an, ab'an moko rixaqil ta, yal xb'atz'uul malaj xsum. Qana' Yan naxsowena li xb'eelom, naq naril naq narochb'eeni junaq li ixq, aako' tana a'an cha'ank re.</i>
Ko'b'ej	Chi junileb' li ixqa'alb'ej, ab'an wank naq li aatin a'in re xtz'eqtaankileb' li ixq nake'xch'ik rib' rik'ineb' jalanjalan li winq.
Kochb'il	Xkomon li aatink kochok ut naraj xyeeb'al naq isinb'il li k'aham chi rix li xche'el yal chi kochb'il, moko chi jisb'il ta. Ka'aj wi' li chahib' naruhank risinkil rix chi kochb'il, li b'ach ink'a'. Li kochb'il k'aham rech-isink li rix naq na'elk, xb'aan naq sa' yaal nanat'lemank chi rix li xche'el. Li k'aham a'in q'axal us cho'q re li iiqank ut naru aj wi' xtz'ulb'al sa' oxlaq' ru, xb'aan naq suq'suq' na'elk. /Naq yal jisb'il li k'aham, toj tentook risinkil li rix, ka'aj aj chik li xsa' na'oksimank.
Kochoy	Che' pim nak'i sa' kehil ch'och'. / Xk'ab'a' jun li k'aleb'aal wank sa' xteepal Karcha.
Kohexan	Kok' che' nak'i sa' tiqwal ch'och', tiik nak'i, sa' ru'uj na'elk li xxal, li xxaq ut li ratz'um. Nimq ru li xxaq ut xalax re. Chalen toj sa' xtoonol toj sa' ru'uj ut chi ru li xxaq wank xkok' k'ixal. Numtajenaq xrahil naxtiq' ut wotz'ok, tik naxoxerk li xna'aj li xk'ixal.
Kojl	Nimla che' nak'i sa' luulukil ut tiqwal ch'och'. Chikchook naq naxxaala rib'. Li xxaq chikchook naq na'elk sa' li xch'ina toonal. Wankeb' k'aleb'aal naxk'am li k'ab'a'ej a'in : Toni Kojl. Rub'el Kojl. Chi Kojl.
Kojlenk	Xch'e'b'al xsa' li k'a'aq re ru rik'in li kojil naq yook chi chaq'ak. //K'anjel nab'aanumank re xjunajinkil ru li k'a' re ru. //Naq nachiqmank li b'uch, li kenq', nayiib'amank li uq'un malaj li chiron toj aajel ru xkojlenkil. <i>Kojle li kenq' re chaab'il tchaq'ag.</i>
Kojoj	Q'otoxq'otox li rix, sa' li xq'otoxil wankeb' li roq sa' xkab'ichal xpak'alil, jun xka'k'aal xq'otoxil li rix. Kiib' li xmisik' nak'anjelak re eek'ank, kaahib' sa' ru. Sa'atq li pek ut li laatz', keekook ru, naxk'e' rib'
Kok' ha'	Chi junil li yo'leb'aal ha' moko nimq ta, nachaqik sa' li saq'ehil.
Kok' k'amk'ot	Xb'eeleb'aal li tzakahemq naq ak xq'untasi xb'aan li puj. Chi sa' wank xq'ol'isil ut a'in li natz'ub'uk xsahil ut rusil li tzakahemq. Ka'ch'in xsa', tiik rix, numenaq jun moqoj roq ut naxtuxme chaq rib' rik'in li puj.
Kok' tumin	Chi junil li tumin moko jwal tertook ta ru.
Kok' xox	Chi junil li xyajel li ixkej naxturuxi rib' ut wotz'ok.
Kok	A'an li xul nak'iik sa' li ha' ut aran nawank junelik, na'el chaq sa' li ha' re xk'ulb'al li saq'e ut xk'eeb'al li xmolb'. ab'anan naq namolb'ek naxmuq li xmol re naq ink'a' natzakaak xb'aaneb' li xul. Sa' li k'ochk'ookil b'aq kujkuuk li xjunxaqalil re naxkol rib', retexretex xb'onol xb'aqel li rix. Kaahib' li roq, pim ut xxulel li ha' naxtzaka. Li kok natzakamank li xtib'el ut li xmolb'. Naab'al paay ru li kok nanawmank

	ru. Wank xkok palaw ut wan //xkok nima'. //Xsum k'ab'a'ej
Kok'	Aatin na'oksiman re xyeeb'al chan ru xnimqal ru li awimj, li xxaq li pim ut li che, malaq li k'a'aq chik ru. <i>Eb' li ixq anaqwank ink'a' chik nake'roksi li po'ot chi kok' xb'as. Kok' ru rismal xjolom li ch'ina tiix</i>
Kok' k'aleb'aal	Jo'ka'an nake'yeemank re li teep moko jwal k'iheb' ta li ochoch wankeb' aran.
Kok' kab'	Jo'ka'an nayeemank re li yiib'anb'il kab' re tz'ub'e'k.
Kok' pim	Jo'ka'an nayeemank naq moko jwal cham ta li pim chi ru li ch'och'. <i>Kok' pim ru li na'ajej tink'ale cho'q xna'aj inkeng'</i>
Kok' roqha'	Jo'ka'an xk'ab'a' li oqnel ha' na'elje'k yalaq b'ar ut nahulak toj sa' li nima'.
Kok' seelxul	Kok' kuleb' nake'wank sa rub'el mul, patzpook nake'ilok ut naab'al li roq wan xkatq xsa'. Q'eqmoyink li rix, sa' t'aqt'aqil ch'och' nake'wank. Sa' li kehil na'ajej nake'xk'e rib'. Nayeemank aj wi' kok' kuy.
Kok' xul	Kiib' xtawb'al ru li aatin a'in: .) Xch'utaalileb' chi junil li xul kok'eb' ut nake'xik'an, jo'keb' li ch'een, raxyaat, k'an, x'am, aj kisiil, utwx. ..) Jo'ka'an xk'ab'a'eb' jun siir xxulel q'eqyink, nake'xib'enk ut wank naq nake'k'ehok yajel. Naab'al nake'k'a'uxlank re naq anumeb', jo'keb' li xiilik', ab'an nake'k'a'uxlamank naq li nake'eek'ank malaj li nake'yaab'ak a'aneb' li joch'b'aq, li kuxkux, li sotz', li tz'iray.
Kokech	Xk'ab'a' jun li xul xkomoneb' li kaxlan, ab'an ch'ina k'upk'uuk li rix, tzipixzipix chi saq ut chi q'eq li rixeb'.
Kokowal	Nimqi che' nak'i sa' tiqwal ch'och', najt nak'i wi', li xq'ol jwal naloq'e' xb'aan naq a'an na'ok cho'q toq' malaj k'oy. Li ru nalowe'k. Li xche'el numtajenaq xkawil, a'an ke'roksi chaq laj mayab' sa' li kab'lal ut toj na'oksimank aj wi' cho'q oqech anajwank. Nayeemank aj wi' re muy, k'ixji.
Kok' kuy	Sa' laatz' nake'wank chanchan li kuy nake'ilok, maak'a'eb' xxik', saqchujink rixeb'; sa' li lanlan na'ajej nakehulak chi ru wank, rub'el li q'umet, rub'el li k'a' re ruhatq nake'wank: Nayeemank aj wi' kok' seelxul.
Kolax	Jo'ka'an jun chik xk'ab'a' li jolomq'ehen malaj li anx.
Kolb'	Jun paay ru li pim xkomon rib' rik'in li sisb', yal b'an a'in, naxhel rib' ut naxk'ahama rib', Jo'ka'an naq tik naxtunub' rib' chi ru li na'ajej, maab'ar naru nume'k chi sa' toj reetal xpaab'al li b'e chi ch'iich'. Tzilixtz'ilix li xxaq ut q'anre'ink xb'onol. Kaw ru ch'och' nak'i wi'. Sa' kehil ch'och' ut sa' luulukil ch'och' nak'i. Sa' xk'ab'a' naq tuntuuk chi us, nake'xyiib' rochoch li q'anch'ub' chi sa', Jo'ka'an naq ch'a'aj xk'alenkil xb'aan naq kok' xsa' natawmark rochoch li ch'ub' nake'tiwok.
Kolb'ach'ool	Tzakahemq natzakamank sa' xyanq rib' li wa'ak. Wank naq rub'el wa'leb' malaj sale'k nawank xb'aanunkil li kolb'ach'ool.
Kolb'il	Chi junil li moko wank ta chik ch'a'ajkilal chi rix malaj sa' xb'een. Chi junil li ramrook rix re ink'a' tsache'q xyu'am.
Kolich	Xk'ab'a' jun li ch'ina tz'ik napisk'ok naq nayaab'ak. Nayeemank aj wi' re ch'inb'ol.
Kolok	Naab'al paay xyaalal nak'eemank li aatin a'in. //Nakolmank rix li tumin. //Nakolmank rix li junxaqaalil. //Nakolmank rix li awimj. //Nake'kolok laj k'aak'alene' tenamit naq ani traj sak'ok.

	//Nakolmank rix li yu'am.
Kolonel	Li nakolok malaj na'isink sa' rahilal.
Komon	Nim ru li aatin a'in naab'al li naxk'ab'a'in, we'keb' kiib' oxib': Chi junil li wankeb' sa' aatin: <i>Qakomoneb' chaq laj Lankin, xb'aan naq a'an wanko sa' aatin rik'ineb'.</i> / Chi junil li junajeb' ru xna'leb'eb': <i>Qakomoneb' sa' li xmolamileb' aj k'anjel.</i> //Chi junil li junnaqik xch'ooleb'. <i>Moko qakomoneb' ta eb' a'an, xb'aan naq jalaneb' xpaab'aal.</i> / //Li junaj rajomeb'. <i>Li wankeb' sa' xch'utaalil junaq li k'anjel xkomoneb' rib'.</i> // //Li junnaqik rilb'aleb'. <i>Qakomon qib' laa'o laj mayab'.</i> /// Li junajeb' aj eechal re. <i>Xkomoneb' inwakax li wankeb' chaq rub'el li tzuul.</i>
Komon k'anjel	Chi junil li k'anjel na'uxmank sa' komonil, mare li awk, aq'ink b'e, kab'lak, utwx.
Komon teng'	Chi junil li teng' nach'utub'amank ut yalaq ani kik'ehok re.
Komonej	Xkomon aj wi' li aatin komon, ab'an arin naxpatz' chi junil li komon moko toj uuchin ta li naxk'ab'a'in.
Komonil	Xyaalalil ut xtiikal li komon, ab'an toj uuchin li naxpatz'. <i>Jwal chaab'il li wank sa' komonil xb'aan naq naqataw qana'leb'.</i> <i>Li wank sa' komonil wank rusil ut wank xch'a'ajkilal.</i>
Komoninb'il	Chi junil li b'aanunb'il sa' komonil.
Komonink	Xb'aanunkil junaq k'anjel sa' komonil. //Naq naab'al nake'ok chi rix junaq li k'anjel malaj li na'leb' nayeemank re komonink. //xqakomoni rix li ch'olok b'e. <i>Komonink naraj li k'alek. Sa' komonil xe'xyiib' rochoch qana' Yan.</i>
Kookom	Raxk'aham nawank rub'el li k'iche' malaj li nimq ruhil che'.Wank xk'ixel. Us cho'q re b'ak'ok che'.
Kookox	Jo'ka'an rilb'al junsir li k'a'aq re ru. //Li aatin a'in xkomon rib' rik'in li aatin xep rix, b'alak' rix, melek rix. <i>Kookox rix laj tzo'xul.</i>
Kop	Jun paay li raxpim nak'i sa' q'un ruhil ch'och'. Ka'paay ru, jun re pim ut jun naruhan rawb'al ut roksinkil li ru cho'q re xtib'el wa.
Koq' koq'	Naraj xyeeb'al naq junaq li che' malaj li oqech ink'a' us naq laplook. <i>Li che' koq'koq' xkanaak. Koq'koq' xche'el li keng' xaakanab'.</i>
Koq'aamil	Li nakoe'e'k sa' junpaat ut moko wank ta sa' ch'oolej xb'aanunkil.
Korechech	Nayeemank aj wi' re pich' malaj tzenterej. Kaq li xjolom, q'eq rix, naxyiib' li xsuk sa' ru'uj li che' k'ob'il rik'in li ruuch re.
Kosa	A'an naraj xyeeb'al naq li tzakahemq ink'a' sa' malaj li k'a'atq chik ru. //kosa x-el laawuq'un. Kosa li xep xinloq'. Li aatin a'in xtikla chaq sa' li « moko sa ta ».
Koteey	Xxulel palaw kok, nim xjolom q'eqmoyink ut kaqmoyink xb'aqel li rix, sa li xtib'el. Sa' nima' ut palaw nake'wank.
Kotzaamil	Numsi chaq arin li wasok chi rub'el naraj xyeeb'al naq xmay li junxaqaalil malaj yalaq k'a' ru chi yajel jun paat nanume', xb'aan junaq li b'an nanuq'mank. //Kotzaamil xmay linsa' naq xinnuq' li b'an. Li nakotz sa' junpaat ut moko wank sa' ch'oolej naq tkotz ta. <i>Ka'aj wi' xwil aawu kotzaamil xtib'el injolom.</i>
Kotzkook	Naq kub'enaq xtzaq li k'a'aq re ru. //Naraj xyeeb'al naq ink'a' tertook xtzaq li k'a'aq re ru. <i>kotzkook xtzaq li pens anaqwank. Junxil kotzkook xtzaq li tib'</i>
Kotzom	Li ak kotzb'il malaj li tento tkotzmanq.
Koyab'pix	Tzakahemq xkomon rib' rik'in li pix, t'ort'ook ut ch'ina pechpook

	na'ilok. <i>Sasa cho'q xyu tzakahem li koyab'pix.</i>
Koyow	Saajil che' nak'i sa' luulukil ch'och', li ru kok' jukju'k ut nimq xtumb'il. Wank koyow jwal sa' xlowb'aal ut wank yal lowlow. //Moko nachiqe' ta li ru li koyow yal nachaq'ak chi kama'an. //Wank na'ajej naxk'ab'a'in li aatin a'in : Se' Koyow, Chi Koyow.
Koyowte'	Nimla che' nak'i sa' kehil ch'och', moko natzakamank ta li ru. Nayeemank aj wi' re koyowche' . / Wank jun li nimla na'ajej sa' xteepal Tukuru, Se' Koyowte' xk'ab'a'.
Kub'enaq	Xkomon rib' rik'in li aatin kotzkook. <i>Kub'enaq xtz'aq ru li kape.</i> //Naq nakoo'aatinak chi rix xtz'aq li k'a' re ru wank naq naqoksi li aatin kub'enaq. <i>Kub'enaq xink'e linpunit.</i> //Xjalanil ru li aatin kub'enaq a'an li tertook. //K'ub'enaq nayeemank naq nakoo'aatinak chi rix xteram junaq li k'a' re ru. <i>Kub'enaq xteram lintem chi ru laawe.</i>
Kub'iha'	Na'leb' nake'xb'aanu sa' li xpaab'aaleb' li kirisyaan, xb'aan naq a'an jun xchaq'rab' li xjolomil li paab'aal a'in.
Kub'sihom	Li ak kub'sinb'il malaj li toj tentook xkub'sinkil.
Kub'siil	Xk'ab'a' li naq'axtesimank sa' junaq li komon tenq' nake'xpatz', mare re junaq xtenq'ankil li wankeb' sa' rahilal, re junaq nimq'e malaj re junaq li mayejak. Wank naq chi tuminal nak'eemank. Wank ut naq chi raxil malaj chi ak chiqb'il li k'a' ru nake'xpatz'. <i>Kub'siil wa tqab'aanu moko toj tyiib'amanq ta sa' li honal a'an, chan qana' xb'eenil reheb' li xkomon.</i>
Kub'sinb'il	Chi junil nach'utla malaj li tam yal sa' xk'ab'a' li kub'siil. <i>Yal kub'sinb'il xtz'aq li tzolleb'aal a'in, moko awab'ej ta kik'ehok chaq xtuminal.</i>
Kub'sink	Tenq'aal nak'eemank. //Xk'eeb'al taq'a li wan taqe'q. Naab'al na'elk xyaalal li ch'ool aatin a'in. <i>Kub'si chaq li hal wank xb'een che'.Tinkub'sinq re te'xyiib' li tzoleb'aal. Kub'si b'ayaq xtz'aq li uuq jwal tertook nakatk'ayink. Kub'sinb'il wa te'xk'e sa' li nimq'e.</i>
Kujb'il	Chi junil li ch'ikb'il chi sa' junaq li xna'aj malaj sa' junaq xhoplal. <i>Ink'a' chik jwal saqenik naril linmel, toj kujb'il li xnoq' naq nab'ojok.</i>
Kuk	A'an jun li xul, ru li che' naxtzaka, kaqtzakin li rix, saq rub'el xsa', li xye nim ut cham rismal k'onk'ook toj nahulak sa' xjolom. Jwal seeb' chi pisk'ok. Sa' k'iche' ut sa' ru'uj li che' nahulak chi ru wank. //Xsum k'ab'a'ej.
Kukay	Ch'ina xul wank xxik', xkomon rib' rik'in li xamxul, li mams ut li hayajtin, chiq'eq nak'utunk li xxamlel chi ru xsa', sa' li pim nawank.
Kukb'	Xk'ab'a' jun li xna'aj ha', nim xsa', sursuuk rit, wank xja'aj, xxik ut re. Naruhank xk'amb'al chi b'itonb'il, chi iiqanb'il malaj chi paqonb'il. Junxil yal pak'b'il seb' na'ok, anaqwank pak'b'il toq' chik lix k'ihank xloq'b'al. Wank nake'yehok re kuk , yal b'an naxjot' rib' li aatin a'in rik'ink xk'ab'a' li xul nawank sa' ru'uj che'.
Kula	Xxe' li aatin kulaak, ab'an toj na'ok xwinqul re naq tuqtuuk na'elk li xyaalal: xinkula, xatkulaa, xkula, xookula, xeexkula, xe'kula. Naraj xyeeb'al naq kinume'k xjosq'il malaj li reetil. <i>Xkula li al, toj xtijb'al aj wi' xraj.</i>
Kulaamil	Li eljenaq xjosq'il sa' junpaat
Kulam	Xkomon li aatin kulkul. Naraj naxye li wank junelik chi kulkuuk. <i>Ma toj ma nakattawaqa' chi kulam chi rix a kab'l, okan chaq.</i>
Kulb'	Xk'ab'a' li xch'ool ut xkawilal li che' li nakanaak naq ak xq'umetirk li xq'unal li rix. Ab'an moko chi junil ta li che' nakulb'o'k, kaje'b' wi' li

	tza'aj, muy, saq'amam, lamuuxche', akute', yuux, k'ansin, k'anxan utwx.
Kulkuuk	Jo'ka'an nayeemank re li poyanam, che' malaj xul, ch'iich' naq xaxook xaq sa' junaq na'ajej. Nayeemank aj wi' kutkuuk . <i>Kulkuuk jun li winq chi rix laawochoch qana' Ixmukane'</i> . <i>Kulkuuk li wawleb' xinkanab' chaq sa' xyi li k'al</i> .
Kuluk .	Xpaayil motz'o', isb' rix, naq nach'e'mank naxkanab' li rismal chi ru li tib'elej ra naxtiq' ut naxk'e xb'aq'ka'il li xmay. Naq taaxib'e naxsuyub' rib' ut naxpak' naq kamenaq. A'an aj wi' li tzonok
Kuluk'kim	Xk'ab'a' jun paay li k'im moko jwal cham ta nak'i, ab'an li ratzum kelkookeb' roq ut tzuktzuukeb' chanchan li kuluk.
Kumb'	Xna'aj ha' b'ekb'il sa' seb' ru, wank naq jun toqol sa' xchamal. Q'anre'ink b'ayaq ru li ha' a'an, moko kutank ta ru, wi maak'a' li oqnelha' a'an li na'uk'mank.
Kumb'il ha'	Xkab'a' li ha' natawmank sa' li kumb', naruhank ruk'b'al, ab'an tentook xwoqxinkil chi us.
Kumux	Naq maak'a' ru'uj li k'a'aq re ru. //Jo'ka'an nayeemank re li che' naq ink'a' jotzb'il ru'uj. <i>Kumux ru'uj li che' maamin sa xlapb'al sa' ch'och'</i> . <i>Nayeemank aj wi' kumuutz</i> .
Kun	Xk'ab'a' xchu'leb'aal li poyanam jo' li ixq ut li winq b'ar wi' na'elk chaq li xchu', ab'an moko k'ulub'ej ta rab'inkil li aatin a'in. Li q'axal na'oksiman a'an li aatin chu'leb'aal. / Li aatin kun na'oksimank re hob'ok malaj tz'eqtaanank. <i>Kun aj winq. Yal kun moko us ta naxye.</i> //Nake'risi jun xhuheb' li nake'tzolak sa' li nimla tzoleb'aal arin Kob'an, kun taawaj, li xk'ab'a' ke'xk'e.
Kunahin	A'an jun paay li kar, kaqtzokink ut nalemtz'unk li rix, kama' rilb'al li k'ixkar, b'olb'ook ut nim xsa'. Natiwe' aj wi'.
Kunil	Xyaalalil li aatink kun, ab'an eet aj aatin naq nak'utunk, xb'aan naq raatineb' ink'a' jwal ch'olch'ook nake'aatinak. Re wech'ok, tz'eqtaanank malaj sachok wankil. <i>Maaye aakunil. Xkut xkunil li al</i> .
Kuntz'i'	Xk'ab'a' jun li yajel naxk'e rib' chi re li rix'u, jun ch'ina xox jwal wotz'ok, elajik nasachk. Naru rawasinkil chi ru oxlaju kelel xmach li poop, xnumsinkil chi ru li yajel ut xtz'eqb'al chaq sa' xxaal b'e. Li yajel a'in, chankeb' li cheekel poyanam, naxk'ul li naka'yank reheb' li tz'i' naq yookeb' chi pohonk ru.
Kunutz'	Najter aatin na'oksimank cho'q xk'ab'a' li xchu'leb'aal li winq.
Kurul	Chi junil li che', nimq xsa', ak toqinb'il. <i>Hoob' kurul insi' ak xinyok' chaq</i> .
Kurum	Chi junil li ak kurb'il malaj li toj tkurmanq.
Kurus kok	A'an li kok oxib' raqal xjich'ilal xaal li rix, nim xjolom, kama' li kurus reetalil wank xb'een xb'aqel li rix.
Kurusq'een	Xk'ab'a' jun li saajil che', xalxo'k li xxaq.
Kus	Xk'ab'a' xtok'oxil rix li che'. Nayeemank aj wi' kux, kuxb', tuxb'. Xsum k'ab'a'ej sa' xteepal aj q'eqchi'.
Kutank	Xk'ab'a' li honal chalen naq na'elk chaq li qawa' saq'e toj reetal namuqunk. Naab'al li aatin naxk'am chaq li kutank: Chi q'eq chi kutank, naraj xyeeb'al, junelik. <i>Xsaqewk li loq'laj kutank. X'ewuuk li loq'laj kutank. Xko'o li kutank. Najt kutank xtiklaak li aatinak. Chi kutank wanq li mayejak moko chi q'eq ta. Moko tz'aqal ta linkutank xtoj laj eechal k'anjel. Kutank texchalq, mex'ewuuk chaq. / Kutank ru</i> . Naraj xyeeb'al nak'utunk li wank chi sa'. //Kutank sagenk chi ru . Naraj

	xyeeb'al naq ch'olch'ook chi ru, moko muqmuuk ta chik chi ru. / // Q'e kutank: chi junil li kutank numjenaq ut li toj chalk re. //Junq'e junq'e kutank. Chalen chaq xtiklajik li kutank ut chalen taaxik li kutank.
Kutank hab'	Naq naxnums kutank li hab'. //Jo'ka'an nayeemank naq chi ru li kutank ink'a' nayeemank li hab'. K'iila paay li k'anjel ink'a' naru xb'aanunkil li poyanam naq kutank hab'. <i>Ink'a' xpuch'uk li qana' Tina xb'aan li kutank hab'. Naq kutank hab' moko us ta li aq'ink.</i>
Kutankil	Xwankil, xq'ehil, xloq'al malaj xyaalalil li kutank. Nayeemank aj wi' kutanil . <i>Xkutankil aj mayej li qawa' Waqxaqib' B'atz'. Xkutankil nextaw li wi'ej. Wank xkutankil li awk moko yal rax chapok ta.</i>
Kutanob'resihom	Li ch'olob'anb'il xyaalal malaj isinb'il chaq chi kutankil li muqmuukil na'leb'.
Kutb'il	Chi junil li nakute'k malaj li nakutmank. Kutb'il chi pek li ochoch a'in. Kutb'il sa' mul li ink'a' chik us. //Jo'ka'an nayeemank re li naxk'ul xb'an chi ch'ikb'il sa' xtib'el. Chan ru twoksi li b'an a'in, ma chi kutb'il malaj chi uk'b'il. //Kutb'il chi aatin: naraj xyeeb'al naq ki'aatilaak sa' eetil, moko tuqtuuk ta ru li aatin kiyeh'e'k re. Wank ut naq yal nayehe'k li aatin re jalan, yal re naq trab'i li wank chi nach'.
Kutlaak	Naq naxaqliik xjunes li k'uula'al. //Naq na'uxmank li xaqliik nayeemank aj wi' kutlaak. <i>Junes sa' xxaal li b'e nahulak chi ru kutlaak laj Miinch.</i>
Kutleb'	K'anjelob'aal na'oksimank re li kutuk malaj li ch'ikok b'an sa' li tib'elej.
Kutleb'aal	Xna'aj b'ar wi' na'uxk li kutuk.
Kutum	Chi junil li ak kutb'il malaj li tentook toj tkutmanq.
Kuuk	Xk'ab'a' li k'iila che' tusb'il sa' xyanq li roqechal li ochoch re xtz'apb'al chi tz'aqal. Li b'ach, li chahib', li q'iib', li simb' ut li sub', q'axal us cho'q kuuk, xb'aan naq naruhank xjachb'al ut q'axal seeb'eb' naq nake'chaqik. Naru xyeeb'al tz'alam che' xkuukil li wochoch. Tz'ak xkuukil laawochoch. Q'ut xkuukil rochocheb' aj Chichoj.
Kuukunel	Xk'ab'a' laj k'anjel natusuk xkuukul li kab'l. Xik we xk'eb'aleb' xwa aj kuukunel, cha'ank rixaqil qawa' Sen.
Kuut	Xk'ab'a' chi junil li natenq'ank re naq kawaq chi us, xaqxooq, kutkuuq, k'ub'k'uuq chi chaab'il junaq li k'a' re ru malaj junaq na'leb', junaq k'a'uxl, junaq tenamit, awab'ej malaj chaq'rab'. <i>Chalk re li kaqsut iq' qak'ehaq xkuut li qochoch. K'e junaq laakuut chi ru li Qaawa' re ink'a' nat'ane'k laajunkab'lal. Laa'o laj mayab' wank li qakuut wank li qasok moko yal aatin ta. / Kuut: B'isleb' nake'roksi laj mayaq'eqchi', li xnimal a'an li ru junaq li tul malaj li mokooch. Lajeeb' kuut li saqi tul naxk'ayi qawa' Ko rajlal k'ayil.</i>
Kux	Xcha'alil li poyanam ut li xul li nawank sa' xyanq rib' li xjolom rik'in li xb'een xtelb'. Nayeemank aj wi' re ja'aj . Tentook reechaninkil li aatin a'in chi jo' we': inkux, aakux, xkux, qakux, eekux, xkuxeb'. / Li kux wank xtz'uumal, rich'mul, xb'aqel, rix, rub'el. <i>Siq'sook aj chik xkux aj Xiwan rub'el li riiq. //Wankeb' li k'a'aq re ru wank xkux: li meet, li kukb', li xaar, li po'ot, li su, li k'um, utwx. / //Li kux nawank xyaab': ch'ina'us xyaab' xkux aj b'ichanel xk'ulunk sa' li nimq'e. Xtehe'k sa' xkux, xta'w xwinqilal. // //Nawank xyajel: b'uq'kux, wotz'ok kux, chaqi kux</i>
Kux	Xk'ab'a' xtok'oxil rix li che'. Nayeemank aj wi' kus, kuxb', tuxb'. Jo'ka'an nayeemank re li kastihil k'ab'a' Marcos . / Yo'o chaq chi

	<i>numxik aj Kux, cha'ank laj Max.</i>
Kuxb'	Xk'ab'a' xtok'oxil rix li che'. Nayeemank aj wi' kux, kus, tuxb'.
Kuxche'	Nimla che' tiik nak'i ab'an jwal tok'ox rix, kok' ru li xxaq ut kok' t'ort'ook li ru. Ink'a' jwal na'ilman ru li che' a'in chanchan naq yal k'amb'il chaq riyajil sa' najtil tenamit. Nayeemank aj wi' re kuxte' .
Kuxej	Xk'ab'a' chi junil li kuxej. Nayeemank aj wi' re ja'ajej . Nab'al li aatin nayeemank chi rix li kuxej: nasiq'mank, nayu'mank, nab'ach'mank, naja'mank, naxiqib'amank, nasalab'amank, utwx.
Kuxil	Xkomon li xyaab' li kux, ab'an naxch'olob' chan ru ut k'a' ru li naxpatz'. <i>Ch'ina'us xkuxil naq teeb'icha li roxloq'il b'ich qatenamit Watemaal.</i>
Kux'oq	Xk'ab'a' xcha'alil li oq, nayeemank aj wi' re xmap oq . / Xk'ab'a' jun li b'iis: jun kux'oq li sulul sa' li k'ayil. //Kok' che' nak'i sa' tiqwal ch'och', pujpuuk xxaq, q'axal us rawb'al cho'q uutz'u'uj.
Kuxpo'ot	Xk'ab'a' jun paay li po'ot yib'anb'il reetalil uutz'u'uj sa' xkux.
Kuxsawi'	Kok'che', us cho'q b'an. Nayeemank aj wi' re sawi' .
Kuxte'	Li kok' xul a'in saq xxik'eb', sa' li hal nake'wank naq ak chaqi chi us. Xiikil naq nake'pukan, moko us ta choq' re li hal. Sa' li ixim nake'wank li ral. A'an aj wi' li k'osxk'onon.
Kuxtin	Jo'ka'an nake'yeemank re li wankeb' sa' xteepal li tenamit Lankin, ab'an li aatin a'in chaljenaq sa' li xk'ab'a' li xqawa'eb' laj junpak'al palaw San Agustín.
Kuy	Nak'iik chi re kab'lal, natzakaak li xtib'el xb'aan li poyanam. //Wank nayehok re naq ink'a us xtiwb'al li xtib'wel xb'aan naq nawank li mitz' aj xul chi sa' ut a'an nak'ehok li xiwajel yajel. A'an aj wi' li aaq malaj kuyaam
Kuyaam	Nak'iik chi re kab'lal, natzakaak li xtib'el xb'aan li poyanam. //Wank nayehok re naq ink'a us xtiwb'al li xtib'wel xb'aan naq nawank li mitz' aj xul chi sa' ut a'an nak'ehok li xiwajel yajel. A'an aj wi' li aaq malaj kuy.
Kuyb'il	Xna'leb' li poyanam naq ak xkuy rilb'al, rab'inkil, reek'ankil junaq li rahilal. <i>Kuyb'il xmaak sa' xk'ab'a' naq moko jultik ta re naq xb'aanu li rahilal.</i>
Kuyuk	Na'oksimank li aatin sa'atqeb' a'in: <i>Kuyuk sa', li wank rik'in li winq a'an. Kuyuk wara li k'ak'alenk chi q'eq. Tentook li kuyuk maak. Ink'a' ninkuy kub'eeek sa' li xiik' ru b'e. Xinkuy chaq riqankil li tz'amb'a.</i>
Kuyum	Chi junil li ak kuyb'il ut li toj tentook xkuyb'al. <i>Ak re naq nawank ch'a'ajkilal sa' junaq junkab'al, ka'aj b'an wi' nimaq qakuyum. Maak'a' xkuyum ak rix ruq'b' naxik wi'.</i>
Kaam	Xk'ab'a' li naxk'ul wi' rib' li xch'och'eb' li poyanam naq ak ramb'il malaj ak loq'b'il chik. Naru aj wi' xyeeb'al re li naxk'ul wi' rib' li xch'och' li tenamit junjunq. Nayeemank aj wi' re nub'aal, nub'ajl, xb'e ch'och' .
Kaamel	Junsiir li yaab' nak'utunk chi ru li choxa naq tnach'oq chaq li hab', ab'an moko junelik ta na'ab'imank ut mare moko yalaq b'ar ta na'ab'imank. Junxil jwal nak'utunk sa' li k'aleb'aal Q'anpur, wank sa' xteepal Karcha. Eb' li cheekel winq nake'xseraq'i k'a' ru li kaamel, nake'xye naq kaqsut iq' nanume'k chi ru li choxa, chi sa' yookeb' chi toloq'esiik sa' xk'ixel li sub'in, li b'ayl, li k'ixk'ib', li peetaq eb' li

	kamenageb' ut jwal lab'eb' naq ke'wank arin sa' ruuchich'och'.
Kaan	Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq ink'a' tz'aqal xna'leb' junaq li poyanam. Nayeemank aj wi' wax . Ka'paay ru: jun paay li nak'utunk naq tik ink'a' chik ch'olch'ook naxye naxb'aanu li poyanam malaj junaq li xul ut a'in nayeemank re: kaan ru . <i>Kaan ru lintz'i, tik xinb'ak'. Kaan ru li kutank, naxyal hab' naxyal saq'e</i> . Jun paay chik naq yal nasutnak nak'utunk li k'a'aq re ru, a'in nayeemank re: kaan xjolom . <i>_Kaankaan injolom tik nasutnak kutank chi wu, cha'ank li wikan re li rixaqil. _Toq'ob' aawu, hilaan xkun, yal xatlub' tana chi k'anjelalak, cha'ank li ixaqilb'ej. /Kaan xjolom li winq a'an, yalaq k'a' ru naxye, chatxikaq chi wix cha'ank we.</i>
Kaaq	Xk'ab'a' li natenlok nareplok naq nachalk li hab'alq'e. Qawa' Kaaq chanko re xb'aan naq numtajenaq li xloq'al, li xwankil ut li xxiwajelil. Sa' xna'leb' laj Maya q'eqchi', naxseeraq'i, sa' jaljookil ru na'leb', naq li Qaawa' kaaq kijorok re li saqoonak b'ar wi' ke'xtaw chaq riyajil li loq'laaj ixim ut a'an aj wi' kipuub'ank re li Qana' Po naq ak xhulak chik junpak'al li palaw sa' li reelelikeb' rochb'een Qawa' Saq'e. / Li kaaq a'an jun li metz'ew nextamresi rib' chi ru li choxa ut naxsumenlan rib' rik'in li xmetz'ew li ruchich'och', chi kama'an naxsak'i rib', narepok ut namoqk, jwal xiwxiw naq namoqk xb'aan naq nakamsink chi junajwa. Laj na'onel winq Qaawa' B'enjamin Franklin, kixk'e reetal naq kaqi metz'ew li kaaq, ab'an toj naxsumenlan rib' rik'in li xraximetz'ew li ruchich'och', naq namoqk, Jo'ka'an naq kixyiib' jun li ch'iich' ut kixlap toj sa' xchamal li ch'och', chi kama'an ink'a' chik namoqk li kaaq yal a'an chik li ch'och' natz'ub'uk re li xmetz'ew. Naruhank xloq'b'al li ch'iich' a'in ut xk'eeb'al xk'atq li ochoch re ink'a' tk'ato'q li Qaawa' Kaaq. //Xk'ab'a' xb'elehil li kutank ut li xnawalil sa' rajlab'aal aj Mayab'.
Kaax	Aatin chaljenaq sa' li kaxlanchi' "caja" ut naxk'ab'a'in jun li b'obj'il che', ut chi sa' naxokmank li aq'ej, li hu malaj li tumin.
Kaaxt	Xkab'a' jun li eetalil nalatzmank malaj nak'atmank chi ru xtib'el li wakax re nawb'ilaq ani laj eechal re. Jo'ka'an aj wi' nayeemank re anaqwank, chi junil li eetalil nak'eemank chi ru hu re xk'eeb'al xwankil naq wank xyaalal ut wank xmolamil aj eechal re. / Li uxb'il chaq: naq kule'xmin rib' laj junpak'al palaw sa' xteepalileb' aj Mayab', ke'xram li ch'och' ut eb' li poyanam wankatqeb' chi sa', ke'k'ehe'k xkaaxt chi ru li xtelb' malaj chi xpeekemeb'.
Keela'	Xk'ab'a' chi junil li nahulak jo' chan ru xkehil li ha'. Nayeemank aj wi' kiila', kehilha' . <i>Keela' ruq'b' li k'ula'al. Tik keela' li woq xnume'k q'oqyink.</i>
Keeresink	Naq tiq li k'a' re ru ut tqaj ru xk'amb'al, xtzakankil, ruk'b'al malaj xch'e'b'al, toj naqakeeresi. Xinkehob'resi <i>linkape k'a'jo' xtiqwal</i> . //Xjalanil li keeresink a'an li tiqwasink. //Xkomon rib' li aatin rik'in kehob'resink
Kiila'	Xk'ab'a' chi junil li nahulak jo' chan ru xkehil li ha'. Nayeemank aj wi' keela', kehilha' . <i>Kiila' ruq'b' li k'ula'al. Tik kiila' li woq xnume' q'oqyink.</i>

K' k' 	A'in roxlajuhil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi', nasiyaak chaq li xyaab' naq naxk'ul rib' xtoonol li ru'uj aq' rik'in li xyi xchoxahil e, naq nanume'k chaq li iq' aran naxaqliik jun mitzilaq, chi rix a'an naxkoq' chaq rib' chi kaw rib' ut na'elk sa' li ehej, ha'in wank xtz'uq li xyaab' ak re aj wi' li aatinob'aal Q'eqchi'.
K'a	Aatin na'oksimank re xyeeb'al jun reek'ahom li li ru'uj aq', a'an naq moko ki' ta chi pitz' pitz' ta. Wank li tzakahemj ak re naq ka' naru xtzakankil yal b'an toj k'eeb'il xkab'el malaj ratz'amil. <i>K'a li kape, b'ab'ay chik naraj xkab'el. K'a b'ayaq xya'al li maak'uy. Wank aj wi' li b'an jwal k'a. Xk'ab'a' jun xcha'alil li poyanam ut li xul li wank sa' li xjob'nil. Aran latzlo xk'atq li saaseb', raxke'ch'ink ru li xya'al li k'a' ut numtajenaq xk'ahil. Wotz nake'k'anjelak rik'in li saaseb', ab'an naq jwal nake'xk'e xjosq'il li poyanam naruhank nasiipo ut napuk'e, tixyuh rib' sa' li sa'ej ut tkamq sa' junpaat. / A'an xk'ab'a' jun xsahil li tzakahemq malaj k'a'aq chik ru. K'a' li kape chanko naq maak'a' xkab'el.</i>
K'a' ru	A'an jun li aatin nak'anjelak re patz'ok. <i>K'a' ru taawaj.</i>
K'a' ut	A'an jun li aatin nak'anjelak re patz'ok. <i>K'a' ut naq ink'a' nakatsumenk</i>
K'a'uxlak	Xch'ool aain naxjultika roksinkil li k'a'uxlaal re xyoo'b'ankil malaj xsiyankil li xna'leb' li naroksi li poyanam sa' li xyu'am ut sa' li xwanjik. // Na'leb' na'alank chaq sa' xch'ool xb'aanunkil li poyanam jo' junaq li k'anjel chi rix li tzolok, b'ar traj xik, jo'q'e hoonal, k'a' ru kutankil ut aniheb' te'okenq chi tenq'ank re. <i>Xink'a'uxla naq jwal us tintzoloq us ta xko' b'ayaq li kutank. Xe'xyeechi'i jun ink'anjel ut xink'a'uxla xsumenkil.</i>
K'ab'	Xk'ab'a' li xya'al li kenq' naq ak chaq' chik. <i>Jwal sa li wa chi tz'aab'il sa' xk'ab'il li kenq'. Naq nake'xtikib' tzakank li k'uula'al jwal nake'xsach rib' sa' xk'ab'el li kenq'. Jalan wi' li aatin kab'</i>
K'ab'a'yox	Jo'ka'an nayeemank re jun nimla na'leb', li seeraq' nake'xye li cheekel winq naq nake'xk'e xna'leb' li nake'sumlaak malaj sa' junaq nimq'e. Naab'al li na'leb' nake'xjultika, ab'an a'an nake'xk'amchi'i xyeeb'al li xyu'am li Jesús. // Li aatin k'ab'a'yox, kiib' chi aatin k'ub'k'uuk wi': k'ab'a'-Dios/k'ab'a'-tiox. Arin nak'utunk naq toj eb' laj ch'olob'anel kirisyaaanil kule'tusub'anq re. Yal junjung aj chik li cheekel winq nake'nawok re li k'ab'a'yox, ka'k'aal chihab' chaq anaqwank toj na'ab'iik chaq chi us.
K'achk'ook	A'an jun li na'leb' naxb'aanu li poyanam naq naxhupub' rib' chanchan naq xaqxookeb' li xul kaahib' roq, jo' li tz'i' malaj li mes. <i>K'achk'ook laj tz'ak xb'een li ochoch xb'aan naq laatz' b'ar wank wi'. Sa' k'achk'ook naxtikib' b'EEK li k'uula'al.</i> Na'oksimank aj wi' cho'q re xyeeb'al chan ru wank junaq li k'a'aq re ru mare meex malaj k'a'aq chik re ru chi k'anjelob'aalil.
K'ahink	Naq k'a'jo' xjosq'il junaq poyanam ut ink'a' naraj aatinak nayeemank naq yook chi k'ahink. // Yook xk'a ma' Lix, ink'a' xinraatina naq xnume'k chi wu.
K'aham	Chi junil li kelkook roq, soq'soq' ut kaw rib', moko nach'oqink ta. Nayemank aj wi' k'aam. Naab'al paayeb' ru: wank b'aqb'il, tz'ulb'il; wank yal jisb'il, kochb'il. Wankeb' raxk'aham ut wankeb' toj k'anjelanb'il, jo' li ik'e. /Jo'ka'an nayeemank re li naxram jun b'iis na'oksimank sa' li k'alek malaj li aq'ink. Jun toqol roxlaju moqoj roq li junk'aam. <i>_Jarub'</i>

	<i>k'aam laak'al xwank junab'er qawa' B'er. _Junmay k'aham aj wi'. _Jo' nimqal xaatoj xk'alenkil li junq k'aham. _Xine'xkuy aj wi' chi junqmay ketzal li k'aham.</i>
K'aham ch'aat	Xk'ab'a' li ch'aat k'aham kemb'il chi ru ut soq'soq' b'ayaq wark chi ru. Nayeemank aj wi' re k'aam ch'aat .
K'aham ch'iich'	Jun ak' aatin naxk'ab'a'in li ch'iich' jwal jisjook xsa', chanchan aj wi' li k'aham ab'an ch'iich' okenaq. Naab'al paay ru: wank maak'a' xb'onol ut jwal namochink, nak'anjelak re xb'ak'b'al li xch'iich'ul li tz'akal kab'l, jun chik li saqpusink rix, a'in moko naq'olenk ta. Wank kok' xsa' ut saaj xsa'. Jun paay li na'oksimank cho'q re xnumsinkil xmetz'ew li kaxlan xaml, a'an q'anch'iich' na'ok chaq. Wank tz'ulb'il ut tustuuk xk'ix ch'iich'ul chi rix, a'in nak'anjelak re xsutb'al rix xna'ajeb' li nimqi ketomq.
K'ahil q'een	Chi junil li pim jwal k'a li xsahil ut wank q'axal us cho'q b'an.
K'ahinb'il	Chi junil li k'eeb'il xk'ahil. /Jo'ka'in nayeemank re li xk'ulum xik' uuchiik malaj li ilb'il sa' josq'il. Jalan wi' li aatin k'ayinb'il .
K'aj	Xk'ab'a' li ke'b'il ixim k'ilinb'il. Na'oksimank cho'q ru li uk'a'ej. <i>Jwal sununk ruk'b'al li k'aj. /Xk'ab'a' chi junil li jwal kok' ru chanchan li pojtz': k'aj ch'och', k'aj sakil, k'aj b'an, k'aj ch'iich', k'aj kape, k'aj ik, k'aj xab'on. // Jo'ka'an aj wi' nayeemank re li na'elk chaq sa' li k'a'aq re ru us ta moko jwal mitz ta: k'aj che',k'aj hu, k'aj lem, k'aj choxa, k'aj chahim, k'aj pek, utwx.</i>
K'ajb'om	Li aatin a'in xkomon li k'ajb'ak. Xk'ab'a' jun tenamit wank sa' xteepal laj Q'eqchi', ab'an toj na'oksimank, sa' xtiklajik, li aatin chi , re naq na'elk Chi K'ajb'om. <i>Jwal sununk li ik na'elk chaq Chi K'ajb'om. Wankeb' aj K'ajb'om, nake'chapok k'anti'.</i>
K'ajchahim	Ak' aatin na'oksimank cho'q xk'ab'a' li nake'rumnak chi ru li choxa. Wank naq nake'kelook chaq xb'aan xmetz'ew li ruuchich'och' ut nake't'ane'k chaq, chanchank ru xaml naq nake'kub'eeek chaq.
K'ajchoxa	Jo'ka'an nayeemank re junsir li q'eqipek ut lemtz' na'ilok, ke'xyiib' laj Mayab' cho'q xsetleb'eb'. Nayemank aj wi' re xmarchoxa .
Raltz'iib'	Ak' aatin na'oksimank re xk'ab'a'inkileb' chi xjunil li nak'anjelak cho'q re xtenq'ankil xtuslal li aatin tz'iib' anb'il, re naq tz'aqal re ru na'elK. Arin wankeb' kiib' oxib': . , ; () " : - _ / * & ? !
K'ajk	Jo'ka'an nayeemank re li ch'och' jwal k'aj pek chi us xsa'. <i>K'ajk ru li ch'och' a'in moko nat'il ta li ha' chi ru.</i>
K'a'jo'	Naq naqil xk'ihalil li k'a' re ru naqaye aj wi' naq k'a'jo'. <i>K'a'jo' li ses xmoq rub'el li k'al. K'ajo' li k'ams sa' li che.'</i>
K'ajo' xsahil	A'an li aatin naxch'olob' xyaalal naq junaq li tzakahemj chaab'il xk'uub'ankil. // <i>K'ajo' xsahil naq xaak'uub' li kaxlan. K'a'jo' xsahil li mux'aj naq xaak'uub'.</i> K'a'ajo' rusil. // <i>K'a'jo' xchaab'ilala.</i> // <i>nayeemank aj wi' xiikil, numtjenaq.</i>
K'ajob'l	Xk'ab'a' li kok' tz'uqul ha' t'akt'ook chi ru xxaq li che'k'aham naq nasaqewk. Q'axal nak'utunk chi us naq naxk'e junq'eqyinkaq li ke. Nayeemank aj wi' re, k'ajob', xchu' ke . <i>Xt'aqaak chaq roq inwex, xb'aan li k'ajob'l.</i>
K'ajol	Xkomon li aatin k'aj, ab'an arin naxch'olob' ani naxpatz'. Moko na'oksimank ta xjunes li aatin a'in toj rochb'een li aatin alal . <i>Tentook te'qatzol sa' li tiikilal li qalal qak'ajol.</i>
K'ajolb'ej	Aatin na'oksimak re xjultikankil li wank cho'q alal k'ajolb'ej. // <i>Sa' li paab'aal kirisyaaanil nake'xch'olob' naq li Qaawa' oxib' li xwinqul ut junaj</i>

	chi rib'il: Awab'ej, K'ajolb'ej ut Musiq'ej.
K'ak'ak'	Raxk'aham nawank sa' k'iche' malaj sa' chamal pim, us cho'q b'ak'leb', ab'an naq nimq xsa' li nab'ak'mank.
K'ak'arche'	Xk'ab'a' jun li b'atz'uul naq nasurimank sa' junpaat, nak'ark'otk li xyaab', xb'aan naq naxkilili rib' jun li xcha'alil sa' xb'een jun chik, lot'ox rix. Nayeemank aj wi' re q'erq'erche' .
K'ak'naab'	Jun nimla pumpuukil ha' wank ut yo'lajenaq sa' junaq li na'ajej. Wankeb' kar chi sa' ut chi junil li kok'laj xul nawank sa' li ha'. Nayeemank aj wi' kaqnaab', k'ak'naab' .
K'al	Naxk'ab'a'in li xna'aj b'ar na'awmank li ixim. <i>Toj maji' naruhan ink'al maajo'q'e nintaw tenq'ahom we.</i> / Naxk'ab'a'in aj wi' li na'ajej ak awb'il chik li loq'laj ixim chi sa'. <i>Xe'ok wakax sa' link'al.</i> // Naxk'ab'a'in aj wi' li aatin waj . <i>Cham link'al sa' li taq'a. Tik ink'a' xmoq link'al, a' tana li wiyaj kamenaq ral.</i>
K'aleb'aal	Xk'ab'a' li na'ajej b'ar wi' na'uxk li k'alek. <i>Tik xoolaatz'o'k sa' li qana'aj, kok'atq aj chik a qak'aleb'aal. Yal ninto'oni ink'aleb'aal, moko nim ta inch'ina na'aj.</i> // Xk'ab'a' li na'ajej b'ar wi' wankeb' li k'ila ochoch najt chi re li tenamit. Wankeb' nimqi k'aleb'aal ut wankeb' kok' k'aleb'aal. // Aj k'aleb'aal. Jo'ka'an nake'xk'ab'a'in li nake'wank sa' li k'aleb'aal. Wankeb' li poyanam nake'roksi li aatin a'in yal re xtz'eqtaanankil li poyanam, ab'an eb' laj tenamit nake'yehok re. <i>Laa'at aj k'aleb'aal, k'a' ta tz'ap ru.</i>
K'aleb'aal ch'iich'	Xk'ab'a' jun li k'anjelob'aal na'oksimank cho'q re k'alek, nalemtz'unk ru naq naloq'mank sa' li k'ayib'aal. Junxil chaq, junes che' na'osimank cho'q roq ab'an anaqwank a' chik li t'oq na'oksimank cho'q li k'aleb'aal ch'iich'.
K'alek	A'an jun k'anjel nab'aanumank chalen chaq najter kutank. <i>Nak'alemank li na'ajej nimqi che' ru, jo' aj wi' li kok' pim ru. Naab'al xna'aj li k'al xk'ale linyuwa'.</i> Li poyanam wank sa' tenamit ink'a' chik nake'xnaw k'alek.
K'alomal	Ha'an nayeemank re junaq li komon li naxk'e xch'ool chi xk'anjelankil li ch'och'; naraw yalaq k'a' re ru chi awinqul malaj ut wank chi us li xjunkab'lal.
K'alem	Naxk'ab'a'in li xna'aj b'ar na'awmank li ixim, li ak xk'alemank malaj toj tk'aleeq. <i>Xinchoy ink'alem. Toj maji' nintikib' ink'alem.</i>
K'amb'ob'	Xk'ab'a' jun paay li hal jwal nimq nak'iik li xwajil ut nimq li rochel. Nayeemank aj wi' re k'amob'l . Sa' li xoraal nake'raw li k'amb'ob'l.
K'amb'olay	Xk'ab'a' jun paay li k'anti' jwal seeb'al xul ut nakamsink li xmay, xkomoneb' li ik'b'olay. Nayeemank aj wi' q'anb'olay .
K'amb'olay q'een	Xk'ab'a' jun paay li pim joyok' xsa' li xxaq, chanchan rix li k'anb'olay.
K'amleb' ha'	Xk'ab'a' chi junil li na'oksimank re xb'eelankil li ha'.
K'amok	Aatin nayeemank naq li winq nasumlaak. <i>Ok re chi k'amok li wala tz'aqal aj wi' xchihab' re k'amok.</i> // Na'oksimank aj wi' li aatin a'in naq li poyanam naxb'eela li k'a' re ru, jo' li si', ha', iiq. <i>Li xul wank aj wi' li k'a' re ru nake'xk'am. Xk'am linkaxlanwa' li mes.</i>
K'amom	Li ak k'amb'il malaj li toj tentook xk'amb'al. / Chi junil li k'a' re ru nak'ame'k naq na'uxk xik b'araq. <i>Aal ink'amom. Tenq'ahin rik'in ink'amom.</i>
K'amob'l	Xk'ab'a' jun paay li hal jwal nimq nak'iik li xwajil ut nimq li rochel.

	Nayeemank aj wi' re k'amb'ob' . Sa' li xoraal nake'raw li k'amob'l.
K'ams	Kok' xuleb' nake'wank sa' komonil, Kok'kok' ribb'aleb', nake'xk'ux li kawil che'. Xujxuj nakana b'ar wi' nake'xk'ux. Jwal xiwxix naq na'ok xk'aamsil junaq li ochoch. Sa' tiqwal ch'och' nake'wank chi us.
K'amsb'aqel	Ak' aatin na'oksimank cho'q re xk'ab'a' jun li yajel toj maji' natawmanx xb'anol.
K'amk'ot	Xcha'alil li poyanam ut li xul nawank sa' xjob'nileb'. Arin nanume'k li tzakahemq naq ak xq'untasiik xb'aan li puj. Kiib' paay ru: Kok' k'amk'ot ut nimqi k'amk'ot. Nayeemank aj wi' re sooyom ut sooq'o'y .
K'an	Kok' t'ort'o'k ribb'aleb', maak'a'eb' xb'aqel, wankeb' xxik', wankeb' roq, xxaq q'een nake'xtzaka jo' aj wi' xxaq li awimq. Wank xepeb' rix, wank q'eqclub'ink. Naab'al paay ru naq wankeb'.
K'anhich	Kok, nim nahulak naq nanimank, repexrepex li rix xb'aqel, sa' palaw ut nima' nake'wank
K'anjel	Xk'ab'a' li naxb'aanu li poyanam re xch'oolaninkil rib', xch'oolaninkil li xjunkab'al ut li xteepalil. K'ila paay ru li k'anjel, a' yaal naxye k'a' ru li nab'aanumank, wank tz'akab'k, pech'ok che', jorok pek, pahok b'e, tz'irok si', mesunk, puch'uk, k'uub'ank, k'alek, aq'ink, tz'iib'ak, k'utuk, puktasink esil, k'ayink, wchx. Wank k'anjel tojb'il ut wank yal re tenq'ank. Q'axal us wanq li k'anjel re xsik'b'al li tumin. Wank xchaq'rab'il li k'anjel, b'ar wi' naxch'olob' rusilal ut xtojb'al li k'anjel, jo' wi' li xk'ulub' laj k'anjel ut li tentook fixb'aanu. Oxloq' li k'anjel junjung, xb'aan naq sa' xk'ab'a' naq naruhank li wank chi chaab'il sa' li qayu'am.
K'anjelaal kutank	Jo'ka'an nayeemank re li kutank na'uxk wi' li k'anjelak, xb'aan naq li chaq'rab' malaj li paab'aal naxye naq wank hilaal kutank.
K'anjelak	Xb'aanunkil li k'a'aq re ru. // K'ila paay ru li k'anjelak naruhan xb'aanunkil, wank nake'xnaw ut wank ink'a' nake'xnaw k'anjelak. Sa sa' xch'ool li qana' Lola xko'o li xyum chi k'anjelak. Laa'in nink'anjelak sa' Poopol. // K'anjelak chi sum. Jun paay ru li k'anjelak nake'xb'aanu laj q'eqchi', a'an naq nawank li k'anjelak sa' komonil, naruhank xk'anjel li jun, na'uxk xik rik'in li jun chik, toj reetal nasutunk xb'aanunkil li xk'anjel li junjung. Nayeemank aj wi' re kamab'k .
K'anjelob'aal	Xk'ab'a' chi xjunil li na'oksimank sa' li k'anjelak: tz'iib'leb', jokleb', tenleb', lekleb', tz'ul-leb', ji'leb', b'ach'leb', jit'leb', utwx.
K'ansin	Nimla che' nak'iik chi us sa' tiqwal ch'och', kok' ru xxaq ut kawil che', q'anre'ink xb'onol li xche'el, naq toj saaj sa na'elk rix chi jisb'il. Q'axal elajik nak'iik. Nak'ajb'ak. Tz'uytz'uy ut b'ach'b'ach' li che' a'in, Jo'ka'an naq q'axal us cho'q roq li maal ut li jorleb' pek.
K'ante'	Saajil che' nak'iik chi us sa' tiqwal ch'och' naab'al xtuxb' na'elk, moko nakam ta chi junpaat. Q'anre'ink na'ilok li xche'el. Naq laplook sa' ch'och' natuxmek moko nakam ta. Moko tiik ta rix naq nanimank. Naq natixk q'axal us cho'q roqechal li kab'l. Naq toj saaj us roksinkil cho'q roqechal ramleb' nimqi ketomj. Nak'ajb'ak ut numtajenaq na'atz'umak ab'an moko na'uuchink ta. Li xxaq naru xke'b'al, ut xk'eeb'al xya'al ut xhoyb'al sa' xtoon li awinq cho'q xq'emalil. Na'awmanx aj wi' cho'q xmu li kape.
K'anti'kar	A'an jun li kar sa' palaw nawank, jwal seeb' chi numxik, chaacha rix. Nim xkelam, kama' li k'anti'. Natiwe' li xtib'el.
K'anti'xaal	Xk'ab'a' jun li aq'ej nake'xb'ak chi xjolom chi K'ajb'om.
K'anxan	Nimla che' nak'iik sa' tiqwal ch'och', nimq roq nak'iik ut nanimqank xsa'

	chi us, naab'al ruq'b' naxk'e ut raxrax ru li xxaq, moko nak'ajb'ak ta junelik wan xxaq ut xmu. Us cho'q tz'amb'a malaj oqech chi jachb'il, ab'an wi al li po naq nayok'mank sa' junpaat namaxenk.
K'anha'	Xsiraal ch'och' jwal natz'ilonk ha' chi ru, jo'ka'an naq moko jwal na'elk ta awinq chi ru.
K'anpamak'	Xkomon rib' rik'in li k'ib', chanchan aj wi' li akte'. Nayeemank aj wi' re q'anpamak' .
K'anti' ch'iich'	Xk'ab'a' li b'eleeb'aal ch'iich' yal naxjololi rib' chi rix xtz'amb'ahil jiljook chi ru ch'och'. Wank reek'asib'aal, wank naab'al xch'iich'il oq, wank xtz'amb'ahil, wank chunleb'aal chi sa' ut wank aj ch'e'ol re. Naxtiqi rib' moko junaj ta chi rib'il rib', jo'ka'an naq naruhanq naq'otliik rix. Chi ru li awab'ej ma' Justo Rufino B'arrios kitiklaak roksinkil chi us li k'anti' ch'iich' arin Watemaal, kixk'e chi yiib'aak li xb'ehul, jun natikla chaq toj chi re li palaw Puerto B'arrios, nanume' sa' li chaqi ch'och' Sakaap, nahulak sa' li nimla tenamit Watemaal, chi rix a'an naxik toj chi re li palaw San José. Sa' xteepalil aj q'eqchi', kiwank b'ayaq li b'eeleb'aal a'in, a'aneb' laj Aleman ke'taqlank chi yiib'ank re, aran kitikla chi re xchamal li nima' Polochik, aran Pansos ut kik'ulunk arin Pank'ajche' sa' xteepal Tukuru. Anaqwank maak'a' chik, sachjenaq. Li k'anti' ch'iich' arin Watemaal, sachjenaq roksinkil, ka'aj chik sa' xnimqal tenamit toj yook roksinkil ut xe'numtaak xna'leb'eb' chi xb'aanunkil jo' li tenamit Alemania ut Japon.
K'anti'	A'an li xul naxjukuki rib' naq nab'eeek, b'olb'ook li xsa', naab'al paay ru naq wankeb', Perpook b'ayaq li xjolom, Wank nim ut kok' roq xkelam. Wank nimq xsa' ut wank kok, jalang jalang xb'onoleb' li rix. Wank xiw xiw li xtiwom ut wank ink'a' nake'tiwok. Wank junqaq sa' xyamq naru xtzakankileb'. Najalaak li rix malaj li xtz'uumal naq nahulak xhoonal. // Xsum k'a'b'a'ej. Xkomon aj wi' rib' li aatin K'anchi'. // Xk'ab'a' jun li xkutankil ut li nawal sa' rajleb'aal aj mayab'.
K'aqpim	Xk'ab'a' jun paay li t'oqpim nak'iik rub'el li awinq, kok' ru xxaq ut naq natixk li ru napitzlok naq napotz'e'k chanchan napisk'ok li k'aq.
K'aqsip	Ch'ina sip, kaqmoyink rix, q'axal naxlatz rib' yalaq b'ar xcha'al li poyanam, wank naq sa' xtelb' malaj xyang ra. Elajik nak'iraak xna'aj ruuch re wi' yal taach'oq, Us naq rik'in xaml naxib'emank re risinkil.
K'ap	Xkomoneb' rib' rik'in xpaayil li seer xul li chakchow ut li saqk'aw. Q'eq rix, wank xxik', jun aj wi' xna'b'ejil. Naab'al xteelomil, naab'al aj wi' rixqilal yalb'an ink'a' nake'ruhank chi molb'ek. Sa' xtoon li che' nake'xk'e li xsuk, wank naq nake'wank sa'atq li pek. Li kok' xul a'in nake'yiib'ank re li tz'aak nak'anjelak reheb' xtz'aqob' li wajb', jo' li xoolb', malaj xtu' xkaxonil li tusb'il che' wajb'.
K'aq	Ch'ina xul q'eq rix, najt napisk'ok, kaw li rix, nawank chi rixeb' li tz'i' malaj li xul kaahib'eb' roq isb' rixeb'. Li xtzakahemj a'an li kik' naxtz'ub', aj k'ehol yajel. Nake'wank aj wi' sa' li poqtz'. Sa' li xwarib'aal li poyanam wank naq nake'xk'e rib'; jo' chi ru li isb', li poop ut li t'ikr. Aajel ru xsaab'esinkil li warib'aal re naq maak'a'aq li k'aq malaj k'a'atq chik chi mitz aj xul.
K'as	Xk'ab'a' li toj maji' tojb'il rix malaj toj maji' q'ajkamunb'il. <i>Toj laak'as wa' Jer, junxil xaq nakaak'am laapunit.</i> // Jo'ka'an aj wi' nayeemank re li xk'ihal naq'axonk sa' li b'uuluk malaj k'a' chik chi b'atz'unkil. <i>Jun aj wi' laak'as xaawisi a Manu', cha'ank laj Mek. Kiib' xk'as xe'riiqa laj Kej,</i>

	<i>xb'aaneb' laj Hix. // Xsum k'ab'a'ej sa' xteepal aj q'eqchi'.</i>
K'asal	Xkomon xb'iisul li b'ar wi' naxk'utb'esi naq nanume'k li hab' yal sa' junpaat. <i>Jun k'asal aj wi' li hab' xk'e, tik maaji' xt'aqresi li ch'och'.</i> / OXk'aal k'asal ru li jun honal. <i>Laajeeb' k'asal aj wi' tinwanq eerik'in, wank chik jun inlaatz'al.</i>
K'asok	Ha'an naq napatz'mank li k'a'aq re ru yal chi aatin. // Naq maji' natoje' junaq li poyanam wi maak'a' xtumin naxk'as b'ayaq li k'a' ru re sa' li k'ayib'aal. <i>Xink'as chaq jun lib'r link'aj kab' rik'in qana' Mar. Li wechkab'al naxk'as rixim wik'in.</i>
K'asom	Chi junil li ak k'amb'il ut moko tojb'il ta. <i>Ink'asom pe' inxaab' rik'in li wechchin ut ink'a' chik nanaqk sa' inch'ool xtojb'al.</i>
K'at	Xk'ab'a' li xkalajuhil li kutank ut li nawal wank sa' rajlab'aaleb' laj mayab'. Raatinul li taqlank chi k'atok.
K'atalk	Naq nanume' xchaq'al li k'a'aq re ru. // Chi junil li k'a'atq ru nak'atk wi' ink'a' nanawmank xk'eeb'al reetal jo'k'ihal li xaml naraj re xchiqb'al, xsisankil malaj xpomb'al. <i>K'atalk x-elk linxep chi rit li uk'al. K'atalk li wa xe'xk'ayi chaq we.</i>
K'atal	Chi junil li numjenaq xaml sa' xb'een, chi ru malaj chi sa'. <i>K'atal li kenq' xe'xk'e chi qatiw. Sa' li k'atal numtajenaq li cha ut elajik nachalk xpimal.</i> // Wank jun k'aleb'aal Chi K'ajb'om, Se' K'atal Kab'l, xk'ab'a'. // Li ke nak'atok. <i>K'atalk xtz'uumal re xb'aan li ke.</i>
K'atb'apim	Ak' aatin xk'eemank cho'q xk'ab'a' li nake'xputzutzi sa' xb'een li pim re xk'atb'al ut xkamsinkil.
K'atb'il	K'a'aq ru ak xk'atk. // Naq li k'a' re ru ak xk'at nayeemank aj wi' naq k'atb'il. <i>Ak k'atb'il xna'aj link'al naq xink'ulun chaq sa' tenamit</i>
K'atk'al	Xk'ab'a' jun raqal li k'alek na'uxk sa' xteepalil aj q'eqchi'. A'an li nawank xb'aanunkil sa' li saq'ehil, xb'aan naq nachaqik li xpimal li k'alem ut chi rix a'an nak'atmank. Nayeemank aj wi' re ch'oox . Li jun raqal chik li k'alek a'an li saq'iwaj .
K'atk'ook	K'a'aq re ru wank xxamlel. // Juntaq'eet naraj xyeeb'al rik'in li aatin lochlook. // <i>K'atk'ook li si'. K'atk'ook linmay.</i>
K'atleb' pom	A'an xk'ab'a' xk'atb'al li pom. Wank wankeb' xch'ilonkil, wank yal helookeb'. <i>Toj wankeb' gasqiitz'in nake'xpak' li k'atleb' pom.</i>
K'atleb'aal chun	Jun na'ajej chob'chook ut ch'ikch'ook sa' uul malaj ut yal tusb'il k'atb'il xan, teetook chaq li xb'een ut teetook chi rub'el jun li rokeb'aal li pek ut li si'. Aran nake'xtus li xpek'al li chun toj reetal nanujak, chi rix a'an nake'xtz'ab' xxamlel toj nahumb'ak chi us chalen jun kutank ut jun q'oqyink.
K'atleb'aal pom	Nimla na'ajej re li mayejak, aran na'uxk xk'atb'al li pom. Qawa' Chajxukub' xk'ab'a' jun li k'atleb'aal pom wank chi re li tenamit Kob'an.
K'atok	Xk'eeb'al xxamlel li k'a'aq re ru na'oksiik chi k'atb'il. // Xk'atb'al li k'a' re ru; wank naq us ut wank naq ink'a'. Tentook xpatzb'al b'ar wank li us tqak'at ut b'ar wank ink'a'. // <i>Us naq ink'a' taak'at li mul, nak'anjelak cho'q xq'eemal li ch'och'.</i> <i>Xink'at jun li wa cho'q xb'anol xsa' link'ulaa'al. Hulaj nink'atok, kab'ej nin'awk.</i>
K'atok ix	Jo'ka'an nayeemank re li na'uxk re li xul naq nake'k'atmank li rix re t-elq li rismal, chi kama'an naruhank xputz'inkil ut xchiqb'al cho'q re xtib'el wa.
K'atok oq	Jun yib' ru aj na'leb' nak'ulmank sa' li junkab'al, a'an naq li b'eelomej malaj li ixaqilb'ej nake'xtaw chik jun li rechb'eeneb' re xjalb'al li

	xsumaatin.
K'atomke	Xk'ab'a' jun ch'ina k'aleb'aal wank sa' xteepal li tenamit Chameelk.
K'atz	Xyaab' li jwal chaqi, naq yook xnimall saq'ehil na'eek'an: k'atz . Xyaab' aj wi' li ochoch naq na'eek'ank xb'aan li hiik. <i>Nak'atzlok li qochoch naq xnume' li hiik, pe' t'ane'k re naq na'ab'imank. Nayeemank ja wi' q'aplok.</i>
K'atzk'ook	Teetook chi us. // Xkomon rib' rik'in li aatin, wixwook re, silsook re, k'axk'o re. // <i>Li qana' Liich junelik k'atzk'o re chi se'ek.</i>
K'atija'aj	Xk'ab'a' jun li nayot'ot'nak na'eek'amank chi sa' li xolol. A'in yal jun reetalil naq yook chaq chi siyaak jun li rahilal sa' li sa'ej. Nayeemank aj wi' k'atikux, k'atkux .
K'atk'il	Jo'ka'an xk'ab'a' jun paay li kok' xox naxk'e rib' chi rub'eleb' xsa' li kok' tz'i'.
K'a'uxl	Xk'ab'a' chi junil li na'leb' nasiyaak sa' li lulul li poyanam. Wank chaab'il k'a'uxl ut wank yib' ru, wank k'a'uxl cham naxink ut wank yal nuumel. Wankeb' poyanam jwal nake'roksi li lulul chi k'a'uxlak re xsik'b'al xyaalal malaj xtawb'al ru li muqmuukil na'leb'. Li k'a'uxl natamk rik'in li k'ila na'leb' natzolmank, yal nextawi ut naxchapi chik rib' rik'in li toj yook chi siyaak. Wank k'a'uxl tuqtuuk ru, wank yal tzuklenb'il ru ut ink'a' natawmank ru. Li xmetzew li lulul li poyanam, moko naroksi ta chi junil sa' li k'a'uxlak, jwal jun tzipil aj wi' li naroksi chankeb' li nake'nawok xyaalal. // Li aatin a'in na'oksimank aj wi' sa' xyeeb'al junaq ch'a'ajkilal malaj junaq li xiwak nareek'a' li poyanam. <i>Wank tana k'a' ru xb'aan chaq laj Mek, yook xk'a'uxl. Maak'e aak'a'uxl, tnume'q li rahilal yookat chi xk'ulb'al.</i>
K'axik'al	Xk'ab'a' jun paay li k'ahil pim, q'an ratzum, sa' kaw ruhil ch'och' nak'iik.
K'axk'ook	Xchapb'al k'a'aq re ru chi ru li ruuch e. // Li aatin a'in na'oksimank naq li tz'i' malaj li mes naxk'axo li xtzakahemj. <i>k'axk'ook xb'aq li tz'i', naq xko'o sa' b'e. k'axk'ook li ch'o xb'aan li mes.</i>
K'axk'ook re	Xkomon rib' rik'in li aatin wixwook re, silsook re, k'atzk'ook re. <i>Maak'a' xq'usb'al lix Kari', junelik k'axk'ook re chi se'ek.</i>
K'axonk	Naq li k'a' re ru naqachap rik'in li ruuch qe yooko chi k'axonk. <i>Li tz'i' chaab'il nak'axonk b'aq</i>
K'axtok'	Xk'ab'a' jun li maa'us.
K'ay	Chi junil li naruhank xloq'b'al ut li naruhank xk'ayinkil. <i>Wank chi k'ay li kab'l a'in. Ma k'ay li o. Toj wank ink'ay, toj hulaj tinsutq'iiq.</i>
K'ayay	Xkomon rib' rik'in xpaayil xxulil li kaxlan, kama' aj wi' li kaxlan xnimall nahulak. Ka'ch'in xteram li xja'aj, ka'ch'in li xjolom, chaacha b'ayaq li xxik', saq b'ayaq li xja'aj; raxmoyink ut q'eq rismal li xmaqab'; wank li kaq ut q'an rub'el xsa'. Moko najt ta narupupik, nahulak chi ru b'eek. Ru che' nextzaka.
K'ayib'aal	Na'ajej b'ar wi' na'uxk k'ayink. <i>Sa' li tenamit wankeb' li nimqi k'ayib'aal.</i>
K'ayihom	Li ak k'ayinb'il malaj li wank cho'q re k'ayik. <i>Ink'ayihom linwakax, xch'ina tz'aq xinloq' wi' kiib' k'aham inna'aj.</i>
K'ayinb'il	Chi junil li ak k'ulb'il xtz'aq. A'an li ak k'ulb'il xtz'aq.
K'ayink	Xk'ulb'al xtz'aq k'a'aq re ru. // Nak'ayimank chi junil li k'a'aq re ru, li meex, li tem, li t'ikr, li noq', li wa, li ixim, li si', eb' li ketomj, ru ut li xxe' li pim. <i>Naab'al li tem ut li meex xyiib' linb'eelom, anaqwank xik re chi k'ayink. Wank linsi' ut li wixim, yalb'an ink'a' nink'ayi.</i>
K'ayiil	Nimla na'ajej b'ar wi' nawank li komon k'ayink ut li komon loq'ok. Moko jun ta laj eechal re li k'ay, ak rereheb' nake'xk'ayi. Aran nak'ayik li tib', kenq', ixim, kab', kaxlan, tz'i', chaqi xul, aq'ej, atz'am, k'ajkab', tul, ox, tz'i',

	kape, k'aj, ch'ima, chiin, uk'al, molb', noq', utwx. Nayeemank aj wi' re k'ayil .
K'ehok	Esil chi rix li naruhank xk'eeb'al. <i>Xink'e li may re laj ilonel. Yookeb' chi k'ehok b'an sa' li b'anleb'aal. Nak'ehok tz'uum linyuwa' naq ink'a' taapaab'.</i>
K'elal	Xk'ab'a' jun li xb'aanuhem li poyanam, b'ar wi' naxtus ru li raatin ut naxseraq'i chi anchal xch'ool chi ruheb' naab'al li komon. Li nab'aanunk re aj k'elal nayeemank re. Laj k'elal tentook kawaq ut chaab'ilaq xyaab' xkux re t-toch'eb' xch'ool li poyanam nake'ab'ink re.
K'erk	Q'ehen nak'iik sa' tiqwal ch'och', nimq xkelam ut moko q'axal nimq ta ru li xxaq. Sa' xtoon natiklaak chaq li roq, ab'an maak'a' xche'el. Xalaxxalax naq naxtus rib' li ratz'um, kaqpech'ink li xb'onol li ratz'um. Naq majel li moxl, na'oksimank cho'q xlanb'al li xep, li poch ut li xut'. Nayeemank aj wi' re k'erte' .
K'i	Naxk'e resil jo'k'ihal li k'a' re ru naqil malaj naqach'e'. <i>K'i xmaatani li kaxaar xtam sa' xsumlajik.</i>
K'ib'	Che'pim nawank rochel, naab'al paay ru, wank sa xtiwb'al ut wank jwal k'aheb'. Li xxaq chi kuut nawank ut nimq roq, na'oksimank cho'q ruutz'u'ujinkil li b'e ut li ochoch sa' li nimq'e. Naru aj wi' xtusb'al sa' xb'een li muheb'aal yal re kiib' oxib'aaq kutank. // Wank k'aleb'aal Se' K'ib' xk'ab'a'. // Xsum xk'ab'a' li poyanam : Qawa' Ku' K'ib', xk'ab'a' laj k'amolb'e Chipak'. // A'an jun xpaayil xtib'el li wakax, kaw ut elajik nachaq'ak. <i>Sa nawil xtoq'ininkil xk'ib' li wakax.</i>
K'iche'	Na'ajej b'ar wi' numtajenaq li xnimqal li che' ut li xul. Q'axal chaq'al ru li k'iche' xb'aan naq naxkelo chaq li hab', naxxok li ha' ut naxkehob'resi ru li loq'laj iq'. Sa' li k'iche' wank k'ila paay ru li yu'am, naq nasachk li k'iche' nasachk aj wi' li k'ila yu'am wank aran. Aran wankeb' xyu'am li kok'laj xul nimlaj xul: li Tz'unun, Puyuch', Chocho', K'uch, Liklik, Warom, Tzentzerej, Q'uq', huthut, Pich', Xaalaw, Tintixl. Aran nake'wank li Yak, Halaw, Ch'ohix, Aaqam, Tz'uqtz'un, Sis, aj Ow, aj Uch, Ib'oy, B'a, Woyo', Max, B'atz'. Aran nake'wank li Motzo', Mutzuy, Kojoj, K'anti', K'oopopo', Chajal, Chupil, eb' li Peepem, Saaseb', Tuulux, Sib'yan, Xook', Mili'kun, Pumpuri'. Aran nake'wank, ink'a' nanawe' jar paay li nimqi che', saajil che', kok' che', q'unpim, mechpim, t'oppim, wchx. Rahilal nachalk sa' xb'een li poyanam ut li ruuchich'och' naq nasachk li loq'laj k'iche'.
K'iche'aaq	Xul xkomon rib' rik'in li Chakow, jutz'juuk li xjolom ut li ru'uj, chaacha ut q'es li rismal; nak'utunk chi us li xtz'i' e xb'aan naq jwal nim, naxwa' li k'al, li pim; ut natu'uk sa' xk'uula'alil. Wank poyanam natzakank re li xtib'el. Sa' k'iche' nawank
	Jun raqal isk'i'ijpim nanimqank xtoon, wank wojwo'k na'ilok ut wank tob'to'k xsa'. Naru xpomb'al malaj xchiqb'al ut roksinkil cho'q latzleb' che'. Nayeemank aj wi' q'oyaaq', q'iiq . <i>Chaab'il li k'iiq cho'q xlatzb'al ru xsa' li wajb'.</i>
K'il	Xk'ab'a' jun li k'anjelob'aal na'oksimank cho'q re xchaq'ob'resinkil li xorom malaj re xk'ilinkil li ik, xjorasinkil li ox, xk'orechinkil li wa. Chalen xchalk chaq li kutank, yal pak'b'il li k'il, anaqwank yook chi k'ulunk li ch'iich' k'il. Sa' xteepalil laj q'eqchi', ka'paay ru li k'il, li pak'b'il arin ut li tz'alama'il k'il. // Sa' xsulb'al li k'il, tentook xb'een wa xk'eeb'al chi chaq'ak jun li kotkookil q'em, chi rix a'an xhoob'ankil ru ut xnumsinkil xk'atq li xikej ut nayeemank: tz'ap xik, tz'ap xik .

K'ileb'	Xsum k'ab'a'ej sa' xyanqeb' laj q'eqchi'.
K'ileb'aal	Chi junil li na'oksimank re li k'ilink. Li k'onxik na'oksimank re xk'ilinkil li molb' ut li keng', ab'an tentook xk'eb'aal li olb' malaj li q'iil chi sa'.
K'ilinb'il	Ak joranb'il sa' olb'. // Naab'al li k'a' re ru naru xtzakankil chi k'ilinb'il jo' ru, xxaq ut xxe' li awimq malaj li xtib'el li xul. K'a'jo' xsahil li k'ilimb'il kaxlan. Nahulak chi wu li k'ilimb'il kaxlan is.
K'ilink	Jorank sa' olb'. // Li tzakahemj chi k'ilinb'il jalan wi' chik xsahil. Wank naru ut wank ink'a' naru xk'ilinkil sa' olb'. Xinseti li seb'ooy re tink'ili toja' naq tink'e sa' li ke'b'il keng'. Xink'ili li ch'ol tul.
K'ilixim	Kok' che' b'aqb'aqeb' xsa' ut nake'mokin rix. Q'axal us cho'q re xpokot li ra'al. Us aj wi' cho'q re xmesunkil ru li b'e malaj li neb'aal.
K'ilkej	Jo'ka'an xk'ab'a' li saqlep nawank chi rit li kej.
K'ilul	Xkomon aj wi' li aatin k'il, ab'an arin ch'olch'ook li naxpatz'. _Xjore'k li k'il a na', cha'ank lix Tol. _K'a' chi k'ilul, cha'ank li na'b'ej. _Xk'ilul li qakape.
K'im	Xk'ab'a' jun li pim jilix ru ut nimq roq, wank reheb' q'axal nak'anjelak cho'q re xb'een li ochoch, jo'keb' li xxaq li utz'ajl, mokooch, kumum, law, waan, aq ut patz'atz'k'im. // Karcha wankeb' kiib' oxib' li k'aleb'aal jo'ka'ineb' xk'ab'a': Se' K'im; Chi Ru'ji K'im. // Xsum k'ab'a'ej sa' xteepal aj Q'eqchi': Qana' Pet K'im.
K'imal ch'och'	Xk'ab'a' li na'ajej b'ar wi' junes k'im ru moko nak'iik ta nimqal che' chi ru. K'imal ch'och' xteepalileb' li tenamit Tz'alama', Sakaap, Chikimuul, li xk'ihal li xpoyanamileb' aj kaxlaneb', ab'an nake'yeemank aj wi' re aj k'imal ch'och' .
K'imala'	Xk'ab'a' li nimla nimha' wank sa' xnuv'ajl Kob'an rik'in lxkan.
K'imch'iich'	Xk'ab'a' li perpookil ch'iich' ut lot'ox ru, na'oksimank sa' xb'een li kab'l.
K'in	Najter aatin mayab' ut naraj xyeeb'al kutank ut saq'e . Laj K'iche' nake'xye q'ij . Natawmank li xk'aj aatin a'in sa' li xsum k'ab'a'ej K'inich , Maak'in.
K'inich	Xsum k'ab'a'ej sa' teepal aj q'eqchi'.
K'ipk'ook	Naq li rit li k'a'aq re ru nakana chi tzuul ut li ru'uj nakana taq'a. // Xkomon rib' rik'in li aatin xipxo. K'ipk'ook <i>chi wark li q'emkun aj tz'i'</i> .
K'isis	Nimla che' nak'iik yalaq b'ar. /Wank jun loq'b'il ch'och' sa' xteepal Karchá, Chi K'isis xk'ab'a'.
K'isk'im	Mechpim nak'iik chi us sa' tiqwal ch'och'. Jilix ru li xxaq ut moko cham ta nak'iik, nab'al roq naq na'elk sa' xtoonol. Sununk xb'ook li xxaq, chi chiqb'il, li xya'al naxb'an li tiq. Ab'an naru aj wi' roksinkil yal chi uk'a'b'ejil.
K'itzok	Tiikisink rik'in li it. // Naq rik'in li qit naqatoch' junaq li komon nayemank naq xk'itz chi rit. <i>Xinxk'itz chi rit sa' li okeb'aal laj k'ay</i> .
K'ix	A'an xk'ab'a' li xche'el malaj xxaq li che'pim, q'axal q'es ru'uj, jo'ka'an naq natiq'ok. Wank xk'ixel li tokan, li chiin, li ik'e, li pajl, utwx. // Jo'ka'an nayehe'k re junaq li poyanam li junelik josq' ut yalaq ani naxsak'. // K'ix aj kach'in, ra naxsak.
K'ix ch'ima	Xk'ab'a' jun paay li ch'ima jwal numtajenaq xk'ixel.
K'ix ch'op	Xk'ab'a' jun paay li ch'op q'axal wank xk'ixel chi re li xxaq ut jo'ka'an aj wi' chi rix li ru.
K'ix rix	Li k'a'aq ru wank xk'ixal. // Wank li k'a'aq re ru k'ixrix jo' li ch'ima, li k'ixk'ib'. // <i>k'ix rix li ch'ima xwaw. Wank aj wi' li xul k'ix rix jo' laj k'ix uch</i> .
K'ix'uch	Nim li ru'uj, k'ixrix xb'aan naq chi jo'ka'an naxkol rib' chi ruheb' jalanil xul, nim roq li xye, sa' ch'och' nab'eeek, jo' aj wi' sa' ru'uj che', nimq li rix'ij.

	Chi q'eq nab'eek, ru li che' ut li ki'il q'een nextzaka. Naq naxib'eek nextz'ej re kama' b'a'yaq na'eekank li aaq.
K'ixji	Nimaji che' nak'iik sa' tiqwal ch'och', najt nak'iik wi', li xq'ol jwal naloq'e'k xb'aan naq a'an na'ok cho'q toq' malaj k'oy. Li ru nalowe'k. Li xche'el numtajenaq xkawil, a'an ke'roksi chaq laj mayab' sa' li kab'lak ut toj na'oksimank aj wi' cho'q oqech anaqwank. Nayeemank aj wi' re kokowal, muy. // Xk'ab'a' na'ajej Karcha: Chi K'ixji.
K'ixpoy	Nimla che' nak'iik chi us sa' tiqwal ch'och'. Saqpusink rix ut naturuxink xk'ixel chi rix. Li xche'el us cho'q xtz'amb'ahil li ochoch ut naru aj wi' roksinkil cho'q poyte'. Q'axal us cho'q si'. Nayeemank aj wi' re poy, poyp.
K'ixal aj tzo' xul	Xk'ab'a' li xb'aqel nak'iik chi rix li xtzelek laj tzo' kaxlan. Laj tz'ikil kaxlan jwal nake'nimqank li xk'ix, jo'ka'an naq q'axal kaw nake'yalok.
K'ixal k'anti'	Jo'ka'an nayeemank re li xb'aqel li k'anti' li nak'utunk naq ak xq'aak chik.
K'ixal kar	Chi junil li k'ila jisjookil b'aq wankeb' sa' xtib'el li kar li nak'utunk sa' xtiwb'aleb'.
K'ixch'ich'	Ak' aatin xk'eemank cho'q xk'ab'a' jun li k'anjelob'aal na'oksimank cho'q re xwaklesinkil li mul ab'an jo'ka'an aj wi' nayeemank re li na'oksimank sa' li wa'ak. Nayeemank aj wi' re k'ixleb', k'ixlokoch.
K'ixch'ut.	Jun paay li ch'ut jwal q'es rix ut naturuxink xkok' k'ixel.
K'ixix	Xk'ab'a' jun li ch'ina xul nawanje'k sa' li mul malaj sa' pim ut ch'ina chak'chook rib'al.
K'ixk'ib'	A'an xk'ab'a' jun paay li che'pim numtajenaq xk'ixel, chanchan aj wi' li k'ib' ab'an li rochel jwal kok' ut moko natzakamank ta. // Wank k'aleb'aal, Se' K'ixk'ib' xk'ab'a'.
K'ixk'ook	Naq moko b'ak'b'ook ta. Sahil b'eek re. // Naraj xyeeb'al naq li ketomj ut li k'a'atq re ru moko b'akb'ook ta. // <i>k'ixk'ook roq li kaxlan.</i> // Li aatin a'in xkomon rib' rik'in li aatin hithook, koq'kook.
K'ixkar	A'an aj wi' li chakti' malaj li chakchi'. Pim ut patz'pook li xtib'el, kelkook roq, chaacha, juch'uxjuch'ux rix malaj b'alak'. Q'eq retex retex sa' xb'een li xjolom, li xye ut li xxik' nanumxik wi'. Nawank sa' nimha' ut sa' li palaw, yalaq k'a' ru li kok' xul nextzaka li nextaw rub'el li ha', nextzaka aj wi' li xpimul li ha'.
K'ixleb'	Ak' aatin xk'eemank cho'q xk'ab'a' chi junil li k'anjelob'aal na'oksimank re xhitb'al malaj risinkil li nanut'uk re xcha'alil li k'ub'k'uukil ch'iich'.
K'ixok	Xch'ool aatin nach'olob'ank chi rix li k'anjel na'uxmank sa' li hitok. // <i>K'ix chaq ruq'b' li wab' chi ru li tz'amb'a. K'ix xk'aamal li tz'i', wank chi ru li oqech.</i>
K'ixom	Li toj tk'ixmanq malaj li ak k'ixb'il.
K'ixpek	Jun paay li pek jwal najob'oxink ut numq'es ru. Sa' xteepal Karcha wank jun k'aleb'aal Se' K'ixpek xk'ab'a'.
K'ixpin	Xk'ab'a' jun li nimla che' jwal cham nak'iik, kok' ru xxaq, naab'al ruq'b' naxk'e ut kawil che'.
K'ixpur	Xk'ab'a' jun paay li pur jwal turux rix. // Xk'ab'a' jun li k'aleb'aal Karcha, Se' K'ixpur.
K'iche'b'aal	Na'ajej b'ar wi' wank xteepal li k'iche'. Li nake'hulak chi ru tz'eqtaanank nake'xye reheb' li poyanam nake'wank chaq aran, aj k'iche'b'aal. Ab'an li nake'yehok re yal xmajeleb' xna'leb', xb'aan naq li ani wank chaq sa' li k'iche'b'aal jwal wankeb' xloq'al, xb'aan naq yookeb' xkolb'al rix li yu'am ut jwal saq ru li iq' nake'xmusiqa chi ruheb' li nake'wank sa' li tenamit.

K'imal	Xkomon li aatin k'im, ab'an ch'olch'ook ani naxpatz': <i>Toj maaji' natz'aqlok xk'imal li wochoch.</i>
K'ixal	Xkomon aj wi' li aatin k'ix, ab'an ch'olch'ook chik li naxpatz'. Nayeemank aj wi' k'ixel . We'keb' kiib' oxib' li che'pim wankeb' xk'ixal: li map, k'ixk'ib', sub'in, sib'che', poyp, chiin, lamuux, liim, tokan, b'ayl, la, kohexan, qulb', amamk'ix, pajl, jook'ob', xaq utz'ajl, sek utwx.
K'ob'otz	xk'ob'lal li re it. Nayeemank aj wi' re xuyub' .
K'ohal	Xk'ab'a' li xokxook wi' li chaab'il eechej malaj li tumin. Nayeemank aj wi' k'o'al, k'uhal . <i>Ka'ajin aj wi' nakinnaw re b'ar nink'uula link'ohal, chan qana' Rux.</i> // Chajk'ohal xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' xteepal Chameelk.
K'ojk'ook	Yook chi hilank sa' jun li k'ojarib'aal. Sa' xteepal Kob'an jwal nake'roksi li aatin a'in, re xyeeb'al naq Chunchuuk.
K'ojok	B'isleb' nake'roksi laj mayaqaqchi', xb'aqel chi ro'ichal li ru'uj uq'b'. <i>Kaahib' k'ojok tq'axonq li rit li tz'amb'a jun pak'al li xjuluub'il, wank chi rix li kab'l.</i>
K'olox	Jo'ka'an nayeemank re li ismal moko tiik ta ru. Nayeemank aj wi' k'oloch. Xkomon aj wi' rib' rik'in li aatin mochok .
K'onti'	Pim nak'iik rub'el k'iche' sa' tiqwal ch'och', moko jwal cham ta nak'iik naq na'atz'umak, toxtook li ratz'um ut kaq xb'onol. Nak'anjelak cho'q re xchapb'al li k'anti'. Nak'utmank chi ru li k'anti' ut naxtiw li ratz'um li k'onti' aran nat'il li ruuch re ut aran nachapmank. Nayeemank aj wi' re k'onchi' . Wank k'aleb'aal Se' K'onti', xk'ab'a' sa' xteepal Karcha.
K'onxik	Jo'ka'an xk'ab'a' jun k'uub'leb'aal tzakahemq b'ar wi' na'oksimank cho'q re li k'ilink. Wank yal pak'b'il ut kiib' xxik, wank ut ch'iich' okenaq.
K'ool wa	Xk'ab'a' li wa ak yiib'anb'il, ke aj chik ut toj tentook xtiqwankil re nawa'mank. Nayeemank aj wi' k'o'al wa .
K'ootzab'aaq	Xk'ab'a' jun li nimla Sank nawank rub'el li mul sa' xjunesal, jwal ra naxtiw.
K'ox	Li xul a'in nak'iik sa' li nima', sa' li palaw ut sa' saab'il ha', q'eqlub'ink rix kiib' xmach wank, naab'al li roq ut kiib' li xyax. Xtib'el li k'ox natiwmank. Kaq li rix naq nachaq'ak
K'oyim	Xk'ab'a' jun paay li uq'un. Nayiib'amank rik'in li ixim ak xtix b'ayaq, nachiqmank, chi rix a'an nake'mank ut toj nak'eemank wi' chik chi chaq'ak, q'axal sununk na'elk naq nak'eemank b'ayaq chi sa' xxaq pens, kaxlanq'ehen malaj xanxiwr. Nayeemank aj wi' re matz', k'oyim .
K'ub' sa'	Jo'ka'an nayeemank re chi junil li job'jookil b'aaq b'ar wi' nahilank chi junil li soyoom.
K'ub'mama'	Xk'ab'a' jun paay li ik jwal us cho'q xb'anul li mochkej. Nayeemank aj wi' re k'ub'xa'an .
K'ub'xa'an	Xk'ab'a' jun paay li ik jwal us cho'q xb'anul li mochkej. Nayeemank aj wi' re k'ub'mama' .
K'uch	Ha'an jun xkomoneb' li xul nake'rupupik. Li k'uch, nim ut q'an li ruuch re, cham li xye ut kiib' li xxik', raxmoyink xb'onol li rix, rub'el xsa' ut re xch'ool, retexretex q'eq ut kaqtzukink, Jo'ka'an aj wi' xxik'il li xye. Li xtuxil nim chi ru li tzo'. Sa naril xchapb'al li kok' kaxlan ut li k'anti' cho'q xtzakahemj.
K'uhal	Xk'ab'a' li xokxook wi' li chaab'il eechej malaj li tumin. Nayeemank aj wi' k'ohal . <i>Ka'ajin aj wi' nakinnaw re b'ar nink'uula link'uhal, chan qana' Rux.</i>
K'um'ik	Xk'ab'a' ru li awinq xkomon li kok' pim. Nayeemank aj wi' re pum'ik . Ch'ina'us rilb'al li k'um'ik, naq maji' natiixk chi us, rax rix; naq ak xtiixk,

	wank naq'ano'k ut wank nakaqo'k, ak riyajileb' wi'. Jwal ra li ik a'in, yal b'ab'ay nak'anjelak. Sa' kehil ch'och' na'elk li k'um'ik.
K'urutzutz	Xk'ab'a' li loq'laj wa naq joranb'il chi us ut yal namuch'nak aj chik. Li k'urutzutz nake'xk'am cho'q xwaheb' li nake'xik chi k'anjelalk malaj chi yakok sa' junaq najtil na'ajej, xb'aan naq moko nach'amo'k ta. Nayeemank aj wi' re k'orech, xujuj .
K'utub'	B'isleb' nake'roksi laj mayaq'eqchi', chi junil li xyanq li ru'uj xmama'il uq'b' toj chi ru'uj li xch'i'ipul uq'b'. <i>Xinyiib' jun inmeex, hoob' k'utub' ru.</i>
K'aache'	Nimla che', a'an na'ok cho'q xb'an jolomb'ej.
K'aak'alenk	Rilb'al chi junelik li k'a'aq re ru wank sa' junaq li na'ajej. // Wankeb' li poyanam a'an xk'anjeleb' ut tojb'ileb' xb'aanunkil. Wank aj wi' li xul nak'aak'alenk ochoch qayehaq jo' li tz'i'. <i>Ninra lintz'i' xb'aan naq naxk'aak'ale li wochoch naq ma'aani wankin. Laj Jab' nak'anjelak cho'q aj k'aak'alenel k'ay.</i>
K'aak'alom	Li junelik nak'ak'alenk. <i>Aj k'aak'alom wakax linb'eelom cha'ank lix Tiin.</i>
K'aal	Raatinul ajl chi junqmay, ab'an toj naraj wanq li xb'iisul li k'aal. Junk'aal: a'an aj wi' li junmay. Ka'k'aal: a'an kiib' sut chi junmay, ab'an moko nayeemank ta ka'may; Jo'ka'an naq li k'aal a'an tz'aqal li na'oksimank sa' li xnimqal ajlank. <i>Qilaq kiib' oxib'aq: junk'aal, ka'k'aal, oxk'aal, kaak'aal, ho'k'aal, waqk'aal, wuqk'aal, waqxaqk'aal, b'eleek'aal, lajjeek'aal, wchx.</i>
K'aam	Chi junil li kelkook roq, suq'suq' ut kaw rib', moko nach'oqink ta. Nayeemank aj wi' k'aham . Naab'al paayeb' ru: wank b'aqb'il, tz'ulb'il; wank yal jisb'il, kochb'il. Wankeb' raxk'aam ut wankeb' toj k'anjelamb'il jo' li ik'e. // Jo'ka'an nayeemank re li naxram jun b'iis na'oksimank sa' li k'alek malaj li aq'irk. Jun toqol roxlaju moqoj roq li junk'aam. <i>Jarub' k'aam laak'al xwank junab'er qawa' B'er. Junmay k'aam aj wi'. Jo' nimqal xaatoj xk'alenkil li junq k'aam. Xine'xkuy aj wi' chi junqmay ketzal li k'aam.</i>
K'aam ch'aat	Xk'ab'a' li ch'aat k'aham kemb'il chi ru ut soq'soq' b'ayaq wark chi ru. Nayeemank aj wi' re k'aham ch'aat .
K'aam ka'laq	A'an li k'aam kiib' ru naq tz'ulb'il, malaj naq b'aqb'il.
K'aam q'a	Xk'ab'a' li numleb'aal wank sa' xb'een li nimha', tz'ulb'il chi raxk'aham ut jit'b'il ka'pak'al re li nima'. Nayeemank aj wi' re ab'q'a .
K'aamal ch'up	Xk'ab'a' li xcha'alil li k'uula'al chapchook wi' chaq rik'in li riiq ut li xch'up. Aran nanume'k chaq li xtzakahemq naq toj wank sa' xsa' li xna'.
K'aamal is	Xk'ab'a' li xk'ila tuxb' naxb'eeni rib' chi ru li ch'och' naq yook chi chamo'k li is.
K'aamal xaab'	A'an li nab'ak'mank wi' li xaab' naq ak ch'ikch'ook chi oqej.
K'aamalsa'	Xk'ab'a' junkeel li kemb'il t'ikr na'oksimank re xb'ak'b'al sa' xsa' malaj rix li poyanam, wank ut nake'roksi re xb'ak'b'al li wex. Nayeemank aj wi' re k'aamasa' . Ka'paay li jwal na'nook ru, jun li kaq ut jun li q'an. <i>Li q'ani k'aamalsa', nake'roksi li ixq Chamelk.</i>
K'aamla	Xk'ab'a' jun paay li raxk'aham, wank xkok' k'ixel ut jwal ra naxtiw malaj naxk'at li xcha'alil li poyanam naq naxmes rib' chi ru. Na'oksimank cho'q xk'irtesinkil li mochkej. Nayeemank aj wi' re lak'aam .
K'aan	Xk'ab'a' jun xmaril che' nak'eemank cho'q xtz'aqob'resinkil li yamyook nakana naq nak'ojla junaq li tem malaj junaq tz'amb'a. //Na'oksimank aj wi' re xch'ikb'al sa' xyanq li najachmank malaj natz'irmank, re ink'a' chik tixtz'ap rib'.
K'aat	Nimla champa, nimq ru na'oksimank re riiqankil li hal malaj k'a' chik ruhaq

	naru xk'amb'al chi naab'alil, jo' li o, chiin, ch'elel, humal, t'orol ichaj, utwx. Nayeemank aj wi' re soq', q'ol-leb' . /Xk'ab'a' jun paay li okox na'elk chi rix q'umet aj che' wankeb' rub'el li k'iche'. Saqsaq li xb'onol ut sununk li xb'ook. Q'unq'un li rix ut chikchook naq naxk'e rib'. Numtajqa xsahil xtiwb'al li okox a'in, naruhank sa' juyb'il, chi lanchahinb'il malaj yal k'eeb'il sa' xyang tzakahemq re tchaq'aaq. Nayeemank aj wi' re xk'aat .
K'eeb'a'iq'	Ak' aatin xk'eemank cho'q xk'ab'a' jun li nak'eemank wi' riq'ul li b'olotz malaj li roq li b'aqlaq ch'iich'. A'an li nasiipob'resink xsa' li roq li b'eeleb'aal ch'iich'.
K'eeb'il chi uhej	Poyanam sa naq na'ile'k, k'ulk'u chi us, k'eeb'il sa' ajl.
K'iiesink	Puktasink. // Li poyanam naxk'iiesi li xkok'al ut li xketomj. <i>Xink'iiesi chi chaab'il linka'ch'in, jo'ka'an naq kaw xk'iik. Naab'al li tux kaxlan xk'iiesi linchaq na' ut anaqwank yookeb' chi molb'ek.</i>
K'o	Nimla che' nak'iik chi us sa' tiqwal ch'och'. Tiik rix xche'e'el, naq toj saaj q'axal us cho'q xsa' re oqech, b'aqsotz', q'e'oq sa' li kab'lak. Moko jwal b'olb'ook ta li rix, nalot'oxink b'an. Chilchook naq naxtus rib' li xxaq. Li ru sa nake'ril xwa'b'al li k'ook'ob'. Nayeemank aj wi' re k'oj .
K'o'al	Xk'ab'a' li xokxook wi' li chaab'il eechej malaj li tumin. Nayemank aj wi' k'ohal . <i>Ka'ajin aj wi' nakinnawok re b'ar nink'uula link'o'al, chan qana' Rux.</i>
K'o'al wa	Xk'ab'a' li wa ak yiib'anb'il, ke aj chik ut toj tentook xtiqwankil re nawa'mank. Nayeemank aj wi' k'ool wa .
K'o'oxlak	Juntaq'eet xyaalal rik'ineb' li aatin k'a'uxlak, ab'an li tuqtuuk ru ha'an li k'a'uxlak. Arin nak'anjelak li ululej.
K'ob'k'ook	Li xcha'al li aatin a'in, xkomon rib' rik'in li aatin, homolk, hopolk, k'ob'olk. <i>K'ob'k'ook ru li tz'ak. K'ob'k'ook xxik li k'uula'al.</i>
K'ob'leb'	K'anjelob'aal na'oksimank re xk'ob'b'al k'a'aaq re ru. Naab'al paayeb' ru: k'ob'leb' che', k'ob'leb' pek, k'ob'leb' ch'iich'.
K'ob'ok	Xteeb'al b'ayaq xcha'al li k'a'aaq re ru. // Naru xk'ob'al li hu, li che' ut li k'a' re ru naru xk'anjelankil chi jo'ka'in. // Li qatib'el naruhank aj wi' xk'ob'al jo' li xxik li poyanam. // <i>Naq na'uxmank li kutuk rik'in li kuux nayeemank aj wi' re k'ob'ok. // Li na'b'ej traj xk'eeb'al xka'xik li ch'ina ixqa'al, jo'ka'an naq xk'ob' li xxik.</i>
K'ob'ol	Xkomon rib' rik'in li aatin, homolk, hopolk, k'ob'k'ook. <i>K'ob'ol xb'een raq linwex. K'ob'ol ru li k'il.</i>
K'ob'om	Li ak k'ob'b'il malaj li toj tentook xk'ob'b'al.
K'ob'ox	Ha'an naq naab'al li xk'ob'lal ru, li k'a'aaq re ru yook xjultikankil; jo' li wa, li hu, li t'ikr. wchx. // <i>Yib' ru laawa k'ob'ox ru. K'ob'ox ru li hu xb'aan li k'ams.</i>
K'ochaam	Naq junaq wank chi k'ochk'ook sa' junaq li na'ajej mare li kok' tz'ik wank sa' ru'uj junaq li che'. <i>Malaq na'ok chi k'ocham li so'sol ch'iich', mare yal kipo'k, chankeb' laj Chamha'.</i>
K'ochaamil	Jo'ka'an nayeemank re naq junaq li k'a' re ru nak'ochlaak sa' junpaat, moko yook ta royb'eninkil.
K'ochk'ook	Jo'ka'an nayemank re naq wank junaq li k'a' re ru sa' xb'een jalan chik, moko naxchap ta rib' chi moko xkomon ta rib'. <i>K'ochk'ook li warom sa' ruq'b' li che'. K'ochk'ook li tuulux ch'iich' sa' li helook. Ch'ina k'ochk'ook li wochoch b'een li b'ool.</i>
K'ohaal	Xkomon rib' rik'in li aatin k'ool. // <i>Maak'a' intiqwal wa, junes k'ohaal wa wank.</i>

K'oj	Reetalil li uhej yal pech'b'il malaj pak'b'il. Sa' li xajleb' nake'roksi li k'oj. K'ila paay ru li k'oj: wank xk'oj hix, kej, max, b'atz', tz'i', sis, ahin, xa'an, mama', mo', kaxlan winq wchx. // Sa' xteepaleb' li tenamit Sa' Tint, nach' chi xk'atq Tukuru', wank jun li k'aleb'aal Chajk'oj xk'ab'a', nake'xye naq xb'aan li nimla q'a wank aran nayeemank re chi jo'ka'in.
K'ojaamil	Jun li na'leb' nak'ulmank naq junaq li poyanam maak'a' sa' xch'ool, naq junaq nachunlaak chi xk'atq, chi ru malaj chi rix. // <i>Maak'a' sa' inch'ool ak k'ojaamil li ch'ina tiix chi wu.</i> // Naxch'olob' aj wi' naq hilaamil chi junajwa ut ink'a' chik najot'ok. <i>K'ojaamil li ch'ina'al naq x-aanilaak xb'aan li tz'i'.</i>
K'ojam	Wank sa' li k'ojarib'aal, ab'an nayeemank aj wi' re li Chunchuuk yalaq b'ar. <i>Xintitz' chi k'ojam, xaqliik we junpaataq.</i>
K'ojarib'aal	Na'ajej b'ar na'uxk wi' li k'ojlaak. // Xk'ab'a' jun paay li tem wank xkuut rix ut wank xna'aj uq'b' chi xk'atq. Jo'ka'an xk'ab'a' li nake'k'ojlaak wi' li rajawal tenamit.
K'ojil	Xkomon li aatin k'oj, ab'an arin naxch'olob' ani naxpatz'. <i>K'a' chi k'ojil taawaj, mare li hix malaj re laj k'axtok.</i>
K'ojila'	Xk'ab'a' jun li k'aleb'aal wank sa' xteepal xch'och' Chameelk, ab'an nake'xye naq aj Kob'aneb'.
K'ojk'ook	Jo'ka'an nayemank re li wank tz'aqal sa' xna'aj, li hilook chi chaab'il. // Xkomon rib' rik'in li aatin, Chunchuuk, tochtó. // <i>K'ojk'o li uk'al xb'een li k'ub'.</i> // K'ojk'ook xch'ool Sahil wank. // Naraj xyeeb'al naq junaq li poyanam sa sa' xch'ool. // <i>K'ojk'ook xch'ool li qana' Maart, xb'aan naq xril ru li xyum.</i>
K'ojlaak	Kiib' xyaalal. // Najter aatin naxye xtiklajik xnimqal na'leb', k'anjel malaj k'a' chik ru wank xloq'al. xk'ojlaak li kutank. Xk'ojlaak li chihab'. Xk'ojlaak li nimq'e. Aatin xkomon rib' rik'in li chunlaak. <i>Xink'ojlaak chi ru li tem wan chi re li kab'l. Naq li k'uula'al naxtaw b'eeek ink'a' chik nak'ojlaak.</i>
K'ojob'ank	Xk'eeb'al sa' xna'aj li k'a' re ru naruhank xk'ojob'ankil, nayeeman k'ojob'ank. <i>Xe'xk'ojob' sa' xna'aj li qaawa'.</i>
K'ojote'	Sa' ru'uj nimqi che' nawank, naq taach'e' ra xmay li xtiwom naxkanab'. Chanchan rilb'al li nimqi ch'ub'. Q'eq li rix. Naru naxkamsi li poyanam wi' naab'aleb' li xul a'in te'tiwoq re.
K'ol	Xk'ab'a' li xtelomileb' li xul naq toj wank li rab'aj. Aj k'ol aaq, aj k'ol tz'i', aj k'ol wakax, wchx.
K'olay	Nimla che' nak'iik sa' tiqwal ch'och', na'nook ru chi us sa' xk'ab'a' li xb'onol li xche'elk, naq na'el li rix, kaqjorink nak'utunk. Kawil che', q'axal chaab'il cho'q re li kab'lak ut cho'q re si'. // Wank k'aleb'aal Se' K'olay, xk'ab'a'.
K'ol-leb'	K'anjelob'aal na'oksimank cho'q re xk'olb'al li noq'.
K'oloch	Xyaab' rogeb' li tzimitz naq yookeb' chi b'ehék sa' li pek ruhil b'e.
K'olochnoq'	Jo'ka'an xk'ab'a' li noq' li nake'xk'ayi chi ak q'ochb'il rix.
K'olol	Jun li saajil tz'ik nawank sa' li k'iche', ch'ina us nayaab'aak. // Jun k'aleb'aal wank Lankin, Chi K'olol xk'ab'a'.
K'olox	Jo'ka'an nayeeman re rismal xjolom li q'eqi poyanam ixq malaj winq. <i>Tiik k'olox rismal xjolom li q'eqi ixq. Li ralal li q'eqi winq k'olox rismal xjolom.</i> // Wan aj wi' li saq malaj aj q'an is k'oloxeb' rismal.
K'onchi'	Pim nak'iik rub'el k'iche' sa' tiqwal ch'och', moko jwal cham ta nak'iik naq na'atz'umak, toxtook li ratz'um ut kaq xb'onol. Nak'anjelak cho'q re

	xchapb'al li k'anti', nak'utmank chi ru li k'anti' ut naxtiw li ratz'um li k'onti' aran nat'il li ruuch re ut aran nachapmank. Nayeemank aj wi' re k'onti' . Wank k'aleb'aal Se' K'onchi', xk'ab'a'.
K'onk'o	Naraj xyeeb'al naq li k'a'aq re ru moko tiik ta rix. // <i>k'onk'ook rix li oqech. K'onk'ook ruq' li ji. K'onk'ook xxuq'y li cheekel wing.</i>
K'onon	Kok' che' nak'iik sa' kehil ch'och' malaj sa' luulukil ch'och', q'an xb'onol li ratz'um ut li xxaq xalax re ut k'a chi us. Us cho'q xb'anol li wotz'ok ix malaj li b'u'x. Na'usaak li xche'el cho'q xramb'al kaxlan, moko nakam ta, natuxmek. // Wank k'aleb'aal, Se' K'onon, xk'ab'a'.
K'onop	Nimla che' nak'iik sa' tiqwal ch'och'. // Wank jun k'aleb'aal sa' xteepal Chamha', Kob'an, Chi K'onop, xk'ab'a' ut wank jun Chi K'ajb'om.
K'ooch	Xk'ab'a' li ch'ina joom najek'imank wi' li kakaw re li uk'tasink. We' <i>laak'ooch, toja'ag re wuuk'a', chan qawa' xb'eenil.</i>
K'ook'ob'	Q'anmoyink rix li ch'ina tz'ik a'in, sa nab'ichank. Jwal nake'ilmand ru naq xq'ehil li ki'il q'een jo' li raxtul. Nake'xtzaka ru li pim jo' aj wi' nake'xlow li kok' motzo' li nake'xsik' sa' li ch'och'
K'ool	Jo'ka'an naye'ek re li tzakahemj naq eweraq yib'anb'il malaj k'uub'anb'il. // <i>Wank ink'ool wa, ink'a' ninxorok.</i>
K'oopopo'	Xkomon li amoch, li wo' ut li q'anra', naab'al paay ru naq wankeb' li K'oopopo'. Wank naq rax li xaal li rit ut wank naq q'eqmoyink; rub'el xsa' saq, nim xtz'uumal re, b'uq'b'uuk sa' ru; molb' nayob'tesink re. Jwal chaab'ileb' chi numxik. Na'ilmand ruheb' sa' k'anha', palaw, roq ha' ut nima'. Chiq'eq nake'b'eeek re xsik'b'al xkok' utz'.
K'orech	Xk'ab'a' li loq'laj wa naq jorand'il chi us ut yal namuch'nak aj chik. Li k'orech nake'xk'am cho'q xwaheb' li nake'xik chi k'anjelalk malaj chi yakok sa' junaq najtil na'ajej, xb'aan naq moko nach'amo'k ta. Nayeemank aj wi' re k'urutzutz, xujuj.
K'orechink	Xxujankil li k'a'aq re ru chi ru xaml malaq chi ru saq'e. // Junxil kutank li poyanam naq naxik chi k'ayink sa' najtil tenamit naxk'am xwa yalb'an chi k'orechinb'il re naq ink'a' nach'amo'k. <i>Ink'a' chik nink'orechi li wa jo' nake'xb'aanu li qaxe' qatoon. Us ta najt nak'exik laj k'ay ink'a' chik nake'xk'am xk'orech wa.</i>
K'osam	Chi junil li wank chi k'osb'il malaj chi moxb'il. Nayeemank aj wi' mocham . Xtawa wa' chi k'osam.
K'osaamil	Li nak'osk sa' junpaat ut moko nayo'onimank ta naq tk'osq.
K'osb'il	Li jeb'b'il malaj isinb'il b'ayaq sa' xyanq li xk'ihal malaj li xnimil. Naru aj wi' xyeeb'al jeb'b'il .
K'osk'onon	Saq xxik'eb', nake'wank sa' li hal, xiikil naq nake'el chaq chi q'eq, sa' naab'alil nake'wank. Nayeemank aj wi' re xmaxil li ixim.
K'ot	Xk'ab'a' li narisi malaj naxtz'eq li xjunxaqalil li poyanam ut li xul. <i>Li na'elk chaq sa' xxik, xk'ot xxik; li na'elk chaq sa' ru, xk'ot ru; li na'elk chaq sa' ru'uj, xk'ot xsam; li na'elk chi rit, xtz'eqom. /</i> Xk'ab'a' li natamk chi rub'el li k'a'aq re ru natz'ilonk ru malaj nakub'eeek ru. Xk'ot kape, xk'ot b'oj, xk'ot ik, xk'ot kakaw, wchx. // Chaawileb' li aatin: Xk'ot chahim, xk'ot oq.
K'otak	Eb' li poyanam ut chi junileb' li xul nake'k'otak. Li qajunxaqalil narisi li xmulel tzakahemj li ink'a' nak'anjelak chi ru. // <i>Xik chaq we chi k'otak. naq tatraqe'q chi k'otak taach'aj laawuq'. Yook chi k'otak li tz'i'.</i>
K'oteb'aal	Xk'ab'a' li na'ajej b'ar wi' na'uxk xk'eb'aal li k'ot. Nayeemank aj wi' re, tz'eqleb'aal, kumun. // Jo'ka'an nayeemank re xcha'alil li poyanam ut li xul b'ar wi' nake'elk chaq li xk'ot malaj li xtz'eqomj.

K'ottz'ik	A'an xk'ab'a' jun paay li k'aham pim nak'iik chi rix li che', naxlatz rib' chi rix, nextz'ejwali rib' rik'in ut napuktaak, ab'an na'ok xyaj li che' ut naru naxkamsi. Sa naril wank sa' ruq'b' li chiin, kape, chochokl, wchx.
K'otz	Yaab' nak'utunk naq naxten rib' li sek' malaj naq yook li jorok pek chi pochch'iich' . Jo'ka'an aj wi' nayemank re naq yook chaq chi xk'ob'b'al reluk li ch'ina kaxlan yook chi moqk.
K'oxa pim	Najter aatin ut naraj xyeeb'al jay xpimal, moko jwal pim ta (PW) . Xjalpaqil: q'uj pim.
K'oxtun chi pek	Najter aatin ut naraj xyeeb'al pek ru. (PW)
K'oy	Xk'ab'a' li natoq'imank, nayeemank aj wi' re toq' . // Xsum k'ab'a'ej sa' xteepal aj q'eqchi'. // Sa' xteepal Purulha' wank jun li loq'laj tzuul Chi K'oy xk'ab'a'. // Chi K'oy xk'ab'a' li nimha' nanume'k Karcha.
K'oyb'il	Naraj naxye toq'ininb'il malaj hab'leb'il rix.
K'oykab'	Xk'ab'a' jun paay li chiqb'il kab', moko natz'aqlok ta xchaq'onik, Jo'ka'an naq moko nachaqik ta chi us, yal narinnak.
K'oyok	K'oyok xkomon rib' rik'in li aatin toq'ib'k. Yook chi k'oyok li ixqa'al. // K'oyok nayeemank naq taayal xyok'b'al junaq li che' ut laach'ich' ink'a' q'es re. Li mama' xk'oyle chi machet xtoon li che' ut ink'a' xt'ane'k.
K'oyol	Li k'oylenb'il rix, mare chi uuch e kama' naxb'aanu li aaqam malaj chi ru junaq li ch'iich' maak'a' xq'esnal.
K'oyom	Li ak k'oylenb'il malaj li toj tk'oylemanq rix. // Wank jun li k'aleb'aal Chi Sek, K'oyom B'aalam xk'ab'a'.
K'u	Najter aatin na'oksimank cho'q xk'ab'a' li loq'laj tzuul na'elk xaml malaj sib' sa' ru'uj. Sa' xteepal li Watemaal naab'al li xnimqal k'u wankeb', wank toj yookeb' xxamlel ut wank ak chupchuukeb' najter q'e kutank, yal job'jookeb' aj chik sa' xtz'up ru'uj, wank ut naq napumlaak ha' chi sa'. // Li aatin a'in nata'limank sa' xk'ab'a' li Qaawa' Junab'k'u. // Xsum k'ab'a'ej sa' xyanqeb' aj q'eqchi'.
K'ub'	Xk'ab'a' li che' malaj li pek na'oksimank cho'q xk'ub'el li k'il malaj li uk'al sa' li xaml. Anaqwank nake'xyiib' chik ut nake'xk'ayi li k'ub'ch'iich' ruuchil li che' ut li pek. // Moko us ta chunlaak sa' xb'een li k'ub', naxtikib' xmay ixk.
K'ub'k'uuk.	Chi junil li na'leb', k'anjel malaj aatin k'a'uxlanb'il rix chi chaab'il, naraj xyeeb'al wank xkuut, wank xk'ub'el moko tt'ane'q ta. Chi junil li ak yeeb'il, ak ch'olob'anb'il ut ak tusb'il ru.
K'ub'ahom	Li ak k'uub'anb'il malaj li toj tentook xk'uub'ankil.
K'ub'te'	Xk'ab'a' jun li nimla che' q'axal us cho'q xb'anol li raxkehob'l. Nayeemank aj wi' k'ub'ulte' .
K'ub'ulte'	Xk'ab'a' jun li nimla che' q'axal us cho'q xb'anol li raxkehob'l. Nayeemank aj wi' re k'ub'te' .
K'ub'ultz'oq	Li k'ub'ultz'oq, kama' b'ayaq li tz'oq rilb'al, naxyiib' li xsuk jo' rilb'al li champa, t'uyt'uuk sa' ruq'b'eb' li che' aran namolb'ek li tux ut aran aj wi' nake'yo'laak li ral. Q'an li rix, li xxik' ut li xye q'eq, q'eq aj wi' li ruuch re ut li roq.
K'uhichk'aam	Jun paay li che' jwal peipej rix kama' li tz'uhum.
K'uj k'uj	Moko chaab'il ta nachaq'ak. // Xkomon rib' rik'in li b'ajb'aj ut li b'ujb'uj, juntaq'eet naraj xyeeb'al. // K'uj k'uj li saqi kenq', ink'a' nachaq'ak.
K'uk	Yaab' na'ab'imak naq yook chi toqe'k malaj chi q'uje'k junaq nimla che'

	malaj junaq li kab'l. // Xyaab' laj tzo'kaxlan naq naxb'oq li xa'an kaxlan. Nak'ukk'utk laj tzo', chi xb'oqb'al li xtuxil.
K'uk'te'	Nimla che' tziltzo' xxaq, moko k'i ta xtuxb' nawank. Sa' tiqwal ch'och' sa nak'iik. Nimq xsa' nahulak naq natixk
K'uk'ul	Jo'ka'an xk'ab'a' jun li chaqijotz nake'wank sa' li ha'. // Xsum k'ab'a'ej sa' xteepalil aj q'eqchi'.
K'uk'um	Xk'ab'a' li xnimqal rismal li k'ila tz'ik malaj eb' li ketomq nake'rupupik. Naq kitiklaak chaq li tz'iib'ak chi ru li hu, ke'roksi chaq li k'uk'um cho'q ru'uj li tz'iib'leb', yal nake'xtz'a sa' li b'on, jwal ch'ina'us li xtz'iib'ahomeb' li najter poyanam yal chi k'uk'um.
K'uk'alaw	Nimla che' nak'iik sa' tiqwal ch'och'.
K'uleb'mu	Ak' aatin na'oksimank cho'q xk'ab'a' li nakelonk chaq li k'ila eetalil nak'utunk sa' li kaxmu.
K'ulin	A'an jun li ch'ina xul aj tz'ub'unel kik', nawank chi rixeb' li xul ut li poyanam, aj k'amol yajel. Li mitz aj xul a'in jwal chu ru. Tentook xchiq'b'al ru li ch'aat, li isb', ut chi xjunil li nak'anjelak qe cho'q qab'aatal, re naq ink'a' te'letzq chi qix.
K'ulte'	Xk'ab'a' jun li k'anjelob'aal li na'oksimank re xputz'b'al li ik malaj k'a' chik ru tentook xputz'b'al. Nayeemank aj wi' re putz'leb' .
K'uluj	Xk'ab'a' jun paay li wa nayiib'amank rik'in li rax ixim, ab'an ak tiix b'ayaq ru. Wank naq k'eeb'il b'ayaq li xkab'el. Sa' k'il natiklaak chaq li xchaq'ob'resinkil, chi rix a'an najorasimank chi ru li xaml, jwal sununk xwa'b'al. Nake'xye aj wi' re iswa .
K'uluk	Naru xk'ulb'al naab'al li k'a' re ru; jo' li yajel, li b'an, li ha', li kamk, li hab', li tumin. // <i>Xink'ul chaq inb'an sa' b'anleb'aal. Yook chi k'uluk mayej laj tijonel. Yook chi k'uluk toj laj xokol toj.</i>
K'ulul ula'	Jo'ka'an nayeemank re li xk'anjel li poyanam naq xaqab'anb'il xk'ulb'aleb' li ula', sa' junaq nimq'e malaj sa' junaq nimla rochochil k'anjelob'aal.
K'ulunk	Aatin nayeemank naq li poyanam nasutq'iik chaq sa' xk'anjel, malaj naq x'eelelik junaq li qaketomj ut xsutq'iik wi' chaq chik. <i>Xsaho'k xsa' inch'ool xk'ulunk wi' chik lintz'i'. Maji' nak'ulunk li wochb'een chi wa'ak.</i>
K'um	Awinq naxk'ahama rib', q'es ut nimq ru xxaq, na'uuchink, ka'aj wi' natixk li ru nakam. Jalanjalanq na'ilok li ru, wank pechpook, wan k'onk'ook xja'aj, wank yal t'ortookeb'.
K'umpaap	Xkomon li raxk'aham, sa nak'iik sa' kehil ch'och', li ru joyok' rix ut k'a chi us, wank nake'xk'e cho'q xyu li b'oj re naq jwal k'ahaq. Chanchan li kok' k'um naq nak'utunk.
K'unk'uuk	Xkomon rib' rik'in li aatin k'utzk'uuk. // <i>k'unk'uuk aj chik nab'eeek laj iiq.</i>
K'upk'uuk	A'an li aatin nayeeman naq eb' kaxlan malaj eb' li ak'ach' nake'xtaw xna'aj chi wark a' yaal b'ar. // <i>K'upk'uuk laj tzo'kaxlan chi wark xb'een li si'. Li xa'an ak'ach k'upk'uuk chi wark xb'een li che'.</i>
K'urux	Kok' teb'ex. // Kama' li kok' xox na'elk chi ru xtib'el li poyanam, xb'aan li ke. // <i>Naq jwal ke ru li kutank, k'urux wix nakana. Naq li ch'ina'al na'atink sa' kehil ha' k'urux rix nakanaak.</i>
K'utk'uuk	Xkomon rib' rik'in li aatin nawnook ru, na'nook ru. // <i>K'utk'uuk ani laj elq.</i>
K'utuk	Xch'ool aatin naxye resil li k'ehok na'leb'; xyeeb'al b'arwank li na'oksimank ; xjultikankil li us malaj li yib' ru. // <i>K'utuk a'an li aatin naxye xyaalal li na'ajmank. Yook chi k'utuk laj tzolonel. K'ut chaq xb'e li ula'</i>

	<i>maawa' aj arin. K'ut chi wu li po'ot xalog'.</i>
K'utzam	Li wanjenaq chi k'utzk'uuk malaj li toj twanq chi k'utzk'uuk. <i>Taawaak li k'utzam sa' li kok' b'eleb'aal ch'iich', naq chi xaqxook na'uxk xik.</i>
K'utzaamil	Jo'ka'an nayeemank re li k'utzlaak, sa' junpaat malaj moko yo'oninb'il ta.
K'utzb'il	Che' malaj k'a' re ru namokaq'iig rix. Nayeemank aj wi' mokb'il .
K'utzk'uuk	Naraj xyeeb'aal naq junaq li poyanam ink'a' chik tiik xalaarit, jo'keb' li poyanam ak tiixeb' chi us. // K'utzk'uuk aj chik xxal rit li ch'ina mama'. // Wankeb' aj wi' li saajil poyanam nake'xk'ul li toch'e'k malaj xmaak junaq li yajel nake'kanaak chi jo'ka'an. // k'utzk'uuk xxal rit li ch'ina winq.
K'ux	Xk'ab'a' li raxhal toj naruhanx xpomb'al chi k'uxil, xb'aan naq toj ki' xsa'. Xik chaq we xq'olb'al chaq ko'xib'aaq ink'ux. // Xk'ab'a' aj wi' li raxhal li ak pomb'il malaj chiqb'il chik ut naruhanx xk'uxb'al. // Li kok' xul nake'xiik'ank, xkomoneb' rib' rik'in li suq, ab'anan naq tate'xtiw moko taaweek'ata, toj moqon naxk'e xrahil.
K'uxk'uuk re	Jo'ka'an nayeemank re naq junaq li poyanam yook xjosq'il ut ink'a' chik na'elk chaq jun t'orolaq li aatin sa' re.
K'uxk'u ru	Jo'ka'an nayeemank re naq junaq li poyanam yook xjosq'il ut li rilob'aal jwal josq' nak'utunk. Nayeemank aj wi' k'utzk'uuk ru .
K'uxk'ub'	Jun paay li pim cham nak'iik ut wank xraq, naxtuxme rib' ut kok' jilix li xxaq, chanchan naq kaw ru li ch'och' nak'iik wi'.
K'uxuk	Xtzakankil li k'iila paay chi tzakahemq. // Nak'uxmank k'iilapaay ru li tzakahemj: li chiin, li tz'uumuy; xtib'el li xul, li korechinb'il wa, li k'ux, utwx. <i>Jwal kaw li chaqi tib' ra chi sa xink'ux. Ki' chi us li chiin xink'ux.</i>
K'uy	Ak' aatin xk'eemank cho'q xk'ab'a' li riyaj li ixq, li naxjunaji rib' rik'in li re li winq naq nake'xlaq'ab' rib', chi Jo'ka'an nasiyaak junaq li poyanam. Li aatin a'in aran kita'limank sa' li aatin maak'uy.
K'uula'lil	Xwankilal li k'uula'al malaj li xyaalalil li wank cho'q k'uula'al. <i>Linch'i'ip toj naxk'ut xk'uula'ilil naq naxpatz' li xwa.</i>
K'uulab'aal tumin	Ak' aatin xk'eemank cho'q xk'ab'a' li na'ajej b'ar wi' nake'xk'uula malaj nake'xxok li tumin. Natawmanx aj wi' ru jo' rochochil tumin .
K'uulanb'il	Chi junil li xokxook, moko wank ta chi kutankil.
K'uub'	Xk'ab'a' li na'leb' malaj li k'ehok ib' sa' aatin chi rix junaq li k'a'uxl. <i>Xqak'e qib' sa' k'uub', re xpatz'b'al li qanimb'e re li poopol.</i>
K'uub'anb'il	Li ak ch'olch'ook ru. // Naraj xyeeb'al naq li k'a'aaq ru chi tzakahemj ak yaalo'jenaq. // Ak k'uub'anb'il li kaxlan xinloq'. Sa li tzakahemj, wi k'uunb'anb'il chi us. // K'uub'anb'il, a'an li aatin na'oksimank re xyeeb'al resil li na'leb' malaj li k'anjel ak xk'uub'aak chaq rix. <i>K'uub'anb'il li chaq'rab' re naq nawnooq xb'aan li poyanam, k'a' ru us ut k'a' ru ink'a' us naru tb'aanu.</i>
K'uub'ank	K'anjel nab'aanumank naq nayiib'amank li tzakahemj. Moko ka'aj wi' ta li ixq naxnaw k'uub'ank, wankeb' li winq chaab'il nake'k'uub'ank. //Li ixq xye re li xb'eelom, linyum, tk'uub'anq re li tzakahemj hulaj.
K'uuk'il	Che'pim xkomon rib' rik'in li tuut, q'un li xche'el, naq natixk naxpuch rib' xsa' li xtoon. Jilix ru li xxaq, q'es re ut q'es ru'uj. Naab'al chihab' na'atz'umak wi', chilchook li ratz'um, saq li xb'onol ut na'oksimank cho'q tzakahemq. Sa' najtil tenamit nake'xloq' li xche'el jo'ka'an naq wankeb' nake'nawok xsahil nake'raw chi naab'al.
K'uula'al	Xk'ab'a' li ch'ina poyanam li toja' tyo'laaq ut chalen toj nakawuuk li

	xb'ehenik. Nayeemank aj wi' k'ula'al . Xyo'la xk'uula'al inrab'in cha'ank qawa' Tor. Toj mis chi us laak'uula'al qana' Pet, chan laj llonel. Luteb' xk'uula'al lix Karlotin. Li k'uula'al toj natu'uk, nawartesiik, na'atisiik, napuch'e'k, naq'une'k, na'iigaak, nach'ike' xwa sa're, namese'k xsam.
K'uulank	Xxokb'al li k'a'aq re ru. // Nak'uulaak li b'an, li b'aatal, li hu ut k'a'atq chik ru. // Anaqwank wan aj wi' chik li k'uuleb'aal tzakahemj re naq ink'a' nach'amok. // Wank rochochil b'ar nak'uulak li tumin. // k'uula lintzakahemq hulaj tinchoy. K'uula xhuhil linch'och' ink'a' nawaj twanq wik'in.

L - I	A'in xkalajuhil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi', nasiyaak li xyaab' naq naxheleb' rib' li ru'uj aq' ut naxlatz rib' rik'in li xchoxahil e, chi xk'atq chik naxmesesi chaq rib' li iq' ut na'elk sa' li ehej. Sa' xtiklajik li aatin wank xyaab' xkuxil naq nayeemank, ab'an sa' xraqik moko na'eek'ank ta chik li kuxej.
La	Pim nak'iik yalaq b'ar. Naab'al paay ru: k'aham la , kok' ru xxaq, naxk'aama rib' ut na'oksimank cho'q xk'irtesinkil li mochkej. Nayeemank aj wi' re k'aamla, lak'aam . Jun paay li wank xche'el, nimq ru xxaq. Junpaay chik cham nak'iik ut jwal pujpuuk ru li xxaq, panchoyla aj wi' xk'ab'a'. Wank xkok' kixel ut ra naxtiq' ut wotz'ok, ab'an moko q'axal kama' ta li kohexan . / La : Aatin na'oksimank cho'q xk'ab'a'eb' li ch'ajom. Ab'an toj na'nookeb' ru li nake'yeemank wi', wi ink'a', ra nake'reek'a malaj xik' te'rab'i naq te'yehe'q re chi jo'ka'an. Yo'oqeb' chaq chi b'atz'unk la. Ma sa eech'ool la. Kim arin la. Okanqex la, k'ulumaq eesek'. Tenq'ahin la, tik numtajenaq waq'in. Ra inch'ool la, jwal ra wank inyuwa'.
Laab'	Xk'ab'a' jun li ch'ina yajel naxk'e rib' sa' xxuk li xtz'uumal e, saqporink ut ra naq na'uxk li wa'ak. Nayeemank aj wi' re lamb' .
Laatz'	Naq maak'a' chik li yamyook. //Naq maak'a' li na'ajej xb'aan naab'al li k'a' re ru, nayeemank naq laatz'. Laatz' sa' li tzoleb'aal naab'aleb' li kok'al chi tzolok
Laatz'al	Xwankilal malaj xyaalal li aatin laatz', ab'an toj na'eechanimank li aatin a'in: inlaatz'al, aalaatz'al, xlaatz'al, qalaatz'al, eelaatz'al, xlaatz'aleb'. Wank inlaatz'al hulaj, moko tinruhanq ta chi xik chaawix.
Laatz'anb'il	Chi junil li k'eeb'il k'a'aq reeru sa' junaq na'ajej ut maak'a' chik naruhank xk'eeb'al aran.
Lab'	Li ink'a' na'elajik, ink'a' nasihink, ink'a' nasahilank. Lab' xch'ool. // Naq junaq li poyanam nahulak chi ru xb'alaaq'inkil yalaq ani. //jwal lab' xch'ool laj Emiil. Laj loq'ol tz'i' jwal lab' xch'ool.
Lab'al	Yib' ru aj na'leb' naxb'aanu li poyanam re jalan chik. Yal lab'al re naq xtiikisi li wiig. Yal xlab'aleb' li al naq nake'xk'e li pek sa' li b'e.
Lab'alil	Xkomon li aatin lab', Xikenaq xb'een xlab'alil xna'leb' li kaqib'ihom, xb'aan naq ink'a' naxjek' b'ayaq xwa li neb'a'.
Lach'	Xk'ab'a' li nakiib'ank ru xche'el ut jun aj wi' li xtiklajik. //Xk'ab'a' li che' nach'ikmank wi' li utz'ajl sa' li xyatz'b'al, re ink'a' tixhel rib' ru.
Lach'am	Li wank junelik chi lach'look sa' xb'een chik junaq li k'a' re ru malaj xul. Xintawaak chi lach'am chi rix li tzimitz.
Lach'om	Li ak lach'b'il malaj li toj tlach' b'amang.
Lach'kis	Ch'ina xul nake'wank chi us sa' rix li hal naq toj wank chaq sa' pim. Wankeb' li xyax chi rit ut a'an nake'tiwok wi', moko jwal ra ta nake'xtiw li xul a'in.
Laj	Aatin na'oksimank chi xk'atq li k'ab'a'ej re winq: //Aatin na'oksimank chi xk'atq xk'ab'ax k'anjel li poyanam. Laj Ku', Laj Ton, Laj Tin; laj peeche', laj kar, laj yo, laj aq'inel; malaj junaq xk'anjel malaj xtenamit li poyanam. //Aatin na'oksimank ch xk'atq xtenamit li poyanam, laj Kob'an, laj Se' Pur, laj Chamtaq'a, utwx.
Lajenaq	Naraj naxye naq oso'jenaq chi junaj wa, moko chalk ta chik re xkomon.
Lajetaq	Li tustuuk malaj k'eeb'il chi ch'uut, ab'an lajeeb' wank chi sa' li junq ch'uut.

Lajetqil	Li tustuuk malaj k'eeb'il chi ch'uut ab'an ch'olch'ook chik b'ar wank re li naxpatz'.
Lajk	Naraj naxye oso'k, majelo'k, ab'an chi junajwa moko oyb'eniik ta chik naraj xkomon.
Lak'lak'	Sa nalatzok. //Wank li k'a' re ru naq nach'e'mank lak'lak taach'e' naxkanab' li uq'mej. <i>Lak'lak' xq'ol li ch'ima naq taach'e', lak'lak' xq'ol li chaj.</i> //Juntaq'eet xwankil li aatin lak'lak' rik'in li latzlatz.
Lak'aam	Xk'ab'a' jun paay li raxk'aham, wank xkok' k'ixel ut jwal ra naxtiw malaj naxk'at li xcha'alil li poyanam naq naxmes rib' chi ru. Na'oksimank cho'q xk'irtesinkil li mochkej. Nayeemank aj wi' re k'aamla .
Lakantun	Jun xmolamil xpoyanamil aj Mayab', aran wankeb' sa' xteepal Meejk. //Na'oksimank cho'q re xwech'b'al junaq li poyanam naq ink'a' naraj k'anjelak, xkomon rib' rik'in li aatin q'emkun.
Lal	Xk'ab'a' li nach'ina toq'q'iik chi ru'uj li xtz'i' li waj, chanchan li sam ab'an kutank xsa'.
Lamb'	Jun yajel xb'een wa natikla rik'in tiq chi rix a'an na'ok chaq chi elk li kok' xox chi rix li yaj, na'elk aj wi' sa' re. Wank naq ink'a' na'elk li xox chi rix li yaj, ab'an numtajenaq li xtiq, sa' xsa' chik naxk'e rib' li kok' xox ut a'in ak xnimank chik li yajel ut wank chik chi ru kamk. Nayeemank aj wi' re atz'um xox ut kok' xox. / Li jwal nake'k'uluk re li yajel a'in, a'aneb' li k'ula'al. Jo'ka'an naq aajel ru xk'amb'al li toj k'ula'al chi us sa' li b'anleb'aal re naq tk'ul chaq xkutb'al chi rix li lamb', re naq ink'a' tixk'ul li yajel a'in. Naq toj maji' tawb'il chaq rusil li kutuk, numtajenaq li k'ula'al kamenaqeb' xb'aan lamb'.
Lamuuxche'	Nimla che' nak'iik sa' tiqwal ch'och', kawil che', q'axal us cho'q oqech. Wank xb'ook chanchan li lamuux.
Lanb'awa	Xk'ab'a' li t'ikr na'uxk wi' xlanb'al li wa.
Lanb'il	Wank xna'aj. //Xkomon rib' rik'in li aatin lanlook. <i>Lanb'il li k'uula'al sa' isb'.</i>
Lancha	Xk'ab'a' jun siir li tzakahemq nalane'k sa' q'eheh, nak'ehehe'ki xyu, rikil, chi rix a'an nach'ikmank rub'el tiqwal cha re taachaaq'aaq, ab'an naru aj wi' xk'eeb'al sa' k'il, chi q'un xxamlel, re naq timiltimil tixchiq rib', jwal sununk ut sa xtzakankil. Nayeemank aj wi' re b'acha, b'atcha, muqcha. Naruhank xk'eb'al sa' lancha li kar, kala', okox, xsa' li kuy, utwx.
Lanzan	Numenaq ha' chi sa'. //Naq nat'aaqak li che' malaj li t'ikr xb'aan li ha' ut li hab' nayeemank re naq lanlan. <i>Lanlan li che' xb'aan li ha' k'a'jo' raalal.</i>
Lanleb'	Xk'ab'a' chi junil li na'uxk wi' lanok tzakahemq jo' li moxl, salmoxl, tz'ukl, k'erk, jow, law, utwx.
Lanlook	Wank xna'aj malaq rix. //Naq li k'a' re ru wank rix nayeemank aj wi' naq lanlook. <i>Lanlook li ob'en sa' xxaq tul. Lanlook li k'uula'al sa' xb'aatal lanloko xjolom li mama' naq naxk'at li uutz'u'uj.</i>
Lanok	Xk'eeb'al rix li k'a'aaq re ru. <i>Xkoheb' chi lanok xut' li wixaqil ut lixchaq'na' rik'in li chinam. Lan laaxeel, chap aawa. Ink'a' ninnaw lanok uutz'u'uj. //Chaab'il nalanok ob'en qana Pet.</i>
Lanom	Xk'ab'a' chi junil li ak lanb'il malaj li toj tentook xlanb'al.
Lapb'il	Xk'ab'a' chi junil li ak ch'ikb'il chik sa' xna'aj, ab'an chi kaw. <i>Li oqech lapb'il sa' ch'och'. Li ch'iich' llapb'il sa' pek.</i>
Laplook	Chikb'il sa' ch'och' malaq b'araq chik. //Chi rix naab'al li k'a'aaq re ru na'oksiman li aatin a'in. <i>Laplook chi us xche'el li lol keng'. Ink'a' us naq</i>

	<i>laplook xche'el li pix. //Laplook sa' cha'ajkilal : naraj xyeeb'al naq a'an jun naokenk sa' ximal jun cha'a'ojkilal.</i>
Lapok	Xch'ikb'al. //Tawasink rik'in li oqej. //Kiib' paay ru li lapok: junpaay naq nalapmank li ka' re ru jo' li oqech sa' ch'och', li kalawx sa' li che', li awleb' sa' li ch'och'; //Jun paay naq nak'eemank resil li toch'e'k jo' naq li tzimitz nalapok chi oq. Xinxlap chi roq laj kalajenaq. //K'a'jo' nalapok chi oq li tzimitz.
Laq'	Chi suumal. //Li aatin Laq' ut laq'look juntaq'eet xyaalal a' yaal jo'q'e ut chan ru na'ajmank roksinkil. Sa' laq' ch'up nahulak chi ru xajok li saaj al.
Laq'am	Li wank chi laq'look junelik. Xintitz' chi laq'am twaj wank injunes. Moko sumsuuko ta yal chi laq'am wanko.
Laq'tu'	Jo'ka'an nayeemank re li kiib'eb' chi kok'al riitz'ineb' rib' ut maajun chik yo'lajenaq sa' xyanqeb'. Naq kixkanab' li tu' li jun, kiyo'laak chik li iitz'inb'ej ak a'an chik kichapok li tu'.
Laq'look	Chi xk'atq. //Juntaq'eet rik'in li aatin laq'. Moko us ta li wank sa' laq'look, toj aajel ru li sumlaak. Laq'look naq wank li k'ayib'aal xaab' rochb'een laj k'ay t'ikr.
Latz latz	Juntaq'eet li aatin a'in rik'in li lak'lak'. Ink'a' nahulak chi wu li xep tz'in jwal latzlatz xch'e'b'al.
Latzam	Li wank chi latzlook. Jo'q'e rokik chi latzam a ch'ina xul chi ru laawaq'.
Latzb'il	Chi junil li ak xk'ulum latze'k. Yal latzb'il aj chik a ruuch re, moko tz'aqal a'an ta chik li xb'agel re.
Latzleb'	Xk'ab'a' li na'oksimak cho'q re li latzok. Najter naab'al li latzleb' nawb'il ru, ab'an anaqwank yook chi sachk chi ruheb' li toj saaj. Nayeemank aj wi' re letz'leb' . Li q'axal us cho'q latz'leb' a'an li q'iitq ut li xq'ol li tz'in.
Latzok	Xch'ool aatin na'oksimank cho'q re xyeeb'al naq yook xlatzb'al rik'in li latzleb' junaq li k'a'aq re ru nalatzmank. Xinlatz' li hu xpeje'. Xinlatz li t'ikr, toja' naq xinb'oj. Xlatz ru li pim chi ru inpo'ot.
Law	Q'eheh nawank sa' tiqwal ch'och', cham nak'iik sa' xtoonah, nimq ru li xxaq ut kelko'q roq. Kaw rib' chi ruheb' li moxl, k'erk, tz'ukl. Naru roksinkil cho'q xk'imal li kab'l, ab'an yal kiib' oxib' chihab' naxkuy.
Lawim	Nimla che' nak'iik sa' tiqwal ch'och'. / Sa' xteepal Kob'an wank jun li nimla k'aleb'aal Sa' Lawim xk'ab'a'.
Le'	Naxjultika xjayal junaq li na'ajej, junaq li k'a' re ru b'ar wi' wank. //Nak'anjelak re xtawb'al li k'a' re ru b'ar nak'utmank malaj nataqlamank. Le' b'akb'ook li aaq. Lle' xinkanab' li mesleb'. B'ar Sank li le', ye xk'ab'a.
Leb'look	Naq naxik qach'ool chi rilb'al junaq li k'a' re ru, wank nayehok re naq leb'look qe chi ilok. Leb'look re laj Max chi rilb'al li ch'ina'usil xqa'al. K'a' ru nakawil aran, leb'loko aawe. //Jo'ka'an nayeemank re li poyanam junelik teetook li re. Tz'ap laawe, moko us ta naq leb'look junelik. K'a' ut naq junes leb'look aawe chi yaab'ak, maak'ul xkaan aawu. //Jo'ka'an nayeemank re li k'anjelob'aal ch'iich' naq maak'a' chik xq'esnal, numtajenaq aj chik xxetlal.
Lekb'	Xk'ab'a' jun li nak'anjelak re xlekb'al li ha' malaj li tzakahemq sa' li ruk'alil.
Leeleb'	Xk'ab'a' li chuub' na'ellk chi timil sa' xk'atq re li poyanam ut li xul. //Nat'alnak xleeleb' laj kalajenaq.
Lejech	A'an naq naqaye nayeemank numtajenaq xpimal. Lejech li wa naxyiib' li cheekel ixq, ink'a' ninkuy xwa'b'al oxib'aq. Ink'a' naxnaw tz'uluk punit

	<i>laj Lu', lejech xxaq li punit naxyiib'.</i>
Lejlook	Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq nim xxaq malaj xxik li k'a' re ru napatz'mank. Nayeemank re li ani nahulak chi ru ab'ink jalan seeraq'. <i>Laj ku' lejlook xxik chi ab'ink k'a' ru nake'xye li cheekel winq. Chanchanat imul lejlo aaxik chi ab'ink.</i>
Lek'lek'q'ehen	Saajil che' nak'iik sa' luulukil ch'och' ut sa' tiqwal ch'och', tiik rix li xtoon naq nak'iik, li xxaq oxib' ru'uj, yolyol ru ut lemtz' na'ilok. B'an li xxaq.
Lekleb'	Xk'ab'a' chi junil li nak'anjelak re li lekok. <i>Naq yookeb' chi wa'ak li komon sa' li meex, naxye li jun, numsi chaq junaq inlekleb'.</i>
Lekok	Risinkil chi ch'inq li k'a'aq re ru sa' junaq xna'aj. //Wank jun li k'anjeleb'aal na'oksimank re xb'aanunkil li lekok jo' li lekb', li sek' ut li chakak. utwx. <i>Yookin xlekb'al li keng' wank sa' chakach. Lek chaq we b'ayaq li ha' sa' kukb'. Lek li chun wank sa' li q'eel emel.</i>
Lem	Xk'ab'a' chijunil li nalemtz'unk xsa', nalemtz'unk ru, saqenk ru malaj narepok li saq'e chi ru. Li meet lem na'ok. Wankeb' li sek' lem nake'ok chaq. Jo'ka'an aj wi' xk'ab'a' li na'ilmank wi' li uhej malaj li junxaqalil. // Jo'ka'an nayeemank re naq junes lem naq nak'utunk li rilob'aal. <i>Lem ru li rochoch, numtajenaq tana xb'ihomal.</i>
Lemlem	Jo'ka'an nayeemank re naq moko jwal saqenk ta nak'utunk li k'a' re ru na'ilmank.
Lemlook	Naq ink'a' naxjunaji rib' chi us. Naq li k'a' ruhatq, jo' li xeeb' ut li olb' naxk'e rib' sa' xb'een li ha' nayeemank lemlook, <i>Lemlook li tz'aj xb'een li pumpukil ha', lemlo li xeeb' sa' xb'een xya'al li ik. // Jo'ka'an nayeemank re li choq naq naxhel rib' xb'een junaq na'ajej malaj k'a'aq chik ru. Lemlook li choq chi ru li taq'a. Lemlo xpimal link'al, tik ink'a' chik nak'utunk li waj chi rub'el.</i>
Lemtz'	K'a'aq ru naxsak' rib' li saqenk chi ru. //Namoyok sa' uhej. A'an li nak'ehok esil chi rix li k'a' ru naqil jwal nalemtz'unk. <i>Lemtz' ru li xan wank sa' rochoch li qaawa' Xiwan. Lemtz' xch'iich'ul nalekmank wi' li tzakahemj.</i>
Len	A'an li xk'aj aatin na'oksimank sa' junaq li seeraq' naq ink'a' ch'olch'ook ma' yaal ma ink'a' li yook xseeraq'inkil. <i>Xk'ame' len lix Tol. Naxye naq mare moko yaal ta. // Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq li naseraq'imank moko xk'a'uxl ta li yook chi aatinak ut ink'a' naxnaw ani kiyehok re. Jo'ka'an len. Kik'ulmank len. Ke't'ane'k len. Numtajenaq len naq kixtawasiheb' laj ralch'och' laj Ub'iik.</i>
Leplook	Ka'aj wi' sa' xb'een wank xramb'al. Naraj xyeeb'al naq rik'in t'ikr tz'aptz'ook xb'een li k'a'aq re ru. <i>Leplook li t'ikr sa' xb'een li chakach.</i>
Let'el	Xk'ab'a' jun li reetalil xyok'om ch'iich'. Jo'ka'an nayeemank re li wank xlet'lal. <i>Let'elk chi ch'iich' ru xtelb' laj elq', ak ajsinb'il tana junsutaq ru. // Re li ch'iich' nakana sa' li ch'och' naq na'uxk li aq'ink. Tik maak'a' xb'aanu chaq laj aq'irom, jun let'el aj wi' xyal chaq, ak xik xb'aanu sa' rochoch.</i>
Let'ex	Moko tiik ta ru. /Wank li k'a' re ru jo'ka'an rilb'al ut wank toj nab'aanumank. <i>Let'ex xtoon li che' yok'b'il xb'aan li ch'ina'al. Let'ex ru li tz'ak xkanab' laj tz'ak</i>
Let'om	Li ak let'b'il malaj li toj tlet'manq. <i>Toj wank inlet'om cha'ank laj isihom toq' rub'el li k'iche'.</i>
Let'elal	Xyaalalil li let'el. Nim xlet'elal li xra, us xk'amb'al sa' li b'anleb'aal.
Let'look	Li ak wank xlet'lal.
Letzleb'	Xk'ab'a' li na'oksimak cho'q re li latzok. Najter naab'al li letzleb' nawb'il

	ru, ab'an anaqwank yook chi sachk chi ruheb' li toj saaj. Nayeemank aj wi' re latz'leb' . Li q'axal us cho'q letz'leb' a'an li k'i'iq ut xq'ol li tz'in.
Liklik	Ha'an jun li xkomoneb' li kok' tz'ik, q'eqlub'ink li rix, chaacha rub'el xsa', narupupik chi ru choxaal. Sa naril xchapb'aleb' li kok' kaxlan. Nim li ruuch re jo'ka'an naq sa naxchapeb' li xtzak. Xkomon rib' rik'in li k'uch.
Liq'ok	Xk'onb'al li k'a'aaq re ru. Naq li ruq'b' li awimq nakelomank re xsik'b'al li ru nayeemank re liq'ok. // Maaliq' ruq'b' li kape, toj yook chi atz'umak. // Liq' ruq' li ch'iin, re naq tinch'oq li ru. Xkomon li aatin mokok .
Liq'look	K'onb'il. // Wank li k'a' re ru ink'a' naxkuy li nak'eemank sa' xb'een, jo'ka'an naq naliq'e'k. Liq'look ruq'b' li ch'iin xb'aan raalal li ru. Liq'look xkanaak li ch'iich', naq xt'ane'k li nimla pek sa' xb'een.
Lit'look	Xkomon rib' rik'in li aatin t'ilt'ook. Lit'look li wuq'b' rub'el li si' naq xinxhaw qaawa' Mek.
Litz'	Xk'ab'a' jun numik xke'b'al li b'uch malaj li q'em chi ru li ka'. Ak xinlitz' li q'em yal xore'k aj chik traj. // Xk'ab'a' sa' xk'uula'alil li ch'ina ixqa'al. Kim a litz'. Wa'in a litz'. Ajen a litz'. Xkomon rib' rik'in li aatin na'ich .
Litz'ok	Naq nake'xnumsi xka'sut li q'em chi ru li k'a' laj ke'nel. Xinlitz' li q'em re naq q'unaq xorb'al. Naq ink'a' nalitz'mank li q'em jwal q'es ru nakana ut moko jwal q'un ta li wa naq nakeho'k.
Litz'om	Li ak litz'b'il malaj li toj tlitz'manq.
Litz'b'il	Xk'ab'a' li q'em ak ka'sut xnume'k chi ru li ka'. Il li aatin hesb'il .
Lix	Jo'ka'an nake'xye re li kaxlanchi'il k'ab'a' Andrés. /Xk'aj aatin na'oksimank chi xk'at li xk'ab'a' li ixq naq yal napatz'mank: lix Rux, lix Kat, lix Kon, lix Pet, utwx.
Lo'kab'	Kok' pim nak'iik sa' li yamyook malaj sa' li awinq. Q'un ru xxaq. Li ratz'um tzuktzuuk, saqkech'ink, sununk chanchan xya'al kab'. Us cho'q xb'anol li tiq.
Lo'y	Jo'ka'an nayeemank re junaq li komon q'axal wank sa' sum aatin qik'in. Inlo'y, aalo'y, xlo'y, qalo'y, eelo'y, xlo'yeb'. Wank nake'yehok re looy . Raatinul nasumemank wi' li nanume'k. Chi qilaq: <i>_Jo' wan chik a lo'y. _Us a lo'y. _Hulaj chik a lo'y. _Us a lo'y. _Inwanb'i' a lo'y. _Us a lo'y.</i>
Lob'	Xk'ab'a' li tawasiik, tene'k, kete'k, rape'k, b'aaqik naxkul junaq li poyanam malaj li xul. <i>_K'a' ut naq xaak'e xlob' laawixaqil, ma re tawasiik naq xaak'am. Xink'e xlob' yal re b'ayaq xtijb'al, xb'aan naq junes sumchaq' xsa' re.</i>
Lob'ch'ejej	Kok' che' nak'iik sa' yamyook ru, moko nak'iik ta rub'el k'iche'. Rax ru li xxaq ut saqpajink li rix. Naq naq'ano'k li ru, naq'eqo'k; sa nake'ril xtzakankil li kok' tz'ik. Ka' paay ru: kaq ut saq. Nayeemank aj wi' re lowch'ejej ut ch'e'er .
Loch	Xk'ab'a' li xb'een ruuch re li k'ula'al. Nayeemank aj wi' re lotz. Yook chaq chi elk xloch li k'ula'al chi seeb' naxkanab' li tu'uk. // Jo'ka'an nayeemank naq na'uxk taqlank chi lochob'ank.
Lochb'il	Li ak k'eeb'il xxamlel. Xjalpaqil li aatin chupb'il .
Lochlook	Chi junil li wank chi rix che' malaj sa' xb'een k'a'aaq re ru. <i>Lochlook chaq li ch'ina al, sa' ru'uj li chiin. Lochlook li yak, chi xb'een li pek, yook chi wu'te'ek. Jo'ka'an aj wi' nayeemank re li xaml malaj li saqen. Xjalpaqil li aatin chupchuuk. Lochlook li xaml naq xsagewk.</i>
Lochok	Xk'eeb'al xxamlel. Chi xjunil li na'eek'ank rik'in xmetz'ew li xaml malaj aj wi' xyoob'ankil li xaml, naqaye re lochok. <i>Loch li k'anteel x'ok q'oqyiink.</i>

	// Ok we chi xlochb'al li chaj, re xtz'ab'al linxaml. <i>Ink'a' ninnaw lochok kaxlan xaml.</i>
Lochom	Li ak lochb'il malaj li toj flochmanq.
Lochte'ek	Naq na'uxmank taqe'k sa' ru'uj junaq che' nayeemank lochte'ek. <i>Yook chi lochte'ek li hix sa' ru'uj li che'. Mat lochte'ek sa' ru'uj li pata naru nakatt'ane'k.</i>
Lokoch	K'anjelob'aal na'oksimank re xkelonkil malaj xchapb'al chaq li pim re tk'alemanq chi ch'iich'. Jwan wank xk'anjel sa' li k'alek malaj sa' li aq'ink naq jwal cham li pim. Nayeemank aj wi' re xook .
Lokok	Xk'ab'a' jun paay li keenq' naxk'aama rib', q'un rix ut kaqtz'urink naq naq'ano'k.
Lokom	Li ak lokb'il malaj li toj flokmanq.
Lol	Jun paay li kenq' naxk'ahama rib'. Nimq ru xxaq, kaq ratz'um ut pim rix li ru. Kelkook naruuchin ut chi sa' nawank li xnaq'. Naab'al paay xb'onol li xnaq', ch'ina'us rilb'al naq napech'mank, wank kaqkaq, kaqpetz'ink, q'eq, wank tzipix chi q'eq, chi saq, chi kaq. Sa xtiwb'al chi chiqb'il ut sa' juyb'il; q'axal sa sa' tz'u'uj. Sa nak'iik sa' kehil ch'och'. Na'awmank rochb'een li ixim, re naq wotz te'k'iiq, naq naq'olmank li hal, naxhel rib' sa' xb'een li roqwaj, aran na'atz'umak ut na'uuchink.
Lolosam	Kok' che' nak'iik sa' luuluhil ch'och' ut sa' kehil ch'och'. Naab'al li xkok' xaq na'elk ut natuxmek chi us sa' xtoon, jo'ka'an naq ch'ina mulmuuk naq nak'utunk. Naq namuch'imank nab'alaq li xxaq, na'elk xq'ol kama' li sam. // Naq okaq re chi yo'laak xk'ula'al junaq li qana'chin, eb' laj xokol k'uula'al, nake'xk'e chi ruk' jun joomaq li xya'al xxaq li lolosam, re naq tk'iraaq chi junpaat.
Lolche'	Nimla che' nak'iik sa' tiqwal ch'och' ut sa' luuluhil ch'och', kaq li ru ut b'asb'as rix li xche'el chanchank li k'ansin.
Lolob'	Najter aatin naraj xyeeb'al neb'a' (PW)
Lomlook	Naq maak'a' chik ruuch re li poyanam malaj li xul. <i>Lomlook re li qana' chin, elajik nawa'ak.</i>
Loob'	Xk'ab'a' li na'ajej wank sa' xyanq li tzuul malaj li b'ool. Nayeemank aj wi' re xaal .
Loot'	Xk'ab'a' li ch'ina na'ajej wank sa' xyanq k'a'aaq re ru, mare pek, meex, uk'al, utwx. <i>Sa' loot' ch'ina b'uchb'uuk chi wark li mis.</i>
Looy	Jo'ka'an nayeemank re junaq li komon q'axal wanko sa' sum aatin rik'in. Inlooy, aalooy, xlooy, qalooy, eelooy, xlooyeb'. Wank nake'yehok re lo'y . / Raatinul nasumemank wi' li nanume'k. Chi qilaq: <i>_Jo' wan chik a looy. _Us a looy. _Hulaj chik a looy. _Us a looy. _Inwanb'i' a looy. _Us a looy.</i>
Loq	Xk'ab'a' li tz'aj natam sa' xkux li poyanam malaj li xul, xb'aan li jolomb'ej malaj kuxb'ej.
Loq'	Li wank xwankil, xokxook, ilb'il, wank xtz'aaq, chaab'il, wank xk'anjel. <i>Loq' laawaatin xaaye, tink'e sa' inch'ool. Loq' laak'ulunik, toja'aaq re. Loq' li kutank junjung. Loq' li qochoch. // Raatinul taqlank chi loq'ok. Loq' aawa. Loq' chaq junaq qawakax re tqak'iresi.</i>
Loq'b'il	Chi junil li ak tojb'il. Xjalpaqil li aatin shinb'il .
Loq'laj.	Xkomon li aatin loq', ab'an arin junpatz'b'al naxb'aanu. Naxk'e xwankil li naxpatz' li aatin laq'look wi'. <i>Loq'laj che' loq'laj k'aham. Loq'laj tzuul loq'laj taq'a. Loq'laj ketomq. Loq'laj iq'. Loq'laj ha'. Loq'laj chahim. Loq'laj saq'e. Loq'laj Po. Loq'laj b'e. Loq'laj ch'iich'. Loq'laj ixim. Loq'laj maak xiik'. Loq'laj na'ajej. Loq'laj k'anjel. Loq'laj nimq'e. Loq'laj hu. Loq'laj tumin.</i>

Loq'leb'	Xsum xk'ab'a' li tumin. <i>Maak'a' chik inloq'leb', q'ajk we sa' wochoch.</i>
Loq'ok	Xtawb'al li k'a'aq re ru rik'in li tumin. // Chi xjunil li k'a' ru nak'anjelak qe ut maak'a' qik'in toj aajel ru xloq'b'al. <i>Xko'o chi loq'ok tib' sa' k'ayil linna'. Yook chi loq'ok pom, laj k'atol mayej.</i>
Loq'om	Chi junil li ak loq'b'il malaj li toj floq'manq. <i>Inloq'om inmaal, moko welq' ta.</i>
Loq'oninb'il	Jo'ka'an nayeemank re li k'eeb'il xwankil ut uxtaanab'il.
Loq'onink	Xch'ool aatin naxjultika xb'aanunkil li xnimal li loq'onink. Naq junaq naxk'e xwankil mare li poyanam malaj k'a'aq chik re ru.
Loq'al	Xyaalalil, xwankilal, rusilal, xchaab'ilal chi junil li k'a'aq re ru.
Loq'b'il ch'och'	Xk'ab'a' li na'ajej wank xhuhul ut jun aj eechal re.
Loq'look	Chi junil li k'a' re ru li aajel ru ut jwal nake'hulak chi ru xloq'b'al li poyanam.
Loqo'loqo'	Xyaab' laj tzo' ak'ach, naq naloqo'b'ak.
Loq'onel	Jo'ka'an nayeemank re li naloq'ok junelik. <i>Inloq'onel qawa' Kiriin chan qana' Areel.</i>
Lotox	Ru li che' xeelanb'il. // Jo'ka'an nakanaak ru li ki'il q'een malaj li k'iila paay chi tul xb'aaneb' li tz'oq ut li ch'ejeje naq naxyoob' q'ano'k. <i>Lotox ru li chiin xb'aaneb' li tz'oq. Li tz'ultul lotox re ru xb'aaneb' li ch'ejeje.</i>
Lotz	Xk'ab'a' li xb'een ruuch re li k'ula'al. Nayeemank aj wi' re loch. Yook chaq chi elk xlotz li k'ula'al chi seeb' naxkanab' li tu'uk.
Lowch'ejeje	Kok' che' nak'i sa' yamyo ru, moko nak'iik ta rub'el k'iche'. Rax ru li xxaq ut saqpajink li rix. Naq naq'ano' li ru naq'eqo', sa nake'ril xtzakankil li kok' tz'ik. Ka' paay ru: kaq ut saq. Nayeemank aj wi' re lob'ch'ejeje ut ch'e'er.
Lowok	Wank li tzakahemj q'un xtzakankil jo'ka'an naq chi lowb'il natzakamank. <i>Yook chi lowok tul linka'ch'in. // Wank li xul nake'xlow li tz'eqomq. Li tz'i' nahulak chi ru lowok k'ot</i>
Lu'	Jo'ka'an nake'xye re li kastihil k'ab'a' Pedro.
Lub'k	Xch'ool aatin naxye resil naq tawajenaq chi k'anjelak junaq poyanam. <i>Li ixq nalub'k chi puch'uk. Li ch'ina'al xlub'k chi b'atz'unk.</i>
Lub'luuk	Li aatin a'in naxye resilal naq x'oso'k xmetz'ew li poyanam, xb'aan xk'anjel, malaj xb'aan yajel.
Luhasihom	Chi junil li ak luhasinb'il malaj li toj tluhasimanq.
Luhasinb'il	Chi junil li ak xnume'k junpaataq sa' li xaml, moko kitiqwo'k ta chi us, yal luulu, ka'aj wi' ki'elk ke chi sa'.
Lujuch	Naxye resil naq yal lujluuk li k'a'aq re ru. // Na'oksimank aj wi' re xyeeb'al naq li poyanam jwal nim xteram ut k'utzk'uuk b'ayaq naq wank. <i>Mama' lujuch aj wing riitz'in qana' Kar.</i>
Lukluuk	Li aatin a'in naxk'e resil naq li k'a' re ru b'ab'ay aj wi' chapb'il chi ru xtoonai. <i>Lukluuk li k'aham chi ru li tz'amb'a. Lukluuk li taab' chi ru li iiq. // Lukluuk juntaq'eet xwankil rik'in li t'uyt'uuk</i>
Lukub'ank	A'in jun xch'ool aatin naxye resil chan ru tkanab'amanq li k'a' re ru. Xkomon rib' rik'in li aatin t'uyub'ank. <i>Lukub' jun leekaq inhal sa' xb'een linsi'. Xinlukub' laawex chi ru k'aam.</i>
Lukum	A'in jun li xul nak'ehok yajel sa' li sa'ej. // Naab'al paay ru li lukum na'ok sa' xjunxaqalil li poyanam. Naq na'ok li lukum sa' li junxaqalil, jwal xiwxiw, xb'aan naq naru nakamsinK. // Li xul wankeb' aj wi' xlukum. // Wank xlukum li ch'och' a'an li milnich'.
Lut	Xk'ab'a' li kiib'eb' naq nake'yo'laak. /Xk'ab'a' li ru awinq laq'lookeb' ab'an junajeb' chi rib'il. Nayeemank aj wi' re pa'at.

Luulu	Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq yal tz'aqalaj xtiqwal li ha', li tzakaemq malaj k'a' chik ru. <i>Luulu linkape, luulu li ha' ninch'aj wi' xnaq'wu.</i> // Naq najt nawank chi ru li saq'e li k'a' re ru nayeeman aj wi naq luulu.
-------	--

M m 	A'in ro'lajuhil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi', nasiyaak li xyaab' naq naxlaq'ab' rib' li xtz'uumal e, na'eek'ank xyaab' li kuxej ut na'elk li iq' sa' li u'uj. Juntaq'eet li xyaab' jo' wank sa' kaxlan aatin.
Ma	Raatinul patz'om ut junelik a'an natikla wi' li aatin. Ma xaawil. Ma kirab'i. Ma yaal. <i>Ma yookat chi iximak. Ma hulaj nakat-awk</i>
Ma'	Aatin na'oksimank sa' xtiklajik xyeeb'al xk'ab'a' junaq li winq ak naab'al xchihab', wank ut naq yal re xsachb'al b'ayaq li xloq'al naq nayeemank. <i>Ma' Ku', ma' Ton, ma' Sen, ma' Tor, ma' B'ex, ma' B'er, ma' Xep, ma' Xiwan, ma' Tin, ma' Lix.</i>
Ma'laq	Aatin naxk'e resil li hoonal ak numenaq. <i>Ma'laq, k'ajo' lintz'okajik.</i>
Maa	Xk'aj aatin na'oksimank re xyeeb'al naq ink'a' chi uxmanq junaq li na'leb' li mare moko us ta. Maawab'i, Maawa', Maate, Maajor, Maamin, maatiiki, maab'aanu Wchx.
Maa'ani	A'an li aatin naxjultika naq moko wank ta li ani na'ajmank ru; qayehaq. <i>Maa'ani li wixaqil sa' ochoch. Maa'ani linna' sa' k'ayil.</i>
Maa'us	Xk'ab'a' li ink'a' us. Laj paab'anel nake'xch'olob' naq a'an jun li muhel najot'ok malaj natakchi'ink chi xb'aanunkil li eetaj na'leb'. Li xyaalalil naq natawmank ru chi tz'aqal, a'an naq wi ink'a' us wank sa' xch'ool li poyanam, ink'a' us li xb'aanuhem, malaj naruhank fixk'ul junaq rahilal xb'aan naq moko us ta yook chi b'ehek sa' li xk'a'uxl. Jo'ka'an naq li maa'us wank, ab'an moko mu ta chi moko b'ar ta nachalk, yal sa' xch'ool b'an li poyanam wank li ink'a' us ut a'an aj wi' li naxb'aanu xk'anjel sa' xb'een. // Nayeemank aj wi' re: aj tza, maa'us aj winq, anum.
Maajaruj	Aatin nak'anjelak re xyeeb'al naq ink'a' tsumemanq malaj tb'aanumanq junaq li na'leb'. <i>Maajaruj tinb'alaq'i li wixaqil. // Juntaq'eet naxye rik'in Maajoq'e.</i>
Maajo'q'e	Aatin nak'anjelak re xyeeb'al naq ink'a' tsumemanq ru junaq li na'leb'. Maajo'q'e tinjal inpaab'aal. // Juntaq'eet naxye rik'in maajaruj.
Maajun	Aatin naxye naq moko natawmank li k'a' re ru sa' li xhonalil. <i>Maajun laj tijonel xe'hulak chi tijok, maajun ru li chiin chaab'il chi xjunil xe'q'aak. // Naxye naq moko wank ta junaq li napatz'mank malaj li na'ajmank. Maajun intumin. Majun li wula' xe'k'ulunk.</i>
Maajunwa	Li aatin naxye resilal naq ink'a' nasumemank xb'aanunkil junaq li k'anjel malaj junaq na'leb'. <i>Maajunwa tinyoob' li aatin chi rix li was wiitz'in. Maajunwa tinjal li wixaqil</i>
Maak	Naxk'ab'a'in li ink'a' us xb'aanunkil, chi xjunil li naxmux xloq'al li poyanam sa' xwanjik nayeemank re maak. <i>Yook xtojb'al xmaak sa' tz'alam laj elq'. Nimlamaak nakaaye we, maxinaawil ta wi' naq yookin raatinankil li winq a'an.</i>
Maak	Xk'ab'a' chi xjunil li naxb'aanu li poyanam li moko naxk'ul ta rib' rik'in li oxloq'ilal malaj li xtiikal xwanjik arin sa' ruuchich'och'. /Sa' li kirisyaanil paab'aal nake'xch'olob' naq li maak a'an naq ink'a' nake'paab'ank chi ru li qawa'. Li maak a'in kitiklaak chaq naq ke'xket ru li che' sa' li choxahil na'ajej ut ke'yehe'k re naq ink'a' raj kextzaka, naraj xyeeb'al naq ke'xq'et raatin li Yuwab'ej. // Xq'etb'al xsa' li chaq'rab'. Nimla maak: a'an

	li naab'al xtz'alamil chi ru li chaq'rab', jo' li kamsink malaj muxuk xloq'al poyanam. // Ch'ina maak: a'an maak'a' xtz'alamil chi ru li chaq'rab', yal ch'iilaak malaj yal chi tuminal natojmank rix. Jo' li tik'ti', li hob'ok, li b'alaq'ink.
Maak'a'	Aatin naxye resilal naq ink'a' natawmank li yooko xsik'b'al. <i>Maak'a' li kab' sa' k'ayil. Maak'a' ru li wuk'a'</i>
Maak'uy	Xk'ab'a' jun paay li raxpim, nak'iik sa' q'unil ruhil ch'och', q'axal na'oksimank cho'q xtib'el wa ut chaab'il cho'q re li xmetz'ew li kik'el.
Maakob'aal	Chi junil li na'ajej b'ar wi' nawank xb'aanunkil li maak.
Maakonel	Li naq'etok aatin malaj li chaq'rab'.
Maal	Xk'ab'a' jun li k'anjelob'aal na'oksimank re xyok'b'al li che', nimq xsa' ut re xtz'irb'al li nimq xsa'il che' li nak'anjelak chi ru li poyanam, cho'q re roqech malaj xsi'. Sa' li xb'ot na'oksimank jun li kawil che' toj reetal nat'ilk li xjolom ut a'an nayeemank re roq maal. // Xk'ab'a' xcha'alil li poyanam wank chi xk'atq li xsaaseb', q'eqmoyink xb'onol, kelkook roq ut perpook ru.
Ma'alka'an	Xk'ab'a' li ixq kamenaq xb'eelom. Nayeemank aj wi' malka'an
Maamin	Joka'an nayeemank naq ink'a' na'ajmank twanq xminb'al li k'a' re ru malaj junaq k'a'uxl. Maamin ru wi ink'a' naraj. Jalan wi li maamiin.
Maatan	Chi junil li k'a' re ru nak'eemank malaj nak'ulmank chi maak'a' xtz'aq, re b'an xsahil li ch'oolej ut re xk'utb'esinkil li rahok wank sa' qach'ool. <i>Xk'e jun inmaatan li walal sa' xnimq'ehinkil linchihab'. Qamaatan li kutank junjung moko wank ta xtz'aq. Sa' li sumlaak nawank li k'ehok maatan. Us rilb'aal li aatin si.</i>
Maatanimb'il	Li aatin a'in naxye resilal naq junaq k'a're ru xsihiik re li poyanam chi maajun xtz'aq. / Wank li k'a' re ru natawmank chi maatanimb'il, ab'anan toj reetal aj wi' ani nake'ruhank chi maatanink. <i>Maataninb'il li wochoch wankin wi' chan qana' Til.</i>
Maatanink	Xch'ool aatin naxye resil naq x'uxk xk'ulb'al junaq eechej yal chi si. <i>Xinmaatani jun insek' xsi we li wochb'een chi k'anjelak. Sa' xkutankil li na'b'ej, linna' xmaatani jun xpo'ot.</i>
Maa'usej	Aatin chaljenaq sa' li maa'us, ab'an arin jun patz'b'al naxb'aanu. <i>Maa'usej wing, maa'usej na'leb', maa'usej b'aanuhem, maa'usej aatin.</i>
Maa'usilal	Chi junil li yiib' ru aj na'leb' chanchan li naxb'aanu li maa'us. <i>Xikenaq xb'een xmaa'usilal li al, xb'aan naq naxk'ota rib' sa' li qab'e.</i>
Maay	Jo'ka'an sa' q'eqchi' xk'ab'a'eb' laj ralch'och' li ke'xtikib' chaq wank najter q'e kutank sa' xteepal a ch'och' wanko wi'. Nayeemank aj wi' aj Mayab' . Ke'k'ihank ut ke'puktaak, jun li xmolamileb' a'an laj q'eqchi'. Ke'xtaw chaq riyajil li loq'laj ixim. Ke'xtus chaq rajlankil li kutank ut li nawal. Ke'kab'lakje' chaq. Ke'q'ehib'k ut ke'xtz'il chaq rix li xwanjikeb' li Qana' Po, Qawa' Saq'e. Li aatin nayeemank anaqwank toj xkomon chaq rib' li xyaab' ut li xtuxlal jo' kama' ke'xye chaq li najter. Toj xkik'eleb' li xkik'el aj q'eqchi', poqomchi', k'iche', kaqchikel, mam, q'anjob'al wchx.
Mach	K'ila ismal nak'ilk sa' xb'een ut rub'el re li poyanam. Wank xul wankeb' xmach. Wank poyanam jwal numtajenaqeb' xmach. Li riyajil aj Mayab' moko jwal mach ta ru. // A'an aj wi' xk'ab'a' li xcha'alil wank rub'el re li poyanam ut li xul. // Xk'ab'a' li ismal tzuktzuuk yalaq b'ar re xcha'alil li poyanam ut li xul. // Xk'ab'a' li nawank chi xmaril li natz'ulmank malaj nakemmank. Wank xmach li ab', li poop, li isb', wchx. // Li aq'ej jwal q'e'el aj chik, nake'xye re xmach t'ikr. // Chanchan xtoonol k'ib',

	wank xk'ixel ut nak'uxe' li rochel.
Mach ak'ach	Xk'ab'a' li naxtzukub' rib' chi ru li xsu laj tzo'ak'ach naq ak nim chi us.
Mach mama'	Xk'ab'a' jun raqal li q'ux nak'iik se' ru'uj li che', junxil jwal nak'utunk sa' xtzulul li Kachil, Tz'alama'.
Mach palaw	Xk'ab'a' jun siir li potzpotz nak'iik rub'el li palaw, numtajenaq naq naxhem rib' chi rub'el li palaw ut k'ila paayeb' ru, nake'xe laj tz'ilol rix naq xul li xyu'ameb', ab'an chanchankeb' b'ayaq li che'pim.
Mach pana'	Xk'ab'a' junpaay li raxk'aham nak'iik sa' tiqwal ch'och', jukju'k naruuchin naq natixk, nachaqik ut li xsa' potzpotz nakana ut q'es ru, naru roksinkil cho'q xji'b'al li ixkej sa' li atink.
Mach teken	Jun paay li okox.
Machak	A'an li kar k'ix sa' li xtib'el, kok' ruuch re, t'ort'ook li xjolom, sa' nima' nake'wank.
Machak	Jun paay li saaj kar, natzakamank li xtib'el, ab'an xiikil xk'ixel.
Machakila'	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank Poptun ut Se' Pur.
Majewank	Xch'ool aatin naxye resilal jun yib' ru aj na'leb' naxb'aanu li poyanam. Aran nak'utunk sa' li tawasink, rahob'tesink, kamsink, tz'eqtaanank nab'aanumank. <i>Naq ke'k'ulunk laj espanyol numtajenaq li majewank ke'xb'aanu re li qatenamital, ke'k'ate'k laj jolominel tenamit, ke'k'ate'k li xnimqal xhuheb', ke'xmaq'i li na'ajej, ke'xmin li xpaab'aaleb' ut li xchaq'rab'eb'.</i>
Maji'	Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq toj wan naraj li yook xyo'ooninkil malaj li yook xkawresinkil. // Naraj xyeeb'al naq junaq ink'a' naxchaq'b'e li k'a' ru yook yeechi'inkil re xb'aan anihag. Maji' tinruuq chi xik chi k'alek aawik'in xb'aan naq toj wank tz'aqal ink'aleem cha'ank qaawa' Mek re qaawa' Ku'. <i>Maji' nawoqxink li ha'. Maji' tinxik chi tzolok.</i>
Malaj	Li aatin a'inna'oksimank re xlaq'ab'ankil kiib' li k'a'uxl malaj li k'ab'a'ej. Toj naraj junaq xsum re xtawb'al ru. <i>Ma ke malaj tiq li kape taawuk'. Nayeemank aj wi' maraj, maraq.</i>
Malak'ab'	Jun ch'ina xul chak'chook roq, wank xmisik', q'an b'ayaq rix, xkomoneb' li saak', sa' tiqwal ch'och' nake'wank.
Malka'an	Nayehe' re Li ixq kamenaq xb'eelom. <i>Malka'an lix Terees, toj saaj naq xkam li xb'eelom.</i>
Mam	Raatin yuwa'chimb'ej malaj mama'ej naq naxk'ab'a'in li xkok'aleb' li ralal malaj xrab'in. Moko na'osimank ta xjunes li aatin a'in toj wank na'eechanink re: <i>inmam, aamam, xmam, qamam, eemam, xmameb'.</i> <i>Laa'in xmam qawa' Mek, cha'ank laj Xep. Inmam laj Xep cha'ank qawa' Mek. Chuline'rula'inihaq inkok' mam a Rux, tik moko nakaab'oqe'b' ta chaq chaawix.</i> // Xmaril li nimqi k'amk'ot li naxk'ul wi' rib' li xuyub'. Nayeemank aj wi' re xmaril sooyom . // Wankeb' poyanam nake'xchiq' li xmam ut naru natob'e'k chaq chi rit. <i>Qana' Kantel, xaab'aanu ta li kaalaju uxtaan re inch'ina ko', taajil ut taab'ak raj, kixchiq' rix tik na'elk chaq xmam.</i> // Xk'ab'a' jun li yaab' nak'utunk chi ink'a' nanawmank b'ar na'ee'ank chaq, nayeemank: <i>x'ee'k'an li mam.</i> Nak'a'uxlamank naq xmetz'ew li loq'laj tzuul li na'ee'ank, kama' naq na'ee'k'an li k'u.
Mam pek	Xk'ab'a' jun paay laj seel xul.
Mama'	Xk'ab'a' li xwinqul li loq'laj tzuul. Qamama' Qawa' Xukaneb'. // Cheekel winq: Xk'ulunk jun li ch'ina mama' sa' li wochoch. // Jo'ka'an

	nake'yeemank re li xyuwa' li na'b'ej ut li yuwa'b'ej xb'aaneb' li alalb'ej. Jwal sa na'aatinak in mama'. Nayeemank aj wi' yuwa'chin, mel. // Aj mama' aj wi' xk'ab'a' li hix ut laj ow.
Mama'o'k	Li aatin a'in naxye resilal naq na'ok chi cheeko'k li winq, li teelom xul. Chi xjunil li poyanam, li xul ut li che'k'aam nake'cheeko'k. <i>Xmama'o'k laj Jil. Xmama'o'k lintz'i', ink'a chik naxkuy wakliik.</i>
Mamich	A'an jun li ch'ina xul kaw rix ut sa naril b'eeek sa' q'oqyink, Ch'ina xul sa' q'umet nahulak chi ru wank.
Mamk'ix	Xk'ab'a' jun paay li k'ix nak'iik chi us sa' kehil ch'och'. Naab'al li xxaq na'elk sa' xtoonol. Nak'iik xche'el li ratz'umal, nachire'k li ratz'um, ch'ina'us li xb'onol ab'an tzuktzuuk sa' k'ix chi junil li xjunxaqalil. Nayemank aj wi' re amamk'ix, tunk'ix.
Mamkaa	Xk'ab'a' jun paay li tz'unun jwal kok'eb'.
Mamq'uq'	Jun saqil tz'ik cham xye, xkomoneb' li q'uq'. Nayeemank aj wi' re itam.
Mams	Ch'ina xul wank xxik', xkomoneb' li kukay, li xamxul, ut li hayajtin, chi q'eq nak'utunk li xxamlel nachupyan chi ru xsa', sa' pim nawank.
Mank	Kok' che' tiik nak'iik moko naxtuxme ta rib' chi us. Q'es ru xxaq ut saq naratz'uma. Li xche'el wi nimq b'ayaq xsa' naru roksinkil cho'q kaq'l ut xuxuul.
Map	Jun toon li che'k'ix wank xk'ixel li xtoonol ut li xxaq. Nimq roq li xxaq ut chilhook naq naxhel rib'. Naq ak cham xk'i na'uuchink ; li ru, chi kuut naxk'e ut t'ort'ok li ru. Naq natixk li ru, naru xtz'ub'b'al rixk, ki' b'ayaq ut li xnaq' jwal kaw rix, naru xtenb'al chi pek ut na'elk chaq li xsa' re xk'uxb'al. Naru risinkil li xjayal rix, chi rix a'an xchiqb'al sa' kab', sa xtz'ub'b'al . Sa' tiqwal ch'och' na'elk chi us li map. // Wank k'aleb'aal Se Map xk'ab'a'.
Mapte'	Jun paay li xuq'y tok'ox rix.
Maq'ok	Aatin na'oksimank, re xyeeb'al naq na'uxk li xxokb'al li mul. // Kama'an aj wi' nayeemank naq k'a' ru namaq'mank re jalan poyanam. <i>Xmaq' lintumin linb'eelom ut xko'o chi kalaak chi ru. Laj ku' xmaq' rixaqil laj Sen.</i>
Maqb'	Xk'ab'a' li kuuk malaj li tz'ak naraqmank wi' xsa' li kab'l. Nayeemank aj wi' re ka'cham.
Maqs	Xk'ab'a' Jun paay li pek jwal seeb', nak'ajink ut q'axal us cho'q re xmesb'al li q'ol chi ru li ch'iich'. / Xsum k'ab'a'ej sa' xteepalil aj q'eqchi'. Qawa' B'ex Maqs.
Mar u	Ru li awinq li naxraq wi' li uuchink. Nayeemank aj wi' xmar uuch. <i>Xnume'k xq'ehil li tokan, xmar'uucho'k.</i>
Maraaq	Jun toon li pim nak'iik sa' tiqwal ch'och', nimq ru xxaq, xkomon rib' rik'in li ox yal b'an moko naxe'enk ta. Li xtoon malaj li xq'ol naxtikib' li wotz'ok ix. // Sa' xteepal li poopol Se' Nawuq' wank jun k'aleb'aal Se' Maraqaq xk'ab'a'. // Wank xk'ab'a jun li xyaab' li wajb', maraqalil xson xk'ab'a'.
Maraj	Juntaq'eet xyaalal rik'in li aatin malaj ut maraq. . <i>Ma chi q'eq maraj chi kutank nayaab'ak li warom</i>
Maraq	Junnaqik xch'olob'ankil rik'in li aatin maraj ut malaq. <i>Ma taato'ni maraq taaloq' li uk'al re laanimq'e</i>
Mare	A'in li aatin naxye resilal. Naq toj maj'i ch'olch'ook ru li k'a' ru tqaj xyeeb'al. <i>Maare tinhulaq aawik'in hulaj</i>
Masb'a'e	Xk'ab'a' li t'ikr malaj hu nak'anjelak re xmasb'al xxuk e sa' li wa'ak. Nayeemank aj wi' mesb'a'e.

Masleb'	Chi junil li nak'anjelak cho'q re li mesok. Nayeemank aj wi' mesleb' , Mesuul .
Matk'	Xk'ab'a' li nak'ulun, nanume'k sa' li rulul li poyanam naq yook chi wark. Naq na'ajk ru wank sa' xch'ool malaj sachjenaq sa' xch'ool li xril sa' li xwara. Nayeemank aj wi' re naw'uuch . Wankeb' nake'xtaw ru k'a' ru naraj xyeeb'al li matk', wank aj wi' naq na'elk chi yaal li namatk'emank. Qilaq kiib' oxib'aq li namatk'emank ut k'a' ru naraj xyeeb'al: Xmatk'enkil li k'ot: tik'ti'. Xmatk'enkil li josq' aj wakax: yalok. Xmatk'enkil li nimq'ehik: yo'lenk kamenaq. Xmatk'enkil li uk': elq'aak. Xmatk'enkil li tumin: xsa' ru kamenaq. Xmatk'enkil li chapok kar: xmuhel tumin. Xmatk'enkil li ha', nimha' ut saq ru: yu'am. Wchx.
Matk'ehom	Chi junil li ak matk'enb'il.
Matk'ek.	Xch'ool aatin naxye resilal li k'a' ru na'ilmank sa' li wark. Nayeemank aj wi' na'uuchik. <i>Xinmatk'e ru linyuwa' yook len chi tijok naq xwil.</i> // Wank li matk'ek naxk'e resil li k'a' ru tk'ulmanq. <i>Yook chi matk'ek li k'uulaa'al k'ajo' nase'ek.</i>
Matq'ab'	Chaab'il eechej ch'ina kotkook, nach'ikmank chi ru'uj uq'b' cho'q re xsahob'l ru malaj re xk'utb'al junaq li xwankilal. Li nake'sumlaak sa' li kirisyaa'nil, nake'xk'e xmatq'ab'. Li nake'xraq ru li xtzolb'aleb' ut nake'xk'ul xhu chi ru li chaq'rab' naq wankeb' chik xtzolb'al nake'xk'e xmatq'ab', jo'keb' laj b'anonel, aj k'utunel, aj nawonel chaq'rab', aj nawonel k'a'uxl. K'ila paay ru li matq'ab', wank saqi puhak, q'ani puhak, wank yal saqi ch'iich', wank wankeb' xlemtz'il. // Li raxk'aham wankeb' xmatq'ab', a'an li nake'xchapi wi' rib' naq yookeb' chi xheleb'ankil rib' sa' xb'een li k'ila pim malaj sa' ru'uj li che'.
Matuku'y	Saajil che' nak'iik sa' tiqwal ch'och', naxk'e ru ut natzakamank. Nayeemank aj wi' re tuku'y . Wank jun k'aleb'aal Matuku'y xk'ab'a'.
Matz'	Xk'ab'a' jun paay li uq'un. Nayiib'amank rik'in li ixim ak xtixk b'ayaq, nachiqmank, chi rix a'an nake'mank ut toj nak'eemank wi' chik chi chaq'ak. Q'axal sununk na'elk naq nak'eemank b'ayaq chi sa', xxaq pens, kaxlanq'ehen malaj xanxib'r. Nayeemank aj wi' re k'oyim, k'oyem .
Maw	Jun toon li k'aham pim jilix li xxaq ut na'oksimank cho'q k'aham chanchan li ik'e ut naru xtz'ulb'al, q'un ru na'elk li champa chi ru li maw. // Ke'roksi chaq cho'q aq'ej eb' li qaxe' qatoon. // Wank k'aleb'aal Se' Maw xk'ab'a'.
Mawila'	Xk'ab'a' jun nimla k'aleb'aal wank sa' xteepal li tenamit Karcha.
Max	Jun li xul q'eq rix, nim xkelam li xye xb'aan naq nak'anjelak re xchapb'al rib' chi ru ruq' li che' naq nab'eeek. Ru li che' naxtzaka. Li nab'ej nariiq'a li ral naq nab'eeek. // Xsahil ru li aatin nayeeman reheb' li kok'al. // Xsum k'ab'a'ej.
Maxena'	Xsum k'ab'a'ej sa' xteepal aj q'eqchi'.
Maxk'aam	Xk'ab'a' jun paay li raxk'aham.?
Maxkab'	Xk'ab'a' jun paay li anum, raatin qawa' Pab'lo Wirsing.
Maxkeenq'	Jun paay li q'eqi keng' jwal kok' ru, ab'an seeb' xq'e.
Maxpan	Xk'ab'a' jun paay li pim.
Maxtulula'	Xk'ab'a' jun paay li kok' tz'ik.
May	Awinq, q'axal sa nak'i sa' tiqwal ch'och', li xxaq nake'roksi cho'q re li sik'lik malaj li mayib'k. Najter awinq a'in, arin ke'xtaw riyajil laj kaxlan winq li ke'xpuktasi sa' xteepal li ruchichich'och'. Li may na'oksimank sa' li mayejak re xjultikankileb' li xe'toon ut re risinkil li eet aj musiq'ej. B'an li

	may, narisi li kaqi b'ook ut li nuumay. Naq ani natiwe'k xb'aan junaq k'anti' malaj aj xook' sa' junpaat xtoq'ininkil li may re ink'a' tpuktaa li xmay li xul sa' li tib'elej. // Nak'eemank xxaq may li loq'laj ixim sa' li xyo'lenkil, re naq nimq ru xxaq ta'elq li waj. // Xsum k'ab'a'ej li aatin a'in: Aj Manu' May, xko'o chi taql. // Li aatin may naxk'ab'a'in aj wi' li rahilal. Yook xmay insa'. Xikenaq xb'een xmay xyi wix. Xmay li k'anti'. Xmay re aj tuul xk'amok li walal sa' jul. Xmay inch'ool xyot'ok we. Xmay inch'ool xchal naq xwil ru. Yal sa' xmay xin'elelik wi'. // Rix may: aran nak'uulamank li may, ab'an naraj xyeb'al aj wi' xna'aj kok' tumin malaj li nab'ehek sa' xt'ikr li poyanam. Wank k'aleb'aal Chi May xk'ab'a' sa' xteepal Tukuru'
Mayab'	Jo'ka'an nayeemank cho'q xk'ab'a'eb' laj ralch'och' li ke'xtikib' chaq wank najter q'e kutank sa' xteepal a ch'och' wanko wi'. Nayeemank aj wi' aj Maay . Ke'k'ihank ut ke'puktaak, jun li xmolamileb' a'an laj q'eqchi'. Ke'xtaw chaq riyajil li loq'laj ixim. Ke'xtus chaq rajlankil li kutank ut li nawal. Ke'kab'lakje'k chaq. Ke'q'ehib'k ut ke'xtz'il chaq rix li xwanjikeb' li Qana' Po, Qaawa' Saq'e. Li aatin nayeemank anaqwank toj xkomon chaq rib' li xyaab' ut li xtuslal jo' kama' ke'xye chaq li najter. Toj xkik'eleb' li xkik'el aj q'eqchi', poqomchi', k'iche', kaqchikel, mam, q'anjob'al wchx.
Mayej	Xk'ab'a' li oxloq'il eechej, naq'axtesimank chi ru li qanimajwal Ajaw ut chi ruheb' li qatzuulul qataq'ahal.
Mayejak	Li mayejak a'an li nab'aanumank re xpatz'b'al re li Ajaw, chi xjunil li k'a' re ru us cho'q qe jo' aj wi' re tookole'q chi ru li maa'usilal. //Yookeb' chi mayejak li cheekel winq chi ru li Ajaw, re naq chaab'ilaq li awimq t-elq.
Mayer	Xb'iisul li kutank saqenk, ab'an a'in naxjultika li mayer q'e kutank ink'a' reetal jarub' o'q'ob' chihab'. Xkomoneb' rib' li aatin a'in rik'in li ewer, kab'ejer, oxejer, kohejer,... najter.
Mayer b'aq	Chi junil li xb'aqel li xul natawe'k sa' xchamal li ch'och' ak xpekahom rib'.
Mayer b'ujl	Xk'ab'a' chi junil li xk'aj malaj xmaril li xpak'omeb' li xe'toon li natawlimank sa' li tzuul, rub'el ch'och' malaj sa' li najter muqleb'aal.
Mayer winq	Jo'ka'an nayeemank re li poyanam ke'lajwanje'k chaq sa' li ruuchich'och' naq toj yal rub'el pek nake'wank, naq toj maji' nake'xnaw li kab'lak, maji' nake'xnaw xyiib'ankil li xyok'b'al li che', naq toj maji' nake'xtaw roksinkil li xaml, toj chi rax nake'tzakank.
Mayib'k	Li mayib'k, a'an li naxb'aanu li poyanam naq naxk'at li may ut naxtz'ub' li xsib'el narisi sa' re ut sa' ru'uj. Yook chi mayib'k linmel. // Moko us ta li mayib'k, naxk'e xyajel li pospo'oy ut nakamsink.
Mayihom	Li ak mayinb'il malaj li toj tmayimang.
Mayinb'il	Chi junil li ak xmayiik. Ha'an jun li may ak xtikib'aak ut ink'a' xchoy laj mayinel.
Mayku'	Xxulel li che' malaj li nake'xtzaka, jwal kaweb' rib' chi ru li k'ams.
Maymay	Li nanume'k sa' junpaat moko jwal nak'utunk ta, chanchan li yal mu. // Mayhab', mayab' : na'ajej b'ar wi' yal nuumel li hab', moko napumlaak ta chi ru ch'och' sa' junpaat nasachk. A'an xkanaak cho'q xk'ab'a'eb' laj ralch'och' li ke'lajwanje' chaq arin najter q'e kutank ut wankeb' li lalal xk'ajol anaqwank.
Mayta'	Xk'ab'a' jun paay xk'oteb' li sik aj ak'ach malaj sik aj kaxlan. Ha'ha', raxq'inink ut jwal chu li xb'ook.
Mayte'	Saajil che' nak'iik yalaq b'ar. Ox'ox xxaal naq natuxmek, wank naq na'oksimank cho'q xna'aj uk'al malaj joom sa' li ochoch.

Mayuus	Xk'ab'a' junsir li b'ook naxlemeb' rib' chi ru li taq'a, chanchan b'ayaq li sib', wank nayahok re naq a'an aj wi' li sujew . Nayeemank aj wi' re mayuy .
Mech	Jo'ka'an nayeemank re li poyanam malaj li xul, kok'eb' xteram. Nayeemank aj wi' met' .
Mechtul	Tul moko cham ta nak'iik ab'an nanimqan xsa' li roq ut nimq xkuut li ru naxk'e. Rax rix naq toj al ut naq natz'aqlok xkutank naq'ano'. Jwal sa nak'i sa' kehil ch'och'. Nayeemank aj wi' re met'tul.
Mee'	Xyaab'eb' li wakax naq nake'ee'ank, naq toj kok'eb' chaq.
Meet	Xk'ab'a' li xna'aj ha' malaj k'a' chik ru, b'otb'ook na'ilok ut lem okenaq.
Meetul	Xkomon li aatin meet, ab'an arin ch'olch'o chik li naxpatz'. Xmeetul inkape. Xmeetul inb'an.
Meex	Xk'ab'a' jun li t'obj'il che', kahib' roq ut sa' xb'een wank jun nimla perpookil tz'alamche' malaj k'a' chik ru na'oksimank. Nak'anjelak re xna'aj li tzakahemq malaj k'a'aq chik aj na'aj. Li aatin a'in chaljenaq sa' li kaxlanchi': mesa .
Mek	Jo'ka'an nayeemank re li kaxlanchi'il k'ab'a'ej: Miguel .
Mel	Chi ru li alalb'ej, a'an li xwankilal li xyuwa' li na'b'ej ut li yuwa'b'ej. Li aatin a'in, nayeemank sa' li k'uula'alil. Jwal nakinxra inmel a na', cha'ank laj ch'ina Ton. Nayeemank aj wi' mama', wa'chin, yuwa'chin . // A'an aj wi' naxye li wa'chinb'ej re li xmam. <i>Ma sa laach'ool a mel, cha'ank qawa' B'ex, re li xman.</i>
Melb'	Jun paay li pek q'eqmoyink na'ilok ut chi tasal nak'iik, wankeb' moko jwal kaweb' ta, naruhanx xju'lenkil chi jokleb'. Chaab'il na'elk awinq chi ru, ab'an nakete'k xb'aan li saq'e. /Chi Melb', xk'ab'a' jun k'aleb'aal aran Lankin.
Melkab'	Xya'al utz'ajl chiqb'il toj reetal nat'oqq'iik b'ayaq malaj nat'oqnak, toj ha'ha' aj wi', yal najuynak, Jo'ka'an naq moko nachaqik ta chi us. Nayeemank aj wi' re t'oqkab'.
Mem	Jo'ka'an nayeemank re li poyanam li maajun t'orol li aatin naruhanx chi xyeeb'al. <i>Mem lynch'ina'al</i> . // Jo'ka'an nayeemank re li ink'a' na'elk ru chi aatinak. <i>Mem aj al, ink'a' naruhanx chi yakok</i> . // Jo'ka'an aj wi' nake'yeemank re li q'etq'eteb' ut ink'a' nake'raj aatinak.
Memil	Xmajelal k'a'uxl malaj na'leb'.
Memo'k	A'an xch'ool aatin naxye resilal naq na'uxk kanaak chi maak'a xna'leb'. // A'an nak'ulmank naq nasachk li qana'leb'. // <i>Xk'ul jun li rahilal qawa' Pere' ut tiik xmemo'k</i> . // <i>Naq xwab'i naq xkamk linna', tiik xinmemo'k ink'a' chi x-elk waatin</i> .
Meges	Wank naq jo'ka'an nayeemank re li poyanam ink'a' ch'olch'ook xna'leb'. // Wank nake'oksink re li aatin a'in cho'q re hob'ok. <i>Meges aj wing, maak'a' na'ok wi', moko tinsume ta raatin, cha'ank lix Rux</i> .
Mertoom	Xk'ab'a' li wankilal malaj li molamil chi rix li sant kole'xmin laj junpak'al palaw. // Sa' kaxlanchi'il aatin, nachalk sa' li aatin: mayordomo.
Mertoomil	Li xyaalalil li wank cho'q mertoom. <i>Ink'a' wanjenaqin chi mertoomil</i> .
Mes	A'an xk'ab'a' jun li xul kaahib' roq ut k'iirisinb'il chi re kab'lal, naab'al paay ru naq wankeb'. Li mes natu'uk sa' xka'ch'inal, ab'an naq nim chik naxtzaka li wa, li kaxlan wa, ut nahulak chi ru xtzakankil li ch'o malaj li kok' xul xkomoneb' rib' rik'in li ch'o jo' li q'antz'u'uy. // Xsum k'ab'a'ej.

	// Nayeemank aj wi' re mis .
Mesb'eel	Xk'ab'a' jun li raxpim nak'iik yalaq b'ar. Wank saqi mesb'eel, wank kaqi mesb'eel. Q'axal us cho'q xb'anol li rismal li jolom re nachamo'k. Li raxpim a'in kaw rib' ut us cho'q re li mesleb' sa' li ochoch.
Meskunb'a	Najter aatin rab'ihom qawa' PW, ut naraj xyeeb'al yuluk b'an.
Mesleb'	Chi junil li nak'anjelak cho'q re li mesok. Nayeemank aj wi' masleb' . // Chi junil li na'oksimank re mesunk sa' ochoch malaj b'araq chik. Nayeemank aj wi' mesuul .
Mesleb'aalhu	Chi junil li hu na'oksimank re mesok, naab'aal paay ru, wank re xmesb'al uq'b', mach, xuyub'.
Mesok	Xch'ool aatin naxye risinkil li tz'ajna malaj li poqs sa' xb'een li k'a'aq re ru. <i>Ink'a' nake'mesok sa' kab'l laj k'ay wa, k'ajo' li poqs. // Jwal us naq tatmeso'q junelik re naq ink'a' natamK li poqs. // Naq naqasaab'esiik ru junaq li k'a' re ru rik'in t'ikr malaj junaq k'anjelob'aal naqaye aj wi' naq yooko chi mesok. Yook chi mesok uk'al lix Pet. Yook chi mesok meex laj k'ay tzakahemj.</i>
Mesom	Chi junil li ak mesb'il ut li toj tmesmanq.
Mesu'uy	A'an xpaayil ru li motzo' natzoloInak li roq ut kaw b'ayaq li rix, naxsuyub' rib' re xkolb'al rib'. Kaqmoyink xb'onol li rix. A'an aj wi' li mutzuy
Mesuhom	Chi junil li ak mesunb'il malaj li toj tmesumanq.
Mesunk	Xch'ool aatin naxye resilal naq na'uxk xsaab'esinkil li ochoch malaj li na'ajej nakoowank wi'. Yook chi mesunk rik'in li mesleb' li ixq. <i>Chaab'il naxmesu xmu li ochoch qawa' B'it. Yookin chi mesunk chi ru li neb'aal.</i>
Mesuul	Chi junil li na'oksimank cho'q re li mesunk sa' ochoch malaj b'araq chik. Nayeemank aj wi' mesleb' .
Met'	Jun li aatin na'oksimank re xjultikankil li xnimal junaq li poyanam malaj k'a'aq chik ru ka'ch'in xteram. Met' roq laj Rik, ink'a' chik xk'iik. Met' roq li eeb', moko tk'anjelaq ta we. Nayeemank aj wi' mech
Met'tul	Tul moko cham ta nak'iik ab'an nanimqank xsa' li roq ut nimq xkuut li ru naxk'e. Rax rix naq toj al ut naq natz'aqlok xkutank naq'ono'k. Jwal nak'iik sa' kehil ch'och'. Nayeemank aj wi' re mechtul .
Metz'ew	Chi junil li na'eek'asink, nawaklesink ch'ool. Chi junil li naxamlenk, nakutanob'resink ut natiqwasink. Chi junil wank xmetz'ew us ta mitz' xnimal. Li xnimal metz'ew rik'in qawa' saq'e wank.
Metzb'il	Li ak wanjenaq chi metze'k.
Metzmook	Jo'ka'an nayeeman re junaq li k'uula'al junes chi q'alq'ook nawark. // Li k'uula'al junes chi metzmook nawark. // Li wank sa' xtelb' malaj sa' xxik' junaq chik.
Metzonk	Metzonk nayeemank naq naq'alumank li poyanam re xk'eeb'al xsahil xch'ool, re xq'unb'esinkil malaj naq na'uxmank li hilank sa' kiib'al chi metzonb'il. <i>K'a'jo' ninmetzo li wixaqil. Li saaj al k'ajo' nake'xmetzo rib'. Qana' Laay, naxmetzo li xk'uula'al.</i>
Mi'	Xk'ab'a' xcha'alil li ixq b'ar wi' na'elk chaq li xchu', ab'an moko k'ulub'ej ta rab'inkil li aatin a'in. Li q'axal na'oksimank a'an li aatin chu'leb'aal . // Li aatin mi', na'oksimank re hob'ok malaj tzeqtaanank. <i>K'a' ut naq nakinxpatz' chaq li xmi' xna'. Elen arin xmi' aana', maasik' aalob'.</i>
Mich'ok	A'an jun xch'ool aatin naxye resilal, naq nab'oq'mank li pim malaj li

	awimq rech xikik xxe'. <i>Xinmich' li maak'uy.</i> <i>Maamich' li wuutz'u'uj,</i> <i>tertook xtz'aaq.</i>
Mich'om	Li ak mich'b'il malaj li toj tmich'manq.
Miin	B'isleb' nake'roksi laj mayaq'eqchi', li xnimal a'an li xtoqlal li ru'uj xmama'il uq'b'. Jun miin aj wi' xsa' re li oqech taapech'. // Li b'isleb' a'in na'oksimank sa' jaljookil ru aatin. Chi qilaq li reetalil. <i>Jwal ra insa', ink'a' inyalom jun miinaq wa. Jun miin aj wi' li waatin tinye, moko xk'ihal ta. Jun miin chik maaxoosket chaq hab'.</i>
Miix	Kaxlanchi'inb'il aatin chaljenaq sa' li misa. Jo'ka'an nake'mayejak sa' li kirisyaanil paab'aal.
Milmich'	Nayeemank aj wi' re lukum. Natenq'ank re xq'emob'resinkil ru li ch'och, nahulak chi ru wank, b'ar k'ajo xmuhel li k'iila che'k'aham. A'an aj wi' li nayeemank re xlukum ch'och'.
Minb'il	Chi junil li oksinb'il rik'in li kawilal us ta ink'a' na'ajmank.
Ministul	Tul nak'iik chi us sa' luuluhil ch'och', moko nimq ta xsa' roq, li xxaq moko nimq ta ru. Kok' xkuut naxk'e ut kok' aj wi' li ru, ab'an sununk xtzakankil naq naq'ano'k.
Minok	A'an jun xch'ool aatin na'aatinak chi rix naq nab'aanumank junaq na'leb' ut moko naxk'ul ta rib'. // <i>Yal xminb'al ru naq yook chi ji'ok t'ikr laj b'ojonel.</i> // <i>Naq minb'il ru li k'anjel, moko us ta na' elk.</i> // <i>Yal minb'il ru naq xk'e xsahil xch'ool li xna', li wing.</i>
Minom	Li ak minb'il malaj li toj tmine'q.
Mirik'	A'an jun li ch'ina ixqa'al malaj ch'ina'al b'aaq xtib'el, ab'anan kaw rib'. <i>Jwal xul li mirik' aj al. Josq' li mirik' aj kach'in.</i>
Mis	Xk'ab'a' li ch'ina xul aj chapol ch'o. Nayeemank aj wi' re mes. // Jo'ka'an nake'yeemank re li k'ula'al toj ak' xyo'lajikeb'.
Misik'	Xk'ab'a' xcha'alil li kok' mitz aj xul li nawank sa' xpeekemeb' ut nak'anjelak cho'q reek'ob'aaleb'. // Xk'ab'a' li xk'aamal li na'elk sa' rix li q'unix kenq' naq nachiqmank sa' rix. // Ak' aatin xk'eemank cho'q xk'ab'a' li nimqi ch'iich' nake'xxaqab' cho'q xpuktasinkil li yaab' ut li mu. // Juntaq'eet naraj xyeeb'al rik'in li mirik'
Miskenq'	Jun paay li kenq' jwal kok' ru, kaq xb'onol, na'elk chi us sa' tiqwal ch'och'. Nayeemank aj wi' re mitzkenq', mixkenq'.
Mitz	Chi junil li kok' b'ayatq malaj kok' chi us chi ruheb' li kach'inq.
Mitz'	Chi junil li ink'a' naruhanak rilb'al yal rik'in xnaq' uhej, toj sa' kaxlanlem nak'utunk. Aran nake'ta'limank xxulel li kik'sa', li chaqi ja'aj, li riyaj li poyanam ut chi junil li ink'a' na'ilmanak, ab'an wankeb' xyu'am. Nayeemank aj wi' re b'itz'.
Mitz'il xul kik'sa'	A'an jun mitz' aj xul ink'a' naruhanak rilb'al ru ut naxk'e rib' sa' li sa'ej, naxk'e li raasa', chi rix a'an natikla li kik' sa'. Xiwajel li yajel naxk'e. Toj b'ane'k naraj.
Mitzil	B'isleb' nake'roksi laj mayaq'eqchi', li xnimal a'an chanchan junaq ral li ch'o malaj li mis. <i>Jun mitzil li xk'uula'al lix Pet, tiik moko aal ta b'ayaq.</i>
Mitzkenq'	Jun paay li kenq' jwal kok' ru ut kaq xb'onol, na'elk chi us sa' tiqwal ch'och'. Nayeemank aj wi' re miskenq', mixkenq'.
Mixkenq'	Jun paay li kenq' jwal kok' ru ut kaq xb'onol, na'elk chi us sa' tiqwal ch'och'. Nayeemank aj wi' re mitzkenq', mikenq'.
Mo'	A'an li xul nawank sa' k'iche', xkomon rib' rik'in xmolam li tz'ik. Kaw li ruch re ut k'onk'ook b'ayaq, nim li ru'uj roq xb'aan naq nak'anjelak re xchapb'al li xtzakahemj. Ch'ina'us xb'onol li xxik', q'an ut kaq. Sa' tiqwal

	ch'och' nake'wank, ab'anan naruhank aj wi' xk'iirisinkileb' jo' li xul ak re kab'l aj wi'. Nake'xtzol aatinak. // Xsum k'ab'a'ej. // Wank li k'a' re ru namo'onk jo' li wa, li che' ut k'a' re ruhatq chik, nayeemank re mo'. Mo' ru li wa, xch'amo'k. Mo' ru li t'ikr, xb'aan li tz'aj.
Mo'te'	Nimal che' nak'iik sa' luuluhil ch'och'. // Chi Mo'te', xk'ab'a' jun xk'aleb'aal li poopol Karcha'.
Moch'onk	Naq taak'e li k'a' re ru sa' laawuq ut taamoch'o naqaye re moch'onk. Kaw naxmoch'o ru'uj li wuq' li k'ulaa'al. Moch'o chaq b'ayaq ixim ut kut chi ru li kaxlan.
Mochkej	Xk'ab'a' jun xyajel li xjunxaqalil li poyanam ut li xul. Li yajel a'in, a'an naq naxmoch rib' li tib'elej malaj li ich'mul, wank ut naq sa' li sa'ej naxxeq'eb' rib'. Wank saqi mochkej ut wank kaqi mochkej. Nachalk chaq sa' li aatin mochok .
Mochmook	Kama'in nayeemank naq moko b'asb'ook ta ru chi chaab'il li tikr. <i>Mochmook li ruuq xkanab' li ch'ina ixqa'al.</i>
Mochok	Xchapb'al yalaq cha'q re ru junaq li t'ikr ut a'an naq naq'ochmank ru, jo' li uuq re xk'uulankil.
Mok'o'k	A'an jun li ch'ina xul jwal xiwxix cho'q re li ixim, kenq' malaj ru li awimj naru xxokb'al chi ru naab'al xamaan. Li mok'ok' kaw li rix jut'ju na'ilok ut naxkuj rib' sa' ru li kenq', li ixim malaj k'a'atq chik ru chi awimj kaweb' li xnaq'.
Mok'ok'	Xk'aj ixim natamk sa' li xchilb'al ru.
Moko	Kiib' chi patz' aatin na'oksimank re xyeeb'al naq li ink'a', ab'an li aatin najalmank xyaalalha'an li naxch'ik rib' sa' xyanq li kiib' chi patz' aatin moko ... ta. <i>Moko us ta. Moko us ta li b'alaq'ink. Moko k'i ta.</i>
Moko jo'ka'an ta	Naq ink'a' ch'olch'ook ru li k'a' re ru, maraj junaq li na'leb'. <i>Moko jo'ka'an taxb'isb'al li na'ajej re li kab'lak, jo'ka'an naq salso xkana.</i>
Mokooch	Che'pim nak'iik sa' tiqwal ch'och', nimqi kelko'k li xxaq ut tziltzo naq naxhel rib', maak'a' xk'ixel ut moko natuxmek ta, chi kuut naxk'e ru, naq natixk nakawuuk chi us li ru ut chi sa' wank li xsahil. Li xxaq na'oksimank cho'q xb'een li kab'l. Naq toj maji' nachire'k li xxaq, naru xyok'b'al ut xchinankil, re xtz'ulb'al cho'q muheb'aal. Chalen xk'ulunik li naayl aran xsachik li tz'ulb'il mokooch. // Wank k'aleb'aal Se Mokooch xk'ab'a'.
Molam	Chi junil li wankeb' sa' ch'uut, li molb'ileb' ru re te'wanq sa' komonil. Wanko sa' jun molam chi rix yakok.
Molamil	Li xyaalalil li molam, ab'an ch'olch'ook ani naxpatz'. Xmolamil aj yakonel. Xmolamil aj Chupul Xaml. Xmolamil li Aatinob'aal Mayab'. Xmolamil aj paab'aanel. Xmolamil aj K'anjel. Xmolamil aj pak'onel. wchx.
Molb'	Xk'ab'a' li nake'xmolb'e li kaxlan malaj li kok' tz'ik. Li molb' wank xq'anal ut wank xsaqal. Yalaq chan ru naruhank xk'uub'ankil li molb' cho'q re li tzakahemq, naru chi chiqb'il, k'ilinb'il, naru aj wi' ruk'b'al chi rax. Naq wank xtzo'il li kaxlan, li naxmolb'e naruhank nake'moqk chaq li kok' kaxlan chi sa'. Naq naxkanab' molb'ek li xa'an kaxlan, nasikirk ut naraj hupuuq sa' xb'een li xmolb', re te'moq. Li molb' ak xtiqwaak ut ink'a' xmoqk nayeemank re xha' . // Wank nake'yehok re mol , ab'an moko tz'aqal ta na'elk li aatin a'in ut jalan chik xyaal. Chaawil li aatin ab'aj .
Molb'il	Li aatin a'in naxye resilal naq naxokmank ru li awimq, malaq li k'a' re ru cha'cha'lenb'il. <i>Molb'il ru li pens re naq ink'a' nacha'chot yalaq b'ar.</i> // Jo'ka'an nayeemank reheb' li poyanam sa' junaq li k'anjel. <i>Molb'il ruheb' li xe'ok chi k'anjelak sa' poopol.</i> // Chi junil li ak xokxook, ak

	ch'olch'ook ru, ak sik'b'il ru.
Molok	A'an jun li xch'ool aatin ut naxye resilal naq na'uxk xxokb'al li mul sa' xyamq ru li awimq malaj naq naqahirk li k'a' ru qe chi ru li ch'och'. // Xinmol li ixim xinpaji sa' ch'och'. Yookeb' chi molok kape li ixq rik'in laj loq'onel kape. Chaab'il, teemol ru li tz'i'.
Molom	Li ak molb'il malaj li toj tmolmanq.
Mooch'	A'an jun li b'iis, na'oksimank sa' xyanqeb' aj q'eqchi'. Jun mooch' li b'uch, jun mooch' li iyaj. Chi mooch' nak'eemank xwa li kok' kaxlan.
Moos	Kaxlanchi'il aatin chaljenaq sa' li mozo. Sa' xk'ab'a' naq ke'xmin li ok chi moosil, tik xkanaak li aatin a'in sa' reheb' laj q'eqchi': kiib' ru na'el: // Aj k'anjel rik'in jalan chik. Toj xik we xk'eeb'al xwa inmoos. Maajo'q'e nintaw inmoos. Ki'el linmoos, ink'a' chik naraj k'anjelak. // Naab'al li yuwa'b'ej nake'xye re li ralal: inmoos. Li aatin naxjot' xwankil li alalb'ej. // Xk'ab'a' li kaxlan namoqk rub'el xsa' li xa'an ak'ach. Jun xamaanaq xhupub'ankil li xa'an ak'ach sa' xb'een li xmolb' re te'moq li kok' ak'ach, naxk'eemank oxib'aq xmolb' li kaxlan chi rub'el, re naq wotz te'moq rik'in li ak'ach, li na'ajmank arin, a'an naq eb' li kok' kaxlan sa' jun paat nake'xtaw li wa'ak ut ha'an te'k'amo'q xb'e li kok' ak'ach chi wa'ak.
Mopan su	Jun paay riyajil li su kelkook xja'aj ut sa' xyanqeb' li qakomon aj Mopan na'elk chi us.
Moqoj	B'isleb' nake'roksi laj mayaq'eqchi', li xnimal a'an chi junil li naxram chi xkab'ichalil li telb' chi chirchook. Qawa' B'ex, naxye naq kab'laju moqoj xkelam li rochoch ut hoob' moqoj xsa'. Jun xaqar rik'in jun ye' uq'b' li xteram li roqechal sa' xb'een li ch'och'. Numenaq jun k'ojok xsa' re li oqech, naxk'e wi nim xsa' li oqech wi ink'a' yal jun miin.
Moqoj	Xmulel li ixim natamk naq nachilmank ru, xkomon rib' rik'in li mok'ok', moqoq.
Moqon k'al	Xk'ab'a' li k'al na'awmank, naq ak yook chi rage'k xq'ehil li awk.
Moqx	Xk'ab'a' chi junil li namoqxo'k. Jun paay li ixim kok' ru, a'an na'ok cho'q moqx, re ttzekamanq. // Xkomon yajel naxk'ul li tz'uumalej, ak ha'an naq namoqxo'k chaq ha' chi sa' junaq xox malaj k'atal. // Xk'ab'a' jun siir li kok't'ort'o'k xch'och'el puub' nake'xyiib' ut naq naye'q'mank malaj natenmank chi pek namoqk, namoqk aj wi' naq yal sak'b'il chi ru tz'ak.
Mortaak u	Jo'ka'an nayeemank re naq nachalk junpaat li wara chi kutank. Xmortaak wu jun k'amok, xb'aan naq xinyo'lek chi q'eq.
Mortans	Jo'ka'an nake'xye re jun paay li ichaj chanchan xxaq li t'orol ichaj, ab'an a'in moko naxt'orob' ta rib', yal nak'iik xxaq ut sa xtiwb'al sa' xyanq chiqb'il wakax.
Motzmook	Li aatin a'in xkomon rib' rik'in li aatin metzmook. Ink'a' sa xyokob'ankil li ch'ina k'uula'al junes, chi motzmook naraj wank.
Moxl	Q'ehen nak'iik sa' tiqwal ch'och' ut sa' kehil ch'och', nimq ru ut moko q'axal nimq ta xkelam li xxaq. Sa' xtoon natiklaak chaq li roq, ab'an maak'a' xche'el. Xalaxxalax naq naxtus rib' li ratz'um, q'anre'ink xb'onol li ratz'um. Chaab'il cho'q xlanb'al li poch, li ob'en, li xut', li b'acha, li tib', wchx. Wankeb' aj wi' li salmoxl, k'erk, tz'ukl, law. // Wankeb' k'aleb'aal Se' moxl, xk'ab'a'eb'. Wank naye'hok re mox , ab'an moko tz'aqal ta chik na'elk li xyaab'.
Moy u	Xyajel naxk'ul xsa' li uhej, mare xb'aan xlub'ik malaj tiklaak yook junaq xyajel sa' li u.
Moyaamil	Li namoyk sa' jun paat, moko yook ta royb'eninkil.

Moychahim	Xnimqaleb' chahim, ab'an moko wankeb' ta xxamlel chi moko wankeb' ta xsaqenkil yal xjuneseb'. Nake'lemtz'unk ru yal xkutum saq'e malaj tz'aqal chahim nake'lemtz'unk wi'. Sa' xjunkab'lal qawa' saq'e, wankeb' waqxaqib' li moychahim, nake'sutink sa' rilom qawa' saq'e ut nake'sututnak sa' xna'ejeb'. Jun re li waqxaqib' chi moychahim, a'an li ruuchich'och' wanko wi' li poyanam ut chi junil li xk'ub'lal ut li xsahob'l ru.
Moymoy	A'in li aatin nayeemank naq ink'a' saqen chi us li naqil. <i>Moymoy ru li kutank hab' naraj, moymoy sa' li wu, ink'a' chik saqen nin'ilok</i>
Mu	Xk'ab'a' chi junil li yamyook nakana chi rub'el li xaqxook, chak'chook malaj helook. Li choq wank xmu. Li ochoch wank xmu. Li che' wank xmu. // Li jwal seeb': Mu raalal laak'ula'al a Kari'. // Mu nake'sutq'iik wi' li ak kamenaqeb'. Ink'a' nake'ilman ru, ab'an wank naq nake'ab'imank nake'eek'ank malaj k'a' ru nake'xtoch'.
Muuxink	Aatin nake'roksi eb' laj K'ajb'om ut naraj xyeeb'al aatink, ab'an nake'xye naq li aatin moko wank ta xxab'onil ut li muuxink tentook wanq xxab'onil. Nake'xye aj wi' re kitz'ok .
Mu'	Xk'ab'a' li awinq toj xb'een wa nak'iresimank sa' naab'alil sa' junaq xna'aj, chi rix a'an nake'jalman xna'aj, ak xyanq xyanq chik na'ok. Qilaq kiib' oxib'aq xk'ab'a'eb': mu' kape, mu' che', mu' pix, mu' ik, mu' tz'i', mu' t'orol ichaj. Nayeemank aj wi' re mu'un .
Mu'un	Xk'ab'a' li awinq toj xb'een waak nak'iresimank sa' naab'alil sa' junaq xna'aj, chi rix a'an nake'jalman xna'aj, ak xyanq xyanq chik na'ok. Qilaq kiib' oxib'aq xk'ab'a'eb': mu'un kape, mu'un che', mu'un pix, mu'un ik, mu'un tz'i', mu'un t'orol ichaj. Nayeemank aj wi' re mu' .
Mu's	Xk'ab'a' li jalan xtenamit. Nayeemank aj wi' mu'us.
Much'	Jo'ka'an jun xyeeb'aal li kak'aal.
Much'uk	A'an jun xch'ool aatin nayehok re naq nak'ajajnak li k'a'aq re ru ut naq na'uxk nume'k sa' xb'een na'eekank, jo' li hu, xxaq pim malaj li k'orech kaxlanwa naru xmuch'b'al. <i>Xinmuch' li k'orech kaxlanwa' sa' xloq'b'al. // Much'i chi us li mul, toja' naq taak'at.</i>
Muchkej	Xk'ab'a' jun li xyajel xjunxaqalil li poyanam ut li xul. Li yajel a'in, a'an naq naxmoch rib' li tib'elej malaj li ich'mul, wank ut naq sa' li sa'ej naxxeq'eb' rib'. Wank saqi muchkej ut wank kaqi muchkej. Nayeemank aj wi' mochkej .
Much'ul	Chi junil li ak much'b'il malaj much'inb'il.
Muheb'aal	Na'ajej b'ar wi' na'uxk muhenk re xnumsinkil li hab' malaj li saq'e. // Jo'ka'an nayeemank re li ochoch b'ar wi' nawank junaq li junkab'al.
Muhel	Chaljenaq sa' li aatin mu, ab'an arin ak ch'olch'ook chik ani naxpatz'. A'an li nab'ehek rik'in li junjunq li poyanam ut naq nakamk a'an chik li nakanaak. Naq naxxib'e rib' junaq li poyanam naru nakanaak li xmuhel aran ut tentook xb'oqb'al malaj xxokb'al chaq. Sa' xchamal xk'a'uxl laj mayab', naxch'olob' naq chi junil, wank xmuhel, jo' li ixim, kenq', ochoch, wchx.
Muhenk	Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq naqakol qib' chi ru li saq'e malaj chi ru li hab'. <i>Yook chi muhenk laj k'ay chi re li ochoch, k'ajo' li hab'. K'a'jo' li saq'e, tinmuhenq b'ayaq rub'el li che'.</i>
Muk	A'an jun paay li nimla che' nake'k'iik sa' kehil ch'och', teb'tookeb' ru li ratz'um, chanchank xwejlal li xik, sununk, na'oksimank sa' rax'uq'un malaj sa' kab'.
Mukaan	Xk'ab'a' jun li loq'laaj tzuul.

Mukuy	Xk'ab'a' jun li ch'ina tz'ik narupupik chi ru iq', ka'paay ru naq wank: wan mukuy k'iiresinb'il chi re kab'lal ut wank xmukuy k'iche'. Wank mukuy q'eq rix li xxik', wank saq ut wank chaacha. Li tzo' nim b'ayaq xtib'el ut li tux saaj rilb'al, junpaat nake'pukank.
Mul	Xk'ab'a' chi junil li yal laatz'ank ut tz'ajinink naxb'aanu. Naq na'ewuuk hulajhulaj xiikil li mul sa' li k'ayil. Us xk'eb'al xna'aj li mul re naq ch'olch'ook b'ar nach'utlaak. // Xk'ab'a' li pim malaj li k'ila che'pim nak'alemank sa' junaq na'ajej xna'aj li awimq. Toj ok we xmaq'b'al inmul. Li mul naq'aak, us xch'utub'ankil ut xyiib'ankil li q'emal ch'och' chi ru cho'q re li awimq.
Mulb'a	Xk'ab'a' li ch'och' naxb'uyub' li b'a naq naxb'ek li xna'aj.
Mulche'	Jo'ka'an nayeemank re li na'ajej numtajenaq li che' nanat'axink chi ru. // Jo'ka'an aj wi' nayeemank re li aatinak naq yalaq k'a' ru nach'ikmank sa' li aatin yal re xsachb'esinkil li jun yook chi ab'ink malaj yal re tnumtaaq li aatin re tpaab'aaq. Mulche' re ru li aatin naxyelaj takchi'inel.
Mu'leb'aal	Ch'och' yiib'anb'il re xk'eeb'al li mu'.
Mulel	Xkomon li aatin mul, ab'an arin ch'olch'ook ani naxpatz'. Xmulel ru kenq'. Xmulel ru tz'amb'a. Xmulel ru ch'aat. Xmulel k'ub'leb'aal tzakahemq.
Mulenb'il	Chi junil li ak k'eb'il mul sa' xb'een re ink'a' tk'utunq. / Jo'ka'an nayeemank re naq ak xe'xb'ut' ch'och' sa' xb'een li kamenaq. Yookeb' xmulenkil li kamenaq naq xinhulak.
Mulenk	Xch'ool aatin naxye resilal naq na'uxk xkutinkil li mul yalaq b'ar. K'ajo nahulak chi ru mulenk laj k'ay ch'op. // Wank li xul nake'mulenk. Li mis naxmule xb'een li xk'ot.
Mulk'ot	Xk'ab'a' jun li ch'ina xul nahulak chi ru wank rub'el li k'ot. Nayeemank aj wi' re b'itonk'ot .
Muluka'	Nake'wank sa' xtoon li kuuk malaj sa' xtoonali oqech, nake'wank aj wi' sa' li q'umet. Sa' li lanlan na'ajej nake'xk'e li xmolb' ut aran nake'yo'laak. Kageb' rix. Moko ra ta nake'xtiw.
Mulul	Xk'ab'a' jun paay li su joom na'ok, ch'ina t'ort'ook ut kaw rib'.
Muluq'ut	A'an xxulel li amoch ch'ina b'arb'ook ut jut'z' li xye, wankatqeb' sa' li roq ha' b'ar wi' nake'yo'laak, moqon chik nake'suq'iik cho'q amoch.
Muqb'il	Wank li k'a' re ru ink'a' chik nak'utunk, maab'ar na'ilmank ru, naraaj xyeeb'al naq muqb'il. Muqb'il li mul, re naq ink'a' nacha'cho'tk yalaq b'ar. Muqb'il li b'an inb'aan, re naq ink'a' nak'extaw li kok'al.
Muqcha	Chi junil li tzakahemq nachaq'ak chi lanb'il ut ch'ikb'il rub'el tiqwal cha malaj ru xaml. Li q'axal naruhanx xmuqchahinkil a'aneb' li okox, li tib', li xq'unal k'ib', li molb', wchx. Nayeemank aj wi' b'acha, lancha . Sa' li aatin a'in li nak'eemank xwankil a'an naq muqb'il rub'el cha. Arin moko toj tentook ta lanb'ilaq, jo'ka'an naq naruhanx xmuqchahinkil: li is, li tz'in, li ox, li ch'ima xmuqchahinkil.
Muqleb'aal	Xk'ab'a' li na'ajej b'ar wi' na'uxk xmuqb'aleb' li poyanam, naq nake'q'ajk nake'sutq'iik.
Muqmuuk	Wank li k'a' re ru moko nak'utunk ta chi kutankil ut moko sa ta rilb'al. Muqmuuk li b'an, re naq ink'a' te'xtaw li kok'al, muqmuuk li tz'i' sa' pim chi k'ak'alenk xul.
Muqmukil na'leb'	Chi junil li seraq' moko yalaq ani ta nanawok re, chi moko junelik ta xseraq'inkil; toj uuchin ani nake'xye wi', jo' li xk'ajb'ankil rix li awk, toj tentook naq li sumsuuk nayeemank wi'
Muqmuukil aatin	Xkomon li aatin moko nayeemank ta yalaq b'ar, xb'aan naq mare naru naxk'am chaq rahilal.

Muquk	Xch'ool aatin naxjuntika naq tentook xk'uulankil junaq li k'a'aaq re ru. Jo'ka'an aj wi' nayeemank re li ak xq'aj xsutq'iik, li poyanam ut li xul. // Muquk ib', a'an naq ink'a' tqaj too'e'xtaw naqamuq aj wi' qib'. Tinmuq wib' re naq ink'a' tinxhaw inb'eelom.
Muqulachaq	Jun ch'ina xul kaw li rix nachak'aknak naq nab'eeek, aj pikol ch'och', nawank aj wi' sa' xk'oteb' li xul.
Muqunel	Li nake'okenk sa' li muquk malaj li wank cho'q xk'anjel li muquk. Ink'a' xe'tamk laj muqunel, a' tana reek' naq q'etq'et li kikamk.
Muqyax	Xk'ab'a' li sutsut iq'.
Murux	Li aatin a'in naxjultika naq q'otoxinb'il rilb'al li ismal jo' reheb' laj b'enk. Murux ru rismal xjolom laj b'enk. // Xkomon rib' rik'in li aatin k'olox.
Musiq'	Xk'ab'a' li iq' nak'anjelak re li poyanam, li xul ut li che'k'aham re naq wangeb' li xyu'am. // Xtz'ap xmusiq', xkam.
Musiq'aal	Xcha'alil li poyanam ut li xul, b'ar wi' nanume'k malaj na'ok li xmusiq'eb'.
Musiq'eb'aal	Na'ajej b'ar wi' na'uxk musiq'ak, xkomon rib' rik'in li musiq'aal.
Musiq'ej	A'an li wank re xjunxaqalil li poyanam, b'ar wi' xokxook li xnimat xloq'alil. Nayeemank aj wi' re musiq'b'ej . Nake'xye sa' li kirisyaanil (paab'aal), naq ha'an li aajel ru xkolb'al re naq ink'a' txik sa' xb'alb'a li poyanam. Cho'q re laj mayab' li musiq'ej moko jalan ta chik, ha'an aj wi' li poyanam, naq nakamk li poyanam, nalajk na'oso'k chi junil, ab'an li nakanaak a'an li muhel.
Musmus hab'	K'ab'a'ej nayeemank naq wanko sa' li hab'al q'e na'ilmank jwal kok' ru sa' qateepal. Li musmushab' jwal naxiik'ob'resi ru li b'e
Mutz'	Xk'ab'a' li moko saqenk ta ril. // Taqlank re xtz'apb'al li rix u. Mutz' laawu, xiikil mul yook chaq chi t'ane'k. Xinixmutz' chi ru, ink'a' xintaw ru k'a' ru xraj xyeeb'al we. // Sa' li b'uuluk, li mutz' jun rajlankil na'elK. Xink'e linmutz'. K'e laamutz', mutz' tz'aqal twaj. // Wank naq nayeemank li aatin a'in re xk'eeb'al resil li k'a' re ru moko ch'olch'ook ta naq yook xb'aanunkil xb'aan junaq li poyanam: Mutz' ru li winq, ink'a' naxk'e reetal naq yookeb'chi relq'ankil li xk'ay. Kama'at li mutz', ink'a' nakaawil aab'e, jo'ka'an naq xatt'ane'k.
Mutz'uk	Xch'ool aatin naxye resilal naq naqatz'ap li qu rik'in li xtz'uumal malaj xmaat' li qu. // Xinxmutz'uuchi li k'uula'al. // Naxmutz' ru chi wu li ixqa'al a'an. // Naq nakoowark naqamutz' li qu.
Mutz'il	Xyajelil li mutz'. Ra li mutz'il, moko nawil ta b'ar tink'e li woq.
Mutz'ul	B'isleb' nake'roksi cho'q re honal laj mayaq'eqchi', li xnimat a'an li xwarik junpaataq mare lajeeb' k'asal aj wi'. Maajun mutz'ul xinwark sa' li yo'lek.
Mutzuy.	A'an jun li ch'ina xul chanchan li motzo', kaw b'ayaq li rixk, naxsuyub' rib' re xkolb'al rib'. Kaqmoyink xb'onol li rix.
Muul	Naq li b'uur nawank rik'in li yeew, li ral nawank a'an li Muul. Chalen chaq q'e kutank, li nimla xul a'in chaab'il cho'q re iiqank. Wank aj wi' naq rixqilal li b'uur nawank rik'in li kawaqy ut li ral a'an aj wi' li muul yalb'an najala b'ayaq xb'aan naq li xye cham li rismal, aal b'ayaq, naq nab'eeek ut sa xk'amb'aleb' xb'e //Xk'ab'a' li ch'och' nake'xb'uyub' li sank, li tenken ut li b'a, nake'risi chaq chi sa' li ch'och' re nake'xyamlesi chaq li xna'ajeb'.
Muulenk	Xch'ool aatin naxjultika resilal naq nak'eemank xmu li mu'un. Yook chi muulenk laj Ko.
Muuq	Xk'ab'a' jun xb'iisul li waj malaj li pim. Naraj naxye naq li xnimat namuqunk li poyanam chi sa'. Jun muuq li k'al. Jun muuq xchamal li pim

	<i>sa' linkok' kape.</i>
Mux	Xk'ab'a' li al ixim nak'eemank chi chaq'ak sa' li uq'un, mux'aj xk'ab'a'. // Xk'ab'a' jun siir li xyajel li aaq nawank sa' xtib'el, kok' t'orox ut puchpuuk ha' chi sa', nayeemank aj wi' re tuux. Li yajel a'in, jwal yib' ru, moko naruhank ta xtiwb'al xtib'el li aaq naq jo'ka'an.
Mux'aj	Xk'ab'a' jun paay li uq'un nayiib'amank rik'in li ixim toj aj ru.
Muxb'il	Chi junil li isinb'il xwankil, sachb'il xloq'al malaj tz'ajninb'il. Muxb'il xsa' li Xna' Chaq'rab'. Muxb'il li ha' naquk', nake'puch'uk len chaq sa' li xyo'lajeb'.
Muxuk	A'an jun li yib' aj na'leb' nab'aanumank. // Maamux li ixim, naxik xmuhel. // Ink'a' us xmuxb'al li sumsukil ixq.
Muy	Nimqi che' nak'iik sa' tiqwal ch'och', najt nak'iik wi', li xq'ol naloq'e'k xb'aan naq a'an, na'ok cho'q toq' malaj k'oy. Li ru nalowe'k. Li xche'el numtajenaq xkawil, a'an ke'roksi chaq laj mayab' sa' li kab'lak ut toj na'oksimank aj wi' cho'q oqech anajwank. Nayeemank aj wi' re kokowal, k'ixji . /Xk'ab'a' na'ajej: Se' Muy.
Muuxink	Aatin nake'roksi eb' laj K'ajb'om ut naraj xyeeb'al atink, ab'an eb' a'an nake'xye naq li aatin moko wank ta xxab'onil ut li muuxink a'an tento wanq xxab'onil. Nake'xye aj wi' re kitz'ok .

N n 	A'in xwaqlajuhil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi', nasiyaak li xyaab' naq li ru'uj aq' naxnat' rib' rik'in xtz'ejwalil li ruuch e wank sa' xb'een e, na'eek'ank chaq li xyaab' li kuxej ut na'elk li iq' sa' li u'uj. Li tz'iib' a'in, juntaq'eet li xyaab' jo' li na'oksimank sa' kaxlanchi'.
Na'	Aatin na'oksimank cho'q re li na'b'ej xb'aaneb' li ralal xk'ajol. K'e <i>b'ayaq wuk'a' a na' b'aanu usilal. B'ar wankat a na'. Jwal numtajenaq xmay naq nakamk li qana'. // Na'echanimank li aatin a'in: inna', aana', xna', qana', eena', xna'eb'.</i> // Li hi'b'ej naxye aj wi' na' re li xna' li rixaqil. Li ixaqilb'ej naxye aj wi' na' re li xna' li xb'eelom, arin nak'utunk li oxloq'ink. // Xna' che': jo'ka'an nayeemank re li che' najjilib'amank sa' xb'een li tz'amb'a' ut sa' xyiitoqil li kab'l chi xkelam. // Xna' cha: jo'ka'an nayeemank re li cha pak'b'il sa' li k'ub'leb'aal tzakahemq, b'ar wi' natz'ab'liik li xaml. // Xna' teken: jo'ka'an nake'yeemank re li teken jwal nimqeb' ut moko nake'iiqank ta, yal kolok nake'xb'aanu. // Xna' kab': jo'ka'an nayeemank re li xxulel li kab' namolb'enk reheb' li xkomon. // Xna' kaxlan, xna' wakax; xna' tz'i'; xna' k'anti', xna' ch'o.
Na'leb'ak	A'an jun li xch'ool aatin naxye resilal naq na'uxk xk'a'uxlankil chi us li k'a' ru li na'ajmank malaj xb'aanunkil. // <i>Xinna'leb'ak chi rix li chaq'rab' xe'xye sa' li puktasib'aal aatin. // Laj k'utunel toj nana'leb'ak chi rix li k'a' ru tk'ut reheb' li kok'al.</i>
Na'nook ru	Juntaq'eet xyaalal na'elk rik'in li aatin nawnook ru. <i>Na'nook ru laj chaab'il k'anjel.</i>
Naab'al	Li aatin a'in naxk'e resil li xk'ihal li k'a' re ru naru rajlankil ut rilb'al. <i>Naab'al xwakax qawa' Sen. Naab'al laj k'anjel yookeb' chi k'anjelak wik'in. Naab'al ru lintz'i' xtamk.</i>
Nach'	Aatin naxk'e resil naq moko najt ta wank li k'a' ru yook xyeeb'al. <i>Nach' wank li wochoch chi re li nimb'e. Nach' wank laj k'ay t'ikr. // Xsalil li aatin nach' a'an li najt. // Aatin na'oksimank re xyeeb'al jo' najtil wank li k'a'aq re ru. Nach' wank li k'ayii. Nach' nanume'k li b'eeleb'al ch'iich' rik'in li wochoch</i>
Nach'ok	Xch'ool aatin naxye resilal naq yook chi hulak chi xk'atq b'ar wank wi' junaq li k'a' re ru malaj li xkutankil li k'anjel. <i>Yook chi nach'ok li b'ut', b'ar wank wi' link'al. Yook chi nach'ok xkamsinkil linwakax</i>
Nacha'chotk	Li aatin a'in naxye naq moko jun ta xna'aj li k'a' re ru malaq ink'a' ch'utub'anb'il li k'a'aq re ru, jo' li ixim, li kenq', li tz'i', ma re yal xpaje'k. <i>Molk'a li ixim a Lu', nacha'chotk yalaq b'ar toq'ob' ru meemux.</i>
Na'chiin	Ha'an aj wi' li aatin na'chin, yal b'an us na'elk naq nayu'mank roq xyaab' sa' xraqik, q'unilal na'elk. Naq yal ka'ch'in roq xyaab', chanchan q'etq'et li yook chi aatinak. Nayeemank aj wi' na'xiin. // Chi ru li alalb'ej a'an li xwankilal li xna' li na'b'ej yuwa'b'ej. Nayeemank aj wi' ixa'an, mel. Tentook na'eechanimank li aatin a'in re naq nach'olaok xyaalal. <i>Inna'chin, aana'chin, xna'chin, qana'chin, eena'chin, xna'chineb'</i>
Nahushut	A'an nayeemank re junaq li poyanam naq nayaab'ak sa' xyaalal moko japjo ta re. <i>Nahushut chi yaab'ak li ixq. Nahushut chi yaab'ak li ch'ina'al. // Nahushut, juntaq'eet xyaalal rik'in li nahuyhut.</i>
Na'ich	Jo'ka'an nake'yeemank re li k'ula'al li kok' ixqa'aleb' naq nake'aatinamank. <i>Na'ich, k'ul aawa. Matyaab'ak a na'ich. // ankeb'</i>

	b'eelomej nake'hulak chi ru xyeeb'al reheb' li rixaqileb' sa' q'unilal: na'iich.
Najt Kutank	A'an jun li aatin nayeemank naq ak xnajto'k kutank, ma'laqaq saqewk. // Aatin nayehok naq xnume' xhonal hulak sa' li k'anjel malaj k'a'atq chik ru. <i>Najt kutan nawa'ak li ch'ina tiix. Najt kutan nake'tehok laj k'ay</i>
Najt roq	Li aatin a'in na'oksimank re xyeeb'al xnimat roq li k'a'atq re ru malaj junaq li poyanam. <i>Najt roq li al. Najt roq li simb'</i>
Najt xtenamit	Jo'ka'an nayeemank re junaq li poyanam nachal chaq sa' jalan tenamit malaj li k'a'atq re ru chi tzakahemj nachal chaq yalaq b'ar. <i>Laj q'an is najt xtenamit. Kiila pay li b'aatal nachal chaq sa' najtil tenamit.</i>
Najt.	A'an li aatin naxjultika xnajtil li k'a' re ru naqil, naqab'i, naqanaw. <i>Najt wank xtenamit laj k'utunel, najt xyanq li k'al xe'raw, Najt xe'tijok laj k'atol mayej. // Xjalanil li aatin najt a'an li nach'</i>
Najter	A'an li aatin naxk'e resil naq ak numenaq xk'utankil malaj xchihab'il. <i>Najter ke'wank laj Aleman sa' qayanq. // Aatin naxk'e resil naq ak numenaq xkutankil li k'a' re ru nakoo'aatinak chi rix. Najter ch'ina'us li k'iche' anaqwank maak'a' chik.</i>
Najto'k	Li k'a' re ru naxik chi najt malaj naxik xhoonalil. <i>Xnajto'k kutank, waklin. Xinnajto'k chaq q'oqyink sa' b'e. Xnajto'k li k'ayil rik'in li wochoch.</i>
Najt xq'e	Jo'ka'an nayeemank re li awinq q'axal nab'ayk chi uuchink malaj chi ochenk. Wankeb' riyajil li ixim najt xq'e, naraj xyeeb'al naq waqib' malaj wuqub' po naq'olmank wi'.
Nak'ab'nak	A'in li aatin nayeemank naq li ru xaml timil nachupk, ab'anan wi chaab'il li si'. <i>Ch'ina'us li ru xaml nak'ab'nak chi us. Sa li pomok tib', nak'ab'nak ru li xaml.</i>
Nalemzt'unk	Jo'ka'an nayeemank re li lem, li k'a'atq ru nalemzt'unk xb'onol malaj chaab'il xmesb'al ru. <i>Nalemzt'unk ru li tz'ak xkanaak naq xaames ru. Chaab'il naq xaach'aj li uk'al nalemzt'unk ru xkanaak. // Wank li ch'ina'usil ch'iich junelik nalemzt'un ru. Nalemzt'unk ru li xq'ol qana' Liin. Nalemzt'unk li q'anch'iich' sa' ruuch re li ixqa'al.</i>
Namaqmotk	Xkomon rib' rik'in li aatin naxixotk. // Numtajenaq li tzakank xinb'aanu namaqmotk linsa'. <i>Ha'an naq nujenaq junaq li k'a'atq re ru nab'ut'mank xsa'.</i>
Namililnak	Jo'ka'an nayeemank naq li nimha' yook chi taze'k xchamal xb'aan naq kaw li hab'. <i>Namililnak li ha' yook chi chalk xb'aan li b'ut'. Naq namililnak li ha' chi chalk ink'a' us li ok chi sa'.</i>
Namusmutk	Juntaq'eet xyaalal na'elk rik'in li aatin nahushutk. <i>Namusmutk chi yaab'ak li ch'ina al. // Jo'ka'an aj wi' nayemank re li hab', naq ink'a' kaw naxk'e. Namusmutk li hab' naq xin'elk sa' li wochoch.</i>
Napekark	A'an naxk'ul li ha' naq nakawuuk, nasaqb'achok malaj napekark. <i>Naxk'ul a'in sa' xk'ab'a' naq nanumtaak li ke. // Jo'ka'an aj wi' naxk'ul li mayer che' ut li mayer b'atq, wi ink'a' chik nake'kete'k xb'aan li hab', li ke, li tiq, tik nake'pekark. Sa' xk'ab'a' a'an ke'ruhan laj nawmayerb'atq chi xch'olob'ankil chan ru naq xwank chaq li yu'am mayer q'e kutank.</i>
Napok'yank	Li aatin a'in na'oksimank re ch'iilank ut q'usuk. // <i>Napok'yank xizelek lix Konsep chi xajok. Junelik napok'yank aatzelek sa' b'e, sik' b'ayaq aak'anjel.</i>
Napumlaak	Jo'ka'an nayemank re li ha' naq naxtaw xna'aj sa' junaq li job'jookil ch'och'. <i>Napumlaak li ha' sa' xneb'aal li wochoch.</i>
Nagaamil	Li aatin a'in naxye naq moko ak k'a'uxlanb'il ta rix li k'a' ru

	nak'a'uxlamank xb'aanunkil xyeeb'al malaj xyiib'ankil. <i>Naqaamil sa' inch'ool naq maak'a' inwa. // Wank naq li k'a' re ru nasachk sa' ch'oolej ut naqaamil sa' xch'ool; a'an aj wi' li xyaalal. Naqaamil sa' inch'ool naq hulaj tinxik chi b'EEK.</i>
Nat'ok	Xch'ool aatin naxk'e resil naq junaq li k'a'aq re ru nak'eemank iiq sa' xb'een re xnat'b'al. <i>Maanat' woq chi ru li tem. // Xtenb'al malaj xlaq'ab'ankil chi kaw.</i>
Nat'leb'	Li nak'anjelak cho'q re xnat'b'al malaj xchapb'al junaq li k'a' re ru. Nat'leb' hu nayemank re li ch'ina k'anjelob'aal nachapmank wi' li hu naq naab'al xsa'.
Nat'nook	Chi junil li wank chi rub'el junaq chik k'a' re ru, aal ut ink'a' naru elk xb'aan. <i>Nat'nook li che' xb'aan li b'eleb'aal ch'iich'. // Li hu malaj chaq'rab' ink'a' nanumsiik. Toj nat'nook li qahu se' poopol, maji' nake'xnumsi rik'in laj raqol aatin.</i>
Naw	Ch'oolej aatin yook chi xtaqlankil li xkab' poyanam re tixnaw li k'a' ru naxye re. <i>Ink'a' ninnaw. Moko ninnaw ta. // Xxe' li aatin nawok ut na'oksimank re xtz'aqob'resinkil xyaalal naab'al chik raatinul xnimqal na'leb'. Nawchahim. Nawpoyanam. Nawche'k'aham. Nawch'och'. Nawk'a'uxl. Nawmayerb'aq. Naw'ajl. Utwx.</i>
Nawal	Sa' xna'leb' laj Mayab' naxch'olob' naq li nawal, a'an li nab'eresink re li xyu'am li junjunq chi poyanam. Naq jwal kaw rib' junaq li poyanam, naru naxsutq'isi rib' jo' li xnawal. Ak re re xnawal li junjunq, ab'an li tz'aqal tustuuk ru a'an li xnawalil li kutank nayo'laak wi' li junjunq. Naq nayo'laak junaq li poyanam ak ch'olch'ook k'a' ru li xmuhel malaj li xnawal ut ha'an tb'eeresinq re chi junil li xyu'am chalen. Junmay rajlankil li kutank wank ut junmay li xnawalil. Li nawal xkomon rib' rik'in li pohol chahimal. <i>// Aj nawal chankeb' re li nab'aanunk sachb'ach'oolejil na'leb'.</i>
Nawno ru	Li aatin a'in na'oksimank re xyeeb'al naq li k'a' re ru malaj li poyanam nawb'il ru. <i>Nawnook ru ani na'elq'ank kaxlan. Nawnook ru li nayiib'ank chaab'il kaxlan wa.</i>
Nawok	Li aatin a'in naxye resilal naq na'uxk hulak sa' junaq na'ajej maji' ilb'il, malaj rula'ninkil junaq k'aleb'aal. <i>// Naxye resilal li k'a' ru ch'olch'ook xyaalal chi qu. Ninnaw ru li winq a'an. Ninnaw xyaalal li chaq'rab' chi rix xwankilal li poyanam. Us xnawb'al rajlankil li kutank sa' li qajleb'aal Mayab'.</i>
Nawom	Chi junil li ak nawb'il malaj li toj tentook tnawmanq.
Nawonel	Li wank xnawon chi rix junaq li na'leb': <i>Aj nawonel chaq'rab'.</i>
Nahuq'	K'aham pim nawank sa' kehil ch'och', chanchan li isk'aham. B'an li pim a'in. <i>// Sa' li aatin a'in eljenaq chaq xk'ab'a' li tenamit Se' Nawuq'.</i>
Naw'uuch	Xk'ab'a' li nak'ulunk, nanume'k sa' li rulul li poyanam naq yook chi wark ut naq na'ajk ru wank sa' xch'ool malaj sachjenaq sa' xch'ool li xril sa' li xwara. Nayeemank aj wi' re matk' .
Naxb'ooko rib'	A'an naq na'el xb'ook sa' xk'ab'a' li tiq. Li b'ook moko junelik ta nak'utunk, ab'an yook chi elk junelik sa' li ha', sa' li che'k'aham ut sa' xtib'el li poyanam ut li xul. Li na'elk chi b'ookil nasutq'iik cho'q ha' ut nat'ane'k chaq chi hab'il.
Na'xiin	Ha'an aj wi' li aatin na'xin, yal b'an jwal us na'elk naq nayu'mank roq xyaab' sa' xraqik, q'unilal na'elk. Naq yal ka'ch'in roq xyaab', chanchan q'etq'et li yook chi aatinak. Jun li aatin na'oksimank re xk'eeb'al xloq'al li cheek'al poyanam. Nayeemank aj wi' na'chiin.

Na'xin	Aatin nake'roksi li kok'al malaj li saaj poyanam, re xk'eb'al xsahilaleb' li xch'ool li cheekel ixq. Li teelom ut li ixqa'al nake'xye na'xin re li qanda'chin ut a'an nake'xchaq'b'e: sa ch'ool. Nayeemank re raatinul sahil ch'oolej. Nayemank aj wi' na'chin . // Jo'ka'an naxye li kisumlaak malaj xkub'eek xha' re li qanda'chin ki'aatinak chi rix naq x'uxk chaq a na'leb' a'an. Ab'an li aatin a'in toj na'eechanimank: inna'xin, aana'xin, xna'xin, qana'xin, eena'xin, xna'xineb'.
Naxirxotk	Aatin nayeemank naq junaq li poyanam malaj junaq li xul nasipook xsa' mare xb'aan yajel malaj numtajenaq li k'a'aq re ru xtzaka. // <i>Xnumtaak li wa'ak xinb'aanu naxirxotk linsa'. Li k'uula'al naxirxotk li xsa' xb'aan li lukum.</i>
Neb'a'il	Xyaalalil wank wi' li neb'a', majelal, rahilal malaj junaatalil. <i>Ra li neb'a'il ab'an tentook tqayal qaq'e chi risinkil qib' chi sa'. Li neb'a'il ha'an maak'a' li tzolok sa' li qateepal b'arwi' tentook raj li kawresiik re naq tqanaw raj roksinkil li k'a' ru wank qe. K'a' ut naq numtajenaq xk'ihal li qakomon aj ralch'och' wank sa' li neb'a'il.</i>
Neb'a'yox	Jo'ka'an nake'yeemank re li poyanam moko tz'aqaleb' ta re ru, sa' xk'ab'a' a'an ink'a' nake'ruhank chi sik'b'al rib'eb', yal nake'xtz'aama li xtzakehemqeb'. Li aatin a'in kiib' k'uub'k'uuk wi': Neb'a'-Dios // Neb'a'yox. Nak'a'uxlamank naq li aatin a'in toj kitiklaak naq ke'k'ulunk laj junpak'al palaw.
Neb'a'	Ha'an li aatin na'oksimank cho'q re xjultikankil li maak'a' k'a' ru re, elajik naxtaw xtzakahemq, jwal t'uru'. Ka'paay ru li neb'a': kaqineb'a': ha'aneb' li neb'a' q'etq'eteb', aj kaqaleb', wech'eb' re ut maak'a' usilal rik'ineb'. Saqi neb'a': ha'aneb' li q'unek', sa nake'ril tenq'ank, chi anchal xch'ool nake'xb'aanu xk'anjeleb'. Xsalil li aatin a'an: B'ihom . // Jo'ka'an nake'yeemank re li kok'al kamenaqeb' xna' xyuwa'. // Xson neb'a': jo'ka'an xk'ab'a' jun xyaab' li wajb' sa' puk'wajb'.
Neb'a	Xk'ab'a' li na'ajej wank chi re li ochoch malaj chi re junaq li tzoleb'aal. Nayeemank aj wi' neb'aal, neb'an . <i>Nim xneb'a rochoch qawa' Tin Poop.</i>
Neb'aal	Xk'ab'a' li na'ajej wank chi re li ochoch malaj chi re junaq li tzoleb'aal. Nayeemank aj wi' neb'a, neb'an . <i>Nim xneb'aal rochoch qawa' Tin Poop.</i>
Neb'an	Xk'ab'a' li na'ajej wank chi re li ochoch malaj chi re junaq li tzoleb'aal. Nayeemank aj wi' neb'a, neb'aal . <i>Nim xneb'an rochoch qawa' Tin Poop.</i>
Neel	Xk'ab'a' li ixq chaljenaq sa' li kaxlanchi'.
Niik	Xk'ab'a' naq naxmiik'isi rib' li ruuchich'och', wank naq jwal timil na'ek'ank ut wank naq kaw naxk'e. Xiwajel naq na'eek'ank chi kaw, xb'aan naq naxt'an li k'a'aq re ru malaj nahame'k li kab'l, li tzuul, li pek, li q'a xb'aan li xmetz'ew. // Naq yookeb' chi wark li kok'al ut naxk'e li niik, tentook xb'oqb'aleb' li kok'al re ink'a' te'k'ame'q xmuhel xb'aan li niik. Nayeemank aj wi': hiik', hiik .
Nikte'	Xk'ab'a'eb' rixqilal qaxe'toonil aj Mayab'. Kichalk chaq sa' li aatin Yukateko. Atz'am na'elk.
Nikte' ha'	Xk'ab'a' jun siir li pim nimq ru xxaq nak'iik sa' li k'aknaab' ut saq naratz'uma.
Nim	Naxjultika qe chan ru xnimal li k'a' re ru li na'ilmak malaj xch'e'mank. // Xsalil ru li aatin nim a'an ka'ch'in. <i>Nim xb'as linpo'ot xkanab' laj kemonel. Nim xteram li eeb'. Nim xwankil li mayejak.</i>
Nima'	Xk'ab'a' li yo'yookil ut chamal ha', kaw roq ut nim ru. Nayeemank aj wi' re nimha' . A'ineb' xk'ab'a' kiib' oxib' li nimha' wank sa' xteepal laj

	q'eqchi': Q'otoxha' Polochik, Q'anwinik, Chamha', Chajmayik, Se'b'ool, Raxruha', Ikb'olay, Chi Xoy, Samastun, B'elehu', uchx.
Nimajwal	Naxk'ab'a'ink li wankilal malaj li nimal uhil. Ka'aj wi' na'oksimank naq napatz'mank xk'ab'a' li Qaawa'. Nimajwal Ajaw. Nimajwal qamama' Xukaneb'.
Nimank	A'an li xch'ool aatin naxye resilal naq li k'a' re ru naterq'uuk rilb'al. Xnimank li aaq, us xk'ayinkil. // Nasaho'k sa' inch'ool, xb'aan naq yook chi nimank linkach'in. // Xsalil li nimank a'an li k'osk.
Nimb'e	Xk'ab'a' li nimla b'e tusb'il li pek chi ru.
Nimha'	Xk'ab'a' li yo'yookil ha' jwal cham, kaw roq' ut nim ru. Nayemank aj wi' re nima' . A'ineb' xk'ab'a' kiib' oxib' li nimha' wank sa' xteepal laj q'eqchi': Polochik, Q'anwinik, Chama', Chajmayik, Se'b'ool, Raxruha', se' Ik'b'olay, Chi Xoy, Samastun, B'elehu', utwx.
Nimla b'anleb'aal	A'an jun li nimla kab'l b'ar wi' nake'k'ule'k li yaj re naq te'b'ane'q. k'iila paay ru, wank chi siib'il ut wank aj wi' chi tojb'il. Li siib'il ha'an li b'anleb'aal, awab'ejilal nach'oolanink re, aran chi maatan nake'wank li yaj. Li tojb'il ha'an li nake'wank yalaq b'ar malaj xjuneseb' nake'ril rib', tertook xtojb'al li wank aran, xb'aan laj eechal re.
Nimla ha'	Chi junil li yo'leb'aal ha' jwal nimqeb' ut kaweb' roq, moko nake'chaqik ta sa' li saq'ehil. // Xk'ab'a' jun li k'aleb'aal wank sa' xteepalil laj Q'eqchi'. Se' nimla Ha'.
Nimq'e	Xk'ab'a' li xnimal kaalkab'ik na'uxk sa' junaq kutank re xk'eeb'al xwankil xloq'al li Qaawa', tenamit malaj yal sahil ch'oolejil. Nimq'e naraj xyeeb'al kutank jwal nim ru.
Nimqi k'amk'ot	Xb'eeleb'aal li tzakahemq naq ak tz'ub'b'il chik li xsahil ut li rusil xb'aan li xq'ol'ixil li kok' k'amk'ot. Nim xsa', nalot'oxink xsa' ut mare kahib' k'utub' roq ut naxtiq chaq roq li kok' k'amk'ot. Naq naxk'ul rib' rik'in li kok' k'amk'ot ch'ina t'u't'u xsa' ut wank jun li xpirk'. / Naq nahulak chi re li it natiiko'k rix, nayeemank re xmaril sooyom malaj mam.
Noq'	Awinq nak'iik sa' tiqwal ch'och'. Wank xk'anjel chi ru li poyanam, xb'aan naq naroksi li ru cho'q re xyiib'ankil li t'irk. Noq' aj wi' xk'ab'a' li ru ut a'an aj wi' nayemank re naq ak xyiib'amank chi k'ahamil. Sa' xteepal Chi K'ajb'om, junxil kutank q'axal nake'raw li noq' ut nake'xyiib' chi noq'il. Naq ak xchaqik li ru, nach'oqmank. Chi rix a'an nach'oxmank. Ch'oxok noq' chankeb' re. Napitz'mank li xnaq'. Pitz'ok noq' chankeb' re. Na'oksimank li peteet re xk'ahamankil, naq yook chi nimank roq li noq' nab'otmank rix toj reetal nat'orq'iik ut tixtaw xnimal li xb'iisul, jun pek chankeb' re. // Tuux xk'ab'a' li noq' naq ak pitz'b'il chik li xnaq'. Mes ru la ra chi tuux noq' moko chi t'ikr ta. // Saqsaq xb'onol li noq', Jo'ka'an naq ani naxiwak ut nasago' chi us, nayeemank: noq' xsa' re xkana.
Noq'al	Xkomon li aatin noq', ab'an arin ch'olch'ook li naxpatz'. Nayeemank aj wi' noq'il . Xe'xkelo xnoq'al laapo'ot. Xinloq' xnoq'al laawex re tintikib' xkemb'al hulaj.
Noq'che'	Saajil che' q'un ru xxaq ut saq xsa' li xche'el. Tiik rix naq nak'iik ut b'aq xsa', us cho'q re li xuxuul malaq li saqche' sa' li kab'lak.
Noq'il	Xkomon li aatin noq', ab'an arin ch'olch'ook chik li naxpatz'. Nayeemank aj wi' noq'al .
Nub'aal	Xk'ab'a' xb'e li ch'och' ut reetalil b'ar wi' nanume'k xnimal xch'och' junaq poyanam rik'in chik junaq poyanam; junaq tenamit rik'in chik junaq tenamit. Nayeemank aj wi' re nub'ajl, kaam.

Nub'b'il	Jo'ka'an nayeemank re li xtz'uumal e naq kaw tz'apink, maak'a' naru xch'ikb'al chi sa'.
Nub'nuuk	Tz'aptz'ook chi kaw, kama' li xtz'uumal e naq natz'apmank chi kaw. Aatin na'oksimank re xyeeb'al chan ru rilob'aal junaq li poyanam. <i>Nub'nuuk re li ch'ina xa'an.Nub'nuuk re li al.</i>
Nub'ajl	Xk'ab'a' xb'e li ch'och' ut reetalil b'ar wi' nanume'k xnimal xch'och' junaq poyanam rik'in chik junaq poyanam; junaq tenamit rik'in chik junaq tenamit. Nayeemank aj wi' re nub'aal, kaam.
Nujak	Naq xtaw xnimal malaj xteram li k'a' re ru naqak'e sa' xna'aj naqaye naq xnujak. <i>Xnujak li ha' sa' li kukb'. Xnujak insa' xb'aan li uq'un. Xnujak li saak xb'aan li ixim.</i>
Nujenaq	A'an li aatin naxye resil naq moko naru ta chik xk'eeb'al xkomon, xb'aan naq nujenaq. <i>Nujenaq li poyanam sa' li b'eleb'aal ch'iich: Nujenaq li ixim sa' li chakach. // Xsalil li aatin a'an: maak'a' xsa' ut li yamyook</i>
Num atz'am	Nayeemank naq li tzakahemj numtajenaq ratz'amil. <i>Ink'a' sa laawik, num atz'am xaak'e. Num atz'am x'el laatib'.</i>
Num b'an	Li aatin a'in nayeemank naq jwal naab'al xb'anol li k'a' re ru nak'eemank malaj na'oksimank ut moko aajel ta ru. <i>Num b'an laapomb'il tib' xak'e. Naq num b'an ru li ha', kosa ruk'b'al</i>
Num chaq'	Naq nanumtaak xchaq'al li ki'il q'een malaj li tzakahemq. <i>//Juntaq'eet aj wi' xyeeb'al rik'ineb' li aatin, num ik, num k'a, num ki', num ra, num sup; Num chaq' li raxtul, maamin chik sa xlowb'al. Num ik xaak'e xtib'el laawa.</i>
Numay	Xk'ab'a' jun li yajel natikla xb'aan xtiqwal xb'ookeb' li xa'an tz'i' naq yookeb' ru malaj naq toja' yookeb' chi alank. Nayeemank aj wi' chaqi'ixk.
Nume'k	A'an jun xch'ool aatin naxye resilal ut na'oksimank re xyeeb'al li xb'aanumank, xyeemank, xk'ulmank. <i>// Xnume'k li hab' kaw xk'e. // Xnume'k li wech'ok ib'. // Xnume'k li nimq'e.</i>
Nume'sa'	Yajel naxk'ul li poyanam ut li xul naq nachalk lix xha' chi xsa', kok' xsa' naxik chi k'otak ut li xtz'eqom haha' ru. Wi ink'a' naxb'an rib' chi junpaat naru nalub'tasiik xb'aan ut tkamq.
Numleb' ha'	Xk'ab'a' li b'olch'iich' malaj b'oltoq' nanume'k wi' li ha' re naxik sa' li tenamit malaj sa' li junjung chi ochoch.
Numleb'aal	Na'ajej b'ar wi' naru nume'k.
Nums	Reetalil malaj xb'ook naxkanab' li xul ut li tz'i' nayohob'k, narutz' roq li xul ut fixtaaqi.
Numsink	Xnumsinkil sa' jalan na'ajej junaq k'a'aaq re ru. Sa' naab'al li k'anjel naruhan rok sinkil li aatin numsink. <i>//Ninnumsink esil sa' li puktesib'aal aatin. //Yook chi numsink ula' sa' rokeb'aal li b'anleb'aal laj k'ak'aalenel.</i>
Numtajenaq	Naxk'e resil xk'ihal li k'a' re ru. <i>Numtajenaq xmotzo'il li raxtul. // A'in jun li aatin xkomon rib' rik'in li xiikil, k'ajo' ut li numtajenaq. Aatin nak'ehok esil chi rix li poyanam naq josq', tuulan, aj tik'ti', aj kalajenaq, sak'a', wchx . Numtajenaq tuulan li ch'ina'al. // Jo'ka'an nayeemank re li k'a'atq re ru. // Jo'ka'an aj wi' ru li awimj naq q'anq'an, kaqkaq malaj chaq' chi us. Numtajenaq xkaqal li ik.</i>
Numx	Xk'ab'a' li nume'k chi ru li ha' sa' yu'lenk ib'. Xinket chi numx, xq'axb'al li nima' Chi K'ajb'om. / Aj numx: Jo'ka'an nayeemank re li naxnaw numxik. / Xk'ab'a' jun siir li kok' xul nake'b'ehok sa' xb'een li ha', kok'

	chak'chookeb'.
Numxik	Li aatin naxye resilal li k'a'ru nake'xb'aanu li xxulel li ha'. Jo' aj wi' naru xb'aanunkil li poyanam sa' li ha', na'ajej yiib'anb'il cho'q re numxik. Laa'in ninnaw li numxik. <i>Nake'numxik li poyanam. Nake'numxik li kar. Nake'numxik li patux, nake'numxik chi xjunil li xul. Wan junqaq li xnimqal tz'ik ak re aj wi' li palaw, nake' numxik.</i>
Nun	Awinq xkomon li kenq' naxk'ahama rib'. Q'axal sa nak'iik sa' li kehil ch'och'. Ch'ina'us li xnaq' li nun wank k'ila paay li xb'onol ut wank tzipixtzipix rix. Q'axal sa xtiwb'al li nun chi wank xya'al ut chi tz'u'ujil. Wank jun k'aleb'aal Karchá, Se' Nun xk'ab'a'.
Nuq'uk	Xch'ool aatin naxye resilal naq xb'een wa na'ok junaq k'a'aq re ru sa' li qe, ab'an chi moko hab'lenb'il ta, nanuq'mank ut nanume'k sa' qaxolol. <i>//Xinnuq' li b'an re li raxkehob'. //Ink'a' naxnaw nuq'uk b'an linmama'. //Xnuq' li b'aq li tz'i'.</i>
Nuq'ul	B'isleb' nake'roksi laj mayaq'eqchi', a'an li jo'nimal naruhank chi xnuq'b'al li poyanam sa' xyaalal. <i>Xaayal ta jun nuq'ul li maak xiik' aj ha', wa' xb'eenil, ma xk'ihal ta xaq.</i>
Nutz	Jo'ka'an xk'ab'a' jun paay rilob'al li poyanam malaj li xul, a'an naq ch'ina ch'ukch'uuk li ru.

	A'in jun chik xna' li tz'iib' na'osimank sa' li aatinob'aal q'eqchi', naru roksinkil xjunes xb'aan naq wank xyaab'aal chirib'il rib'.
O	Nimla che' nak'iik sa' luuluhil ch'och' ut sa' kehil ch'och'. T'ort'ookl li ru ut wank xtumb'il. Tzakahemq li o, naru xlowb'al yal chi kama'an ut naru cho'q xtib'el li wa. Wank o, sa ut wank ki'ki' malaj pitz'pitz' xtzakankil. Nayeemank aj wi' on, un. /Li aatin a'in na'oksimank cho'q xk'ab'a' na'ajej ut xsum xk'ab'a' poyanam. Se' O; Chi O; Kantel O.
O'b'ix	Rajlankil li kutank, naraj xyeeb'al toj sa' hoob' kutank. O'b'ix <i>tinhulaq eerik'in.</i>
O'b'ixer	Rajlankil li kutank, naraj xyeeb'al hoob' kutank xnumik. O'b'ixer <i>kinhulak chaq eerik'in.</i>
Ob'el	Kok'che' nak'iik rub'el nimqi che' malaj sa' yamyookil na'ajej. Sirsookeb' li xxaq ut q'un ru. Naq nayiib'amank li b'acha kar, nalanmank sa' ob'el re naq jwal sununk naq nachaq'ak. Jaq'jaq' b'ayaq xb'ook li ob'el. Tok'ox rix li xche'el ut q'un li xch'ool jo'ka'an naq moko kawil che' ta. Ka' paay ru, jun nachamo'k ut jun ink'a' cham nak'iik, saqchujink rix li xxaq.
Ob'en	Lanb'il wa tib' xsa'. Ka'paay ru: //Xorb'il ob'en, ha'an naq yal nake'xxor, nake'xk'e tib' ut xyu, nake'xlan sa' q'eheh, chi rix a'an nake'xchiq kiib' oxib'aq honal. //Puq'b'il ob'en: xb'een waak nake'xjuy li uq'un t'oqt'ook chi us, nake'royb'eni naq nakeho'k, nake'xk'e chi ru q'eheh, nake'xk'e xyu ut tib' chi sa', nake'xlan, nake'xb'ak', chi rix a'an, nake'xchiq kiib' oxib'aq honal. Nayeemank aj wi re ub'en.
Ob'enak	Xch'ool aatin naxye resilal naq nayib'amank naab'al li ob'en. <i>Naxnaw ob'enak linna'. Moko yalaq ani ta na'ob'enak. Nakat'ob'enak laa'at pe' yaal.</i>
Ob'rote'	Jun toon li che', moko q'axal nanimank ta li xsa' li xtoonol. Isb' ru xxaq ut q'es b'ayaq ru. Q'axal us ch'oq re li xb'anol li wax aj yajel malaj cho'q re xtuqub'ankil li xch'i'ch'i'al li jolom. //Nayeemank aj wi' re hob'rote', chob'rokte', hob'rukte'.
Och	Xk'ab'a' li hal naq toj al chi us, toj maak'a' riximul. <i>Toj och link'al, toj nahulak tana sa' ho'laju kutank yooq chinimqi ocho'k.</i> //Xsum k'ab'a'ej sa' xteepalil aj q'eqchi'.
Ochb'een	Xk'ab'a' li wank chi xk'atq junaq chik li napatz'mank sa' li aatinak. Nayeemank aj wi' echb'een, uchb'een, ichb'een. Li aatin a'in na'eechanimank chi jo'ka'in: wochb'een, aawochb'een, rochb'een, qochb'een, eerochb'een, rochb'eeneb'. /Wank naq na'oksimank re xyeeb'al naq ixaqilej li napatz'mank.
Ochoch	Xk'ab'a' li na'ajej nawank wi' li poyananm chi q'eq ut chi kutank. <i>Toj maak'a' wochoch, yal se' to' kab'l wanko. Sa' li kab'laju xb'e li po, tinwa'tesi li wochoch.</i> /Wankeb' rochoch li xul. Rochoch ch'ub', rochoch kab', rochoch tz'i', rochoch kaxlan, rochoch wakax. //Wankeb' k'anjelob'aal wank rochochil: rochoch ch'iich', rochoch b'eleb'aal ch'iich', rochoch kaxlan lem. //Wank rochoch li hal, li si'. //Li ochoch kab'lanb'il, wank nimq ut wank kok', wank k'im xb'een wank ut naq

	k'imal ch'iich'; wank tz'ak malaj che' li xkuukul. IL li aatin.
Ochochnaal	Na'ajej b'ar wi' na'uxk xnumsinkil li q'eqyink yal kiib' oxib'aq kutank.
Ojb'	Yajel naxk'ut rib' sa' li xja'aj li poyanam, naxk'e xtib'l jolom, tiq ut naya'lenk li xnaq' u ut li u'uj. <i>Li ojb' ch'i'ch'i' naxb'aanu.</i>
Ojoj	Kok'che' nak'iik sa' mu ut sa' tiqwal ch'och'. Nimq b'ayaq ru li xxaq ut q'un ru, us cho'q re xmesb'al it. Moko wank ta xb'ook li xxaq.
Okeb'aal	Chi junil li naruhank wi' ok chi sa' junaq li tz'aptz'ook.
Okes	Xk'ab'a li ha' li nanume'k chaq sa' xb'een li ochoch naq hopol, pahalk malaj pejelk. <i>Okes xb'een li wochoch. Yook chi ok li okes chi ru li k'im, xb'aan naq kaw li hab'.</i>
Okleb'	Li nak'anjelak cho'q re li ok, mare tumin malaj junaq aatin, junaq esil. Nayeemank aj wi' okeb'l.
Okox	Xk'ab'a' jun raqal li yu'amej xkomon rib' rik'in li che'pim, nak'iik chi rix li che', sa' ch'och', sa' mul malaj sa' li tib'elej, ab'an tentook wanq sa' mu. Naab'al paayeb' ru: silip, asam, olokok, xk'aat, saqi okox, k'upitok', raxch'ejej, ch'ureq, mo'. Jun siir chik li moko naruhank ta xtzakankileb', nake'yoob'ank yajel malaj nake'kamsink. //Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq junaq li poyanam met' roq ut nim xxaq li xpunit naroksi, ab'an a'in yal najuntaq'eetimank k'in chan na'ilok li okox.
Oksinb'il	A'an jun li aatin naab'al li xyaalal na'elk: junaq li k'a'aq re ru chi rix ochoch wank ut na'oksimank sa' ochoch re naq maak'a' na'ok re. <i>Oksinb'il li si' sa' li ochoch re naq ink'a' nat'aaqak. Oksinb'il li aaq sa' koral re naq ink'a' na'eelelik. //Jun chik xyaalalil a'an naq li aq'ej moko ak' ta chik naq naloq'mank. Oksinb'il li wex xinloq'. Oksinb'il li xaab' xe'xsi we //Yal oksinb'il li yajel yook chi tawasink re qaawa' Manu'.</i>
Oksink	Li aatin a'in naab'al paay ru xyaalal na'elk. //Jun cho'q re jultikankil xb'aatal li poyanam. //jun chik a'an numsinkil li k'a'aq re ru chi sa'. //Ink'a' nake'oksink sa' li b'anleb'aal laj k'aak'alenel okeb'aal. //Xsalil li oksink, a'an li isink
Olokok	Jun paay li okox nak'iik chi rix li q'umet, q'eqmoyink ut yolyol li rilb'al. <i>Sununk xtiwb'al chi wank xya'al malaj sa' b'ach'a.</i>
Olola'	Jun paay li t'oqpim nak'iik sa' q'un ruhil ch'och', naab'al xkok' xaq na'elk ut ruq'b', ab'an moko cham ta nak'iik, mare yal jun tzelek xchamal nahulak.
Omax	Jun saajil che' nak'iik sa' kehil ch'och', us cho'q si' ut cho'q kuuk malaj tz'amb'a.
On	Xnajter k'ab'a' li nimla che' nak'iik sa' luuluhil ch'och' ut sa' kehil ch'och'. T'ort'ook li ru ut wank xtumb'il. Tzakahemq li on, naru xlowb'al yal chi kama'an ut naru wanq xwahil. Wank on jwal sa ut wank ki'ki' malaj pitz'pitz', moko sa ta. Nayeemank aj wi' o, un.
Onk	Xk'ab'a' jun toon li saajil che', q'un li che' a'in, nayut'uxink xsa', elajik nachaqik. Chanchan naq maak'a' na'oksimank wi' li che' a'in.
Onoch	Jun paay li nimla che', nak'iik sa' tiqwal ch'och'. Chi rix li xche'el naxk'e li ru chanchan li kakaw.
Oq	B'isleb' nake'roksi laj mayaq'eqchi', li ximal a'an li naxram xkelam roq li nimla poyanam.
Oqech	Xk'ab'a' li nakuutunk re li kab'l. Kawil che' na'ok, a'an li elajik naq'umetirk. <i>Us cho'q oqech li k'ante', tza'aj, ji, muy, lamuuxche', aq'a'al, saq'amam, wchx.</i>

Oqechal	Aatin na'oksimank cho'q roq li ochoch, ab'an arin ak ch'olch'ook chik li naxpatz'. <i>Roqechal wochoch. Roqeqchal q'a. Roqechal inke'leb'. Roqechal inch'aat.</i>
Oqel	Li natiklaak wi' malaj naruhanak wi' junaq li k'a' re ru. <i>Tinxik xk'amb'al wiyaj tz'i' toj sa' roqel. Xik we xk'amb'al inha' toj sa' roqel.</i>
Oqob'	Nimla che' nak'iik sa' kehil ch'och'. Tiik rix ut naab'al xtuxb' na'el. Ox xalax li xxaq ut b'an. Q'axal us cho'q si', nak'atk chi rax. Rajlal chihab' nak'ajb'ak, nat'ane'k li xxaq chanchan xchaqik naq nak'utunk, ab'an rax li xche'el. Li ru kok' t'ort'ook ut tziktzook rix chanchan xk'ixel, ab'an moko nak'ob'ok ta.
Oratul	Jun paay li tul jwal nim xsa' li xtoon ut li ru chikchook naq naxk'e, ab'an q'axal kok' ut wank xnaq'.
Osob'tesihom	Li ak osob'tesinb'il malaj li toj t-osob'tesimanq.
Osob'tesink	A'an jun xch'ool aatin ut naxye resilal naq xiikil li usilal chalk re sa' xb'een li poyanam. Li nake'osob'tesink a'aneb' li ak xk'ulub'eb' aj wi'. <i>//Li osob'tesink, wan xloq'al chi ru li Ajaw.</i>
Osob'tesinb'il ha'	Xk'ab'a' li ha' tijininb'il xb'een xb'aan laj k'ehol miix ut naxk'e ratz'amil. Li na'leb' a'in toj xe'xk'am chaq laj junpak'al palaw.
Ow	Xul nayo'laak ut junelik sa' pim nawank, q'anchaahink rix. Kotox kotox chi saq ut chi q'eq rismal ru'uj li xye. <i>Aj ow tz'aqal xk'ab'a'.</i>
Ox	Awinq nawank sa' tiqwal ch'och'. Nimq ru xxaq ut li xxe' na'oksimank cho'q tzakahemq. Sa' jun toon naru naxk'e hoob' malaj waqib' li xxe'. Naq natixk chi us li ox, namoqk chaq li xxe' ut ink'a' chik naru roksinkil cho'q tzakahemq. Naru aj wi' xchiqb'al li ralkun li ox cho'q tzakahemq ut cho'q re xkub'sinkil xya'al xtu' li ixq maak'a' xya'al xtu'. Ox paay riyajil li ox : Saqi ox, kaqi ox, tz'in ox. Eb' laj K'ajb'om ut laj Lankin tz'aqal aj awol oxeb'.
Ox'eek'	Xk'ab'a' jun li na'ajej wank sa' xteepal Chi K'ajb'om. A'an aj wi' xk'ab'a' li nimha' nanume'k sa' li na'ajej a'an. <i>//Xk'ab'a' jun paay li pim</i>
Oxej	Li aatin oxej naxye resil naq toj chi ru oxib' kutank uxmanq li nayeemank malaj li na'ajmank. <i>Oxej te'kulunq laj ch'olol b'e</i>
Oxk'oot	Li aatin a'in naxch'olob' ut naraj xyeeb'al naq oxib' tasal naq wank li k'a'aq re ru. <i>Oxk'oot xb'een rochochil li poopol.</i>
Oxloq'	A'in na raj xyeeb'al naq oxib' sut naloq'mank. <i>//Naraj xyeeb'al naq numtajenaq xloq'al (oxib' sut li xloq'al). Oxloq' taawil laana' laayuwa'.</i>
Oxloq'ink	Li oxloq'ink a'an xk'eeb'al xloq'al chi xjunil li k'a' re ru. <i>Tentook taawoxloq'i laana', laayuwa'. Us roxloq'inkil li loq'laj ha', loq'laj xaml, loq'laj saq'e. //Xsalil li oxloq'ink a'an li tz'eqtaanank, majewank.</i>
Oxxukuut	Li aatin a'in naxch'olob' ut naxye resilal naq li k'a' re ru oxib' xxuk naq wank. <i>Oxxukuut li perel hu xink'e naq xinset.</i>
Oyb'enk	Li aatin a'in xch'ool aatin ut naxye resilal k'a'ru li chalk re chi qu ut k'a' ru naruhanak royb'eninkil. <i>Nawoyb'eni tine'xb'oq chi wa'ak. //Te'royb'eni li b'eleb'aal ch'iich' laj loq'onel tz'i'.</i>

Oo oo 	A'in jun chik li xna' tz'iib' na'oksimank sa' li aatinob'aal Q'eqchi', xkomoneb' li wank xyaab' xjunes. Kelomb'il li xyaab' naq na'oksimank.
Oob'	Naxye resilal xk'ihal li k'a'aq re ru wank sa' junaq li na'ajej. Naxch'olob' naq oob' li k'a' re ru. //Oob' juntaq'eet aj wi' xyaalal malaj xwankil rik'in li hoob', o'ob'.
Oob' roxk'aal	Li aatin a'in naxk'e resil naq, oob' xtiklaak li oxk'aal. //Oob' roxk'aal natz'iib'amank sa' rajl kaxlanchi' chi jo'ka'in: 45
Oob' xka'k'aal	A'an li aatin naxk'e resil naq haab' xtiklaak li ka'k'aal. Sa' li rajlil li kaxlanchi' a'an a'in: 25
Oob' xkaak'aal	Li aatin oob' xkaak'aal, nawnook ru xtz'iib'ankil chi jo'ka'in: 65. //Naraj xyeeb'al naq oob' xtiklaak li kaak'aal
Ooche'	Nimla che' sowsow li xche'el, aran nawank chi us sa' kehil tzuul. Se' Ooche', xk'ab'a' jun ch'ina k'aleb'aal wank sa' xteepal Chameelk.
Ookok	Xk'ab'a' jun li nimla che' nak'iik sa' tiqwal ch'och' ut chi re ha'.
Ooto'oy	K'anti' naxjukuki rib' naq nab'eeek. Xmay li xtiwom nakamsink. Ka'ch'in xkelam li k'anti' a'in ch'ina tob'took xsa'.

P p 	A'in xb'eleelajuhil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi', nasiyaak naq naxlaq'ab' rib' li xtz'uumal e chi nat'nook b'ayaq, chi rix a'an na'elk chaq li iq', ab'an moko wank ta xyaab' li kuxb'ej. Juntaq'eet xyaab' ut reetalil jo' naq wank sa' li kaxlanchi'.
Pa'tiil	Nimla che' nak'iik sa' tiqwal ch'och', chaab'il cho'q tz'amb'a, cham nak'iik ut nanimank xsa', raxrax ru xxaq ut yolyol ru. K'a li xche'el, nayoob'ank xmay jolom naq najachmank. Nayeemank aj wi' re sib'ikte'.
Paab'ajel	Li aatin a'in naxch'olob' xyaalal naq li k'a' ru naxye junaq li poyanam napaab'aak. <i>Paab'ajel li k'a' ru naxye qawa' B'ex. Paab'ajel raatin li yuwa'b'ej</i>
Paab'ank	Xk'ulub'ankil sa' li chj'oolej ut sa' li k'a'auxlej li tusb'il ru sa' li chaq'rab' malaj sa' li paab'al. A'in xch'ool aatin ut naxye resilal naq tentook xsumenkil malaj xb'aanunkil li qataqlankil. Chi jo'ka'an chi xjunil li k'a' ru nake'xye qe tentook tqapaab'. <i>//Jwal jip li al ink'a' napaab'ank. //Ninpaab'ank naq nakine'xb'oq chi k'anjelak. //Wank ink'a' napaab'ank re xloq'al li mayejak.</i>
Paab'aal	Xk'ab'a' li xnimqal na'leb' ut b'aanuhem tusb'il re xch'olob'ankil rix li xwankil ut li roxloq'inkil li Nimajwal Ajaw. Li oxloq'il na'leb' a'in moko yal ta sa' junpaat kituslaak chaq, ch'inqil li xmolamil li poyanam, wankatqeb' sa' xteepal li ruuchich'och' ke'xyl xq'e chi k'a'uxlak chi rix li xwankil li Qaawa', toj reetal kituslaak ut kich'olaak chi ruheb' ut chi kama'an paab'ajel chik xb'aaneb' li xk'ihal li poyanam wankatqeb' sa' li ch'uuteb'. Sa' xteepal li ruuchich'och' naab'al li xnimqal paab'aal wankeb' ut yook chi paab'aak anaqwank xb'aaneb' li molam. Eb' laj Chiin, wankeb' xpaab'al; li tenamit India, wank xpaab'aal; eb' laj Araaw, wankeb' xpaab'aal; laj Julis wankeb' xpab'aal; laj Eskimal wankeb' xpaab'aal; laj Mayab' wankeb' xpaab'aal. Li paab'aal q'axal na'nook ru xb'aaneb' laj ralch'och'. Li toj kule'xmin laj junpak'al palaw, a'an li kirisyaanil paab'aal. Oxloq' chi junil li paab'aal, moko naruhanak ta xwech'b'al ut chi moko naruhanak ta xminb'al.
Paachach	Wank li paachach nake'wank sa' pim ut wank paachach nake'yo'laak sa' li k'im malaj sa' li laatz' sa'atq li ochoch. Li nimqi paachach re pim, chu ruheb'. Wank aj wi' li kok' paachach. Aj k'eholeb' yajel, xb'aan naq yalaq b'ar sa' li tz'aj nake'nume'k, nake'wank.
Paapook	Paapook nayeemank re li k'a' ru moko tz'aqal ta naxk'ul rib'. <i>Paapook xb'een li wochoch toj maji' ninchoy xtz'apb'al xb'een.</i>
Paarxul	Jun li xul kama' tana ximal li yak, nake'xye aj wi' re chu ru xul, li xkis k'a'jo' xchuhal. Nak'anjelak re xkolb'al rib' chi ru jalan chik xul. Aj paraxul tz'aqal xk'ab'a'.
Paarq'ehen	T'oqpim nak'iik chi ru nimqi pek, sa' mu. Teb'took ru ut yolyol ru xxaq. Q'axal chaab'il cho'q b'an re xmay li b'aqel ut xtib'l jolom, chankeb' laj ilonel. Nayeemank aj wi' paharq'een.
Paa'ulul	Raxpim nak'iik rub'el nimqi che'. Kaq roq, wank xraqi ut kok' patz'po'k naratz'uma ut saqpetz'ink na'ilok li ratz'um. Sa' saq'ehil na'atz'umak, xkomon rib' rik'in li xlemsaq'e.
Pach'aya'	Tzukupim naxb'eni rib' chi ru ch'och' ut ka'aj wi' li xxaq nataqe'k b'een ch'och' ut numtjenaq naq naxk'uli rib', reetal naxtz'ap ru li ch'och' ut

	maak'a' chik jalanil pim naxk'e chi k'iik'. Naxb'an li xnuumay li tz'i', rochb'een li amamk'ix, rochb'een li raq'tz'i'.
Pach'ok	Napach'ok naq k'a' ru nanaq sa' xb'een li pumpuukil ha'. //Li ch'ina'ixqa'al, nahulak chi ru xpach'lenkil li ha'. //Xpach'ok li ha' chi wix naq xnumek' li b'eeleb'aal ch'iich' sa' xb'een li pumpuukil ha'.
Pachi'	A'an jun li mitz aj xul chanchan li uk', ab'anan patz'pook, naxk'e rib' sa' li ismal. Wank naq naxk'e rib' sa' rismal xtz'ejwal li poyanam, naxk'e xkatzkatzil b'ar naxtzub' li kik' cho'q re xtzakahemj. Naxletz rib' rik'in jalan chik poyanam, naru naxjunaji rib' sa' li jolom ut xmaatzt li u. Xiwxix cho'q re li na'b'ej wank sa' yu'am. Us xb'anb'al chi junpaat.
Pahok	Ruuchil tehok, yal b'an najalaak b'ayaq xb'aanunkil; junaj wa nakanaak chi teetook malaj chi paapook. Yook chi pahok b'e rub'el pim laj k'alom
Pajl	Kok' che' wank xk'ixel li xtoonil ut li xxaq. Yalaq b'ar nak'iik ut sa' kawil ru ch'och'. B'an li pajl.
Pak	Saajil che' nak'iik sa' tiqwal ch'och', natzaakaak li ru, xkomon rib' rik'in li tz'uumuy ut li kaxlanpak.
Pakluch	Xk'ab'a' jun li k'anjelob'aal na'oksimank sa' li pak'ok uk'al, k'il ut kukb'. Nak'anjelak re xji'b'al ru li pak'om naq toj rax. Xk'aj joom malaj xmaril lekb' na'oksimank cho'q pakluch.
Pak'ok	A'an jun xch'ool aatin ut naxye resilal chi xjunil li naruhank xpak'b'al jo' li ch'och'uk'al, li ch'och'kukb', li ch'och'emel, li ch'och'xaar. //Ch'ina'us napak'ok uk'al qana' Pet Xol. Qawa' Xiwan, naxnaw pak'ok k'oj. Wank poyanam naxnaw pak'ok jalamuuch.
Pak'pook	Li aatin a'in naxye resil. Pak'pook laj kalajenaq chi ru saq'e. // xsalil li aatin huphuuk. Naq li ruhil ha'an na'ilok sa' choxa.
Palaw	Xnimal loq'laj ha' wank sa' xteepal li ruchich'och'. A'an li numtajenaq chi ru li ch'och', b'ar wi' naruhank chi k'iik li che'k'aham ut li b'ehek. Sa' li palaw natiklaak chaq xb'isb'al xteram li na'ajej junjunq. Wi nach' xteram sa' xjayal xhelaal li palaw, tiq chi us li na'ajej, wi najt xteram chi us, ke. Li tenamit Peten, moko najt ta sa' xb'een xhelaal li palaw, jo'ka'an naq jwal tiq li na'ajej aran. Li tenamit Nawala ut li Xelaju' ke chi us, xb'aan naq najt xteram chi ru xhelaal li palaw. Li xha'el li palaw ki', moko naruhank ta ruk'b'al, aran na'elk chaq li atz'am. Li palaw na'eek'ank ut na'atink. Uuchin xhonalil naq nakawuuk li xyaab' ut najt nataqe'k naq naxb'ololi rib'. Chi ru li palaw nake'pamamnak li nimqi jukub', nake'chalk sa' jalanil xnimqal tenamit, chi sa' nake'riiqa chaq li k'ila k'ay jo' li b'eeleb'aal ch'iich', li aalal ch'iich' nak'anjelak re li kab'lak ut chi junil li k'a' re ru naruhank xtaqlankil chi k'ayik sa' jalan chik chi tenamit, jo' li chaqi kape, li tz'i', li pens malaj li xb'ihomal li loq'laj tzuul nake'xpikle. Numtajenaqeb' xxulel li palaw, aran wankeb' li kok' kar, k'anti'kar, aaqakar, jutz'unkar, pumuchkar, wchx.
Pan	Li pan nim chi us li ruuch re, li xxik' li xye kok' sursuukeb'. Wank naq li ruuch re jwal nim wi' chik chi ru li xjunxaqaalil. Nim ut q'es ru li ru'uj raq'. WanK xmetz'ew chi roq. Yijach xmaril li ruuch re kok' jutz'ju'k. Chi sumal nake'wank li pan: nake'xtzaka li ki'il q'een. Nake'xtzaka aj wi' li kok' xul. Saq ut nalemtz'unk li molb' nake'xmolb'e li tux, sa' li che' nake'xk'e li xmolb'. Naq nayo'laak li ral t'uru'eb' chi junwaakaj. //Nayeemank aj wi' selepan. //Xsum k'ab'a'ej.
Panchoyla	Kok'che' nimq ru xxaq. Sa nak'iik sa' kehil ch'och', wank xkok' k'ixel li

	xche'el ut li xxaq. Wank nake'raw sa' xnuv'aal li ch'och' sa' li tenamit re xramb'al li ketomq ut li poyanam. Natiq'ok li panchoyla ut naxoxenk xna'aj li xk'ixel. Ra wi' chik naxtiq' chi ru li la naxk'ahama rib'.
Pap	Saajil tz'ik chi junil naxtzaka: kok' xul, xmolb' li xul, ut ru li che' k'aam. Cham li xye, q'an b'ayaq li ruuch re, sa' ru'uj li nimqi che' naxyiib' li xsuk. Waqib' malaj b'eleeb' li molb' naxmolb'e li tux. Nahulak chi ru wank sa' yamyook malaj helhookil na'aj. Jwal kaw nayaab'ak naq k'a' ru naxib'enk re. //Xsum k'ab'a'ej
Paptz'unun	A'an li tz'ik nim chi ru li tz'unun, kaw na'eek'ank li xxik' naq narupupik, nim li ruuch re kama' li akuux, nak'anjelak re xtz'ub'al xya'al li uutzu'uj.
Paq'alk	A'an li aatin naxye resil naq toqol ruq'b' li che', ab'anan toj wank sa' xna'aj. <i>Paq'al ruq'b' li che' a'an maak'ee aawib' sa' xb'een.</i>
Paq'al ru	Naraj xyeeb'al naq li k'a'aq re ru natase'k b'ayaq, jo' li sek', li uk'al ut k'a'atq chik re ru. Ch'iich' okenaq ut b'onb'il <i>Paq'alk ru li wuk'al naq xe'xq'ajsi. Paq'alk re ru li sek' xinloq' ink'a' xwil.</i>
Paq'ax	Jo'ka'an nayeemank re li k'anjelob'aal naq napaq'e'k re. <i>Paq'ax re linch'iich'.</i>
Paq'e'k	Wank kiib' xyaalal li aatin a'in juntaq'eet rik'in li toqe'k. <i>xpaq'e'k li ruq'b' li che' chi rub'el li ch'ina'al. //Paq'e'k nayeemank aj wi' naq na'uxmank li xotk'ok. Xinpaq'e'k xb'aan li ik</i>
Paqmaal	Jun li xul xkomeneb' li iwaan, li toolok, ab'an a'in nake'wank sa' q'ixnal ch'och'. Chanchan rilb'al li seelemay, yal b'an kok'eb'. Kok' xul nakextzaka li nake'xchap rik'in li xnimla ru'uj raq' latzlatz ru. Re xmuqb'al rib' nake'xjalb'e xb'onol li rix, a' yaal b'ar wangeb'.
Paqonk	Li aatin a'in xch'ool aatin ut naxye resil naq nawaklesimank li k'a'aq re ru sa' xna'aj. <i>Aal li pek yookin xpaqonkil. Yook chi paqonk kamenaq laj B'it.</i>
Paqy	Nimla che' nak'iik sa' tiqwal ch'och', cham nak'iik ut naab'al ruq'b' na'elk, jo'ka'an naq nim naxheleb' rib'. Kelko'k li naruuchin ut kaw li xnaq'. Ki' rix li xnaq' ut k'ajk'aj, q'anre'ink ut jaq'jaq' xb'ook, sununk ut sa xlowb'al xk'ajil.
Paraq'aa'nak	Li aatin a'in naxk'e resil li k'ila yaab' nak'utumk sa' li k'atok. <i>Naparaq'aa'nak li kok' che' naq xe'katk</i>
Paraxk'at	Jo'ka'an nayeemank re li k'a'aq re ru naq yalaq cha'q re ru xk'ilinkil malaj xpomb'al x'uxmank. <i>Paraxk'at x'elk laak'ux. Parax k'at laawik ink'a' sa xputz'b'al. //Roksinkil aatin chi cha'aq re ru, yal paraxk'at naq ninqe li kaxlanchi'.</i>
Paritz'	Li aatin a'in naxk'e resil naq li poyanam moko nim ta xtib'el li xjunxaqalil ut ka'ch'in xteram. <i>Li paritz' aj al yook chi hilank chi re b'e. Ch'ina paritz' aj ixq k'a'jo' nahob'ok. //Ku awinq yal rix, maak'a' xb'a'. Nayeemank aj wi' parutzi.</i>
Parok	Xch'ool aatin naxye roksinkil li ixj ij re li q'oyok. Junaq li k'uula'al naparok rik'in li rix'ij. <i>//Wankeb' aj wi' li xul nake'parok rik'in li rix'ij jo' li mes, li imul naq taawaj xchapb'al.</i>
Parutz'	Juntaq'eet xyaalal rik'in li aatin paritz'.
Pata	Saajil che' nak'iik yalaq b'ar, najala rix rajlal chihab' ut yolyol nakanaak. Naab'al ruq'b' naxk'e ut naab'al naruuchin. Ka'paay ru: saqi pata, kaqi pata, wank junpaay li saqi pata nimq ru nahulak, chanchan xnimqal chiin. Sa xk'uxb'al li pata, yal b'an wank naq namotzo'irk naq nanumtaak xq'anal. <i>//Li xxaq ut li rix li pata naxb'an li may sa'ej. Naq</i>

	nachaqik xche'el li pata q'axal us cho' si', kaw ru xxamlel. Li rax pata q'axal us cho'q xsib'te'inkil li tib' malaj li b'utb'il tib'. //Wank k'aleb'aal Se' Pata xk'ab'a'.
Patux	Xul wank xxik' Nanumxik sa' nimha' malaj sa' li palaw, chirchook li ru'uj roq ut xchapehom rib' rik'in li xtz'uumal, xb'aan a'anm ch'a'aj b'ayaq nab'eek chi ru ch'och', nalemtz'unk li xxik'. Wank naru xk'iiresinkil chi re kab'lal ut li xk'ihal chi re nimha' sa' k'iche' nake'k'iik. Li xtzo'il nayeemank re patz
Patxul	Ch'ina xul, naab'al roq ut q'es rix, naxsuyub' rib' naq nach'e'mank. Rulb'el mul ut sa' ch'och' nawank.
Patz	A'an xk'ab'a' li xtzo'il li patux. Naru chi numxik sa' li nimha' malaj sa' li palaw, chirchook li ru'uj roq ut xchapehom rib' rik'in li xtz'uumal, xb'aan a'an, ch'a'aj b'ayaq nab'eek chi ru ch'och', nalemtz'unk li xxik'. Wank naru xk'iiresinkil chi re kab'lal ut li xk'ihalil chi re nimha' sa' k'iche' nake'k'iik.
Patz'atz'k'im	Tzukupim nak'iik sa' luuluhil ch'och'. Naab'al naq naxtuxme chaq rib' sa' xtoonl, kok' xsa' li roq ut tustuuk xxaq chi rix, jiljo'k rix ut kok' ru li xxaq. Sa' li kab'lak na'oksimank cho'q xk'imul xb'oolol li kab'l.
Patz'ok	Naxjultika li aatinak chi rix li k'a' ru na'ajmank. Toj taapatz' li k'a' ru taawaj, ink'a' naru yal taachap aawe. //Nahulak chi ru patz'ok tumin li mutz'. //Maapatz' ink'ab'a' moko wank ta ink'as aawik'in. Naq na'ajmank xtawb'al xyaalal junaq li k'a' re ru malaj naq na'ajmank li aajel ru, na'uxmank li patz'ok. Yook chi patz'ok toj laj ilol k'ayil. //Patz'ok kuyb'al. //Patz'ok rahilal li patz'ok kamik. //Patz'ok yu'am.
Patz'pook	Li aatin a'in naxch'olob' xyaalal naq na'oksimank re xyeeb'al xperam li k'a' ru naqil: <i>patz'pook li xut' naq nake'xyib'</i> . //Li aatin patz'pook a'an aj wi' li naxk'e resil naq junaq li k'a' re ru jwal patz'b'il: <i>patz'pook li ixim, xb'aan naq yook chi oso'k sa' k'ayil</i> .
Payok	Kiib' ru xyaalal naq wank li aatin a'in: Payok a'an aj wi' li q'unb'esink; ut li jun ch'ol chik a'an naq naqapatz' te'xk'e malaj te'xk'ayi qe li k'a' re ru ab'anan toj moqon tqaxok. //Xik we xpayb'al b'ayaq inkakaw re qawa' Sen. //Ninpay xko' qana' Neel ab'anan ink'a' naxsume waatin. //Laj Towal, ink'a' naxnaw payok.
Pech'ok	Li aatin a'in naxye xyaalal naq li k'a' re ru wank sa' rix ut naruhank xteeb'al rik'in li qixi'ij malaj rik'in junaq li k'anjelob'aal. // Li nake'xnaw xk'anjelankil li che' nayeemank re aj peech', xb'aan naq nake'xnaw pech'ok. // Naxnaw pech'ok che' laj Ku'. //Yook xpech'b'al rix li xkenq' qana' Rux. // Xpech' xik: <i>ha'an naq tentook rab'inkil chi' us li rusilal malaj xch'ajkilal li na'leb'</i> .
Pechk'	Tz'ulb'il raxk'aham malaj nimla chakach nak'eemank sa' xb'een xaml malaj chi ru saq'e re xchinankil li ik, kenq', sakil wchx.Nayeemank aj wi' re ch'ix, ch'ixb' .
Peepem	Li peepem sa' xk'iijik chaq a'an jun motzo', naq naxtaw xniml li xyu'am nasuq'iik cho'q peepem. Naab'al paay ru naq wankeb', ut ch'ina'us li xxik'eb', wank ak re q'eqyiink aj wi'. Wank xpeepem kamenaq saqi retex ut q'eq xb'onol li xxik'. Laj saaseb' rax xmuheel.
Peetaq	Xk'ab'a' junsir che'k'ix nak'iik sa' li chaqi ch'och', moko wank ta xxaq, ab'an numtjenaq xk'ixel chalen toj sa' xtoonl toj sa' ru'uj.
Pejel	Li aatin a'in naxye naq li k'a' re ru moko tz'aqal ta chik re ru jo' li t'ikr, li tz'uum, li xaab'. <i>Peje linxaab'</i> . <i>Pejel li wex xinloq'</i> . <i>Pejel li poop.jun</i>

	<i>taq'eet rik'in li q'ichilk.</i>
Pejok	Li aatin a'in naxch'olob' xyaalalil naq naq'ichmank li aq'ej malaq k'a'aaq re ru. //Li t'ikr, li hu, li tz'uum, li xxaq li q'een naruhank xpejb'al. // Xinpej roq linwex. // Xe'xpej xtz'uumal roq laj b'atz'unel. // Xaapej xsa' lintasal hu.
Pejpej	Li aatin a'in xkomon rib' rik'in li aatin wejwej. <i>Pejpej li k'ool wa.</i>
Pek	B'isleb' nake'roksi laj mayaq'eqchi', li xnimall a'an jun nimla t'orol li noq' ak k'aamanb'il. <i>Jun pek chi nog' na'ok sa' li nimla tz'otil po'ot.</i>
Pekala'	Xk'ab'a' jun ch'ina k'aleb'aal wank sa' xteepal li tenamit Lankin.
Pelek'	Aatin na'oksimank ruuchil hob'ok. A'an naq li poyanam malaj junaq li xul moko nimta xtib'el. <i>Pelek' li winq xkana xb'aan li yajel. Isi li pelek' aj tz'i' sa' inb'e.</i>
Pelpook	Jo'ka'an nayeemank naq b'asb'ook b'ayaq ruuq li qana'chin, malaj li kok' ixqa'al. <i>Pelpook ruuq li qana'chin chi rix. Ink'a' us naq xyiib' li ruuq li ch'ina' ixqa'al pelpook xkanaak.</i>
Pens	Nimla che' nak'iik sa' tiqwal ch'och'. Saq rix li xche'el ut chacha rix. Sununk li xxaq ut li ru. Naq tiix chi us, kawil che' ut us cho'q oqech. Rajlal chihab' na'uchink ut q'axal nake'xloq' li ru. Sa' qayanqil na'oksimank cho'q xsunob'l li tzakahemq jo' li uq'un, li kape, li k'um, wchx.
Peq'pook	Juntaq'eet xyaalal rik'in li aatin Chunchuuk, yal b'an naq na'oksimank li aatin a'in ruuchil hob'ok. <i>Peq'pook chi hilank sa' b'e li ma' Las. Peq'pook li ixqa'al chi re ha' maak'a' naraj re li xpuch'um.</i>
Pereen ru	Wank li k'a' re ru jo'ka'an nayeemank re naq k'a'jo' xtz'ajnil. <i>Pereen ru li wex xkanaak xb'aan li sib'. Pereen sa' sulul xkanaak li xt'ane'k.</i>
Perpook	Li aatin a'in naxch'olob' xyaalal li xnimall xhelam ru li k'a' re ru nayeemank malaj li napatz'mank. <i>Perpook ru li tz'alamche', perpook ru li waal, perpook ru li poop.</i>
Petz roq	Juntaq'eet xyaalal rik'in li aatin met'. <i>Petz roq li t'uj ixq maa'ani natz'aamank re.</i>
Pich'	Nayeemank aj wi' re korechech. Kaq li xjolom, q'eq rix, naxyiib' li xsuk sa' ru'uj li q'umet che' pikb'il xb'aan rik'in li ruch re. Wank nayehok re naq nayaab'ak li pich' a'an jun li esil naxk'e. Kiib' paay ru li xyaab': jun paay naq hab' naraj ut junpaay naq esil naxk'e. // Pich' nake'xye re li poyanam nahulak chi ru yoob'ank aatin malaj aj tik'ti'. // Jo'ka'an naq nayeemank ajpich', re li poyanam naxye wi' chik li k'a' ru narab'i. <i>Jwal pich' laj Kux, maak'a' naxkol chi xjunil naxsaaraq'i.</i>
Pichik'	Xkomon li seelepan, ab'an ka'ch'in chi ru. Nim ut q'es ru li ru'uj raq' ut li ruuch re. Najt nahulak li xyaab' naq na'eek'ank.
Pik'pik'	A'an jun li aatin na'oksimank re xyeeb'al jun li b'ak'ok na'eek'amank chanchan xb'ook li puq'b'il molb'. <i>Pik'pik' xb'ook li kar chi ru li sek'</i>
Pikok	Li aatin pikok xkomon rib' rik'in b'ekok. Yookeb' chi pikok tz'in li winq. Li ch'inatz'ik naxpik xmotzo' rub'el li mul.
Pim	Nayeemank re li nak'ab'a'ink chi xjunil li pim. Joka'an aj wi' nayeemank re li k'a' re ru nach'e'mank malaj na'ilmanak pim ru. <i>Pim xt'ikrul li wa xinloq'. Pim ru li tz'alamche' xe'xjach laj jachol che'.</i>
Pim rix	Li aatin nayeemank naq natawmank li che' malaq ru li che'. Pim rix li o. <i>Pim rix li ji. Pim rix li chaj.</i>
Piq'ich	Li aatin a'in juntaq'eet xyaalal na'elk rik'in li aatin piq'is. <i>Piq'ich aj winq, xyuwa' lix Mar. Nim xtib'el.</i>

Piq'is	Jo'ka'an nayeemank re li poyanam ixq malaj winq nim xteeram ut nim xtib'el. <i>Nimla piq'is aj ixq li rech'alal qana' Liich. Piq'is aj winq laj yiib'om xaab'.</i>
Piq'ok	Xch'ool aatin naxye kiib' li esilal; naq na'uxk xsak'b'al malaq xketb'al junaq li komon. // Li k'a' ru namesmank rik'in li ru'uj uq'b'm, malaj li lekleb'. <i>Xpiq' sa' li sek' laj Sek. Xpiq' rit li uk'al laj k'ay tzakahemj.</i>
Pirich	A'an xk'ab'a' li xchu'leb'aal li telom naq toj k'ula'al malaj toj saaj chi us. Nayeemank aj wi' re b'irich, b'irb'irich.
Pirixink	Li xyaalal li aatin a'in, a'an naq li koxtal, aq'ej malaq li tib'el wa nat'uyub'amank sa' xb'een junaq li k'a' re ru. <i>Napirixink li tib' xb'een li xaml t-oxsimanq cho'q re li awk.</i>
Pirk'	Xk'ab'a' xcha'alil li ixq pirpook chi sa' li xchu'leb'aal. Nayeemank aj wi' t'ontorob'otz, b'irk', Tz'ik aj wi' xk'ab'a' yal b'an moko k'ulb'il ta rab'inkil. /A'an aj wi' xk'ab'a' li pirpook chi xk'atq li xtiklajik li nimqi k'amk'ot.
Pirpir	Xkomon rib' rik'in li aatin rub'rub'. <i>Pirpir ru li k'aj xaak'e cho'q wuk'a'.</i>
Pirpirink	Naq nareek'asi chi reeqaj rib' xtz'uumal li qatib'el malaj li ka' re ru b'arb'ook roq nayeemank pirpirink. <i>Napirpotk rix wu mare k'a' ru tink'ul. Naq xraqe'k chi chu'uk li ch'ina'al, xpirpiri li xch'inaipirich..</i>
Pirpook	Aatin naxk'e resil chan ru nakanaak li k'a' re ru chi kutankil. <i>Pirpook xsam li ak'ach, Pirpook xmaril li k'aam xkana sa' xxaal li che'</i>
Pisk'ok	Xch'ool aatin naxye resilal naq na'uxk li k'onnyank malaq nayokb'amank junaq li roq ha', kama' naxb'aanu li amoch. Li pisk'ok nake'ruhank aj wi' xb'aanunkil li poyanam. <i>K'ajo' nake'pisk'ok li kok'al sa' xb'een li k'aam. Li imul najt napisk'ok. //Li amoch sa' pisk'onb'il nab'eeek. Laj xajonel kej k'ajo' nake'pisk'ok.</i>
Pitz' kis	Aatin na'oxsimank re xyeeb'al naq junaq li poyanam junelik yook xkisinkil rib'. <i>Laj Xiwan, a'an jun li al aj pitz' kis.</i>
Pitz'ok	A'an jun li aatin naxye resilal naq na'isimank xsa' li xul malaj li poyanam chi pit'b'il. <i>K'ajo' nake'pitz'ok laj xajonel sa' li nimq'e. // Wank li kok' mitz aj xul naruhan xkamsinkil chi pitz'b'il. Laa'in ink'a' ninnaw pitz'ok k'aq. Lix Waan, k'ajo' yook chi pitz'ok uk'</i>
Pitzkiri'	A'an aj wi' li nayeemank re B'itz'kiri'. Kok' b'alak' ut isb' rixeb' ut kok'eb'. Naq toj kok' li k'al, nake'pukank. Li axl nake'xwa'.
Pix	Awinq q'axal na'oxsimank cho'q xtz'aqob'l xtib'el wa, wank ut naq yal nayumank rik'in li ik, pix'ik xk'ab'a' ut na'ok cho'q xtib'el wa. Moko cham ta nak'iik. Naab'al paay ru: wank kok' pix, nimqi pix, koyab' pix. Li jun toon naab'al ru naxk'e, ab'an wank naq naxk'at ke, jo'ka'an naq aajel ru xk'eeb'al li xb'an. Moko toj b'an ta naraj chaq junxil, ab'an anaqwank wank chik li yajel nach'i'ch'i'ink re. Nayeemank aj wi' re pixp. // Naq li poyanam naxkol rix chi xjunil li k'a' ru re ut maak'a' naxsi nayeemank re aj pix. <i>Pix li winq a'an, ink'a' naraj tenq'ank b'ayaq.</i>
Pixkin	Nimla che' nak'iik sa' tiqwal ch'och', naab'al ruq'b' naxk'e, jo'ka'an naq nim naxram ut naab'al xmu ab'an moko q'eqyink ta rub'el, xb'aan naq kok' ru li xxaq tz'aqal nak'utunk xsaqenkil li Qaawa' saq'e chi ru.
Pixkun	Xkomon rib' rik'in li pix. <i>Pixkun li mama', maak'a' k'a'ru naxsi.</i>
Pixok	Li aatin a'in naxye resilal naq na'uxk xjit'b'al junaq ketomq malaq k'a'aq re ru. Juntaq'eet xyaalal rik'in li aatin b'ak'ok. <i>Pix chaq li k'aham sa' xxaal li che'.</i> <i>Inpixaq wan li wab' chi ru li tz'amb'a.</i> // Xsalil li aatin pixok a'an k'ixok.
Po	Xk'ab'a' li nakutanob'resink chi ru li q'eqyink ut nab'ehek chi ru li choxa,

	rajlal wuquta kutank najala li rilb'al. Sa' xk'a'uxlaal laj Mayaaq'eqchi', jwal oxloq', jo'ka'an naq naxye re: Qana' Po. Li Qana' Po, nakam, nayo'la, na'alo', naxorok, natixk ut nawark. Li k'iila kutank naxq'ax wi' li yo'laak toj sa' li xkamik nayeemank re jun po. Li Qana' Po xsum rib' rik'in li Qawa' Saq'e, jun na'ilok chi kutank ut jun chi q'eq. Li Qana' Po moko wank ta xsaqenkil sa' xjunesal, a'an aj wi' li Qawa' Saq'e nakutanob'resinki ru ut a'an chik li nasak'ok chaq sa' li ruuchich'och'. Naq namoyk ru yal sa' xb'aal li ch'och' na'ok. / Li Qana' Po jwal wank xwankil sa' xyu'am chi junil li wank sa' ruuchich'och'. // Li Qana' Po nach' wank rik'in li ruuchich'och', li Qawa' Saq'e jwal najt wank chi us, li xnajtil b'isb'ook chi tz'aqal xb'aaneb' laj nawchahim. // Aj po ixq nake'yeemak re li ixq wankeb' chi k'anjelak chi re kab'lal, cho'q aj k'uub'anel tz'akahemq, jo'ka'in nake'yeemank re yal a'an reek' naq Qana' Po kik'amok chaq xb'eheb', chan jun li najter seraq'.
Po'jor	Jun toon li che' moko cham ta nak'iik. Wank xraq, hopook xsa'. Naru roksinkil cho'q xkuukul kab'l. Nak'anjelak aj wi' cho'q xb'eresinkil li roq ha'. Q'axal nake'wank kaqsank se' ru'uj. Sa' kaw ruhil ch'och' ut sa' tiqwal ch'och' nak'iik li che' a'in. Li xxaq wank xche'el ut chikchook naq naxjek' rib', rax ru ut saq rub'el li xxaq. Nayeemank aj wi' re aq'l, ch'oop .
Po'lem	Xk'ab'a' li ochoch moko wank ta chik poyanam chi sa', kanajenaq wank chi sa', q'eel aj chik ut ink'a' chik sa rilb'al.
Po'ot	Xk'ab'a' jun xb'aatal li ixq naroksi cho'q xtz'aqob'l li xtiqb'al. Li aq'ej a'in wank jun li xk'ob'lal b'ar wi' naroksi li xjolom li ixq ut wank aj wi' xk'ob'lal re naroksi wi' li ruq'b'. Naab'al pay ru li po'ot: wank k'eeb'il xkux ut wank ink'a'. Wank po'ot kemb'il li xt'ikrul sa' xyanq laj q'eqchi', jo'ka'an naq wank po'ot pikb'il, kaxkem, tz'ot ut tz'ulb'il.
Poch'ok	Naxye resilal naq na'uxk xmurinkil chi ru ka' li b'uch malaj sa' poch'leb'aal b'uch. // <i>Toj q'elaak naxyoob' xpoch'b'al li xb'uch qana' Liin.</i>
Pochch'iich'	Ak' aatin xk'eemank cho'q xk'ab'a' jun li k'anjelob'aal na'oksimank cho'q re xjorb'al li pek.
Pochok	Li aatin a'in naxye resilal naq nalanmank li q'em sa' q'een, naq ak xchaq'ak chik nayeemank re poch. <i>Li ixq yookeb' chi pochok wa li tk'anjelaq sa' li nimq'e. Li kok' ixqa'al toj maji' nake'xnaw pochok.</i>
Poch'ok	Jo'ka'an nayeemank re li xnumsinkil li b'uch chi ru li ka' re naq t-ok chi q'unaak. Li xka' sutil, litz'ok . Li rox sutil hesok .
Pojk' ru	Li pojk' a'an xya'al li xox malaj li toch'ol. <i>Pojk' sa' xjolom li ch'ina'al xb'aan li xox. Pok'j ru li woq, kixten li pek.</i>
Pojtz'	Li aatin a'in naxch'olob' xyaadal li xk'aj li ch'och' malaj li k'a' re ru jwal q'un ru. <i>K'ajo li pojtz' naxwaklesi li b'eleb'aa ch'iich', pojtz' ru li meex.</i>
Pojxik	Nimla che' nak'iik chi us sa' tiqwal ch'och'. Kawil che', us cho'q re li kab'lak, ab'an aalal che'. Nimq ru li xxaq ut wochok ru, chanchan b'ayaq li rilb'al li xxik li poyanam. Nayeemank aj wi' re pook'xik .
Pok'pook	Aatin naxye resilal naq naxpo' rib' rilb'al li k'a' re ru. Pok'pook xkanaak rix li kok chi re li nima', pok'pook li q'eel punit sa' xb'een kab'l.
Pom	Saajil che' nak'iik sa' tiqwal ch'och'. Wank xq'ol, jwal sununk ut na'oksimank sa' li mayejak. Lankin ut Chi K'ajb'om jwal na'elk chaq li pom. Nak'atmank sa' pom li loq'laj ixim jo' sa' li rawb'al ut jo' sa' li xq'olb'al.
Pomb'il	Li aatin naxye resilal naq nak'eemank li tzakahemq sa' xaml ut aran

	nachaq'ak. Qayehaq jo' li tib', li tul, wchx. <i>Nahulak chi wu li pomb'il sayi' tul. Naq pomb'il li wa k'ajo' xsahil xk'eeb'al chaqi ik chi ru.</i>
Pomok	Nab'aanumank naq nak'eemank chi re xaml li na'uxk xchiqb'al, wank naq sa' cha malaj xb'een k'ub'. <i>Inpomaq wan inwa chi ru xaml. Maapom aatzelek chi ru xaml, naq tat'elq chi rix kab'l, naru nakatxket iq ut taawos aawib'.</i>
Pook'	Nimla che' nak'iik sa' luuluhil ch'och' ut sa' tiqwal ch'och'. Nimq xsa' nahulak, ab'an wank naq job' xsa', malaj job' xsa' xtoon, jo'ka'an naq napunlaak ha' sa' xtoon. Naq najt wanK li oqnelha' naru roksinkil li ha' a'an cho'q re ch'ajleb' malaj uk'a'ej, ab'an chi woqxinb'il. Q'unil che' li pook', moko naru ta roksinil sa' li kab'lak, yal re nub'ajl malaj reetalil ch'och' na'oksimank wi'. Nake'xye naq li che' a'in, a'an jun re li nab'oqok malaj nakelonk chaq li loq'laj hab', rochb'eeneb' li inup, li yaaw, li sutz'ujl, li hub'ub'ub', wchx. / Kaq xmuhel li pook', aran nake'hilank li maa'us ut aran nake'xk'uula li xtumin (cha'ank jun li najter seraq'). // Wank jun k'aleb'aal Chi K'ajb'on, Chi Pook' xk'ab'a'.
Pook'xik	Nimla che' nak'iik sa' tiqwal ch'och'. Kawil che' us cho'q re li kab'lak, ab'an aadal che'. Nimq ru li xxaq ut wochok ru, chanchan b'ayaq li rilb'al li xxik li poyanam. Nayeemank aj wi' re pojxik .
Poolenk	Juntaq'eet xyaalal rik'in naq na'uxmank xchiq'b'al li k'a' re ru. // ab'an moko toj nachaq'ak ta chi us, yal nanumsimank sa' xaml.
Poolok'	Chojchookil b'aq wank sa' xyi li xjunxaqalil li poyanam ut li xul. Chi sa' wank li ch'ool, pospo'oy, saaseb', maal, puj ut li k'amk'ot. Nayeemank aj wi' re choolok', ab'an reheb' chik li xul nake'xik'ank.
Poqlenk	A'an li aatin chanchan b'ayaq ruuchil xjuk'inkil malaj xcha'cha'lenkil li k'a' re ru, qayehaq <i>naq yook xk'atb'al li mul us xpoqlenkil re tk'aqt chi xjunil. // k'a'jo' naxpoqle li mul li xa'an kaxlan.</i>
Pogs	Junaqik xyaalal rik'in li pojtz'.
Pospo'oy	Xnimal xcha'alil li musiq'ab'aal wank sa' li poolok'il. Kiib'eb' sa' xna'aj, ab'an junaj chi rib'il. Jun wank chi tz'e jun wank chi seeb'al. Naxjunaji rib' sa' xtoon. Li xxolol musiq'ej. Chapchook rik'in li ch'oolej, xb'aan naq a'in namesok ru li tz'ajej kik' naxtikisi chaq li ch'oolej. Kiib' xk'anjel li pospo'oy, sa' xk'ab'a' li sahil b'ook wank sa' li iq' nahulak sa' li pospo'oy, naxmes ru malaj naxchaab'ilob'resi li kik' nachal chaq sa' chi junil li junxaqalil, chi rix a'an, sa risinkil li iq' ak xwank chaq chi sa' li pospo'oy na'elk li k'ila tz'aj malaj li chuhaj b'ook. / Q'axal us wank sa' li saq ruhil na'ajej, b'ar wi' wank li chaab'il iq', re naq a'an li namusiq'imank, xb'aan naq nak'anjelak re xchaab'ilob'resinkil li kik'. Nayeemank aj wi' re potzpo'oy .
Potz potz	Naq li k'ams nake'xwa' xsa' li che' ut ka'aj chik li rix nakanaak nayeemank naq potzpotz malaj xujxuj. <i>Potzpotz roqechal li ochoch xb'aan li k'ams. // Jo'ka'an nayeemank re li k'a' re ru moko wan ta raalal. Potzpotz li noq' moko aal ta.</i>
Pox	Saajil che' nak'iik sa' tiqwal ch'och'. Nimq naruuchin ut turux rix. Natzakamank li ru naq naq'ano'k. Moko kawil che' ta li xche'el.
Poy	Nimla che' nak'iik sa' tiqwal ch'och'. Saqpusink rix ut naturuxink xk'ixel chi rix. Li xche'el us cho'q xtz'amb'ahil li ochoch ut naru aj wi' roksinkil cho'q poyte'. Us cho'q si'. / Chi Poy, xk'ab'a' jun k'aleb'aal wanK sa' xteepal Karcha. Nayeemank aj wi' re poyp, k'ixpoy .
Puch	A'an xk'ab'a' jun yajel naq li poyanam nasiipook ut napuchirk, nasach li xkik'el. <i>Puch li ch'ina'al xb'aan li q'anyaj. // Wank na'oksink re li aatin</i>

	<i>a'in cho'q re hob'ok; Xik' nawil, li puch aj al a'an.</i>
Puch'uk	<i>A'an jun xch'ool aatin naxye resilal naq na'isimank li tz'aj rik'in xab'on chi ru li t'ikr. Lix Pet, yook xpuch'b'al li risb'. Nahulak chi ru puch'uk Lix Neel. // Naq rajlal po nakub'EEK xyajel li ixq nayeemank naq yook chi puch'uk.</i>
Puchuch	<i>Kok' che' nak'iik yalaq b'ar. Wank xraq li che' a'in jo'ka'an naq kok' puchpuuk rix li xche'el naq nak'utunk, a'an naraj xyeeb'al li xk'ab'a'. Q'es ru li xxaq, jaq'jaq b'ayaq li xb'ook. Moko kawil che' ta chanchan naq maak'a' xk'anjel chi ru li poyanam. Kaw ru li ch'och' nak'iik wi'. Jun paay nimq nak'iik, jun paay kok', a'in xb'an xrahil ixkej, nachiqmank, na'uk'mank ut na'atinamank.</i>
Puchuchq'ehen	<i>Kok' che' q'un ru xxaq, sa' tiqwal ch'och' nak'iik. Us cho'q b'an.</i>
Puhak	<i>Xk'ab'a' jun raqal xpaayil li ch'iich', ab'an q'un b'ayaq ut nasahilank xtenb'al.</i>
Puj	<i>Xna'aj li naxtzaka li poyanam, wank sa' xjob'nil. Aran natz'aqlok ru li xke'b'al li nahab'lemank ut nanuq'mank. Chi sa' li puj wank xcha'alil li naxya'ale rib' ut a'in nak'anjelak re xq'unob'resinkil li tzakahemq toj reetal naxq'unob'resi re naq sa chik t-elq li xsahil. Li puj nayub'yank namochyank naq naxb'aanu li xk'anjel. /Li xul nake'xik'an kiib' xna'ajeb' li xtzakehemq, jun xna'aj li naxnuq' ut jun li xjax.</i>
Pujlenk	<i>A'an jun xch'ool aatin naxye resilal naq yal nab'atz'unlemank li loq'laj ha'. Yook xpujlenkil li ha' li ch'ina'al. Maapujle li ha' yookat rilb'al naq ra chi sa xb'eelankil chaq. Xe'xpujle rib' sa' nima' li kok'al toja' naq xkoheb' chi tzolok.</i>
Pujyeeer	<i>Ch'ina tz'ik chi ru q'oqyink nawakli chaq sa' li xsuk, naxik sa' yamyook malaj sa' li b'e chi xsik'b'al xkok' xul ut chi yaab'ak. Se' saq'ehil nake'yaab'ak ut nake'wakliik chaq a xul a'in. Kaq xxamlel xsa' ruheb' sa' li q'eqyink. /Li Poopol Hu naxye naq li ch'ina xul a'in a'aneb' xtaql laj Xib'alb'a. Nayeemank aj wi' re pujuyuk, pujuy.</i>
Pujuyuk	<i>Ch'ina tz'ik chi ru q'eqyink nawakliik chaq sa' li xsuk, naxik sa' yamyo malaj sa' li b'e chi xsik'b'al xkok' xul ut chi yaab'ak. Se' saq'ehil nake'yaab'ak ut nake'wakli chaq a xul a'in. Kaq xxamlel xsa' ruheb' sa' li q'oqyink. // Li Poopol Hu naxye naq li ch'ina xul a'in a'aneb' xtaql laj Xib'alb'a. Nayeemank aj wi' re pujuy, pujyeeer.</i>
Puk'puuk	<i>Xkomon rib' rik'in li aatin t'int'ook xsa'. Puk'puuk xsa', li nach'e'ok b'eeleb'aal ch'iich'.</i>
Puk'uk	<i>A'an jun xch'ool aatin naxye li naxk'ul li siip xa' ut na'elk chaq li xsa' sa' xk'ab'a' naq namoqk malaj nachre'k. Xinpuk' li pix sa' xb'een li molb'. Xpuk'ek roq linb'eleb'aal ch'iich'. Xpuke'k xb'aan k'ix, li b'olotz.</i>
Pukank	<i>A'an li aatin nayehok resilal naq natamk xkomon li k'a' ruhataq Xe'pukank li kaxlan aawik'in. K'a'jo' nake'pukan li imul. Junpaat nake'pukank li ch'o. Xiikil xe'pukank li paachach.</i>
Puk'puuk	<i>Juntaq'eet xyaalal rik'in li aatin puk'uch. Esil chi rix chan ru xnimalk xtib'el junaq li poyanam. Puk'puuk laj Pere' k'a'jo' naq xnimank, puk'puuk laj k'ay aaq sa' k'ayil.</i>
Puktasink	<i>Li aatin a'in naxye resilal naq na'uxk xna'b'alinkil li k'a' re ru. // Yook xpuktasinkil li tasal hu re xk'ayinkil moqon. Laj takchi'inel re xaqab'ank awab'ej yook xpuktasinkil resil li xmolam sa' xb'een li tenamit.</i>
Puk'uch	<i>Juntaq'eet xyaalal rik'in li aatin puk'puuk. Mama' puk'uch laj xokol toj. Puk'uch li xyuwa' laj Towal.</i>

Pumaaq	T'oqvim nak'iik rub'el pim. Sa' xtoonol na'elk chaq naab'al li xxaq kok' jilix chanchan li xxaq chaj, ab'an q'un ru. Chi ru'uj li xxaq na'elk kok' ratz'um ut kok' saq xb'onol. Elajik nachaqik ut ha' ru ch'och' nak'iik wi'. Nayeemank aj wi' re pum'aaq.
Pum'ik	Xk'ab'a' ru li awinq xkomon li kok' pim. Nayeemank aj wi' re k'um'ik . Ch'ina'us rilb'al li pum'ik, naq maji' natiixk chi us, rax rix; naq ak xtiixk, wank naq'ano'k ut wank nakaqo'k, ak riyajileb' wi'. Ra li ik a'in, yal b'ab'ay nak'anejak. Sa' kehil ch'och' na'elk li pum'ik.
Pumpuri'	Xkomon xmolam li peepem, ab'anan kok', chi q'eq nake'elk chi b'eek, jwal nake'hulak chi ru purik b'ar wi' lochlook li kaxlan xaml. Wankeb' q'eqmoyink ut wankeb' saqmoyink li xxik'.
Pumpuuk	Li aatin a'in naxye resilal naq li ha' natamk sa' li na'ajej yalaq b'ar. <i>Xint'ane'k sa' li ha' pumpuuk sa' b'e.</i>
Pumux	Li aatin a'in naxye resilal naq yalaq b'ar pumpuuk li ha' sa' junaq na'ajej. <i>Pumux li ha' sa' b'e. Pumux li ha' chi ru'uj neb'aal.</i>
Puq'uk	Li aatin a'in naxye resil naq nake'xyoq' li k'a' re ru sa' li ha' jo' li q'em malaj q'unil k'aj, nayeemank puq'uk. // <i>Xpuq' li q'em cho'q wuk'a' li wixaqil. //Yook chi puq'uk ha' qana' Rux.</i>
Pur	A'an jun li xul sa' li ha' nawank ut yal rik'in li xpunit nab'eek chi ru li pek. Naab'al paay ru li pur: wank xpur nimha', xpur palaw, xpur ch'och' malaj xpur kaaq. Wank xtib'el li pur natzakamank. Wankeb' li pur kok', wank saaj ut wank nimq. Eb' li nimq sa' palaw nake'wank ut li rix na'oksimank cho'q re b'oqleb'aal naq nake'xyaab'asi sa' li k'aleb'aal. Wank aj wi' naq li rix nak'anjelak cho'q re xsahil ru li ochoch.
Pureq'	Wank naq ruuchil hob'ok na'oksimank wi' li aatin a'in; nayeemank reheb' li kok'al chi jo'ka'an. <i>K'a' tixnaw li pureq' aj al a'an. Ma junaq ch'ina pureq' tk'utuq re ink'anjel.</i>
Purux	Li aatin a'in naxye resilal naq li k'a'ru nak'eemank chi ru ka', ink'a' ch'olch'ook li xke'b'al. <i>Purux li ixim xke' lix Roos. Purux xkeb'al na'uxmank li kakaw re naq sa xb'ukb'al.</i>
Putiix	Jun ch'ina xul q'eq rix, sursu b'ayaq li xjolom, li animal chanchan rilb'al jun t'orol li kakaw. Xujxuj li rix ut li xjolom. Wi taatoch' junpaat najore'k ut nakamk. Sa' li k'iche' nawank. Li poyanam naroksi cho'q xb'anol li pix na'elk chi ru li tib'elej.
Putul	Awinq nak'iik chi us sa' tiqwal ch'och'. Ka'paay ru, jun raqal li t'ort'ook ut xiikil xnaq' ut jun raqal li jukjuuk moko k'i ta xnaq'. Sa xtzakankil chi q'anq'an, naq toj rax sowsow malaj yotyot. // Li aatin a'in xsum k'ab'a'ej aj wi'. <i>Qana' Nat Putul, xkanaak cho'q chinam sa' qak'aleb'aal.</i>
Putz'b'il	Li aatin a'in naxye resilal naq ak xwank xputz'b'al li k'a'aaq re ru, qayehaq jo' li ik, li anx, wchx. <i>Sa xtzakankil li ik naq putz'b'il rochb'een pix.</i>
Putz'leb'	Xk'ab'a' jun li k'anjelob'aal li na'oksimank re xputz'b'al li ik malaj k'a' chik ru tentook xputz'b'al. Nayeemank aj wi' re k'ulte' .
Putz'uk	A'an naxch'olob' naq na'uxk xnatb'al li k'a' re ru rik'in putz'leb'. Yookin <i>xputz'b'al li ik. Sa li pix chi putz'b'il</i>
Puyuch'	A'an jun xpaayil li xul chocho' xk'ab'a'; yal b'an a'in ch'ina ka'ch'in ut sa naril xketb'al li rax hal. Li puyuch' rax rix, k'onkook li ruuchre, kok' li roq kiib' ru'uj li roq wank chi ru ut kiib' wank chi rix. Naroksi li ruuch re, re xchapb'al rib' chi ruhatq li che' jo' aj wi' cho'q re tzakank. Ch'ina'us li xxik' rax, kaq, q'eq, raxjub'ink ut q'an. Nake'xtzol aatinak li wankeb' chi

	re kab'lal.
Puub'	Xk'ab'a' jun li sachleb' yu'am xyoob'ahem li poyanam re li kamsink. Naab'al paay li puub' yookatqeb' chi xyiib'ankil, wank nimq roq, kok' roq, yal toqb'il, naab'al xnaq'. Ha'aneb' laj junpak'al palaw ke'tikib'ank chaq xk'amb'al li puub', a'an ke'roksi sa' li xtawasinkileb' laj ralch'och'. Eb' laj mayab' moko wankeb' ta xpuub' re kamsink poyanam, yal puub'che' wankeb' re, yal re xkamsinkileb' junqaq li kok tz'ik. Li puub' raxpuhaq li xnaq', wank xpisk', wank ral, wank xxaab', hopook ru'uj ut xjayaliil.
Puub'ak	Nayeemank naq nake'xjayali rik'in li puub' li k'a' re ru ut nake'xtoch' li ral natzirok xamlel ut namoqk re kamsink. <i>Xpuub'a li kej laj Ton. Yookeb' chi puub'ak laj rub'el pim.</i>
Puub'che'	Xk'ab'a' jun li kutleb' tz'ik ke'roksi chaq li qamama' qixa'an. Jun b'olb'ookil che', jun moqoj roq ut hopo xsa', chi ru'uj na'apusimank chaq li xnaq'. Li xnaq', t'ort'ookil seb' toj nachaqik naq na'oksiik ut q'unob'resinb'il rix chi ru jun li ch'ina b'olb'ookil ch'iich', socheel xk'ab'a'.
Puub'ch'olwing	Nimla che' nak'iik sa' tiqwal ch'och'. Kawil che' ut tiik rix naq nanimank.
Puum	B'isleb' nake'roksi laj mayaqa'eqchi', li xnimal naxk'am hoob' meet. <i>Jun puum xya'al inkab' xinloq'.</i>
Puuxink	Li aatin a'in naxye resil naq na'uxk rapusinkil li poqs chi ru li k'a'aq re ru . <i>// Puuxi ru li meex, okeb' re chi tz'iib'ak sa' xb'een. // Puuxi xmoqoj li ixim wank sa' rismal laawochb'een.</i>

Q' q'		A'in jun xka'k'aalil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi', nasiyaak chaq li xyaab' naq naxk'ul rib' xtoonad li ru'uj aq' rik'in li xtoon xchoxahil e, naq nanume'k chaq li iq' aran, nat'ilk junmitzilaq chi rix a'an naxkoq' chaq rib' naq na'elk sa' li ehej, ab'an moko wank ta xyaab' li kuxej.
Q'a	Xk'ab'a' li numleb' pampook sa' xb'een junaq li nimha', roqha' maraj junaq taq'a. Naab'al paay ru: wank ab'q'a, tz'akalq'a, che'q'a.	
Q'ajk	Xch'ool aatin na'oksimank re xyeeb'al xik wi' chik b'ar chaljenaq chaq. Xe'q'ajk inyuwa' sa' tenamit. // Naq nayeemank: q'ajk sutq'iik, naraj xyeeb'al kamk, lajk oso'ok. Wank naq naxjuntaq'eeta rib' xyaalal rik'in li aatin sutq'iik. Xe'q'ajk laj tijonel. Hulaj tinq'ajq sa' wochoch.	
Q'ajkam	Xk'ab'a' reeqaj li usilal malaj rahilal xb'aanumank re jalank chik. Li usilal naab'aanumank wank xq'ajkam. Li rahilal nab'aanumank toj nak'ulmank xq'ajkam.	
Q'ajkamunk	Xch'ool aatin li naxye resilal naq natojmank, nak'eemank reeqaj junaq li k'anjel malaj usilal. // Na'oksimank aj wi' li q'ajkamunk re xb'anyoxinkil li k'a' ru nake'xk'e qe. We' b'ayaq xq'ajkamunkil laak'anjel.	
Q'ajsink	Xch'ool aatin naxch'olob' xyaalal naq li k'a' ru nato'nimank tentook xq'ajsinkil.// Xinq'ajsi li champa xto'oni we laj Tolom. // Maa to'oni tumin re Ton, a'an ink'a' chik naxq'ajsi.	
Q'alq'ook	Naq nachapmank li k'a'aq re ru sa' li qatelb' ut letzlook chi re maqab'. Jo' wi' naq ani naqametzo naruhanq aj wi' xyeeb'al naq q'alq'ook.Q'alq'ook li yaj inb'aan naq ki'elk xch'ool.	
Q'alunk	Xch'ool aatin nayeemank naq junaq k'a' re ru malaj poyanam, xul, nak'eemank li telb' sa' xb'een ut najelosimank chi re li maqab'. Naab'al paay ru xyaalal: wank q'alunk re xk'eeb'al resil li sahil ch'oolejil; wank q'alunk re xk'eeb'al resil li kawilal ch'ool; wank q'alunk k'uula'al; wank q'alunk re xk'amb'al li k'a' re ru jo' li si', li utz'u'uj malaj li naruhanq xq'alunkil. // Nayeemank aj wi' re naq li che'k'aham nake'xcheto rib'. Kixq'alu li waj li k'ixpim. Xkomon rib' rik'in li aatin mek'onk. Chi q'alunb'il taak'am chaq li moxl. Q'alu b'ayaq li k'uula'al xik' naxye. Ninq'alu xsum waam k'a' jo' ninra	
Q'an	A'an jun xk'ab'a' li b'on. Q'an xb'onol li tzoleb'aal. // Q'an rix: Esil chi rix chan ru xb'onol li k'a'aq re ru. Q'an rix li uk'al ch'iich' xinloq' chaq. // Q'an xsa': Wankeb' li ki'il q'eheh q'an xsa', jo' li chiin, li ch'op, li holob'oob'. // Jo'ka'an aj wi' nayeemank re naq li ki'il q'een chaq'jenaq. Q 'an li chiin xb'aan naq cheek.	
Q'anb'olay	Xk'ab'a' jun paay li k'anti', jwal seeb'al xul ut nakamsink li xmay, xkomoneb' li ik'b'olay. Nayeemank aj wi' k'anb'olay.	
Q'anch'iich'	Jun paay li ch'iich' q'an malaj kaqjorink nak'utunk. Nak'anjelak chi us re xnumsinkil xmetzew li kaxlan xaml. Wank aj wi' naq nake'xyiib' li matq'ab' malaj li apusiil wajb' chi ru.	
Q'anche'	Nimla che' nak'i sa' tiqwal ch'och'. Kawil che', q'axal us cho'q re li kab'lak. Li rix ut li xxaq us cho'q b'an. Li xxaq chanchan li kape. // Xk'ab'a' jun ch'ina k'aleb'aal wank sa' xteepal poopol Karcha'. Toj Se' Q'anche' xk'ame' linrab'in.	
Q'anhall	Jun paay ru li loq'laj hal, q'axal na'elk sa' kehil ch'och'. Jwal nimq nahulak wi', naq q'un ru li ch'och', ab'an wuqub' po nakox'elq wi'	

	chalen sa' rawb'al toj sa' xq'olb'al.
Q'anha'	Xk'ab'a' li naxsumela wi' rib' li kik'elej. Li q'anha', nak'utunk sa' li k'atal malaj naq na'och'e'k junaq li tiq'lal, na'ok chi elk li q'anha'. Eb' laj ilonel nake'raatina li xkik'el ut li xq'anha' li yaj: <i>K'a' xaak'ul, k'a' xaataw, k'a' xaasume jun chi ajwal kik' jun chi ajwal q'anha'; aachinaqo, seraq'iqo, laa'in laana' laa'in laayuwa'.</i>
Q'anil	Xk'ab'a' jun li nawal sa' rajlankil li kutank, jo' naq ke'xtus chaq laj Mayab'.
Q'anipuhak	Xkomon li puhak, ab'an q'anq'an ut lemtz', tertook chi us xtz'aaq, jo'ka'an naq moko yalaq ani ta na'oksink re ka'aj wi' li wankeb' xtumin chi us.
Q'anixij	Xk'ab'a' xpaayil jun siir li k'anti'. Moko jwal josq' ta, na'ok sa' li ochoch xsik'b'al li ch'o, nasak'ok rik'in li xye ut maak'a' xmay re.
Q'ani'or	Nimla che' nak'i sa' tiqwal ch'och'. // Xk'ab'a' jun ch'ina k'aleb'aal wank Chi K'ajb'om. <i>B'ar taaq'ax li nimha' naq tatxik Chi Pook', ma Taab' Max malaj Q'ani'or.</i>
Q'anmank	Kok' che' jwal k'a li xxaq, q'an naratz'uma ut moko kawil che' ta. Nake'xye naq us cho'q xb'anol li raxkehob'l ut li q'an'u. Nayeemank aj wi' re k'amank .
Q'anpamak'	Xkomon rib' rik'in li k'ib', chanchan aj wi' li akte'. Nayeemank aj wi' re k'anpamak' .
Q'anparaway	Saajil che' nak'iik sa' luulukil ch'och'. Kaqmoyink rix li xxaq. Q'anre'ink li xb'onol li xq'ol ut naxb'on li t'ikr. Kawil che', jo'ka'an naq naruhan k roksinkil cho'q xuxuul, saqche', cho'q q'e'oq malaq cho'q xkuut xsa' li ochoch sa' li xkab'lankil.
Q'anpat	Saajil che' chanchan li chahib', us li rix cho'q k'aham. Sa nak'iik sa' kehil ch'och'. // Sa' xteepal li poopol Chameelk wank jun li k'aleb'aal Se' Q'anpat xk'ab'a'.
Q'anra'	Q'anra', xkomon li amoch, li k'oopopo' ut li wo', naab'al paay ru naq wankeb' li q'anra'. Rax rix, saq rub'el xsa', nim xtz'uumal re, b'uq'b'uuk sa' ru. Jwal chaab'ileb' chi numxik. Na'ilman ruheb' sa' palaw, roq ha' ut nimha'.
Q'anru	T'oqpim nak'i yalaq b'ar. Naq na'atz'umak q'an li ratz'um, jo'ka'an naq a'an xk'ab'a. Wi jwal ra li xul'e naru xhab'lenkil li ratz'um ut naxwartesi junk'amokaq li xmay.
Q'ansaj sujew	Xk'ab'a' li yajel nawank sa' li iq' ut naruhan k naxk'ul li poyanam. Wank naq li q'ansaj sujew xmayeb' re laj tuul malaj junaq aj raach'ool.
Q'antal	Xk'ab'a' jun paay li k'im xkomon li tal. // Xk'ab'a' jun k'aleb'aal Chi Sek.
Q'antutu'	Kok' pim numtajenaq xk'ixel ut q'an naruuchin. Xk'ab'a' jun k'aleb'aal Chi Ha'al. <i>Q'antutu' xko li was chi k'utuk.</i> // Wank jun li nimla tzuul Qawa' Q'antutu' xk'ab'a', aran Chi Ha'al.
Q'antu'lay	Jun xpaayil li is, q'an xsa' naq nachaq'ak. Q'axal sa xtzakankil chi wank xkab'el malaj chi pomb'il.
Q'antu'lay imul	Kama' li imul, cham xmach, maak'a' xye, ka'ch'in rilob'aal, kok' xxik, sa' pisk'onb'il nab'eeek.
Q'antz'u'uy	Xpaayil li ch'o, kok'eb' ut junes sa' pim nake'wank.
Q'anwacha	Jun toon saajil che'. // Xk'ab'a' jun k'aleb'aal sa' xteepal Se' Nawuq'.
Q'anxe'	Ak' aatin kitikib'amank cho'q xk'ab'a' xxe' jun paay li aawinq natzakamank chi rax malaj chi chiqb'il. Q'anjorink li rix jo'ka'an aj wi' li xsa', tziliktzilil rilb'al li xaq.
Q'anyaj	Xk'ab'a' jun xnimal yajel next'orob rib' sa' li sa'ej, jwal ra xk'ulb'al, wi ink'a' natawmank xb'anol nakamsink. Li wank xq'anyaj junes xa'wak naraj ut

	namaynak sa' xsa' ut na'ok chi puchirk. <i>Nake'xye laj ilonel naq naru naxulq'iik li q'anyaj, a'an jwal ch'a'aj chik xb'anb'al.</i>
Q'an'asij	Jun li ch'ina xul, xkomoneb' li chikiriin, nayaab'ak se' saq'ehil, ab'an sa' tiqwal ch'och'. Ch'ina'us nake'yaab'ak ewuukil. Nayeemank aj wi' reheb': hoyoy, aj k'ayhab'.
Q'an'is	Kama'in nayeemank re li poyanam, sa' xk'ab'a' naq q'antzukink li rismal. Xpaayil li poyanam najt xtenamit. <i>Q'an is li winq xk'amok re li qechralch'och'il.</i>
Q'an'u	Xk'ab'a' li yajel naxk'ul li xsaaseb' li poyanam, ab'an li yajel a'in naxk'ut rib' naq q'anre'ink sa' ru li yaj.
Q'an'us	A'an jun paay li kok' xul nake'k'ehok kab', q'an li rix chanchan li k'ap ut li qeq'an, waqib' li kok' roq, sa' laatz' nake'xk'e li xsuk, wank naq nake'xk'e li xsuk sa' xtoon li nimla che', Li xya'al kab' nake'xyiib' jwal sa; sa aj wi' xpoq'b'al chaq xb'aan naq moko nake'tiwok ta.
Q'ap	Xk'ab'a' li kenq' naq toj wank sa' rix ut toj al.
Q'axal xul	Kama'in nayeemank re naq naxik xb'een li naxb'aanu junaq li poyanam. Jo'ka'an nayeemank re li kok'al nuntajenaq xxulileb'. <i>Q'axal xul li ch'ina'al, ink'a' nawank sa' kab'l. Q'axal xul li ch'ina' ixqa'al junelik naxsume li xna'.</i>
Q'axok	Naq nawank junaq yalok u ut li na'elk chi us a'an li naq'axok, xb'aan naq na'uxmank nume'k chi uub'ej rik'in li k'a' re ru nab'aanumank. <i>Xinq'ax sa' b'e laj Ku'. Xatxq'ax chi tz'iib'ak lix Tol. Xooxq'ax li b'eleb'aal ch'iich'.</i>
Q'axonk	Na'uxk xyeeb'al naq nanume'k junaq poyanam sa' jalan na'ajej. <i>Q'axonk we sa' rochoch linchaq'na'. Xe'q'axonk laj k'anjel sa' li Poopol.</i>
Q'axtesink	Xch'ool aatin li naxye naq nasutq'isimank li k'a' re ru k'ulb'il malaj k'eeb'il xb'aan jalan chik. <i>Jo'q'e taaq'axtesi reeqaj li hal aajalom. Q'axtesi re laj Manu', li punit xto'oni we. Xoole'xq'axtesi li iyaj kenq' kinto'ni reheb' laj Cholom.</i>
Q'aab'	Xk'ab'a' li k'ila yib' ru aj na'leb' natikla sa' xb'een junaq poyanam ut moko yaal ta, yal yoob'anb'il aatin.
Q'aab'ank	Xch'ool aatin naxch'olob' xyaalal naq junaq poyanam nayeemank naq a'an xb'aanunk junaq ch'a'ajkilal ut moko yaal ta. <i>Xate'xq'aab'a naq laa'at xatxokok re li tumin. // Moko us ta li q'aab'ank, naxk'am chaq xch'a'ajkil.</i>
Q'aajenaq	Chi junil li ak xnume'k xkawil ut xq'ehil, moko us ta chik, okenaq xyajel. Naq li ki'il q'een nanumta xq'anal malaj xchaq'al ut napo'k ru li xsahil nayeemank naq q'aajenaq. <i>Q'aajenaq li chiin us xtz'eqb'al. Juntaq'eet xyaalal rik'in li q'eenaaq.</i>
Q'aakuk	Saajil che' nak'iik yalaq b'ar, tiik rix naq nanimank jo'ka'an naq q'axal us cho'q re xuxuul sa' li kab'lak.
Q'aal	B'isleb' nake'roksi laj mayaqq'eqchi', li ximal a'an chi junil li naxkuy xq'alunkil chi xkab'ilchal li xtelb' li poyanam. <i>Jun q'aal aj wi' linsi' xintaw.</i>
Q'ehink	Xch'ool aatin na'oksimank sa' rajlankil malaj rilb'al xb'e li kutank junjunaq, jo' ke'xb'aan chaq laj mayab'. Naxye resilal junaq li k'anjel malaq junaq na'leb' k'a' ru ok re chi k'ulmank. <i>Yal Xyanqileb' li poyanam nake'xnaw q'ehink. Laa'in ink'a' ninnaw q'ehink. / Li q'ehink a'an li esil nake'xye chi rix li xk'ulmank, yook chi k'ulmank malaj tk'ulmanq. Li naxnaw q'ehink nayeemank re aj q'e. Jalan wi' laj eek'.</i>
Q'ekutank.	Aatin k'ub'k'uuk sa' kiib' chi aatin: q'e-kutank. Sa' kiib'al naxjultika xyaalal

	li k'ila chihab' ak numenaq malaj li toj chalk re. <i>Najter q'ekutank ke'k'ulunk sa' qayang li kaxlan wing.</i>
Q'ela	A'in naxch'olob' xyaalal naq na'ok chaq chi hik'e'k li kutank. Q'ela jwal us li k'anjelak. Nayeemank aj wi' eq'ela, eq'la.
Q'emkun	Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq junaq poyanam ink'a' nahulak chi ru k'anjelak. Nayeemank aj wi' re jok, aj xokmo', aj q'em. Li najt kutank na'aj q'emkun.
Q'emkunil	A'an li raalal malaj xyaalal li poyanam naq q'emkun. Nayeemank aj wi' re jokil. / Seeb'a laak'anjel maak'ut aaq'emkunil.
Q'eq	A'an jun xk'ab'a' li b'on. Q'eq xb'onol xche'el li kamenaq. // Jo'ka'an aj wi' nayeemank re jun paay li poyanam q'eq li xtib'eleb'. Q'eq li wing xk'amok re lix Tol.
Q'eqan	Xk'ab'a'eb jun siir li kok' xul nake'k'ehok li kab' chanchaneb' li k'ap, ab'an sununkeb' ru. Nake'xyiib' li ya'al kab' ut li tz'aak. Nake'yeemank aj wi' re: q'eeqaal.
Q'eqchi'	Xk'ab'a' raatinob'aal ut li xch'uutaal xpoyanamil aj Mayab'. // Li q'eqchi' kixtuxme chaq rib' sa' li xtoonol raatinob'aaleb' aj mayab' numenaq hoob' o'q'ob' chihab' anaqwank. // Li xpoyanamil aj q'eqchi' arin ke'k'ihank sa' xteepaleb' li loq'laj tzuul: Qawa' Xukaneb', Qawa' Chamil, Qawa' Chamha', Qawa' Raxontz'unun, Qawa' Kojaj, Qana' litzam, Qawa' Siyab', Qawa' Chijolom. Arin wankeb' naq kule'xmin rib' laj jun pak'al palaw sa' li chihab' waqxaqlaju xwuqlajuk'aal xkaa'o'q'ob' (1538). // Sa' xk'ab'a' li tawasink kilaje'xb'aanuhataq eb' li awab'ej ma' Justo Rufino Barrios, Ma' Estrada Cabrera, Ma' Ub'iik naab'al laj q'eqchi' ke'xikje' sa' jalan chik na'ajej, aran Peten, B'eliis, Linvingston, Ixkan, Lancetillo Uspantan, jo'kan naq jwal nim li na'ajej wankatqeb' wi' laj q'eqchi'. // Li aatinob'aal q'eqchi', kaw rib' chi us ut natawmank ru chi junil li aatin. Wank xxe' ut wank xyaalal li nayeemank. Wank naq najala b'ayaq li xyaab', ab'an natawmank ru. Oxlaju xka'k'aal aj wi' chi tz'iib' na'oksimank sa' li xtz'iib'ankil.
Q'eqo'k	Li aatin a'in naxye resilal naq najala xb'onol li k'a'aaq re ru. Wank li k'a' re ru naq'eqo'k xb'onol naq k'a' ru naxk'ul. Xq'eqo'k <i>linsut naq xe'xpuch'.</i> Xq'eqo'k <i>ruq'b' li wing sa' tz'aj.</i>
Q'eqob'resink	Xch'ool aatin naxye resilal naq na'uxk xtz'ajnikil junaq k'a'aaq re ru. Xq'eqob'resi ru li ha' xb'onol li uuq. //Jo'ka'an aj wi' nab'aanumank naq na'uxk li b'onok rik'in li q'eq. Ning'eqob'resi linxaab' chi b'on.
Q'eqwaj	Jun paay ru li loq'laj hal q'axal na'elk sa' kehil ch'och'. Moko jwal nimq ta nahulak. Li xroqwajil ut li xhalil q'eqpajink rix ut wank xkok' q'ol'isil.
Q'eqxeeb'	K'aham pim jwal numtajenaq naq nak'iik ut naxhel rib' sa' xb'een li pim malaj sa' ru'uj li che'. Q'eq b'ayaq xb'onol li xche'el. Naq chaqi kaw xyok'b'al. Xox ru li xxaq.
Q'erok	A'in jun li yaab' naxye li kaxlan naq yook chi sik'ok malaq naq traj yeq'e'k. <i>Naq'erok li kaxlan naq ok re chi molb'ek</i>
Q'erq'erche'	Xk'ab'a' jun li b'atz'uul naq nasurimank sa' junpaat, naq'erq'otk li xyaab', xb'aan naq naxkilili rib' jun li xcha'alil sa' xb'een jun chik, lot'ox rix. Nayeemank aj wi' re k'ark'arche'.
Q'es	Jo'ka'an xk'ab'a' li nayok'ok, nat'ob'ok, najochok. Natawmank aj wi' ru naq moko q'un ta ru malaj moko q'un ta xke'b'al. Q'es laaq'em a Mar. // Q'es re: chi junil li k'a' re ru nayok'ok, jo' li ch'iich', li jooleb', li saqib'aaq. Q'es li ch'iich' taaset wi' li tib'. //Jo'ka'an aj wi' nayeemank re li jwal seeb' re chi

	xsumenkil junaq li patz'om. // Q'es ru: chi junil li helook ru, ab'an naq nach'e'mank moko q'un ta li ru. <i>Wank li k'a' re ru ak re naq q'es ru.</i> Q'es ru li tz'alamche' toj ji'e'k naraj. Wankeb' poyanam jwal saqenk nake'ril, nake'yeemank re q'eseb' ru. <i>Q'es ru laj</i> <i>B'ex chi qilb'al chan lix Tooy, re li rochb'een.</i> // Q'es ru'uj: chi junil li nak'ob'ok, nahopok, naxub'uk, naxe'q'ok. <i>Q'es ru'uj li wawleb'.</i> <i>Q'es ru'uj li akuux.</i> // Q'es xch'ool: jo'ka'an nayeemank re li poyanam li sa' junpaat nakana sa' xch'ool li k'a' ru naril narab'i.
Q'etq'et	Naq li poyanam ink'a' na'elajik, nayeemank re q'etq'et. <i>Jwal q'etq'et laj Xiwan maani chik jo'.</i>
Q'etq'etil	Yib' ru aj na'leb' naxk'utb'esi li poyanam. Naxk'e xwankil chi ruheb' li jalan ut ink'a' jwal sa' na'aatinak, aran nak'utunk resil li q'etq'etil. <i>Jwal q'etq'et laj k'utunel ink'a' sa raatinankil.</i> // Xsalil li q'etq'etil a'an li chaab'ilal .
Q'eel	Chi xjunil li k'a' re ru nahulak xhoonal naq naq'eelo'k. <i>Q'eel aj chik laaxaab'.</i> // Xsalil xyaalal li aatin q'eel, a'an li ak' . // Q'eel ru: Naq nanume'k xkutankil xchaab'ilal malaj xch'ina'usil li k'a' re ru nayeemank q'eel ru. <i>Q'eel ru li ixim wank li mok'ok' chi sa'.</i> <i>Q'eel ru li kenq', yook chi maxo'k.</i> // Li xsalil li aatin a'an: chaab'il ru .
Q'eenaq	Naq li ki'il q'een nanumtaak xq'anal malaj xchaq'al ut napo'k ru li xsahil nayeemank naq q'eenaq. <i>Q'eenaq li chiin us xtz'eqb'al.</i> <i>Q'eenaq li tul jalan xb'ook.</i> // Juntaq'eet xyaalal rik'in li aatin q'aajenaq.
Q'ichilk	Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq junaq li k'a' re ru li jay moko tz'aqal ta chik rilb'al, ink'a' chik jwal us, okenaq xyajel, moko naru ta chik roksinkil, jo' junaq hu, t'ikr, iqob'aal. Juntaq'eet xyaalal rik'in li aatin q'irilk, pejel. <i>Q'ichilk xt'ikrul linwa.</i> <i>Q'ichil xsa' rit linwex</i>
Q'iil	Nimla che' nak'iik sa' tiqwal ch'och'. Li xxaq ut li rix, q'axal us cho'q re xb'anol li raxkehob'l.
Q'iiaq	Jun raqal isk'i'ijpim nanimqank xtoon, wank wojwo'k na'ilok ut wank tob'to'k xsa', naru xpomb'al malaj xchiqb'al ut roksinkil cho'q latzleb' che'. Nayeemank aj wi' q'oyaq', k'iiaq. / Chaab'il li q'iiaq cho'q xlatzb'al ru xsa' li wajb'.
Q'inok	Xch'ool aatin naxjultika xk'anjelankil li k'aamanb'il noq', ak a'an naq nak'eemank sa' li suril ut na'oksimank chi rix li q'imb', chi kama'an naruhanak xtusb'al xche'el li kemom. Nayeemank naq li qana'chin naxyiib' li noq' chi rix li che' ut li nake'q'inok a'aneb' laj kemonel. <i>Yook chi q'inok qana' Mat.</i>
Q'irilk	Li aatin q'irilk juntaq'eet xyaalal rik'in li pejel. <i>Xinq'ir linpo'ot chi ru li koral.</i> <i>Q'iril linwex xink'e chi wix moko xwil ta.</i>
Q'ix	Li aatin q'ix juntaq'eet xwankil rik'in li tiq. <i>Q'ix ru li qawa' saq'e.</i> <i>Nahulak chi wu li kape naq q'ix.</i>
Q'ixink	Xch'ool aatin nab'aanumank re xtiqwob'resinkil rib' li poyanam. Na'uxk naq xiikil li ke wank ut li poyanam naq'ixink chi re li xaml re xtiqwob'resinkil rib'. // Naruhank li q'ixink chi re xaml malaj chi ru li Qawa' Saq'e. <i>Yook chi q'ixink li ch'ina mama'.</i> // <i>Xink'e chi q'ixink li k'uula'al, ke treek'a.</i>
q'ochb'il	Chaljenaq sa' li aatink q'ochok ut naraj xyeeb'al naq ak mochb'il, ak xokb'il chi junil li kelkook roq jo' li k'aham, li ab', li champa.
Q'ochok	Jo'ka'an nayeemank re naq namochmank li kelkook roq ut suq'suq'eb', jo'keb' li ab', k'aham, raxk'aham, noq', utwx. Li aatin a'in naxye resilal naq na'uxk xk'uulankil li k'aam. <i>Q'och we li k'aam xinb'is wi' li ch'och'.</i>

Q'ochq'ook	Wank li k'a' re ru toj aajel ru xq'ochb'al re xxokb'al, jo' li k'aam, li uuq; utwx. <i>Q'ochq'ook li uuq wank sa' kaax. Q'ochq'ook li k'aam wank chi ru li ogech.</i>
Q'ol	Xk'ab'a' jun li xsahob' ru li xtiqb'aleb' li ixq, nake'xkotob' chi xkux, jo'q'e nake'raj. Naab'al paay ru li q'ol: wank saqipuhak, q'anipuhak, wank yal lemtz'il ch'iich', wank ut yal ru pim malaj xnaq' ru che' nake'xjul chi rix noq' ut na'oksimank cho'q q'ol. // Jo'ka'an aj wi' nayeemank re li k'aham malaj li tz'uhum nab'ak'mank chi xja'aj li tz'i', aaq, wakax malaj li kaxlanyuk. // Xk'ab'a' xya'al li che' malaj li pim, latzlatz: wank xq'ol li chaj, tza'aj, tul, utwx.
Q'olche'	Saajil che' nak'iik sa' luulukil ch'och'. Tiik rix naq nak'iik ab'an jwal tuxb' rix. Us cho'q xuxuul malaq xna'aj hal sa' li kab'lak. Latzlatz xq'ol, saqpusink rix li xche'el ut haha' ru xxaq. Nayeemank aj wi' re xik'ay .
Q'olk'im	Xk'ab'a' jun paay li k'im naxtzilib' ru kok' t'orox ut latzlatz rix, xiikil naq naxlatz rib' chi ru li aq'ej.
Q'olok	Na'uxmank naq li k'al natz'aqlok li xkutankil ut nachaqik ru. Naq nacheeko'k li k'al naruhank xq'olb'al li hal. Yook <i>chi q'olok qawa' Tin. Maamin ting'olo'q xkete'k xb'aan b'ut' link'al.</i>
Q'ol rix	Naq li poyanam jwal q'em chi k'anjelak nayeemank naq q'ol rix. <i>Q'ol rix laj Manu' ink'a' naraj k'anjelak. // Wank naq li che' na'elk chaq li xq'ol chi rix. Q'ol rix li che' a'an, moko sa ta xch'e'b'al.</i>
Q'ol ru	Naq naq'eelo'k li ch'iich' naq'olenk ru, jo'ka'an aj wi' naxk'ul naq nat'aqaak. <i>Q'ol ru li ch'iich' ink'a' chik nasetok ut naru natoqe'k.</i>
Q'ol xul	Xkomoneb' li kok' xul nake'wank rub'el mul, naq nab'eek naxkanab' li xleeleb' chi ru li xxaq li pim malaj li awimq. Ka' paayeb' ru, jun q'eqlumink rix ut kok'eb', li jun chik q'anlumink na'ilok ut naq nab'ehek nayu'k roq wank nahulak jun ch'ol k'utub' roq. Nake'xye re ru'uj raq' anum. Li kok'eb' sa naril xlowb'al xxaq li kenq'.
Q'ol'isb'	Kok' mitz aj ismal nak'i chi rix xjunxaqalil li poyanam ut li xul, q'axal nawank chi ru li telb', li tzelek ut li xik. <i>Jwal q'ol'isb' sa' xxik li ch'ina'al ink'a' na'ab'ink. // Xcha'alil li kok' k'amk'ot nawank chi sa' ut nak'anjelak re xtz'ub'b'al xsahil ut rusil li natzakamank.</i>
Q'ol-leb'	Nimla champa, nimq paapo'k ru, na'oksimank re riqankil li hal malaj k'a' chik ruhaq naru xk'amb'al chi naab'alil, jo' li o, chiin, ch'elel, humal, t'orol ichaj, utwx. Nayeemank aj wi' re soq', k'aat .
Q'onoj	Jun toon nimla che' nak'iik sa' tiqwal ch'och'.
Q'oq	Jo'ka'an nayeemank re li xrahil xch'ool naxk'e junaq li poyanam malaj li xul, naq na'uxk rahilal re. Li nab'aanunk rahilal, naruhank naxk'ul xq'oq li xtawasi. <i>Inq'oq xaak'ul naq xaatixk'o laawoq. Numtajenaq xq'oq li na'b'ej, naq naxk'ul rahilal xb'aan li xkok'al.</i>
Q'oqonk	Xb'aanuhom li xk'ulum rahilal malaj tz'eqtaanab'il sa' xk'ab'a' chik jalan poyanam. Nata'limank sa' xchamal xna'leb' laj mayab'. Li q'oqonk a'an jun li rahil ch'oolejil nareek'a li ki'uxk rahilal re ut naru nat'ane'k sa' xb'een laj rahob'tesinel. Sa' li qayanq nawnook naq wi naqab'aanu junaq li maa'usilal toj tentook tqak'ul xq'oq. <i>Yook chi q'oqonk li ch'ina xa'an xb'aan naq maa'ani chik nak'ulunk chi ilok re, xjunes aj chik sa' li rochoch.</i>
Q'oyaq'	Jun raqal isk'i'ijpim nanimqank xtoon, wank wojwo'k na'ilok ut wank tob'to'k xsa', naru xpomb'al malaj xchiqb'al ut roksinkil cho'q latzleb' che'. Nayeemank aj wi' k'iik, q'iik . / Chaab'il li q'oyaq' cho'q xlatzb'al ru

	xsa' li wajb'.
Q'oot	Jo'ka'an nayeemank re li b'e naq moko tiik ta ru. <i>Sa' xq'oot li b'e xe'xk'ul rib' li b'eleb'aal ch'iich', jo'ka'an naq xe'xpik'a rib'eb'.</i> // Jo'ka'an aj wi' nayeemank re naq na'uxk xik sa' junaq na'ajej ut na'uxk aj wi' chaq li sutq'iik. Yal q'oot xik we, ak we'in chaq. Nayeemank aj wi' yal sutuq' .
Q'uchuk	Xch'ool aatin naxjultika jun li yalok metz'ew b'ar wi' nak'utunk li yaab' q'uch , kama' naq na'eeek'ank li b'aqel naq nab'ache'k. A'in li aatin naxye resilal naq wank li k'a'aq re ru nasachok yal sa' memil. Maamin us li yalok metz'ew, wank kaweb' rib' nake'q'uchuk ix. / <i>Nake'xxuwa ru laj q'eq, naq'uchuk ix, chankeb'.</i> <i>Xq'uch rix linkaxlan laj uch.</i>
Q'un	Rik'in li eek'ob'aal naqanaw chan ru junaq li k'a' re ru, naq sa reek'ankil li naqach'e', wank naq naqaye naq q'un ru. <i>Q'un ru li isb', q'ix wark chi sa'.</i> <i>Q'un li kape' xke' laj ke'nel.</i>
Q'unb'esink	Na'uxmank naq junaq li poyanam, ra xch'ool sa' li xwanjik. // Jo' aj wi' naq k'a' ru naqaj ut aajel ru chi qu toj tentook naqoksi li q'unb'esink. <i>Q'unb'esi li k'uula'al xtawaak chi yaab'ak.</i>
Q'unil iq'	Xk'ab'a' li loq'laj iq' naq yal timil yook chi nume'k, wi tiqwal ch'och' jwal saasa naxch'e', wi kehil ch'och' ut yook b'ayaq li yajel, tentook xk'eb'al li pimil aq'ej.
Q'unq'un	Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq moko chek'chek' ta, moko kaw ta, sa xch'e'b'al. Jo'ka'an, nayeemank re li t'ikr, li che' ji'bil ru chi chaab'il, li q'em ut k'a'atq chik ru. <i>Q'unq'un ru li t'ikr.</i> <i>Q'unq'un li q'em xrisi li ke'leb'aal b'uch.</i>
Q'untul	Awinq jwal sa naril k'iik sa' tiqwal ch'och'. Naralab'te'i rib' chi us, junjung re li ralab'te' na'uuchink. Chi kuut ut li xtulil chi taas nawank. Rax rix naq toj al, naq naq'ano'k, q'anq'an rix ut jwal sununk. Nayeemank aj wi' re b'alis .
Q'unuk	Li aatin q'unuk naxk'e resil li k'anjel nab'aanumank naq naq'alumank li k'uula'al. <i>Yook chi q'unuk lix Liit maji' raj tz'aqal chi rix.</i> <i>Li na'b'ej naxk'ut chi ru li xko' chan ru nab'aanumank li q'unuk.</i> <i>Ninq'unuk, nakatq'unuk xe'q'unuk, utwx.</i>
Q'upul	Jo'ka'an nayeemank re naq toqenaq sa' xb'een ch'och' junaq li che', ak q'umet aj chik malaj junaq li b'aqel. <i>Q'upul aj chik re ru linwaal.</i>
Q'uq'	Saajil tz'ik, rax xb'onol chi xjunil li rix ut kaq rub'el xsa', moko nim ta li ruuch re. Laj tz'o' nim roq li xye ut li xtuxil yal ka'ch'in li xye. // Wank xjalam'uuch chi ru li tumin re li tenamit Watemaal. // Li q'uq' oxloq'inb'il sa' li tenamit Watemaal, a'an reetalil li qatenamit. // Wank jun li K'aleb'aal Chi Q'uq' xk'ab'a' wank sa' xteepal xch'och' Lankin.
Q'uq'tul	Nimla che' na'awe'k ut natzakamank ru. Sa nak'i sa' kehil ch'och'. Rax rix chalen naq toj al, natixk ut naq nachaq'ak. Wi kaqkaq xsa' li ru naq nachaq'ak jwal sununk, ki' ut sa; wi q'eq malaj puch xsa' moko jwal sa ta. Nawank xchunakil ut a'in naru xchinankil ut chiqb'al re xke'b'al cho'q ru uk'a'ej, chanchan li kakaw. Li xjalanil chi ru li raxtul a'an li xnimal ut li rilb'al, xb'aan naq li ru a che' a'in, ch'ina b'arb'ook ut li raxtul t'ort'ook, ab'an xkomoneb' rib'.
Q'usb'il	Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq junaq li poyanam ch'olob'anb'il xna'leb', maa'ani naru naxch'e', naxhob'. // <i>Jwal us naq q'usb'il li ch'ina'al.</i> <i>Wi q'usb'ileb' li kok'al maak'a' nake'xch'e'.</i>
Q'usuk	Kama'in na'uxmank naq nak'eemank xna'leb' li poyanam re naq chaab'il twanq sa' li xyu'am. Naq na'uxmank qatijb'al nakoo'e'xq'us, jo'ka'an naq li q'usuk tentook xb'aanunkil re naq ink'a' tookilk'oq sa' li

	ch'a'ajkilal. <i>Ninq'useb' linkok'al re naq maa'ani te'xsak' sa' b'e. Li al a'an moko q'usb'il ta xb'aan li xna' xyuwa', jo'ka'an naq k'a'jo' nahob'ok.</i>
Q'ux	Tzukpim nak'i chi ru pek malaj chi ru q'umet malaj chi rix xtoonai nimqi che' ut sa' mu.
Q'uyuk	A'an naq namich'mank rix li kaxlan, li ak'ach. Ka'aj wi' naru xq'uyb'al li kok' q'unil pim, li ismal ut li k'a' re ru q'un ru. <i>Xinq'uy li wismal. Sa xq'uyb'al rix li kaxlan naq sila'anb'il. Yook xq'uyb'al li kok' pim chi re li ochoch li cheekel ixq.</i>

R r		A'in xkiib' xka'k'aalil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi', nasiyaak li xyaab' naq naxpururi rib' li ru'uj aq' chi ru li xtz'ejwalil xchoxahil e ut na'eek'ank chaq xyaab' li kuxej. Sa' xteepalil li aatinob'aal q'eqchi', nak'ihank b'ayaq ru li xyaab' li tz'iib' a'in, ab'an jun aj wi' ru li xtz'iib'ankil.
Ra		A'an esil chi rix li k'a' ru na'eek'amank a' yaal ma sa' li qajunxaqaalil malaj naq nayot'e'k qach'ool. <i>Ra li woq xten li che'. Ra inch'ool xb'aan naq xkam linyuwa'. // Ra xmay:</i> jo'ka'an nayeemank re li tikib'ank ch'a'ajkilal sa' xb'een jalan chik. <i>Ra xmay li aatin kixye. Ra xmay li saqatz'um moko sa ta nak'i kape chi rub'el. // Ra naxk'at:</i> Jo'ka'an nayeemank re li k'a'aq re ru nak'atok xb'aan xtiqwal malaj li xsahil. <i>Wa' Toon, ma taawaj b'ayaq li ra naxk'at. // Ra li ik:</i> a'an naq natzakamank li ik ut nahumuk li ru'uj aq' naq nanaq chi ru. <i>Ra rikil laatz'u'uj. Ra rikil laawichaj xaak'e. // Ra naxb'aanu:</i> chi junil li k'a' ru naxb'aanu junaq li poyanam, xul malaj li loq'laj iq' malaj loq'laj hab', loq'laj hiik ut naxk'am chaq rahilal. // Ra rab'inkil: jo'ka'an nayeemank re chi junil li k'a' ru na'ab'imank ut naxk'am chaq rahilal, jo' li wi'ej, li kamsink, li yalok, li majewank, li tz'eqtaanaak. // Aj ra ch'ool: jo'ka'an nayeemank re junaq li poyanam, jwal natz'uyink malaj ut naxpatz' rahilal sa' xb'een jalan chik rechpoyanamil. // Ra xch'ool: Li rahil ch'oolej yalaq ani nak'uluk re, jo'ka'an naq naqaye chi kama' a'in: <i>Ra xch'ool li wixaqil xb'aan naq xkam jun li qaka'ch'in. // Ra chi sa:</i> Naq ch'a'aj xb'aanunkil junaq li k'anjel. <i>Ra chi sa xlochk linxaml.</i> Nayeemank aj wi' raasa. // Ra re: Eek'ahom nak'utunk sa' xk'ab'a' li ru'uj aq', b'ar wi' naxyot li ru'uj aq' ut sa' junpaat nasiyaak chaq li chuub' xb'aan ut naxyub' rib' li xtz'uumal e. <i>Ra re li xya'al li lamunx. // Ra u:</i> Xk'ab'a' jun xyajel li xnaq' u. Nakaqo'k chi us xsa', wotz'ok ut naxya'le rib'. Xikenag naq na'elk xk'ot li xnaq' u xb'aan li yajel a'an. Nayeemank aj wi' re b'e', kaqi u, ra uuch.
Rahom		Chi junil li ak raab'il malaj li toj tentook xraab'al.
Ralch'och'		Li aatin a'in kiib' naq k'ub'k'uuk: /ral-ch'och'/, naraj naxye li yo'lajenaqeb' chalen xchalk kutank sa' junaq na'ajej, aran ke'wank li xxe' xtoonaleb'. / Li ralch'och'/, sa' xchamal li xna'leb' laj Mayab' naraj naxye: laa'o ral li ch'och', qana' li ch'och', sa' xk'ab'a' naq aran nasiyaak chaq chi junil li naqak'ux naqatzaka, aran nachalk li qawa quk'a' ut hulaj kab'ej tookamq, aran aj wi' tooxik. A'an nake'xk'ab'a'in xmolamil li poyanam yo'lajenaqeb' ut wankeb' sa' junaq na'ajej. Arin Watemaal, aj Ralch'och' nake'yeemank aj wi' re laj Mayab', xb'aan naq najter q'e kutank rokikeb' chi wank sa' xteepal a na'ajej a'in.
Rachlenk		Li xch'ool aatin a'in naab'al paay ru na'elk li xyaalal. // Rachlenk chi ch'iich', a'an naq yal ka'aj wi' nayok'mank xchamal li pim. // Rachlenk chi uq'm: a'an li yalok sa' junpaat, moko na'oyb'enimank ta naq tixsume chaq li jun chik. // Rachlenk chi b'on: b'onok chi moko tustuuk ta, yalaq b'ar nanaqje' li b'on. A'an li nab'aanumank chi jo'maajo'.
Rahil u		Li aatin rahil u juntaq'eet xyaalal rik'in li ra u, ra uuch, b'e', kaqi u.
Rahok		Xch'ool aatin naxye jo' nimal xq'un'al li ch'oolej, sa' xb'een jalan chik mare poyanam, xul malaj che'k'aham. Li aatin rahok chanchan naq naraj naxye xkuyb'al li ra, k'uluk ra. Li narahok nakuyuk rahilal. Li rahok a'an

	xk'utb'al resil xq'un'al qach'ool re li jalan. <i>Nahulak chi wu rahok kok'al. K'a'jo' narahok linmama'</i>. // Xsalil li rahok a'an li tz'eqtaanank.
Rak'ach xb'alb'a	Saajil tz'ik xep rix, ra xch'oolil li xyaab', chi re li k'al nab'eek naq toj kok' li waj. Chi ru li tzuul taq'a nawank. A'an aj wi' li nayeemank re: rak'achtz'uul, ajb'uq, rixnamtz'uul, ixnamtz'ik
Ral aj tza	Jo'ka'an nake'yeemank re li nake'risi ru'uj raq' chi eetz'unk.
Ral saq'e	A'aneb' li poyanam ixq ut winq rilomeb' saq'e nake'yehe'k re, q'aneb' malaj saqsaq li rismaleb' ut ink'a' q'xal saqen nake'ilok chi kutank. // A'an aj wi' xk'ab'a' jun siir li kok' xox.
Ralankil	Xk'ab'a' li honal malaj li kutank naq na'uxk yo'laak. // Okjenaq sa' xch'ool li poyanam aj q'eqchi' naq a'an xk'ab'a' li kutank naq kiyo'la li Qaawa' sa' li paab'aal kirisyaaanil. <i>Tnach'oq chaq li ralankil, chankeb' li komon</i>.
Ralch'iich'	A'an xk'ab'a' li ch'ina k'onk'ook chi xk'atq xch'iich'ul li chapleb' kar.
Ralhal	Xk'ab'a' jun li ch'ina och latzlook chaq sa' xhumalil jun li nimla hal. Jwal ka'ch'in li xb'aqlaqil moko wank ta riximul.
Ral ixim	Xk'ab'a' xcha'ilil li ixim ch'ikch'ook chi sa' ut chapchook rik'in li xch'up. A'an li namoq naq naxtaw xq'ehil malaj naq nat'aqaak. Li na'ok cho'q iyaj, isinb'il sa' xyanq li kamenaq ral, a'in nak'utunk naq q'eq, q'anre'ink, mo' malaj ak max. <i>Li ch'o ka'aj wi' naxk'ux li ral li ixim, jo'ka'an naq naab'al li xxeel ixim naxkanab'</i>.
Ralkab'	Chi juneleb' li xxulel li kab' toj tz'aptz'ookeb' sa' li xna'aj, toj maji' nake'xik'ank.
Ralkab'l	Jun lepel li ochoch nayiib'amank chi xk'atq aj wi' li nimla kab'l. Wank naq na'oksimank cho'q warib'aal malaj yal re xna'aj hal.
Ralkun tul	A'an xk'ab'a' li xxaq li tul toj b'olb'ook, maji' naxhel rib' ru. <i>Q'axal us li ralkun tul cho'q xlanb'al li ob'en</i>.
Ralpoj'k'	Xkomon li poj'k' naxch'ina t'orob' rib' chi sa' li xox, kama' li xnaq' naq nak'utunk.
Ralpuub'	Xk'ab'a' xcha'alil li puub' li natoch'mank re tmoq.
Ral tumin	A'an nayeemank re li tumin li natam sa' xb'een li xch'e'b'al xna' li tumin. Li rochochil li xokleb' tumin, naxtoj b'ayaq ral li tumin rajlal po malaj rajlal chihab'. Naq napatz'mank junaq to' tumin sa' li rochochil li xokleb' tumin naab'al ral natojmank
Ral wakax	Chi junil li wakax toj nake'tu'uk malaj toj saajeb' chi us. <i>Ewer xwank ral inwakax</i>.
Ramaq'il	A'an li aatin amaq' naq ak eechaninb'il chik. Xyaalal li okenk malaj wank sa' xteepal junaq tenamit. <i>Ex ramaq'il tenamit, chi wanq ta xsahil eech'ol sa' honal anaqwank</i>.
Ramok	Naq k'a' ru li ink'a' na'ajmank xnumsinkil, narammank, aran naqataw resil li aatin ramok. // <i>ninramok, nakatramok, naramok. Tinram xb'e li ha' re ink'a' t-ok sa' li kab'l</i>
Rant'in	Xk'ab'a' jun li kutleb' pek nayiib'amank rik'in b'aqb'il k'aham. Nayeemank aj wi' re jok'. Li rant'in wank xch'ina taab'il sa' xyi, aran nak'eemank li pek. Li ru'uj li k'aham, jun re b'ak'b'ook sa' xyi li ru'uj ruq'b' li nakutuk ut jun yal chapchook, chi rix a'an nasursurimank ut nakoq'mank li xmaril li k'aham yal chapchook, chi kama'an naxik li pek toj chi najt. Na'oksimank re xxib'enkileb' li ch'ejej malaj li ch'ikwan yookeb' chi xk'ob'inkil li och.
Ranumil	Xyaalal malaj xwankil li anum. Nayeemank aj wi' ranumal. <i>Re naq tkotzaq li xyajel tento twa'tesimanq li ranumil</i>. / Ranumil q'oqyink. Chi junil li naxib'enk sa' li q'eqyink. <i>Ranumil q'eqyink nake'yeemank re li sotz' naq</i>

	<i>nake'ok sa' li ochoch.</i>
Raqb'e	Jun ch'ina b'e nach' b'ayaq xb'eeninkil chi ru li ak na'nook ru, ab'an wank naq xiik' malaj jwal ka'ch'in ru. <i>Qak'amaq sa' raqb'e re tohulaq chi junpaat.</i>
Rage'k	A'an li esil naxjultika naq ak xchoymank xb'aanunkil junaq li k'anjel. <i>Xe'rage'k laj awinel.</i>
Raq' kamenaq	A'an li nimla peepem q'eq rix li xxik', isb' b'ayaq ru li xmotzo'il, na'ok sa' li ochoch naq lochlook li xaml. <i>Nake'xye naq xmuhel li kamk naxk'am chaq.</i>
Raq' kaaq	A'an li narepok chi ru choxa naq ok chaq re chi eek'ank Qawa' Kaaq. / <i>Nareplok raq' Qawa' Kaaq, hab' traj.</i>
Raq'tz'i'	Mechpim nak'iik yalaq b'ar. Naab'al xxaq na'elk, kok' kelkook ut helook ru xaq, chanchan ru'uj raq' tz'i'. Li ratz'um naxchilib' rib' chi rix jun li xch'ina che'el, mare jun k'utub' roq wi jwal q'un ch'och' wank wi'. Na'oksimank cho'q xb'an li xnuumay tz'i', li nake'xyajuni li kok'al.
Raq' xaml	A'an li narepok naq na'elk sa' li xaml. / <i>Naropopnak raq' li xaml, esil yook chi xyeeb'al.</i>
Ratz'am ke	A'an xk'ab'a' li xchu' ke, naq nakeho'k chi us.
Ratz'um ismal	Kok' saq nak'utunk chi ru'uj li ismal junjung ut kok' xalxo'k.
Ratz'um xaml	Xk'aj li nak'atk ut na'apusiik xb'aan li iq', nalemtz'unk naq nak'utunk sa' li sib', chi q'eq nak'utunk chi us. Wank naq jwal kaw rib' moko nachup ta ut nakoxo't'ane'q sa' junaq chaqi mul ut naru naxtikib' junaq li nimla xaml aran.
Rax	Jun paay li b'on chanchan na'ilok xb'onol li pim malaj xxaq li che', jwal sa yookeb' chi k'iik. Resil xb'onol li k'a' re ru. <i>Rax linsut xinloq'. Rax li ruuq linsum aatin.</i> / <i>Resil naq toj maji' nachaq'ak malaj naq'ano'k ru li che' malaj li tzakahemj. Toj rax li tul. Maji' nachaq'ak li tib', toj rax.</i>
Raxaha'	Xk'ab'a' jun nimla k'aleb'aal wank sa' xteepal li tenamit Karcha. Li aatin a'in kub'k'uuk rik'in li rax ut li ha'. Naq nab'ut'irk chaq li ha' wank sa' li jul, numtajenaq naq napumlaak ut rax ru naq nak'utunk jo'ka'an kicanaak cho'q xk'ab'a' li na'ajej a'an.
Raxha'	Nayeemank naq li uk'a' moko sas ta ru. <i>Raxha' ru li kape. Raxha' ru li rax uq'un.</i>
Raxich'mul	A'an li ich'mul nab'ehek wi' li kik', naq nasutqi' sa' li ch'oolej, re tnume'q sa' li pospo'oy chi saqob'resiik ru.
Raxipuhak	Xkomon li puhak, ab'an jwal q'un wi' chik ut moko lemtz' ta ut xuk'xuk' xb'ook. Moko na'oksiik ta cho'q re sahob'resiil. Q'axal nake'roksi cho'q xnaq' li puub' malaj xch'och'el li jususu.
Raxjo'ink	Jun paay li b'on chanchan xb'onol li choxa naq yamyook ru. Nayeemank aj wi' re raxchoxa malaj raxju'ink . Li b'on yuub'il saq ut raxmoyink naxk'e rib' jo' raxjo'ink. <i>Raxjo'ink li choxa</i>
Raxjuk	Nimqi pim nak'iik sa' kehil ch'och'. Rax ru xxaq ut li ratz'um raxkech'ink. Li xxe' chi tenb'il ut chi wank xya'al, nawoqxenk ut a'an nake'roksi li najter poyanam cho'q risinkil li tz'aj jo' sa' li puch'uk, jo' sa' li atink. Nayeemank aj wi' re juk, ch'upaq, ch'alam.
Raxk'aham	Xch'utaalil chi junil li pim yal naxkel rib' roq ut naruhank xq'ochb'al. Wankeb' nake'osimank cho'q re li b'akok sa' li kab'lak malaj sa' riiqankil li si'.
Raxk'aj	K'anti' raxjub'ink xb'onol li rix, nawank chi re li nima' malaj li k'anha' re xk'aakalenkil li amoch xb'aan naq a'an li xtzak. Naxjukuki rib' naq

	nab'EEK, kotkook naxkanab' li rix naq nahulak xhoonal tjalaaq.
Raxmu	Jo'ka'an nayeemank re naq moymook b'ayaq ru li saq'e xb'aan li choq, chanchan naq hab' naraj li kutank. <i>Yal raxmu ru li kutank, moko tiq ta ru li saq'e. Juntaq'eet rik'in li aatin mu. Raxmu ru li kutank k'a'jo' li choql.</i>
Raxmuyink	Jun paay li b'oy moko jwal kaw ta ru, moymoy ru. Raxmuyink xb'onol xt'ikr laj b'atz'unel b'olotz Kob'an
Raxob'tesink	Xch'ool aatin naxk'e resil li nab'aanumank rik'in li raxib'on. <i>Ninraxob'tesi ru linmeex. // Nakinraxob'tesink, nake'raxob'tesink, xe'raxob'tesink. // Naraj aj wi' xyeeb'al xtenlunkil li tib'elej toj reetal traxo'q.</i>
Raxq'een	Li raxq'een xkomoneb' rib' rik'in li chili' ut li saak', nake'wank sa' li pim. Li roqeb' wank chi rix nake'k'anjel re pisk'ok ut wankeb' xmisik'. Li kok' xul a'in nake'ab'ink. Li xcha'al li rab'ihob'aaleb' wankeb' chi xk'atq xsa'. Wank jun ch'ol wankeb' li xxik chi ruheb' li roq wank chi ruheb'. Yalaaq b'ar nake'xk'e li xmolb'. Li raxq'een nake'xwa' xxaq li awimj.
Rax ru	A'an li aatin na'oksiman re xyeeb'al naq li k'a'aaq re ru toj maji' chaqi ru malaj maji' cheek. <i>Toj rax ru li kape. Rax ru li ixim.</i>
Rax Ru Ha'	Xk'ab'a' jun nimla k'aleb'aal wank sa' xteepal li poopol Chi Sek.
Raxtint	Wank li b'on jo'ka'an ut wank naq xtz'uumal li poyanam jo'ka'an nakana naq naxk'ul li toch'e'k. <i>Raxtint xb'onol li t'ikr ninlan wi' li wa. Raxtint sa' ru laj Seliin xkete'k xb'aan laj B'it. Li aatin a'in k'ub'k'uuk sa' kiib' ru: rax-tint, li jun chanchan chaljenaq sa' li kaxlanchi' "Tinta".</i>
Raxtul	Nimla che' na'awe'k ut natzakamank ru. Sa nak'iik sa' kehil ch'och'. Rax rix chalen naq toj al, natixk ut naq nachaaq'ak. Wi kaqkaq xsa' li ru naq nachaaq'ak jwal sununk, ki' ut sa'. Wi q'eq malaj saqpetz' xsa' moko jwal sa ta. Nawank xchunakil ut a'in naru xchinankil ut xchiqb'al re xke'b'al cho'q ru uk'a'ej, chanchan li kakaw. / Xk'ab'a' k'aleb'aal: <i>Toon Raxtul; Rub'el Raxtul.</i>
Raxwaak	Kok' che' nak'iik rub'el k'iche', rax rix li xche'el. Moko wank ta xk'anjel chi us chi ru li poyanam.
Raxyaat	Li raxyaat a'an jun li xul aj k'ehol yajel. Naxk'e li xmolb' sa' li q'aajenaq kamenaaq xul, ruhatq li che', malaj li k'ot. Kiib' li xxik', wank li roq b'ar wi' naxk'am li yajel, naxk'e sa' li tzakahemj naq naxaqli.
Ra'lenk	Xch'ool aatin b'ar wi' naxye naq na'oksimank li ra'al re xchapb'al junaq li xul malaj re xjot'b'al junaq li poyanam. / Nab'aanumank re xramb'al xb'e junaq li xul. <i>Xinra'le chaq li tz'ik. Laj tuul naxnaw ra'lenk chi aatin, xiwxixw rab'inkil li naxye.</i>
Raaq ha'	Ak' aatin xk'eemank cho'q xk'ab'a' jun li nimla xul, junelik sa' ha' naraj wank, pim ut kaw li xtz'uumal li rix, q'eqclub'ink li xb'onol. Wank xkab' moqoj xnimall li roq ut jun moqoj li xteram. Nim chi us li xjolom, kok' li xxik ut li xnaq' ru. Nim chi us li xtz'uumal re, kok' xteram li roq, ka'ch'in li xye, sa' xnima' aj najtil tenamit nake'wank. Sa' qayanq maak'a'eb'
Raarook	Li aatin naxye xyaalal naq wank li k'a' re ru jwal wank xwankil ut nak'anjelak chi qu, jo'ka'an naq nayeemank re raarook. Nayeemank aj wi' rahrook . <i>Raarook linpunit inb'aan xb'aan naq xsihom li walal.</i>
Raasa	Li aatin raasa naxjultika naq ch'a'aj xb'aanunkil li k'a' ru aajel ru. Nayeemank aj wi' ra chi sa . <i>Raasa aj chik ninwa'ak, xb'aan naq maak'a' chik ruuch we, cha'ank linmel. /Jo'ka'an aj wi' rik'in li jalan chik k'a'aaq re ru. Raasa nachaaq'ak li wa. Raasa xq'unaak li qenq'. Raasa nawoqxink li ha', utwx.</i>
Raaxiik'	Li aatin a'in kiib' naq k'ub'k'uuk: / ra-xiik/, naraj naxye, xnimall rahilal,

	ch'a'ajkilal, ch'i'ch'i'al. <i>Xe'xch'ik rib' sa' raaxiik' laj k'amolb'e, xe'xmuq xtumin li molam.</i>
Re it	A'an xk'ab'a' b'ar wi' naxlaq'ab' rib' malaj naxk'ul rib' li xko it. A'an xb'een nak'utunk chi ru li xuyub'.
Rek'	A'an jun li aatin naxye naq tz'aqal re ru tb'anumanq li k'a' ru naqaj. <i>Rek' taaxok li ixim xaapaji. Rek' taach'aj sa' laajolom</i>
Rela'	Li k'a' ru ink'a' nachoymank naqaye re rela'. <i>Wank rela' linwa xinkanab' q'ela, Rela' inq'em yookin xxorb'al.</i>
Releb' ha'	Na'ajej b'ar wi' nayo'laak chaq li loq'laj ha', mare rub'el pek, toon tzuul malaj sa' li saab'. Nayeemank aj wi': releb'l ha', releb'aal ha'.
Releb' iq'	Jo'ka'an nayeemank re li xjayal li ruuchich'och' b'ar wi' na'elk chaq li loq'laj iq'. Naq tat-iloq sa' releb' qawa' saq'e, chaatz'e nakanaak li releb' iq'. Nayeemank aj wi': releb'l iq', releb'aal iq'.
Releb' saq'e	Jo'ka'an nayeemank re li xjayal li ruuchich'och' b'ar wi' na'elk chaq li qawa' saq'e rajlal kutank. Nayeemank aj wi': releb'l saq'e, releb'aal saq'e.
Releb' tz'ajn	Na'ajej b'ar wi' na'elk li tz'ajn natam sa' li ochoch malaj sa' junaq li tenamit. Nayeemank aj wi': releb'l tz'ajn, releb'aal tz'ajn.
Remrem	Jun paay li na'eek'aman sa' li ru'uj aq' naq nayalmank junaq li tzakahemq. Li remrem chanchan naq nareq'mank b'ayaq li chun. Naq nanumtaak xchahil li b'uch, remrem na'elk xsahil li wa. <i>Remrem li b'an xk'e chaq we laj b'anonel.</i>
Repex	Jo'ka'an nayeemank naq moko tiik ta wank xb'onol li k'a' re ru. <i>Repex ru li ochoch xe'xkanab' li xe'b'onok re. // Xkomon rib' rik'in li aatin retex.</i>
Repok	Xch'ool aatin naxye elk malaj xkutb'al chi junpaat ab'an chi naab'al, kama' li ha' malaj li xaml. A'an li esil naq na'ilman'k junaq li xaml najt wank chaq. <i>K'a'jo' naq yook chi repok li qawa' Kaaq.</i>
Req'ok	A'an li nab'aanumank rik'in li ru'uj aq'. <i>Maareq' sa' li uk'al moko na'leb' ta a'an. Li mis naxreq' sa' li sek'.</i>
Retex	Juntaq'eet xyaalal rik'in li aatin repex. <i>Retex reetalil li xab'on xkana chi ru linwex.</i>
Rich'mul ch'ool	A'an li ich'mul nab'ehek wi' li kik' naq natiikisiik chaq xb'aan li ch'oolej, ak saq chik ru ut naxk'am chaq xsahil rusilal li tzakahemq re chi junil li junxaqalil.
Rich'mul eek'ob'aal	Xk'ab'a' chi junil li mitz aj ich'm nacha'chotk sa' chi junil li xjunxaqalil li poyanam ut li nimqi xul, a'an li naxokok li resil malaj li reetalil li sutam ut naxk'am sa' junpaat sa' li ulul, a' chik a'in nayehok re k'a' ru li tento xb'aanunkil.
Rinok	Jun toon li awinq tul, moko q'axal nak'i ta chi us ut moko nanimqank ta li xkuut. Li xtulil, puchpuuk ut pim rix. Naq q'axal q'an, ki' xlowb'al. Nayeemank aj wi' re chakontul, ch'optul, alab'aan. // Li rinok, a'an li nab'aab'umank naq na'ajmank xk'eeb'al chi kaw xkelam junaq li k'aam. <i>Rin chi us ru li wajb' re sa t-eek'anq.</i>
Rinrook	Aatin na'oksimank chi rix naq li k'aam rinb'il chi us. <i>Rinrook li k'aam xkanab' laj tz'ak. Rinrook xk'aamal li wakax</i>
Risk'i'ijpur	Pim nak'iik yalaq b'ar, wank chi us xb'ook naq taab'iqle, k'ajk'aj na'ilok li naratz'uma. Chaab'il b'an li pim a'in, xb'aan naq narisi malaq naxwartesiheb' li lukum. Na'oksimank aj wi' cho'q xsahob'l li juyb'il kenq' ut li juyb'il pur.
Risk'i'ij so'sol	Jun paay li pim chuchu xb'ook.
Rismal u	Xk'ab'a' li kok' ismal tzoqtzook sa' xb'een li xnaq' u, nak'anjelak re ink'a'

	tjol'og chaq li tiqob'l sa' li xnaq' u.
Rix che'	Chi xjunil li che' wankeb' rix. Li chaj, li chi', li ji ut wan chik xkomon wankeb' rix. // Wank rix che' nak'anjelak cho'q b'an ut wank cho'q xsununkil tzakahemj
Rix u	Xk'ab'a' li ch'ina tz'uhum naramok re malaj natz'apok re li xnaq' u.
Rohimax	Saajil che' nak'iik sa' kehil ch'och'. Xk'ab'a' jun k'aleb'aal Chameelk.
Rokeb' iq'	Jo'ka'an nayeemank re li xjayaal li ruuchich'och' b'ar wi' na'ok li loq'laj iq'. Naq tat-iloq sa' releb' qawa' saq'e, chaaseeb'al uq'b' nakanaak li rokeb' iq'. Nayeemank aj wi': rokeb'l iq', rokeb'aal iq'.
Rokeb' saq'e	Jo'ka'an nayeemank re li xjayaal li ruuchich'och' b'ar wi' na'ok li Qawa' Saq'e, rajlal naq na'ewuuk li loq'laj kutank. Nayeemank aj wi': rokeb'l saq'e, rokeb'aal saq'e.
Rokox aj tza	Jun paay li okox, kaqtolink rix ut nimqi perpo'k ru, moko natzakamank ta xb'aan naq nak'ehok yajel.
Roq maal	B'olb'ookil che' ut kawil che' nach'ikmank sa' xb'ot li maal, re naq a'an li nachapmank naq na'uxk yok'ok chi ru li maal. / Q'axal us li xche'el li k'ansin cho'q roq li maal, xb'aan naq a'an moko najache' ta, tz'uytz'uy.
Roq so'sol	Aatin ruuchil hob'ok nayeeman re li poyanam q'eq ut b'aaq xtib'el. <i>Wanle' chaq laj roq so'sol.</i>
Roqtixl	Kok' che' na'awmank chi re ochoch, xb'aan naq li xxaq q'axal us cho'q tzakahemq, naru xtiwb'al chi wank xya'al, chi yatz'b'il ut tuklenb'il sa' k'aj sakil ut chi k'ilinb'il. Li xxaq nimq ut xalax chanchan roq li tixl, jo'ka'an naq kama'an nayeemank re. Sa nak'i sa' kehil ch'och'.
Roqxa'an	Kok che' nimq ru xxaq, xeexe xb'ook li xche'el ut li xxaq, li ru chanchan ru sakyool ut nake'xwa' li kok' tz'ik.
Rotzrook	Jo'ka'an nayeemank re naq na'ilman li k'aham malaj li t'ikr wank chi ru ch'och'. <i>Rotzrook li isb' chi ru ch'och'. Rotzrook li k'aam naq xintaw sa' ch'och'.</i>
Roq'och	Juntaq'eet xyaalal rik'in li aatin piq'is, piq'ich. <i>Mama' roq'och aj winq laj xokol toj sa' k'ayil.</i>
Roq'rook	Xkomon li aatin rotzrook. // Na'oksimank re xyeeb'al resilal chan ru naq wankeb' li t'ikr. <i>Roq'rook li wex chi re ha'.</i>
Rub'rub'	A'an jun reek'ankil naq ak x'ok chi po'k xsahil li utz'ajl malaj li kab'.
Rub'el	Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq wank chik junaq sa' xb'een li k'a' ru yook chi patz'e'k sa' li aatinak. Rub'el ch'och', rub'el nima', rub'el choxa, rub'el pek, rub'el chaq'rab', rub'el roq ruq'b' inna' inyuwa'. Naxk'e resil xyaalal naq rub'el junaq li k'a' re ru wank li k'a' ru naqil, naqaj, naqab'i. <i>Rub'el ch'aat wank li mis, rub'el pek wank li tap. // Xsalil li aatin rub'el a'an sa' xb'een.</i>
Rub'ruuk	Xkomon rib rik'in li aatin choql ru. <i>Rub'ruuk li kutank, maamin tchaqiq lint'ikr.</i>
Ruhank	Li aatin naxye resilal naq na'uxk usaak chi us rik'in li k'a' ru xch'olaak xb'aanunkil. // Li aatin ruhank xkomon rib' rik'in li xch'ool aatin yaalo'k. <i>Xruhank xb'ak'b'al linsi'.</i>
Rum	Saajil che' sitsook xsa' li xche'el ut moko tiik ta rix, kok' ru xxaq ut naab'al ruq'b' naxk'e jo'ka'an naq helhook chi us. Naxk'e li ru, ab'an nimq li xnaq' li xki'al rix natz'ub'mank wank naq jwal ki' ut wank naq ra re. Li xche'el moko nachaqik ta chi junpaat, jo'ka'an naq na'elk xxaq us ta moko ch'ikch'ooq ta sa' ch'och'.
Rumpook'	Saajil che' na'uuchink, nimq ru naxk'e, li xsahil chanchan aj wi' li rum.

Rumuk	Li aatin naxye resilal naq na'uxk xkutb'al junaq li k'a'aq re ru. Xkomon rib' rik'in li aatin kutuk . <i>Xinrum chinajt ling'eel xaab'. Toj taak'a'uxla li taab'aanu moko us ta li rumuk wa, najt toxkamq li taarum xwa.</i>
Ruq'ruuk xsa'	Jo'ka'an nayeemank re li poyanam jwal nim li xsa'. <i>Ruq'ruuk xsa' laj ch'e'ol b'eleb'aal ch'iich', xb'aan naq junes chunchuuk nawank. / Juntaq'eet xyaalal rik'in li aatin roq'rook.</i>
Ruq'b' ka'	Pech'b'il q'eqi pek, patz'pook malaj b'olb'ook naxsumelan rib' rik'in li ka' naq nawank li ke'ek chi ru.
Ruq' b'e	Jun ch'ina b'e naxk'ul rib' rik'in jun chik nim b'ayaq malaj junaq chik li nimb'e.
Rusk'ul	Jo'ka'an nayeemank naq yal molk'anb'il aj chik li k'a' re ru na'ajmank ru. <i>Maak'a' chik linchun rusk'ul aj chik li xink'e aawe. // Wankeb' li poyanam nake'xye risk'ul.</i>
Ruuch e	A'an chi junil li tzoltzook sa' xkaalam re li poyanam ut li xul. Nak'anjelak re li xhab'lenkil li tzakahemq. Li poyanam jwal nak'anjelak chi ru sa' li aatinak. <i>Ra ruuch we ink'a' ninket li k'orech.</i>
Ruuchich'och'	Xk'ab'a' li xnimal xsutam, li xt'oram ut li xkaaxukuutil li wank sa' xteepaal rilom qawa' saq'e. Xkomon rib' rik'in li moychahim. Sa' xk'ab'a' naq k'ub'k'uuk ru chi ru li loq'laj iq', loq'laj ha', loq'laj ch'och', loq'laj xaml, loq'laj che'k'aham ut loq'laj pek, wank li yu'am chi ru. // Li ruuchich'och' yook chi eek'ank junelik, naxsuri rib' sa' xna'aj, jo'ka'an naq wank li kutank ut wank li q'oqyink. Naxsuti li xb'e ak xaqxook ut jun chihab' naxk'ul wi' rib'. // B'eleeb'eb' li moychahim wankeb' sa' xteepal li qawa' saq'e, jun reheb' a'an li ruuchich'och'. Nake'xye laj na'onel chahim naq ka'aj wi' sa' li ruuchich'och' wank chi tz'aqal li yu'am. // Nake'xye laj tz'ilol rix li ruuchich'och' naq mayer q'e kutank, yal xaml chaq ab'an timil kikeho'k, kipekark, a'an chik li ha' numtajenaq kikana, ut li xxamlel sa' xyi koxolkanaaq ut toj aran wank anaqwank, a'an li naxmin chaq rib' chi elk ut aran nak'utunk sa' li xnimqal k'u yook xxamlel malaj wank chupjenaqeb'. Sa' li ha' kitiklaak chaq chi siyaak li yu'am, toj timil ke'ok chi k'utunk xxulel li ha', chi rix a'an wank ke'okje'k chaq chi elk ut ke'k'ahayk chi wank chi rix li ha'. Li che'pim ki'ok aj wi' chaq chi yo'laak, numtajenaq kik'ihank jo'ka'aneb' aj wi' li xul. Ch'inqil ke'sachje'k li ke'yo'laak xb'een wa, ab'an ke'xkanab' li riyajileb', chalen naq yook chaq chi nume'k li k'ila kinchiltunil chihab', toj reetal kixtikib' chaq usaak riyajil li poyanam, xb'een wa ke'wank chaq li max ut li b'atz', jo'ka'an naq asb'ejeb' chi ru li poyanam.
Ru'uj oq	Xcha'alil li xjunxaqalil li poyanam ut li xul. <i>Li poyanam hoob' ru'uj roq, wank xmama', xna', ras, ritz'in xch'i'ip ru'uj roq.</i>
Ru'uj tu'	Xk'ab'a' xcha'alil li tu' b'ar wi' na'elk chaq li xya'al ut nextz'ub' xtzakahemq li k'uula'al.
Ru'uj uq'b'	Xcha'alil li xjunxaqalil li poyanam ut li xul. <i>Li poyanam hoob' ru'uj ruq'b', wank xmama', xna', ras, ritz'in xch'i'ip ru'uj ruq'b'.</i>

S S		A'in roxib' xka'k'aalil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi', nasiyaak li xyaab' naq naxpitzib' rib' li xtz'up ru'uj aq' chi rix li ruuch e ut naxmesesi chaq rib' li iq' naq nume'k sa' xyanq ut moko wank ta xyaab' li kuxej, juntaq'eet xyaab' jo' naq wank sa' li kaxlan aatin.
Sa		A'an li aatin naxk'ab'a'i chi junil li naxk'ulub'an ru li poyanam. // Sa li tzakahemq: a'an naq k'ub'k'uuk chi chaab'il. // Sa na'aatinak: jo'ka'an nayeemank re li poyanam li nahulak chi ru raatinankil li rechpoyanamil. // Sa rab'inkil: chi junil li chaab'il ut naxk'ulub'an li ch'oolej, jo' xyaab' li wajb' malaj li b'ichank. // Sa xch'ool: jo'ka'an nayeemank re li poyanam, li xul malaj li che'k'aham maak'a' xch'a'ajkilal. // Sa na'ilok: Naraj xyeeb'al naq saqenk naril, maak'a' xyajel xsa' ru. // Sa nayok'ok: naraj xyeeb'al naq wank xq'esnal li yok'leb'. // Sa, a'an li aatin naxye chan ru xsahil li k'a' ru nayalmank, na'eeek'amank. <i>Sa li chi', Sa li q'alunk, sa li wank sa' komonil ut sa' tuqtuukilal.</i>
Sachenaq		Kama'in nayeemank naq ink'a' chik ch'olch'ook ru li na'leb' na'uxmank. Malaq junaq poyanam ink'a' chik nextaw b'ar txik. <i>Sachenaq chi us laj kalajenaq. Sachenaq xna'leb' li winq ink'a' ch'olch'ook na'aatinak.</i> Nayeemank aj wi' sachjenaq. // Naraj naxye naq moko nak'utunk ta chik b'ar wank. <i>Sachjenaq lintz'i' rub'el li k'iche'.</i>
Sachk		A'in jun aatin naxye naq moko us ta xb'ehil yook chi uxmank junaq k'anjel ut naq k'a' ru ink'a' us naqab'aanu. <i>Xinsachk chi tz'iib'ak. Moko li b'e ta xink'am chaq, xinsachk.</i> // Xsachk xch'ool: naraj naxye ink'a' chik jultik re.
Sachok		Xch'ool aatin naxye resilal naq na'uxk roksinkil li k'a'aq re ru malaq naq k'a' ru li ch'a'ajkilal nab'aanumank. <i>Laj tuul naxnaw sachok. K'a'jo' ninsachok ink'a' ninnaw xk'uulankil intumin. K'a'jo' lintumin xinsachk chaq sa' li nimq'e.</i>
Sajal		Nimqi pim nak'i sa' q'un ruhil ch'och' ut sa' tiqwal ch'och'. Rax ru li xxaq ut q'es ru. Q'axal sa nake'xwa' li nimqi ketomq. Wank k'aleb'aal Se' Sajal xk'ab'a'.
Sajaab'		Saajil che' nak'i sa' tiqwal ch'och', nimq b'ayaq ru li xxaq ut jwal q'es ru, na'oksimank cho'q xq'unob'resinkil ru malaq roq li k'anjelob'aal.
Sajomte'		Nimla che' nak'i sa' tiqwal ch'och'. / Xk'ab'a' jun k'aleb'aal sa' xteepal Se' Nawuq'.
Sakol		Kama' jun li tz'i', saq rismal xja'aj, tzuntzuuk li rismal, nimla raprook li xye, nab'eeek chi kutank ut chi q'eq, Nake'xtzaka ru li saltul, raxhal ut ruhatq li che'. Yalaq jo'q'e nake'wa'ak. Sa' K'iche' nake'wank, a'an jun xxulel tiqwal ch'och'.
Sakyool		Kok' che' nak'i chi us se' tiqwal ch'och'. Kama' xxaq kape li xxaq, li ru q'an naq natixk ut ki' b'ayaq, q'axal sa nake'ril xwa'b'al li kok' tz'ik. Li xxe' chi chiqb'il us cho'q xb'an li kik'sa'. Nayeemank aj wi' re aak'ab'kenam.
Sak'a		Aatin na'oksimak re xyeeb'al naq nahulak chi ru k'anjelak ut jwal seeb'. // Xsalil li aatin: q'emkun. <i>Jwal sak'a laj Pirel Kok.</i>
Sak'axep		Kok' xul q'eqeb' rix, xkomoneb' rib' rik'in li k'an. Chi rub'el che' nake'wank.
Sak'ok		A'in jun aatin naxch'olob' xyaalal naq na'uxk xk'eeb'al xlob' malaq

	naketmank li poyanam malaj li xul. <i>Laj ilonel tenamit nasak'ok naq tatril chi chu'uk chi rix k'ayil.</i>
Salab'ank	<i>Narepok li xkaxlan xaml laj yo. Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq moko tuqtuuk ta ru naq tk'eemanq li k'a' re ru. A'an li aatin naxye resilal naq moko tiik ta naxaqab'amank junaq li k'a' re ru. Salab' li che' sa' xb'een li pek. / Salsook li al sa' xaal li b'e. //Ninsalab' linpunit re ink'a' tril xnaq' wu li xa'an.</i>
Salmox	Q'ehen nak'i sa' tiqwal ch'och', nimq ru ut nimq xkelam li xxaq. Chacha rix li xxaq, jo'ka'an naq moko q'axal na'oksimank ta xb'aan naq nasachok sa' xchahil, ab'an naruhank xmesb'al. Sa' xtoon natikla chaq li roq ab'an maak'a' xche'el. Xalax xalax naq naxtus rib' li ratz'um, q'anre'ink xb'onol li ratz'um. Wankeb' aj wi' li moxl, k'erk, tz'ukl, law. / Wankeb' junjung li k'aleb'aal Se' Salmoxl, xk'ab'a'eb'.
Salsook	Kama'in nayeemank naq moko tuqtuuk ta naq wank junaq li k'a' re ru malaj junaq li na'leb'. <i>Salsook li che' chi ru li ochoch.</i>
Saltul	Nimla che' na'awe'k malaj yal nak'iik sa' li k'iche' ut natzakamank ru. Li ru q'es ut t'ikt'ook rix chalen naq toj al, natixk ut naq nachaq'ak. Wi kaqkaq xsa' li ru naq nachaq'ak jwal sununk, ki' ut sa, wi q'eq malaj saqpetz'ink xsa' moko jwal sa ta. Nawank xchunakil ut a'in naru xchinankil ut xchiqb'al re xke'b'al cho'q ru uk'a'ej, chanchan li kakaw. / Wank k'aleb'aal Se' Saltul xk'ab'a'.
Sam	Xk'ab'a' li na'elk chaq sa' ru'uj li poyanam ut li xul, saqpusink na'ilok ut narinnak. Naq nachaqik, xk'ot sam chankeb' re. <i>/Mes laasam a Lu'.</i>
Samat	Mechpim q'axal sununk xb'ook jo'ka'an naq nak'anjelak cho'q xsunob'resinkil li xtib'el wa, jo' li xya'al li ak'ach, kaxlan, wakax. Sa' xb'een ch'och' naxk'e rib' li xtoon, naab'al xxaq na'elk ut kok' k'ix re li xxaq ab'an moko natiq'ok ta. Naq na'atz'umak na'elk xch'ina che'el ut naxchikib' rib' ruq'b' sa' ru'uj ut aran na'elk li ratz'um, mare nahulak jun ch'ol k'utub' xteram wi cham nak'i.
Samraqaan	Kok' pim q'ol is rix, naxb'eeni rib' chi ru ch'och', kama' xkok' xxaq utz'ajl li xxaq.
Sam ru'uj	Jo'ka'an nayeemank naq li ojb' malaj li jolomb'ej yook chi tawasink re li poyanam ut k'a'jo' li xsam. // Jo'kan aj wi' nayeemank reheb' li kok'al ab'anan ruuchil ch'iilank, qayehaq: <i>li ch'ina al sam ru'uj ink'a' nakinxpaab'</i>
Sank	Kok' xul q'eq rix, nab'aal paay ru naq wankeb': wank b'aqsank, chasank', kaanilsank, kaqtu'uy, k'ajsank, raheb' li xtiwom. // Sank , a'an jun xyajel roq li poyanam, katzkat ut napojwen.
Sankilche'	Nimla che' nak'i sa' tiqwal ch'och', kawil che'. Naq chaqi li xche'el q'axal us cho'q ru li tusb'il che' wajb'.
Saq	Xk'ab'a' jun paay li b'on saqob'resink naxb'aanu. Saq xb'onol lintem xk'e laj peech'. // Jo'ka'an aj wi' nayeemank naq li t'ikr malaj li k'a' re ru saq ru, moko tz'aj ta ru. <i>Saq ru li meex naru nakexhilank.</i>
Saqatz'um	Saajil che' nak'i yalaq b'ar. Saq ratz'um, saaj ut q'es ru xxaq. Naab'al ruq'b' na'elk jo'ka'an naq tuxb' chi us xsa' li xche'el. Q'axal sa nak'at cho'q si' ut seeb' naq nachaqik. Na'oksimank sa' li kab'lak cho'q re kuuk, q'e'oq, saqche' ut xkuut xsa'. Wi nimq xsa', sa na'elk chi tz'ire'k.
Saqb'aalam	Nimla xul xkomoneb' li hix, isb' rix, tib' naxtzaka, sa' k'iche' nawank, retexretex li rix saq ut q'eq, nim li xye.
Saqb'e	A'an xk'ab'a' li xnimak xb'eheb' laj Mayab' li wank sa' xyanq rib' li xnimqal

	xtenamiteb'. Nim ru ut tenb'il saklum chi ru jo'ka'an naq saqsaq naq nak'utunk.
Saqb'esink	K'anjel nab'aanumank naq nab'onmank chi saq junaq li k'a' re ru. / Saqb'esi ru rik'in saqib'on lintem.
Saqb'in	A'an jun li xul moko jwal nim ta roq ut xteram, tib' naxtzaka, ka'ch'in li xjolom, kok' li roq, q'antzukin xb'een li rix ut saq rub'el xsa', naxkamsiheb' li ch'o, ral li kaxlan ut naxlow li molb'. Yalaq b'ar wankeb' ab'anan moko jwal taawileb' ta ru xb'aan naq nake'xnaw xmuqb'al rib' chi us. A'an aj wi' li nayeemank re K'amb'eef, B'aqlaqk'ot, B'aqlaqxul . Wank nayehok re naq li xtib'el ut li xb'agel naxb'an li chililk
Saqb'olay	Xkomon rib' rik'in li ik'b'olay xiwajel ru, xb'aan naq li xmay nakamsink naq naxkanab' sa' li tib'elej naq nalotzok.
Saqchip	Xyajel li ilob'aal, naxkotoxi rib' kok' saq malaj na'ok chi patenk li xko li poyanam. Li yajel a'in moko ra ta, yal b'an yib' ru naq nak'utunk, natikla sa' xk'ab'a' xmajelal li tzakahemq. Nayeemank aj wi' sa' xk'a'uxlaal laj q'eqchi' naq ani nachuub'ank xnaq' ru jalan chik, naxk'ul li yajel a'in.
Saqchipo'k	Xch'ool aatin naxjultika naq yook chi tam saqchip sa' rilob'aal li poyanam. <i>Li nachuub'aank xnaq' u nasaqchipo'k xnaq' ru, chankeb' li cheekel poyanam.</i>
Saqchiq	Jun paay li uq'un toj b'uchinb'il li riximul, ab'an moko k'eeb'il ta xchunul malaj xchahil. Nayeemank aj wi' re chiqb'il uq'un .
Saqenk	Naxk'e resil naq nak'utunk li k'a' ru naqaj rib'al malaj rab'inkil chi chaab'il. <i>Saqenk xsa' li ochoch. Saqenk xyaab' li tusb'ilche'wajb'. Saqenk nin'ab'ink. // Naq yook chi ik'e'k li kutank, ch'ina'us li saqenk nak'utunk.</i>
Saqib'aq	Najter aatin na'oksimank cho'q xk'ab'a' li ch'ina ch'iich'. Nak'a'uxlamank naq a'an a'in li na'oksimank chaq najter, b'aq li ji'b'il ut q'esnanb'il re ut a'an li nake'setok wi' li najter poyanam. Kik'ulunk chik li ch'ina ch'iich' ut toj ke'xye re saqib'aq.
Saqi b'ihom	Li poyanam wank chi us xjunkab'lal malaj numtajenaq xtumin, ab'an nasihink, naxtenq'ahab' li wankeb' sa' ra sa. Yal tz'aqalaj xtz'aq li naxk'ayi ut a'an li chaab'il naxk'ayi.
Saqi choochok	Saajil che', cham nak'iik ut nimq ru xxaq, moko tz'uytz'uy ta jo'ka'an naq sa xtz'irb'al. Q'axal us cho'q si'.
Saqi Ha'	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank sa' xteepal li tenamit Chi K'ajb'om ut Chameelk.
Saqijoj	Nimla xox nasiyaak chaq sa' li tib'elej, timiltilimil na'eek'amank, nakaqo'k ru, chi rix a'an na'ok chi suyq'iik jun li ch'ina saq, chanchan chik xnaq' ru ut a'an xpoj'el chik, numtajenaq xrahil ut moko nakotz ta chi junpaat, toj napuk'e'k, na'elk chaq li xya'al ut li xsok. Eb' li chaab'il aj ilonel sa' li k'aleb'aal nake'xnaw xq'eenul, re napuk'e' malaj nachaqik. Nayeemank aj wi' re joj, saqijoj .
Saqikil	Yak'as aj xul, a'an aj wi' li saqtz'ikniil, li xtz'ik ha' ut li jotz. Ka'ch'in li xjolom, nim ut jut'juuk li ruch re, nim xkelam li xja'aj, nalemtz'un li xxik', wankeb' saq, q'eq ut chacha rixeb', a'an li nake'isink re li sip chi rixeb' li wakax. Chi re nima' nake'wank malaj chi re saab' ha', wank junpaay sa' xyanqeb' junes kar, k'ox malaj k'a' ruhatq li kok' xul nake'xmolk'a sa' li ha'.
Saqik'aham	Raxk'aham chanchan k'ak'ak', us cho'q b'ak'leb'. Nayeemank aj wi' saqik'aam .
Saqik'ib'	Jun paay chi k'ib', nak'i sa' tiqwal ch'och', moko nimq ta narochen

	ab'an natiwe'k ut q'axal sa' xya'al naq nachaq'ak. // Wank k'aleb'aal Se' Saqik'ib' xk'ab'a'.
Saqipuhak	Xkomon li puhak ab'an saqsaq ut lemtz' na'ilok, a'an li jwal nake'hulak chi ru xloq'b'al chi ka'xikil, chi q'olil, chi matq'ab'il.
Saqitul	Tul nak'i sa' tiqwal ch'och', nimq li ru naxk'e, wank nahulak numenaq kiib' k'utub' xnimqal. Sa xtzakankil, wi toj rax naru xjorankil chi ru xaml, naru aj wi' xk'ilinkil ut naru xke'b'al sa' xyanq li b'uch, chi kama'an naruhank li tulwa; naq ak xq'ano', naru xtzakankil chi kama'an, chi pomb'il, chi k'ilinb'il, chi chiqb'il, chi ke'b'il, chi juyb'il. Nayeemank aj wi' re nimqitul .
Saqi utz'	Kok' xul nake'purik, wank naq nake'xk'e rib' chi ru li tzakahemj. Nake'xwoyb'e rib' chi rix li poyanam malaj li xul, xkomoneb' rib' rik'in xmolam li k'iila ch'uut chi raxyaat
Saqi utz'ajl	Xpaayil li utz'ajl, nim nak'i, jwal ki' ut q'un xk'uxb'al ut xyatz'b'al. Moko jwal cham ta nak'iik, saqpetz'ink rix ut nimq ru xxaq, sa xtusb'al cho'q xk'imal li ochoch.
Saq kar	A'an li kok' kar nake'wank sa' li roq ha', wank naq nake'roksi cho'q xtib' li kar naq na'uxmank li karib'k
Saqkirink	A'an jun li aatin naxye resil naq ak xkete' junaq xb'aan yajel, qayehaq: Wank li yajel saqkirin naxkanab' li poyanam. <i>Saqkirink li k'uula'al xb'aan li tiq.</i>
Saqkor	Wank li poyanam jalan b'ayaq xb'onol sa' li ru, jo'ka'aneb' aj wi' li xul. <i>Saqkor sa' ru laj q'an is. Saqkor sa' ru lintz'i'.</i>
Saqk'aw	Xkomoneb' rib' rik'in xmolam li seer xul, li chakchow ut li k'ap. Jun aj wi' xna'eb'. Naab'al xteelomil, naab'al aj wi' rixqilal yal b'an ink'a' nake'ruhank chi molb'ek. Sa' xtoon li che' nake'xk'e li xsuk, wank naq nake'wank sa'atq li pek.
Saqlep	Xk'ab'a' jun li yajel naxk'e rib' sa' rilob'aal li poyanam malaj sa' chi junil li rix, xkomon rib' rik'in li saqchip. <i>Saqlep xtz'uumal li qana' tzolonel. /Naq nawank li b'onok chi saq ut ink'a' jwal us xb'aanunkil, saqlep nakanaak.</i>
Saqpetz'	Jo'ka'an nayeemank re li k'a' re ru moko q'axal us ta xb'onb'al chi saq malaj junaq li poyanam jwal xkub'e kik'el, puch aj chik. Wank li poyanam saqpetz' na'ilok; ut wank li k'a' ru nab'onmank moko tzaqal ta xb'onol nayeemank naq saqpetz' xkana. <i>Saqpetz' na'ilok li ixq, xb'aan naq xwank sa' yu'am. Saqpetz' xb'onol laa't'ikr xkana naq xaapuch'</i>
Saqpuk'ink	Jo'ka'an nayeemank re li jwal saqsaq nak'utunk. Aatin na'oksimank re xyeeb'al xch'ina'usal li k'a'aq re ru. <i>Saqpuk'ink xpuch'um lix Kantel. Saqpuk'in xkana li ochoch naq xe'xb'on. Saqpuk'ink ru li ixim.</i>
Saq rix	Naxye naq a'an xb'onol rix junaq li xul malaj li k'a' re ru. <i>Saq rix linwakax. Saq rix linpatux</i>
Saqsaab'	K'ahampim nak'iik sa' xyanq pek malaj sa' xb'een pek, q'axal sa nak'iik sa' luulukil ch'och'. Naab'al naq na'elk sa' xtoonil ut naxtuxme rib'. Saq rix li xxaq. Se' saq'ehil na'atz'umak, q'anq'an li ratz'um ut numtajenaq xsununkal chanchan xya'al kab'.
Saqtz'ikniil	A'aneb' aj wi' li xtz'ik ha' ut li jotz. Nawank chi re nima', chi re li palaw, sa' li saab' ha', malaj b'ar nawan li b'ut'. Ka'ch'in li xjolom, wank q'eq, saq ut nab'aal paay xb'onol li rix ut li xxik'; lemtz' li rix, saqmoyink xtoon li xxik' ut rub'el xsa', jutz'juuk b'ayaq li ruch re, q'eq li rixi'ij. //Jo'ka'an xk'ab'a' jun li loq'laj tzuul wank sa' xteepal Kob'an. // Xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank Chameelk.
Saqxaq	Saajil che' nak'i yalaq b'ar, tiik rix naq nanimank, ab'an naxk'e xkok' uq'b'.

	Saqchahink rix li xxaq. Us roksinkil cho'q re li xuxuul, li saqche' malaj xq'e'oqil li ochoch.
Saqxul	Kok' xul suqsuq xb'ook, nake' xmululi li tzakahemq, q'aneb' b'ayaq li rix, chi naab'al naq nake'wank. Kok' xuleb' jwal kok'eb' wankeb' xxik', a'an nake'xtaaqe li ch'am xb'ook malaj chu, jo' li tiqob'l, li xox, li xk'ot u. Moko ra ta nake'xtiw. Jalaneb' wi' li k'uxl, li suq, a'an jwal ra nake'xtiw ut nake'xtz'ub' li kik'el.
Saq'amam	Nimla che' nak'iik sa' tiqwal ch'och' jwal kaw chi us, jo'ka'an naq na'oksimank cho'q rogechal xnimqal ochoch malaj q'a.
Saq'iwaj	Xk'ab'a' jun raqal li k'alek na'uxk sa' xteepalil aj q'eqchi'. A'an li nawank xb'aanunkil sa' li hab'alq'e, chi ru li xjunlajuhil xpohil li chihab'. Arin moko nak'atmank ta li mul, xb'aan naq sa' kok' pim na'uxk li k'alek. Li jun raqal chik li k'alek a'an li k'atk'al malaj li ch'oox .
Sarab'sotz'	K'ahampim nak'i chi us sa' tiqwal ch'och', naxheleb' rib' sa' xb'een li nimaj pim ut sa' ru'uj li che'. Numtajenaq xk'ixel li roq, li ruq'b' ut li xxaq, chanchan kok' lokoch naq tustuuk li xk'ixel jo'ka'an naq jwal nachapok malaj napejok aq'ej.
Sarb'	Xna'aj ha' moko b'ekb'il ta xb'aan li poyanam, yal natam li ha' aran, cham pim malaj che' sa' xb'een, moko tz'aj ta ru li ha' naq nak'utunk. Naruhank ruk'b'al ab'an tento xwoxenkil.
Sarb'il ha'	Xk'ab'a' li ha' natawmank sa' li sarb', naruhank ruk'b'al, ab'an tento xwoqxinkil chi us.
Sas ru	Naq nayuumank ru li uk'a' malaj li k'a' re ru, wank naq sas ru nakanaak. <i>Sas ru li kape. Sas ru li k'aj</i>
Sawi'	Kok'che', us cho'q b'an. // Li aatin Sawi', xsum k'ab'a'ej. Aj B'ex Sawi' xk'ab'a' laj tz'ak.
Say	Mechpim nak'i sa' roqha' kelkook ru xxaq ut nimq roq li xkok'che'el. Ch'ina tzuktzuuk li ratz'um naxk'e, oxxuk li roq, moko b'olb'ook ta. Naq nachaqik li roq naru xjib'al. Li rix natz'ulmank li poop chi ru ut li xsa' us cho'q re b'ak'ok puq'b'il o'b'en malaj naru xtz'ulb'al cho'q waal. / Wank na'ajej Sa' Say xk'ab'a'.
Sayi'tul	Tul nak'i sa' tiqwal ch'och' ut sa' kehil ch'och', moko jwal nimq ta li ru naxk'e. Jwal sa xtzakankil, wi toj rax naru xjorankil chi ru xaml, naru aj wi' xk'ilinkil; naq ak xq'ano'k, naru xtzakankil chi kama'an, chi pomb'il, chi k'ilinb'il, chi chiqb'il, chi ke'b'il, chi juyb'il. Nayeemank aj wi' re tz'ultul .
Sayub'	Pim naxk'ahama rib' ut sa' junpaat nak'i, kok' chotcho'k naratz'uma, li xb'onol wank saq ut raxkech'ink. Nayeemank aj wi' re isk'aham . Sa nake'ril xwa'b'al li aaq.
Sa'	Aatin jwal na'oksimank re xyeeb'al malaj xk'utb'al b'ar wank junaq li k'a' re ru malaj li xhonalil. Nayeemank aj wi' se' . // Sa' xb'een pek xint'ane'k. Sa' wa'leb' tk'ulung li was. // Xcha'alil li poyanam b'ar wi' xokxook naab'al chik li kok' cha'al, jwal wank xk'anjel re tyo'yooq li poyanam. Ra insa'. Ink'a' naxk'ul insa' li b'oj. Tti'oq insa'. Ha' chi sa'. Kik'sa'. // Li aatin sa', naxtz'aqob'resi xyaalal junaq chik li aatin re tuqtuuk ru na'elk. Chi ilmank kiib' oxib'aaq: Sa' josq'il. Sa' jun chihab'. Sa' jun po. Sa' ruq'b'. Sa' xb'een. Sa' xxaal rix. Sa' xyaalal. Sa' xyi.
Sa'in	Juntaq'eet xyaalal rik'in li arin ut ayi'. Sa'in xhilank li yaj.
Saab'esink	A'an li nayehok re naq na'uxk risinkil li tz'aj, li mul, li pim yalaq chi b'ar re ch'ina'us tk'utunq. Li saab'esink a'an jun li chaab'il na'leb' yalaq b'ar nab'aanumank. Saab'esi sa' li ochoch. Saab'esi aawib'. Saab'esi chaq

	<i>xna'aj li aaq. Saab'esink kape.</i>
Saaj	Li aatin a'in naxye xyaalalil naq moko jwal nim ta li k'a'aaq re ru. Resil ximal malaj xyu'am li k'a'aaq re ru. <i>Saaj xteram laj ralch'och' chi ru laj q'an is. Toj saaj linyum maji' naru chi xxik xjunes sa' li nimla tenamit.</i>
Saak'	Li saak' yalaq b'ar nake'wank sa' li pim. Li roqeb' wank chi rix nake'k'anjelak re pisk'ok. Li saak' xkomoneb' rib' rik'in li chili' ut li raxq'een. Rixqilal li saak' na'eek'ank. Li kok' xul a'in nake'ab'ink. Naq nake'raj sachok chi k'ila o'q'ob' nake'xch'utub' rib'eb', nake'xpuktasi rib'eb', sa' junpaat nake'xwa' li pim malaj li awinq b'ar toxexaqliiq.
Saaseb'	Xk'ab'a' xcha'alil li poyanam nawank sa' li xjob'nil. Li xk'anjel a'an xb'isb'al xsahil, xki'il malaj xk'ahil li naxik sa' li kik'el. Naq nanumtaak li ha' nakaltesink malaj k'a'aaq chi ru natzakamank, li ink'a' us cho'q re li junxaqalil, li saaseb' naramok re, ab'an wank naq natawaak xb'aanunkil li xk'anjel natikla xyajel. Wotz nak'anjelak rik'in li k'a, li sooyom ut li maal. Nayeemank aj wi' re ch'och' . /xk'ab'a' jun li nimla peepem nawank rub'el li k'iche', raxchoxa li rix li xxik', q'eq rub'el li xxik' ut nakotoxink xtz'iib'ul. Naq nak'ulmank malaj nanume'k sa' li b'e, rax muhel, chankeb' li qacheek'elal.
Sek	Pim naxk'ama rib' ut naab'al xxaq naxk'e. Li xxaq jwal q'es re, nasetok malaj naq'oyok tib'elej, naxchap li aq'ej naq na'uxk nume'k sa' xyanq. Ka' paay ru, kok' sek ut nimqi sek, jwal na'el xkik'el li naxset li nimqi sek. / Sa' xyanq laj Q'eqchi' wank jun li tenamit Chi Sek xk'ab'a'.
Sek'	(aj sek') A'an jun li ch'ina kuluk, rax malaj q'eq li rix, nake'wank chi ru xxaq li kape malaj xxaqeb' li pim. Jwal kok'eb' jo'ka'an naq ch'a'ajk b'ayaq rilb'al, ra nake'xtiw.
Semem	Kok' che' nak'i chi us sa' luulukil ch'och'. Saq naratz'uma ut k'a'jo' xsununkal. Nayeemank aj wi' re sukinay .
Ses	Awinq nak'i yalaq b'ar, wank saqi ses, wank kaqi ses. Jwal chaab'il xtiwb'al li xxaq xb'aan naq naxk'e xkawilal li qajunxaqalil. Kaqkaq naratz'uma ut sa' li ratz'um naxk'e li ru jwal kok' ut naab'al chi us, kok' q'eq xb'onol. Naru xk'ilinkil, xjat'b'al chi ka' ut xb'ukb'al sa' kab' ut xtzakankil. / Sa' saq'e nachile' li ses.
Sesmuk	T'oqpim naxhel rib' chi ru ch'och', kok' q'an ratz'um ut kama'an kok' xukub' li xk'ixel. Ra naxtiq' xk'ixel li sesmuk.
Setok	A'in naxye resilal naq nasetmank li k'a'aaq re ru rik'in settleb'. Naru aj wi' li setok chi ru li ka'lach'. <i>Set roq linwex. Laj Kux ink'a' naxnaw setok pach'aya'.</i>
Se'	Xk'aj aatin moko wank ta xyaal xjunes, na'oksimank b'an re xtz'aqob'resinkil xyaalal junaq chik aatin. Naq na'oksimank chi xk'atq junaq k'ab'a'ej naxsutq'isi cho'q xk'ab'a' na'ajej, qilaq: pur - Se' Pur. Tzol - Se' Tzol. Eeliha' - Se' Eeliha'. Kiila' - Se' Kiila'. Wach'iil - Se' Wach'iil. Toj uuchin aj wi' k'a' ru aatinil naxsumelan. Wank naq naxjuntaq'eeta rib' xyaal rik'in li sa'. Se' taq'a, sa' taq'a / se' q'oqyink, sa' q'oqyink / se' k'anjel, sa' k'anjel.
Se'se'	Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq sa xch'ool naq nak'utunk junaq li poyanam. Wank li poyanam se'se' na'ilok, ak xpoyanamil aj wi'. <i>Se'se' ru li qana' tzolonel moko josq' ta.</i>
Se'ek	Xch'ool aatin naxye jun xb'aanuhem li poyanam naq naxte li re ut narisi jun li yaab' li nak'ut naq sa li xch'ool. Naxye resilal naq tuulan li poyanam ut li xnaq' ru nak'utuk re . <i>Nakoose'ek naq sa sa' qach'ool. Nase'ek li</i>

	<i>k'uula'al</i>
Seeb'	Li aatin naxch'olob' xyaalal li k'a'aaq re ru ink'a' aal, jo' li pim, hu, junaq jelool maak'a' xsa'. Naseeb'o' li b'ach naq nachaaqik. Seeb' li wiiq. // Naq li poyanam jwal sak'a nayeemank aj wi' naq seeb'. Seeb' li ixqa'al a'an nahulak chi ru k'anjelak. // Na'oksimank aj wi' re xyeeb'al rusil li poyanam. Jwal seeb' chi aatinak li qawa' b'eenil. Jwal seeb' xch'ool chi tzolok linka'ch'in. // Xsalil li aatin seeb' a'an, aal . // Seeb' xq'e : Jo'ka'an nayeemank re li awinq naseeb'ank chi uuchink malaj chi ochenk. Wankeb' riyajil li ixim jwal seeb' xq'e, naraj xyeeb'al naq kiib' po malaj oxib' po ak yooq xq'olb'al. Xsalil li najt xq'e .
Seeb'al	Li seeb'al a'an jun li rusil qajunxaqalil chi rix li k'a' re ru naqab'aanu; qayehaq: <i>K'a'jo' xseeb'al chi aanilak laj Mek</i> . // Jo'ka'an nayeemank re li qacha'alil jwal nak'anjelak chi kaw. <i>Inseeb'al uq'b', inseeb'al oq</i> . Xsalil li aatin a'in, tz'e uq'b', tz'e oq . Wank nayehok re nim uq'b', nim oq. // Naxjultika aj wi' xjayal li k'a'aaq re ru rik'in li na'aatinak. B'ar tink'am, chi seeb'al malaj chi tz'e.
Seel	Awinq naxk'aama rib' chanchan li k'um, ab'an li xxaq moko chacha ta ru. Li ru naxk'e pechpook ut raxpetz'ink ut yuryuuk rix. Naq ak xtix li ru, nak'ob'mank re, napiklemank li xsa', re t-elq li xsuuluk'il, nanujob'resimank chi ha' ut nawank aran lajeeb'aaq malaj ho'laju kutank re tq'aaq li xsa', chi rix a'an nach'ajmank, nak'emank chi chaqik ut na'oksimank cho'q xna'aj wa malaj k'uleb'aal kok' k'a'aaq re ru. Wank kok' ut nimq li ru. // B'isleb' nake'roksi laj mayaaq'eqchi'. <i>Tikib'aaq li wa'ak ak xruhan xxorb'al jun seel li wa. Jun seel li wiyaj ik wank, tz'aqal re oxib' k'aham</i> .
Seelemay	Li seelemay rax li rix, wank xk'ixal li rix, natikla sa' xjolom toj nahulak sa' xraqik li xye. Nawank sa' ru'ujeb' li che' nach' wank wi' li nima'. Wank li xb'oox rub'el re. Nayeemank aj wi' paqmaal.
Seel xul	Kawil b'aaq li rix, sa' nareek'asi rib' naq nab'eeek, naruhanx xsuyub'ankil rib' naq nahilank, xb'aan naq li xb'aaqel li rix chanchan xk'uub'lal xpat rix li kar. Numtajenaq li olb' sa' li xjunxaqalil, jo'ka'an naq toj sib'enb'il li xtib'el naq natzakaak. Tu'resinb'il sa' xka'ch'inal. A'an aj wi' li b'aqxul, ib'oy xul .
Seer xul	Xxulel kab', jwal kaw nake'xik'ank, q'aneb' ut q'eqeb' li rix. Jwal ra nake'xtiw. Wi numtajenaqeb' te'tiwoq re li poyanam naru nakamk. Xtun xk'ab'a' li nake'xk'e wi' li xmay malaj li nake'tiwok wi'.
Seeraq'ik	Xch'ool aatin naxjultika li aatinak sa' sahilal usilal. Nawank li sumelank ib' ut toj nach'oolaak ru li nayeemank. Yookeb' chi seeraq'ik li chinam. <i>Laj Ton nahulak chi ru seeraq'ik. Ch'ina'us naseeraq'ik xyuwa' qawa' Mek</i> .
Si	Xk'ab'a' li nak'eemank re junaq chik yal chi maatan, moko napatz'mank ta xtz'aaq. <i>Yal xinsi link'anjel, moko xine'xtoj ta. Laj Xiwan xsi jun ruuq li xna'</i> . // Aatin na'oksimank naq nataqlamank junaq chi sihink. <i>Si junaq inwa</i> .
Simaatan	Chi junil li sahilal nab'aanumank ut nak'ulmank sa' li yu'amej. <i>Li xnimqal na'leb' ke'xkanab' li qamama' qixa'an qasimaatan ut ink'a' naru naqatz'eqtaana</i> .
Sib'	Xk'ab'a' li nab'uquqnak naq na'elk sa' li xaml naq toj maji' nalochk chi us. Naq nachoqlenk li k'iche' aran nak'utunk numtajenaq li sib'. // Sib' ru : Wank li k'a' re ru nasib'o'k ru, jo' li hal ut li kenq' naq nach' wank sa' xb'een malaj chi xk'atq li xaml. <i>Sib' ru li kenq', sib' ru li ixim</i>
Sib'che'	Saajil che' nak'i yalaq b'ar, kawil che' ut numtajenaq xk'ixel ut nimq.

	Chameelk wank jun xk'aleb'aalil Se' Sib'che' xk'ab'a'.
Sib'enk	A'an naq naab'al li sib' na'isimank malaj nak'eemank sa' junaq na'ajej. <i>Li sib'enk na'uxmank aj wi' sa' li yohob'k re risinkil li xul sa' xjul. Li sib'enk nak'ulmank sa' li k'atok. // Nayeemank aj wi' sib'te'enk.</i>
Sib'ikte'	Nimla che' nak'i sa' tiqwal ch'och'. Nayeemank aj wi're partiil . / Xk'ab'a' jun k'aleb'aal sa' xteepal Kob'an.
Sib'te'enk	Li sib'te'enk na'uxmank re xchaqihob'resinkil li k'a' re ru jo' li hal toj ak' xq'olb'al re ink'a' naq'a, li na'leb' a'in na'uxmank sa' li kehil ch'och'. / <i>Tinsib'te'e li tib' re sununkaq ut sahaq xtzekankil.</i>
Sib'yan	A'an li xul li nayeemank aj wi' re xb'aqel kamenaq . Ch'ina xul jwal chak'chook li roq ut li xnimal jwal b'aq chanchan maak'a' xtib'el.
Sihink	A'in nab'aanumank naq na'uxk xsib'al li k'a'aq re ru. Xkomon rib' rik'in li xxe' li aatin si . <i>Yookeb' chi sihink tasal hu sa' tzoleb'aal. Li awab'ejilal, yook chi sihink ch'och' cho'q reheb' li wankeb' sa' majelal.</i>
Sihok	Li aatin sihok xkomon aj wi' li si. Li sihok a'an jun aatin Ink'a' naxye ani tz'aqal aj e na'uxk li sihink. <i>Qana' Chus, k'a'jo' xsihok kaxlanwa sa' li tenamit.</i>
Sik	Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq junaq li poyanam, malaj xul, ink'a' na'eek'ank li xjunxaqalil malaj b'araq re li roq ruq'b'. <i>Ink'a' chik nak'uub'ank li qana' Pet, sik li xtelb'.</i> / A'an aj wi' naxk'ul li xa'an kaxlan naq naxkanab' li molb'ek. <i>Sik li xa'an kaxlan, junmay aj wi' li xmolb'e.</i>
Sikil	Xkomon li aatin sik, ab'an arin ak ch'olch'ook chik li naxpatz'. <i>K'a'jo' xsikil laj Kux, ink'a' naruhank xb'ak'b'al li k'aam.</i>
Sikirk	Li aatin a'in naxch'olob' xyaalal naq natawaak b'araq re li qajunxaqalil. <i>Xsikirk li woq xb'aan naq xink'ojaak sa' xb'een.</i> // Jo'ka'an aj wi' nayeemank re li kaxlan, li ak'ach' malaj li xul wankeb' xxik' naq nahulak xkutankil nake'huplaak sa' xb'een li xmolb'. <i>Xsikirk li xa'an kaxlan, us xhupub'ankil.</i>
Sik'ok	Xch'ool j aatin na'oksimank re xyeeb'al naq yook chi sik'e'k li sachjenaq malaj xmuq rib'. Na'uxmank naq namajelo'k li k'a'aq re ru. <i>Xik we chi sik'ok kape sa' inch'och'.</i>
Sik'sook	Li aatin sik'sook naxk'e resil naq wank li k'a' re ru yook xsik'b'al ut aqel ru xtawb'al. <i>Sik'sook li kakaw maab'ar chik natawmank riyajil. Sik'sook laj elq' naab'al li tumin xrelq'a.</i>
Sila'ank	Na'uxmank li sila'ank naq tiq li ha', li b'aanuhom a'in xiwxix xb'aan naq a'an aj wi' li k'atok ab'anan nab'aanumank rik'in tiqwal ha'. <i>Xinsila'a woq. Li k'uula'al xsila'a rib' rik'in li tiqwal ha'.</i>
Silok	A'an nayeemank naq na'uxk risinkil rix malaj xtz'uumal li k'a'aq re ru ut silsook nakana li xsa' li nasilmank, jo' li tul malaj tib'elej. / <i>Risinkil li tz'uumal malaj kik'el: hoon nakatinsil chi b'aq.</i>
Silsook re	Xkomon rib' rik'in li aatin, k'atzk'ook re, k'axk'ook re. <i>Lix Maart junelik silsook re chi se'ek.</i>
Simb'	Nimla che' jwal sa nak'iik sa' tiqwal ch'och', naralab'te'i rib' chi us, yal tz'aqalaj ruq'b' na'elk, tiik rix, wank xraql ut hopook xsa' sa' xyanq rib' li xraql. Na'oksimank cho'q rub'el li tusb'il che' wajb' ut natzililnak xyaab' li wajb' na'elk xb'aan. Sa' xteepal laj Q'eqchi', chanchan naq moko jwal k'i ta xk'anjel natawmank, ab'an sa' xyanqileb' laj Chiin jwal numtajenaq nake'xnaw roksinkil li che' a'in ut q'axal oxloq' chi ruheb'. Naab'al paay ru, ab'an kiib' paay aj wi' naqanaw ru: raxi simb', q'ani simb'.
Sip	Kok' xul nawank chi rixeb' li tz'i', li wakax ut yalaq k'a' ru xulil kahib'

	roqeb', kiib' li ruuch re naxchap wi' rib' sa' xtib'el li xul li naxtz'ub'eb' xkik'el, naq nanimank t'ort'ook nahulak. Wank naq naxletz rib' chi rix li poyanam. Kiib' paay ru: jun saqpusink li rix ut nim b'ayaq ut jun paay k'aqsip xk'ab'a'. // Wank jun xpohol li chihab' aj mayab' Sip xk'ab'a'.
Sipook	Resil naq nanimank xtz'uumal li poyanam, malaj li k'a' re ru. // Yook chi sipook li woq xinb'ach'. Yookin chi sipook xb'aan li yajel.
Sirsook	Xk'ab'a' jun li eetalil naxk'ul rib' xjuch'lal. Juntaq'eet xyaalal rik'in li aatin sursuuk ut kotkook . Sirsook reetalil b'ar te'wanq laj b'atz'unel.
Sis	Xul kahib' li roq, wank xye, kelkook b'ayaq li xjolom ut jutz'juuk li ru'uj, kok' ut sursuuk b'ayaq li xxik, chaacha rilb'al li rix. Ka'paay ru naq wankeb': jun paay li xjunes malaj chi sumal nake'b'eeek ut jun paay chik sa' naab'alil nake'wank, a'aneb' laj tz'ul sis . // Xsum k'ab'a'ej sa' xyangeb' laj q'eqchi' ut la achi.
Sisaal tib'	B'aqb'aaq aj che' malaj b'aqb'aaq aj ch'iich' natusmank tib' chi t'orol chi ru ut nak'eemank sa' xb'een ru xaml re tsisanq cho'q xtib'el wa.
Sisank	Li sisank xkomon rib' rik'in li pomok. <i>Toj xaml naraj li sisank. Naq rax li si' toj aajel ru xk'eeb'al chi sisank.</i>
Sisb'	Chamal pim naxb'eeni rib' xtoonol rub'el ch'och' ut aran natuxmek chaq, jo'ka'an naq xikenaaq xb'een naq naxpuktasi rib' ut moko nasach ta naq yal ka'aj wi' nayok'mank li wank sa' xb'een ch'och'. Tiik rix li roq, toj chi ru'uj na'el ruq'b' ut aran naxtzilib' rib' li xxaq. Kaw ru ut chaqi li ch'och' nak'i wi' li sisb'. Li xxaq li sisb' na'oksimank cho'q xmuhel li mu'. Naab'al paay ru li sisb', wank kaqi sisb', kok' sisb', xsisb'iha'. Nayeemank aj wi' re tisb' . Xkomon rib' rik'in li kolb' . // Wank k'aleb'aal Se' Sisb' xk'ab'a'.
Sisik'l	Kok' pim yalaq b'ar nak'iik, q'eq roq ut xox ru xxaq, naxtz'uy rib' naq nachaqik. Natiwmank sa' juyb'il li ralil xxaq.
Sison	A'an li mitz aj xul nawank sa' xxik' li kaxlan malaj chi xjunil li xul li wankeb' xxik', aran naxtaw li xtzakahemj. Li sison numtajenaq naq nake'wank sa' xxik' li xul. Naru aj wi' nake'wank sa' li warib'aal sa' xk'ab'a' naq moko saab'esinb'il ta ut a'an naxk'am chaq yajel.
Sitok	Xch'ool aatin naxye li isink aq'ej malaj k'a' ru b'ak'b'ook wi' junaq li k'a' re ru. / <i>Sit laawex, twaj ru xpuch'b'al.</i>
Siwiil	A'an jun li xul xxaq li pim naxtzaka, sa' pisk'onb'il nab'eeek, ch'ina kelkook xnimal, wank kiib' xmisik'. Li riq'm junes mochmook sa' xjayal li xjolom, chanchan yook chi tijok naq na'ilman, wank xk'ixel li roq re sa naxchap li xtzakahemj. Nake'xye aj wi' re Aj tij, aj wajb' .
Siyaak	Naxk'e resil xtiklajik li yu'am, li k'a'uxl, li k'anjel. Sa' xk'ub' xsa' li na'b'ej nasiyaak chaq li xyu'am li k'uula'al. Xsiyaak chaq li k'a'uxl sa' xyanq li komon. Xsiyaak jun li k'anjel sa' k'aleb'aal xb'aaneb' li xb'eenil k'aleb'aal.
Si'	Xk'ab'a' li che' na'oksimank cho'q xk'eeb'al xmetz'ew li xaml. Wank si' chaqi, rax, nimq xsa', kok' xsa', kaw ru xxamlel; wank junes sib' naxk'e. Q'axal us cho'q si' li ji, oqob', aq'a'al, chajche', chochok, saqatz'um, utwx.
Si'ib'k	A'in naxb'aanu li poyanam naq naxsik' chaq li xchaqi che' cho'q re xchiqb'al xtzakahemq. Li si'ib'k a'an jun li k'anjel nab'aanumank yalaq b'ar. <i>Laa'in ninsi'ib'k, laa'at nakatsi'ib'k.</i> Yook chi si'ib'k laj Tin.
Siip	Aatin nayeemank naq naxpo' rib' rilb'al li xchaab'ilal li k'a' re ru malaj aj wi' li poyanam. Siip nak'utunk xsa' li tz'i' maare yaj. Siip xnaq' ru li ch'ina'al, q'anjay yook chi ketok re. Siip li xnaq' wu, xb'aan li xul e. Siip xq'emal li kaxlanwa us xchiqb'al. // Siip xsa' : Xkomon rib' rik'in li aatin

	nachirchotk, nujnuuk chi iq', namaqmotk. Siip xsa' lix Tooy xb'aan li raxke'.
Sob'sook	Sob'sook nayeemank naq najala rilb'al li k'a' re ru naxpo' ru li rilb'al chi tiik. Sob'sook xkana xtz'apb'al rokeb'aal laj ch'e'ol b'eleb'aal ch'iich'. Sob'sook li uk'al ch'iich'.
Socheel	Xk'ab'a' jun li ch'ina k'anjeleb'aal na'oksimank re xt'orob'ankil ut xq'unob'resinkil rix li xnaq' li puub'che'.
Sol rix	Naq nachiqmank li b'uch ut ink'a' tz'aqal chi us xchunul, aran naq sol rix xkana.
Soq'	B'isleb' nake'roksi laj mayaq'eqchi', li xnimal a'an li naxk'am junaq li saajil soq' malaj q'ol-leb'. Nimqi paapook ru, na'oksimank re riiqankil li hal malaj k'a' chik ruhaq naru xk'amb'al chi naab'alil, jo' li o, chiin, ch'elel, humal, t'orol ichaj, utwx. Nayeemank aj wi' re q'ol-leb', k'aat . Sa' chaab'il ch'och', na'elk sa' li jun k'aham, lajeb' soq' chi hal.
Sos	Xk'ab'a' li pek wank sa' ha' li nak'i chi timiltimil xb'aan li chun nawank sa' li ha', naq natamk chi us naxnat' xnumleb'li roqha'. Xkomon rib' rik'in li tz'ajn, naxpeka rib' sa' li ruuch e naq moko nach'ajmank ta chi rajlal. Li sos sa' ruuch e narisi li kik' sa' xyang li ruuch e.
Sosela'	Xk'ab'a' jun k'aleb'aal sa' xteepal Lankin ut Chi K'ajb'om.
Sotsook	A'an resil chan ru nake'hilank junqaq li xul. Sotsook li tz'i', naq nawark. Sotsook li k'anti' naq nawark.
Sot'	Li aatin naxye resilal naq ink'a' tz'aqal rilob'aal junaq li poyanam. Moko jwal saqen ta rilob'aal, li winq a'an sot' li ru.
Sot'yank	Xkomon li aatin sut'yank. Nasot'yank li ch'ina ixqa'al xb'aan li jolomb'ej
Sotz'	Xk'ab'a' jun li xul naxtz'ub' xkik'el li ketoomq. //A'an aj wi' li tz'uumxik' . // Sum k'ab'a'ej sa' xteepal aj K'ajb'om ut Lankin. A'an xk'ab'a' jun li po re li chihab' nake'roksi laj Mayab'.
Sowen	Naq li winqwal naxk'ak'ale b'ar naxik ut ani naraatina li rixaqil nayeemank re sowen, jo'ka'an aj wi' nayeemank re li ixq. Laj Tor jwal sowen chi rix li rixaqil.
So'sol	Nimla xul narupupik chi ru choxa ut sa'koomonil nake'wank. Li so'sol q'eqlub'ink xb'onol li xxik', t'uru' li xjolom ut li xja'aj, q'eq ut wank saq li roq. Li xtzakahemj a'an li kamenaq xul. Chanchan li kaxlan li xnimal. Sa' xyamq laj ralch'och' Mayab' naab'al li seeraq' wank chi rix.
So'sol ch'iich'	Jun ak' aatin naxk'ab'a'in li b'eeleb'aal ch'iich' nanume' chi ru choxa, wank kok', saaj ut jwal nimq chi us. Li kok' jun reek'asib'aal, li saaj kiib' reek'asib'aal ut li jwal nimq kahib' malaj hoob' reek'asib'aal. Wank oxib' xkik'che'il oq, wank xtz'amb'ahil, wank chunleb'aal chi sa', wank xye ut wank xxik' ut wank aj ch'e'ol re. Toja' jun o'k'aal chihab' xtikib'ankil chaq li xyiib'ankil chi ra chi sa, ab'an anaqwank kinumtaak li yiib'ank so'sol ch'iich'. Li so'sol ch'iich' toj aajel ru wanq junaq xnimla helookil na'aj, tach'b'aq ru ut numenq jun o'k'aal k'aham xkelam.
Sooyom	Xcha'alil li poyanam ut li xul nawank sa' xjob'nileb'. Arin nanume' li tzakahemq naq ak xq'untasiik xb'aan li puj. Kiib' paay ru: Kok' k'amk'ot ut nimqi k'amk'ot. Nayeemank aj wi' re sooq'o'y . A'an li xk'ab'a', xb'aan naq soysook naq nawank sa' li job'nil, chanchan li k'anti' naq soysook sa' xsuk. // Wankeb' poyanam moko kaweb' ta li re rit, jo'ka'an naq nake'elk chaq li xmaril li xsooyom, nak'ulmank a'in xb'aan li yajel malaj yal chiq'il.
Su	Awinq naxk'aama rib' chanchan li k'um, ab'an li xxaq moko chacha ta ru. Li ru naxk'e kumkuuk malaj k'onk'ook xja'aj, raxpetz'ink ut yuryuuk rix. Li

	xxaq li su saqpusink na'ilok. Naq ak xtix li ru, nak'ob'mank re, na'piklemank li xsa', re t-elq li xsuuluk'il, nanujob'resimank chi ha' ut nawank aran lajeeb'aaq malaj ho'laju kutank re tq'aaq li xsa', chi rix a'an nach'ajmank, nak'emank chi chaqik ut na'oksimank cho'q xna'aj ha' malaj xk'amb'al li uk'a'ej. Wank kok' ut nimq li ru. B'isleb' nake'roksi laj mayaq'eqchi', li xnimal a'an li naxk'am jun li saajil su.
Sub'	Nimla che' nak'iik chi us sa' kehil ch'och', moko jwal kawil che' ta, naru roksinkil cho'q tz'amb'a malaj xkuukul ochoch. Naq chaqi, us cho'q si', naq rax xiikil xsib'el. / Na'oksimank cho'q xsum k'ab'a'ej. Jwal seeb' xch'ool lix Mar Sub', sa' li tzolok.
Sub'in	Saajil che' nak'iik sa' tiqwal ch'och', tziltzook xxaq ut chak'chook xk'ixel chanchan kok' xukub', jwal nake'ok b'aqsank chi sa'. Wankeb' k'aleb'aal Se' Sub'in; Chi Sub'in, xk'ab'a'eb'.
Sub'uk	Xch'ool aatin najultika li ch'ikb'al k'a'aaq re ru sa' sulul, sa' q'unil na'ajej, sa' ha', malaj sa' tzakahemj. <i>Xinsub' woq sa' sulul. Li al naxsub' li xwa sa' li rik.</i>
Suchaj	Nimla che' jwal sa nak'iik sa' tiqwal ch'och'. Tiik rix naq nak'iik ut kawil che', jo'ka'an naq naru roksinkil cho'q roqechal li kab'l. // Wank k'aleb'aal Se' Suchaj xk'ab'a'.
Sukinay	Kok' che' nak'iik chi us sa' luulukil ch'och'. Saq naratz'uma ut k'a'jo' xsununkal. Nayeemank aj wi' re semen .
Sulb'il	Naq li k'a' re ru ak x'oksimank ut moko ak' ta chik nayeemank naq sulb'il. <i>Sulb'il li punit xinmaatani rik'in qawa' Lo'. Sulb'i li b'eeleb'aal ch'iich' xinloq'. Nayeemank aj wi' surb'il.</i>
Suluk	Li k'a' re ru toj ak' nakoo'ok roksinkil naqaye re suluk malaj suruk. Yook chi suluk qana' Roos. <i>Xinsul li wochoch, jwal twaj ru nume'k chi sa'. Nayeemank aj wi' suruk.</i>
Sumenk	Sumenk, a'an li aatin na'oksimank re xsumenkil li naqab'i malaj li k'a' ru nake'xye qe. Nawank li sumenk sa' tiikilal aatin ut nawank li sumenk sa' josq'il. <i>Ink'a' us xsumenkileb' li qana' qayuwa' moko na'leb' ta a'an. K'a'jo' nasumenk li yib' aj al. //Na'oksimak aj wi' chaq'b'enk.</i>
Sumlaak	Jo'ka'an nayeemank re naq nake'xlaq'ab' xyu'am jun li ixq ut li winq re te'wanq xjunkab'al ut te'wanq ralal xk'ajol. Ka' paay ru li xb'aanunkil li sumlaak. Jun sa' li chaq'rab' ut jun chik chi ru li Qaawa'. <i>Kinsumlaak rik'in li ixq jwal kiko inch'ool chi rix. Wank xloq'al li sumlaak.</i>
Sumsuuk	Naq li winq malaj li ixq wank xsum aatin, nayeemank naq sumsuuk. <i>Qawa' B'aler, sumsuuk rik'in qana' Pet.</i>
Sun	Kok' che' nak'iik sa' kehil ch'och', q'un ru xxaq ut q'an ratz'um. Q'unil che' chanchan naq maak'a' chi us xk'anjel chi ru li poyanam.
Sununk	B'ook k'ulub'ej rutz'b'al xb'aan naq moko naxch'i'i ta li qajunxaqalil. Xsalil li aatin chu . Wank li k'a' re ru sununk xb'ook, jo'keb' li <i>uutz'u'uj, li pens.</i>
Sup	Kama'in nayeemank naq maak'a' ratz'amil li tzakahemq. <i>Sup li kenq' maak'a' ratz'amil.</i>
Supup	Kok' che' nak'iik yalaq b'ar ut sa' nimqi pim. Ka' paay ru: saqi supup, kaqi supup. Latzlatz ru li xxaq ut chaab'il cho'q xb'an li kok' xox ut li nimqi xox.
Suq	Ch'ina xul k'iib' xxik' molb' nayo'la wi', jwal ch'i'i'ch'i' naxb'aanu katzkatz xna'aj b'ar naxkuj li xtz'ub'leb'. Naab'al paay li suq wankeb'. Wank li jwal kok', ak re aj wi' tiqwal ch'och'.
Suqsuq	A'an jun li b'ook kama'an na'elk naq nak'uxe' xtib'el li wakax. Xb'ook li chu' suqsuq ut wank chik li k'a' re ru suqsuq xb'ook.

Suq'	Jo'ka'an nayeemank re li t'ikr naq q'eel aj chik ut kok' pej nakanaak. <i>Tiik ch'ilim aj chik xsuq' li winq.</i>
Sursuuk	Naxye resilal naq kotkook li k'a'aq re ru. // A'an li aatin xkomon rib' rik'in li sirsook, kotkook. <i>Sursuuk risma li ch'ina'al xkanab' laj b'esonel.</i>
Surub'ank	Surub'ank xkomon rib' rik'in li aatin sirib'ank, a'an naq kotkook rix nayib'amank junaq li k'a' re ru. <i>Tinsurub' li xche'el li chakach. Taasurub' reetalil b'ar tinb'ek li jul. Nakinsurub'ank, nakatsurub'ank, utwx.</i>
Susur'iq'	Xk'ab'a' li loq'laj iq' natiklaak chaq chi ru li palaw sa' xk'ab'a' naq naxk'ul rib' li tiqwal iq' rik'in li kehil iq', chi jo'ka'an naxtikib' xsurinkil rib' ut nanumtaak li xmetz'ew ut nasursut naq yook chi b'ehek, moko jwal nim ta naxram ab'an naruhank naxwaklesi yalaq k'a' ru tixtaw sa' xb'e.
Sutink	Jo'ka'an nayeemank re naq naxq'ototi rib' li na'eek'ank. Naru yal sa' xna'aj, naru nimla kotkook naxram. Nasutink li ruuchi ch'och' chi ru li Qawa' Saq'e jo'ka'an naq nawank li kutank ut li q'oqyink ut nasutink aj wi' chi rix li Qawa' Saq'e, jo'ka'an naq nawank li junq chihab'. <i>K'a'jo' sutink yookeb' laj aanilanel.</i>
Sutq'iik	Sutq'iik a'an aj wi' xkomon rib' rik'in li q'ajk. <i>Tinsutq'iik wi' maak'a' li k'anjel. Tsutq'iik chaq we, matxik wan. Yookeb' chi sutq'iik laj k'ay.</i>
Sutsuuk	Li aatin a'in naxye resilal naq ramrook rix junaq li na'ajej malaj li k'a' re ru. <i>Sutsuuk chi koral rix li wochoch.</i>
Sut'yank	A'an li yaab'ak sa' xyaalal. <i>Nasut'yank li ixq xb'aan naq xsak'e' xb'aan li eet aj winq. A'an aj wi' li u'jej nasut'yank xb'aan li jolomb'ej malaj li ojb'.</i> <i>Nasut'yank li wixaqil xb'aan li ojb'</i>
Sutz'ujl	Nimla che' nak'i chi us sa' tiqwal ch'och', kok' ru xxaq ut jwal nanimank xsa'. Q'axal chaab'il che' cho'q re li hilaal, wa'leb'aal, xokleb'aal, re kab'l, utwx. <i>Nake'xye naq li che' a'in a'an jun re li nab'oqok malaj nakelonk chaq li loq'laj hab', rochb'eeneb' li inup, li yaw, li hub'ub', utwx.</i>
Suysuuk	Jo'ka'an nayeemank naq ch'ina q'otq'ook rilb'al junaq li yook chi hilank malaj chi wark jo'keb' li k'anti', li mutzuy, li tzoneq ut wank chik naab'al xkomon. <i>Suysuuk li tzoneq sa' ch'och'.</i> <i>Suysuuk li mutzuy xtoon oqech.</i>

T t		A'in xkahib' xka'k'aalil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi', nasiyaak li xyaab' naq naxpitzib' rib' li xtz'up ru'uj aq' chi rix li ruuch e ut naxnat' junmitzilaq xnumleb' li iq' chi rix a'an na'elk li iq' sa' li ehej, ab'an moko wank ta xyaab' li kuxej. Juntaq'eet xyaab' jo' naq wank sa' li kaxlanchi'.
Tach'took	Aatin nayeemank naq helook ru. K'a' re ru ink'a' xe'xxaqab' naq xraqe'k xk'anjel. <i>Tach'took xkanab' li xka' li xch'ina Litz'. / Li k'anjel nab'aanumank naq yook risinkil xch'och'el junaq li b'ool malaj li tz'uul, tach'took nakanaak. Toj tach'took ru tqakanab' li na'ajej a'in, chan laj b'ekol ch'och'</i>	
Taktak	Li aatin a'in na'oksinamk naq li poyanam malaj li xul xiwxiw naq nab'eek malaj naq naxk'e xyokb'. <i>Taktak naq nab'eek li yaj.</i>	
Tam	Mechpim nak'iik sa' kaqi ch'och' ut sa' xna'aj nimqi ketomq ut sa nake'ril xwa'b'al. Cham nak'iik li xxaq ut kaw naxchap rib' sa' ch'och', jilix li xxaq ut q'es re.	
Tana	A'an li aatin naqoksi naq moko jwal ch'olch'ook ta ru li nayeemank, li na'ab'imank, jo' aj wi' naq li k'a' ru ink'a' naxk'ul qu. <i>Tinxik tana, ak xeesume nakeeril. Jo'ka'an tana, k'a' ta xja'lenkil</i>	
Tap	A'an jun xxulel ha' nawank sa' nima' ut nawank sa' palaw, kaw li rix kama' li b'aq, kiib' li xyax nak'anjelak re xchapb'al li xtzakahemj, chi salsook b'ayaq nab'eek. Sa xtzakankil chi chiqb'il. Wank jun paay li tap sa' saab' ha' nake'wank, wankeb' aj wi' laj eelel tap.	
Taqe'k	A'in nayehok resil naq ani junaq naxchap xik sa' ru'uj che' ut naq k'a' ru wank chi tzuul. <i>Sa nataqe'k li al chi ru li eeb'. Ink'a' nawaj taqe'k chi rix li tzimitz. Xsalil li aatin, kub'eek.</i>	
Taqe'q	Naxjultika li xteram b'ar wank li k'a' re ru. <i>Taqe'q wankeb' li chahim. // Xsalil li aatin taqe'q a'an taq'a.</i>	
Taqenkub'en	Aatin na'oksimank chi rix li wank sa' li qayu'am. Na'ilmand li us na'ilmand li ra. /A'an li esil chi rix junaq li poyanam naxk'e xch'ool chi k'anjelak chi chaab'il ut yalaq b'ar nahulak chaq. <i>Taqenkub'en chaq linyuwa' chi k'anjelak re naq sa wanqo.</i>	
Taq'lank	A'in nab'aanumank naq wank junaq nak'ehok li esilal ut wank junaq nak'uluk re, jo' naq na'uxmank xtaqlankil xb'aanunkil junaq li aajel ru. <i>Kaw nataqlank laj ilol k'anjel. Yook chi taqlank li yuwa'b'ej</i>	
Taq'sink	Risinkil chi kub'enaq. Wank li b'e taq'sink ru. <i>Yook chi taq'sink iiq sa' xb'een li b'eleb'aal ch'iich' laj Max. Xe'xtaqsi wi' chik xtz'ag li ixim.</i>	
Taq'a	Li aatin a'in naxye resilal naq moko chi tzuul ta wank li nasik'mank. Esil naxye b'ar wank li k'a' re ru. <i>Sa' taq'a xwaw linkenq'. // Naxk'e resil naq kub'enaq wank junaq li k'a' re ru. Taq'a nanume'k li nimb'e. // Xsalil li aatin, taqe'q.</i>	
Tasab'ank	Tasab'ank a'an naq nak'eemank chi tasal li k'a' re ru. <i>Yook chi tasab'ank tul laj Max. Qana' Choon, yook chi tasab'ank k'iila hu re fixk'ayi moqon.</i>	
Tasalhu	Jo'ka'an nayeemank re li hu tz'iib'anb'il xsa' ut tasb'il ru chi chaab'il, pim rix nak'eemank re naq moko tt'aye'q ta chi junpaat.	
Tasal ru	Xkomon rib' rik'in li aatin paq'al ru. <i>Tasal ru li sek ' naq xintaw</i>	
Tastook	Jo'ka'an nayeemank naq tusub'anb'il li k'a' re ru. <i>Tastook li wa sa' li chakach.</i>	

Tat re	Kama'in nayeemank naq li poyanam nat'il raatin naq yook chi aatinak. // Nayeemank aj wi' tatz re . Tat re li ixq, nat'ilk raatin naq tatxsume chi aatinak.
Tatz re	Xkomon rib' rik'in li aatin tat re. Tatz re li ch'ina'ixqa'al.
Tatzaamil	Aatin nayeemank naq nahulak yalaq ani ut ink'a' nayo'onimank. Tatzaamil chi wu li yib' aj al, k'a'jo' naq xinuwak.
Tatzyank	Aatin naxk'e resil naq naxaqyank junaq li poyanam ut ink'a' nawank sa' xyaalal. Natatzyank li al chi re kab'l, xintitz' xb'aan, chan linrab'in.
Tawaak	A'an naxye resilal naq na'uxk k'anjelak ut chi xjunil li poyanam nalub'k rik'in li k'iila k'a' re ru naxb'aanu. Naq naab'al li k'anjel nab'aanumank na'uxmank li tawaak
Tawok	A'in nayehok resilal naq natawmank li yook xsik'b'al malaj naq nakooxik xtawb'al junaq li komon. Xko'o chi tawok laj tijonel sa' ermiit. // Nayeemak aj wi' re li xtawb'al ru junaq li na'leb' yook xch'olob'ankil.
Ta' rix ru	Wank li yajel naxk'e xq'emal li xnaq' uhej, a'an li nayeemank aj wi're ta'. Ta' rix ru li ch'ina'al xb'aan li ra u. // Nayeemank aj wi' xk'ot u .
Taab'max	Raxk'aham nak'iik sa' tiqwal ch'och', nimq ru li xk'ahamal chanchan aj wi' li taab'. /Chi K'ajb'om, wank jun na'ajej Taab' Max, xk'ab'a'.
Taas	B'isleb' nake'roksi laj mayaq'eqchi', li xnimal a'an li rajlil malaj li xk'ihal chi tul wank sa' jun taas. Li tul nimq xkuut a'an li wank waqxaqib' malaj lajeeb' taas. Sa' li jun taas wank waqib' malaj wuqub' chi tul.
Teb'es	Aatin na'oksimank re xyeeb'al li moko jay ta, pim chi us malaj nim xtib'el. Teb'es li al a'an, moko naxkuy ta b'atz'unk. Teb'es lynch'iich' jwal aal. // Nayeemank aj wi' teb'etz .
Teb'ex	Aatin na'oksimank re xyeeb'al kok' siipilal. // Tib'elej nasipook xb'aan xtiwon li xul, jo' li b'aqsank. Teb'ex ru intelb' xtiw li b'aqsank.
Teetook	A'an li aatin naxk'e resil naq naruhank ok sa' junaq li na'ajej, naruhank rilb'al, naruhank xch'eb'al junaq li k'a' re ru chi maak'a' naramok re. Teetook li k'ayil. Teetook li ha', yook chi elk. Teetook li tasal hu.
Tehok	Xch'ool aatin naxye naq yook chi tehe'k junaq li k'a' tz'aptz'ook. Wank li k'a' re ru tz'aptz'ook toj aajel ru xteeb'al. Maji' natehok laj k'ay. Wa'leb' natehok laj ilonel. // Tehok ch'ool : K'ehok na'leb' re naq li poyanam t-ok chi k'a'uxlak chi rix li xwanjinik. // Xsalil li aatin tehok a'an tz'apok .
Teken	A'an li xul xkomoneb' rib' rik'in li sank. Nake'xb'uyub' li ch'och' b'ar wi' nake'wank ut naab'aleb' li rokeb'aal nake'xyiib'. Li na'b'ej teken wank li xxik', jun paay li teken nake'k'aak'alenk re li na'b'ej wankeb' aj wi' li xxik' ut jun paay li nake'b'eelank li tzakahemj. Xxaq li pim nake'xtzaka.
Tenb'il	Naraj naxye li nat'b'il chi us. Li ch'och' ut li ch'iich' naruhank xtenb'al. Tenb'il ch'iich' nak'eemank sa' roq li kawaay. Tenb'il chi us li ch'och', jo'ka'an naq ink'a' na'uq'e' chaq.
Tenok	Li aatin a'in naxye resilal naq na'uxk xtenb'al li k'a'aq re ru ut naab'al li esil naxk'e li aatin tenok. // Xinten linjolom chi ru li pek. Yook chi tenok ch'iich' laj tenonel. Eb' laj puub', k'a'jo' nake'tenok.
Tenq'ank	A'in nab'aanumank naq na'uxk xwotzb'al sa' komonil junaq li k'anjel re risinkil li poyanam sa' junaq li xch'a'ajkilal wank wi'. Li tenq'ank jwal wank xloq'al chi ru li poyanam. Naq ani wank sa' junaq rahilal tentook tootenq'anq. Tooxik chi tenq'ank sa' li nimq'e. Ink'a' naraj tenq'ank li xb'eenil tenamit.
Tentook	Li aatin a'in naxkuutu ru junaq li taqlank. Tentook taak'am li hu a'in. // Tentook a'an jun li na'ajej helhook b'ayaq sa' xb'een junaq li b'ool. Chi ru

	<i>li tentook tinkab'laq.</i>
Tertook	Esil chi rix xtz'aaq li k'a' ru naqaloq'. <i>Tertook xtz'aaq li lem xinloq'. Tertook li ixim anaqwank.</i> Li aatin tertook na'oksimank aj wi' re xk'eeb'al resil naq li k'a' re ru taqe'q wank. <i>Tertook wank li b'an inb'aan re naq ink'a' ttaw li k'uula'al.</i> // Xsalil xyaalal li a'an kub'enaq .
Tib'	Xcha'alil li xul naruhanx xtiwb'al. Nayeemank aj wi' chib', tzib' . Xinloq' chaq intib' yal b'an junes b'aaq xe'xk'e chaq we, ka'ch'in aj wi' xtz'ejwal ra' xintz'aaq chaq.
Tichok	Kama'in nayeemank naq natoch'mank chi che' ru li awimq naq toj wank chaq sa' ru'uj. <i>Tichok o. Tichok chiin.</i> // Jun chik li xyaalal ha'an naq chi ru junaq che' na'isimank li mul nat'axink sa' ch'och' malaj chi tz'ak. <i>Tichok mul.</i>
Tijok	Ka'paay ru li tijok naq natawmanx ru: Jun paay tijok re k'ehok na'leb'; ut junpaay re xloq'oninkil ru li Nimajwal Ajaw.
Tikib'ank	Aatin naxk'e resil xyoob'ankil junaq li k'a' re ru jo' junaq li k'anjel. <i>Li nake'tikib'ank xajok sa' li nimq'e ha'aneb' li chinam.</i>
Tik'ti'	Yal yoob'amb'il aatin. /Esil chi rix li aatin moko yaal ta. <i>Jwal aj tik'ti' li winq a'an, naxyoob' li aatin, moko yaal ta naxye.</i>
Tik'ti'ik	Xch'ool aatin naxye resil li naxb'aanu laj tik'ti'. A'an li aatin moko yaal ta na'elk li nayeemank. / <i>Nahulak chi ru tik'ti'ik linb'alk. Laj k'utunel jwal aj Tik'ti', moko nak'ulun ta sa' xhonalil li tzolok. Ink'a' nintik'ti'ik.</i> // Xsalil li aatin tik'ti'ik a'an yaal .
Timil	Naq sa' xyaalal nab'aanumank junaq li k'anjel naru aj wi' xyeeb'al naq timil. <i>Timil nak'alek laj Manu', timil nab'eeq li tiixil ixq, timil nintz'iib'ak.</i> // Xsalil li aatin timil a'an li junpaat . // Naxch'olob' naq sa' xyaalal t-uxmanq li k'a' re ru. <i>Timil yooqat chi wa'ak re naq ink'a' tatxotk'oq; timil tatb'eeq mat t'ane'.</i> // Wank nake'aatinak chi timil. <i>Timil xyaab' xk'ux.</i>
Timiltimil	Wank naq na'oksimank li aatin a'in sa' xhoonalil li k'a' re ru xiwxix malaj xyaalal naraj xb'aanunkil. <i>Timiltimil taach'ik. Timiltimil taayok'. Timiltimil tatb'eeq.</i>
Tin	Jo'ka'an nake'xye re li k'ab'a'ej Martin. Sa' xteepal Karcha nake'xye Chin . Xik chaq we chi awk rik'in qawa' Tin, chan laj Ton.
Tinq'ehen	Xk'ab'a' jun paay li raxpim naxhel rib' chi ru ch'och', naxk'e li ru chachan kok' kenq' ab'an jwal kok'eb'. Naq ak tiix li ru, naxlatz rib' chi ru li aq'ej malaj chi rix li xul tzuktzuuk rix. Nayeemank aj wi' ching'ehen .
Tiq	A'an jun li aatin na'oksimank cho'q re taqlank chi tiqok. Tiq roq li k'aam ch'oqb'il. Tiq ru li k'anjel xkana xb'aanunkil. // A'an li aatin na'oksimank re xjultikankil naq li k'a' re ru wank xtiqwal. <i>Tiq li kape xaak'e we. Toj tiq li wa, sa' xwa'b'al. Tiq ru li tz'ak.</i> // Jun li Yajel : A'an naq jun li poyanam malaj xul ch'i'ch'i' nareek'a, yook xtiq napoosank. <i>Ink'a' nawaj atink, yook intiq.</i>
Tiqib'ank	A'an li k'ehok b'aatal re junaq li poyanam. / <i>Wi tsume waatin li ixqa'al a'an, naq tink'am tintiqib' chi us. Wank li ixq nake'xsik' ru li t'ikr nake'xtiqib' wi' rib'.</i>
Tiqob'ak	Xch'ool aatin naxye resil naq na'elk chaq li ha' sa' xk'ob'oxilal qajunxaqalil, sa' xk'ab'a' li tiq malaj xkawil li k'anjel nab'aanumank.
Tiqolb'aaq	Kok'pim nak'iik sa' xb'eenaaq pek, q'umet malaj sa' xxaal xnimqal che'. Kok' roq, li xxaq t'ikt'ook, kelkook ut wank junq k'ojok ximal ru, yal naxtuxme rib' li xaq, toj reetal nanaab'alo'k ut na'uuchink, kaqjorink li ru naxk'e, potzpotz xsa', saq xsa' ut kok' q'eq xnaq' ut naru xtzakankil. Li

	q'ehen a'in q'axal chaab'il cho'q xb'anol li toqol b'aaq, naluhasimank ut nab'ak'mank chi ru li toqol, tenel, b'achal, siq'il b'aaq. Nayeemank aj wi' re chiqwalb'aaq, tiqwaalb'aaq.
Tiqwanb'il	Chi junil li ak xwank sa' li xaml, ak xk'ulum chik li tiqwaak.
Tiqwank	Li xch'ool aatin a'in, xkomon rib' rik'in li aatin tiq, naru xtiqwankil li wa, li kape, li ha'. <i>Ninnaw tiqwank kape. Li b'eeleb'aal ch'iich' toj natiqwaak naq nake'xk'e chi b'eeek.</i>
Tiq'il	Kama'in nayeemank naq natawmank junaq li rahilal sa' li tib'elej rik'in junaq li k'ix malaj li k'a' ru narahob'tesink. <i>Tiq'il li woq xb'aan li k'ix.</i>
Tiq'ok	A'an jun li xch'ool aatin naxye resil naq na'ok junaq li k'ix sa' li tib'elej. Wank li k'a' re ru natiq'ok naq taach'e'. <i>Wank li uut'u'uj wank xk'ixel natiq'ok. Ch'a'aj xtiwb'al li kar natiq'ok li xk'ixel. Wank li motzo' nake'tiq'ok rik'in li xk'ixel. Maatiq' aawib' rik'in xk'aj li meet.</i>
Tisb'	Chamal pim naxb'eeni rib' xtoonol rub'el ch'och' ut aran natuxmek chaq, jo'ka'an naq xikenaaq xb'een naq naxpuktasi rib' ut moko nasach ta naq yal ka'aj wi' nayok'mank li wank sa' xb'een ch'och'. Tiik rix li roq, toj chi ru'uj na'elk ruq'b' ut aran naxtzilib' rib' li xxaq. Kaw ru ut chaqi li ch'och' nak'iik wi' li tisb'. Li xxaq li tisb' na'oksimank cho'q xmuhel li mu'. Nab'al paay ru li tisb', wank kaqi tisb', kok' tisb', xtisb'iha'. Xkomon rib' rik'in li kolb'. // Nayeemank aj wi' re sisb' . // Wank k'aleb'aal Sa' Tisb' xk'ab'a'.
Tiwok	Xch'ool aatin naxye roksinkil li uuch e, re xtawasinkil junaq li poyanam malaj xul. <i>Li tz'i' natiwok, li k'anti' natiwok, li sank natiwok.</i> // Tiwok yookat, junes ch'i'ch'i' aawe. Na'oksimank li aatin a'in re yeeb'al naq wank junaq sa' xyanq li komon tkam. // Jo'kan nayeemank naq na'uxk xtzakankil xtib'el li wa, mare tib', kenq', ik, ichaj, wchx.
Tixl	Nimla xul nawank rub'el li k'iche'. Kahib' li roq, pim li xtz'uumal, chikchook li ru'uj roq ut jukjuuk li ru'uj.
Tiix	Jo'ka'an nayeemank re li poyanam, li xul malaj li che'k'aham ak xnume' chi us li xkutank malaj li xchihab'. Nayeemank aj wi' cheek', cheek.
Tob'ok	A'an li nab'aanumank re li k'a' re ru moko b'ak'b'il ta ut moko naru ta xk'ixb'al. <i>Xtob' li xch'ot wex laj b'atz'unel. Tob' li k'aham, kotkook chi xkux li aaq.</i>
Tob'ol	A'an li nayeemank naq hopol rit junaq li k'a' re ru ut yal nanume'k chi ru li nab'utmank chi sa'. / <i>Tob'ol rit li uk'al maak'a chik aj e.</i> // Nayeemank re li poyanam naq na'elk xmam. <i>Tob'ol xmam li k'uula'al</i>
Tob'os aj al	Jo'ka'an nayeemank re li poyanam ka'ch'in roq ut nim xtib'el. <i>Tob'os aj al li xmoos qawa' Turuch.</i>
Tob'took	Naq li k'a' re ru moko tz'aqal ta re ru xb'ak'b'al nayeemank naq tob'took. <i>Tob'took xwex li ch'ina'al.</i>
Tochtook	Xkomon rib' rik'in li aatin, chonchook, chunchuuk, tuchtuuk, k'ochk'ook. <i>Tochtook jun uk'al inb'uch sa' xaml.</i>
Toch'ok	Nayeemank a'in naq natenmank junaq poyanam malaq jalan k'a' re ru. <i>Yook chi toch'ok puk'wajb' qawa' Lu'.</i>
Toch'olk	Naq tenb'il xcha'al junaq li k'a'aaq re ru. //Toch'olk a'an li xk'ulum li junxaqaadil malaj li k'a' re ru. <i>Toch'ol xpeekem laj kalajenaq, toch'olk ru li sek'.</i>
Toja'	A'an li aatin naxjultika naq toj ak' xb'aanunkil junaq li na'leb' malaj li k'a' re ru. Nayeemank aj wi' tojo' , <i>Toja' tin'ating. Toja' tink'e sa' xaml linkenq'.</i> // Toja' yaal wi' tana: Naraj xyeeb'al naq toj moko ch'olch'ook ta naq twanq xb'aanunkil. // Toja' yaal twil: jo'ka'an nayeemank naq moko

	nasumemank ta chi tz'aqal li k'a' ru li taql, toja' yaal tixye wi maak'a' nak'ule'k chalen naq thulaq xkutankil.
Toj maji'	Naq li k'a' re ru maji' nahulak xhoonal, nayeemank naq toj maji'. <i>Toj maji' nawaj sumlaak</i>
Tojok	A'an resil li nak'ulmank chi rix junaq li chaab'il na'leb' malaj re xk'ulb'al xmay junaq li ch'a'ajkilal. <i>Chaab'il natojok li mama', jo'ka'an naq junes aran nink'ayink. Li na'ajej a'an, nak'anjelak re tojok maak.</i>
Tojo'	A'an li aatin naxjultika naq toj ak' xb'aanunkil junaq li na'leb', malaj li k'a' re ru. Nayeemank aj wi' toja' : <i>Tojo' tin'ating. Tojo' tink'e sa' xaml linkeng'.</i>
Tokan	K'ahampim nak'iik chi us sa' kehil ch'och', wank xk'ixel chalen sa' xtoonol toj chi ru li xxaq. T'ort'ook ut turux rix li ru naxk'e. Naq al li ru rax rix, naq natixk kaq ut naq natz'alok xkutank naq'eq'ook. Naab'al paay ru: saqi tokan, kaqi tokan ut wank saq rix roq. Li saqi tokan nimq ru naxk'e ut ki'. Li kaqi tokan kok' ru naxk'e ut ra re. Li saq roq moko naq'eqo'k ta li ru naq natz'aqlok xkutank, ki', ab'an moko jwal wank ta xya'al. Tzakahemq ru li tokan, naru chi k'uxb'il, chi yatz'b'il, chi t'oqkab'il ut naru chi k'ahob'resinb'il cho'q uk'a'ej. Li saqi tokan naru rawb'al ut xsab'esinkil, ch'ina'us ru naxk'e. Li kaqi tokan ut li saq roq, sa' pim nake'wank toj maji' yalb'il rawb'al cho'q awinq. // Kob'an wank jun nimla k'aleb'aal Chi Tokan xk'ab'a'.
Tolk'ok	Naq li che' malaj li k'a' re ru nat'ane'k chaq chi ru junaq li an'ook nayeemank naq xtolk'ok. <i>Xtolk'ok li b'olb'ookil che' chi ru li tzuul. Xtolk'ok laj kalajenaq toj sa' li taq'a.</i>
Tolob'anb'il	Wank li k'a' re ru b'arb'ook rilb'al naq nak'eemank chi ru ch'och' malaj chi ru li k'a' re ru. <i>Tolob'anb'il li oqech chi ru neb'aal.</i>
Tolob'ank	Ruuchil yokob'ank ab'anan li tolob'ank a'an naq b'olb'ook malaj b'arb'ook junaq li k'a' re ru tqak'e sa' junaq na'ajej. / <i>Tolob' li che' chi ru ch'och'.</i>
Tolowen	Xkomon li kok' k'ams, nake'el xxik' sa' xtiklajik li hab'alq'e.
Tolo'x	Saajil che' nak'iik yalaq b'ar, naab'al ru naxke' ut q'axal sa nake'ril xwa'b'al li kok' tz'ik. Nayeemank aj wi' re tolo'ox . //Chameelk, wank jun k'aleb'aal Se' Tolo'x, xk'ab'a'.
Toltook	Li k'a' ru tollob'anb'il chi ru li ch'och' malaj chi ru li k'a' re ru ab'anan b'olb'ook rilb'al. <i>Toltook li che' chi ru ch'och'.</i> <i>Toltook xkana linsi' sa' li b'e.</i>
Toqol	Moko tz'aqal ta chik chi jun. Naq li k'a' re ru moko tz'aqal ta chik li xjunxaqalil, xb'aan naq xk'ul junaq li ch'a'ajkilal malaj xb'aan naq jo'ka'an aajel ru naq wanq, nayeemank re toqol. / Naab'al li k'a' re ru naxk'ul li toqe'k. Moko sa ta nink'anjelak, toqol li wuq'b'. <i>Toqol ruq'b' li che' matnume'k chi rub'el, naru nat'ane'k sa' aab'een.</i>
Toq'ib'k	Naq naqahab'le li toq' malaj li k'oy, naqaye naq yooko chi toq'ib'k. / <i>Nahulak chaawu xtoq'inkil li ich'm naq nakatwa'ak.</i>
Toq'ob' ru	Naq na'eeek'amank sa' ch'oolej li xrahil naxk'ul li jalan, naqaye toq'ob' ru. <i>Toq'ob' ru li ch'ina imul x'aanilaak xb'aan li tz'i.</i>
Torob'	Motzo' nim xsa', juch'ux li rix, naab'al li roq, q'eq li xjolom, sa' q'unil ch'och' nahulak chi ru wank, naq taach'e' naxsuyub' rib'. Xxe' li pim nextzeka.
To'onink	Xch'ool aatin naxk'e resil li k'a' ru li moko loq'b'il ta chi moko chi sihinb'il ta naq natawmank. Li to'nink a'an naq li k'a' ru naqapatz' re tk'anjelak chi qu moko qe ta. <i>Xik we chi to'onink tumin rik'in qawa' Naach. Into'onihag laamaal a b'alk.</i>

Toolok	Ch'ina patzpook, rax lub'ink li rix, kok' mitz aj xul nextzeka, sa' laatz' nahulak chi ru wank, jwal aj xiw; xkomon xmolam li ayin, ab'an sa' pim malaj sa' li k'im, teex ut xjulel ru xtz'akal li ochoch nawank. Chi molb'il nasiyaak li xyu'am. A'an aj wi' li toolokok .
Tu	Xk'ab'a' li aatib'aal b'ar wi' yal xb'ook xtiqwal li ha' na'uxmank wi' li xch'ajb'al li tib'elej. Sa' jalan chik aatinob'aal mayab' nake'xe re: tuj, chuj .
Tub'tuuk	Xk'ihal li k'a'aaq re ru. Naq naab'al li k'a' re ru sa' junaq na'ajej nayeemank naq tub'tuuk. <i>Tub'tuuk li si' chi re kab'l. // Jo'ka'an aj wi' nayeemank naq hirhook jun siiraq li hal sa' pim. Xk'ab'a' jun li teep sa' li tenamit Chamelk: Chi Tub'tuuk.</i>
Tuchtuuk	Chan ru nahiltasimanq junaq k'a'aaq re ru. Xkomon rib' rik'in li aatin, chonchook, chunchuuk, tochtuuk, k'ochk'ook. <i>Tuchtuuk li uk'al xb'een xaml.</i>
Tuhila'	Xk'ab'a' jun nimla k'aleb'aal wank sa' xteepal li tenamit Se' Pur ut Chi K'ajb'om.
Tuki'	Saajil che' nak'iik sa' tiqwal ch'och'.
Tuk'uy	Saajil che' nak'iik sa' tiqwal ch'och', naxk'e ru ut natzakamank. Nayeemank aj wi' re matuk'uy .
Tul	A'an xk'ab'a' jun ch'uut li awinq puchpuuk xsa' roq ut jwal q'un xyok'b'al, nimqi pujpuuk ru xxaq ut nimq roq ut nat'ulnak xq'ol naq nayok'mank. Naq nanaq li xq'ol chi ru aq'ej ink'a' chik na'elk naq napuch'mank. Li ru, chi kuut naxk'e ut chi taas nawank. Naq nextikib' chaq elk li ru sa' ru'uj, nayeemank re, xpoq'e li tul. Chi ru'uj li ru wank xk'oj. A'ineb' xk'ab'a' kiib' oxib' li tul: q'untul, saqitul, sayi'tul, oratul, miniistul, kaqitul. // Karcha, wank jun k'aleb'aal Se' Tul xk'ab'a'. // Li aatin tul, chanchan naraj xyeeb'al xq'ol, xb'aan naq wi naxlaq'ab' rib' rik'in chik junaq aatin nak'utunk naq li naxk'ab'a'i wank xq'ol: tulche', saltul, raxtul, q'uuq'tul, q'untul .
Tulche'	Saajil che' nak'iik yalaq b'ar ut moko toj sa' ch'och' ta, naru nayo'laak chi rix nimla che' malaj sa' xloot' pek. Li ru jwal sa' nake'ril xtzakankil li kok' tz'ik. Li che' a'in moko jwal wank ta xk'anjel chi ru li poyanam, xb'aan naq moko kawil che' ta.
Tulwa	A'an xk'ab'a' li loq'laj wa naq nayuumank, naq toj chi q'emil, rik'in ke'b'il saqitul malaj li sayi'tul naq toj rax.
Tumin	Xk'ab'a' li naxloq' wi' k'a' ru re li poyanam. K'iila paay ru li tumin: wank tenb'il ut wank chi huhil; wank kok' ru wank nimq ru. <i>B'aanu usilal jach ru intumin, tik maajun t'anal inkok' tumin.</i>
Tuminq'ehen	T'oqpim nak'iik chi ru saqoonak, malaj chi ru q'umet che'. Kok' sirsook ru xaaq ut t'ikt'ook chanchan li tenb'il tumin. B'an li pim a'in.
Tunk	B'isleb' nake'roksi laj mayaq'eqchi', li xnimat a'an li jun toqol telb'. // <i>Jun tunk xsa' inwex xinloq'.</i>
Tunk'ix	Xk'ab'a' jun paay li k'ix nak'iik chi us sa' kehil ch'och'. Naab'al li xxaq na'elk sa' xtoonol. Nak'iik xche'el li ratz'umal, nachire' li ratz'um, ch'ina'us li xb'onol ab'an tzuktzuuk sa' k'ix chi junil li xjunxaqalil. Nayeemank aj wi' re amamk'ix, mamk'ix .
Tuntuuk	Jo'ka'an nayeemank re naq nake'hilank li tz'i', wakax, tzimitz, hix, kaqkoj, sa' xb'een li roq nake'wank ut li ruq'b'eb' mochmook malaj ye'yook. Jalan wi' naq yokyook, pak'pook, suysuuk. // Wankatqeb' junqaq li xul iseb' rix nake'ruhank wank chi tuntuuk. <i>Tuntuuk li tz'i' chi re li wochoch. Tuntuuk li mes sa' xb'een li ochoch. // Jo'ka'an aj wi' nayeemank re naq</i>

	<i>numtajenaq li rismal junaq li poyanam malaj li xul ut moko t'e'b'il ta, xkomon rib' rik'in li tzuntzuuk.</i>
Tup	Wank li xul kahib' roq maak'a'eb' xye naqaye reheb' aj tup. <i>Aj tup lintz'i', maak'a' xye.</i>
Tuqtuuk xch'ool	Li poyanam tiik ru xna'leb' nayeemank re tuqtuuk xch'ool. <i>Tuqtuuk xch'ool li ch'ajom chi rix li xtzolom.</i>
Tuqub'ank	K'ehok sa' sahilal. Xch'ool aatin naruhanak roksinkil ak re re xpoyanamil. Qayehaq: <i>Nintuqub'ank, nakattuqub'ank, natuqub'ank, nakootuqub'ank, nakextuqub'ank, nake'tuqub'ank.</i> // Nayeemank aj wi' naq wank junaq li ch'a'ajkilal ut ink'a' sa li wank tentook li tuqub'ank.
Tuq'ixq	Ixqi poyanam toj saaj, ak xkanab' aj wi' li xka'ch'inal, ab'an toj maak'a' xb'eelom. <i>K'a'jo' xsahil nase'ek li tuq'ixq, jwal sa sa' xch'ool. Nayeemank aj wi' t'uj'ixq.</i>
Turans	Kaxlanchi'il aatin chaljenaq sa' li " durazno " ut naxk'ab'a'in li saajil che' ut awinq jwal sa nak'iik sa' kehil ch'och'. Naab'al ru naxk'e, sasa xtzakankil, nak'ajb'ak ut li ratz'um kaqpetz'ink na'lok. Kaqre'ink xsa' li ru naq natixk ut nim xnaq'.
Turtuuk	Nayeemank re li k'a' re ruhatq naxq'ax xteram li xkomon; jo' li xox malaj li toch'ol. <i>Turtuuk li xox rub'el re li k'uula'al. Turtuuk xkana b'ar xtoch' rib' laj peech'.</i>
Tusub'ank	Xk'eeb'al sa' xna'aj li k'a'aq re ru chi ch'olch'ook. Li tusub'ank najalaak b'ayaq ru naq nayeemank chi jo' we': <i>Yookeb' chi tusub'ank tasal hu laj k'utunel sa' li tzoleb'aal.</i>
Tusuk	Tusuk nayeemank naq reeqaj rib' nak'eemank li k'a'aq re ru. / <i>Ch'ina'us naq nextus reetalil li kok'xul chi ru li po'ot naxkem qana' Tomaas. Taatus chi us li tasal hu sa' xna'aj. Tustuuk ru naq tat-aatinaq re te'xtaw ru.</i>
Tutzuk	Xb'aanuhem laj tzo' ak'ach naq naxsik rib, naxchiq' li xtib'el ut nextzilil' li rix, wank ut naq naloqo'b'ak. Naxb'aanu a'in yal re xq'unb'esinkil li xtux malaj re xsahil xch'ool.
Tutz'tuuk	Naq junjiil wank li k'a'aq re ru. Naq li poyanam, xul malaj li k'a' re ru jiljook chi ru ch'och', chi ru ch'aat, malaj yalaq b'ar. <i>Tutz'tuuk li kamenaq chi ru qaawa'. Tutz'tuuk li yaj chi ru ch'aat.</i> // Tutz'tuuk ru'uj A'an li aatin nayeeman naq junaq li poyanam yook xjosq'il. <i>Tutz'tuuk ru'uj la' Xiwan, xb'aan xjosq'il.</i>
Tuxb'	Xk'ab'a' xtok'oxil rix li che'. Nayeemank aj wi' kux, kuxb', kus.
Tu'	Xcha'alil li poyanam ut eb' li xul nake'xturesi ral. Wank re li ixq ut li teelom, ab'an naq nextaw xk'i li ixq nayurq'i chi us, reetalil naq ak xq'ehil k'iiresink sa' xyu'am.
Tu'resink	Ha'an jun li k'anjel na'uxmank sa' li K'iiresink rik'in li tu'. // <i>Tu'resink a'an jun xloq'al li k'anjel nake'xb'aanu li na'b'ej re xk'iirisinkileb' li rilom. Li winq moko nake'ruhank ta chi tu'resink. Li xa'an tz'i' nextu'resi li ral.</i>
Tu'tz'i'	Nimqi pim nak'iik yalaq b'ar, naxk'ahama b'ayaq rib' chanchan li tz'ima'aj. Saqsaq li xq'ol ut jwal us nake'ruk' li ixq ink'a' nake'elk xya'al xtu' sa' li k'iiresink, xkomon rib' rik'in li ixb'ut .
Tu'uk	Xtz'ub'b'al li tu'. Li nake'tu'uk a'aneb' li k'uula'al aran nake'xtaw li xtzakahemj. // <i>Sa' linka'ch'inal xintu'uk chaq. Wankeb' na'b'ej ink'a' nake'raj xk'eeb'al chi tu'uk li xk'uula'al, tu'leb' nake'xch'ik sa' re.</i>
Tuub'anb'il	Li k'a' re ru wank sa' junaq na'ajej moko tustuuk ta ru naq wank. <i>Tuub'anb'il li hal sa' pim yal xoke'k aj chik traj</i>
Tuub'ank	Naq na'uxmank li q'olok wank li na'ajej nake'xtuub' wi' li hal nake'xq'ol

	re naq sa xxokb'al naq naxtaw xq'ehil. Li tuub'ank a'an xk'eeb'al sa' jun na'ajej naab'alaq li k'a' re ru. <i>Tuub' li si' sa' li po'lem.</i>
Tuul	Xk'ab'a' li yajel malaj rahilal naxk'e laj tuul.
Tuulak	Xch'ool aatin naxye resil jun li na'leb' naxb'aanu laj tuul. Kiib' ru naq natawmank ru li aatin a'in. // Jun, nak'a'uxlamank naq nachalk sa' li aatin tuulan, naraj xyeeb'al q'unil, usilal. // Kiib', xb'aanunkil junaq li yib' ru aj na'leb' re jalan chik, ab'an moko na'ilmank ta, yal sa' aatin nake'xk'e li yajel laj tuul. <i>Wank li poyanam naxnaw li tuulak.</i>
Tuulan	Naq jwal q'un xch'ool li poyanam, naqaye aj wi' naq tuulan. // Wankeb' li xul tuulan. <i>Tuulan lintz'i' moko natiwok ta. Tuulan laj k'ay ob'en sa na'aatinak.</i>
Tuulux	Ch'ina xul narupupik, kelkook li xnimal, k'iib' li xxik'. B'uaq'b'uuk xsa' li ru. Naab'al paay ru xb'onoleb' rix li tuulux. Sa' li ha' malaj sa' saab' ha' nak'iik chaq. // Naq ink'a' k'i ru li hal, nayeemank re tuulux. <i>Tuulux ru li hal xintaw cho'q ink'ux.</i>
Tuulux ch'iich'	Jun ak' aatin naxk'ab'a'in li b'eeleb'aal ch'iich' nanume'k chi ru choxa, wank kok', saaj ut jwal nimq chi us. Li roq yal panpookil ch'iich' wank chi rub'el. Wank chunleb'aal chi sa', wank xye ut li xxik' yal nasursut sa' xb'een ut wank aj ch'e'ol re. Yalaq b'ar naruhank chi k'ochlaak, ab'an yaal naq yamyooq b'ayaq.
Tuut	Saajil che' nak'i rub'el k'iche', tiik rix ab'an moko naxk'e ta ruq'b', li xxaq natzolnak chi rix, kelkook roq, raxrax ru. Xkomon rib' rik'in li k'uuk'il.
Tuux	Kok' mitz' aj xul nake'xk'e rib' sa' xtib'el li aaq ut nake'yoob'tasink yajel. Nake't'oroxink sa' xtib'el, chanchan kok' xox, ab'an saqeb' rilb'al ut ha' xsa'eb'. <i>Moko us ta xtzakankil xtib'el li aaq tuux xsa'.</i>

T' t'		A'in xhoob' xka'k'alil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi', nasiyaak li xyaab' naq naxpitzib' rib' li xtz'up ru'uj aq' chi rix li ruuch e ut naxnat' junmitzilaq xnumleb' li iq' chi rix a'an na'elk li iq' chi t'oqb'il sa' li ehej, ab'an moko wank ta xyaab' li kuxej. Wank xtz'uuq ut li xyaab' ak re aj wi' li aatinob'aal Q'eqchi'.
T'akt'ook	Jo'ka'an nayeemankk re li k'a' aq re ru jwal pim. <i>Jwal aal li kukb', xb'aan naq t'akt'ook li rit naq xe'xpak'. // Naq nat'il li ch'och' sa' roq malaj chi rit li xaab' jo'ka'an aj wi' nayeeman. T'akt'ook chi sulul sa' roq linxaab'.</i>	
T'anab'ank	Naq nak'eemank K'a' ru chi ru junaq na'ajej nayeemank re t'anab'ank. <i>// T'anab' chaq linxuq'y chi ru li tem. T'anab' li tumin sa' chakach. T'anab' li molb' sa' xsuk li kaxlan re xsuununkil.</i>	
T'anal	Nayeemank re li k'a' re ru moko xaqxook ta chik wank. <i>T'anal li utz'ajl, mare li b'a xt'anok re</i>	
T'ane'k	Naq li junxaqaalil naxik chi ch'och'. <i>// T'ane'k nak'ulmank naq li qajunxaqaalil malaj li k'a' re ru ink'a' naxkuy wank, jo' chan ru ch'olch'ook twanq. Xt'ane' roqechal li kaxlan xaml. // Nak'ulmank li t'ane'k wi' ink'a' taawil laab'e. // T'ane'k sa' li aatin: Xt'ane'k se' raatin, aran nak'utunk naq moko yaal ta yook chi xyeeb'al.</i>	
T'anok	T'anok a'an li aatin naxk'e resil naq wank nab'aanunk re ut wank nak'uluk re li b'aanuhem a'in. <i>// Xt'an laj Mek, laj Kux. Laj Tolom, nahulak chi ru t'anok naq yook chi b'atz'unk b'olotz oq.</i>	
T'ant'ook	Li wank chi ch'och'. <i>// Li k'a' ru jalan rilb'al li xjunxaqaalil, jo' k'aynaqo chi rilb'al ut mare wank chi ru li ch'och' malaj chi ru junaq k'a' re ru, wank raatinul chan ru xyeeb'al. T'ant'ook li che' xkana sa' b'e, xb'aan li kawil iq' xk'e.</i>	
T'aqaak	Naq nanaq li ha' chiqix malaj chi rix li k'a' re ru naqaye naq xt'aqa. <i>Xint'aqaak chaq xb'aan li hab'. Xt'aqaak lint'ikr naq xt'ane' sa' li roq ha'.</i>	
T'aqresink	Li t'aqresink naraj xyeeb'al naq jun nab'aanunk re ut jun nak'uluk re. <i>// Li kok'al nake'hulak chi ru xt'aqresinkil li xkomon. Ink'a' us li t'aqresink, naru nakexyajerj.</i>	
T'aqt'aa	Li ak numenaq xya'al. Chi xjunil li k'a' ru nat'aqaak chi qu naqaye naq t'aqt'aa. Nayeemank aj wi' t'oqx, tz'uxx, tz'uuq . <i>T'aqt'aa linwex maji' nachaqik.</i>	
T'ayt'ay	A'an nayeemank re xya'al li kenq' naq naraj ch'amo'k malaj li xya'al li utz'ajl. <i>Ch'amok traj li kenq' t'ayt'ay li xya'al, Ink'a' xwoqximank chi junpaat xya'al li utz'ajl tiik t'ayt'ay aj chik.</i>	
T'a'as	Li poyanam nim xtib'el nayeemank aj wi' re t'a'as, t'inis, t'u'us, yuq'us, piq'is, piq'ich, t'o'os. <i>Mama' t'a'as aj winq.</i>	
T'e'ok	Xch'ool aatin naxjultika xnumsinkil li xiyab' sa' li ismal, re xtiikob'resinkil xsa'. <i>Yook'in xt'e'b'al li wisma. // Nayeemank aj wi' jot'ok.</i>	
T'ikich	Li k'a' re ru napak'mank malaj naxormank ut jwal nim wi' chik xpimal na'elk sa' xyiib'ankil. Nayeemank aj wi' t'ikich, t'ikis, t'ikt'ook, t'irt'ook, . <i>T'ikich x'elk li xan sa' xpak'b'al. T'ikich li pixtun xyiib' linna'</i>	
T'ikis	Xkomon rib' rik'in t'ikich, t'ikt'ook, t'irt'ook.	
T'ikt'ook	Xkomon rib' rik'in t'ikich, t'ikis, t'irt'ook.	
T'ilk	Naq li k'a' aq ru ink'a' na'elk sa' li ch'ikb'il wi'. Naq li k'a' re ru ink'a' na'elk chaq sa' li xna'aj naq yooko risinkil naqaye naq xt'ilk. <i>Xt'ilk li</i>	

	<i>xjaqb'al li okeb'aal. Xt'ilk li b'aaq sa' xk'ux li tz'i'. Xt'ilk li matq'ab' chi ru'uj wuq'b'. Nayeemank aj wi' lit'k, nit'k.</i>
T'ilt'ook	<i>Naq li k'a'aaq ru ink'a' chik na'elk malaj ink'a' chik nanume'k. Naq k'a' ru nat'ilk sa' junaq na'ajej naqaye t'ilt'ook. T'ilt'ook xkana li jaqleb' chi ru li okeb'aal. T'ilt'ook xkana li kaxlan chi ru li koral. Nayeemank aj wi' lit'look, nit'nook.</i>
T'inis	<i>Poyanam nim xitb'el ut ka'ch'in roq sa' li xjunxaqaalil. Xkomon rib' rik'in li t'a'as, t'u'us, yuq'us, piq'is, piq'ich, t'o'os. T'inis li ch'ina'al.</i>
T'int'ook xsa'	<i>Li poyanam, xul malaj li k'a'aaq re ru jwal nim rilb'al li ru xsa'. / T'int'ook xsa' laj k'ay tib'. T'int'ook xsa' li che'. T'int'ook xsa' li tuntun.</i>
T'irib'ank	<i>Xyiib'ankil li teb'tookil wa. T'irib'ank nayeemank naq li wa nake'xxor li qana'ch'in, pim chi us. // Xsalil: jayob'resink.</i>
T'irt'ook	<i>Wank li k'a' re ru jwal pim rilb'al, pim xyiib'ankil ut pim xch'e'b'al, nayeemank re t'irt'ook. T'irt'ook li wa nahulak chi wu. T'irt'ook naxorok qana' Neel</i>
T'iw	<i>Jun li nimla tz'ik najt xteram napurik, nahulak chi ru li k'anti', li imul ut li nimqi ch'o, jwal kaw rib' ut junpaat naxik'ank chi ru li choxa. Wank li t'iw ak re aj wi' palaw junes kar naxtzaka. Xkomoneb' rib' rik'in li k'uch.</i>
T'ob'ol	<i>Ch'ina k'ob'ol nak'utunk sa' q'un malaj sa' li jay. T'ob'ol laapo'ot. T'ob'ol linsut.</i>
T'ojok	<i>Li k'a' ru nakujmank sa' junaq na'ajej, nayeemank aj wi' re t'ojok. // Xik' naxye ma' Sen, naq nat'ojok xtz'alamche'il li ochoch. // Kaw taat'oj li oqech sa' li ch'och'.</i>
T'ontorob'otz	<i>Xk'ab'a' xcha'alil li ixq, pirpook chi sa' li xchu'leb'aal. Nayeemank aj wi' b'irk', tz'ik aj wi' xk'ab'a', yal b'an moko sa ta rab'inkil.</i>
T'oqkab'	<i>Xk'ab'a' jun paay li chiqb'il kab', toj ha'ha' b'ayaq, yal najuynak, jo'ka'an naq moko nachaqik ta chi us. Nayeemank aj wi' re melkab'.</i>
T'oqk'aham	<i>Xk'ab'a' li k'aham toj ak' xtiklajik xyiib'ankil. Moko ik'e ta chi moko noq', chi moko naq'aak ta chi junpaat, naq nak'atk yal naxha'lesi rib' ut naxt'oqob' rib', jo'ka'an naq t'oqk'aham xtikib'amank cho'q xk'ab'a'.</i>
T'oqt'ook	<i>Naq nanumtaak ru chi ru li xya'al. /Wank li k'a' re ru nak'uub'amank rik'in ha' ut jwal sas ru nakana moko sa ta reek'asinkil rik'in li koj, nayeemank re naq t'oqt'ook. T'oqt'ook li uq'un xkana naq xkeho'k.</i>
T'oqx	<i>Xk'ab'a' li numtajenaq xt'aqt'aqil. Li aatin a'in xkomon rib' rik'in li t'aqt'aq, tz'uuq, tz'uqx. T'oqx laj b'at'zunel b'olotz naq xk'ulunk</i>
T'orob'ank	<i>Xyiib'ankil chi kok' t'ort'ook. Wank li k'a' re ru naru xt'orob'ankil jo' li seb'. Li kok'al yookeb' xt'orob'ankil li seb' cho'q xnaq' li xjok'.</i>
T'ort'ook	<i>Naab'al li k'a' re ru t'ort'ook rilb'al, jo'keb' li ch'iin, li b'olotz, ru li joom, wchx.</i>
T'o'os	<i>A'an li poyanam nim xitb'el sa' li xjunxaqaalil. Xkomon rib' rik'in li t'a'as, t'u'us, yuq'us, piq'is, piq'ich, t'inis. T'o'os nake'xye, re li ixqa'al nak'ayink uq'un sa' k'ayil.</i>
T'unus	<i>Li nim xtib'el. Xkomon aj wi' rib' rik'in li aatin, yuq'us, t'inis, t'o'os, t'a'as. T'unus aj wing li qawa' Ku'.</i>
T'upuk	<i>Nab'aanumank li t'upuk ka'aj wi' rik'in li kelkookeb' roq ut suq'suq'eb', kama' li k'aam. / Maat'up li k'aam toj yook chi k'anjelak qe. Xt'up ling'ol, li yib' aj al.</i>
T'upul	<i>K'iila paay li k'a'atq re ru nat'upe'k jo' li k'aham li qulb', li k'aham ch'iich' ut wank naab'al chik xkomon. Xhire'k li si' xb'aan naq t'upul li xk'aamal. T'upul xk'aamal li t'ikr.</i>

T'upuxt'upux	Kok' tub' aj chik. //Naraj xyeeb'al naq q'umet chi us li t'ikr malaj li k'aham. <i>T'upuxt'upux xk'aamal li wuuq. T'upuxt'upux aj chik xk'aamal li ab'.</i>
T'upuy	K'anti' kaq ut q'an li rix, wankeb' aj wi' kaq ut q'eq. Jwal xiwxweb' xmay naq nake'tiwok. Nawnook ruheb' jo' kaqwal. Moko jwal nimqeb' ta xkelam nake'hulak. // Xk'ab'a' jun li nimla yutleb' ismal nake'roksi rixaqil li chinam malaj junaq wank xk'anjel chi ru li tenamit.
T'urub'ank	Xch'ool aatin naxjultika risinkil li aq'ej chi rix jalan chik. Yookin chi t'urub'ank k'ula'al. //Jo'ka'an aj wi' nayeemank re li tzuul naq na'elk li xpimal malaj li k'iche' chi ru. Xe'xt'urub' li tzuul laj k'alom. // Naq nake'xk'amsi re xtzakankil xtib'el li kaxlan, li ak'ach', li patux toj nak'erisi li rix a' ut a'an nayeemank aj wi' t'urub'ank. // Wank nake'yehok re t'usub'ank, t'uru'ink.
T'usub'ank	Xch'ool aatin naxjultika risinkil li aq'ej chi rix jalan chik. Yookin chi t'usub'ank k'ula'al. //Jo'ka'an aj wi' nayeemank re li tzuul naq na'elk li xpimal malaj li k'iche' chi ru. Xe'xt'usub' li tzuul laj k'alom. // Naq nake'xk'amsi re xtzakankil xtib'el li kaxlan, li ak'ach', li patux toj nak'erisi li xxik' a' ut a'an nayeemank aj wi' t'usub'ank. // Wank nake'yehok re t'urub'ank, t'uru'ink.
T'ust'uuk	Jo'ka'an nayeemank re junaq li poyanam maak'a' chik raq' malaj raq'un. <i>T'ust'uuk chi ru ke li k'uula'al, xtz'eq li risb'. T'ust'uuk xkanaak li ch'ina'al, xrisi li raq'.</i> // Nayeemank aj wi' t'urt'uuk .
T'uyesink	Chalk xik chi ru kutank. Li esil chi rix li t'uyesink naru naqak'e reetal naq na'uxmank hilank sa' li ab', wank li poyanam jo' li kok'al nake'hulak chi ru xt'uyesinkil rib' sa' li ab'. <i>Sa' linka'ch'inal, xint'uyesi chaq wib', chi ruhatq li k'aham jo' aj wi' sa' li ab'. Li max, naxt'uyesi rib' sa' ruq'b' li che'.</i>
T'uyt'uuk	Nayeemank li aatin a'in naq na'ilman naq chapchook chaq malaj b'ak'b'ook chaq chi tertu ut nakub'eek chaq li ximal malaj li ru'uj. K'iila paay li k'a'aaq re ru naru xk'eeb'al chi t'uyt'uuk. / <i>Naq t'uyt'uuk li k'uula'al, sa nawark. Ka'aj wi' chi t'uyt'uuk naru roksinkil li ab'.</i>
T'uyub'ank	T'uyub'ank naqaye re naq li k'a' re ru naqak'e sa' ru'uj, sa' xxaal malaj chi ru li che'. <i>Int'uyub'aaq wan inxeel sa' re li oqech. T'uyt'uuk li tib' sa' li k'ayib'aal. T'uyt'uuk lynchampa sa' xxaal li che'.</i>
T'ujb'	Xk'ab'a' li ha' natz'uqyank chaq sa' ru'uj xtu' li pek malaj li saqoonak.
T'ujt'uj	Naq li poyanam naxsaab'esi rib' ut chaab'il malaj ch'ina'us rilb'al naqaye naq t'ujt'uj rilb'al. T'ujt'uj na'ilok li ixqa'al, wank sa' xk'ayib'aal qawa' Lix.
T'urt'uuk	Naq li poyanam maak'a' li raq' chi rix,nayeemank re t'urt'uuk, t'ust'uuk ut t'uru'. Sa' li tiqwal ch'och' naab'al li poyanam chi <i>T'urt'uuk nake'wark.</i>
T'uru'	A'an li aatin na'oksimank re xyeeb'al naq moko naab'al ta rismal junaq li poyanam malaj junaq li xul. <i>T'uru' sa' xjolom li mama'.</i>
T'uru' kux	Jo'ka'an nake'yeemank re li xul maak'a'eb' rismal chi rix li xkux. <i>Junes t'uru'kux linkok' kaxlan xe'moq.</i>
T'u'us	Xkomon rib' rik'in li t'a'as, yuq'us, piq'ich, t'o'os. Qana' t'u'us nake'xye re jun li qana'ch'in aj k'ay aaq xb'aan naq nim xtib'el.

Tz tz		A'in xwaqib' xka'k'aalil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi', naq naxlatz rib' li xtz'up ru'uj aq' sa' xtiklajik li xchoxahil e ut naxmesesi rib' naq nanume'k li iq', aran nasiyaak li yaab' a'in, ab'an moko na'eek'an ta xyaab' li kuxej. Kiib' sa' xna'aj li tz'iib', ab'an jun aj wi' li yaab' naxk'utb'esi, juntaq'eet xyaab' ut juntaq'eet reetalil jo' naq wank sa' kaxlan aatin.
Tza'aj	Saajil che' q'axal nak'iik chi us sa' kehil ch'och'. Kawil che', a'an na'oksimank cho'q roqechal li kab'l, xb'aan naq najt naxkuy. Elajik nachaqik, wi laploq sa' ch'och' na'elk chaq xtuxb'. Q'anq'an li ratz'um ut sa nake'ril q'oyok li utz ut li kab' sa' ru'uj. Latzlatz xq'ol li che' a'in. Nayeemank aj wi' re tza'j. //Se' Tza'aj xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank Karchá ut Tukurú'.	
Tzakank	Nachalk sa' li aatin tzak. Xch'ool aatin naxjultika roksinkil li naxk'ulub'an li sa'ej cho'q tzakahemq. /Tzakank nayeemank aj wi' re li wa'ak. Nayeemank aj wi' tzekank, ab'an li q'axal tiik na'elk a'an li tzakank. <i>Toj maji' natzakank li k'uula'al, junes tu' nink'e re. Yo'qeb' chi tzakank, xwa'leb'o'k. Nintzaka li o. Ink'a' nintzaka xtib'el laj uch.</i>	
Tzaktzak	Xkomon rib' rik'in li aatin wotz'ok, katzkatz. <i>Tzaktzak sa' linjolom xb'aan li salb'a. // Tzaktzak rix ruq'b':</i> poyanam nahulak chi ru yalok malaj xketb'al rechponamil.	
Tzelek	Xk'ab'a' xcha'alil li poyanam ut li xul, a'an li naxk'ul wi' rib' li roq' rik'in li xb'een ra'.	
Tzelek'tzaak'	T'oqpim nak'iik yalaq b'ar, kaaxukuut xsa' roq. Naq toj al li xche'el naru xk'uxb'al yal b'an ra re. Nake'roksi cho'q xb'an li xox. Nayeemank aj wi' re chamajij.	
Tzem	Naxye chan ru reek'ahom li poyanam malaj li xul naq jwal narataw xtzakankil malaj reechaninkil junaq li k'a' re ru. Nayemank aj wi' ch'iq. <i>Tzem li wiitz'in rik'in li kab', chan lix Tol. Junxil ninyal tib', tzemin aj chik.</i>	
Tzentzerej	Saajil xul narupupik. Xkomon xpaayil li pich'. Kaq li xjolom, q'eq rix, naxyiib' li xsuk sa' ru'uj li che' k'ob'b'il xb'aan rik'in li ruch re.	
Tzentzeyu'	Ch'ina tz'ik wank yalaq b'ar, tzentzook li rismal sa' xjolom, li kok' tz'ik a'in, ru li che' nake'xtzaka malaj li kok' motzo' nake'xsik' sa' ch'och'	
Tzentzook	Naq kaw xaqink li ismal. / Naxk'e resil chan ru rilb'al li k'a' re ru wankatqeb' re li xul. <i>Tzentzook xye laj tzo' kaxlan.</i>	
Tzib'	Xcha'alil li xul naruhanak xtiwb'al. Nayeemank aj wi' chib', tib'. Moko yalaq b'ar ta na'oksimank li aatin tzib', ka'aj wi' na'ab'imank, sa' xteepal san Luis, Peten. <i>Xinloq' chaq intzib' yal b'an junes b'aq xe'xtuub' chaq we, ka'ch'in aj wi' xtz'ejwal ra' xintz'aaq chaq. / Xsum k'ab'a'ej sa' xteepal aj q'eqchi'.</i>	
Tzilintzilin	Xyaab' li k'ila kok' ch'iich' nak'utunk naq nextawi rib' malaj nextoch'i rib'.	
Tzimitz	A'an jun nimla xul nak'anjelak re iiqank, wank nak'iik sa' k'iche' ut wank k'iirisinb'ileb' chi re kab'lal. Li tzimitz a'an li kawaay chaljenaq sa' qayamq xb'aaneb' li kaxlan winq. Li aatin tzimitz xchapmank sa' raatinob'aaleb' aj Mopan.	
Tzintzook	Tzukinb'il ru. /Wank li k'a' re ru jo' li ismal, li noq', li rismal li hal, naq nake'xb'uyub' tzintzook nakana. <i>Tzintzook rismal li ixq maji' next'e'.</i> <i>Tzintzook li noq' xkana naq xtzuki rib'.</i> Li aatin tzintzook, juntaq'eet b'ayaq xyaalal rik'in tzuktzuuk.	
Tzipil	B'isleb' nake'roksi laj mayaqa'eqchi', li xnimal a'an li naru xchapb'al chi	

	xkab'ichal li xmama'il ut li xna'il ru'uj uq'b'. <i>Jun tzipil chik ratz'amil naraj li keng', sup b'ayaq.</i>
Tzipix	Xb'onol li k'a'aq re ru. / A'an nayeemank re rix li xul malaj chan ru rilb'al junaq li t'ikr. Tzipix rix linkaxlan. <i>Tzipix xsa' li uuq.</i>
Tzo'	A'an xteelomil li xul nake'rupupik ut nake'xpuktasi rib'eb' chi molb'il. Tux nayeemank reheb' li rixqilal, a'aneb' li nake'molb'ek. Wankeb' aj tzo' ak'ach, aj tzo' kaxlan, aj tzo' patz, aj tzo' mukuy, aj tzo' k'uch, utwx.
Tzojtzoj	Yaab' narisi li xk'ila chaqi naq' li che'k'aam naq na'eek'asimank. Xk'ab'a' jun li k'anjelob'aal nake'roksi sa' li wajb'ak malaj sa' li xajleb'. Li tzojtzoj yiib'anb'il rik'in li joom, k'eeb'il kok' chaqi iyaj chi sa' malaj k'ajpek. /Wankeb' nake'oksink cho'q re tz'eqtaanank: <i>Li al a'an kama' li tzojtzoj na'ilok, k'a' t- ok wi' we, cha'ank lix Tol.</i>
Tzol	Nimla che' jwal kaw li xche'el, jo'ka'an naq q'axal us cho'q oqech malaj tz'amb'a sa' li kab'lak. Chi K'ajb'om wank jun k'aleb'aal Se' Tzol xk'ab'a'. // Aatin nayeemank re xtaqlankil junaq chi xtzolb'al junaq li na'leb': Tzol li kemok. Tzol li tz'iib'ak.
Tzolob'ank	Naq k'a' ru naqaj xk'eeb'al chi tzol, naqaye aj wi' re tzolob'ank. / Ink'a' naxnaw tzolob'ank kok'al laj k'utunel.
Tzolok	A'an jun li xch'ool aatin naxjultika xk'eeb'al xkomon li na'leb'. // <i>Li nawom, li b'aanuhom toj tzolb'il, jo'ka'an naq k'a'jo' rusil li tzolok. // Nakintzolok, nakattzolok. Xtzolok, utwx.</i>
Tzonoq	Nimla kuluk, isb' rix, naq nach'e'mank naxkanab' li rismal chi ru li tib'elej, ra naxtiq' ut naxk'e xb'aq' ka'il li xmay. Naq taaxib'e naxsuyub' rib' ut naxpak' naq kamenaq. A'an aj wi' li tzonok
Tzooqchahim	A'an xk'ab'a' li k'ila chahim wankatqeb' chi tzooq malaj chi ch'uut chi ru li choxa. Eb' laj nawchahim ak xk'ehomeb' xk'ab'a' li jo'nimal ak nake'ril, ab'an sa' raatineb' xk'ehomeb' xk'ab'a'. "Osa mayor, osa menor, capricornio," utwx. Eb' laj mayab', ke'lajxtawi chaq rilb'al chan ru wankatqeb' li chahim ut ke'xtz'iib'a reetalil, chi ru li xnimqal pek ut sa' li tasal hu. Ab'an eb' laj junpak'al palaw naq ke'k'ulunk sa' xyanqeb' li qaxe' qatoon, numtajenaq li tasal hu ke'xk'at, jo'ka'an naq moko wank ta chik chi us qanawom chi rix li loq'laj chahim. Jun chik xtasal xhuheb' kikole'k, aran wank sa' li tenamit Dresden, Alemania. Nake'xye laj tz'ilol rix naq sa' li hu a'an wank reetalil li xnawomeb' laj mayab' chi rix li loq'laj chahim.
Tzukromach	Jo'ka'an nayeemank re li cham xmach, tzuktzuuk rub'el re.
Tzuktzuuk	Xkomon rib' rik'in li aatin tzintzook. <i>Tzuktzuuk ru li noq'</i>
Tzunkala'	A'an xk'ab'a' ratz'um li kala' naru xk'uub'ankil cho'q xtib'el wa.
Tzuntzunink	A'an li eek'ank nake'xb'aanu li poyanam naq nake'rab'i li tiikil son jo' xyaab' li puk'waj, li tusb'il che' wajb'. <i>Xaatzuntzuni chaq aawib' sa' nimq'e. Li cheekel ixq k'a'jo' naxtuntzuni rib' naq naxxaj xyaab' li puk'wajb'.</i>
Tzunub'ank	Xk'eeb'al chi tzuntzu malaj chi tzuktzuuk. Li noq', li ismal, li humal ut li chaqi pim naru xtzunub'ankil. <i>Laj q'eq, naxnaw tzunub'ank ismal re xyiib'ankil li k'olox.</i>
Tzupul	B'isleb' nake'roksi laj mayaq'eqchi', li xnimal a'an li jo'nimal naru naxchap chi roxichal li xmama'il, xna'il ut rasil li ru'uj uq'b'. <i>Ox tzupul aj wi' ratz'amil li keng' taak'e wi naab'al b'ayaq. /Jalan wi' li tzipil, tz'uqul, tzukul, tzub'ul.</i>

Tz' tz'		A'in xwuqub' xka'k'aalil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi', naq naxlatz rib' li xtz'up ru'uj aq' sa' xtiklajik li xchoxahil e ut naxnat' bayaq li relik li iq', aran nasiyaak li yaab' a'in, ab'an moko na'eek'an ta xyaab' li kuxej. Kiib' sa' xna'aj li tz'iib' ut wank jun xtz'uq, ab'an jun aj wi' li yaab' naxk'utb'esi, ak re aj wi' li aatinob'aal q'eqchi'
Tz'ab'tz'ook	Naq lochlook xxamllel li si'. <i>Toj tz'ab'tz'ook li xaml naq xsaqew.</i>	
Tz'ahok	Kanab'ank k'a'aq re ru sa' li ha', malaj k'a' chik ru t'oqt'ook. <i>Xintz'a linwex sa' ha'. Xintz'a woq sa' sulul. // nintz'ahok, nakattz'ahok, natz'ahok, wchx</i>	
Tz'ajñ	Aatin na'oksimank re xyeeb'al naq moko saab'esinb'il ta, xb'aan naq yib' ru rilb'al. <i>Tz'ajñ ru li meex. Tz'ajñ xsa' li uk'al. Tz'ajñ rix li kukb', wchx.</i>	
Tz'akab'k	K'anjel na'uxmank rik'in li chun, samayi', pek, poqilpek, re xyiib'ankil junaq li ramleb', q'a, kab'l, b'e utwx. <i>Qawa' Xiwan naxnaw tz'akab'k, laa'in ink'a' ninruhank chi tz'akab'k.</i>	
Tz'akalb'e	A'an li xnimqal b'e, yiib'anb'il xb'aan li awab'ejilal, re xnumleb'aal li k'ila b'eeleb'aal ch'iich'. Tenb'il ru chi chaab'il, nake'xk'e ke'b'il pek ut k'ajpek chi ru, chi rix a'an nake'xhoy jun li lak'lak' aj sulul, xsululil mayer kamenaq xul.	
Tz'apok	Xch'ool aatin naxye xk'eeb'al xtz'apb'al junaq li teetook re. Xnat'b'al li k'a'aq re ru. Tz'apok re okeb'aal ochoch. Tz'apok xb'een li tzakahemj, re ink'a' t-ok tz'aj chi sa' ut ink'a' te'xye'q li raxyaat.	
Tz'aptz'ook	A'an li esil naxye chan ru wank li okeb'aal re li ochoch malaj li k'a' re ru. <i>Tz'aptz'ook rokeb'aal li wochoch. Tz'aptz'ook re li meet.</i>	
Tz'apxik	Naq moko saqenq ta narab'i junaq. / Wank naq jo'ka'an nake'yo'laak ut wank naq xb'aan yajel. Nayeemank aj wi' tz'o'xik . <i>Li winq a'an tz'apxik.</i>	
Tz'aqal	Naq li k'a' re ru xtañ xna'aj malaj xnujak nayeemank naq tz'aqal. <i>Tz'aqal li hal xink'e sa' li soq', maab'ar chik na'ok. // Nayeemank aj wi' re xk'eeb'al junaq li chaab'il na'leb'. Tz'aqal tat-aatinaq maaye li tik'ti'. // Tz'aqal re ru: Tzaqlojenaq chik. //Na'oksimank re xyeeb'al naq maak'a' chik naraj cho'q xtz'aqob'. Tz'aqal re ru naxye li chaq'rab'. Tz'aqal xink'anjelak anaqwank.</i>	
Tz'aqob'resink	Xk'eeb'al xkomon ut xtiqb'al ru li k'a' ru toj maji' tz'aqal re ru. <i>Tintz'aqob'resi ru xb'een li wochoch. Tz'aqob'resi xkab'el linkape. Maji' tz'aqal xtz'aq lynch'och', toj tz'aqob'resiik ru naraj.</i>	
Tz'aqonk	Xch'ool aatin naxye li okenk sa' junaq li k'anjel, li usilal malaj ch'a'ajkilal. Naq k'a' ru najek'mank, naq k'a' ru nayeemank ut tate'xk'e sa ajl, naqaye re tz'aqonk. <i>Xintz'aqonk chi kub'sink mayerj. Li wiitz'in xtz'aqonk chi aatinak sa' li ch'utam. k'a'jo' rusil li tz'aqonk sa' junaq li k'anjel</i>	
Tz'aab'il	Naab'al li k'a'aq re ru naru xtz'aab'al jo' li t'ikr jwal tz'aj ru, li k'iila paay chi kenq', li iyaj ixim na'oksimank cho'q ka' awimq. <i>Wi' tz'aab'il li t'ikr tz'aj ru, junpaat xpuch'b'al. Re naq junpaat tchaq'aq li kenq'us xtz'aab'al re tq'unaaq. // Wank junpaay li b'oj nakaltesink yiib'anb'il rik'in kab' nayeemank re tz'aab'il. Ra re li tz'aab'il naxk'ayi ma' Max Tzib'.</i>	
Tz'aamank	Patz'ok chi anchal ch'oolej. // Patz'ok nab'aanumank, naq naqaj junaq li k'a' re ru wank xloq'al chi qu. <i>Tz'aama chaq lix Neel, cho'q wixaqil a wa'. Intz'aamahaq b'ayaq li ha', jwal yook inchaqi'el. Tz'aama usilal chi</i>	

	<i>ru qawa' tzolonel, xyehaq aawe li ink'a' nach'olaak chaawu.</i>
Tz'aatz'ook	Naq li k'a' re ru wank sa' ha'. <i>Tz'aatz'ook linsut sa' ha', xab'on ru.</i>
Tz'eb' u	A'an xk'ab'a' li xnaq' u naq moko jwal tiik ta nak'utunk ut moko tiik ta naq na'ilok li poyanam. Nayeemank aj wi' b'etz' u, jatz' u . Wank jun ink'ula'al ch'ina tz'eb' ru, mare naru raj xk'amb'al sa' junaq b'anleb'aal re te'xye chan raj ru xtuqub'ankil.
Tz'eqb'eetal	Chi junil li maak'a' rusil, yal re tz'eqe'k. Resil naq yib' aj aatin nayeemank. <i>Tz'eqb'eetal ru li aatin naxye laj kalajenaq.</i>
Tz'eqok	Naq ink'a' natawmank li na'ajmank. Naab'al xyaalal wank chi rix li aatin tz'eqok. Moko x-elk ta xtz'aq link'ay xintz'eqok sa' xb'een. <i>Xattz'eqok sa' laatzolom xb'aan naq moko xattzolok ta chi us. Ink'a us xe'b'atz'unk li al jo'ka'an naq xetz'eqok.</i>
Tz'eqtaanank	Xch'ool aatin naxjultika naq xik' na'ilmank junaq li poyanam malaj moko nak'eemank ta sa ajl rik'in li xkomon. Moko us ta li tz'eqtaanank, moqon chik nak'ulmank reeqaj. <i>Mattz'eqtaanank moko na'leb' ta a'an.</i>
Tz'eqtz'ook	Li k'a' ru kanajenaq sa' junaq na'ajej ut maak'a' aj eechal re. <i>Chi tz'eqtz'ook xintaw jun li b'isleb'aal honal. Tz'eqtz'ook li t'ikr chi ru ch'och'.</i>
Tz'ib'ixtz'ik	Q'an li risma, jutz'juuk nakoxraqe'q li xxik', nim xkelam li xye, b'aaq ut k'onk'ook b'ayaq li ruuch re. Sa' naxye naq nayaab'ak. Wankeb' tz'ib'ixtz'ib'ix li rix.
Tz'ik	Tz'ik nayeemank re chi xjunil li kok' xul nake'purik. Wankeb' li tzo' ut wankeb' li tux. Li tux namolb'ek ut nahuplaak sa' xb'een li xmolb' re naq nake'pukank. Naab'al paay ru li tz'ik, wank sa' ruuchich'och': wank nimq, saaj, kok'. // Tz'ik malaj tz'ikin xk'ab'a' jun li kutank wank sa' li ajleb'aal kutank Mayab'. // Naxk'ab'a'in aj wi' li xchu'leb' laj k'ol. // Tz'ik wakax: xk'ab'a' jun li ketleb' malaj tz'uhum nayib'amank chi ru li xtz'ik li wakax nake'xkamsi. Jo'ka'in li xyiib'ankil: Na'isimank li xtz'ik li wakax, na'isimank li xeeb' wank chi rix, natuklemank sa' chun, nak'ob'mank xhoplal sa' li t'okt'ookil ich'm, nak'ob'mank jun chik li xhoplal chi ru'uj, nach'ikmank kawil k'aham sa' xb'een xhoplal ut nat'uyub'amank chi ru tz'amb'a, sa' li xhoplal wank chi ru'uj, nach'ikmank kawil k'aham chi sa', chi ru a'an nat'uyub'amank jun nimla pek re raalob'l, nab'achlemank b'ayaq, chi ru jun po, naruhanak cho'q ketleb', kunwakax nake'xye aj wi' re.
Tz'ikib'k	Na'uxmak li tz'ikib'k, re xk'eeb'al riyaj li winq sa' xtz'ejwal li ixq, chi jo'ka'an tsiyaaq jun chik li yu'am mare teelom, mare ch'ina ixqa'al. // Li xul nake'tz'ikib'k aj wi'. Li aatin a'in moko jwal na'oksiik ta sa' xyeeb'al li na'leb' a'in, na'oksimank chik yal jaljookil ru aatin jo'keb' a'in: muxuk, b'atz'unlenk ixq, ch'e'ok ixq, aatinank ixq, maakob'k, yeq'ok.
Tz'ilb'il	Li ak numsinb'il sa' li tz'il-leb'. Tz'ilb'il ru li samayi' sa' li tz'akab'k. // Jo'ka'an nayeemank re li ha'naq natz'ilmanak ru re naq ink'a' naxik li mul chi sa'. <i>Us naq tz'ilb'il ru li ha'. Li xya'al li ki'il q'een natz'ilmanak aj wi' ru, re naq ink'a' naxik li xnaq' chi sa'.</i>
Tz'il'och	Xk'ab'a' jun paay li waj, ink'a' nak'iik chi us ut naq nextaw xq'ehil naxyal xk'eeb'al ru sa' ru'uj, wank naq maajun riximul naxk'e.
Tz'ilok	A'an naq xchaab'ilal li k'a' re ru naxokmank. <i>Intz'ilaq wan li kape, re naq ink'a' txik li xsasal. Tz'il ru xya'al li chiin, re naq ink'a' taak'e li xnaq'.</i>
Tz'ima'aj	T'oqpim nak'iik sa' mu ut sa' q'unil ru ch'och', yal naxb'eeni rib' chi ru ch'och'. Ka' paay ru, saqitz'ima'aj, kaqitz'ima'aj. Jwal us cho'q xtzakahemq li aaq. Nayeemank aj wi' re tz'ima'j . // Na'oksimank li aatin

	a'in cho'q xsum xk'ab'a' li poyanam: <i>Qawa' Xiwan Tz'ima'aj</i> , x-ok cho'q xb'eenil sa' li k'aleb'aal Kaqipek. // Wank k'aleb'aal Se' Tz'ima'aj xk'ab'a'. <i>Kaqtz'ima'aj xk'ab'a' jun k'aleb'aal Chameelk.</i>
Tz'in	Awinq xkomon li kok' che'. Chi ru jun chihab' nanimqank li xxe', kelko'k roq ut sopsook xsa'. Li xxe' napech'mank rix ut naru xchiqb'al sa' kab' malaj naru xchiqb'al ut xk'uub'ankil cho'q xfib'el wa. Naru aj wi' xpomb'al rochb'een rix ut jwal sununk naq nachaq'ak. Wank saqitz'in, wank kaqitz'in.
Tz'int'e'	Saajil che' nak'iik chi us sa' kehil ch'och'. Jwal elajik nachaqik, rax junelik ut nak'ajb'ak. Na'oksimank cho'q reetalil xnub'ajl li ch'och'. Chanchan kenq' naruuchin, kok' kaq ru naq nachaqik ut a'an nake'roksi laj q'e re q'ehib'k.
Tz'ir	Xsum k'ab'a'e'j aran chi K'ajb'om ut Lankin. <i>Qawa' B'ex Tz'ir</i> , xk'ab'a' jun li xyuwa'il k'aleb'aal kiwank aran <i>Chi Pook'</i> , <i>Chi K'ajb'om.</i>
Tz'irb'il	Kurul che' ak jachinb'il chik. Li k'iila paay chi che' natz'irmank cho'q si' ut li kaqi chaj re xlochb'al li xaml. <i>Naq tz'irb'il li chaj, junpaat naloch li xaml. Wi tz'irb'il li si', junpaat nachaqik</i>
Tz'irok	Xch'ool aatin naxye risinkil chi kok' kelel li che' nimq xsa'. <i>Tz'irok si' chi maal. Li wixaqil, naxnaw tz'irok chaj. Laj Lu', yook chi tz'irok si'.</i>
Tz'irtz'ook	Naq natehe'k li che' xb'aan li tiq. //Xkomon rib' rik'in li aatin atz'ook . <i>Tz'irtz'ook li tz'alamche' xb'aan xtiqwal li saq'e.</i>
Tz'i'	Li aatin a'in naab'al naxk'ab'a'in. / Awinq naab'al naralab'te'in sa' xtoonol, moko che' ta ab'an cham b'ayaq nak'iik li roq, tustuuk naq na'elk li xxaq. Li xxaq kelkook ut nimq ru. Chi kuut na'elk chaq li ru sa' xtoonol, kok' b'aq'b'ook li ru, chi sa' li ru tustuuk naab'al xkok' naq' jwal sununk xb'ook. Rajlal chihab' na'uuchink, naq natixk li ru nach'oqman'k ut nak'ayimank. Q'axal sa nak'iik sa' luulukil ch'och', sa' tiqwal ch'och', toj naraj chi us xmu. // Jo'ka'in nayeemank sa' xk'anjelankil li tz'i': k'alek xna'aj tz'i'; awk tz'i'; aq'ink tz'i'; ch'oqok tz'i'; sik'ok tz'i'; molok tz'i'; chinank tz'i'; k'ayink tz'i', loq'ok tz'i'. // Che'pim nak'iik rub'el pim ut sa' xyanq kape. Chi kuut nawank li ru ut nimqi t'ort'o'k. Naq toj al, kaq xb'onol. Naq natz'aqlok xkutank, q'eq xb'onol. Naq ak jo'ka'an chik, naru xch'oqb'al, xpech'b'al, xch'ajb'al ru ut risinkil chi junil li xnaq', chi rix a'an xchiqb'al ut xk'uub'ankil li xya'al, naq ak xchaq'ak chi us naru xtzakankil. // Raxpim nak'i' chi re ha' ut sa' seb' ru, saq ratz'um ut jwal jaq'jaq' xb'ook, moko na'uuchink ta. Naru roksinkil li roq rochb'een li xxaq cho'q ram'leb' sa' li chinamiit nayiib'amank sa' li nimq'e. // Xk'ab'a' xjunmayil li kutank sa' li rajlab'aal aj Mayab'. // Xsum k'ab'a'e'j sa' xteepalil aj q'eqchi'. // Xul kaahib' roq, wank xye, natu'uk sa' xka'ch'inal. Jwal chaab'il re reek'ankil malaj rutz'b'al chi xjunil li k'a' re ruhatq moko truhanaq ta rutz'b'al li poyanam. Naab'al paay ru li tz'i', naq wankeb': wank ak re aj wi' yohob'k, wank aj k'ak'alehom ochoch, wank yal re xk'eeb'al xsahil ru li ochoch, wankeb' li jwal nimq, xiwxix rilb'aleb', wank aj k'ol tz'i', wank xa'an tz'i'. // Tz'i' nayeemank re li poyanam jwal aj ko'b'eetanel. // Nayeemank tz'i' naq junaq li poyanam jalan li xna'leb'. <i>Jwal tz'i' rik'in tumin.</i> // Xk'ab'a' jun tzoqchahim.
Tz'i' e	A'an xk'ab'a' kahib' li ruuch re nawank chi xk'atq re li poyanam ut li xul. Q'axal nanimqank chi us xtz'i'eheb' li hix, li kaqkoj, li tz'i' utwx.
Tz'i'kok	Ch'ina xul xkomoneb' li motzo'. Q'eq rix, rub'el mul nawank, natiwok naq taach'e'. Li xul a'in yal naxjukuki rib' chi ru li ch'och', natzelelnak li roq

	sa' xka'pak'alil li xsa' ut yal patz'po rilb'al.
Tz'i'inink	Xch'ool aatin naxye xb'aanunkil li muxuk, li tz'ajnik. <i>Laj kalajenaq xtz'i'ini rib'.</i> <i>Minaatz'i'ini, yib' ru aana'leb'.</i>
Tz'i'tem	Jun li chunleb'aal kahib' roq, ch'ina kelkook li xnimal.
Tz'iib'ak	Xch'ool aatin na'oksimank sa' xtusb'al ru li tz'iib' re twanq xyadal. Nak'anjelak re xk'eeb'al resil junaq li k'a'uxl. Toj tzole'k naraj li tz'iib'ak. <i>Linkok'al nintaqlaheb' sa' tzolleb'aal re te'xtzol li tz'iib'ak.</i> <i>Naru tz'iib'ak chi uq'mej, rik'in li tz'iib'leb' ch'iich' ut li ulul ch'iich'.</i>
Tz'iib'anb'il	K'a'uxl ak wank sa' tz'iib'. // Li eetalil esil wank chi ru li hu, li tz'ak malaj li pek nayeemank re tz'iib'anb'il. <i>Tz'iib'anb'il link'ab'a' sa' poopol</i>
Tz'iib'leb'aalhu	Jo'ka'an nayeemank re li hu, b'ar wi' na'uxk tz'iib'ak, wank yal chi perpook wankeb' ut wank chi tasal.
Tz'ob'ok	Xkelonkil li ha' rik'in li xtz'uumal ehej, chanchan na'uk'ak li wakax. // Nayeemank aj wi' re naq nat'ane'k junaq li k'uula'al ut naxchiq' li xha': tz'ob' sa' xha' re naq ink'a' tyajera. // Jalan wi' li tz'ub'uk, yob'ok.
Tz'okaak	Naq nareek'a' li sa'ej jo'q'e naraj tzakank. / <i>Li tz'okaak na'oksink yajel, naq ink'a' na'uxk wa'ak sa' xhonalil.</i> <i>Wank naq ink'a' nintzokaak xb'aan li yajel.</i>
Tz'oloj	Kok' che' nak'iik chi us sa' kehil ch'och'. Cham nak'iik, raxkech'ink na'ilok li ratz'um ut chirchook naq napoq'e'k. Jaq'jaq' xb'ook li xxaq ut naruhanq xchiqb'al cho'q xtib'el wa, ab'an ka'aj wi' li xxaq ut chi yatz'b'il. Wank xraql ut chi sa' naxk'uula xya'al. Li xya'al naru ruk'b'al chi ch'inq, re li ra chu'il. Ka' paay ru, wank saq ut wank kaq. Nayeemank aj wi' re tz'ojl.
Tz'oq	Tz'ik q'eq rix li xxik', nahulak chi ru xpach'lenkil rib' sa' ha'. A'an jun li xul aj mich'ol waj. <i>K'a'jo' li waj, xmich' li tz'oq.</i> // Xsum k'ab'a'ej. // Tz'oq xk'ab'a' jun li yajel nake'xk'ul li kok' kaxlan, naq nat'il li motzo' sa' li xja'ajeb'.
Tz'oyok	Xtiqwankil li tib'elej chi ru xaml. // Wank naq li poyanam naraj tz'oye'k, jo' li k'uula'al. <i>Li tiixil ixq naxnaw tz'oyok k'uula'al.</i> <i>Maatz'oy laawoq chi ru xaml, naruuk nakatxsak' iq' naq tat-elq chi rix kab'l ut tatxket mochkej</i>
Tz'ub'	Q'em ak xpo'k xsahil, ak xtikib' ch'amo'k. <i>Tz'ub' li poch.</i> // Aatin na'oksimank re xtaqlankil junaq chi tz'ub'uk. <i>Tz'ub' ru li k'ula'al.</i> // Xk'ab'a' li yaab' nasiyaak naq natz'ub'mank chi xtz'uumal e xnaq' ru malaj b'araq chik xcha'al junaq li poyanam, xul malaj k'a' chik ru.
Tz'ub'il	Nimla che' nak'iik sa' tiqwal ch'och'. / <i>Xk'ab'a' jun k'aleb'aal aran Lankin.</i>
Tz'ub'b'il	Chi junil li ak xk'ulum tz'ub'e'k malaj ak xk'ulum xtz'ub'.
Tz'ub'uk	Xch'ool aatin nab'aanumank naq nachotob'amank li xtz'uumal e ut nakelomank juntz'uqul li iq', yal sa' e nakanaak ut na'eek'ank jun li ch'ina yaab'. Naab'al pay ru li tz'ub'uk na'uxmank, wank li tz'ub'uk u re xk'eeb'al resil li qarahom re junaq li ixqa'al malaj li ixaqilb'ej. Wank li tz'ub'uk u re xk'eeb'al resil li sahil ch'oolejil. // Jun ch'ol chik li tz'ub'uk; qayehaq jo' re xyalb'al xsahil li k'a' re ru jo' li kok' kab', malaj xya'al li ki'il q'een. // <i>Ra re li lamunx naq nintz'ub'.</i>
Tz'ukl	Q'eheh nak'iik yalaq b'ar, kok' xkelam ut moko q'axal nimq ta ru li xxaq. Nimq b'ayaq xsa' li roq ut chi rix naxtusub' rib' li xxaq. Chikchook li ratz'um, naq natixk li ru kok' t'orox ut q'eq xb'onol. Naq majel li moxl, na'oksimank cho'q xlanb'al li xep, li poch ut li xut'. // <i>Se' Tz'ukl xk'ab'a' jun ch'ina k'aleb'aal nach' Q'anpur, Karcha.</i>
Tz'ulb'il	K'iila paay li k'a'aq re ru nayiib'amank chi tz'ulbil jo' li champa, li poop, li soq' ut wank chik k'a'aq re ru. <i>Rik'ineb' ruq'b' li poyanam tz'ulb'il li</i>

	<i>champa, li poop, li po'ot ut li ab'.</i>
Tz'ulep	Li kok'al naq nake'xch'ulaki li ru rik'in li tzakahemq malaj rik'in li ki'ilq'een, nayeemank reheb' tz'ulep. <i>Tz'ulep ru li ch'ina'al sa' li kenq'.</i> // Nayeemank aj wi' re ch'uluk.
Tz'ulhal	Jo'ka'an yeemank re li waj, naab'al rochel naxk'e, kok' ru riximul ut moko nanimqank ta li xhalel. Sa' jun toon li waj naru naxk'e kahib', hoob' malaj waqib' li rochel.
Tz'ulsank	Najt nake'xb'eeni rib', aj mesunel nake'xye aj wi' reheb', xb'aan naq nake'xb'eela chi xjunil li kok' xul wankatqeb' yalaq b'ar re li ochoch. Q'eq li rix chak'chookeb' li xteram, jwal ra nake'xtiw. A'an aj wi' laj tz'ulxul, aj yooxul.
Tz'ulsis	A'an jun xpaayil li sis sa' komonil nake'wank.
Tz'ultul	Tul nak'iik sa' tiqwal ch'och' ut sa' kehil ch'och', moko jwal nimq ta li ru naxk'e. Jwal sa xtzakankil, wi toj rax naru xjorankil chi ru xaml, naru aj wi' xk'ilinkil; naq ak xq'ano'k, naru xtzakankil chi kama'in: <i>chi pomb'il, chi k'ilinb'il, chi chiqb'il, chi ke'b'il, chi juyb'il.</i> Nayeemank aj wi' re sayi'tul.
Tz'uluk	Xch'ool aatin naxjultika xtusb'al sa' ka'laq' malaj sa' oxlaq' ru li natz'ulmank. Uq'mil k'anjel nake'xb'aan laj q'eqchi' re xyiib'ankil li po'ot, champa, ut wchx. Jwal wank xwankil chi ruheb' laj ralch'och', nake'xnaw xtz'ulb'al li poop, li champa, li ab'. / <i>Li ixq nake'xtz'ul li rismal. Ch'ina'us natz'uluk poop lix Rux.</i> // Nayeemank aj wi' re chi junil li natusmank ut nab'akmank jo' li xkuukul li ochoch.
Tz'ulxul	A'an jun paay li sank, sa' komonil nake'b'eeek q'eqeb' rix, wank wankeb' xxik', ra nake'xtiw. Nake'yehe' aj wi' re aj yooxul, tz'ulsank.
Tz'unun	A'an jun li ch'ina tz'ik kaw na'eeek'ank li xxik' naq narupupik, nim li ruch re li nak'anjelak re xtz'ub'al xya'al li uutz'uuj. Nalemtz'unli li rix. Kok' li xmolb'. Li tz'unun, jwal wank xloq'al chi ruheb' laj ralch'och' mayab'.// Xkomon k'ab'a'ej. // Chi Tz'unun xk'ab'a' jun li k'aleb'aal Wank Karcha.
Tz'upxul	A'an li peepem, kotoxkotox saq ut q'eq nak'utunk sa' xb'onol li xxik'. Nahame' xb'onol li xxik' naq taachap.
Tz'uqtz'un	Saajil xul jutz'ju li ru'uj. Nahulak chi ru xya'al li kab', jo'ka'an naq nake'xye re aj elq' kab', kama' bayaq jo' xnimal li tz'i'. Ki' li xtib'el jo'ka'an naq moko jwal nayohe' ta xb'aaneb' laj yohonel. Sa' k'iche' nawank. // Tz'uqtz'un aj al: Jo'ka'an nayeemank re li poyanam nim li ru'uj, ab'anan a'an jun hob'ok.
Tz'uqul	B'isleb' nake'roksi laj mayaq'eqchi', li xnimal a'an li naxram li xtz'uqlal li ha' malaj ru'uj junaq li k'ix. <i>Li b'an a'in, jun tz'uqul aj wi' taak'e sa' laawu, wi taak'e hoob' tz'uqul, naru naxk'at.</i>
Tz'uqx	K'a'aaq re ru numtajenaq xt'aqt'aqil natz'uqluk chi elk xya'al. Naq nat'aqaak li qat'ikr chi qix malaj naq nake't'aqaak li xul isb' rixeb', naqoksi li aatin a'in. <i>Tz'uqx lint'ikr xkana naq xint'ane'k sa' li nima'. Tz'uqx rix li tz'i' naq xk'ulun chaq sa' li pim.</i> / Xkomon rib' rik'in li aatin tz'uuq.
Tz'uyink	B'ichank ut yaab'ak chi ra xch'ooyil. A'an xyaab' li qaja'aj naqak'e naq qajunes wanko. Rik'ineb' li kok'al jwal sa rab'inkil. // <i>Natz'uyink li ch'ina'al chi re kab'l. Li tz'i' natz'uyink aj wi', naq ink'a' naril ruheb' laj eechal kab'l malaj naq yaj.</i>
Tz'uytz'uy	Xkawil li che'. // Wank li k'a' re ru ch'a'aj xyok'b'al nayeemank re tz'uytz'uy. <i>Tz'uytz'uy li che', ink'a' sa xyok'b'al.</i>
Tz'uyuy	Saajil che' nak'iik sa' tiqwal ch'och', q'anq'an li ratz'um ut na'atz'umak sa' saq'ehil. Moko kawil che' ta, chanchan naq maak'a' chi us xk'anjel chi ru

	li poyanam.
Tz'u'ujib'k	Xyiib'ankil li tz'u'uj. Eb' li qana'chin jwal nake'xnaw xyiib'ankil li tzu'uj, naqayeheb' re naq nake'xnaw li tz'u'ujib'k. <i>Qana' Liin natz'u'ujib'k, lix Luk, ink'a' naxnaw tz'u'ujib'k. Li winq ink'a' nake'ch'olaak chi tz'u'ujib'k.</i>
Tz'uum	Xk'ab'a' li b'atb'ook wi' xjunxaqalil li poyanam ut eb' li xul. Wank pim ut jay xtz'uumal. Wankeb' xul moko tz'uhumeb' ta rix, jo'keb' li tap, li ib'oy, li kok, utwx. Wankeb' nake'k'ayink, nake'loq'ok ut nake'chIQok tz'uum Nayeemank aj wi' tz'uhum . / Xk'ab'a' li na'uxk wi' xk'eb'al xlob' li xul malaj eb' li poyanam nake'xtaw xch'a'ajkilal. Ch'olch'ook naq xtz'uumal li nimqi xul nake'xtz'ul ut a'an nake'xk'e wi' xlob' li nake'raj xq'usb'al, ab'an anaqwank tz'uum nayeemank re chi junil li nak'anjelak re li ketok.
Tz'uumal	Aatin nayeemank naq napatz'mank chi junil li tz'uum, ab'an tentook xyeeb'al ani aj e. <i>xtz'uumal wakax, xtz'uumal e, xtz'uumal jolom, xtz'uumal ahin, xtz'uumal hix, xtz'uumal xche'el ab'aj,utwx.</i>
Tz'uumuy	Saajil che' nak'iik chi us sa' luuluhill ch'och'. Rax rix li ru ut li xxaq. Sununk naq nachaq'ak li ru ut jwal sa xtzakankil. Saq xsa' ut natz'ilnak xya'al, q'eq xnaq'. Li xxaq na'oksimank rochb'een li xxaq li pata ut li turans cho'q xb'anol li siipil sa'. Nayeemank aj wi' re tz'urmuy .
Tz'uumxik'	Ch'ina xul nake'wank sa' saqoonak. Chi q'eq nake'elk chi xsik'b'al xtzakahemq ut chi kutank wark nake'xb'aanu. Li xul a'in narupipik, ab'an xkomoneb' li nake'tu'uk sa' xmisileb'. Li tz'uumxik' sa' muqmuuk nahulak chi ru wank, junelik t'uyt'uuk naq nawank, chi q'eq nab'eeek, re xsik'b'al xtzakahemj, kaw ruuch li re, nextz'ub' xkik'el li wankax, li aaq, li tz'i' malaj k'a'ruhatq chik chi xulil. A'an aj wi' li Sotz'.
Tz'uug	Xkomon rib' rik'in li aatin tz'uqx, t'oqx .

U u		A'in xwaqxaqib' xka'k'aalil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi', xkomon li xna' tz'iib', naq nayeemank junelik wank xyaab' li kuxb'ej.
Ub'en	A'an jun paay li wa tib' xsa'. Ka' paay ru: xorb'il ub'en , ha'an naq yal nake'xxor, nake'xk'e tib' ut xyu, nake'xlan sa' q'ehen, chi rix a'an nake'xchiq kiib' oxib'aq honal. Puq'b'il ub'en : xb'een wa nake'xjuy li uq'un t'oqt'ook chi us, nake'royb'eni naq nakeho'k, nake'xk'e chi ru q'ehen, nake'xk'e xyu ut tib' chi sa', nake'xlan, nake'xb'ak', chi rix a'an nake'xchiq kiib' oxib'aq honal. Nayeemank aj wi re ob'en .	
Uchb'een	Xk'ab'a' li wank chi xk'atq junaq chik li napatz'mank sa' li aatinak. Nayeemank aj wi' echb'een, ochb'een, ichb'een . Li aatin a'in na'eechanimank chi jo' we': wuchb'een, aawuchb'een, ruchb'een, quchb'een, eeruchb'een, ruchb'eeneb'. // Wank naq na'oksimank re xyeeb'al naq ixaqilb'ej li napatz'mank.	
Uch'uj	Xpaayil li k'ib', na'ochenk ab'an moko natiwe' ta, ka'aj wi' li xq'unal li ru'uj natzakamank, naru chi juyb'il malaj chi muqchahinnb'il.	
Uk'	Mitz aj xul nawank sa' xjolom li poyanam ut chi rix li xul cham li risma. Li xtzakahemj a'an li kik' naxtz'ub' b'ar wi' nawank chaq. Li xul a'in maak'a' li xxik' ab'anan wank rixi'ij li nak'anjelak re xchapb'al rib' b'ar nawank. <i>Eb' li max wankeb' ruk'</i> . // Jo'ka'an nayeemank naq na'uxmank taqlank chi uk'ak. <i>Uk' laab'an re tatkawuuq</i> .	
Uk'ak	Xyob'b'al li ha'. Naq nakooxtaw li chaqi'eel, naqataw li uk'ak. Sa' li qajunxaqaalil aajel ru li ha' jo'ka'an naq tentook li uk'ak. // Nakin'uk'ak, nakat-uk'ak, na'uk'ak, utwx.	
Uk'tasink	A'an naq nak'eemank chi uk'ak' junaq li ch'uut malaj molam. Nawank li uk'tasink naq nasik'mank reeqaj li chinamil. Sa' li tenamit Kob'an, laj iiq re li nimq'e, nake'hulak chi rula'ninkil li eeqaj ut nake'xk'am li ruk'a', jo' li kakaw ut li b'oj, nake'xjek' sa' xyamq li nake'hulak sa' li k'anjel a'an, jo'ka'an naq nayeemank re uk'tasink. // Wank xloq'al li uk'tasink sa' xyang laj q'eqchi'.	
Uk'al ch'iich'	Xk'ab'a' li uk'al jwal kaw, moko najore'k ta, yal natase'k ru malaj yal nayoq'e'k. Ch'iich' okenaq ut wank naq b'onb'il ru. Sa' junpaat natiqwo'k li tzakahemq malaj li ha' chi sa', yal ka'ch'in xxamlel naraj.	
Ula'nink	K'uluk ula'. Li ula'nink a'an naq na'uxmank xk'ulb'al junaq li ula' sa' li ochoch, mare re rab'inkil junaq li esil malaj yal xsahil b'eeek re junaq li naqanaw ru. <i>Yookin chi ula'nink naq xk'ulun li wixaqil. Qana' Pet toj naxk'eheb' chi wa'ak li na'ula'nink re</i> .	
Ulul	Xnimal xcha'alil li xjunxaqalil li poyanam ut li xul, aran xokxook sa' li xwojlal xjolom. Kiib' t'oqol naq wank, ab'an junaj chi rib'il. Jun wank chi seeb'al ut jun chi tz'e, naxjunaji rib' sa' xtoonol aran chi rix li jolom. Ch'inqil naxk'os rib' li xnimal ut li xsa', toj reetal na'ok sa' xb'aqel li huruch'. // Sa' xk'ab'a' li ulul naruhanke reek'asinkil li xjunxaqalil li poyanam ut li xul. // Nake'xye laj tz'ilol nawom naq li rulul li poyanam a'an li jwal tz'aqal re ru xk'anjel, chi ru li rulul li xul. Sa' xk'ab'a' rulul li poyanam naruhanke chi k'a'uxlak ut chi na'leb'ak, eb' li xul chanchan naq moko jo'kaneb' ta. // Li xt'oqlal rulul li poyanam chi b'ech' nak'anjelak, li wank chi seeb'al nareek'asi xyijachil li	

	xjunxaqalil li wank chi tz'e ut li xt'oqlal wank chi tz'e narek'asi li wank chi seeb'al. // Chi junil li eek'ob'aal ich'mul wank sa' li xjunxaqalil, naxk'am li esil toj sa' li ulul, a'an chik a'in nach'olob'ank ru li yook chi xk'ulb'al. // Li sikirk naxk'ul li junxaqalil a'an li ulul xtaw xyajel. Li nat'ane'k sa' xxaqam, sa' li lulul wank li yajel.
Ululch'iich'	A'an xk'ab'a' li k'anjelob'aal li jwal na'oksimank cho'q re li tz'iib'ak ut li tusuk k'anjel. Jwal sa' junpaat naruhank tz'iib'ak, xjalinkil li ink'a' us, xtikob'resinkil li k'a'uxl ut xyu'b'al malaj xk'osb'al xnimqal li xtz'iib'ul. Numtjenaq tz'aqal li naruhank xb'aanunkil chi ru li ululch'iich'.
Umul	B'isleb' nake'roksi cho'q re li uk'ab'ej laj mayaq'eqchi', li ximal a'an chi junil li naxk'am li ehej chi tz'aptz'ook. <i>Ma nim ta li ruk'a' xket yal jun umul ka' umul aj wi'.</i>
Un	Xnajter k'ab'a' li nimla che' nak'i sa' luulukil ch'och' ut sa' kehil ch'och'. T'ort'ook li ru ut wank xtumb'il. Tzakahemq li un, naru xlowb'al yal chi kama'an ut naru wanq xwahil. Wank un jwal sa ut wank ki'ki' malaj pitz'pitz', moko sa ta. Nayeemank aj wi' on, o.
Uq'ul	Xk'ab'a' li na'elk sa' xna'aj yal sa' xk'ab'a' li raalal malaj li xq'unal jo' li ch'och', li tz'ak, li b'e, li ochoch, li q'a utwx. <i>Uq'ul li uul chi rix kab'l. Uq'ul li tz'ak xkana xb'aan li hiik. // Xk'ab'a' k'aleb'aal: Se' Uq'ul ch'och'.</i>
Us	A'an li aatin na'oksimank re xyeeb'al xchaab'ilal ru li na'leb' malaj li k'anjel. Us li oxloq'ink ib'. Us linxaab' xinloq'. // Li aatin us nak'anjelak re xsumenkil naq naxk'ul qu li nayeemank qe malaj naqab'i. ... <i>Us, hoon ninb'aanu li xaaye. // Jo'ka'an xsumenkil li nake'aatinak naq nake'nume'k: <u>Jo'wan chik. <u>us/uus/us b'i.</u></u></i>
Usan	A'an li aatin naxk'uut ru junaq li qak'a'uxl chi rix li oyb'enink malaj li k'a' ru naqaj. Usan wi tk'ulunq laj k'ay wa; usan wi tpaab' li tinye re.
Usaq	Xkomon rib' rik'in li aatin us, ab'an jwal naxk'e wi' chik xkawil li nasumemank. Naq naqasume xb'aanunkil junaq li k'a' re ru malaj nakootaqlaak chi xb'aanunkil junaq li k'anjel naqaye li aatin usaq. Intonihaq laawaal, cha'ank qawa' Lix re qana' Mar ut a'an naxye usaq. <i>Usaq tatk'anjelaq. Usaq aaye, maaye aamemil.</i>
Usb'ii'	Jo'ka'an nasumemank raatin li poyanam yook chi nume'k naq naxye: Jo'wank chiiik... Hulaj chiiik...Chinwanb'i'... Hulaj ka'b'ej chiiik. Naruhank aj wi' xsumenkil: Hee'uus. Us a lo'y.
Usil amaq' usil ch'och'	Aatin na'oksimank re roxloq'inkil xloq'al xwankil li qateepalil malaj li qatenamital.
Usilb'ook	Xk'ab'a' xsahil ru li iq' namusiq'imank ut nak'anjelak re xkawub'resinkil ut xmesb'al ru li xkik'el li poyanam ut li xul. Li usilb'ook aran tz'aqal naxb'aanu xk'anjel sa' li xk'ob'oxilal li pospo'oy. Naq maak'a' li usilb'ook na'uxk li kamk. Li usilb'ook ka'aj wi' arin wank sa' xteepal li ruuchich'och', sa' jalan chik moychahim maak'a' li usilb'ook. // Laj na'onel winq nake'nume'k junpak'al xnu'b'aal li ruuchich'och' tento nake'xk'am rusilb'ook sa' xmeetul ut a'an ch'ikch'ookeb' sa' li ru'uj re yooqeb' chi rutz'b'al. // Li loq'laj che' ut li xraxal ru li loq'laj pim a'an li nake'yoob'tasink li usilb'ook.
Ut	Xk'aj aatin jwal wank xk'anjel re xtiqb'al ru li k'a' ru naqaj xyeeb'al. <i>Tinxik sa' tenamit ut tinloq' chaq linb'an. Kanab' yaab'ak ut b'aanu laak'anjel</i>
Utz'ajl	Awinq nak'iik yalaq b'ar, jiljo'k rix, q'un li xche'el ut wank xya'al jwal ki', a'an li nayatz'mank cho'q xkab'il li tzakahemq. Naru xyiib'ankil chi q'ila'anb'il kab', chi t'oq kab', chi k'olol malaj chi k'ajil. Naab'al paay ru: saqi utz'ajl, kaqi utz'ajl, q'ani utz'ajl, q'eqi utz'ajl. Li jwal q'un xk'uxb'al a'an li

	saqi utz'ajl ut li q'ani utz'ajl. Li xxaq li utz'ajl, us cho'q xk'imal li ochoch, yal b'an ch'a'aj b'ayaq xsik'b'al, xb'aan naq q'es li re ut wank xkok' k'ixel li xxojb'il. Li utz'ajl natuxmek ut a'an li napukta wi'. Li xya'al li utz'ajl a'an tz'aqal na'ok cho'q xyiib'ankil li b'oj.
Utz'uk	A'an li nab'aanumank rik'in li qu'uj re xnawb'al chan ru xb'ook li k'iila k'a' re ru naqanaw ru: <i>nakin'utz'uk</i> , <i>xoo'utz'uk</i> , <i>xex'utz'uk</i> , <i>utw</i> . //Jo'ka'an nayeemank re li xik xkanab'ankil junaq li majej sa' li tijob'aal malaj rub'el roq junaq reetalil li qaawa'. <i>Xik we chi utz'uk sa' xtenamit Qaawa'</i> .
Uxb'	Xk'ab'a' li xxe' li mechpim nak'iik se' ru'uj li nimqi che', rub'el li k'iche'. Naab'al naq naxjilixi chaq rib' sa' iq', re tixtaw li ch'och'. Na'oksimank cho'q k'aham malaj naru aj wi' xyiib'ankil kok' chakach chi ru. Nayeemank aj wi' re uxl .

Uu uu		A'in xb'eleeb' xka'k'aalil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi', xkomon li xna' tz'iib', najt roq xyaab', naq nayeemank junelik wank xyaab' li kuxb'ej.
Uuchil	Naq jalan nab'aanunk re junaq li k'anjel malaj li taqlaak. <i>Xintaqla wuuchil chi k'anjelak</i>	
Uuchilink	Li aatin uuchilink, naxk'e resil naq li nab'aanunk re li k'anjel yal uuchil li naxb'aanu. <i>Xwuuchili li xk'anjel qana' Rutil sa' li tzoleb'aal.</i>	
Uuchin	Naq toj sik'b'il ru li na'ajmank xyeeb'al, xb'aanunkil, rab'inkil. <i>Toj uuchin k'a' ru li b'an nak'anjelak cho'q re li mochkej. Toj uuchin ani tinb'oq chi wix.</i>	
Uuchink	Naq li che'k'aam naxk'e ru nayeemank re: x'uuchink . <i>Yook chi uuchink li chiin. Yook chi uuchink li koyow</i>	
Uuq	A'an li b'aatal nake'roksi li ixq aj ralch'och' Mayab'. Li uuq nake'roksi laj Kob'an, wank xk'aamal b'ar wi' nake'xjut ut nake'xb'ak sa' xyiitoq li xjunxaqaalil. Li reheb' laj K'iche' ut laj Rab'inal yal b'otb'il naq nake'roksi	
Uuqink	Roksinkil li uuq. Jo'ka'an li aatin nayeemank xb'aaneb' li ixq nake'oksink uuq. <i>Junes xkomon li uuq a'in nawuuqi. Wankeb' ixq maawa'eb' aj ralch'och' ink'a' nake'xnaw chan ru naraj li uuqink.</i>	
Uut	Ch'ina tz'ik xkomoneb' li mukuy, wankeb' saqchujinkeb' rix ut wankeb' kaqchujinkeb' rix. Chi puuk nake'wank sa' tiqwal ch'och' ut sa' kehil ch'och'.	
Uutz'u'ujink	Roksinkil li uutz'u'uj cho'q xsahob'l ru li na'ajej malaj junaq li tijob'aal, mayejeb'aal. Naq naqak'am li uutz'u'uj sa' junaq li na'ajej re xk'eeb'al xsahob' ru, nayeemank uutz'u'ujink. <i>Ch'ina'us xwuutz'u'uji ru li qaawa'. Xe'ruutz'u'uji chaq ru xkamenaqeb' laj Cholom. Naq ch'ina'us li aatin nayeemank chi rix junaq li na'leb' nayeemank: Xwuutz'u'uji ru li waatin re xq'unb'esinkil lix Tol. // Sa' li k'eelank na'oksimank li uutz'u'ujinb'il ru aatin.</i>	

W W		A'in xlajeeb' xka'k'aalil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi', li xyaab' nasiyaak naq nachotob'amank b'ayaq li xtz'uumal e, na'eek'ank chaq xyaab' li kuxej ut na'elk li iq' sa' li ehej. Li yaab' naxk'utb'esi li tz'iib' a'in naxjalaxi b'ayaq rib' xyeeb'al sa' xteepalil laj q'eqchi', ab'an jun aj wi' na'oksimank ut natawmank ru. Juntaq'eet xtz'iib'ankil jo' li kaxlan aatin, ab'anan li xyaab' ak re aj wi' li aatinob'aal q'eqchi'.
Wab'on	Kok' che' nak'iik se' kok' pim, li ru kok' t'ort'ook ut ki', q'axal sa nake'ril xwa'b'al li ch'ejeje.	
Wach'iil	Nimla che' nak'iik sa' li tiqwal ch'och'. Nim xsa' nahulak ut kawil che'. Naab'al ruq'b' naxk'e jo'ka'an naq jwal nim li naxram. Kok' ru xxaq, li ru jilix rix chanchan li kenq' ut li xsa' ra re, ab'an wank nake'hulak chi ru xtz'ub'b'al ut jwal us xk'eeb'al cho'q ru uk'a'ej chi wank xkab'il.	
Waj	A'an xk'ab'a' li ixim naq ak xmoq ut na'elk li xxaq ut chalen naq nachamo'k. <i>Chaq'al ru li kok' waj naq yook chaq chi elk sa' xb'een ch'och'.</i> Yookeb' xmich'b'al li waj li ch'ikwan. <i>Yal roqwaj link'al maak'a' xsa'.</i> // Nayeemank aj wi' re k'al .	
Wajb'ak	Naq natoch'mank malaj na'isimank xyaab' li wajb' nayeemank re wajb'ak. <i>Linyuwa' naxnaw wajb'ak. Ch'ina'us nake'wajb'ak tusb'il che' wajb' li kok'al.</i>	
Wakax	Aatin chaljenaq sa' li kaxlanchi' "vacas". Naq na'oksimank li aatin wakax, junchapb'al naxb'aanu, moko ka'aj ta wi' li "vaca" napatz'mank, ab'an naq nextaw xq'ehil naq nake'tusmank ru nayeemank: xa'an wakax, ajk'ol wakax, tuq'ixq wakax, teelom wakax. Nimla xul Kahib' roq, wank xye, xxukub', natzakaman li xtib'el. Li xa'an wakax na'uk'mank li xya'al li xtu', naab'al li tzakahemj naru xb'aanunkil chi ru, jo' xq'emal li xyaal xtu', li xsasal li xya'al xtu'. // Li aatin wakax, na'oksimank re xk'eeb'al resil junaq li k'anjel sa' komonil. Qawakaxihaq rix li k'anjel a'in. Qawakaxihaq rix xtz'aq li qab'olotz. // Wakax poop: Jun li reetalil li wakax nake'xyiib', ch'ina chak'chook, poop nake'xb'at chi rix li xche'el ut nake'xchunu ru. Nake'xxajtesi sa' li nimq'e, re xse'eel li tenamit. Ch'ina tuntun li xwajb'il nake'xtoch' ut ha'an li nake'xxaj.	
Wakliik	Jo'ka'an nayeemank re naq li poyanam, xul malaj k'a' re ru nimq wank chi ch'och' malaj chi ru ch'aat ut naxxok rib'. <i>Xwakli li wakax. Xwakli li ch'ina'al sa' xwara. Ch'ina'us naq nawakliik li imul. Ink'a' naru naq junpaat twakliiq li ixq toja' tk'iraaq rik'in xk'uula'al.</i> // Jo'ka'an aj wi' nayeemank re li usaak malaj li elk sa' li neb'a'il.	
Wank	Xch'ool aatin naxk'e resil junaq na'ajej b'ar wi' wank malaj b'ar nak'utunk li k'a' ru tqaj xnawb'al. <i>Wank tzoleb'aal junes sa' kaxlan aatin nake'tzolak. Wank li poyanam ink'a' nake'xnaw li qaatinob'aal. Wank li kok' kaxlan q'eq rix, wank saq ut wank kookox rix.</i> // Li yo'yook: <i>Toj wankin b'ar ta tinxink.</i>	
Wankat	Li aatin a'in kiib' naq k'ub'k'uuk: /wank-/ a'an li ch'oolej aatin, /-at/ a'an xkab'il xpoyanamil li aatinak. <i>Wankat sa' inch'ool junelik.</i>	
Wankeb'	Li aatin a'in kiib' naq k'ub'k'uuk: /wank-/ a'an li ch'oolej aatin, /-eb'/ a'an roxil xpoyanamil li naab'al sa' li aatinak. <i>Wankeb' kok'al, jwal sa nake'b'ichank.</i>	

Wankex	Li aatin a'in kiib' naq k'ub'k'uuk: / wank-/ a'an li ch'oolej aatin, /-ex/ a'an xkab'il xpoyanamil li naab'al sa' li aatinak. <i>Wankex sa' aatin, maak'a' ch'a'ajkilal.</i>
Wankil	Aatin naxye jun xnimat xb'iisul li xloq'al li poyanam malaj k'a'aaq ru q'axal us rilb'al rab'inkil. <i>Oxloq' xwankil li poyanam, maajun naruhanak natz'eqtaanaak. // Wank xwankil li chaq'rab' sa' qab'een. // Li raatin li cheekel winq, wank xwankil. Maak'a' xwankil li raatin laj b'alaq', laj tik'ti'. Qawa' Mek, wank xwankil chi ru li chaq'rab', a'an jun laj raqol aatin. // Sachok wankil, isink wankil, muxuk wankil. // Loq'al wankil: a'an li xnimat roxloq'ilal li poyanam sa' xjunesal, sa' xkomonil, sa' xteepalil ut sa' li xtenamital. Li qaloq'al li qawankil aran natiklaak chaq sa' li qak'ab'a', anihin, aniho chaq, aniho anaqwank, anihago chalen.</i>
Wankin	Li aatin a'in kiib' naq k'ub'k'uuk: / wank-/ a'an li ch'oolej aatin, /-in/ a'an xb'een xpoyanamil li aatinak. <i>Wankin sa' inwarib'aal naq xhulak li wula'.</i>
Wanko	Li aatin a'in kiib' naq k'ub'k'uuk: / wank-/ a'an li ch'oolej aatin, /-o/ a'an xb'eenil xpoyanamil li naab'al sa' li aatinak. <i>Wanko sa' aatin, maak'a' ch'a'ajkilal. Wanko sa' jun ch'utam</i>
Warak'ix	Pim nak'iik yalaq b'ar. Ka' paay ru: jun paay yal naxhel rib' chi ru ch'och' ut kok' tziltzook li xxaq, jun paay chik nachamo'k jo' kama' li kok' che' ut li xxaq kok' ru. Li ratz'um kok' tzuktzuuk ut raxke'ch'ink li xb'onol. Naq na'ewuuk naxmoch rib' li xxaq chanchan naq na'ok chi wark. Naq nach'e'mank li xxaq li warak'ix, li tziltzook xxaq, naxmoch rib', junk'amok nawank chi kama'an naxhel wi' chik rib'. // Junaq k'uula'al jwal nayaab'ak chi q'eq ut ch'i'ch'i' wank, naru xk'eeb'al xxaq li warak'ix sa' xsok xjolom.
Warenaq	Naq li poyanam malaj li xul yook chi wark, nayeemank naq warenaq. <i>Warenaq li qawa' Seliin naq xinnume'k sa' rochoch. / Wank jun ch'ol li na'leb' nayeemank naq li poyanam, ink'a' jwal seeb' xch'ool chi k'anjelak malaj chi k'a'uxlak nayeemank aj wi' naq warenaq. Warenaq xch'ool laj Ti' ink'a' na'elk ru.</i>
Wark	Xhiltasinkil li junxaqalil. Xch'ool aatin naxk'e resil naq najalaak li xwanjik chi xjunil li wank xyu'am. <i>Nawark li poyanam, nawark li xul. //Sa' xk'a'uxl laj Mayab' nayeemank naq nawark li qana' po. Nake'wark li kenq' naq na'ewuuk. //Nawark li sururu naq jwal chaab'il naxajok.</i>
Warom	Saajil xul wank xxik', tib' naxtzeka, k'onk'ook b'ayaq li ruch re, nim xsa' li ru ut wank li xb'uq chanchan xxik naq nak'utunk. Wank li poyanam nake'xye naq a'an jun li xul aj k'ehol resil kamk, naq nake'rab'i li xyaab' chi ru li q'ejyink. Wank li warom tzuktzuukeb' rismal.
Wartesink	Xch'ool aatin ch'olch'ook ani naxpatz'. / Naraj naxye naq jun nawartesink ut jun nawartesik. <i>Ink'a' nakaanaw wartesink, jo'ka'an naq ink'a' nawark li k'uula'al.</i>
Wax	Xyajel li ulul ut nak'utunk naq ink'a' chik ch'olch'ook naxye naxb'aanu li yook wxaxil. /Jo'ka'an nayeemank re li ani moko ch'olch'ook ta ru xna'leb'. <i>Wax ru laj Ku', ink'a' nareek'a' li naxye. Li aatin a'in q'axal natawmank ru naq naxk'am xpoyanamil: wax wu, wax aawu, wax ru, wax qu, wax eeru, wax ruheb'.</i>
Wa'ak	Xch'ool aatin naxye xb'aanuhem li poyanam ut li xul naq natzakank re tixtaw li xkawilal. Re truhang li wa'ak, toj aajel ru xcha'alil li wa'leb'aal wank sa' li qajunxaqaalil. Yookeb' chi wa'ak li xb'eenil.

Wa'b'il	Li aatin a'in naxch'olob' xyaalal, naq ak xtzakamank li ka'aq re ru. Ak wa'b'il li wa naq xink'ulun. // Na'oksimank aj wi' li aatin a'in chi rix li awimj. Ak wa'b'il link'al, xb'aan li wakax naq xwil.
Wa'chin.	Aatin nake'roksi li kok'al malaj li saaj poyanam re xk'eeb'al xsahilaleb' li xch'ool li cheekel winq. Li teelom ut li ixqa'al nake'xye wa'chin re li qawa'chin ut a'an nake'xchaq'b'e: sa ch'ool. Nayeemank aj wi' wa'xin . // Aatin naxk'ab'a'i jun li wankilal sa' xyanq laj q'eqchi', sa' xteepal Chamelk. A'an li nachapok k'ula'al sa' li kuub'iha'. Naq nanimank li ch'ina'al naxye: inwa'chin. Sa' jalan chik xteepal aj q'eqchi' nake'xye: inyuwa'chin. // Chi ru li alalb'ej a'an li xwankilal li yuwa'b'ej ut li nab'ej. Nayeemank aj wi' mama', mel, yuwa'chin .
Wa'ich	Jo'ka'an nake'yeemank re li k'ula'al li kok' teelomeb' naq nake'aatinamank. Wa'ich, k'ul aawa. Matyaab'ak a wa'ich. // Wankeb' ixaqilb'ej nake'hulak chi ru xyeeb'al reheb' li xb'eelom sa' q'unilal. Wa'ich, yal junaq a tz'u'uj. // Chaawil li aatin na'ich .
Wa'leb'	Nayeemank re xyiitoqil li kutank, jo' aj wi' xhonal li tzakank. Wa'leb' wanko, xko'o li kutank.
Wa'tesink	Sa' li xxe' li aatin wa'ak natawamank li wa'tesink. A'an jun li oxloq'il k'anjel nab'aanumank sa' xteepal laj q'eqchi'. Nawa'tesimank xmuhel li mayejak sa' li xyo'lenkil. // Li wa'tesink naru xb'aanunkil naq nasulmank junaq li ochoch, naq naloq'mank junaq li ketomq jo' li wakax, naq nasulmank junaq li wajb', naq nasulmanq junaq li q'a; malaj chi rix li mayej tk'ammanq sa' jalan na'ajej. // Li xb'aanunkil li wa'tesink a'an naq nawank xk'atb'al li pom ut nawank li wa'ak ut nak'eemank chi wa'ak li yook chi wa'tesiik.
Wa'uut	Saajil che' nak'iik sa' kehil ch'och'. Saqpusink rix li xche'el ut q'es rix. Kok' ru xxaq, chi chikchook naxk'e li ru, kok' t'orox li ru, ab'an naq natixk saqpusink xq'ol chi rix. Naru xch'utub'ankil li ru, chi rix a'an nachiqmank ut li xq'ol ch'inqil na'isimank sa' xb'een li xwoqx toj reetal na'oso'k. Li xq'ol nach'utlaak naru xha'resinkil, xjuyb'al ut xb'arab'ankil chi rix noq' re tk'atmanq cho'q saqenq sa' li q'oqyink. Nayeemank aj wi' re wa'uuch .
Wa'xin	Aatin nake'roksi li kok'al malaj li saaj poyanam re xk'eeb'al xsahilaleb' li xch'ool li cheekel winq. Li teelom ut li ixqa'al nake'xye wa'xin re li qawa'chin ut a'an nake'xchaq'b'e: sa ch'ool. Nayemank aj wi' wa'chin .
Waakab'	Xq'ol che' nake'xch'utub' li kab' re xyiib'ankil li xna'aj li xya'aleb'. Xkomon rib' rik'in li aatin xulum, ranchin, tz'aak . // Jo'ka'an nayeemank re junaq li poyanam ink'a' naxnaw sa, ink'a' na'atink ut ink'a' naxjal li xb'aatal. // Xuwajel na'ilok li winq waakab' sa' tz'ajj. // Xkomon li aatin a'in: aj sit, aj b'oret, aj sitiq'iib'
Waakitun	Kok' che' jwal xiikil naq na'uchink. Li ru, naru xyatz'b'al ut xk'ahob'resinkil cho'q uk'a'ej.
Waalunk	Reek'asinkil li iq' chi ru li waal. // Sa' waalunk a'an li iq' nak'eemank xmetz'ew, re naq trapusi li xaml malaj re xsab'esinkil ru li ixim, li kenq' ut k'a'atq chik re ru. Li ch'ina' ixqa'al, yook chi waalunk xaml, Laj Towal, yook chi waalunk ru ixim.
Waalunb'il	Ruprupinb'il chi waal. // Naraj xyeeb'al naq li ixim, li kenq' ut k'a'atq chik re ru, ak chiq'b'il ru. ch'ina'us li ixim xb'aan naq waalunbil ru. Wi kok' xsa' waalunb'il li xaml, ink'a' nachupk.
Waamo'	Saajil che' nak'iik sa' tiqwal ch'och'. // Se' Waamo' xk'ab'a' jun k'aleb'aal Chi K'ajb'om.

Wechaamil	Chi xjunil li k'a' re ru yal pak'b'il, wank naq nach'eme'k b'araq xcha'al naq naq'unaak a' ut aran na'oksimank li aatin wechaamil. <i>Wechaamil re li uk'al naq xinchap. Q'un re li emel, wechaamil sa' wuq'b' naq xinchap.</i>
Wechok	Naq nab'aanumank li iximak wank naq yal chi wechb'il nake'xb'aanu. <i>Wech b'ayaq wixim a Pet. // Naq li k'a' re ru najore'k chi xmaril ut nat'ane'k, na'oksimank aj wi' li aatin wechok. Xaawech re li tz'ak toja' tinyiib'. Wechwook re li uk'al xkana, naq xt'ane'k. Ninwechok, xexwechok, xe'wechok, wchx. // Jalan wi' li wech'ok.</i>
Wechwook	Esil chi rix chan ru nakana junaq li k'a' re ru naq ak x'oksimank. <i>Wechwook re linxaab' xkana naq xpeje'</i>
Wech'ok	Naq ani naxtaw xch'a'ajkilal chi ru junaq li komon ut sa' josq'il na'aatinaak nayeemank re wech'ok. <i>Laj eechal kape, k'a'jo' nawech'ok naq taak'e li mul sa' laach'oqom. Li qana' tzolonel ink'a' naxnaw wech'ok. Ink'a' us li we'ch'ok yal chi maak'a' xyaalal. // Jalan wi' li wechok. // Wech' re: Wankli poyanam k'a' ru ink'a' nahulak chi ru moko naxk'ul ta, toj a'an yaal re li k'a' ru naraj, jo'ka'an naq nayeemank wech' re. Wech' re li tiixil wing, ink'a' nahulak chi ru li tiqwal wa.</i>
Wejwej	Jo'ka'an nayeemank re naq nach'e'mank malaj na'ilmank li chaqi tz'uhum. <i>Li taab', li rochoch ch'iich', li perxaab' wejwejeb' naq nake'chaqik.</i>
Wejwook	Xkomon rib' rik'in li aatin lejlook. <i>// Wejwook xxik chi ab'ink, li tz'i'.</i>
Weqok	A'an jun li ch'ool aatin najala b'ayaq naq na'oksimank sa' junraqalaq li aatin jo'keb' a we': <i>Xweq re li rochoch ma' Lu. Xweq re li meet. / Li ch'och', li tz'ak, li b'ujl naru xweqb'al. // Jo'ka'an aj wi' nayeemank, naq sa' josq'il nayeemank re junaq li okeb'aal. Yook chi xweqb'al li okeb'aal qawa' Seliin xb'aan naq taapo'q.</i>
We'	Li aatin we', naxye naq wank chi qu li yook xyeeb'al. <i>We' laak'uula'al, we' li tumin xinto'oni. Nayeemank aj wi' waayi', wi', waahi'.</i>
Weejkan	Nimla tz'ik, tib' naxtzaka, k'onk'ook b'ayaq ut kaw li ruuch re, najt naxik'ank, re sa naril li xtzak. Kaqtzukink li rix ut tzipixtzipix naq toj saaj, ab'an naq nacheeko'k najala xb'onol li xxik' ut chaacha rik'in q'eq nakanaak sa' xaal li rix. Chi junil li kok' xul jo' li ch'o, li imul, li kok' kaxlan ut li k'anti' naxchapeb' cho'q xtzakahemj
Wi	Xk'aj aatin na'oksimank re xyeeb'al naq wank chik nak'ulmank chi rix li nayeemank. <i>Wi tattzoloq, tat-usaq, wi ink'a', yal jo'qaq xaq a wa'ran.</i>
Wi'	Xk'aj aatin na'oksimank re xyeeb'al naq toj tentook xka'sutinkil malaj toj chalk chik re junaq chi rix li k'a' ru nayeemank. <i>Ye wi' chik. Wi nakaab'aanu wi' chik, toj aran taatoj.</i>
Wilix	Kok' tz'ik nake'wank sa' tiq ut luulukil ch'och', jwal nake'ilmank ru chi ru li saq'ehil. Q'eq li ruuch re, q'es ut ka'ch'in. Kaqtzukink li xjolom, saq b'ayaq li rix xja'aj, li xkomon li xjunxaqaalil q'eqlub'ink chi leemtz' li xxik', jut'juuk li xxik'. Nake'puktaak rik'in li naxmolb'e li xtuxil. Naq nach'ok chaq re li hab'alq'e nake'elk chaq chi numtajenaq xk'ihalileb', nake'yaab'ak ut nake'xsuti rib' chi ru li choxa.
Winq	Xwinqilal li poyanam. A'an nayehok li xtz'ejwal, li xyehom xb'aanuhom ut li rilb'al. Li xwinqilal li poyanam nim b'ayaq xteram chi ru li ixq, kawkaw ru xtib'el, kaw aj wi' xyaab' xkux ut li xch'ool. Kaw b'ayaq xmetz'ew, ab'an wank chi us xk'a'uxl ut xna'leb' chi rix li xb'aanuhem jo' wing. <i>// Sa' xyanq</i>

	li xul, telom malaj aj k'ol nayeemank re li xwinqilaleb': <i>teelom yuk, teelom tzi', teelom wakax, teelom tzimitz, teelom yak, teelom hix, teelom k'anti', teelom amoch, teelom kar.</i> Ab'an wankeb' li xul nake'xik'ank, li xwinqilal nake'yeemank re tzo' . <i>Tzo' ak'ach, tzo' kaxlan, tzo' patz.</i> // Sa' xyanq li che'pim moko jwal ab'imb'il ta chan ru tz'aqal nake'yeemank re li xwinqilal, ka'aj wi' ab'imb'il chi us li teelom q'ehen, teelom pens.
Winqat	Aatin naxk'e resil li xwankilal li poyanam naq winq. <i>Winqat, jo'ka'an naq tentook sa' aab'een li sumlaak</i>
Winqeb'	Naq li winq naab'aleb' nayeemank winqeb'. <i>Junes winqeb', li te'raj cho'q aj k'anjel sa' li b'e.</i>
Winqex	Naq najultikamank xwankilal jun ch'uut li winq nayeemank winqex. <i>Winqex laa'ex oyb'enimaq wank junpaataq leeloq'om</i>
Winqin	Naq li yook chi aatinak tixye naq winq, troksi li aatin chi jo'ka'in: <i>Winqin naq xinsume, winqin naq tinpaab' ink'a' naru ninjal li waatin.</i>
Winqo	Naq naab'al li poyanam winqeb' ut a'an nake'yehok re li xwankilaleb' naq teelomeb'. <i>Winqo jo'ka'an, kaw xyaab' qakux.</i>
Wiq'laak	Xk'eeb'al li aalal sa' xb'een aq. Rik'in li xb'een aq nab'anumank li wiq'laak. <i>Naq nintijok, ninwiq'laak.</i>
Wiq'wook	Jo'ka'an nayeemank naq na'ilmank junaq li poyanam malaj xul b'arb'ook li xtzelek ut wank li xb'een raq chi ru li ch'och' malaj b'araq chik. Chi <i>wiq'wook xinwakli rub'el li wiq. Sa' wiq'wook natijok li cheekel winq.</i>
Wixwix re	A'an naq junaq li poyanam, yal ta k'a' naraj, maamin sa raatinankil. <i>Yaj laak'uula'al, jo'ka'an naq wixwix re.</i>
Wixwook re	A'an naraj xyeeb'al naq jwal nahulak chi ru xse'b'al yalaq k'a' ru naril ut narab'i. <i>Junelik wixwook re li t'ujixq chi se'ek. Ink'a' us naq yal wixwoog aawe chi se'ek.</i>
Wojwook	Jo'ka'an nayeemank re li poyanam naq jwal nak'utunk chi us xb'aqel li xb'een raq malaj re xmaqab'. <i>Wojwook xb'een raq laj Chus. Jwal wojwook xb'een raq li mama'.</i> Nayeemank aj wi' koskook.
Wolwol	Nimla che' ut kawil che', sa nak'iik sa' tiqwal ch'och'. // Se' Wolwol xk'ab'a' jun k'aleb'aal Karcha'.
Woqx	Naab'al li k'a'atq re ru na'elk xwoqx, jo' li xab'on, li k'iila paay chi tzekahemj naq nachiqmank. <i>Sa na'elk xwoqx li xab'on. Naq nachiqmank li kenq' natam xwoqx sa' xb'een. Yook xwoqx re li wax aj tzi'.</i>
Woqxenb'il	Chi junil li ha' li ak x'el chaq xwoqx xb'aan li tiqwaak. Li k'a' re ru yiib'انب'il rik'in ha' wank naq naruhanak xwoqxinkil, jo' li kape, li uq'un, li b'an yiib'انب'il rik'in li pim, utwx. <i>Naq woqxinb'il li kenq' ink'a' nach'amo'k Naq woqxinb'il li ha', moko tatyajerq ta naq taawuk'. // Nayeemank aj wi' woqxinb'il.</i>
Woq'os	Na'oksimank li aatin a'in re xyeeb'al naq junaq li poyanam ka'ch'in roq. <i>K'a'jo' naxb'aanu li woq'os aj al a'an.</i>
Wosolk	Naq t'aqresinb'il junaq li k'a'aq re ru tiq. // Yajel: wank naq li poyanam naxwos rib' ut naq naraho'k li xjunxaqalil. <i>K'a'jo' nakat-ojb'ak maare wosolkat</i>
Wotlenk	Xxab'oninkil chi us. Jo'ka'an nayeemank naq nawotlemank sa' xab'on li sek', li uk'al, li t'ikr malaj li k'a'atq chik re ru tz'ajn ru. <i>Wotle sa' xab'on li sek'. Wotle linwex sa' xab'on.</i>
Wotz	Naq jun xhoonalil li hulak, xik malaq xb'aanunkil junaq k'anjel. Taqlank chi wotzok. Naraj xyeeb'al naq kiib' oxib' li poyanam wotz xe'hulak

	malaj xkoheb' a' yaal li b'ar. Wotz xoohulak sa' k'ayiil. Wotz xook'ulunk chi k'anjelak. Na'oksimank aj wi' li aatin a'in naq naqak'e b'ayaq li qatzakahemj chi xyal li qechpoyanamil. Tqawotz li qawa rochb'een li was.
Wotzok	Naq li k'a' re ru naqaje'k sa' qayamaq nayeemank re wotzok. Linna' nakoxk'e chi wotzok naq nasutq'iik chaq sa' k'ayiil
Wotz'ok	Li aatin wotz'ok nayeemank aj wi' re katzkatz, a'an li xmaasahil xtz'uumal li junxaqalil. Wotz'ok rix li aaq, k'a'jo' naq naxjok rib' chi ru li che'.
Wotz'ok kux	Xk'ab'a' jun li xyajel li kuxej, li poyaman jwal nawotz'oko'k sa' li xkux ut reetal na'ok chi ojo'b'ak. Nayeemank aj wi' re wotz'okja'aj, katzkatzja'aj . Naruhank xk'irtasinkil rik'in li xya'al kab' rochb'een li tenb'il aanx ut naru aj wi' xtunlenkil sa' xeeb'.
Woyo'	Kama' rilb'al li mes, nim roq li xye, jutz'juuk li rilob'aal rax-uk' rilb'al li rismal, chiq'eq nab'eeek naq na'ok chi moyk ru li kutank na'ok chi xjapb'al li re : woyo', woyo', chan naq na'eeek'ank. Sa ru'uj che' nawank, nahilank ut nawark ; ink'a' nab'eeek chi ch'och'el. Ruhataq li che' nextzaka, sa' k'iche' nawank. // Chi Woyo' xk'ab'a' jun li k'aleb'aal Karchá. // Raxpim nak'iik yalaq b'ar, li ru q'es rix ut kok' tzuktzuuk, q'axal sa naxlatz rib' chi ru li aq'ej.
Woywook	K'a'aq ru nextzuke rib' chi t'ort'ook. // Li aatin a'in xkomon rib' rik'in li aatin tzintzook. Woywook rismal xjolom li ch'ina ixqa'al, maaji' nat'e'ok.
Wo'	A'an jun li nimla amoch, q'eq ut b'uq'ux li rix, buq'b'uuk sa' li ru, nake'wank chi re nima', sa' saab' ha' jo' aj wi' sa pim. // Wo' nake'xye re li met' aj poyanam nim xtib'el. // Sa' Xya'al Wo' , xk'ab'a' jun li k'aleb'aal Kob'an. // Na'oksimank li aatin a'in re xyeeb'al naq junaq li poyanam ka'ch'in roq. Chanchan li wo', li al a'an. Li aatin wo', xxe' li aatin wo'q'os . // Xk'ab'a' jun li xpohol li chihab' sa' rajlab'aal aj Mayab'.
Woob'ak	Li xul nake'woob'ak a'aneb' li tz'i' ut li xojb'. Xiwxiw rab'inkil naq nawoob'ak li xojb'. Naq naril ru li ula' li tz'i', na'ok chi woob'ak. // Nayeemank aj wi' wohok .
Wulaj	Xkomon xb'iisul li kutank. Toj jun kutank chik ma natawmank. Li aatin wulaj natz'iib'amank aj wi' jo' hulaj . Wulaj a'an li aatin naxjultika li k'a' ru tqaj xyeeb'al chi rix li kutank ut li hoonal. Wulaj tinxik chi k'anjelak Kob'an. // Wulaj chik , jo'ka'an nayeemank naq na'uxk nume'k chi xk'atq junaq li komon, yooko xyeeb'aal re naq wulak wi' chik tqil qib'. Il li jo'wan chik, wanb'i', chinwaxaq .
Wuqub'ix	Xkomon xb'iisul li kutank. Li aatin wuqub'ix na'oksimank re xyeeb'al naq junaq li k'anjel malaj li k'a' re ru toj sa' wuqub' kutank tb'aanumank. Wuqub'ix tinxik chi k'ayink kaxlanwa Chamha'.
Wu'te'ek	Xyaab' li tz'i' chi ra xch'ool. Nake'wu'te'ek li tz'i' ut li xojb' xul. Ra xch'oolil naq nawute'ek li ral li tz'i'.

XX		A'in xjunlaju xka'k'aalil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi', nasiyaak naq naxpereb' rib' li ru'uj aq' sa' li ehej ut chi xk'atq naxjib'ib'i chaq rib' li iq' naq nanume'k, ab'an moko wank ta xyaab' li kuxej, juntaq'eet xtz'iib'ankil jo' sa' li kaxlan aatin, ab'anan li xyaab' ak re aj wi' li aatinob'aal q'eqchi'.
Xajok		Reek'asinkil li xjunxaqalil li poyanam naq sa xch'ool, ab'an a'an narab'i xseeb'il li xyaab' li wajb'. <i>Naxajok li ixq. Naxajok li winq. // Naxajok li iq', a'an naq nachalk naxik li iq' ink'a' jwal ch'olch'ook xb'e. // Naxajok li xaml, a'an naq nanumtaak li xaml sa' junaq li k'atok. // Naxajok laj tzo' ak'ach, a'an naq nawaklesi li rismal ut naxt'ok li roq ut naxchiliq'b'a li xjunxaqali.</i>
Xalti'		A'an xk'ab'a' li xtz'uumal re li poyanam naq xalxook naq nayo'laak. <i>Li k'uula'al xalti' reheb', wankeb' aj b'anonel nake'ruhank chi xxiitinkil.</i>
Xamxul		Xkomoneb' li kok' xul li chak'chookeb', kama'eb' li sank, ab'an nimqeb' chi us, kok' li xxik', nake'purik ab'an sa' ch'och' nake'xb'ek xsok.
Xan		Xpimul k'iche', nimq ru xxaq ut naru roksinkil cho'q xb'een li ochoch. // Xk'ab'a' kok' perpookil tz'ak nake'xyiib' re natusmank sa' li ochoch. K'ila paay ru li xsahob'l ru nake'xk'e, wank ut naq yal ka'aj wi' li xb'onol. Anaqwank numtajenaq xk'ihal li xan nake'xk'ayi, wank jwal ch'inqi us, chaab'il, kaw, lemtz' ruheb', ab'an q'axal tertook xtz'aqeb'.
Xaq-aaqam		Xpaayil li k'ib', ab'an moko cham ta nak'iik jun xaaqar aj wi', jwal kok' li rochel moko natzakamank ta, ab'an li xxaq na'oksimank cho'q re li lanleb'.
Xaqar		B'isleb' nake'roksi laj mayaq'eqchi', li xnimal a'an xteram li winq toj sa' roq chalen toj sa' xjolom. <i>Jun xaqar xteram thulaq xtz'akal li ramleb' uul.</i>
Xaqliik		Jo'ka'an nayeemank re naq na'uxk roksinkil li oqej malaj li a'ej re naq li junxaqalil tkutlaaq. / Xkanab'ankil eek'ank : Jo'ka'an nayeemank re li k'a' re ru malaj li ek'asib'aal naxkanab' ek'aank. // Jo'ka'an naxk'ul li xche'el rab'aj li poyanam malaj li xul naq nachalk xmetz'ew. // Jo'ka'an nayeemank re junaq li kab'l ak xtz'aqlok xyiib'ankil, yal ka'ch'in aj chik naraj. <i>Jo'k'ihal chik ma naxaqliik laawochoch.</i>
Xa'an		Li poyanam ixq, jo' aj wi' li xul naq xikenaq xkutank nayeemank naq xe'xa'ano'k. <i>Xa'an aj chik li qana' Mar. Naab'al xmolb' li xa'an kaxlan.</i>
Xa'aw		Xk'ab'a' li tz'ajn narisi chaq sa' re li poyanam malaj li xul yal sa' xk'ab'a' naq yook xmaasa'il.
Xa'wak		Naq yook li qamaasa'il nakooxa'wak. // Li k'a' re ru ink'a' naxk'ul li qasa', narisi chaq sa' qe, a'an li nayeemank re xa'wak. // <i>Ninxa'wak naq nanumtaak li wa'ak ninb'aanu.</i>
Xaal		Xk'ab'a' li na'ajej wank sa' xyanq li tzuul malaj li b'ool. Nayeemank aj wi' re loob' .
Xaalanjeel		Nimla tz'ik xkomon li k'uch, xalxook li xye, yal jo'q'ehaq nasutink sa' yamyook xb'aan naq sa' k'iche' li xna'aj.
Xaalaw		A'an jun li tz'ik, ch'ina'us xyaab' naq nayaab'ak. Li xtzo'il naq yook chi purik nayaab'ak re xq'unb'esinkil li tux ut re xk'eeb'al resil jo' najtil nahulak li xsutam nawank wi'. Chi ru ch'och' namolb'ek li tux, naxk'e oxib' malaj kahib' li xmolb', naxmuq sa' li pim malaj rub'el ch'och'. Ki'il q'een li xtzakahemj.
Xb'alb'a		Xk'ab'a' li moko na'ilmank ta, b'alb'ook junelik. Jo'ka'an naq

	nak'a'uxlamank naq aran wankeb' li maa'us ut li anum. // Naxye li Poopol Hu, naq a'an xna'ajeb' laj Keme'. Aran ke'xyal chaq ru Qawa' Jun Junaj Pu, Wuqub' Junaj Pu. Aran ke'elab'k chaq Qawa' Junaj Pu ut Qawa' Xb'alam Q'e. Nayemank aj wi' re Xib'alb'a .
Xb'aqel a'	Chi junil li b'aaq k'ub'k'uuk wi' li a'ej. Xb'aqel ruuch a', xb'aqel xb'een aq, xb'aqel tzelek ut oq.
Xb'aqel b'e	Xk'ab'a' najter b'e ink'a' chik jwal na'uxk nume'k chi sa', ab'an toj nak'utunk b'ar na'uxk chaq li nume'k.
Xb'aqel e	Chi junil li b'aaq wank sa' re li poyanam ut li xul, jo' li uuch e ut li xkaalam e. <i>Naru xyeeb'al: Ra xb'aqel we. Ra ruuch we. Ra inxul e.</i>
Xb'aqel huruch'	Chi junil li kok' b'aaq naxk'ooti rib' ut naxchapi rib' chi kawil ich'm, hopook xsa' ut aran nanume' xq'emal xyi ixk. Natiklaak chaq toj sa' xtoon jolom toj sa' xch'up it naraqe'k. Oxlaju xka'k'aal chi kok' b'aaq k'ub'k'uuk wi', sa' xk'ab'a' a'an naruhank nak'utzlaak malaj nak'unq'iik li poyanam.
Xb'aqel ilob'aal	Chi junil li b'aaq k'ub'k'uuk wi' li rilob'aal li poyanam ut eb' li xul. Kiib' xb'aqel li ko, kiib' xkaalam e, kiib' xb'aqel u'uj, kiib' xb'aqel xyo'lajeb' xya'al u, kiib' xq'unb'aqil u'uj, utwx
Xb'aqel jolom	Chi junil li b'aaq k'ub'k'uuk wi' li jolom, jun raqal li wankeb' chi rix ut jun raqal li wank chi ru. Waqxaqib' xb'aqel li rix ut kaalaju xb'aqel chi ru. Naq naxk'uli rib' xb'aqel li jolom, chi sa' nakana li ulul, li nasiyasink li k'a'uxl.
Xb'aqel kamenaq	Jun ch'ina xul, chanchan chaqi kok' che', saqchujink rix, chak'chook li roq, xkomoneb' li raxq'eheh. Nayeemank aj wi' re sib'yan .
Xb'aqel kun	A'an li b'aaq wank rub'el xsa' li poyanam, ak a'an wank sa' xb'een li xchu'leb'aal. Nayeemank aj wi' re xb'aqel rub'el sa'.
Xb'aqel kux	A'an li nakuutunk re li jolom, xtiklajik li huruch'. Nayeemank aj wi' xb'aqel ja'aj .
Xb'aqel oq	A'an chi junil li k'ila b'aaq k'ub'k'uuk wi' li roq li poyanam ut li xul. Aran nata'limank li xmap oq, xb'aqel rix oq, xb'aqel rit oq, xb'aqel ru'uj oq.
Xb'aqel peekem	A'an li perpookil b'aaq wank chi xpeekem li poyanam malaj li nimqi xul.
Xb'aqel poolok'il	Chi junil li b'aaq k'ub'k'uuk wi' li poolok', aran wank li ch'ixb'il b'aaq, xb'aqel re maqab' malaj re ch'ool ut li huruch' b'aaq.
Xb'aqel re maqab'	A'an perpookil b'aaq wank chi re xmaqab' li poyanam ut li xul. Nayeemank aj wi' re xb'aqel re ch'ool . Chi ru li b'aaq a'in naxchap rib' waqlaju li ch'ixb'il b'aaq.
Xb'aqel rit oq	A'an li b'aaq ch'ina wojwook chi rit li oq, jwal tz'ejk ru.
Xb'aqel rit telb'	A'an xk'ab'a' li b'aaq yenyook nakana naq namochmank li xtoqlal telb'. Nayeemank aj wi' re ch'uukum .
Xb'aqel rix jolom	Jun li b'aaq ch'ina pokpook rix ut ch'ina job'jook xsa', aran xokxook li xq'eqal li ulul li nak'anjelak re li k'a'uxlak. Jo'ka'an naq jwal xiwxixw xtenb'al li b'aaq a'an xb'aan naq naru nakam sa' xxaqam li poyanam.
Xb'aqel rix oq	A'an li b'aaq nakuutunk re li rix oq.
Xb'aqel ru'uj oq	Chi junil li kok' b'aaq naxtiqi wi' rib' li ru'uj oq. Jun wank sa' xtoon, jun sa' xyi ut jun sa' ru'uj b'ar wi' nasiya li ix'iij.
Xb'aqel ru'uj uq'b'	Chi junil li kok' b'aaq naxtiqi wi' rib' li ru'uj uq'b'. Jun wank sa' xtoon, jun sa' xyi ut jun sa' ru'uj b'ar wi' nasiyaak li ix'iij.
Xb'aqel ruuch a'	A'an li b'aaq jwal nim roq, chi sa' chi junil xjunxaqalil li poyanam. Chapchook rik'in li xkonxi'a' ut rik'in li tzelek.
xb'aqel telb'	Chi junil li k'ila b'aaq k'ub'k'uuk wi' li xch'e'leb'aal xk'anjeleb'aal li poyanam. A'in li xcha'alil: xb'een telb', xtoon telb', xtoqlal telb', uq'b'.

Xb'aqel tzelek	A'an li kiib' chi b'aaq naxk'ul rib' rik'in xb'aqel li ruuch a' ut li xmap oq. Jun saaj xsa' ut jun nim xsa'.
Xb'aqel uq'b'	A'an chi junil li k'ila b'aaq k'ub'k'u wi' li ruq'b' li poyanam ut li xul. Aran nata'limank li xmap uq'b', xb'aqel rix uq'b', xb'aqel ru'uj uq'b'.
Xb'aqel u'uj	Kiib' chi kok' b'aaq nak nakuutunk re li u'uj naxkomoni rib' rik'in xb'aqel li ilob'aal.
Xb'aqel xb'een aq	Jun t'ort'ookil b'aaq wank sa' xyanq rib' rik'in li xb'aqel ruuch a' ut li xb'aqel tzelek. Sa' xk'ab'a' a'an naruhank xmoqb'al li a'ej. Nayeemank aj wi' re xb'aqel xb'een oq. Xtawaak xb'een waq chi wiq'am.
Xb'aqel xb'een telb'	A'an li nachapok re li telb' rik'in ximal li junxaqalil. Kiib' xb'aqelil, jun xxiyab' telb' ut jun li b'aqsotz'.
Xb'aqel xko it	Xkomon li xb'aqel li xkonxi a', perpo ru ut pim xtz'ejwalil, jo'ka'an naq pechpook naq nak'utunk sa' li xjunxaqalil li poyanam ut li xul.
Xb'aqel xtoqlal telb'	A'an kiib' chi b'aaq chapchookeb' chaq rik'in li xb'aqel xtoon telb' ut li xkux uq'b'. Jun saaj xsa' ut jun nim xsa'. Sa' xk'ulb'al rik'in li xtoon telb', wank li rit telb' malaj ch'uukum.
Xb'aqel xxala it	A'an li xb'aqel huruch' nak'ojlaak sa' xb'een li xkonxi'a'. Naq xko xchihab' li poyanam jwal naraho'k ut natiwk, xb'aan naq natawaak chi iigank.
Xb'aqel xya'al u	Kiib' chi kok' b'aaq wankeb' sa' xk'atq li xnaq' u, b'ar wi' nasiyaak chaq li xya'al u malaj xk'ot u.
Xb'arab'ankil	Xyiib'ankil chi b'arb'ook.
Xb'asadal	A'an li xcha'alil li k'a' re ru ak b'asb'il chik. Nayeemank aj wi' b'asal . Sa' li kaq tnume'q xb'asadal li re li wuuq, chan qana' Tiin.
Xb'aal	Xk'ab'a' xk'atq li k'a'aq re ru li wank junpak'al li na'ilmank. / Sa' xb'aal che' xinkole', wi ta ink'a', sa' injolom raj xnaq li pek, xe'xkut chaq li eetaj al.
Xb'aal b'e	Naru aj wi' xyeeb'al xk'atq b'e.
Xb'aal kab'l	Xk'ab'a' xk'atq li kab'l li nawank sa' mu, naq yook chi kutuk li saq'e junpak'al.
Xb'aal pim	Xk'ab'a' xk'atq li pim li nawank sa' mu, naq yook chi kutuk li saq'e junpak'al.
Xb'aal tzuul	Xk'ab'a' xk'atq li tzuul li nawank sa' mu, naq yook chi kutuk li saq'e. Junpak'al. Jalan wi' li hetb' .
Xb'ech'o	Xk'ab'a' jun li che' na'oksimank sa' xb'alxukil li kab'l sa' li kab'lak. Nayemank aj wi' re b'aqsotz' .
Xb'ech'och'	Xk'ab'a' li naxk'ul wi' rib' li xch'och'eb' li poyanam naq ak ramb'il malaj ak loq'b'il chik. Naru aj wi' xyeeb'al re li naxk'ul wi' rib' xch'och' li tenemit junjung. Nayeemank aj wi' re nub'aal, nub'ajl, kaam.
Xb'ehel b'uutz'	Nayeemank aj wi' re releb'aal sib' .
Xb'ehelil	Xsik'b'al xyaalal malaj xtiikal xtuqub'ankil ru junaq ch'a'ajkilal. Qasik'aaq xb'ehelil li qach'a'ajkilal re ttuqlaaq ru.
Xb'ehil	Na'oksimank li aatin a'in naq na'ajmank xnawb'al, b'ar wank re li b'e malaj li xjayal li yook chi patz'mank. B'ar wank xb'ehil laawochoch. Qasik'aaq xb'ehil chan ru tqawaklesi li qak'aleb'aal. Nayeemank aj wi' xb'ehul, xb'ehel.
Xb'ehil li k'iche'	Xk'ab'a' li b'e, naruhank wi' hulak sa' li k'iche'.
Xb'e ismal	Xk'ab'a' li nakana chi yamyook, naq naxjach ru sa' kiib' li rismaal li qana'chin sa' li t'e'ok. Tiik xb'e xjolom li xqa'al a'an nak'utunk naq tiik xch'ool. Nayeemank aj wi' re xb'e jolom, xb'e u.
Xb'e jolom	Xk'ab'a' li nakanaak chi yamyook naq naxjach ru sa' kiib' li rismaal li qana'chin sa' li t'e'ok. Tiik xb'e xjolom li xqa'al a'an, nak'utunk naq tiik

	xch'ool. Nayeemank aj wi' re xb'e ismal, xb'e u
Xb'e k'al	Ch'ina b'e moko yalaq ani ta nanume'k aran, yal re xik sa' k'al malaj xb'eheb' laj yo.
Xb'eleb'aal musiq'	Xcha'alil li poyanam malaj li xul, b'ar wi' nanume'k li iq' chalen nahulak toj sa' li pospo'oy.
Xb'eleb'aal wa	Xcha'alil li poyanam malaj li xul, b'ar wi' naume'k li xwa toj reetal naxtz'eq.
Xb'eenil	A'an nayeemank re li nak'amok b'e sa' junaq li molam malaj sa' li paab'ank. Qawa' xb'eenil, qana' xb'eenil, toja'aq re xexk'ulunk chi wula'aninkil.
Xchakach it	Chi junil li pok'pookil b'aq k'ochk'ook wi' li huruch' b'aq ut ch'ikch'ook wi' xkab'ichal xb'aqel li a'. Aran nata'limank li xb'aqel rub'el sa' ut xb'aqel xko it. Nayeemank aj wi' re xkonxi a' .
Xchaq'al	Xchaq'al chanko re li k'a' ru jwal ch'ina'us chi qu. <i>Xchaq'al ru li ixqa'al, b'it'b'it' na'ilok. Xchaq'al ru laawuuq, tertook tana xaak'e. //Jo'ka'an nayeemank re li ru che' naruhanak xtzakankil. _Ma wank xchaq'al li o. _Maqjun xchaq'al, toj rax chi junil.</i>
Xche'el ab'aj	A'an tz'aqal xk'ab'a' li xchu'leb'aal li winq ut laj k'ol. Nayeemank aj wi' re tz'ik .
Xchoxahil e	A'an li job'jook sa' li re li poyanam, b'ar wi' naxk'uula rib' li ru'uj raq'.
Xchu' ke	Xk'ab'a' li ha' natz'uquxink chi ru li pim naq nasaqew. Nayeemank aj wi' re k'ajob'l, k'ajob' .
Xchu' xul'e	A'an xk'ab'a' jun li siipilal nanimank chi xk'atq li ruuch e, sa' xk'ab'a' naq xnumta xmay li xul'e.
Xchuub' maa'us	Xk'ab'a' jun li woqx nach'utla sa' xyanq ru li kape naq toj wank sa' xtoonai ut sa' ru'uj li k'ante' naq ak xrage' chi k'ajb'ak.
Xch'iich'iyak	Raxpim nak'iik sa' q'unil ru ch'och'. Kaq roq, kaqpetz'ink li ru.
Xeb'ok	Xch'ikb'al li ixi'ij sa' li tz'uumalej. Li xeb'ok na'uxmank rik'in li ixi'ij. <i>K'a'jo' xrahil nakatxeb'ok a Ku'. // Jalan wi' li q'oyok.</i>
Xep rix	Wankatqeb' li xul ut li t'ikr xepex xepex rilb'al, a'an li nayeemank re xep rix. <i>Xep rix linkaxlan. Xep rix lintz'i</i> .
Xeq'ok	Rahob'tesink rik'in k'a'aq re ru jut' ru'uj. Wank li k'a' re ru naruhanak roksinkil cho'q re xe'q'ok, jo' junaq li che', li ch'iich', utwx; ab'anan b'ar jwal na'ilmanak chan ru li xeq'ok a'an rik'in li wakax. Li wakax naxeq'ok. Chi xjunil li xul wankeb' xxukub' nake'xeq'ok.
Xerok	Xputz'inkil li k'a'aq re ru. A'an xkomon li aatin yok'ok ab'anan k'a'aj wi' nayeemank naq na'uxmank xjachb'al junaq li kum, li q'ooq' malaj k'a' chik re ru, qayehaq: xer li k'um chi kok' jachal ut taachiq. // Xb'aanuhem Qawa' Kaaq, naq naxpik'a rib' li xmetz'ew, sa' xb'een junaq k'a' re ru.
Xeeb'	Aatin chaljenaq sa' li kaxlanchi' "sebo", ut naxk'ab'a'in li natz'ilonk sa' xtib'el li wankax naq nachaq'ak. Najuymanak cho'q kanteel. // Naq junaq li poyanam jwal aj q'em chi k'anjelak, naqaye re naq jwal xeeb'. <i>Jwal xeeb' rix laj Kalich, ink'a' naraj k'anjelak.</i>
Xeel	Rela' maatan tzakahemq. Naq na'uxmank hulak sa' junaq awk, sumlaak malaj nimq'e, na'uxk chaq li tzakank, ab'an moko nachoymank ta chi junil, naraamank chaq cho'q reheb' li wankeb' sa' ochoch. <i>Yalongex b'ayaq inxeel. // Nayeemank aj wi' re xmar wa. // Xk'ab'a' li naxtikib' xtzakankil junaq li xul. Xxeel ch'o; xxeel kuk; xxeel ch'ejej; xxeel yak. // Na'oksimank aj wi' li aatin xeel, naq nayeemank: Xxeel ch'iich': junaq yok'olk.</i>

Xeelank	Naq ka'aj wi' natikib'amank li k'a'aq re ru. Jo' li k'anjel aj wi'. Xeelank a'an li xch'ool aatin naru reechaninkil re xyeeb'al ani nab'aanunk re li na'leb'. <i>Xinxela li wa, ink'a' chik nawaj. Yal xaaxeela xb'aanunkil li meex, jalan chik laak'anjel xaataw. Moko us ta li xeelank, tentook tqachoy li k'a' ru tqayoob' xb'aanunkil.</i>
Xhik'e'k	Jo'ka'an nayeemank naq naxyoob' kutano'k. <i>Ch'ina'us naq xhik'e'k chaq li kutank. Ninxik aj re ha', naq ak xhik'e'k li kutank.</i> Nayeemank aj wi' x'ik'e'k .
Xhire'k	Jo'ka'an nayeemank naq li k'a'aq re ru t'ort'ook ru nahire'k chi ru ch'och' malaj chi ru tz'ak. <i>Xhire'k li wixim sa' ch'och'.</i> <i>Xhire'k ru linkape.</i>
Xhuhul b'eleb'aal ch'iich'	Jo'ka'an nayeemank re li hu naxk'e li Rochochil Xtuminal Xsachomq li Awab'ejib'aal chi rix li b'eeleb'aal ch'iich'. Aran naxye: chan ru li b'eeleb'aal ch'iich', b'ar kiloq'mank, ani li kik'ayink, jo'q'e kik'ulunk sa' xteepal li ch'och' ut li rajlil li reek'asib'aal ut naq tz'iib'amb'il chi ru li chaq'rab'.
Xhuhul chihab'	Jo'ka'an nayeemank re li hu naxk'e li poopol, b'ar wi' wank reetalil li xyo'lajeb' li poyanam, jo' naq tz'iib'amb'il sa' li poopol.
Xhuhul ch'e'ok ch'iich'	Jo'ka'an nayeemank re li hu naxk'e li Rochochil aj Tz'ilol rix B'eleb'aal ch'iich' cho'q re li naxnaw xb'eresinkil li b'eeleb'aal ch'iich'.
Xhuhul ch'och'	Jo'ka'an nayeemank re li hu b'ar wi' tz'iib'amb'il chi ch'olch'ook ru ani aj e li ch'och', b'ar kiloq'mank, jo'q'e kiloq'mank, ani kik'ayink re, li xb'iisul sa' ajl ut chi jalam'uuchinb'il, li xnuv'ajilil ut li rajlil naq tz'iib'amb'il chaq chi ru li chaq'rab' ut laj na'onel chaq'rab' kiyiib'ank re li hu.
Xhuhul kamik	Jo'ka'an nayeemank re li hu naxk'e li poopol, b'ar wi' wank reetalil li xkamik li poyanam, jo' naq tz'iib'amb'il sa' li poopol.
Xhuhul sumlajik	Jo'ka'an nayeemank re li hu naxk'e li poopol b'ar wi' wank reetalil li xsumlajik li poyanam, jo' naq tz'iib'amb'il sa' li poopol.
Xhuhul yo'lajeb'	Jo'ka'an nayeemank re li hu naxk'e li poopol reetalil naq kiyo'laak junaq li k'ula'al sa' li xteepalil. Aran naxye: anihab' li xna' xyuwa', li honal ut li xkutankil naq kiyo'laak, li raalal, ut li xxokok re naq kiral li kutank.
Xib'enk	Li aatin xib'enk xkomon rib' rik'in li xeb'esink. <i>Laj Manu', k'a'jo' naxib'enk naq yook xjosq'il.</i>
Xib'alb'a	Xk'ab'a' li moko na'ilamank ta, li wank junelik chi b'alb'ook. Jo'ka'an naq nak'a'uxlamank naq aran wankeb' li maa'us ut li anum. // Naxye li Poopol Hu, naq a'an xna'ajeb' laj Keme'. Aran ke'xyal chaq ru Qawa' Jun Junaj Pu, Wuqub' Junaj Pu. Aran ke'elab'k chaq Qawa' Junaj Pu ut Qawa' Xb'alam Q'e. Nayeemank aj wi' re Xb'alb'a .
Xik	Nume'k sa' jalan chik na'ajej. // Xch'ool aatin naxch'olob' resil li taaqenk malaj li b'eeek sa' junaq na'ajej. <i>Xik we chaawix.</i> // Xcha'alil li poyanam ut li xul wank chi xka'palil li xjolom. Wank kok' saaj ut wank nimq. <i>Li imul q'axal nimq li xxik. Li sotz' kok' xxik.</i> Li xk'anjel li xik, a'an xk'ulb'al li yaab' ut nasak'ok sa' xchamal li xik, toj reetal nahulak sa' li ulul, sa' xk'ab'a' rich'mul li eek'ob'aal.
Xikej	Xk'ab'a' chi junil li xik, moko uuchin ta ani aj e.
Xik'ay	Saajil che' nak'iik sa' luulukil ch'och'. Tiik rix naq nak'iik ab'an jwal tuxb' rix. Us cho'q xuxuul malaq xna'aj hal sa' li kab'lak. Latzlatz xq'ol, saqpusink rix li xche'el ut haha' ru xxaq. Nayeemank aj wi' re q'olche' .
Xipxook	Naq li u'ujej wank chi ruch'och' ut li it chi tzuul. <i>Xipxook laj kalajenaq xtoon b'e.</i> // Xkomon rib' rik'in li k'ipk'ook .
Xiwapel	Chi junil li nanumtaak rilb'al malaj rab'inkil. Xiwapel ximal li k'anti' xwil ru.

	Xiwapel rab'inkil xsa' re. Wank li k'a' ruhatq xiwxix rilb'al naqaye aj wi' re xiwapel. <i>Xiwapel rilb'al li nimha' naq nab'ut'irk. Xiwapel li xtiwom li k'anti'. Nayeemank aj wi' xuwajel.</i>
Xiwak	Xk'ulb'al malaj reek'ankil li xiw. Naq maak'a' sa' aach'ool taak'ul, taawil, taawab'i junaq k'a'aq re ru. Li ch'ool aatin xiwak, na'oksimank re xk'eeb'al resil naq nak'ulmank li xib'eeke; qayehaq; ink'a' us li xiwak naq yooqat chi numxik naru aran nakana laamuhel. <i>Xinxiwak xb'aan li wakax, naq xk'e chaq raanil sa' injayal.</i>
Xiikil	A'an li aatin naxk'e resil xnaab'alil li k'a'atq re ru wank. <i>Xiikil ru li chiin. Xiikil li sank sa' b'e. Xiikil laj k'ay wank sa' k'ayil. // Xkomon rib' rik'in li k'a'jo' ut numtajenaq.</i>
Xiik'	Li na'ajej moko sa ta b'eeke chi ru nayeemank re xiik'. <i>Xiik' ru li b'e, xb'aan naq k'a'jo' li hab' xk'e. Xt'ane' sa' xiik' li b'eleb'aal ch'iich'.</i>
Xiilik'	Aatin naxk'ab'a'i jun paay li anum, jo' nake'xseeraqi li cheekel winq, nake'xk'utb'esi rib'eb' chi ru li ink'a' ch'olch'ook xna'leb', jo'keb' laj raach'ool, aj yumb'eet, aj ko'b'eet. Li rilb'aleb' chanchakeb' kok'al malaj kok' t'uj'ixq, yal nake'silnak re chi se'ek ut tziltzookeb' li rismal, chankeb' li nake'seraq'ink re. Nak'a'uxlamank naq li na'leb' a'in yal jun ch'olob'ank nake'xb'aanu li qana' qayuwa', re ink'a' eetaqo. // Wankeb' poyanam, naq jwal raheb' li xch'ool, numtajenaqeb' li xk'a'uxl ut ink'a' ch'olch'ook li xloq'al li wank chi ruheb', nake'po'k li xjolom ut aran nake'ril li xiilik', ab'an yal sa' rulul nak'utunk li eetalil moko wank ta chi kutankil.
Xiitib'il	Jo'ka'an nayeemank re li tz'apb'il malaj b'obj'b'il junaq li k'ob'ol, t'ayal, pejel, q'ichil. <i>Xiitib'il xwex linmel</i>
Xiitink	Xch'ool aatin naxk'e resil xtz'apb'al ru li k'a' re ru pejel malaj k'ob'ol ru. <i>Yook chi xiitink po'ot qana' Mar. Qawa' Pere', xiitink uk'al ch'iich' naxb'aanu.</i>
Xjolom kamenaq	Ch'ina xul t'ort'ook li xtib'el, chak'chook ut q'eq li roq ut li rix, kama' li x'am rilb'al, sa' pim nawank, sa' laatz' naxtuub' li xmolb', naab'al li ral nawank.
Xjunes	Junaatalil. Maak'a' rochb'een, maak'a' xsum. // Xjunes, naraj xyeeb'al naq maak'a' rochb'een. <i>Xjunes xko'o, lynch'ina'al chi tzolok. Xjunes nakemok qana' Til.</i>
Xka'yab'aal	Naril rib' rik'in junaq k'a'aq chik ru. Naqoksi li aatin xka'yab'aal, re xk'eeb'al resil naq li k'a' ru yooko xyeeb'al wank sa' xjayal li yooko rilb'al malaj xyeeb'al. <i>Sa' xka'yab'aal li k'ayil, wank li tzoleb'aal. // Xkomon rib' rik'in xjayal. Sa' xka'yab'aal laj k'ay xaab', wank laj b'anonel.</i>
Xkaalam e	Xkab'ichal li b'aaq tustuuk wi' li uuch e. Li wank rub'el e, na'eeke'an, li wank xb'een e ink'a' na'eeke'an.
Xkenq' u	A'an li ch'ina tz'uatq'uuk sa' xyi li xnaq' u, aran wank li xk'ob'lal ut aran na'ok li saqenk ut nanume'k sa' xchamal li xnaq' u toj reetal nahulak sa' li ulul, sa' xk'ab'a' rich'mul li eek'ob'aal.
Xkenq'iyuk	Raxk'aham nak'iik rub'el k'iche', na'uuchink, ab'an moko natiwe'k ta.
Xko'it	Xcha'alil xjunxaqalil li poyanam ut li xul. Perpook ru li xb'aqel ut pim xtz'ejwalil, jo'ka'an naq pechpook ut tuchtuuk naq nak'utunk.
Xkonxi'a'	Chi junil li pok'pookil b'aaq, k'ochk'ook wi' li huruch' b'aaq ut ch'ikch'ook wi' xkab'ichal xb'aqel li a'. Aran nata'limank li xb'aqel rub'el sa' ut xb'aqel xko'it. Nayeemank aj wi' re xchakach it.
Xkop che'	Naab'al li che' wankeb' xkop. Sa' tiqwal ch'och' k'a'jo' xkomon li che' a'in.

Xkop wa	A'an ru li wa jayjay naq naxkopob' rib'. Naq chaab'il xkorb'al li q'em, ch'ina'us li xkop li wa na'elk naq nachaq'ak.
Xkoob'il	Xcha'alil li ab' ut li taab', b'ar wi' naxyut rib' li xtz'ulb'al li ab' malaj li taab', aran nanumsimank li xk'ahamal re naq nat'uyub'amank.
Xk'ab'el	Jo'ka'an nayeemank re xya'al li kenq'. / <i>Jwal sa xk'ab'el li kenq'. Sas xk'ab'el li lol kenq'.</i>
Xk'atom saq'e	Wank li pim, li awimq malaj xtib'el li poyanam nak'at naq numtajenaq li saq'e naxk'e. <i>Xk'atom saq'e lintz'uumal, yook chi kope'k. Xk'atom saq'e li waj, jo'ka'an naq yook chi kamk.</i>
Xk'aat	Xk'ab'a' jun paay li okox na'elk chi rix q'umet aj che' wankeb' rub'el li k'iche'. Saqsaq li xb'onol ut sununk li xb'ook. Q'unq'un li rix ut chikchook naq naxk'e rib'. Jwal sa xtiwb'al li okox a'in, naruhan sa' juyb'il, chi lanchahinb'il malaj yal k'eeb'il sa' xyanq tzakahemq re tchaq'aaq. Nayeemank aj wi' re k'aat .
Xk'ot b'oj	A'an xk'ab'a' li nak'ehok re chi b'atz'unk, li xya'al utz'ajl re naq tk'aho'q ut ink'a' tch'amo'q malaj tchuho'q. Nayeemank aj wi' re xsok b'oj . Naab'al paay ru li na'ok cho'q xsok li b'oj, wank ke'b'il ixim, wank naq kaxlanwa. Tentook naq tz'aptz'ooq re chi us li xsok b'oj, wi ink'a' nake'xk'ota li kok' utz' ut li raxya chi rix a'an nanujak chi motzo'. // A'an nayeemank re li natam chi rit li sek' naq nakub'e ru li b'oj.
Xk'ot chahim	Xk'ab'a' jun paay li kok' motzo' nake'xmululi rib'eb' naq nake'b'ehek, yal nake'rriqa rib'eb', wank naq nake'k'utunk sa' b'e malaj rub'el pim. Eb' li cheekel winq, nake'xye naq eb' a kok' motzo' a'an, li chahim nake'tz'eqok chaq re, re raj xb'ihomaleb' li poyanam sa' ruuchich'och', ab'an li maa'us nanuq'uk re sa' iq', a'an chik nak'otank re ut motzo' chik naq na'elk chi rit. // Nak'a'uxlamank naq li nak'utunk chi ru choxa, sa' li q'oqyink, li nake'jutzluk chi t'ane'k, kama' li kok' ru xaml, ab'an sa' junpaat nake't'ane'k, naruhank xyeeb'al cho'q xk'ab'a', xk'ot chahim.
Xk'ot ik	A'an xk'ab'a' li rela' xtib'el wa, natiwmank sa' junaq nimq'e, ab'an tentook naq ketomq li xtiwmank. <i>Xatyalok ta b'ayaq xk'ot ik, ewer xin'awk.</i>
Xk'ot kape	A'an xk'ab'a' li xsasal ru li kape nakana chi rit li sek' malaj li uk'al.
Xk'ot oq	A'an xk'ab'a' li xtz'ejwal wank chi rix li tzelek. Wank nayehok re xtz'ejwal xtaq'ahil se' a'. Nayemank aj wi' xsu oq .
Xk'ot sam	Sam nachaqik sa' li u'uj ut na'elk naq napimmank li u'uj.
Xk'ot u	A'an li na'elk xk'at li xnaq' u, xtz'ajnil xsa' li uhej natiikisiik chaq xb'aan li junxaqalil. Nayeemank aj wi' xk'ot xnaq' u . // Naq yook li ra u malaj li b'e', numtajenaq xk'ot li u na'elk, ch'a'aj naxb'aanu ut ra. Naq wank li poyanam sa' li pim ut yook xyajuninkil li b'e', numtajeinak li kok' saqxul nake'raj xtzakankil li xk'ot u.
Xk'ot xik	Xyolyolil sa' li xikej natz'ilonk chi sa', re tixram li tz'ajn malaj li kok' mitz' aj xul, ab'an naq nanume'k xkutankil na'elk chaq timiltimil, wank ut naq nachaqik chi sa', ch'a'aj chik naxb'aanu, wank naq naxtz'ap li ab'ib'aal.
Xk'uy	A'an xk'ab'a' li kok' t'ort'o'k na'elk chaq chi xpeekem malaj sa' xja'aj li ak'ach naq x'ok chi t'uj'ixqo'k malaj ch'ajomo'k. Il li aatin k'uy .
Xlem saq'e	Mechpim nak'iik rub'el nimqi che'. Nimq ru xxaq ut sirso'k na'ilok. Chilchook li ratz'um ut kok' patz'po'k, wank kaqjorink ut wank saqpetz'ink na'ilok li ratz'um. Se' saq'ehil na'atz'umak. Xkomon rib' rik'in li paa'ulul .
Xlet'elal	Xraqax xraqaxil li k'a'aaq re ru. // Wank li k'a' re ru wank xlet' ut saab'esiik naraj, re naq maak'a' tt'ilq aran. <i>K'e xab'on sa' xlet'elal li kareet, xik' naxye naq yooko chi yat'ok.</i>

Xmap oq	A'an xk'ab'a' li b'uq'b'uukil b'aaq naxk'ul wi' rib' li tzelek rik'in li oq. Nayeemank aj wi' re xb'aqel xkux oq . <i>Xinten xmap woq chi ru li tem.</i>
Xmap uq'b'	A'an xk'ab'a' li b'uq'b'uukil b'aaq naxk'ul wi' rib' li xtoqlal telb' rik'in li uq'b'. Nayeemank aj wi' re xb'aqel xkux uq'b' . <i>Xchap mochkej xmap wuq'b'</i> .
Xmaril	Chi junil li wank sa' xraqik malaj sa' xchoyb'al. <i>Toj sa' xmaril xintz'aqon tzakahemq. Toj sa' xmaril li tenamit wank wochoch. // Xmaril k'aham: b'ar naraqe'k roq li k'aham. // Xmaril wa: Jo'ka'an nayeemank re li wa natikib'amank ut moko nachoymank ta. // Natawmank aj wi' ru jo' kama' li aatin xeel.</i>
Xma'alka'an	Qana'chin kamenaq xb'eelom, yal wank aj chik xjunes. Nayeemank aj wi' ixmalka'an .
Xmaatza' u	Kok' ismal tzoltzook ka'pak'alil li xtz'uumal rix u. Nak'anjelak re ink'a' t-ok mul malaj xul sa' li xnaq' u.
Xnaq' u	Xk'ab'a' li kok' t'ort'o'k wank sa' rilob'aal li poyanam ut li xul. Aran na'ok reetalil chi junil li na'ilmank ut naxnumsi sa' li ulul ut a'an chik a'in nayehek re k'a' ru li yook chi ilmank. Nayeemank aj wi' re xsa' u
Xnaq' xpuub' B'alamq'e	A'an xk'ab'a' jun paay li tok' nawank sa' li kaqi seb' malaj q'ani seb', kok' t'ort'ook ut q'eq, moko jwal kaw ta. Najter q'e kutank, Qawa' B'alamq'e, wank li xpuub' che' ut seb' naxyib' cho'q xnaq'. Naq naxkuteb' li kok' xul, natz'eqe' li xnaq' ut a'an chik li natawmank sa' li ch'och'. // Nake'xye laj ilonel naq naruhanak xk'anjinkil chi ru li ha', xtz'ilb'al ru ut xk'eeb'al chi ruk' li yook chi kete'k xb'aan li jiq'.
Xna'aj wa	Li nak'eemank wi' li wa. Nab'aal li k'a' re ru na'oksimank cho'q xna'aj wa: chakach, seel, kaxlan seel ut li t'ikr.
Xna'aj chu'	Jun jayal tz'uhum nawank rub'el xsa' ut sa' xjob'nil li poyanam ut li xul, b'ar wi' natamk li xchu'.
Xna' k'anti'	Ch'ina xul nawank rub'el pek. xukxuuk b'ayaq li xjolom. Naxjukuki rib' naq nab'eeek.
Xob'olk	Naab'al li k'a' re ru naru rilb'al b'ar xob'olk re, ab'anan b'ar jwal nayeemank li aatin a'in, a'an naq li poyanam wank xxob' xxuk re. <i>Naq nase'ek li ixqa'al, tz'aqal naxk'ut li xob'ol wank xxuk re.</i>
Xoch	Kok' xul kaweb' rix, aran nake'xk'uula rib', yal nake'xmilili rib' naq nake'b'ehek. Kiib' paay ru naq wankeb' li xoch, junpaay li nake'wank sa' k'iche' ut junpaay ak re ha' aj wi', q'eqlub'ink xb'onol xb'aqel li rix, pim ut k'a' ruhatq li wank sa' ch'och' li nake'xtzaka.
Xojb'	Xk'ab'a' li nake'xyunub' chi re li rochocheb' li kok' xul jo'keb' li teken, li k'ap, li homok, li q'an'us, li q'eeqaal.
Xokok	Li k'a' re ru t'ant'ook b'araq ut naqawaklesi re xk'eeb'al sa' xna'aj malaj re xk'uulankil. <i>Qawa' kux, xxokok re xpunit laj ch'ina Yaak. // Xokok k'ula'al: K'anjel naxb'aanu junaq li poyanam re li ixq nayo'laak xk'uula'al. // Xokok muhel: Oxloq'il na'leb' nake'xb'aanu laj ilonel naq nake'xxok chaq xmuhel junaq li xiwajenaq malaj t'anenaq chaq sa' junaq li na'ajej ut sa' xk'ab'a' a'in x'ok chi lub'k, chi puchirk malaj yook chi kete'k xb'aan chaqi'eel. // Xokok kamenaq: jo'ka'an nayeemank re naq xkamk junaq li poyanam ut tentook na'uxk xxokb'al, ratisinkil, xtiqb'al ut xk'eeb'al sa' xna'aj.</i>
Xok'aq'ab'	Musmushab' nakute'k xb'aan qawa' saq'e ut naxlemtz'uni rib' xsa' li junq mitz'il ru li musmushab', jo'ka'an naq naab'al xb'onol nak'utunk, wank kaq, kaqmoyink, q'an, q'anpusink, rax, raxmoyink ut saqpusink. // Sa' xchamal xk'a'uxl aj mayab' naxye naq li xok'aq'ab' xb'ook re ajawchan.

	Moko us ta xk'utb'al chi ru'uj uq'b', nawank xyajel. // Relik chi yaal ch'ina'us rilb'al li xok'aq'ab', nimla q'otq'ook naq nak'utunk ut k'ila paay li xb'onol. Aran nak'utunk xwankilal li qanimajwal Ajaw. Nayeemank aj wi' re chakla, kaqla .
Xolol	Q'unb'aaq hopook xsa', natikla xk'atq xtoon li ru'uj aa' ut naxik sa' li pospo'oy, chi sa' nanume'k li iq' namusiqa'mank.
Xorb'il	Xk'ab'a' jun paay wa li naruhan sa' xk'ab'a' naq li q'em nasuymank, naxormank, nak'eemank sa' li tiqwal k'il, nasutq'isimak ut nawa'mank. Wank ixq q'axal jay nake'xorok ut wank q'axal t'ikt'ook, teptook, t'akt'ook . Naab'al paay ru li wa naqanaw ru, ab'anan li jwal patz'b'il xb'aaneb' laj wa'inel a'an li xorb'il. <i>Sa xtzakankil chi tiq li xorb'il wa naq jay.</i>
Xorok	Xch'ool aatin naxye naq naxpik'a rib' li kiib' chi uq'mej malaj k'a' ru, perpook, naxket rib' chi ru jalan chik. /Aatin na'oksimank naq nayiib'amank li wa, chi xorlenb'il li q'em sa' li uq'mej. Yook chi xorok qana' Liich. <i>Li kok' ixqa'al, toj maji' nake'xnaw li xorok.</i> // Xorok aj wi' nayeemank naq li po natz'aqlok ximal. <i>Ch'ina'us li po, yook chi xorok. Us li awk naq yook chi xorok li po.</i>
Xoroq'ooq	Xkomoneb' rib' rik'in xpaayil li sank. Q'eq rix t'ort'ook xjolom, chak'chook aj wi' li xteram, sa' laatz' naxk'e li xsuk, jo' sa' xyamaq li si', rub'el li q'umet che'. Chi q'eq nake'b'eeek. A'an aj wi' li xuluq'ooq' .
Xorxorink	Xsumsak'inkil li uq'mej chi rib'il rib', ab'an sa' junpaat. // Na'uxmank li xorxorink, ruuchil xk'eeb'al xnimq'e junaq li k'a' ru nawank, naqab'i, naqil. <i>K'a'jo' naq xe'xorxorink uq'm naq xwank li ch'utam.</i>
Xotk'ok	Xk'ulb'al li paq'e'k sa' li wa'ak malaj sa' li uk'ak. Xiwxiw b'ayaq, xb'aan naq naru nakamk li poyanam wi' ink'a' chik nak'ulunk xch'ool. <i>Il li k'uula'al, yook chi xotk'ok. Xkam laj Rik, xb'aan naq xxotk'ok naq yook chi wa'ak.</i> // Li xotk'ok juntaq'eet rik'in li aatin paq'e'k
Xot'ok	Xch'ool aatin na'oksimank re xyeeb'al li k'a' ru naru xxot'b'al. <i>Xxot' li ch'iich' laj tenol ch'iich'.</i> <i>Xinxot' jun inwa' jwal tintz'okaaq.</i> <i>Xe'xxot' linpunit sa' xajok.</i>
Xot'ol	Chi junil li ak xk'ulum xot'e'k. <i>Xot'ol xch'iich'ul li b'eleb'aal ch'iich'.</i>
Xox rix	Xyajel li ixkej malaj li tz'uumalej naxk'ul li poyanam, li xul malaj li ru che'. <i>Xox rix li al. Xox rix li tz'i' xinloq'. Xox rix li tz'uumuy.</i>
Xoxenk	Naq natamk li xox chi rix li poyanam nayeemank naq yook chi xoxenk. <i>Yook chi xoxenk li k'uula'al, us xk'amb'al rik'in laj b'anonel</i>
Xoy	Nimla che' nak'iik sa' tiqwal ch'och'. Tiik rix li xxche'el ut nimq ru li xxaq. Ka' paay xb'onol li xxaq, rax li ruhil ut raxke'ch'in li rix. Sa' li xnimq'e li Qaawa', chi ru li tijob'aal malaj rochoch li chinam nake'xtz'ul li xoy re ruutz'u'ujinkil ru. Naq ak xtz'ulmank nayeemank re xaqche' . // Sa' najter aatin nake'xye re tintik'al . // Li aatin xoy, na'oksimank cho'q xsum k'ab'a'ej. <i>Qawa' Ku' Xoy, xk'ab'a' xb'eenil xaqche' aran Kob'an.</i> // Na'oksimank sa' xk'ab'a' na'ajej. Se' Xoy, k'aleb'aal Chi K'ajb'om; Chi Xoy, xk'ab'a' jun nimha' li ramb'il re reek'asinkil xxe' kaxlan xaml.
Xo'ot	Saajil che' nak'iik chi us sa' kehil ch'och'. Nimq ru xxaq, naq toj al li xxaq q'unq'un ru. Kok' t'ort'o'k ut saq li ratz'um, chi sa' na'elk chaq xq'ol malaq xya'al, ki' b'ayaq ab'an nake'xye naq xtzakahemqeb' li xiilik', jo'ka'an naq nawank rula' li che' a'in. Aal li che' a'in ut elajik nachaqik. Li xxaq naru roksinkil cho'q xtz'apb'al re ruk'alil li poch, li xep malaj xut'.
Xook	K'anjelob'aal na'oksimank re xkelonkil malaj xchapb'al chaq li pim re tk'alemanq chi ch'iich'. Jwal wank xk'anjel sa' li k'alek malaj sa' li aq'ink

	naq jwal cham li pim. Nayeemank aj wi' re lokoch .
Xook'	A'an jun li ch'ina xul xiwxiw rilb'al. Sa' xraqik li xye wank li xmay nak'anjelak re, re xkolb'al rib' chi ru li nach'ich'i'ink re. Wi' junaq poyanam nakete'k xb'aan li xook, junpaat nachalk li xtib'l ut nakaqo'k b'ar wi' naxkanab' li xmay. Li xul a'in sa' tiqwal ch'och' nawank.
Xpirk' sooyom	Xcha'alil li nimqi k'amk'ot wank sa' li xt'u'lal naq naxk'ul rib' rik'in li kok' k'amk'ot. Chanchan naq yal laatz'ank naxb'aanu ut wank naq nat'il q'esnal tz'aj chi sa' ut nasipook, numtajenaq xrahil, tentook nake'cho'e'k li yaj ut nake'sete'k li xpirk'.
Xpo'ot job'nil	A'an li nachapink re li xk'ihal wank sa' li job'nil ut aran nanumje'k rich'mul xk'anjelob'aal li junxaqalil.
Xpur kaaq	Li xpur kaaq nake'wank rub'el li kape ut li pim b'ar rax ru li ch'och'. Li xpur kaaq moko naru ta xtzakankil. Naq natiklaak li hab'al q'e, nake'tam chi us.
Xq'emal	Naq li k'a' re ru jwal chaab'il rilb'al, xb'aanunkil, xyiib'ankil malaj xyeeb'al. <i>Xq'emal li wochoch xinyiib'.</i> <i>Xq'emal li ixqa'al a'an.</i> // Q'emkunil: <i>Xq'emal ink'a' naraj wi' xk'amb'al.</i>
Xq'eqal xnaq' u	A'an li suysuuk sa' xyi li xnaq' u. Wankeb' poyanam moko wankeb' ta xq'eqal xsa' ru, saqkor nayeemank re.
Xq'unb'aqil u'uj	Kiib' chi kok' q'unb'aq nanume'k wi' li musiq' sa' li u'uj.
Xsaqal xnaq' u	A'an li saq nak'utunk sa' xnaq' u.
Xsa' re oqech	A'an li che' nab'ak'mank sa' re li oqech re xna'aj li tz'amb'a. Nayeemank aj wi' re juluub .
Xsa' u	Xk'ab'a' li t'ort'ook, wank sa' xnaq' ru li poyanam ut li xul. Aran na'ok reetalil chi junil li na'ilmank ut naxnumsi sa' li ulul ut a'an chik a'in nayahok re k'a' ru li yook chi ilmank. Nayeemank aj wi' re xnaq' u .
Xsok b'oj	A'an xk'ab'a' li nak'ehok re chi b'atz'unk li xya'al utz'ajil re naq tk'aho'q ut ink'a' tch'amo'q malaj tchuho'q. Nayeemank aj wi' re xk'ot b'oj . Naab'al paay ru li na'ok cho'q xsok li b'oj, wank keb'il ixim, wank naq kaxlanwa. Tentook naq tz'aptz'ooq re chi us li xsok b'oj, wi ink'a' nake'xk'ota li kok' utz' ut li raxya chi rix a'an nanujak chi motzo'.
Xtaq'ahil e	A'an xk'ab'a' li xcha'alil li poyanam ut li xul wank rub'el li xtz'uumal re.
Xtiikal	Aatin naxk'e resil b'ar wank xjayal li k'a' re ru naqil. <i>Sa' xtiikal li b'anleb'aal wank li wochoch.</i> // Nayeemank aj wi' xjayal .
Xtz'ik ha'	A'aneb' aj wi' li jotz ut li saqtz'ikniil. Nawank chi re nimha', chi re li palaw, sa' li saab' ha' malaj b'ar nawank li b'ut'. Ka'ch'in li xjolom, wank q'eq, saq ut nab'aal paay xb'onol li rix ut li xxik'; lemtz' li rix, saqmoyink xtoon li xxik' ut rub'el xsa', jutz'juuk b'ayaq li ruch re, q'eq li rixi'ij. Li kok' xul wankatq sa' li ha' li xtzakahemj.
Xtz'ik ja'aj	A'an xk'ab'a' li b'irb'ook nak'utunk sa' xchamal li e. Nayeemank aj wi' re b'irk', pirk' .
Xtz'i' ha'	Saajil xul nawank sa' li nimha' malaj sa' li palaw. Li xtz'i' ha' nim, patz'pook li xjolom, kok' ut sursuuk li xxik, moko nim ta li xtib'el, kok' li roq yal naxtiq rib' rik'in xtz'uumal. Cham li rismal. Chi re li nima' nawank, kar naxtzaka. Sik'sook li ch'ina xul a'in xb'aaneb' laj yohonel, xb'aan li xtz'uumal tertook xtz'aq.
Xtz'umaak	Naq nachaqik li pim xb'aan li tiq. Naq tiq ru li saq'e jo'ka'an naxk'ul li pim naq nak'alemank. <i>Xtz'umaak li pim xe'xk'ale li winq.</i> <i>Xtz'umaak li k'al, xb'aan li saq'e.</i>
Xtz'uumal e	Xk'ab'a' li tib'elej wank chi re xteelal re li poyanam ut li xul. Numtajenaq

	xk'anjel li cha'alil a'in, re tzakank, re aatinak, re xuxb'ak, re tz'ub'uk, re xtz'apb'al li ehej. <i>Kaqkaq xtz'uumal aawe.</i>
Xub'ay	T'oqvim nak'iik yalaq b'ar, saq xchotlal ut q'an xsa' li ratzum. Li ru chanchan kok' k'ix naxchap li aq'ej, ab'an moko natiq'ok ta. Xikenaq xb'een naq nahire'k li ru ut chi q'aach naq namoq chaq. Li pim a'in q'axal sa nake'ril xwa'b'al li aaq, li imul ut li wakax.
Xujank	Naq naqak'e chi k'orecho'k li wa, naqaye aj wi' naq yook chi xujank. <i>Yook chi xujank li wa, chi ru xaml</i>
Xujuj	Xk'ab'a' li loq'laj wa, naq joranb'il chi us ut yal namuch'nak aj chik. Li xujuj nake'xk'am cho'q xwaheb' li nake'xik chi k'anjelak malaj chi yakok sa' junaq najtil na'ajej, xb'aan naq moko nach'amo'k ta. Nayeemank aj wi' re k'urutzutz, k'orech.
Xujuk	Xmurinkil li k'a'aq re ru. Wank li k'a' re ru naru xxujb'al jo' li ch'och'kukb', li ch'och'uk'al, li meet; li k'orechwa naru aj wi' xxujb'al. <i>Xinxuj li uk'al chi ru pek. Xaaxuj xb'aqel aawe chi ru li tz'ak</i>
Xujxuj	A'an naq nak'orecho'k li k'a' re ru. <i>Xujxuj li wa wank sa' k'il. Xujxuj xxaq li q'een, xb'aan li saq'e. Xujxuj li kaxlanwa.</i>
Xukub'yuk	Saajil che' nak'iik chi us sa' tiqwal ch'och', kawil che' ut aal chi us. Li ru kama' li rilb'al li ik, q'axal sa nake'ril xwa'b'al li jeekitzo'.
Xuk'ti'	Saajil che' nak'iik chi us sa' kehil ch'och'. Kaw ru ch'och' nak'iik wi', moko chaab'il ta cho'q xmu awinq, ra xmay. Tiik rix naq nak'iik, jo'ka'an naq naru roksinkil cho'q kaq'l, xuxuul, saqche', q'e'oq sa' li kab'lak. Li ru li xuk'ti', chanchan ru li waa'uut. Nayeemank aj wi' xub'ti'. // Se' Xuk'ti' xk'ab'a' jun k'aleb'aal wank Karcha.
Xuk'xuk'	Wank li ha', li tzakahemq ut li k'a' re ru jalan xb'ook, nayeemank re xuk'xuk'. <i>Xuk'xuk' li saab' ha', xb'aan li tz'aj. // Li aatin xuk'xuk' xkomon rib' rik'in li pik'pik'.</i>
Xul	Aatin na'oksimank cho'q xk'ab'a' chi junil li wankeb' xyu'am, nake'xjali xna'aj ut wankeb' xtzakab'aal. Sa' xtusb'aleb' ru li xul sa' aatinob'aal q'eqchi', naab'al paay ru na'elk, chi ilmanq ko'xib'aq: Nimqi xul, saajil xul, kok' xul, mitz aj xul, mitz' aj xul. Xul nake'xik'ank, nake'b'ehek, nake'numxink, nake'xjuku rib', nake'tu'uk, nake'yaab'ak, nake'xeq'ok, nake'b'ekok, nake'sukub'k, nake'molb'ek, nake'alank. // Li aatin xul na'oksimank re xyeeb'al li ani ink'a' napab'aank naq k'a' ru nayehe'k re. <i>Jwal xul li ixqa'al a'an, junes sa' nimq'e nawank chaq chi xajok, Xul li al ink'a' narab'i li xtijb'al na'uxk xb'aaneb' li xyuwa'.</i>
Xulab'	Jo'ka'an nake'xye re li nimla moychahim nak'utunk saqewk re, a'an najultikank re naq tnach'oq chaq li xsaqewjik. Sa' li k'aleb'aal, ka'aj wi' nake'ril naq ak yook chaq chi taqe'k li xulab', nake'ajk chi xk'uub'ankil li tzakahemq, re naq toj eq'la te'xik sa' li xk'anjel. Nake'xye aj wi' re kaqchahim.
Xulaj	Mechpim nak'iik sa' kawil ru ch'och', li ratzum kelkook ut tzuktzuuk chanchan xye li kej. Ch'ina hopo xsa' li roq li ratzum, naru xjichb'al, rapusinkil xsa' ut nayaab'ak chanchan li ch'ina xul. // Nayeemank aj wi' xulej. // Xkomon rib' rik'in li yekej.
Xul aj al	Jo'ka'an nayehe'k re li kok'al, nake'hulak chi ru jot'ok. <i>Jwal najot'ok li xul aj al. Xinxb'alaq'i li xul aj al.</i>
Xulum	Xyajel ruuch reheb' li kok'al, naq'eqo'k ut naxlow rib' xtoonali kok' ruuch reheb' ut natoche'k.
Xul'e	Xk'ab'a' li xyajel li ruuch e naq na'ok chi k'ob'e'k ut numtjenaq xrahil.

	Nak'ulmank a'in sa' xk'ab'a' naq natzakamank li ki' ut ink'a' nach'ajmank ruuch e chi chaab'il.
Xulub'ank	Xk'eeb'al li oqej chi tzuul. Li xulub'ank a'an li aatin naxye chan ru wank li junxaqalil; qayehaq naq ok re xkamsinkil li kaxlan malaj li ak'ach toj xb'een wa nake'xxulub'. // Wank laj ilonel nakexnaw xulub'ank yaj re xtugub'ankil ru li cha'al.
Xuluq'ooq'	Xkomoneb' rib' rik'in xpaayil li sank. Q'eq rix t'ort'ook xjolom, chak'chook aj wi' li xteram, sa' laatz' naxk'e li xsuk jo' sa' xyamq li si', rub'el li q'umet che'. Chi q'eq nake'b'EEK. A'an aj wi' li xoroq'ooq .
Xuq'ajaw	Xk'ab'a' jun li loq'laj tzuul wank nach' xk'atq li tenamit Chameelk. Nayeemank aj wi' ixox'ajaw, ix'ajaw . // Sa' najter aatin a'an xk'ab'a' li qana' po.
Xutaanak	A'an li ch'a'ajkilal na'eek'amank naq k'a' ru naqak'ul, naqab'i, naqaye. <i>Nakinxutaanak chi aatinak, mare ink'a' us tinye. Nake'xutaanak chi b'ichank li kok'al.</i>
Xutaanal	T'ane'k sa' li xutaan. // Naq k'a' ru ink'a' us naqab'aanu chi ruheb' li komon nake'xye naq xutaanal li nab'aanumank. <i>Xutaanal naxb'aanu li wing naq nahob'ok.</i>
Xut'uk	Naq li k'a' re ru nab'asmank chi cha'q re ru nayeemank naq xut'inb'il. <i>Naab'al li poyanam ink'a' nake'xnaw xyaalal, k'a' ru li xut'uk.</i> Xut'uk a'an li aatin xkomon rib' rik'in li b'asok, xot'ok .
Xuwajel	Chi junil li nanumtaak rilb'al malaj rab'inkil. <i>Xuwajel xnimal li k'anti' xwil ru.</i> Wank li k'a' ruhatq xiwxil rilb'al naqaye aj wi' re xuwajel. <i>Xiujel rilb'al li nimha' naq nab'ut'irk.</i> Nayeemank aj wi' xiwajel .
Xuxb'ak	A'an jun li yaab' na'elk chaq chi ru xtz'uumal li qe. <i>nakinxuxb'ak, nakexxuxb'ak, nakooxuxb'ak.</i> Mat xuxb'aq chiq'eq naru nakatxsume chaq aawanumal.
Xuyub'	Xcha'alil li poyanam ut li xul b'ar wi' naxtz'ap rib' malaj naxnub' rib' li xmaril li sooyom. Naq naxtaw xq'ehil relik li tz'eqom malaj li k'ot naxte rib', naq narage'k chi elk li tz'eqom, naxmoch rib' ut naxtz'ap wi' chik rib'.
Xuukuy	Xkab'ichalil li xk'atq sa'ej. <i>Jwal ra xkab'ichal xsa' inxuukuy, kaw kinpaqon iiq ewer.</i>
Xxa'awtz'i'	T'oqpim nak'iik sa' kehil ch'och' ut sa' q'unil ru ch'och', jaq'jaq' li xb'ook ut xb'anol li nuumay.
Xxaab'winq	T'oqpim nak'iik rub'el k'iche', kelkook ut helook ru li xxaq chanchan b'ayaq li xaab'. B'an li pim a'in.
Xxiyab' telb'	Perpookil b'aq naxkuutu li xtoon telb' rik'in li ch'ixb'il b'aq. Yal kawil tz'ejk ut ich'm chapchookeb' wi'.
Xxolol'amoch	Raxpim nak'iik sa' chi junil ru ch'och' ut sa' saab' ru. Ka' paay ru jun raqal helhook ru xxaq ut hopol xsa' li roq. Jun raqal yal jisjook ru xxaq chanchan li ismal ut hopol xsa' roq, li pim a'in jwal us cho'q re xb'anb'al xrahil li xkenq' li poyanam.
Xya'al	Jo'ka'an nayeemank re naq natz'ilonk li xsahil malaj li xb'onol li k'a'aq re ru. <i>Xya'al puch'uk.</i> // Wankeb' na'ajej jo'ka'an nake'tiklaak wi' li xk'ab'a'eb'. Sa' Xya'al Ahin; Sa' Xya'al Kok; Sa' Xya'al Pemech; Sa' Xya'al Pur, Sa' Xya'al Wo'. // Naab'al paay li tzakahemj chi wank xya'al natzakamank jo' li kenq', li ichaj, li kaxlan, li ak'ach, li tib' wakax ut k'iila paay li k'a'aq re ru. <i>Q'eq ru xya'al li kenq'.</i> Sas xya'al li nun. // Wankeb' aj wi' jun raqal chik li wankeb' xya'al. Xya'al e; xya'al xox; xya'al ismal; xya'al u; xya'al tu'; xya'al che'; xya'al wa; // Xya'al b'eleb'aal ch'iich' ,

	jo'ka'an nayeemank re li nak'anjelak re li b'eleeb'aal ch'iich' re tb'eheq. Jalan wi' li ruk'a'.
Xya'al tu'	Xk'a'b'a' li na'elk chaq sa' xtu'eb' li rixqilal li poyanam ut li xul, re te'xk'e chi tzakank li raleb' toj k'uula'aleb' chi us.
Xya'al u	Xk'ab'a' li ha' natz'ilonk chaq sa' xk'atq li xnaq' u, re t'aqt'aaq junelik xsa' li xnaq' u. Wank ut naq numtajenaq naq na'ok chaq chi elk, xb'aan xrahil malaj xsahil xch'ool li poyanam.
X'am	Kok' xul nake'kemok ut naab'aleb' li roq. Wank nimqeb', wank saaj ut wank kok'. Q'eq rixeb' ab'an wank li nimq isb' rixeb' ut xiwxiw xch'e'b'aleb'. Li xya'al re nak'ehok li xmay nak'anjelak re, re xkamsinkil li xtzak. Naq namolb'ek naab'al li xmolb' naxk'e, jo'ka'an naq junpaat nake'pukank li ral. Kaahib' sumal li roq xk'atq li xsa'. Rik'in li roq naxkem li xra'al li naxk'e chi ru pim, sa' xxuk li ochoch ut yalaq b'ar, re xchapb'aleb' li kok' xul naxtzaka. Nayeemank aj wi' re aj am.

Y y		A'in xkab'laju xka'k'aalil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi' juntaq'eet xtz'iib'ankil jo' sa' li kaxlan aatin, ab'anan li xyaab'asinkil jalan wi', jo'ka'an naq nayeemank naq ak re aj wi' li aatinob'aal q'eqchi'.
Yab'ok	Xk'eeb'aal metz'ew sa' xb'een junaq li k'a'aq re ru. // Xnat'b'al chi kaw li q'unq'un. <i>Xinyab' chi woq li k'ot. Yookin chi yab'ok koyow, re reek'ankil ma xe'chaq'ak.</i>	
Yaj	Naq maak'a' li kawilal. Naq wank junaq xch'a'ajkilal li qajunxaqalil malaj xch'a'ajkilal li xul nayeemank naq yaj. Jo'ka'an aj wi' rik'in li che'k'aam nawank aj wi' xyajel. <i>Yaj linna', ra xjolom, Yaj li tz'i', xsalo'k rix. Wank xyajel linkape' nak'utunk chi ru li xxaq. // Yaj aj ixq,</i> jo'ka'an nayeemank re li ixq wank sa' yu'am.	
Yajerk	Wank sa' jun yajel. A'an li nak'ulmank naq li qajunxaqalil nextaw junaq xch'a'ajkilal. <i>Nakinyajerk, nakatyajerk, nakooyajerk.</i>	
Yajnak	Junelik yaj. Naq junaq li poyanam malaj li xul moko jwal kaw ta li xjunxaqalil, nayeemank naq nayajnak. <i>Li cheekel ixq, junelik nayajnak, ak xko'o aj wi' xkutank. Lintz'i' chi seeb' tana nakamk, nayajnak aj chik. / Ninyajnak, nakatyajnak, nayajnak, utwx.</i>	
Yajyox	Hob'ok na'uxmank naq nayeemank li aatin a'in. <i>Yajyox aj al maak'a' na'ok wi'.</i> // Kiib' naq k'ub'k'uuk li aatin a'in: /yal-yox (yaj-dios)/ Jo'ka'an nayeemank re chi junil li yajel moko wank ta xb'anol, li ak re sa' xyo'lajik.	
Yak	Saajil xul nawank rub'el pim, nat'u'uk sa' xk'ula'alil, chanchan li mes, ab'anan nim xteram ut xtib'el. Li xye ka'ch'in b'ayaq ut cham li rismal. Chiq'eq ut xjunes nab'eek. Li xtzakahemq a'aneb' li ch'o, li imul, li amoch, li kok' tz'ik ut li kaxlan, wank aj wi' naq naxchap li kar sa' nimha' malaj sa' li palaw.	
Yakok	Yakok nayeemank re naq k'a' ru naloq'mank ut nak'ayimank xk'a'sutil. <i>Ninyakok ixim re xk'ayinkil chaq sa' tenamit. Qana' Roos, nahulak chi ru yakok po'ot li naxk'ayi' chaq Watemaal.</i>	
Yak'ach	Wank li poyanam jwal najt li xteram, a'an nayeemank re yak'ach. <i>Ma' Ton, jwal yak'ach li roq. // Juntaq'eet xyaalal rik'in li aatin yak'as, yak'atz.</i>	
Yak'as	Wank li poyanam, jwal najt li xteram, a'an nayeemank re yak'as. Qawa' Tolom K'oy, jwal yak'as li roq. // Li aatin yak'as juntaq'eet xyaalal ' rik'in li aatin yak'ach	
Yak'yook	A'an li k'a' re ru nim xteram. <i>Yak'yook roq li jotz wank chi re nima'. Li maak'a' raq' chi rix, nayeemank aj wi' yak'yook. // Xkomon rib' rik'in li f'ust'uuk, f'urt'uuk. Yak'yook chi atink chi re nimha' laj Max, naq xintaw.</i>	
Yalb'il	Naq li k'a' re ru jalan xyoob'ank re, nayeemank aj wi' naq ak yalb'il. Ak yalb'il xyiib'ankil li ochoch ut moko us ta xe'xkanab'. <i>Yalb'il xkemb'al li t'ikr jaljech' xe'xkanab'.</i>	
Yalok	Rek'ankil ut rilb'al ma us malaq ink'a' us li k'a'aq re ru. Naq naqaj xnawb'al chan ru junaq li k'a' re ru, toj aajel ru xyalb'al. Wi tqaj xnawb'al xsahil li k'a' ru, natzakamank malaj na'uk'mank,aran na'eek'amank ma k'a, ma ki', ma ra re, ma remrem. //Jo'ka'an aj wi' naq tqaj xnawb'al ma chaab'il junaq li k'anjelob'aal, qayehaq ma q'es, ma kaw, ma q'un. <i>Inyalaq ma q'es ta wi' re li ch'iich'. Inyalaq ma kaw xkana li oqech. Yal ma k'a li kape. // Jo'ka'an nayeemank re naq yookeb' chi yalok li</i>	

	poyanam. Yookeb' chi yalok laj kalajenaq.
Yamaak	Naq nakoorage'k chi xb'aanunkil junaq li k'anjel, li ch'utam malaj li k'a' re ru naxlaatz'a qu rik'in li qahoonal, naqaye xooyamaak. Li yamaak a'an naq maak'a' chik li qalaatz'al. // Jo'ka'an aj wi' nayeemank naq naraqe' li hab'. Xyamaak ru li kutank maak'a' chik li hab'. Xyamaak sa' li k'ayil, xe'q'aj laj loq'onel.
Yamok	Xkutb'al li ha', sa' jalan chik xna'aj. A'an li aatin naqoksi naq naqachap chaq li k'a' re ru jo' li ha'. Yam chaq b'ayaq wuk'a'. Ninyamok, nakatyamok, nakooyamok.
Yamtesink	Risinkil li k'a'aq re ru nalaatz'ank. Xch'ool aatin naqoksi re xyeeb'al naq maak'a' k'a' ru naqaj sa' junaq li na'ajej. Yookeb' chi yamtesink li chinam, chi seeb' li nimq'e rik'ineb'. Wi' ink'a' nakaawaj tojok, tentook taayamtesi li wochoch. Yamtesi xsa' li kukb'.
Yamyook	Li aatin yamyook naxjultika naq maak'a' li k'a' re ru chi ru, chi rix , sa' xb'een, malaj chi xk'atq. Yamyook sa' li b'eleb'aal ch'iich', yamyook xsa' linchakach. Yamyook xkana sa' li chakach xb'aaneb' laj wa'inel. / Xsalil li aatin yamyook a'an li nujenaq .
Yatz'ok	Xb'ach'b'al chi kaw li k'a'aq re ru. Yookeb' chi yatz'ok utz'ajl li winq. Yatz'yook xkux li wakax chi ru li koral. // A'an jun xch'ool aatin naru xpuktasinkil, jo' li eetalil a'in: tooyatz'oq, texyatz'oq, te'yatz'oq.
Yaw	Nimla che' saqpusink rix ut nak'ajb'ak. Jaq'jaq' xb'ook li xxaq. Chaab'il cho'q xtz'alamche'il li ochoch malaj re li chunleb'aal, wa'leb'aal ut xokleb'aal aq'. Q'axal sa nak'iik sa' tiqwal ch'och'. // Nake'xye naq li che' a'in a'an jun re li nab'oqok malaj nakelonk chaq li loq'laj hab', rochb'eeneb' li inup, li sutz'ujl, li hub'ub', utwx.
Yaxaab'	Saajil che' nak'iik chi us sa' tiqwal ch'och'. Tz'uytz'uy li che' a'in naq nachaqik. Naru roksinkil cho'q xche'el li kab'l. Xkomon rib' rik'in li k'ansin.
Yaab'ak	Jo'ka'an nayeemank naq naq na'elk xya'al li qu. Wank naq nakooyaab'ak xb'aan xsahil qach'ool, nakooyaab'ak naq ra qach'ool, wank li k'a' re ru nakoxk'e chi yaab'ak jo' li sib', naq na'ok junaq li mul sa' li xnaq' qu. Nayaab'ak li k'uula'al, naq traj li tu'uk. Nakooyaab'ak naq nakam junaq li qech'a'alal.
Yaab'ank	A'an jun li b'oqok na'uxmank naq najt wank chaq junaq li komon. Yaab'aheb' laj k'anjel re naq te'chalq chi wa'ak. Laj k'ak'alanel naxyaab'aheb' li wakax re te'chalq chi xlowb'al li ratz'am. // Yaab'ank k'ab'a'ej: jo'ka'an nayeemank naq wank jun ch'uutaq li komon ut na'ajmank xnawb'al ma wankeb' chi junil.
yaal	Na'oksimank li aatin a'in re xk'eeb'al resil naq ch'olch'ook ru junaq li na'leb' malaj li k'anjel. Yaal taaye, maaye li tik'ti'.
Yaalo'k	Naq ak wank chik sa' yaal. Ruhank. Naq junaq li k'a' re ru yook malaj ak xruhank xk'anjelankil naqaye re yaalo'k. Yook chi yaalo'k li ochoch. Xyaalo'k linwex. Ma toj maji' nayaalo'k li uq'un.
Yehok	Xch'ool aatin re xyeeb'al junaq li esil, li k'a'uxl, li nawom. Qawa' B'ex, xyehok re li esil naq xkam qawa' Lu'.
Yehom b'aanuhem	Xk'ab'a' chi junil li k'a' re ru xye xb'aanu junaq li poyanam, sa' li xyu'am malaj resilal junaq tenamit chan ru naq xk'i xwakliik chaq. Sa' laq'look na'oksimank eb' aatin a'in re naq fixye tz'aqal li na'ajmank xch'olob'ankil. Xyehom xb'aanuhem chaq inyuwa'il, li yookin xjultikankil cheeru.
Yenyook	Li k'a' re ru naxq'ax xnimal xcha'alil li xjunxaqaalil naqaye re yenyook. Yenyook xxukub' li wakax.

Yeq'ok	Li xch'ool aatin a'in, nak'anjelak re xyeeb'al k'a' ru li naqanat' rik'in li qoq. <i>Xinyeq' li k'ot. //Jo'ka'an aj wi' nayeemank reheb' li tzo' xul naq nataqe'k sa' xb'een li xtuxil. // Natawmank aj wi' ru jo' li lapok chi oq. Xinyeq' laj Ku', sa' li b'olotzik.</i>
Yeechi'ink	Xch'ool aatin naxye resil li k'a' ru t-ajmanq naq chi loq'e'q malaj chi k'ame'q. <i>Qana' Mar, yook chi yeech'ink kape reheb' laj numel b'e. Minaasak' moko xinyeech'i'i ta chaq wib' aawe.</i>
Yeekej	Mechpim nak'i sa' kawil ru ch'och', li ratz'um kelkook ut tzuktzuuk chanchan xye li kej. Ch'ina hopook xsa' li roq li ratz'um, naru xjichb'al, rapusinkil xsa' ut nayaab'ak chanchan li chikiriin. Xkomon rib rik'in li xulej, xulaj.
Yeeq	Naq moko juntaq'eet ta roq li k'a' re ru naq naxaqb'amank ut ink'a' tiik ru li xteram nakana, nayeemank naq yeeq. <i>Yeeq roq li tem. Yeeq roq li wing, nasalyank nab'eeek.</i>
Yib'ob'aal ru	Numtajenaq xyib'al ru. //Hob'ok, re xyeeb'al naq jwal yib' ru junaq li poyanam malaj li na'leb' na'ab'imank. <i>Yib'ob'aal ru li naxye laj k'ay xaab', re li ixqa'al. Yib'ob'aal ru li b'e xb'aan li sulul.</i>
Yib'ok	Li xch'ool aatin yib'ok naqoksi re xk'eeb'al resil k'a' ru ink'a' naxk'ul qu. <i>Ninyib' nakaaye. Ninyib'ok xb'aan li b'an. // Ninyib'ok, nakatyib'ok, nayib'ok, utwx.</i>
Yib' ru	Maak'a' rusil. Naxjultika chi qu chan ru li naqil malaj li naqab'i jo' aj wi' li ink'a' naru tqab'aanu. Yib' ru li elq'ak. // Naq k'a' ru ink'a' us xyiib'ankil nayeemank naq yib' ru. <i>Yib' ru laapo'ot naq xe'xb'oj ink'a' nahulak chi wu. // Xsalil: ch'ina'us, chaab'il.</i>
Yib'yib'	Maasahilal naxkanab' li natzakamank. Wank li k'a' re ru naqatzaka ut ink'a' sa naxkanab' sa' qasa', naqaye naq yib'yib' naqeeek'a. <i>Yib'yib' sa' we xkanab' li tzakahemj.</i>
Yik'ti'	Wank naq nayeemank li esil moko yaal ta, a'an li nayeemank re yik'ti'. Nayeemank aj wi' tiik'ti', chik'chi' . <i>Laj Sen, jwal aj yik'ti' moko naxye ta li yaal.</i>
Yiib'anb'il	Ak ruujenaq chik. K'iila paay li k'a'aq re ru naru xyiib'ankil jo' li b'e, li ochoch, li q'a, li b'aatal, li ch'aat, li meex, li tzakahemj ut wank naab'al chik li k'a'aq re ru. <i>Yiib'anb'il li q'a xb'aaneb' li komon. Yiib'anb'il li rochoch qana' B'ir, xb'aan li xyum.</i>
Yiib'ank	Xyeeb'al resil li k'a' ru naqak'anjela naqoksi. <i>Yook chi yiib'ank kanteel qana' Rux. Chaab'il nayiib'ank ochoch qawa' Sak. // Xb'aanunkil li tuqub'ank, li k'ojob'ank. Yiib'ank ru ch'a'ajkilal.</i>
Yob'ok	Xkelonkil li ha' rik'in li xtz'uumal e li wank sa' li joom malaj sa' li sek'. <i>Ink'a' chik naru chi yob'ok xnimank xyajel.</i>
Yoch	Naq naxtitz rib' li tz'uumalej malaq rix li ru che'. // Wank li k'a' re ru najalano'k rilb'al naq nanume'k xkutankil jo' li chiin, li lamunx, jo'ka'an aj wi' naxk'ul li poyanam. <i>Yoch aj chik li chiin xnume'k xkutankil. Yoch na'ilok li ch'ina xa'an, numtajenaq xchihab'.</i>
Yochyoch	Naq junaq li k'a' re ru naq'eelo'k malaj nanume'k xkutankil wank naq yochyoch nakana. <i>Yochyoch li chiron, moko xujxuj ta chik.</i>
Yohob'k	Xsik'b'al junaq li xxulel pim cho'q re li tzakahemq. Wank li poyanam nahulak chi ru li yohob'k. / Lintz'i' naxnaw yohob'k. // <i>Nakinyohob'k, nakatyohob'k...</i>
Yojb'il	Chi junil li isinb'il xcha'alil ut moko k'ub'k'uuk ta chik ru. Yojb'il li b'eleb'aal ch'iich', moko ak ruhant ta chik re. // Nayeemank aj wi' juk'b'il.

Yojoyook	Jo'ka'an nayeemank re li ch'utch'uuk ab'an li wank chi t'orol malaj chi jiiil. <i>Yojoyook ru li kenq'. Yojoyook ru li mokooch. Yojoyook ru li map. Yojoyook ru tz'i'.</i>
Yokb'	B'isleb' nake'roksi laj mayaq'eqchi', li ximal a'an li naxram jun li yokb' nak'emank sa' li b'ehek. <i>Moko najt ta wank li oqnel ha' rik'in li rochoch, lajeeb' yokb' aj wi' tana.</i>
Yoklaak	Li yoklaak aajel ru re xk'eeb'al chi hilank li qajunxaqalil. <i>Aajel ru li yoklaak, re sa nakoowark. Li yaj, junes yoklaak naraj.</i>
Yokos	Yeqex. Wank li k'a' re ru moko tiik ta ru xkelam, moko tiik ta ru xteram, moko tiik ta roq, naqaye re yokos. <i>Yokos ruq'b' li che', xaak'am chaq. Yokos xkana laatelb' xaatoq.</i>
Yokyook	Jo'ka'an nayeemank re naq na'ilmanak naq yokotz b'ayaq malaj moko wank ta chi tiik. <i>Yokyook li yaj chi ru ch'aat.</i>
Yok'ok	Xteeb'al malaj xsetb'al chi ch'iich' malaj k'a' chik ru chi yok'lenb'il xtib'el junaq li poyanam, xul malaj che'. <i>Xinyok' woq. // Yok'ok k'iche':</i> jo'ka'an nayeemank re naq nawank xt'anb'al li xnimqal li che' re twanq li awk ixim. <i>// Sa' li yok'ok toj aajel ru junaq li maal malaj li ch'iich' q'esq'es re.</i>
Yolk'ok	Naq nakilok li k'a'aq re ru sa' li yolyol ru. Naq xiik' ru li b'e xb'aan li sulul, naru na'uxmank li yolk'ok. Li xch'ool aatin yolk'ok, xkomon rib' rik'in li jolk'ok . <i>Xyolk'ok li k'uula'al, sa' sulul.</i>
Yolyol	Wank li k'a' re ru ak re naq yolyol ut wank li toj nayolyolo'k ru. <i>Yolyol ru li b'e xb'aan li sulul. Yolyol li xab'on xb'aan li ha'. Yolyol xk'ot li amoch.</i>
Yop	Wank li poyanam jwal aj xiw nayeemank aj wi' re aj yop. <i>Jwal aj yop linyum, naq narab'i chi woob'ak li tz'i'. Nayopb'ak li tz'i', naq taakut ha' chi rix. /Li aatin a'in xtikla naq na'ilmanak li tz'i', naq naxyopob' li rit naq nachalk xiw malaj naq nach'iilaak.</i>
Yoq'yook	Wank li k'a' re ru yiib'anb'il rik'in ch'iich', naq taatoch' chi kaw nayoq'e. <i>Yoq'yook li uk'al ch'iich' xkana naq xintoeh' chi ru li pek. Yoq'yook xb'een li b'eeleb'aal ch'iich'.</i>
Yot'ok	Xch'ool aatin naxjultika xnut'b'al malaj nat'at'inkil junaq li cha'al malaj li k'a' re ru. Wank li b'an nayot'ok. Wank li ha' nakaltsink, nayot'ok. <i>// Jo'ka'an aj wi' nayeemank naq nakamsimank li kaxlan.</i>
Yotyot	Wank li k'a' re ru moko sa ta xsetb'al malaj xyok'b'al. <i>Naq chaqi chik li b'ach moko sa ta xyok'b'al. Yotyot li t'ikr moko sa ta xsetb'al. // Xsalil li aatin a'an li q'un, q'ung'un. // Xsahil li tul toj rax.</i>
Yoxink	Li xxe' li aatin a'in kichal sa' li kaxlanchi'il aatin: /Dios-ink/. Xkomon li b'anyoxink: /b'aan-yos-ink/b'aan-yox-ink/. Naq naqak'ul malaj nake'xsi qe li k'a' re ru tentook xyoxinkil. <i>Ninyoxi linwa' naq ninrage' chi wa'ak.</i>
Yo'laak	Xch'ool aatin re xk'eeb'al resil xtiklajik li yu'am. <i>Xyo'laak li k'ulaa'al, teelom len cha'ank laj xokonel re. Yook chi yo'laak li k'al xb'aan li loq'laj hab'. // Nayo'laak li aatin:</i> Jo'ka'an nayeemank naq nake'xtikib' junaq li aatin malaj ch'a'ajkilal sa' xb'een junaq li poyanam. <i>// Nayo'laak li po:</i> Jo'ka'an nayeemank re naq najala riib'al li qana' po, aran nak'utunk sa' xtoon choxa b'ar wi' na'ok qawa' saq'e, sa' li ewuukil, jwal ch'ina b'etz'b'ook naq nak'utunk.
Yo'leb'aal ha'	Wank na'ajej b'ar wi' nasiyaak chaq li ha', nayeemank re yo'leb'aal ha'. <i>Sa' xtoon li tzuul Q'antz'um, wank jun li yo'leb'aal ha'.</i>
Yo'lek	Xkuyb'al li wara. <i>Nake'xkuy yo'lek laj wajb'. Li ch'ina'al, ink'a' k'ayjenaq chi yo'lek. Moko us ta naq junelik tatyo'leq naru nakatyajerk. // A'an jun xna'leb' laj ralch'och' chi rix naq hulajaq na'awk naxyo'le li riyaj.</i>

Yo'oon	Naab'al, xiikil, numtajenaq. Wank li aatin nim xyaalal naq nayeemank, ma re us malaj ma re ink'a'. Yo'oon ru li aatin xye we lix Yan. Yo'oon ru li na'leb' a'an. Yo'oon ru linkape' xinch'oq.
Yo'oonink	Royb'eninkil junaq li k'a'aq re ru. Aatin nayeemank naq k'ulunk chaq re junaq li taql. Yookin chi yo'oonink, ma re hoon nakine'xtoj.
Yo'yookil ha'	Wank li ha', ink'a' nachaqik sa' li saq'ehil, nayeemank re yo'yookil ha'. Sa' link'aleb'aal naab'al li yo'yookil ha' wank. // Jalan wi' li yal kumb', pumpuukil ha', sarb' .
Yoob'ank	Xch'ool aatin naxjultika li tikib'ank. Tinyoob' xch'olb'al li b'e. Ink'a' us xyoob'ankil li aatin sa' xb'een li qas qiitz'in. Tinyoob' li tzolok sa' chihab' chalk re.
Yook	Xch'ool aatin naxtz'aqob'resi xyaalal junaq chik xch'ool aatin. Yook chi hilank. Yook chi aatinak. Yook chi wark. Naru roksinkil xjunes yal re xsumenkil li napatz'amank: _ Ma yook chi wa'ak li k'ula'al. _Yook. /Li aatin a'in sa' li xyeeb'al moko q'axal nayeemank ta li /yook/, nake'xye b'an /yo/, ab'an wank toj nake'yehok re li yook. Ch'olch'ook tz'aqal naq li xxe' li aatin a'an li yook, jo'ka'an naq ha'an x'oksimak arin. Chi qilaq naq naxsumenlan rib' rik'in xwaqichal li xpoyanamil li aatinak: yookin, yookat, yook, yooko, yookex, yookeb'.
Yookat	Aatin nayeemank naq junaq li komon wank li k'a' ru yook xb'aanunkil. Yookat chi k'alek nawil. // Naru aj wi' xyeeb'al jo' junaq patz'om: ma yookat chi k'alek.
Yookeb'	Naq naab'al li poyanam wank li k'a' ru nake'xb'aanu naqaye naq yookeb'. Yookeb' chi b'atz'unk b'olotz li kok'al
Yookex	Li aatin yookex naxjultika li k'a' ru nake'xb'aanu li komon. Yookex chi wa'ak
Yookin	Aatin naxjultika, k'a' ru yook li xb'een xpoyanamil li xch'ool aatin. Yookin chi tz'iib'ak, naraj xyeeb'al naq laa'in ninb'aanunk re.
Yooko	Aatin kub'k'uuk ru, rik'in li xch'ool aatin yook, naraj xyeeb'al naq laa'o yooko chi yehok re. Yooko chi iximak, yooko chi b'ichank
Yookote'	A'an jun li k'anjelob'aal re li aq'ink, xjotzb'al ru li ch'och' malaj xjokb'al li sulul. Jo'ka'in na'ilok: perpookil ch'iich', q'es re ut wank xb'ot, sa' li xb'ot nach'ikmank jun li che' k'onk'ook b'ayaq li xjolom ut chi ru a'an nachapmank ut naruhan li aq'ink. A'in jun li najter aatin, anaqwank na'oksimank chik li aatin asaron , yal b'an kaxlanchi'il aatin a'in.
Yut-it	Kok' pim nak'iik rub'el nimqi pim, wank xraq li roq ut sirsook li xxaq, sa' li natiklaak wi' li xxaq ch'ina yutyuuk, ch'ina mochmook. B'an li pim a'in, nake'xye naq natz'apok sa'ej.
Yutuk	Xch'ool atin naxk'e resil naq nayutmank re junaq li t'ikr, li koxtal, li iiq. // Chinyutaq injelool, re naq ink'a' thire'q linkakaw. Yut xxaq li q'een chi re li kukb', re naq ink'a' thoye'q li ha'.
Yutyuuk	Naq nab'ak'mank re li saak malaj li koxtal yutyuuk nakana. Yutyuuk re linjelool. Yutyuuk ruq'b' linkamiis.
Yut'yuuk	Wank li k'a' re ru ka'ch'in li xja'aj nayeemank re yut'yuuk. Yut'yuuk xkux li su. Yut'yuuk xja'aj li meet. Yut'yuuk re li kukb'.
Yuwa'chin	Chi ru li alalb'ej a'an li xwankilal li xyuwa' li na'b'ej ut li yuwa'b'ej. Nayeemank aj wi' mama', mel, wa'chin . // Aatin naxk'ab'a'i jun li wankilal sa' xyanq laj q'eqchi'. A'an li nachapok k'ula'al sa' li kuub'iha'. Naq nanimank li ch'ina'al naxye: inyuwa'chin. Sa' jalan chik xteepal aj q'eqchi' nake'xye: yuwa'chiyox .

Yux	Nimla che' ut kawil che' jwal nak'iik sa' li kehil ut tiqwal ch'och'.
Yuulenk	Xch'e'b'al xsa'. Naq najunajimak ru li k'a' re ru rik'in jalan chik nayeemank re yuulenk. Yook chi yuulenk ixim laj Xep. Yook chi ok xmaxil li junraqal, jo'ka'an naq xyuule ru. // Naq nak'eemank chi ru saq'e jun siiraq li k'a' re ru re xchinankil, naraj naq wanq ani yooq chi yuulenk re. // Yuulenk nayeemank re li awk ik, jo' nake'xb'aanu li najter winq aj q'eqchi'.
(')	A'in li roxlaju xka'k'aalil xtz'iib'ul li aatinob'aal q'eqchi'. Nasiyaak chaq naq nanat'mank xnumik li iq' sa' li xtoon xolol, chi rix a'an na'elk chaq sa' li ehej, moko wank ta xyaab' li kuxb'ej. // Li tz'iib' a'in na'yeemank xyaab' sa' xtiklajik li aatin naq xna' xtz'iib' natiklaak wi', ab'an moko natz'iib'amank ta, xb'aan naq nanumtaak wi' chik rilb'al. // Chi junil li aatin xna' tz'iib' naraqe'k wi' ut nanat'mank xyaab', aran tentook xtz'iib'ankil. Chi qilaq: na', si', che', to', chu'. // Li tz'uq a'in moko nasachk ta naq natuxmemank eb' li aatin a'in, chi qilaq: na'alq, si'il, to'on, chu'uk. // Wank tz'iib' ak xtz'uqileb' aj wi', moko xkomon ta rib' chi us rik'in li tz'uq a'in. Che'qilaq: b', ch', k', q', t', tz'.